

اَلْعَمَلُ كَسْرُ الْمَوَاقِفِ اَوْ اَرْضَعُ فِيهِ شَيْءٌ حَاطَبُهُ وَالْاَوَّلِيَّةُ جَمْعُ وَاسْتَيْدَ بِنَبْرٍ
 يُوَدِّعُتْ كَيْفَ سِيرُونَ وَتَسْتَوِدُّ اسْمَ مَكَانٍ وَالتَّحْبُّ مَا يَعْنُهُ الْاِنْسَانُ مِنْ
 شَاخِرِ اَبَائِهِ وَاَوْفَا خُذْ اِحْسَابَ سِرِّهِ وَاَبَا جِبِ بِ رَجُونِ اَبَا بَكْرَةَ هَسْتِ وَتَقْدِيمِ
 لِلْاِحْسَابِ بَرُونِ سِرِّهِ هَسْتِ اَبَا جِبِ اَبَا دُونَ دُرُحْمُ حَقَّانِ بَرَانْدَكُ تَخْصِصِ سُبْدَانِ
 نَكْرَهُ لَزِمَ سِتْ مَتَّ كَوَكَبِ نَقْضِ الْاَسَانَةِ هَيْفَ كَيْفَ اَيْدِ نَيْسَنْدَادِ مَرْدَمِ
 مَكْرُوفِ خِنْجَرِ كَمَلِ سُبْرَانِ وَدِلْوِ نَظْفِ اَنْدَا سِرِ وَرَنْدِ وَبَارِ سَبَّارِ زَنْدِ بَرِ اَحْسَابِ

پدران که فضایل و کمالات دارند مثل	در باب نسب اگر کنی عمر تلف
انانی به پدر که از نرسن فضل و غیره	مادر چو صدف باشد فرزند چو در
اینکه زنبور غرت و بجز صدف	نکته قصه مشهور الرجل خیر

مِنْ الْمَرْأَةِ دَاسِطُهُ نَسَبُ اَنْسَابِ فَرْزَنْدِ هَسْتِ بِ پِدْر وَاگر نه در فن طلب مبین و مقرر است
 که گوی فرزند از اسم زنا و اختلاط نطفه پدر و نطفه مادر است

فَإِنْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ صَلَاحٍ شَرَفٌ يَفَاخِرُونَ بِهِ فَالطَّيِّبُ الْمَاءُ

نَاعَطُفَ بِ تَرْتِيبِ رَتَالِ الشَّيْخِ الرَّضِيِّ قَدْ لَفِيفٌ فَادِ الْعَطْفُ فِي الْجُلُ كَوْنُ الْمَذْكُورِ
 اَجْدَا كَلَامًا مَرْتَبًا فِي الْاَنْكَرِ عَلَى مَا قَبْلَهَا لَا اَنْ مَضْمُونُ حَقِيقِ مَضْمُونِ الَّتِي قَبْلَهَا -

لِقَوْلِهِ تَعَالَى ادْخُلُوا الْاَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَيَنْسُ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ -
 وَاِنْ اُكْرِدَ اَخْلَاضِي هِمٌّ تَوَدُّ بِرَأْسِي اِسْتِقْبَالِ بَاشَدِ وَكُونِ بُوْدُنِ اَزْاَوَّلِ وَاگر بالذات

مَحْظُودُ شُدِ تَامَشْتِ وَاگر آه ملاحظه غیر باشد ناقص است و اصل پنج و قال مجهری

الْاَصْلُ الْحَبُّ دَحْلُ بَرَاتِ اَوَّلِ هَسْتِ بِ فَالطَّيِّبُ الْمَاءُ مراد پدر و مادر یا مادّه که از او
 اِنْسَانِ اَزْاَنْ مَثْكُونِ شَو، و شَرَفِ بزرگواری و قال ابن السكيت الشرف والتعجب

و از جهل و بی خبری که عدد آدم است بیشتر نمی باشد و هر آید از بدین اسامی متعالیه است مثل
ضار و نافع و رافع و رافع بنا برین سخن تعالی بایلیس سبیل تقییر فرمود و ما منما

ان تشهد لما خلقت بییدی چه بایلیس اجماعیت نیست و اعور بودن کسایت ازین معنیست

وَ اِنْ اَتَيْتَ بِفَحٍّ مِنْ ذَوِي نَسَبٍ وَلَوْ اَنَّ نَسَبَنَا جُودٌ وَ عَلَيَا

اینان آمدن از ثانی و یا برای تقدیه یقال انبیه بکذا او آئینه کذا و تخر نازیدن
از ثبات و ذو صاحب اصل او ذوی مثل عصا و ذوی جمع او و شب و شبیه بضم

یا کسر خوشی و وجود بخشیدن سزاوار بی غرضی از اول و العلیا بفتح العین کل مکان مشتبه
سیف و پیکر آوری تو فخری از صاحبان نسب از چند پس بدستی که آنچه مادر متعالیه نسب
فخر می کنیم بان وجود است و مرتبه بلندش ای طبع تو خورده آئین خلاف ما نموده

رَتَبَ عَالِي لَافٍ در نفس تو فاضله هست بگو باقی همه از قبیل خسروست و گزاف

لَا فَضْلَ إِلَّا لِأَهْلِ الْعِلْمِ تَحْسِبُ وَلَوْ عَلَى الْهُدَى لَمِنْ اسْتَيْسَرَ

فضل افزونی امری از اول و بیشتر استعمال او در چیز ماستوده است و علم دانستن از راجع

و اهل علم جمعی که علم جامع ایشان باشد و هدی گاه لازم است مرادف است و ایست
یافتن راه موصول بطلوب و گاه متعدی است و صاحب کتاب و معتزله بر آنند که هدی

متعدی دلالت موصول بطلوب است و این منقوض است بآیه وافی هدایه و اما نحوه

فَقَدْ يَأْهَمُّ قَاتِلُ الْعَمَى عَلَى الْهُدَى - و اشاعره بر آنند که او دلالت است بر

دل خواه و وصول باشد و خواهی و این منقوض است بآیه که میباید اِنَّكَ لَا تَهْدِي

مَنْ اَحْبَبْتَ و ظاهر آنست که هدی باشد ترک یا بحقیقت و مجاز بهر دو معنی مطلق میشود

و بمن کسی اگر موصوفه است و انگسر اگر موصوله است و مخصوص است بصاحب علم -

لَا تُكُونُ إِلَّا بَالَاءٌ وَمَا خَرَهُ بَرَابَرِي كَرُونِ دَر فَرْخِ بَاكْسِي وَقَالَ الْجَوْهَرِيُّ يَقُولُ فَاخْرَجْنِي
 رَأْسُ كُنْتُ أَكْرَمُ أَبَادَانَا وَطَلِّينَ كُلَّ وَتَابٍ وَهَلْ أَوْفَدَ بَقِيعَ بَدِيلِ امْوَاهِ وَهَمْزُهُ أَوْفَدَ
 وَتَرَادُ فِيهَا نَفْطَةً رَتْمِكِ شَرَفٌ بَرَّاقُ طَعِيمٌ هَسْتُ وَالطَّيْنُ خَيْرٌ أَصْلُهُ مَحْذُوفٌ وَدَرِ الْكَثْرِ نَسَخٌ
 بِجَايِ مَنْ تَبَيَّ وَاقْعَشْدَهُ وَرَمْنُ النَّبِّ هَسْتُ تَأْتِيهِمْ بِأَفَائِدِهِ مُعْتَدِبٌ بِأَشْدِّ صَبِيحٍ مَا
 يَكُنْ إِنْ أَرَادَ أَنْ يَنْتَازِلَ مِنْ أَصْلِ شَانِ شَرَفِي عَالِي شَانِ كَبَانَ مَبَاهِثُ كُنْتُ بَرَزِيدُ
 وَدُرُوشِيَانِ بِلِصْلِ أَصْلِ إِشَانِ بِحَقِيقَةِ كُلِّ هَسْتُ جُونِ بَادَمِ نَظَرُ كُنْهِمِ وَآبِ مَنِ هَسْتُ جُونِ مَلْخَطِ
 مَادَّةٌ بَعِيدَةٌ كُنْهِمِ وَآبِ مَنِ هَسْتُ إِنْ نَظَرُ مَادَّةٌ قَرِيبَةٌ كُنْهِمِ مَشْأَى طَبِيعِ كَيْفَ شَرَفَتْ بِكَ كَرَمِ
 دَلَسَتْ تَمَامَ خَلْقِ رَاوَدُونَ وَدُرُوشِيَانِ لَافِ اَصْلَانِ هَسْتُ جُونِ مَلْخَطِ
 نَكْتَبُ وَجْهَ تَعْبِيرِ مَادَّةِ بَدَنِ آدَمِ بَطِينِ بِأَنَّكَ مَرُكِبَاتِ تَأْتِيهِ اَزْ عَنَاصِرِ رَجْمِ مَسْكُونِ
 مِثْلُ طَبِيعِي أَوْ جَبْهَتِ تَحْتَ هَسْتُ فَتَحْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى خَرَجْتُ طَبِيعَةً آدَمَ مِثْلِي
 اَسْرَعَيْنِ صَبْلَحًا - وَابْنُ صُورْتِ اَزْ قُدْرَتِ ذَا اَعْلَى عَمَّا رَجَبِ مَنِ مَتَى نَسْتَمِمْ كَيْفَ
 حَيَوَانَاتِ اِنْ كُلِّ مَسْكُونِ مِثْلُ بِي تَوَالِدِ اِذَا آدَمِ نِزَارِ مَنِ قَبِيلِ بَاشَدِ مَكْنِ هَسْتُ وَابْنِ
 اَيْنِ مَنَسْ بِجَرْدِ اِنْكَ خِلَافِ عَادَتِ هَسْتُ نَتَوَانِ كَرْدِ خِلَافِ عَادَتِ بَسِيَارِ وَاتَّجِ شَبُودِ
 وَابْنِ فَعِيرِ اَزْ جَمْعِي مَقْبُولِ الرَّوَايَةِ شَنِيدِ كَرْدِ مِثْلِ دُرُوشِيَانِ دَسْتُ لَدُ شَدِ وَبَرِ طَبِيعِ
 نَكْتَبُ النَّاسُ فِي الْمَهْدِ اَنْوَاعِ سَخَانِ مِثْلُ كَفْتِ وَقَوَانِ وَاشْعَارِ مِثْلُ اَنْوَاعِ اَحْوَالِ خَفِيهِ
 نَشَانِ خَبَرِ مِثْلِ اَوْ سَرِّ بَرْدِ دَاشْتِ وَجُونِ دَسَالِدِ شَدِ وَفَاتِ يَافْتِ وَبَرْدِ مِثْلِ اَنْوَاعِ
 اَوْ رَا دِيدِ بُوْدِ دُرُوشِيَانِ كَيْفَ حَدِيثِ قُدْسِي اَشَارَتِ بَاشَدِ بَآخِجِ دَرِ كُتُبِ طَبِيعِ مِثْلُ
 كَرْدِ قَرَارِ لُطْفَةِ دَرِ رَحْمِ نَاسْتَعْدَادِ رُوحِ حَيَوَانِي جَمَلِ رُوْزِ اسْتِ تَقَرُّبِ وَازِمْ رُوْزِ كَرَمِ

وَأَمَّا وَطَلِّينَ كُلَّ وَتَابٍ وَهَلْ أَوْفَدَ بَقِيعَ بَدِيلِ امْوَاهِ وَهَمْزُهُ أَوْفَدَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمَلِكًا مُّخَضَّرًا سَائِدًا
أَمْسَدًا رَسَدًا
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ
بِرَفْرَفٍ زَادٍ عُلُورٍ
شَدِيدٍ مَرَسَدٍ

بیت خود را در آن روز
سزای خود را بگرفتند
بمجد و بی
نام بر
اشاره ای که در آنست
در مقام طلب اند و استغفار
در این ابدی بنی بقیه
سرست و صبر ز بود خبر
اشعار بآنکه این ایضاً دلیل برست اند و خداوند و
که افراد انسان کیانند و نمائند آنست که سائل گوید ها قدی الی این بعلمون والدین
لا یعلمون میفرماید نیست فصل مگر بر علم و ابرار است
و دلالت اند و در تیره شب انوار راه نمایان می جهالت اند نش ارباب علم و حکم
که درویشانند و یارب چه رفیع قدر و عالی شانند و میوست بوی دلیل دل نشانند و مقصود
زبستی جهان ایشانند و فتح آنها گویند که مستجاب بفرهم از لفظ اصل العلم علماء تفسیر حد
و فقه اند و قال الغزالی فی الایام و کان اسم الفقه فی العصر الاول مطلقاً علی علم طریق الآخرة
و معرفه دقائق آفات النفوس و مفاسد الاعمال و قوة الاحاطة بحقایق الدنیا و شدته و تطلع
الی نعم الآخرة و استیلاء الخوف علی القلب و یدک علی قلبه نغالی لیستفهموا
فی الدین و لیبذلوا و اوقوهم اذ ارجعوا الیهیم و ما به الا نذار و الخوف
هو هذا العلم و هذا الفقه دون تعویفات الاطلاق و اللعان و السلم
و الاجارة و قد لا یحصل به انذار و تخویف بل انذار و کله علی الدوام

مثل ان لقیته فاکرمه وگاه داخل خیر می شود که شرط باشد بحسب معنی سل خرج
 منها فانک رحیم و اکنون بیعتی لازم بیست رشت چون بسید و نیت بیست مرد
 و موی حیوة زینت از رابع و حی و نده و حی جمع او و نعم به ب زعفران
 معلوم بقریه مقام امی حیوان نعم مثل کریمه یا ایها الذین امنوا انقضوا
 علیکم من ذلک من الذی علیکم تو مینون بالله و رسوله را بجا
 فی مایه ای که و آنست که ذلک خبر لکم ان کتمتم نکون بیدار
 ذنوبکم و آنست که در این خبر از جمله بیاید تا قیام غایم بعلم و جویم
 بدل که مردم در گمانند و آنست که علم زنده کند نسبت علم غایم چون نسبت نسبت

بهره ای که استند بر اعتبار نماید زنده	وزر وین این قوم شود جان
چون آنجا ت در ارل نوشیدند	مردم همه مرده اند و اینان زنده

خبر از جمالیست باطلان نیز از نیت شافان

و کانت... فکرم من جاهل بر دی یکما حین

صحت... و آنست که در اصل او اخو بدلیل آفران و آنجا اهل کسی که علاقه او
 بجای را نه است و آنست که در اصل او اخو بدلیل آفران و آنجا اهل کسی که علاقه او
 ای که در آنست که در اصل او اخو بدلیل آفران و آنجا اهل کسی که علاقه او
 چنانچه استند و غیره... و آنست که در اصل او اخو بدلیل آفران و آنجا اهل کسی که علاقه او
 با صاحب جمل و دورکن خود را و او را از خود که بس جاهل باک ساخته حکیمی را در دست
 بر اداری کرد با او مش از مجلس اهل جمل ای دل بگریز و در صحبت این طایفه میگز
 بر عین و جاهل که تو جان خود را ایش... زهر کند طار دانت انگیز

با خبری نیست و اینجا قرار نیست تقدیم لاصل العلم بر اعدا ابرار آناده نهضت
 سبب ظاهر را شناسد و اهل علم اندوختن بر جاهل حکم نهاده ایجاب خوش است
 و محبت عالمه ایجاب چون استخراج آب و آتش است صیغره با بد تین مرد خیر است
 الحقیقت باشد که داند از دجا و ان شتاند مر اس علم و عرفا را

دانا به علم و حکمت در زد	در چشم کس با نجه در در زد
ناوان حسد از دل او سر بر زد	بوست بکین اهل آتش لر زد

نکته فرمود که جاهل دشمن عالم است و گفت عالم و جاهل دشمن هم اند و واسطه آنکه عالم تحقیق
 نداشت از افعالی و اندیش دشمن را نمیزد که تصور میکند در دل او عداوت کسی نیست اگر
 شخصه تازیانه بر تو زد تو دشمن تازیانه نمیشوی با وجود آنکه مقصد ضرب تازیانه حاصل
 و تمام کامل که بقصد اقامت اعلام طریقه و ادمیت احکام شریعت ایذاء جهان است
 نایل کند از محض اشتاق رکمال افلاق خواهد بود و غرض او نظیر قلوب ایشان باشد
 از ذنوب چنانچه طیب حادق شربت تلخ بر بیض دیده امراض او بصحت تبدیل شود

و مولانا عبد الرزاق کاشی در اصطلاحات صوفیه گوید عبد الرزاق من جعل الله مظهر

بالرافة والرحمة فهو اراء خلقا بالناس الاتي الحدود الشرعية فانه يرى الهدى وما

اوجه منه عليه من الذنب الذي يخبر على يده بحكم الله وقضائه رحمه الله عليه

و ان كان ظاهرة فتمه وذا ما لا يعرفه الا خاصة التي هي بالذوق فاقامة الحق عليه ظاهر

لَمْ يَعْلَمْ وَلَا يَنْبَغِي لَهُ بَدَلًا	قَالَ النَّاسُ مَوْتِي وَاهْلُ الْعِلْمِ أَحْيَا
--	--

قیام بر خاستن از اول و مراد محافظت و مراعات است قایما بالقسط و تعیه جستن از مالی
 و بالشی غیره و مومن العوض و قایم بهم نگاه داشته اند

بصفت ابرار است

و چون مهر در دل افتد و راه او گونید و چون ثابت شود و دود او دود و دود او دود و چون خالص شود از تعلقات اغیار حُب و محبّت و چون جردل سجد مانند بلبلاب که بر درخت می چید بر تیر که دل را از غیر محبوب غایب سازد و عشق و دلبستگی که شد از و صدق راست گفتن و راست کردن و عده و انقطاع بریده شدن و رجا امید داشتن میسر نماید متغیر شد دوستی و برادر قومی که ایشان را دوست و برادر بنده ششم و کم شد راستی و بریده شد امید از جمعی که یاری از ایشان چشم میزدیم

ش آن مهر و وفا که در میان بودند	و آن صدق و وفا که در جهان بود نماند
از اهل زمان چونا امیدم شب و روز	میلی که مرا باین و آن بود و نماند

نکته شد که مراد انقطاع امید باشد از اصلاح خلائق و از هدایت ایشان بجانب خالق و جمهور علماء عربیه گویند صدق مطابق حکمت نفس امر را و حافظ مطابق مذکور است با اعتقاد مطابق بدلیل اِقْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَهْرَبَهُ جَنَّةً وَ نَظَامٌ كَوَيْدٌ مَطَابِقٌ حُكْمُ اسْتِعْقَادٍ مُجْتَمِعٍ رَابِعٌ لِيَلِ اللَّهُ يَشْهَدُ أَنَّ الْمَنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ وَ لَقَدْ نَقِيرُ أَتَتْ كَمَا اُطْلِقَ صَدَقَ بِرْمَعْنَى أَوَّلِ حَقِيقِي هَسْتِ وَ بَرْتَانِي وَ ثَالِثٌ مَجَازِي تَبَسُّ اِصْتِيْاجُ نَيْتِ بِتَخْلُفَاتِي كَمَا دَرْتَا و اِلْ اِيْنِ دُوْا تَيْتِ شَنِدِهْ بَاشِي وَ اَللّٰهُ كَشَفَ الْغَوَاشِي مَع

وَ اَسْلَمْنِي الزَّمَانُ اِلَى حَيْدِي	كَثِيرُ الْغَدْرِ لَيْسَ لَهُ رِعَا
---	-------------------------------------

اسلام سپردن و زمان روزگار و صدیق دوست و وجه تسمیه راستی است و در دو و کثرت بسیار شدن از فاسد و غدر شکستن بیان در عالم گنجه شدن و اسناد اسلام بزبان مجاز عقلی چه فاعل نزد قایل حق است و بس تقالی و تقدس میفرماید سپرد مرا

خاسته از این شعر
خاسته از این شعر

وَأَنفُتْ فَا لِعَبْرَةٍ جَنُودُ	وَأَنفُتْ فَا لِعَبْرَةٍ جَنُودُ
أَرْبِي فَأَصْدُو الْجَنُونَ فَنُودُ	أَرْبِي فَأَصْدُو الْجَنُونَ فَنُودُ
وَالشَّيْءُ مِنَ الشَّيْءِ مَقَائِلُ وَأَشْبَاهُ	وَالشَّيْءُ مِنَ الشَّيْءِ مَقَائِلُ وَأَشْبَاهُ
لِقَاءُ الْمُرَادِ الْمَاهِرِ وَمَا شَأْنُ	لِقَاءُ الْمُرَادِ الْمَاهِرِ وَمَا شَأْنُ

فَلْيَقْلِبْ عَلَى قَلْبٍ دَلِيلُ حِينَ يَلْقَاهُ

تست انشي انشي رعلی الشی قیاس قدرته علی مثال و المقدر و ما زا بد
 حاشاه با کسی رفن و قال الرعب الشی هو الذی یصح أن یعلم و یجبر عنه و یقع علی الموجد
 و المعلوم و تخصیص بعضهم بالموجود - و اصله مصدر شأ و اذا اوصف الله تعالی به
 فمعناه شأ و اذا اوصف به غیره فمعناه شئ و شبه یانند و شبهه جمع او و قلب
 گوشت منور بری شکل که در پهلوی حبیب است و چون او منبع روح حیوانیت یا نفس
 که انسان بحقیقت اوست آن فی ذلک لذكری لمن کان له قلب و مراد اینجا مانی است
 و الله تعالی متعابله الشی و مصادقه معا و قد یعبر به عن کل واحد منها و یقال ذلک الاور
 بالبصر و بالید مبره صیغ را بد قیاس کرده میشود مرد بمر چون همراه شود او را
 بر غیر از غیر و بر قیاسها و مانند است که بان استلال توان کرد و مرد را برد اگر
 میل است در وقتیکه در می یابد او را ش - ای گشته ز روی عقل و دانش فاضل + زخار
 ن صاحب با جابل + هر کس که ترا قرین جل بنید + گوید که نبوده است این هم عاقل

شکایت از روزگار و شکایت دوستان بی اعتبار

بِئْسَ الْمَرْءُ فَالْإِحْءَاءُ	و	وَقُلِ الصَّدَقُ وَانْقَطَعَ الرَّجَاءُ
بُرید و وجه اطلاق کنند اول تبدل صوره یقول تغیرت داری اذ ابتت علی بیئته		
ری و ثانی تبدل ذات یقول تغیرت غلامی اذ ابدل باخر و مراد اینجا ثانیست		

وَكُلُّ مَوْدَةٍ لِلَّهِ يَصْعَقُ

وَلَا يَصْفُو مِنْهُ شَيْءٌ

اصل اللاله بهمه را انداخته و حرف تعریف را عوض ساخته در
اصلي او غام کرده و مشتق از الاله باله الالهة و الهة ان عبد ابن عباس مي
خوانده و يذرك و الاهتك اي عبادتاك و بعضي گفته اند از الاله ياله الها
اذا تحيى - چه ارباب كشف و اصحاب تفكر در معرفت او غرق ببحر مخبرند يا ارم
اذا فرغ و لجاء - چه آنحضرت پناه اس فرغ و ملجأ صاحب خبر عست يا از الهت
بالمقام اذا اقيمت به قال الشاعر الهت بداس ثابنين رسومها - چه حق تعالى
ثابت دايم و باقى قايم است يا از الاله الفصيل اذا ولع باومه - چه ساير ايام
و عقايد حريصند بر تضرع باو و در شدايد با از وله اذا تحيى و تحتبط عقله - بطلب
خبره در شان او حيرت دارند و اصل او و لاه چون كره بر او ثقييل بود تب كرده
بهمه چنانچه در اشاح و وشاح يا از وله بعضي شده محبت چه آنحضرت مطلوب
موانق و منافق و مرغوب صديق و زنديق است يحييهم و يحيونه و الدين امان
استدحبالله يا از لاه يله و لا اا اذا احتجب او اسر تفع چه محبوبت از اعدا
ولا تدركه الا بصائر و او را رفعت ذات دايم است و علو صفات لازم
و بعضي گفته اند سرياني معرفت و در اصل لاا بود الف اخير افاده و حرف تعريف
و مودة الله آنت كه محبت حق تعالى بر تبه محب را فرود گيرد كه دوستي او با اوست
براي آن باشد كه تعلق و مناسبت بحق دارند و در عشق مجازي ديده باشي محبت
سگ گوي محبوب را دوست ميدارد و مجنون گويد امر على الحدار ديار سار
اقبل ذال الدار و ذال الحدار و صاحب الدنيا يرشغن قلبي و يكتي حب من

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

وَمَا تَأْتِيهِمْ فِيهِ مِنْ مَثَرَةٍ إِلَّا يَكْفُرُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

انگریزوں پر جو کچھ کرتے تھے اس کا ثبوت ہی نہیں ملتا تھا

و استغفار بی نیاز بودن و نزول فردا بدن از تانی و یکی استغفار بی نیاز بودن
و ستمی انعم بکار لایحه میلی البدن و احوال خبر مستند محذوف است ای هم ایضا و استغفار بی نیاز بودن
ایا فتح و کسب نزول بلا مشعر است بانکه حوادث ارضی سرکشند باوقایع فکری
همیشه نماید این طایفه دوستانه چون بی نیاز باشند از نشان و نشانهای زمین
فردا آید بلا و از آسمان مثل جمعی که رفیق و همهر بخت باشند به مردم خود که در
بر سر خوشت باشند و در وقت غنا مهر و محبت روزی در عین بلا و محنت باشند

فَإِنْ غَيَّبْتُ عَنْ أَحَدٍ قَلَانِي وَعَاثِبَنِي بِمَا فُتِنْتُ بِهِ الْخِطَاءُ
تغیب غایب ساختن واحد و آمد یکی و قال الا زهری لا یوصف غیر الله
بالاحد فلا یقال رجل احد و قلی بستراف یا بد و فتح و شمری استخوان از تانی
و عقاب و معاقبت عقوبت کردن و انکفا بسته کردن و در صیغه تمثیل است

میاید بکره و اجبار است ش	هر دل که ز فیض مهر موهو شود
مانند سپهر چشمه نور شود	از مهر و وفا کسی که مسرور شود
مشکل که زار بای صفادور شود	هیچ نماید اگر غائب راخته شود

از بعضی دوستان دشمن ارد مرا و عقوبت کند مرا چیزی که بس باشد

از صحبت خلق روز و شب بگذرم	وقت که جیب صبر صد جا بدم
از هر که شدم بکام و ناکام جدا	شد دشمن جان میکند قصدم

إِذَا مَا دَأَسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَلِيًّا بَدَّ لَهُمْ مِنَ النَّاسِ الْجَفَاءُ

مازاید و آس رئیس و بیت خانه و اهل بیت شخص کسی چند است که نسب جامع او
ایشان باشد و چون مطلق گویند بیت رسول خوانند که علیک و فاطمه و حسن و حسین

رشته در اصل وضع برای تقابل و اگر استعمال او در کثیر مرتبه که اگر در تقابل مستقل
شود محتاج است به تکرار و او هرست نزد بصریان و اسمست نزد کوفیان و خوش
و شیخ رضی و وفا تمام کردن عهد از ثانی و وقت و می صرد و صفت اخ مثل هذا لکنا
انزلناه مبارکاً و منزل یافى الله ليقوم یحییو نه اذله بسے برادر
و نهادار که وفا کردم مراور او لیکن همیشه نیست مراور او فاش بسیار که کرد
و نحوئی وفا با او و بوفارسیم از صدق و صفا لیکن چور سید وقت یار کردن
بیدار شد از جانب او غیرها

يُذَيِّمُونَ الْمُوَدَّةَ مَا رَأَوْنِي	وَيَبْقَى الْوَدَّ مَا بَقِيَ الْإِفَاءُ
---	--

آدام و ایم و آشتن و ما مصدری و زمان مقداری زمان رؤیتهم ایایی و ترویج دیدن
میفرمایند میگویند در استمرار مودّة بتکلف ما دام که میان ما تلاقست و باقی باشد

صورت ما دام که ملاقات باقیست	آنجا که طریق دوستی می سپرند
و از غایت اشتاق بجای پدرند	دارند محبتی اگر در نظرند
و ان لحظه که غایب اند طوری دیگرند	نکته روح آقا با بیست که بر بدن تابیده

و فوراً از روزن چشم و گوش و غیر آن بیدار میشود هرگاه که دو شخص را چشم بخشم است
اتصالی خاص میان روح ایشان هست بنابراین گویند فلان نظر یافته است و نیست
مرحمت مردم در وقت ملاقات و زوال آن در حين مفارقت هم

أَخِيْلَاءُ إِذَا اسْتَعْنَيْتَ عَنْهُمْ	وَأَعْدَاءُ إِذَا نَزَلَ الْبَلَاءُ
--	-------------------------------------

خلیل دوست و احلا و جمع او قد تخللت مسلك الروح مني و سمي
الخلل بالخللا و اذا اذلة و كذا و كذا و اذا ما كذا و كذا و كذا

و وجه شبه روشنی و رفته و لطافت و چنانچه شیشه رنگ میباید مشرقی شود
بر تبه که شیشه نمی نماید دل عالم صورت معلوم می پذیرد و بر رنگ اندر می آید -

رَقِّ الزُّجَاجِ وَ رِقَّتِ الْخَرَزِ مُتَشَابِهًا وَ تَشَابَهُ الْأَخْضَرِ وَ الْبُيَاضِ وَ الْكَوْكَبِ
وَ كَمَا قَدْ حُكِّمَ الْخَمْرُ - از صفائی می و لطافت جام ۴ با هم آمیخت رنگ جام و جام

همه جامست نیست گوئی می ۴ یا مد است نیست گوئی جام ۴ و اگر کسی را کار می

بدشو از دست آید شکایت از دست و آنکه چرا برای کسی مرکب آن کار نشود

و لیکن اگر سهولت میسر باشد محل شکوه است پس شکایت ثانی از عدم جبر شایسته

بآنکه جبر و لها و شکسته از دست ایشان می آید هیف میباید بگزاید از زنان که نیست

ایشان را و وفا که از لوازم جهانت باد صبا و چنانچه ایشان کیاست میشوند

ایشان دل ترا پس جبر نمیکند آنرا و لها ایشان از وفا خالیست

ای دل من از عهد زنان هرگز نایا در بزم وفا شیشه دلها شکسته	باشد همه عهد و قول ایشان خون از دست چنانچه این جماعت فریاد
--	---

نکته - حضرت مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم فرمود زنان ناقصان عقل و دین اند

و گفت شهادت زن مثل نصف شهادت مرد است و آن از نقصان عقل است

و چون جایض شده روزه نمیدارد و نماز نمیکند و آن از نقصان دین است و بحکم

لِذَلِكَ مِثْلُ حُظِّ الْأُنثَيْنِ میراث خواهر مثل نصف میراث برادر است و حال آنکه

زن بواسطه عجز و ضعف اقوی است به میراث از مرد و تحقیق مقام آنکه خواهر کابین

لائق که مثل میراث اوست از شوهر میستاند و برادر مهر لایق که نصف میراث او

بزن می دهد پس در مال حظ خواهر ضعف حظ برادر میشود و این عین اعتدال است

و تحقیق آن در فاشه سابعه گزشت و مراد از آس اهل البیت آنحضرت صلعم
و تولیت نبیت کردن را اینجا کنایت از انتقال باختره است و بدو بوزن علو
پیدا شدن و الجفا ضد الیر هیضه ماید چون رئیس اهل بیت نبیت گرداند دنیا را
و باختر رحلت نمود پیدا شد مرایشان را از مردم آن جفا که متوقع نبود رباعی

اگر یافته رفیض حق نور و ضیا	از خلق محو قاعده مهر و وفا
از آل نبی کس نباشد بهتر	چون فت نبی ز خلق دیدند جفا

اشکوه از زمان بی وفا که نه صدق دارند و نه صفا

دَعَا ذِكْرَهُنَّ فَمَا لِهِنَّ وَفَاءُ و	رِيحُ الصَّبَا وَعَمُودُهُنَّ سَوَاءُ و
يَكْسِرُنَ قَلْبَكَ ثُمَّ لَا يُجِبِي نَهْ و	وَقَالُوا بِهِنَّ مِنَ الْوَفَاءِ خِلَاءُ و

قال الجوهري قوله دع ذا اي تركه واصليه ودع يدع وقد اُميت
ما ضيه لا يقال ودعه وانما يقال تركه ولا وادع ولكن تارك -

وقال الراغب قد قرا ما ودعك ربك بالتخفيف وذكر ايدرون وصن

راجع بطلق زمان و امام در تفسير و امر سلنا الرياح كواقي كويد الريح هو

متحرك وسيد شريف در شرح مواقف كويد قيل وقد وقع في كلام امر سطو

ان الريح يحرك بمحرك هو هواء لا بهواء متحرك وسيد شريف در شرح موا

قال الامام الرازي يمكن ان يقال فيه ان الهواء مادة الريح وهو موصوف

فلا يجوز وضعها موضع الجنس وصبا بادي که از مشرق وزد و سوا و مصدر

بمعنى مستوی و کسر شکستن از ثانی و جبر بقتل شکسته و میگو کردن حال کس از اول

و خلا مصدر بمعنی خالی و از نسبت کسر بقلب فهم میشود که تشبیه قلب بشیشه فرمود

نکته دروختا سر زنده زین

بان جاری شده که منتهی آید بر بند از سبب
علامت شفا و لذت بنابر کاف کلام زین که در وقت پیرانندیدن

آن که کند تو به سکن کبر

آوردیال پر از باد و رگت

و کس ساع لیشری لسم یسلیه

قال الجوهري سعى الرجل سعياً اي حيا

وقال الراغب السعى المشى السريع وهو دون العار و كعبه

في الامر خير اكان او شراً انتهى الرجل اذا كثرت احواله و قيل بافتقار

و آخر در اصل فعل تفضیل شهادت صرف آن و بمعنی شد آخر پس منقول شده

معنی غیر استعمال کنند مگر در چیزی که از جنس سابق باشد مثلاً و بعد جابجاء

و ما برای نفی و لحوق یوستن بخیزی از زبان و ضمیر لم نیله راجع باشد تا که و همین

لیشری است مثل اعدوا هو اقرب للتقوى و ما سعى صفت اخر و نحو الاذا

خبر او میفرماید بسیار کسی که سعی کننده بود مال بار سودا و اونیاف ترا

و دگری که سعی نکرد و پوسته به بسیاری مال بودش تازه زازل نراب در بام ترا

امروز مرا به بخودی نام زفت و جوینده بیست که کام ندیده یا بنده بیست که کام نرسیده

و ساع یجمع الاموال جمعاً لیبرته اتها و یه شها و

جمع گرد کردن از ثلث و وجه تشبیه مال سیل و زوال است و لهذا اورا غرض گویند

آبراث میراث گذاشتن و اعدای جمع اعدا و مرا و زواج و اولاد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

وبعد فإني أفتيكم

بأن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فيكم رسولا منكم

فإن الله تعالى قد بعث

فأمر الرب أن لا يسمعهم

مجلس ۱۰۰

1917

در شهر اصفهان که شهر آب و گل است

چونکه در این روزها که بسیار از ایشان را می بینم و در میان
رازم فتنه ها و آشوب های فراوانی است

سلاطه فاعطاه المنظار است

حق تعالیٰ میفرماید: **سَمِعَ كَلِمَةَ رَحْمَتِهِ** (او شنید کلمه رحمت خود را)

مذارد آنرا بدشمنان خود از بد غنی

سجی تو برای از رساته خند	درخت بلند
--------------------------	-----------

ن	تین ہیرو
اعداسہمہ آئن لاء حضرت مجاورند	

جَبْرِ	وَأَخْرَجَاهُ ذَٰلِكَ لِبَسَاءِ سَوَاءٍ
--------	---

بالتقوى وتصبر بنياي جسم و دانه و تصبر بنيا و ماشيه

ما سوا تأکید جمله اولی صیغره هایید نیست ماندم

دبیر دارد و دیگر جاهل که آنرا امیر است خوار نگذارد

بیت
آن

نفس و جہل در جهان کما ساربت

يَكُنْ ذَلِكَ الْعَبْدُ لَهُ عَذَابٌ

این کتاب به عطاء الله

ندم ندمت پشیمان شدن از رایج و آراء پیغمبری بکس نمودن و آراء و اسرار
ارادت بود و گفتند من جواب قسم محذوف که مصحح نون تاکید است میفرماید
ای عاشق دنیا بغیرت رُک و او بختی خدا که هر آینه پشیمان خواهی شد چون بگریزی

ش	تا چند اسیر نفس و شیطان باشی	افتاده بدام فتنی و عیانی باشی
	ترسم که پیورده از میان بردارم	خوار و خجل و زار و دیشیمان باشی
محرم	مَحْرَمِ الدُّنْيَا فَإِنَّ فِتَاؤَهَا	مَحَلِّ فِتَاؤِهَا لَا تَحِلُّ بَقَاءُ
	فَصِفْوُهَا مَرُوحَةٌ بِكَدُورَةٍ	وَرَأْحَتُهَا مَقْرُونَةٌ بِعِثَاءِ

تحرز بر سیز کردن و فتنه بکسر پیش در سرا و صل بالمکان حلا و علوا و محل انزل من
و المحل ایضا المکان الذی تجله و قاع عدم سبق بوجود از رایج و صفوة الشیخ الفاضل
و ترجیح آمیختن و اگر در درخت آسانی و قوت الشیخ الشی و سلمه حیفه میاید
بر سیز کن از دنیا این رستی که پیش در این سرا محل فتناست نه محل بقا و نه محل

بکدورت و آسانی او پیوسته بترنج نش	در و آقا اگر کس شایسته یافت
آخر اجل حیره خود کا پی یافت	صافی طلبی در و کدورت است

راحت طلبی در و تعب خواهی یافت

اظهار دید علیا در محمل شداید دنیا	
هَبْ حَالًا نَسِئَةً وَرَخَاءُ	وَسَبْحًا لَانِ نَعْمَةٍ وَبِئَاءُ
وَالْفَتَى الْحَازِقُ الْأَدِيبُ إِذَا	خَانَهُ الدَّهْرُ لَمْ يَجْنِبْ غُرَابَهُ
همی راجع بدنیایا حال که بانیست او شایع ترازند کیر اوست و شده سختی و رخا	
نقیض او و محمل بفتح سین دلو پر آب و شحال جمع او و تشبیه جمع کسری جایز مگر جمع قضی	

ایم - اغب در محاسنات گوید قال بعضهم فلان املس ليس فيه مستقر
غير ولا شرف قيل ذاك ميت الاحياء لكن استراح بعينه اول الصق است
گویند امام حسن رضی الله عنه این بیت بسیار خواندی -

امر طلاق دنیا که عروسی است نازیا

طَلَّقَ الدُّنْيَا تَالَا نَافَا طَلَبْنَ جَاسُوا اَتَاهَا زَوْجَةٌ سُوِيَا يَبَالِي مَنْ اَتَاهَا
وَإِذَا نَالَتْ مَهَا مِنْهُ وَلَتَهُ قَفَاها

تطریق طلاق دادن و دنیا این جهان و موت ادنی بمعنی اقرب از دُور و زوجت
ویرم و وزن طلاق میکند قَالَ اللَّهُ تَعَالَى اُسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ
وَسَوَاءُ الشَّيْءِ بِالْكُسْرِ وَالضَّمِّ غَيْرُهُ وَزَوْجَةُ زَنْ و اطلاق زن بر دنیا مبسوط بر زیای
ولی و فای و دلربایی او یابر انکشاف او نزد ارباب شهود در عالم مثال بر صورت
چنانچه در فلک بصورت ستیته بنت عامر که اجل زمان ترش بود بر حضرت امیر رضی الله
منکشف شد و در حرف لام خواهد آمد و مبالاة با داشتن و منیت آرزو و منی جمع او -
و ولّاه دبره ای اتخّذَمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَإِنْ يَتَّبِعُونَكَ يَتَّبِعُونَكَ كُفْلًا و تَالَا نَافَا
مفعول مطلق طلق و مَنْ اَتَاهَا مفعول یبالی ترجمه بده عروس دنیا را طلاق
و بچو جفتی غیر او بدستی که او جفتی است که سبب اندوه است باک ندارد و کسی آید یا
و چون یافت آرزو با خودی در گنج از آن کسیر ای دل ز سر عروس دنیا بگذرد و کین
پیر نیست با هزاران شوهر و آن دم که شود مرا و طبعش حاصل و حال کند جلوه نشود دیگر

ارشاد به تداامت اخروی در محبت سباب و نبوی

يَا عَاشِقَ الدُّنْيَا الْغَيْرُ وَجْهَهَا | اَوَلَسْتُمْ مِّنْ اِذَا سَرَّكَ قَفَاها

بیان اختارات آرام شیخ بطریقی مقبول مطبوع

لَنِعْمَ الْيَوْمُ يَوْمَ السَّبْتِ حَقًّا | اِصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ

لام ابتدا بر آن تاکید و اولی قدر اهل ماضی میشود مگر در حجت و نبش و نعم نامیدیم
و اصل نعم کسب عین و سبب قسح عمل و در حق رابع گذشت که حق تعالی روز شنبه
بنیاد آفریدن آسمان و زمین کرد و در شش روز بیافرید و روز شنبه قطع عمل کرد
پس ازین رو او ایوم السبت گفتند و باین سبب یهود و دین روزگار نمیکشند
و الحق ضد الباطل و العلم یقینی و انشؤت و صید شکار کردن و آورده خواستن
و امتراشک آوردن و شرط نزد بصیران مستحق صدارت کلامست و چیزی که از روی
خرامی شرط است اگر مقدم شد بر اداء شرط او از جهت لفظ جواب نیست مبادا که
بر جواب و عوض است لیکن همین عوض گفتا نمایند و تقدیر جواب نکنند چنانچه در
اِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِیْنَ اسْتَجَارَكَ وَكَوْفِیَانِ گویند و جواب است بحسب لفظ و در
لَنِعْمَ الْيَوْمُ يَوْمَ السَّبْتِ عوض جواب این آردت است باختلاف مذہبین و حق
مفعول مطلق فعل لازم الحذف ای اقول قولا غیر باطل او علمت ذلك علما
یقینا و حق ذلك حقا و مفعول ان آردت ضمیر مخدوف راجع بعید و باجوابه
متعلق به نعم یا بحق و چون لافعی جنس با مفرد مدخول خود بمنزله یک کلمه است مثل
خمسه عشر آن مفرد مثنی است برفعه نزد اکثر نحوایان از مبرد و خفش و غیر ایشان
و حرف جر داخل مجموع میشود و آوردن اکثر استعمالات مفسور میسازد و مثل گفت
بلا مال و حصیت منی شئی میفرماید هر آنیک روزیست روز شنبه
بحقیق برای صید اگر خواهی آنرا بی شایه شکش ای نخت و بر منته اقبال سو

مؤمنند اساجدانہ مرا و از جہان مبرا
تضع من صنعة في جري الله
وخذق الصبي القرآن
وآداب فیه و آداب فہنک و آداب صاحب آن قال الذی
الحیانة و التناق و احد الا ان الحیانة یقال اعثبا بالعهود و الامانة
و التناق یقال اعتبارا بالدين و دهر روزگار و غرا صبر و در بعضی نسخ بجای
ادیب اریب یعنی عاقل از آریبہ میفرماید نیار او است شدہ و رنما
و دو و لو پر آریست نعمہ دبلا و جو احمد با فوضگ چو ان خیانت کند اور روزگار
و در و طه مخدش انداز و خیانت نکند اور اصبر و میبستہ با او باشد ش

در شب سیوم است و علی هذا القیاس و نظیر این است ارقام برجی که لغت رقم
تورست تحمل و میتوان که شب نامت بذات بحر است که در دریا است و آنکه
و یکشنبه بر شب احدیه و دوشنبه بر شب و احدیه که مبتدا و خبر است و آنکه
بعالم عقول و نفوس مجروره و چهارشنبه بعالم مثال و پنجشنبه بعالم نبات
و جمعی انسان که جامع جمیع مرتب است -

وَفِي الْأَشْيَاءِ إِنِّ سَافِرَاتٍ فِیْهِ
سَفَرٌ بِالْجَوَارِ وَالْأَشْيَاءِ

مسافره با کس سفر کردن و ظفر فیروز شدن از راجع و تلخ روان شدن حاجت و فیروز
متعلق به ظفر و ضمیر راجع بسفر مخوم از مسافرت و پیروز مایید در روز دوشنبه اگر
مسافره کنی زود فیروز شوی در آن سفر روان شدن حاجت و بسیار می آید

آسی یافته از مردم درویش نظر
باید که روی روز دوشنبه بفر
آغاز سفر اگر درین روز کنی
زین روز سعادت و فتح و ظفر

وَمَنْ يَرِدُ الْحَجَّ امْدًا فِي الثَّلَاثَا
فِي سَاعَاتِهَا هَرَقُ الْبُخَارِ

حجامة کبر و ثلاثا شب و الف محدود در اخوض تا ساخته اند مثل حسنه و حسنه و ثلاثا
خبر کرم اجزاء الزمان و تر در یا همین جزوی از بیست و چهار خبر و شبان روز و آن
ساعت مستوی گویند یا جزوی از دوازده جزو روز یا شب و آنرا ساعت معیج خوانند
و هرق ریختن و دم خون و اصل او دمو بفتح میم نزد جوهری و دمی بسکون نزد سیو
و بفتح نزد میزد و دما جمع او و بعد از ثلاثا که یو بها مقدر مبتدا است یا خبر و اقل
احسن است چه افاده محصر می کند و در بعضی نسخ بجای هرق بفتح یعنی ریختن خوا
میفرمایند هر که میخواهد حجامة را پس سه شب است روز آن که در ساعتها او

گامی که کند شروع دولت غم بخارند باید که شود بر روز شنبه آن کار به تا صبح فلک نهد مراد بکنار

و فی الاصل النصارى لا یومون فیهم تَبَدَّلَ اللَّهُ فِي خَلْقِ السَّمَاءِ

و چون انصار که بپایان نرسیده اند به الاصل انصار کنند و بتبدل ابتدا و کردن و مراد
اینجا شروع بخیریه فی و هم و هم و هم بالف مغلوب شده با تقوا ساکنین و یونیده

صا قال النجاشی من اهل المذنبه یقولون بدنا بمعنی بدنا قال

عبدالله بن رواحه الانصاری باسم الاکد و به بدنا و خلق آفریدن و سما

آسمان و فی الاصل متعلق بهار یا چمن که خبر انبا باشد و اول ابغ است صدقاً

در یک شنبه بنا ای آنکه در آن شروع کرد خدا در آفریدن آسمان شب

ای از تو به منزل مسکن آباد	هر که گشتی عمارتی نو بنیاد
تو میرزا بر روز یکشنبه کن	تا عیش کنی بنابرین خرم و شاد

فصل اینجاست چندی است مشهور که چون وجود روز و شب موقوف حرکت فلک شمس است

پس چگونه بنیاد آفریدن سما در روز یکشنبه بوده باشد و شیخ محی الدین در فتوحات

رفع شبهه بان فرموده که فرق است میان یوم و نهار و وجود یوم از یک در فلک ظاهر

و او سمانیت بلکه سمانیت در افلاک کو اکب ستاره و وجود نهار و لیل از

حرکت فلک شمس است و این بیت دلیل جمعیت که میگنید خلق سما مقدم بوده بر خلق از

و تفصیل آن در فاخته رابعه گزشت و اگر گویی چه شنبه بی وصف و حد اعتبار کرده اند

لیس او و بعد موسوم ساخته اند گوئیم شنبه یک روز تمام از ایام هفته نیست غیر آفریده

پس روز اول شروع شنبه است اما یکشنبه تمام نیست و صبح روز دوم یکشنبه

تمام شد و شروع در شنبه دوم است و صبح روز سیوم و شنبه تمام شده و شروع

پیش تو خلافت شرع و دین معیوبست

اودی براتی مدعی منم

جمعیت مردوزن در دروغ بست

وَهَذَا الْعِلْمُ لَمْ يَعْلَمْهُ إِلَّا

انبي اَوْ وَحْيِي إِلَّا

بنی یغمبر مستحق از بناء بمعنی خبر و ثبوت بمعنی نعمت بر بقدری اول بمعنی علم بحکم
 نبی عبادی اِنِّی اَنَا الْعَفْوُ الرَّحِيمُ بمعنی مفعول حکم بنانی لعید الخیر
 و جمع اونا یا خاتم النبیا و انک مرسل بنا الخیر کل مدعی لعید بن عبد الخیر بر اید
 جمع کنند و بر تقدیر ثانی بمعنی مفعول و جمع اونا و ثقیل بمعنی ظرفی و ...

و قال الراغب الوصیة المتقدم الى العبر بمعنى تعجل به مسرعا فالوجه و اما
 الراجح هی مشتقة من قولهم وصی الشئ بكذا بصیبه اذا وصله به و اصل
 و اصیة ای متصلة السبب میفرماید ای این حکم نه از آن مکرر میفرماید و
 یغمبر از پیش این علم نه از و هم و ضی است و در ایضا فایده علی از و نه و ...

این علم محققان عالی قدرت به از آنها بگویند قد ایشان بنامش
 در قرن احکام نجوم مقرر شده که روز شنبه تعلق بزحل دارد و یکشنبه با جمعه و شنبه
 و یکشنبه بر پنج و چهارشنبه بطارد و پنجشنبه بشتی و آدینه بر سه و مناسبت است
 و مریخ بچهارشنبه و عطارد با شامیدن دارد و مشتری بژبا و زحل با ماهان

و زهره بتزوج و عرس و جمعیت مردان و زنان مسلم آن فن است ولیکن مناسب
 زحل بصید و آفتاب بنا از آن فن ظاهر نیست و گویا تخصیص شنبه بصید بنی است بر غیر
 ابن عباس و مجاهد میگویند الیه و اعروا بالیوم الذی امرتم به و هو یوم الجمعة
 فتوکه و اختاروا السبت فابتلاهم الله به و حرم علیهم الصید فیها فانما

هر دهن که قصد حاجت خواهی تا چهره کل زنگ نکرود کاهی	ای آنکه ز سر زنگم آگاهی شرط است که در روز پشینه باشد
قِیَمَ الْیَوْمِ یَوْمَ الْاَسْرِ عَائِی	ز آب شرب اصرع یوماً دواءً
شرب آشامیدن از رابع و از بجا کبریا چهارشنبه دانه بختی بنی اسد و بنی اسرائیل فتح با نکایت کرده اند میفرمایند اگر آشامد مردی در روز دوشنبه رابین نیک	
اگر فکر تو با قضا مشابیه باشد از بهر علاج گر خوری دارو	روزین روز چهارشنبه نش هر روز کنی آنجتر ایه باشد
باید که هر روز چهارشنبه باشد	
فِیهِ اللّٰهُ یَا ذَنْ بِالِدُّعَاءِی	وَفِی یَوْمِ الْخَمِیسِ قَضَاءُ حَاجِی
خمیس خزینه و قضا گزاردن و الحاجة الی الشئ الفقیر الیه مع محبته و الحاج جمعها و اذن بفتح الذال گوش فراداشتن از رابع و دعوت الله علیه و عا و اصله دعا میفرمایند در روز پنجشنبه است گزاردن حاجتها که در وقت گوش میدارد و بر عا - ش	
و زحیل و تمسجد باید بود پیوسته با خلاص دعا باید بود	در یوم خمیس بخدا باید بود از اهل کرم محمد خود باید بود
وَكَذَاتُ الرِّجَالِ مَعَ النِّسَاءِی	وَفِی الْجُمُعَاتِ تَزْوِیجٌ وَعَدُّ
تعد بسکون بهم و ضم او آدینه و جمعه اسمیه اجتماع مردم در و تزویج زن داون و عذر العام عروس و لذات ادرا که ملائم از آن رو که ملائم است از رابع رجل مرد و نساء جمع امراه از غیر لفظ میفرماید در آدینه زن بردن و دادن طعام عروسی	
ای آنکه ترا نام تو مطلوب است	و لذت های دانه با زنان نش

يَقُولُهَا عَنْ جِهَلٍ وَهَذَا رَأْيُ الْأَوَّلِينَ يَدْعُوهُمُ إِلَى مَا يَدْعُوهُمُ إِلَى
يَتَقَى إِلَّا مَا هُوَ مُحْتَاطٌ بِهِ فِيهِ مِنَ الْوَعْدِ وَأَوْتَاهُ
أَسْبَابَ الْإِنْفَاقِ لِيُجِيبَ اللَّهُ نَدَاءَ فِي دَعَائِهِ الَّذِينَ يَدْعُونَ

در او آخر شفا گفته است که ای اَبُلْ هَذَا كَمَا مَعَ الْأَوَّلِينَ مَعَ الْوَعْدِ
تَسْتَعِدُّ إِلَى بُرْهَانٍ عَسَى أَنْ يَدْعِيَ فِيهِ الْفَقِيرُ وَتَرْتَجِمُ مَا تَدْعِي
تَهْزِيئَةً وَخَطَابِيَّةً فِي بَيَانِهَا فَإِنَّهُ أَمَّا يَقُولُ عَنِ كَمَا يَلْبَسُ

مِنْ أَسْبَابِ الْكَيْفِيَّاتِ وَهِيَ الَّتِي فِي السَّمَاءِ عَلَى أَنْ يَبْقَى الْإِحْاطَةُ
بِجَمِيعِ الْأَحْوَالِ الَّتِي فِي السَّمَاءِ وَلَوْ شِئْنَا لَنَدَاكَ وَتَنِي بِهِ لَمْ يَكُنْ
وَأَنْفُسِهِمْ بِحَيْثُ لَقِيفُ عَلَى وَجُودِ جَمِيعِهَا فِي كُلِّ وَقْتٍ فَلَيْسَ إِذُنُكَ لَنَا اعْتِمَادُ

عَلَى أَقْوَالِهِمْ وَإِنْ سَلَّمْنَا تَبَرُّعَيْنِ أَنْ جَمِيعَ مَا يُعْطُونََنَا مِنْ مَقْدَمَاتِهِمْ
الْحُكْمِيَّةِ صَادِقَةٌ وَمُؤَيَّدَاتُهَا مِنْ الْقُرْآنِ زَعْلُ مُشْتَرِكِيهِ
بِجَمِيعِ نِيرَانِ كِهْوَئِي هَسْتِ وَاقِعْ شَهْدِ وَنَجَانِ حُكْمِ كَرْدَنْدِ دَرَانِ سَالِ مَعْمُورِ

از باد و خراب شود و انوری که از حکما و آن زمان بود با ایشان اتفاق نمود
ازین صورت تبرسیدند و بسے عمارات در زیر زمین بساختند و منجان روزی
کردند و مردم در آن روز زیر زمینها و غارها که رفتند و هیچ با دنیا و مملکت

طغرل بفرمود که چراغی بر سر منا برافروختند و مانند روشن بود بزرگی فرمود
گفت انوری که از اثر باد نمی سخت
در روز حکم او نه وزیدست هیچ باد

لیکن در آن روز خلیفه خان در تبار بر قوم خود سرور یافت و بعد از بی سال خروج کرد

وَبَدَأَ السَّبْتَ شَرَاهُ مِنْ سَبْتِ الْحَبِيبَةِ إِذْ يَقْضَى رُكُوبُهَا فِي الْحُجْنَانِ الْإِقْضَى السَّبْتُ
بَعَثَهُ وَعَمَّا كَانَتْ لَهَا فِي السَّبْتِ الْمُدَّةُ لِي وَذَلِكَ لِبَلَاءِ أَيْدِيهِمْ اللَّهُ بِهِ دَوَّ
نَدْبِ شَيْبَةٍ بِنَا دَرَبِيت ثَانِي آيِسَ فَعَدَّ نَدْبُوهَا وَبَعَثَ بِرُكُوبِهَا بَلِغَ دَرَبِيتِ أُولِ
بِأَمِّ وَحَقًّا وَبَلَا أَيْسَرُ دَرَبِيتِ نَانِي خَفَاءَ سَطُورِ اسْتِ وَفَرَّقَ أَحْكَامَ مَشْهُدِ
بَارِبِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَشَجَّ عَمَلَاءَ الدَّوْلَةِ دَرْعُوهُ مِيفَرِ مَادِ إِذَا أَدَّتْ أَنْ تَعْرِفَ أَنَّ الْمَطْلُ
يُجَدِّثُ سَبَبَ الْإِنْفَصَالِ الْعُلُوبَةِ الَّتِي يَسْتَعِينُ بِهَا الْمُتَجَمِّعُونَ فَفُتِحَ الْبَابُ فَاقْرَأْ
قَوْلَهُ تَعَالَى فَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ جَمَاعٍ مِنْهُمْ وَفُتِحَ الْبَابُ الْفَرَفَرُ قَرِيبُ رُكُوبِ
وَالْتِصَالِ أَوْ يَكُونُ كَيْفَ خَانَهُ أَوْ مِقَابِلَ خَانَهُ كَوَكَبِ أَوَّلٍ بِأَشَدِّ مِثْلِ الْفَرَفَرِ أَوْ زِيَادِهِ بِخَرْجِ
يَسِيرِ مِيفَرِ مَادِ إِذَا أَدَّتْ أَنْ تَعْرِفَ أَنَّ عِلْمَ النُّجُومِ عِلْمُ الْأَنْبِيَاءِ فَاقْرَأْ قَوْلَهُ تَعَالَى
فَنَظَرْنَا فِي النُّجُومِ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ لَدُنْ
مِنْ أَمَّنْ بِالْجُودِ فَقَدْ كَفَرَ أَنْ مَنْ أَمَّنْ بِأَنْهَا مُسْتَقِيلَاتٌ بِأَنْفُسِهَا فِي تَذَكُّرِ
الْعَالَمِ عِبَرِ مُسْتَحْزَاتٍ بِأَمْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ بِاللَّهِ الَّذِي خَلَقَهَا وَسَخَّرَهَا وَجَعَلَهَا
مُدَبَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ وَأَوْدَعَ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهَا خَاصِيَّةً بِهِ دُونَ غَيْرِهِ وَفِي خَبَرِهَا
خَاصِيَّةً دُونَ مَا اخْتَصَّ بِهِ كُلِّ وَاحِدٍ قَبْلَ الْاجْتِمَاعِ وَتَطْبِيقُهَا فِي دَرْنِهَا
الْإِنْسَانِيَّةِ أَنْتَ كَقِ بِالْأَفْرَادِ أَمْرُهَا بِبِرِّهِ كَرْدَنِ وَتَجَوُّنَ بِالْأَمِّ مُؤَلَّفَ شَدِّهَا
أَمْرُهَا بِغَفْتِنِ وَتَجَوُّنَ بِأَمِّ تَرْكِبِهَا بِرِخَاسْتِنِ مِثْلِ شُخُورِ مُقْلَدِهَا كَقَبْطِهَا
أَحْكَامِ جُودِهَا وَنَزْجِهَا تَقْوِيمِهَا بِتَقْلِيدِ مُقْلَدِهَا نَعْدُونَ بِبَدِّهَا وَدَرْزِهَا بِأَمْرِ تَقْوِيمِهَا
أَمَّا غَرَالُهَا وَدَرْزِهَا كَوَيْدِ الْمُنْبَغِي عَنْهَا فِي الْجُودِ أَمَّا أَنْ أَحَدُهَا أَنْ يَصْدَقَ بِهَا
فَاعْلَمْ أَنَّهَا مُسْتَقِيلَةٌ جَمَاعًا الثَّانِي يُقْبَلُ فِي الْمُتَجَمِّعِينَ فِي أَحْكَامِهِمْ كَقَبْطِهَا

التجانبہ تو اسی صاحب بزرگ کہا برنوست تو کل من خوشست عیش کسے را کہستی تو
آز او کندہ یاد دست یا مہتر یا لکھاہ و ارندہ او ش ای نورخت جبراع بر درویشی
وی داغ غمت مریم بر دل ریشی و خور و بنوینست قبلہ بر کیشی پختای بحال بکیسی خوشی

طوبی لمن کان نادماً ارقاً مایہ علة ولا سقم اذا خل فی الظلام مبتہلاً	لشکوالی ذی الجلال بلوآہ اکثر من حبہ و علاہ اجابہ اللہ ثم لبآہ
---	---

ارق بفتح ر اجواب و شکایت و شکوی و شکوگاہ کردن و جلال بزرگی و علة و مقوم
بیماری و خلوت الیہ اذا اجتمع معہ فی خلوة و ظلام بفتح تاریکی و ابتہال زاری کردن
در دعا و اجابت جواب گفتن قلبی شتی از لبتیک بخیجہ قال لبتیک چنانچہ بسمل بخیجہ قال
بسم اللہ صیغہ ما ید خوش عیش مر کسے را کہ باشد نیشان بی خواب کہ گاہ کند بحضرت
ذوالجلال بلا خود را نباشد با و هیچ مرض و هیچ بیماری بیشتر از دوستی او مردوست و را
چون بخلوت رود در تاریکی در حالیکہ زاری کندہ باشد در دعا جواب گوید اورا خدا

یس لبتیک گوید اورا ش بخوانی و در دوست از شوق الہ	خوش وقت کسی کہ شد نیشان ز گناہ در خلوت تاریک کہ حق را خواند
---	--

لبتیک بگوش جان او باید راہ

سألت عبادي وأنت في كفي صوتك تشاقب ملايكتي في جنة الخلد ما تمنّا سألت بالاحتمية ولا هيب	وكل ما قلت قد سمعنا فذنبتك الآن قد غفرا طوباه طوباه ثم طوباه ولا تخف إني أنا الله
---	--

و مدار مشاءات باقاه فی الحماجات

فَارَحَهُ عَبْدًا إِلَيْكَ مَلْجَاءُ طُولِي لِمَنْ كُنْتُ أَنْتَ مَوْلَاؤُ	اَبْنَاءُ لِبَيْتِكَ اَرْتَمَوْكَ فِي مَلِكٍ مَعْنِي
---	---

دفعه بفرستد لله اسمع لبیک الی لبیک ای البایین ای اقبسم

رَبِّ اَصْنَاءِ مَوْلَاؤُكَ وَالتَّنْبِيْهُ لِلتَّكْثِيْرِ اَي الْبَنَاءِ كَثِيْرًا مُّتَبَايَا

نَهْ اَبْنَاءُ مَعْنِي وَ اَصْنَاءُ مَعْنَاهُ وَ حُذِفَ زَوَائِدُهُ وَ رَدُّ اِلَى التَّلَافِيْ

اَنَّهُ حُذِفَ حَرْفُ الْجُرْمِ مِنَ الْمَفْعُولِ وَ اُخْفِيَ الْمَصْدَرُ اِلَيْهِ كُلُّ ذَلِكَ لِيَمْرُغَ الْحَبِيْبُ

اِلَى اَيِّ حَيَّةٍ سِوَنِ الْقَتْلِيَّةِ لِاسْمَاعِ الْاُمُوْر حَتَّى يُمِثِّلَهُ وَيُجَوِّزُ اَنْ يَكُوْنَ مِنْ لِب

اَبْ مَكَانٍ مَعْنَى اَلْبَ فَلَا يَكُوْنُ مَحْذُوْفَ الزَّوَائِدِ - وَ مَوْلَى اَزَاو كُنْدَه وَ مَهْتَر

وَ اَمْدَارُهُ وَ دُرُوسَتِ وَ اَوَّلُ اَنْسَبِ بِمَصْرَاحِ اَوَّلِ قَبْرِ نَبِيِّ عَجِيدٍ وَ الرَّحْمَةُ رَقَّةٌ تَقْتَضِيْ

الْاِحْسَانَ الْمَجْرُوْدُ مَخْرُوجُ الرَّاغِبِ وَ قَدْ يُسْتَعْمَلُ فِي الرِّقَّةِ الْمَجْرُوْدَةُ وَ فِي الْاِحْسَانِ الْمَجْرُوْدُ

نَحْوُ رَحِمَ اللهُ فَلَنَا وَ عَجَبِيْدٌ مُصَغَّرٌ وَ لَجَاتُ اِلَيْهِ كِبَاءٌ بِالْفَتْحِ وَ عَلِيَاءُ الْجَنَاتِ اِلَيْهِ

وَ اَلَمْ يَضَعْ اَيْضًا الْجَاءُ وَ مَلْجَاؤُ مَوْلَاةٍ رَفْعَةً وَ شَرَفٌ وَ مَعَالِي جَمْعُ اَوْ -

وَ اَعْمَادُ تَوَكَّلُ كَرَدُوْنٍ وَ كَيْهَ زَوْنٍ بِرَجِيْزِيْ وَ مَعْتَمِدٌ مَصْدَرٌ مِمِّيْ مَرَادُفُ اَوْ طَوَّلِيْ اَزْطَبِ

هَلْ بِيْ لَكَ وَ طَوَّلِيْكَ هَرُوسْتَعْمَلُ بِمَعْنَى طَبِيْبٍ الْعَيْشُ لَكَ وَ قِيلَ مَعْنَاهَا اَهْبَتَ طَبِيْبًا

وَ دَرَعْدُوْلُ اِذَا اَنْتَ مَوْلَاؤِيْ بَاَنْتَ مَوْلَاهُ اسْتَعَارَ اَنَّهُ هَضْرَتٌ عَلِيٌّ مَرْفُوعِيْ عَلَيْهِ السَّلَامُ زَوْرَقُ

نَا تَبْنِيْ مَوْجُوْمٌ وَ بِحَرْفِ الْاَلَاخَةِ وَ اَزْخُوْدُ غَائِبٌ شَدَّ يَا كُوَيْمِ ضَمِيْرٌ رَاجِعٌ مَتِ بَعْبِيْدٌ

وَ تَوَافُفْتُ كُنِيْمٌ بِجَمْعِيْ كَهْ بِجَوَازِ اَضْمَارٍ قَبْلَ الذِّكْرِ قَائِلٌ اَنْدَ مِيْفَرُ مَا يَدُ الْيَتَا دَهْ اَمْ رَا

مِثَالُ اَمْ رَوَ لِيْتَا دَنِيْ بَعْدَ اَنْ يَتَا دَنِيْ لَوْ كَرَّ اَزَاو كُنْدَه مَتْنِيْ بِيْسَ رَحْمِ كُنْ بِنْدَه رَا كَهْ مِثَالُ

برسبيل اعتراض می کنند آنجعل فیها من یفسد فیها ویسفک الدماء وینت
 نسیح بحمدک ونقدس لک وحال آنکه باعث بر خلق انسان افساد و فساد
 مذکور بود حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم زمود و الذی نفسی بیده لو لم
 تذنبوا لذهب الله بکم ولجاء بقوم ینیبون فیسئفون الله فیعزکم لهم

مکثیه حضرت صلی الله علیه وسلم

آمین بعد تکفین النبی و ذمه	یا ثوابه استی علی هالک توی
و زردار رسول الله فینا فلن نری	بذک عدیلا احییا من الردی

همزه استقام بر انکار و بعد پس و تکفین بکفن گرفتن و دفن بگور نهادن و ثوب نامه
 و استی بقصر نمکین شدن از رابع و هالک هلاک شده و توی بالمکان اقام به و زرد
 مصیبت رسانیدن و زرات الرطل اصبت منه خیرا و زردار بر تقدیر اول بصیغه مجهول
 و بر تقدیر ثانی بصیغه معروف و رسول پیغامبر فرستاده و تحقیق او در قاضی سادسه
 و التقدیل الذی یعادک فی الوزان و القدر و احیاه الله فحیی الکسم حی

بالادغام اکثر و الردی، الهلاک و من الردی متعلق بحییا بتضمین حیاة
 و قال المحقق الشریف قدس سره فی حواشی الکشاف التضمین ان یقصد
 بلفظ فعل معناه الحقیقی و یلاحظ معه معنی فعل آخر بیا سب و یدل علیه
 بذکر شیئی من متعلقات الآخر کقولک احمد الیک فلانا فانک لا خفت

مع الحمد معنی الانتفاء و دلت علیه بذکر صلاته اعنی کلمه الی کائنات قلت
 انتهی حمده الیک و فایده التضمین اعطا مجموع المعنیین والمفعلان مقصودا
 معا قصدا و تبعانتم انهم اختلفوا فذهب بعضهم الی ان اللفظ مستعمل

سوال خواستن از ثالث و الكنف بفتح الكاف و سکون النون الحفظ و لفتحها الجا
و کسر الكاف و سکون النون و عا و یكون فيه آداة الراعى و مبغض جارا الى ريش
کنیف ملا علیا و سماع شنیدن از رابع و صوت آواز و آهستیان آرزو مند شدن
و ملک فرشته و ملائکه جمع او و اصلش ملاک همزه برای کثرت استعمال محذوف شده
و در جمع باز آمد و اصل ملاک از آنکه بمعنی رساله و ذنب گناه و الا آن اکنون
و غفران و مغفرت آمرزیدن از نانی و حبث بهشت و خلد جاوید و اصل سل اسل
و ششم بزرگ داشتن و رعب خوف و تخافت رسیدن از رابع و این چهار بیت جواب
حق تعالی است مرصعین مذکور را و مربوط است باجابه الله و عجبی منادی و حرف ندا
محذوف و تنه اصل تنه یا خطاب محذوف شده بر سبیل قیاس و ضمیر طوباه راجع
و مراد اشعار بعلو مرتبه سائل بر مرتبه که تمنی او چیز را سبب خوش حالی آن چیز است
میفرماید خواستی گفتی ای بنده من و تو در دایره حمایتی منی و هر چه گفتی بحقیقت
شنیدیم آنرا و آرزو مند میشوید آنرا فرشتگان من پس گناه تو اکنون بحقیقت آمرز
در بهشت جاودانی است آنچه آرزو میکنی آنرا خوشحال آن چیزی که تو آرزو میکنی بخواه
از من بی شرم داشتن و بی بیم و ترس بدرستی که من خدا ام و رحمت من بی نهایت است
ش - ای بنده ز روی صدق و اخلاص و ادب و دریاب بهشت و باطن عیش و طرب
جرم و گناه تو سر بسنجیدیم و زخار ترس هر چه خواهی بطلب و نکته شیر شتیاق
مذکور آنست که نشان ملائکه مجبور بر تنغا و عصمت است و از نیاز و ملائمت که لازم است
جامعه انسانی است بی بهره افتاده و حضرت مصطفی صلی الله علیه و سلم فرمود که ملائکه
معنی اسم دود و دمی دانند و سرکش شتیاق است با نیجه ندارد و محب واقع که ملائکه

امام احمد از عیالته مرویست که خواب برایشان غالب شد در سر مایه چشیدند و اندامته بودند
 و از گوشه خانه آواز آمد که رسول را در پیراهن غسل کنید تا آنکه آن ملعون بمرد میرسد
 آنحضرت را بسینه باز نهاد و عباس و فضل و قثم پسران او و محمد بن را و گردانیدند
 و اسامه بن زید و شقران آب می ریختند و علی از پیراهن غسل میکرد و چنانچه دست بمشرد
 آنحضرت نمیرسید و چیزی که طبع از آن متغیر باشد ظاهر نشد و علی میفرمود یا ای پادشاه
 مَا أَطِيبَكَ حَيًّا وَمَيِّتًا لَيْسَ آنحضرت را البته جامه سفید تکفین کردند و بنیاد نماز کردند
 اَوَّلَ عَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ وَجَنَابِ شَمَّ كَزَارَدند و پس مهاجرین انصار ریس زمان کسیر کو دکان
 پس بندگان و بچگی است نماز نکرد پس نمی دانستند که پیغمبر صلی الله علیه و سلم را کجا
 دفن کنند ابو بکر گفت از آنحضرت شنیده ام که مَا قَبِضَ نَبِيٌّ إِلَّا دَفِنَ حَيْثُ يَقْبَضُ
 پس جامه خواب آنحضرت برداشتند و ابو طلحه و عمار بن ابی بکر و علی و قثم و شقران
 در قبر رفتند و آخر کسی که میرودن آمد قثم بود -

وَكَا نَلْنَاكَ الْحَصْنَ مِنْ دُونِ الْهَرِ	اَلْهَ مِعْقَلُ حَرْزِ حَرِيْرٍ مِّنَ الْعَدَى
وَكُنَّا مَرَّةً نَرَى النُّوْرَ وَالْمُهْدَى	صَبَاحٌ وَسَمَاءٌ رَّاحَ فَيُنَا وَاعْتَدَى

حصن دروه و دون نقیض فوق و نقول دون النهر اسامی قبل و هرکلی الی النهر
 و قبل هو مقلب الدن و اهل خاندان و المعقل بکسر القاف السجاء و الحرز الموضع الحسن
 يقال هذا حَرْزُ حَرِيْرٍ و القیدی بکسر العین الاعداء و هو جمع لانظیر له و المرأی المنظر
 و نور ریشتمای و صباح با مداد و مسابله نگاه و روح و روح شبانه نگاه کردن و اعتدا
 با مداد کردن و صباح و مسابله بکسر الهمزة و مسابله و نگاه مبنی و اینجا برای محافظت هر
 معرب و قَالَ الرضی اصله صباحاً فمساء آی کل صباح و کل مساء و القاء یؤد

۴۷
 فی معناه الحقیقی فقط والمعنی الآخر مراد بلفظ المحذوف يدل عليه ذكرهما
 من متعلقاته تارة يجعل المذكور اصلاً في الكلام والمحذوف قيداً فيه
 على حال كما في قوله تعالى وَلِتَكْبَرُوا لِلَّهِ عَلَى مَا هَدَيْكُمْ وَتَارَةً بَعْسٍ فَيَجْعَلُ
 المحذوف اصلاً والمذكور مفعولاً كما ترمين المثال احوالاً كما في قوله تعالى
 يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ اِى يَعْتَرِفُونَ بِهِ مُؤْمِنِينَ وَذَهَبَ آخَرُونَ إِلَى اَنْ كَلَّمَ الْمُغْيِبِ
 مراد بلفظ واحد على طريق الكناية اذ يراد معناها الاصل فيقول سئل بغيره
 الى ما هو المقصود الحقيقى فلا حاجة الى تقدير الا لتصوير المعنى و ايراده
 والاظهر ان يقال اللفظ مستعمل في معناه الاصل فيكون هو المقصود
 اصالة لكن بتبعيته معنى آخر يناسبه من غير ان يستعمل فيه لفظاً فلا يكون
 من باب الاصنام ولا من باب الكناية بل من قبيل الحقيقة التي قصد معناه
 الحقيقى معنى آخر يناسبه ويتبعه في الارادة وحديثه يكون معنى التضمين
 واضحاً بلا تكلف ودر بعض نسخ بجای نذاک عدیل بذالك علیلاً والعدل بالکسر
 والفتح المشل صیغ صائدا ایا از پی تکفین پیغمبر و دفن او با جامها و او غمگین شوم بر ملاک شد
 که مقیم باشد در خاک مصیبت رسانیده ندیم ما بر رسول خدا تا خیر یافتم از و در میان ما
 پس هرگز نخواهیم دید او را مشی ما دام که زنده ایم و نجات آیم از ملاک نش

اکنون که کشید مصطفی سر کفن	غمگین نشود بمرگ غیرش دل مزن
خیر که من از خلق کرشم دیدم	تا هست حیات من نخواهم دیدن

حکایت چون صحابه از بیعت ابو بکر رضی الله عنه فرغت یافتند متوجه شدند به تهنیت
 نبی صلی الله علیه و سلم و نمی دانستند که آنحضرت را در وقت غسل برهنه کنند یا نه و در مسند

که دلها را باز نشناختیم - مص

فَيَا خَيْرَ مَنْ ضَمَّ الْجَوَانِحَ وَالْحَنَاتَا
كَانَ أُمُورَ النَّاسِ بَعْدَكَ ضُمَّتْ

عن النعمان كما في قولك انتظرته ساعة فساعة اي كل ساعة اذ فائدة الفاء

التعقيب، فيكون المعنى يوماً ويوماً عقيباً بلا فصل الى ما لا يتناهى فاقصر

على اقل مراتب التكرار كما في قوله تعالى فارجع البصر كرتين ينقلب اليك

راصد، مباح بعد مساء وقد اكثر نسخ بجاي مرآة روياء ورويا خواب ودين يعني خواب

امور عيني وروايي النسب واليقين ست ميفر مايد بود آنحضرت مراراً مانند ذروه ابن

ابن خود در حالي كه مرأو بود لمجا و بغايت استوار از اعدا و بوديم كه بدرار تو بدريم

نور دها ايتيه هر بامداد و هر شبانگاه كه شبانگاه ميگرد درميان ما يا بامداد ميگرد با

ما را از رسول حق حيات مي بود	وز دين اولطف و عايت بود
از پر تو آفتاب روايش مارا	در خانه دل نور بدست مي بود

حكايت عبد الله بن زبد الضاري چون خبر موت نبي صلى الله عليه وآله وسلم شنيد

در حال دعا كرد كه نابينا شود تا بعد از نبي روي كسي نه بنيد و همان لحظه دعا مستجاب شد

فقد غشينا ظلمة بعد موته

نهارا فقد زادت على ظلمة الدنيا

عشي و غشيان ببالا چيزي در آمدن از رابع و ظلمت و دجی تاریکی و زیاده افزون شدن

و دجيه ظلمه و دجی جمع اورا و ظلمه الدجی بر منوال نور الا نور ميفر مايد بر آينه

بجفيف در آمد تاریکی بعد از مردن او در روز پس بحقيقت افزون شد آن ظلمت

بر طلف فائق جميع ظلمتها - ش	از موت نبي بردل مانيش آمد
مديتير بلار حكر ريش آمد	آفاق جهان بخشم ما تاريك است

حكايت النضر رضي الله عنه گويد در روز وفات پيغمبر صلى الله عليه وسلم مدینه ناريك شد و هنوز دست از خاک قبر نميشانده بود

بو بکر بکریت و اورا اجازت داد او متوجه شام شد و اندک زمانی آنجا بود. گاه
 پیغامبر اصلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خواب دید کہ میفرمود ای بلال از حمار ما بیرون
 در ماجرا کردی پس متوجه زیارت رسول شد و چون بیدار رسید در آن چند روز
 فاطمه رضی اللہ عنہا با غرت رحلت فرمود او بے زاری میگرد و میگفت ای جبرئیل
 رسول خدا چه زود با و طاعت شدی و اهل مدینه التماس کردند کہ بانگ نماز بگوید بلال
 بعد از محمد بانگ گویم و چون مبالغه بسیار کردند بانگ بگفت و همه مردم بایستند
 و ابن - روز مثل آن روز بود کہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم وفات یافت بود پس
 مراجعت بنام کرد و ہر سال زیارت پیغامبر صلی اللہ علیہ وسلم رفتہ و در دمشق در کعبہ
 وفات یافت و اسم نام و قصبہ تیز و دادر و فی کل وقت عالی سیغہ توانی ذکر او مردم
 بتراحت فراق را نازہ میسازدش ہرگز اندک نشاند مردم آن را مصیبت و ہرگز نشود
 آن استخوان از ایشان کہ شکافہ شد و حال آنکہ در ہر وقت نمازی برمی انگیزد و آنرا بلال

مس - از موت رسول استخوانی شکست
 مردم کہ کہے حدیث او میگوید

و دعا میکند بنام او ہر گاہ کہ دعا میکند
 تا روز قیامت نتوان دیگر بست

گویند در دل مجروح من

وَفِينَا مَوَارِيثَ النَّبَوَةِ وَالْهَدْيِ

وَيَطْلُبُ اقْوَامُ مَوَارِيثَ هَالِكٍ

الْقَوْمُ الرِّجَالُ دُونَ النِّسَاءِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَا يَتَّبِعُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى
 أَنْ يَكُونَ لَكُمْ خَيْرٌ مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءِ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْكُمْ
 ونبوة پیغامبری میفرماید میجویند قومی چند میراثها مرده و در ماست میراث
 پیغامبری و هدایت - شش علم شجاعت و قوت داریم با دشمنان و دوست داریم

لَرَبِّ اَعْمَارَيْنِ - و کذا قوله تعالى اِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ -
و مصدق غم و اندوه که مردم رسد و صید شکاف و صفا سنگ سخت و الشعب الصدع
فی الشیء و اسماءه ایضا و المراد ههنا و لاشعب للصدع فی الصفا جواب سوال
مقدّر گویا که گفته می یکن اصلاح می فرماید تنگ آمدن فضا و زمین از مردم با وجود
فراخی آن برای ما یافتن رسول خدا از زمان که گفته شد بحقیقت گزشت هر آینه بحقیقت
خود آمد بمسلمان از حیثی چون شکاف سنگ سخت و فتح صلاح نیست مر شکاف را در آن
سنگ

ش	چون ردنی بباغ جنت تنگ این تازه جراحت که نیابد در ما	بر اهل و فاروی زمین آمد تنگ مانند شکافیت که باشد در
---	--	--

حکایت چگون حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم وفات یافت معاذ بن جبل که دیر
حاکم بود بطریق کشف دریافت که حضرت باخراة نقل فرمود در حال متوجه مدینه شد
و در راه عمار بن یاسر را دید که نامه ابوبکر باومی برد از عمار پرسید که صحابه را چگونه
گذشتی گفت ترکتم کفنم بلا راع پس پرسید مدینه را چگونه گذشتی گفت ترکتها

و هِيَ اَصْبَقُ عَلَى اَهْلِهَا مِنَ الْحَاثِمِ	
فَلَنْ يَسْقِلَ النَّاسُ تِلْكَ مَصِيبَةً	وَلَنْ يَجْبُرُوا الْعَظَمَ الَّذِي فِيْهِمْ وَهِيَ
وَفِي كُلِّ وَقْتٍ لِلصَّلَاةِ هَمِيحَةٌ	بَلَالٌ وَيَدْعُو بِاسْمِهِ كُلَّمَا دَعَى

استقلال اندک شمردن و عظم استخوان و وهی شکاف شدن و وقت هنگام و صلوة نماز
و هیحجان بر انجمن و بلال بن رباح حبشی آزاد کرده ابوبکر بود و چون پیغامبر اعم وفات
قصد شام کرد و ابوبکر گفت اینجا شام مؤذن من شو بلال گفت اگر مرا آزاد کرده که
در دنیا از من منفعت گیری ترا خدمت کنم و اگر برای خدای آزاد کرده مرا بخدارم

سفت بموصوف و قصد بمعنی فاعل قال الواحد یقال طریق قصد و قاصدا
 اداك مطلبك میفرماید زدیم و دفع کردیم گرامان مرد را از رسول خدا
 از روی بزرگی نمودن و هنوز زنده بود و نشان رستی راه باراه راست و مدینه
 و چون آورد او بجا هدایت را بخود میبرد و بر فرمانداری حضرت رحمان در مدینه
 یاری کردیم رسول خدا را چون پشت بیکدیگر کردند ایشان جمع شدند و آمدند بحاجت

مسلیمان صاحب خرد - ش	بر دیم فرو بخون گرامان جنگ
بودیم بطاعت و هدایت یک رنگ	در بدر که ماتنج جو خورشید ر دیم
شدایت کفار رنگو سار جنگ	

فصحت قره العین امام حسین علیه السلام من الله السلام	فانهم فان العاقل المتأدب
احسين اني واعظ وموذب	يغذو لك بالآداب كيلا تخطئ
واحفظ وصيته والد متحن	قعليك بالاجال فيما تطلب
أبي ان الرزق مكفول به	

همزه برای ندا و وعظ و مواعظت پند دادن و موذب ادب کننده و فهم در افتن از رابع
 و عاقل خردمند شدن و تأدیب پند گرفتن و حفظ نگاه داشتن از رابع و والد پدر و متحن
 مهربانی کردن و غذا پروردن و عذب بلاک شدن از رابع و اصل بنی بن کفو طم
 فی الجمع انبا و فی التصغر بنی و سنی بزرگ و کلونه بنا و للآب و رزق ریزی و کفاته
 پند آن شدن از اول و علیل اسم فعل یجعی و قال الرضی اسماء الافعال
 حکما فی التواری و للزوم حکم الافعال التي هي بمعناها الا ان الباء تراو
 فی مفعولها كثيرا نحو عليك به لضعف فی الفعل فيعمل بحرف شأ افعال الله

۱۰۰ مه سم در بیزارت برزد + ما یم که سیرات نبوت داریم + حکایت حضرت
نما نمیزید علیها التحیة والسلام مرثیه قریب باین فرموده مهر

شَمْسُ النَّهَارِ وَاطْلَمُ الْعَصْرِ اَسْفَا عَلَیْهَا کَثْرَةُ الْاَحْزَانِ وَلِیْسَ لَکَ مِصْرٌ وَکُلُّ یَمَانٍ کَالْبَیْتِ الْاَسَدَا سِرْ وَلَا اَرکانِ صَلِّ عَلَیْکَ مَنْزِلَ الْقُرْآنِ	اَبْدَانُ السَّمَاءِ وَکَوْنُهَا وَالْاَرْضُ مِنْ بَعْدِ التَّیْ کَسْتِیَّةِ فَلِیْسَ لَکَ شَرْقُ الْبِلَادِ وَغَرْجُهَا وَلِیْسَ لَکَ الطُّودُ الْاَشْمُ وَجُوهُ یَا خَاتَمَ الرُّسُلِ الْمُبَارَکِ وَجِبْهُ
---	---

بیان شجاعت خود در بدر و مدح صحابه عالی قدر

وَلَمَّا رَأَوْ قُصْدَ السَّبِيلِ وَالْهَدَى عَلَى طَاعَةِ الرَّحْمَنِ الْحَقِّ وَالْتَقَى وَتَابَ لَیْکَ الْمُسْلِمُونَ ذُو الْحِجَى	خَصَرْنَا غَوَاةَ النَّاسِ عَنْهُ تَكْرُمًا فَلَمَّا آتَا بَا لَهْدَى كَانَ کَلْنَا نُصَارِیَا رَسُولَ اللَّهِ لَمَّا تَدَبَّرُوا
---	---

ضربیدن از ثانی دشمنی و غوایه گرا شدن و لما اول حرف و در اصل لم بود ما زیاده
آورده اند مثل اینها و غالب احتمال او در امر متوقع است و گاهی در غیر متوقع هم مستعمل
و لما فی اسم شرط و القصد استقامت الطریق و سبیل راه و طاعت فرمان برداری
رحمان بخشاینده و مخصوص نجاست و تقی بر پیرگاری و تقوی و نصرت یاری کردن اول
تدابر نیست بیکدیگر کردن و تَابَ الرَّحْلُ یُوبَ قَوًّا ارجع بعد از توبه و تَابَ النَّاسُ اجتمعوا
در گرد اینجا شایسته چه محمد بن سحاق میگوید این ابیات در شان غزوه بدر است و لشکر اسلام
چون غزاه از اول تا آخر مظهر و منصور بودند و محمی بکبر خاطر د و عتبه متعلق بضرایه بضمیر
بسر ارجع بر رسول صلی الله علیه و سلم و اضافت قصد بسبیل یا اضافت مصدر بفاعل یا اضافت

فَلْيَتَّقُوا فِي الْأَسْبَابِ وَهِيَ كُلُّ مَا يَتَوَصَّلُ بِهِ إِلَى شَيْءٍ سَبَبًا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى
وَأَتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا فَاتَّبَعْ سَبَبًا وَتَسَبَّبْ سَبَبًا سَاخِرًا وَتَسَبَّبْ رُودَ
وَقَرَفِي مَكَانَهُ قَرَارًا إِذَا تَبَتُّ ثُبُوتًا تَامَةً وَهَلَكَةً مِنَ الْقُرْبَانِ لَمْ يَصِلْ إِلَى الْبَرِّ
يَقْتَضِي السُّكُونُ الْحَرَكَةَ يَقْتَضِي الْحَرَكَةُ وَطَيْرٌ مُرْغٍ وَكَرْشِيَانَهُ وَتَقْوَى نَيْبٍ وَوَسَدَنٍ
وَمَفْرَدٌ أَحَالَ إِذَا مَا وَتَقَى مَفْعُولٌ أَوَّلُ اجْعَلْنِ وَمَا كَسْبَ مَفْعُولٌ ثَانِي وَسَبَابْنِي وَمَا عَمَلُ
أَسْرَعَ وَاللَّانَسَانِ مُعْلَقٌ بِهِ وَمِنْ الشُّيُولِ مَعْطُوفٌ بِهِ مِنْ تَلَفُّتٍ وَالطَّيْرِ مَعْطُوفٌ بِهِ
الشُّيُولُ وَلَا وَكَانَ مُتَعَلِّقٌ بِمَعْطُوفٍ وَاصِلٌ أَوْ مَعْطُوفٌ هَيْفَ مَا يَكِدُ مَكَرًا لِي لِرَاكِبٍ
تَنْتَهَا وَيَرْبِيزُ كَارِئِي مَعْطُوفٌ خُودُ رَاكِبُ دَانِ أَيْجِهَ كَسْبَ مِيكْنِي ضَامِنٌ شَدِيدٌ هَسْتُ مَعْطُوفٌ
بِهِ خَلْقٌ رَاوَالٌ عَائِنِي هَسْتُ كَمْ آيِدُ مِيرُودُ سَبَبِ رَزَقِ شَتَابَنْدِهِ تَرَاوَسْتُ
سَائِيَهُ الْإِنْسَانِ أَرْزَامَانِ كَسْبِ زَنْدِ وَازَرُودِ مَا بِهِ مَحَلِّ جَمْعِ شَدْنِ أَيْنِ وَازَرُودِ مُرْغٍ الْوَقْتُ
كَبِرَايِ شَيَانِهَا فَرُودِ آيِدِ نَيْبِ شِ

ای صاحب فتح و ظفر و فیروز ی + تاخند
حرام یا طلال اندوزی + گر سعی کنی و گرنه هر جا که روی + چون سایه ز دنبال نو آید روز

و	فَمَنْ الَّذِي يُعْطَاكَ تِيَادَ	و	أَبْنِي إِنَّ الدِّكَرِيهِ مَوَاعِظُ
و	فَمَنْ يَقُومُ بِهِ هُنَاكَ وَيَنْصِبُ	و	فَأَقْرَأْ كِتَابَ اللَّهِ حَمْدًا وَاتْلُهُ
و	إِنَّ الْمُقْرَبَ عِنْدَ الْمُتَقَرَّبِ	و	تَتَفَكَّرُ وَتَتَحَسَّبُ وَتَقْدَرُ
و	وَأَنْصِتْ إِلَى الْأَمْثَالِ فِيمَا تَنْظُرُ	و	وَأَعْبُدْ إِلَهَكَ ذُو الْعَارِجِ مُخْلِصًا

ذَكَرَ قُرْآنَ وَرَأَيْتُهُ لَذِكْرُكَ لَكَ وَلِقَوْمَكَ وَمَوَاعِظُ جَمْعُ مَوْعِظَةٍ وَمِنْ اسْتِفْهَامِي
وَقَرَأَهُ خَوَانِدَنَ الْأَمْثَالِ وَالْكِتَابِ فِي الْأَصْلِ مَصْدَرٌ ثُمَّ سَمِيَ الْمَكْتُوبُ مَكْتُوبًا وَالْمَكْتُوبُ فِيهِ
كِتَابًا - وَمَرَادُ الْبُحْرَانِ فِي دَهْنِ الْأَمْثَالِ مَنْصُوفٌ مَشْهُودٌ بِكَامِلٍ وَجِدِ كُشِيدَ الْأَمْثَالِ

و اجمال خوابی کردن و قصد تفصیل و کلامی مخدوف مفعول او
 و اما در طلب ابرصدی یا موصول یا موصوف میفرماید
 من و غلط موصوفیم پس در باب سخن مرا چه بدرستی که خردمند
 وصیت پدر مهربان که می پرورد ترا با ادب تا هلاک نشوی
 که روزی مفعول بهست و حضرت رزاق ضامن آن شده گیر
 و طلب آن ش می نور و چشم مردم پاک نظر ز رخا رنگو
 چون رزق تو شد معین از خوان قدر از دایره کشف

وَتَقَى الْهَلَكَ	لَا تَجْعَلَنَّ الْمَالَ كَسِبَكَ مُفْرَدًا
وَالْمَالَ عَارِيَةً	كَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا بَرَزَقِ كُلَّ بَرِيَّةٍ
سَبَبًا إِلَى الْإِنِّ	وَالرِّزْقِ اسْرُجْ مِنْ نَلَقْتَ نَاطِرِ
وَالطَّيْرِ الْأَوْدَكِ	وَمَنْ السَّيُولِ إِلَى مَقَرِّ قَرَارِهَا

جعل گردانیدن از ثلث و کسب بستن روزی از ثانی و اینجا
 و البریه بتشبهه الیاء الخلق و اصله الهیة و قیل بل ذلک من
 ترشیدم چوب را و قال الجوهری العاریة بالتشبهه کأه

لَا أَنْ طَلَبَهَا عَيْبٌ وَ عَادَ وَقِيلَ هِيَ عَارِيَةٌ إِذَا جَاءَ وَ ذَهَبَ
 لَتَحْوِلَهَا مِنْ يَدٍ إِلَى يَدٍ وَقِيلَ مِنَ الْمُتَعَارِفِ وَ هُوَ تَوَلَّى
 وَ ذَكَرَ الْخَطَابِيُّ فِي الْعَرِيبِ أَنَّ اللَّغَةَ الْعَالِيَةَ الْعَارِيَةَ بِاللَّهِ
 وَ دَرِين بِنْتِ مُحَفِّفِ سِتِّ بَرِّ مَحَافِظَتْ وَ زَنَ وَ ذَوَابَ رَفَقَ زَا
 وَ تَلَفَتْ نَظَرَ مَرَّسَتِنِ زَاوَلِ وَ السَّبَبُ الْجِلُّ الَّذِي يُبْعَدُ بِهِ

آن نیکبخت که بنید ما قرآن ادب پذیرد گیسو بخون کتاب خدا آرد و زنده شود
باشی و پیروی کن قرآن را در میان جمع که مراعات آن کنند اینجا همه به شرف و برکت
و فروتنی و نزدیکی جنت بدرستی که مقرب نزد خدا شوند و آیه را در میان خود
صاحب معارج را در حال اخلاص و گوش کن مثلها در معارفی که زنده شود و کلمات

وَنُكُوْا بِجَهَنَّمَ شُرَيدًا وَاَوْرَاقِي رَفَقًا اَزْأَوَّلٍ وَحَلَّ بِتِلَاوَةِ مَعْنَى خَوَانِدَا
لَا زَمَّ يَابَهُ وَهَذَا كِ اَشَارَتِ بِيَكْمَانِ يَا زَمَانِ مُتَوَسِّطٍ وَرُقُبٍ وَبَعْدَهُ
اِبْرَاهِيْمُ عَرَبِيٌّ بَابِي وَفِي الْحَدِيثِ لَوْ نَصَبَ الْعَرَبُ وَهُوَ غَنَاءُ لَهَا
رَأْيًا لَمَّا أَمَرَ بِهَا فَتَنَّهُ وَحَضَرَ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَمُوْدَ أَفْضَلِ عَمَلٍ
تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَفَرَمُوْدَ رَتْنِ الْقُرْآنِ بِأَصْوَاتِكُمْ وَفَرَمُوْدَ لَيْسَ مِنْ
بِالْقُرْآنِ وَجَوَانِ اسْتِمَاعِ تِلَاوَةِ سَالِمٍ كَرْدِ فَرَمُوْدَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ
بِرُتْنِ فَرَمُوْدَ لَا خَيْرَ فِي عِبَادَةٍ فِيهَا قِرَاءَةٌ لَا تَدْبُرُ فِيهَا وَتَقَرُّ اَزْ
فَرَمُوْدِ تَنِي كَرْدَنِ وَتَقَرُّبِ زَوْدِي جَنَّتِنِ وَتَقَرُّبِ زَرْدِي كَرْدَانِيْدِنِ وَعَنَ
يَرَسْتِيْدِنِ اَزْأَوَّلٍ وَتَعْرَاجِ زَرْدِيَانِ وَقَالَ الْقَاضِي الْبِيضَاوِي فِي
ذَوِ الْمَصَاحِدِ وَهِيَ الدَّرَجَاتُ الَّتِي يَصْعَدُ فِيهَا الْكَلِمُ الطَّيِّبُ
وَيَنْتَقِي فِيهَا الْمُؤْمِنُونَ فِي سُلُوكِهِمْ أَوْ فِي دَائِرَةِ تَوَابِهِمْ أَوْ هَا
أَوِ السَّمَاوَاتِ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَعْزِجُونَ فِيهَا وَالْإِبْرَاهِيمَ فِي
وَالْإِسْرَافِيَّةِ السَّكُونِ وَالْإِسْتِمَاعِ لِلْحَدِيثِ وَمَصَاحِبِ اسَاسِ
مُنْصَتِّ أَمْرِهِ اَزْأَوَّلٍ وَالتَّمَثُّلِ قَوْلٍ فِي شَيْءٍ يَنْشِبُ قَوْلًا فِي شَيْءٍ آخَرٍ يَنْشِبُ
وَتَهْوِيَةٌ خَوْفُهُمْ الصَّيْفُ ضَيَعَتِ اللَّبَنُ فَإِنَّ هَذَا الْقَوْلَ يَنْشِبُ
الْإِمْكَانِ أَمْرُكَ وَصَوَّبَ اللَّهُ صَبْلًا أَيْ وَصَفَ وَبَيَّنَّ وَمِنْ
مُسْتَبْدَأِ وَالَّذِي خَبَرُا وَبِهَذَا بَقِي نَحْوَةُ عَكْسِ وَبِهَذَا بَقِي
بَجَانِي كَرِهَ أَيْ مَجْتَهِدٌ وَبِهَذَا بَقِي اَبُو عَلِيٍّ مَفْعُولٌ مُطْلَقٌ مَجْتَهِدٌ مُصْطَفَى صَلَّى
أَفْضَلُ عِبَادَةٍ مَيِّضٌ مَا يَدِ اِي بِسَرِّكَ مِنْ بَدْرِي كَقُرْآنِ دُرُودِ

چنانچه شیخ رضی در شرح آن که از عبارت کافیه التزام نموده بی تو می
 حضرت شریف قدس سره را حاشیه آن شرح فرموده و آنکه از کافیه من تقدیر از مصدر المضاف
 و حذف الخبر مبتنی علی ما حکموا به من الفعل مع ان فی تاویل مصدر و کون منبع ههنا که
 به له لا یتجوز الی ما ذکره لکن النظر الی المعنی فی عنده اذ لیس فی من المصدر حقیقه و بنا بر
 حاجت بیهیج تاویل مذین میفرماید چون گزری بآینی که در ذکر آن وصف شده
 و سبب که علت تردد در جات بخت است و قیوم خوش آینه پس بخواجه از معبود خود میگوید
 و باز گشتن در حال اخلای خانه جاوید را خواستن جوینده قرب و کوشش شاید که نزول که
 ز من آن خانه و بیا به رحمت مسکنی چند که ویران نمیشوند و بیای عیش که هیچ انقطاع نیست
 مروت آن را و بیای ملک و کرامتی که رلوده نشود از تو شش در وقت تلاوت چو بجه
 آید پیش از آنرا خدا خود بخواه و بدیش روز یک بن سر معمر است و عشی یکی شش ندرت خواجه

<p> وَإِذَا هَمَّتْ بِسَيِّئٍ فَاغْضُ لَهَا وَإِذَا هَمَّتْ بِسَيِّئٍ فَاغْضُ لَهَا </p>	<p> خَوْفَ الْغَوَالِبِ أَنْ تَجِيَّ وَتَعْلَهُ وَتَجَنَّبَ الْأَمْرَ الَّذِي يَتَجَنَّبُ </p>
---	---

مباد در و بدور پندستی کردن و التوی میل النفس الی الشهوة من الرأی و هم و هم
 آنک کردن زایل و التعلل ضد الفساد و غلبه و غلبته و غلبا از نانی و سی و سی
 بدی و اسل سیئه محوینه قلبه الواویاء و ادغمت و فی التفسیر الکبیر السیه مایسوره
 و الاغاض اطباق جن علی الجن و ابدله من الغرض و هو الخاف و تجنب به کیسودن و هم
 صفت عمل مخدوف و خوف مفعول له باور و الغالب صفة الخواطر مخدوف و خطور در آن
 اندیشه بدل میفرماید بیش تر کن هوا و هوس خود را چون آنک کنی بعلی صالح از آن
 خواطر غلباننده که می آند و غالب میشوند و چون آنک کنی بدی ملک حشم بر حرم هر

عذاب آتیس بہ بہت و حال آنکہ اشک تو ریختہ شود و اسی کسے کہ عذاب میکنے ہر کر امتحان
بعد خود گردان مراد در میان جمعی کہ عذاب خواہی کرد ایشانرا کہ من باز منکر دم با سہ درآمد

دبای گاہی کہ سددین بایات عذاب
اقرار کنے مجرم و گمراہی خویش

و گناہ خود از روی گریختن مگر بجانب تو
باید کہ ز دیدہ روان سازی آب

باشد کہ بفضل خود بخت تو آب

وَصِفِ الْوَسِيلَةَ وَالنَّعِيمَ الْمَعْجِبِ
دَارِ الْخُلُودِ سُؤَالَ مَنْ يَتَقَرَّبُ
وَتَنَالُ رَوْحَ مَسَاكِينٍ لَا تَخُوبُ
وَتَنَالُ مُلْكَ كَرَامَةٍ لَا تَسْلُبُ

وَإِذَا تَوَدَّتْ بِأَيَّةٍ فِي ذِكْرِهَا
فَأَسْأَلُ لَهَا بِالْأَنَابَةِ مُخْلَصًا
وَأَجْهَدُ لَهَا أَنْ تُحْلَلَ بِأَرْضِهَا
وَتَنَالُ عَيْشًا لَا انْقِطَاعَ لَوَقْتِهَا

الوسيلة ما يتقرب به الى الغير و مراد است کہ حضرت مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم با صحابہ

سئلوا الى الوسيلة گفتند یا رسول اللہ و ما الوسيلة فرمود اعلیٰ درجہ فی الجنۃ

لا ینالها الا رجل واحد ارجو ان اكون انا هو و این معنی الصفت است بمقام و عجا

خوش آمد و الانابۃ الی اللہ تعالیٰ الرجوع الیہ بالتوبۃ و اخلاص العمل و دار سرای و موت

و خلود جاودانہ بودن از اول و آخر و بالفتح راحت و سکون و سکینہ آرامیدن و خواب

و یران شدن از رابع و الملک بالضم ضبط الشئ المتصرف فیہ بالحکم و الملک الجنس

از ثانی و التکریم و الاکرام بمعنی و الاسم الکرامۃ و سلب ربودن از اول و وصف

فعل مبنی للمفعول بائی معجب مرفوع باشد برفیق سایر قوافی و اگر گوئی ظاہر و لعلک

ان تحل حذف ان است چه ان با فعل تباول مصدر است گوئیم غرض مبالغہ باشد مثل

زید عدل یا کنیزم تقدیر تویم اسی لعلک مالک او لعلک ذات حلول او لعلک حلونک

محبت داشته شوند و نگاه دارد و مستحق خود را در موطن همه و فراموشی را که دروغ گوید

ن	خواهی که شود شکست دشمن حاصل چون هست مدار کار عالم بر ضد	باید که ز دوستان نگردی غافل از حق بطلب صدیق صادقان
---	--	---

أَقْلِ الْكَذُوبَ وَ قُرْبَهُ وَ جَوَارِئَهُ عُطِيقُكَ مَا فَوْقَ الْمَنَى بِلِسَانِهِ	إِنَّ الْكَذُوبَ مَلَطٌ مِّنْ نَّصَبٍ وَيُرْوَعُ عَنْكَ كَمَا يُرْوَعُ الْعُقْلُ
---	---

زب زردی شدن و تلخیص آلوده کردن و اعطاد دادن و لسان زبان و دروغ امیل علی سبیل
لا احتیال و ثعلب روبا ه هیف میاید دشمن در دروغ گویا و قرب و محاوره او را بدستی
له دروغ گویا آلوده سازنده است کسی که صحبت میدارد و می دیند ترا آنچه بالا و از زبانت
زبان خود و منحرف میشود بجهله از تو خجاسته منحرف میشود بجهله روبا ه ش کذاب که دشمنی واجب شد
بهم صحبتش عار صاحب شد و پیوسته کند چرب زبانی چون شمع و لیکن بضایا حوصم کاذب باشد

وَأَحْذَرُ ذَوَى التَّمَلُّقِ اللَّيَامِ فَأَتَهُمْ يَسْعَوْنَ حَوْلَ الْمَرْءِ مَا طَمَعُوا بِهِ وَلَقَدْ نَصَحْتُكَ إِنْ قَبِلْتَ نَصِيحَتِي	فِي الذَّائِبَاتِ عَلَيْكَ مِمَّنْ يَحْطَبُ وَإِذَا بَنَادَهُ رُجُفًا وَ تَغْيِبُ وَالنَّصِيحَةُ أَخْرَصُ مَا يُبَاعُ وَيُوهَبُ
--	---

حذر تر رسیدن از رابع و تملق جا بلوسی کردن و اللهم الذی الاصل الشیء النفس و النایبه
المصیبه و حطب بنیرم آتش بخاد و بنیرم گرد کردن و بنیرم دادن و سخن بینی کردن از ثانی
و حول بیرامون و الطمع نزوع النفس الی الشیء شهوة که از رابع و بنایه الشیء تجانی و تباعد
و بنا فلان منزله اذ لم یوافقه و تغیب غایب شدن و نصیحتک نصیحه و نصیحه و الاسم الصیحه
از ثالث و قبول نیر یافتن از رابع و اخصر ارزان بودن و بیع فروختن و وهب بخشیدن
و یوهب معطوف بر اخصر میبایع به بیاع بقرینه اخصر هیف میاید به سیر از صاحب جا بلوس

و در ری جوئی از کاری که دور جیسته شود از آن بشویند نیت خیر در دلست یا بد راه
 بشتا که شیطان نرزد نه ناگاه از نیت شر ردی گردان شود و لا حول و لا قوة الا بالله

وَأَحْفِظْ جَنَاحَ الصِّدِّيقِ وَكُنْ لَهُ وَالضَّيْفَ الْكَرِيمَ مَا اسْتَطَعْتَ جَوَاهِرَ وَأَجْعَلْ صِدِّيقَكَ إِذَا أَخْبَيْتَهُ	تَحَابُّ عَلَى وَلَادِهِ بِتَحَدُّبٍ حَتَّى يَعِدَّكَ وَاسْرِيَا يَنْتَسِبُ حَفِظَ الْأَخْيَارِ وَكَانَ دُونَهُ بَعْضُ
--	--

الحفظ ضد الرفع از ثانی و جناح بال مرغ و المراد من خفض الجناح تسكين الجانب مستعار
 من خفض الطائر جناحه اذا اراد ان يخط و ولد فرزند و تحدد مهر بانی کردن و ضیف مهمان
 و استطاعت توانستن و حواری کبیر همسایه بودن و عدد شمردن از اول و وارث میراث یافتن
 از سادس و تنسب دعوی خویشی کردن و آلاء و محذوکات مفعول یضرب و در بعضی نسخ
 یضرب بضمحه مجهول نیست و او و کان حالی باشد ترجمه نیازمند کن بر او دست و باش
 را و او چون پدری که مهر بانی کند بر فرزندان خود و مهمان را اگر احمی دار مادام که توانی همسایه او بود
 تا شمر در امیرات برنده مادام که دعوی خویشی کند و گردان دوست خود را گسل را چون برادر
 او نگاه دارد برادر ی را و باشد که بیش نوزند دشمنان تراش ای آنکه باعلاق نکوداری جدید
 بد که بکام دست باشی چون شهد بهمان رسیده خود بنشانش یاری بکس کن که نگه دارد عهد

أَطْلِبْهُمُ طَلَبَ الْمَرِيضِ شَفَاهُ أَحْفِظْ صَدِيقَكَ الْمَوَاطِنَ كُلَّهَا	وَدَعْ الْكَذُوبَ فَلَيْسَ مِمَّنْ يَصِيبُ وَعَلَيْكَ بِالْمَرْءِ الَّذِي لَا يَكْذِبُ
--	---

اطلب خسته و شفاه الله من مرضه شفا و بالمد از ثانی و کذب دروغ گفتن از ثانی و المواطن الشبه
 لشبه و من شام الحرب قال الله تعالى لقد نصركم الله في مواطن كثيرة -
 میفرماید بخود و ستار از مثل جستن خسته شفا و خود را و بگذارد دروغ گویا که نیست او از

برسر ابی طالب بن امر که بر وجهی که مطابق و مشابه است با سبب آن بودی و لیکن او برگزیده
فرمان خدا را پس اصدات کرد بر هم سودن در ایشان در دندانهایش ایشان نش

خواهی که شوی بجز خود پر خوردار	میوسته بجز شما مردم ز نهادر
ای کالج که من نیز چنین می بودم	لیکن بر صفا حق دلم یافت قرار

عَذِيرُكَ مِنْ تَقْذِيرِ الَّذِي	بَيْنِيكَ دُنْيَاكَ مِنْ طَائِهَرِهَا
فَلَا أَقْرَحَنَّ لَا وَزَايَهَا	وَلَا تَضْجُرَنَّ لَا وَصَايَهَا
قِسْ الْعَذَابَ الْأَمْسَ تَشْرِيجُ	وَلَا تَبْغِي سَعَى رِغَابِهَا

عذیر خود خواه و وثقت به یافتن ثقت سکت الیه و عنایت علیہ و انا له عطا داون و الطاهر
الطیب و فرج شاد شدن از رابع و وزر بار کران و ضجرت دل شدن از رابع و وصی
و عذیر و اصل او عذو و آمس دمی و ابتعا جستن و غبت میل بخیزی باز خیزی و اول
مستعمل یعنی و ثانی بین و عذیر که مفعول به به علم مقدر معنی بیا و قال الوضی من فلان

من اجل الاساءة الیه و ایدائه ای انت ذو عذیر فیما تقابلک به من المکره
و اضافت دنیا بخاطب برای شعار بآنکه حضرت ناظم را ملا و بدینا نبوده و ضایر طابها
و اخوات ثلاثه او راجع بدینا و سعی مفعول مطلق لا یبتغی بوجه معنی ابتعا و سعی بر سبیل مجاز

مفعول به او مقدری لا یبتغی الدنیا با مس ای لا یحقق مریک الا ابتعا و یا گوئیم سعی مفعول لا یبتغی
میفرماید بیا و عذیر خود خواه خود از اعتقاد تو بآنکه کسی دبدتر او نیاید تو از خوش آن پس

نیاید مشو برای بار که گرد دنیا و تنگدل مشو برای رنجها و تقیاس کن فردا را به دی تا به سایی
پس نه جوئی دنیا را مثل جستن راغبان اوش ای دوست مشو تا که عیشی کردی و غم نیز نمود
ز بهر آن که مردمی و تا چند خوری غصه که فردا چه خورم و انکار که فردا شد و آنهم خوردی

فرومایچه بدستی که ایشان در مصیبتها که واقع شود بر نواری جمعی باشد که سیمه بر آتش افتند
نهند گردند گرد مردم مادام که طبع داشته باشند با و همچون پشت کند روزگار خفا کنند
و غایب شوند و من هر آینه بحقیقت نصیحت کردم ترا اگر قبول کنی نصیحت مرا و نصیحت
از آن تر چیز نیست که فروخته شود و بخشیده شود - شش از مردم چای پوس ای دل بگریز
کین قوم کند آتش خانه تنیز + گردند بگرد مردم در وقت طمع + و این مردم خفا کنند نمایند تنیز

نصیحت امام حسین علیه السلام و تنبیه و ترشاده خود و اولاد و کرام

أَحْسَيْنُ إِذْ كُنْتَ فِي بِلْدَةٍ وَلَا تَفْخَرْنَ فِيهِمْ بِالنَّهْيِ وَلَوْ عَمِلَ ابْنُ أَبِي طَالِبٍ وَلَكِنَّهُ اعْتَمَرَ أَمْرُ الْأَكَلِ	غِيَا فَعَا شَرِيًّا دَائِبُهُمْ فَكُلُّ قَبِيلٍ بِالْبَاءِهَا بِهَذَا الْأَمُورِ كَأَسْبَابِهَا فَأَحْرَقَ فِيهِمْ بِأَنْبِيَاءِهَا
--	---

بلده شهر و معاشره زندگانی کردن و تخصیص بضم نون خرد و نهی جمع او و وجه تسمیه
نهی او از قبایل و قبیل گروه مردم از شهر تا جبل و اللب الفعل الخالص من الشوائب
و لب الرجل و هو لیب و لو برای تمنی و عمل کار کردن از رابع و هذی به یاد بر اشارت
بموت و اعتیام برگزیدن و امر فرمان و حرق نایه ای اسحقه حتی سبع و همت و فلان
یحرق عليك الاضراس اذا تغيط فحكت اضراسه بعضها ببعض و احرق هو انیاب ذاک
ای احدث السحق المنبعث عن الغیظ فی نایه و ناب دندان پیش و ضمیر الباء مجاز جمع قبیل
و تانیث او باعتبار جماعت و وودیت اخیر جواب سوال مقدّر گو یا فحطاب میگوید تو چرا
تا نمی میگوئی عمل نکردی تو حجه ای حسین چون باشی در شهری غریب پس زندگانی کن با داب
بیش فو کما ...

بِضٍّ وَهُمْ مُتَقَلِّدُونَ بِسُوءِ فُحْشٍ وَاحٍ هَذَا بَيْضٌ بَابُ بَاءٍ

هَذِهِ الْفَخِيلُ وَقَدْ ضَرَبَتْ بِسَعْفِهَا الْأَرْضَ وَرَأَيْتُ نَهْرًا يَجْرِي بِاللَّيْلِ يُحِيطُ

وَرَأَيْتُ ابْنَ الْحُسَيْنِ وَقَدْ غُرِقَ فِي ذَلِكَ الدَّمِ وَهُوَ سَبَغَتْ فَلَا يَغَاتُ

ثُمَّ إِنِّي رَأَيْتُ أُولَئِكَ الرِّجَالَ الْبَيْضَ الْوُجُوهُ الَّذِينَ نَزَلُوا مِنَ السَّمَاءِ وَهُمْ

يَبْنَادُونَ وَيَقُولُونَ جَبُّوا آلَ الرَّسُولِ صَبْرًا فَإِنَّكُمْ تَقْتُلُونَ عَلَى أَيْدِي شَرَارِ

النَّاسِ وَهَذِهِ الْجَنَّةُ مُشْتَاقَةٌ إِلَيْكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ ثُمَّ تَقْدَمُوا إِلَيَّ فَعَزَّوْتَنِي

وَقَالُوا أَكْبَشِي بِالْحَسَنِ فَقَدْ أَقْرَبَ اللَّهُ عَيْنِكَ يَا ابْنُكَ الْحُسَيْنِ غَدًا يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ

لِرَبِّ الْعَالَمِينَ صَبْرًا مَا يَدُوكُوا مِنْ بَاغِدٍ وَأَوْلَادٍ وَأَوْلَادٍ وَأَوْلَادٍ وَكُلُّهَا وَحَلَّ حَبِ

كَرْبَلَاءِ أَمِ لَيْسَ زَنْجٌ كَرْدٌ شَدَّازَ مَا رَشِيهَا نَحْوُهَا زَنْجٌ كَرْدٌ عَرُوسٌ بِجَاهِهَا أَوْ دِيمِ أَيْنِ

وَنَيْتِ أَيْنَ دِيمِ نَحْوِهَا مَرْدَادَةٌ شَدَّ مَكَلِيدِهَا ابْنُ أَفْقَةٍ مَصِيبَتِي خِدْمَتِ كَسَرِ

بَارِزِ نَذَرِهَا زَنْجٌ كَرْدٌ شَدَّازَ مَا رَشِيهَا نَحْوُهَا زَنْجٌ كَرْدٌ عَرُوسٌ بِجَاهِهَا أَوْ دِيمِ أَيْنِ

وَنَيْتِ أَيْنَ دِيمِ نَحْوِهَا مَرْدَادَةٌ شَدَّ مَكَلِيدِهَا ابْنُ أَفْقَةٍ مَصِيبَتِي خِدْمَتِ كَسَرِ

بَارِزِ نَذَرِهَا زَنْجٌ كَرْدٌ شَدَّازَ مَا رَشِيهَا نَحْوُهَا زَنْجٌ كَرْدٌ عَرُوسٌ بِجَاهِهَا أَوْ دِيمِ أَيْنِ

وَنَيْتِ أَيْنَ دِيمِ نَحْوِهَا مَرْدَادَةٌ شَدَّ مَكَلِيدِهَا ابْنُ أَفْقَةٍ مَصِيبَتِي خِدْمَتِ كَسَرِ

بَارِزِ نَذَرِهَا زَنْجٌ كَرْدٌ شَدَّازَ مَا رَشِيهَا نَحْوُهَا زَنْجٌ كَرْدٌ عَرُوسٌ بِجَاهِهَا أَوْ دِيمِ أَيْنِ

وَنَيْتِ أَيْنَ دِيمِ نَحْوِهَا مَرْدَادَةٌ شَدَّ مَكَلِيدِهَا ابْنُ أَفْقَةٍ مَصِيبَتِي خِدْمَتِ كَسَرِ

بَارِزِ نَذَرِهَا زَنْجٌ كَرْدٌ شَدَّازَ مَا رَشِيهَا نَحْوُهَا زَنْجٌ كَرْدٌ عَرُوسٌ بِجَاهِهَا أَوْ دِيمِ أَيْنِ

وَنَيْتِ أَيْنَ دِيمِ نَحْوِهَا مَرْدَادَةٌ شَدَّ مَكَلِيدِهَا ابْنُ أَفْقَةٍ مَصِيبَتِي خِدْمَتِ كَسَرِ

ای خورده ز کاسه محبت باده

باده شرب لوحید زاده رزاده

شد کشف و اگر کشفه سوا هم نشد

باید که برای آن سویی آماده

حکایت اعقاب حضرت مرتضی علیه السلام که در کربلا شهید شدند امام حسن و امام حسین

برادرش عبد الله عثمان و جعفر و محمد اصغر و عباس و دو پسرش علی اکبر و عبد الله و اولاد

پانزده سال داشت و دوم کیسال و نهم و قاسم پسر امام حسن دوازده سال داشت و هشتم

بن کلبی از عمر بن ابی مقداد روایت کند که در آن روز از آسمان آواز آمد بشعر

ایها القاتلون جهبا لأحسینا

الشیروا بالعداب والتکلیل

کل اهل السماء یدعوا علیکم

مِن نَبِیٍّ وَحُوسَلٍ وَقَتْلِ

سودند بدان ظالمان را گفتار بگذر و خوشنود کردن آن نفس آندم که شود خطیبه و در
 مهرم شود از برج ولایت طالع و چون خون من اهل ضلالت طلعت و هر غدر که گویند نباشد مانع
 حکایت دوازدهمین هجری مختار بن ابی عبیده ثقفی بود بشوره امام محمد بن حنیفه
 خروج کرد و امام محمد را مهدی میخواندند و او را خلیفه مهدی و ششمین ذی الحوشن و عمر
 بن سعد و حفص پسر اعلیه الثفت را بکشت و سرهای ایشان را به مدینه نزد امام محمد فرستاد
 و هر که در قتل امام حسین و متعلقان او سعی کرده بود بکشت و ابراهیم بن مالک شتر از قبل او
 با عبید الله بن زیاد محاربه کرد و او را بقتل آورد و امام حسن عسکری در تفسیر خود روایت میکند
 که مرتضی فرمود سبقتل ولد الحی حسین و سیخج غلام من ثقیف و یقتل من الذین
 ظلموا قتلما عتیه و ثمانین الف رجلی گفتند من هو گفته هو المختار است
 ابی عبیده ثقفی و امام محمد پسر مرتضی علیه السلام بود و مادر او از بنی حنیفه بود و نابری
 او را بن حنیفه میگفتند و شصت و نه سال عمر داشت و در شصت و نه سال او ثمانین وفات یافت
 لیکن شصت و نه سال عمر داشت و در شصت و نه سال او ثمانین وفات یافت
 ظهور او عالم از عدل مملو خواهد شد و کثیر شاعر در شان او گفته است

<p>وَلَاةُ الْحَيِّ أَرْبَعَةٌ سَوَاءٌ هُمُ الْأَسْبَاطُ لَيْسَ بَعْضُهُمْ وَبَعْضُهُمْ غَيْرُهُمْ كَرِئَاءٍ يَقُولُ الْخَيْلُ يَقْدَرُهُمُ اللَّوَاءُ</p>	<p>الْآنَ الْأَيَّامَةُ مِنْ قَوْلِهِ عَلَيَّ وَالثَّلَاثَةُ مِنْ بَنِيهِ فَسَبْطُ سَبْطِ إِيْمَانٍ وَتَمِيمٌ وَسَبْطُ لَا يَذُوقُ الْوَيْحَ</p>
<p>يَغِيْبُ فَلَا يَرَى فِيهِمْ زَمَانًا بِرَضْوَى عِنْدَهُ عَسَلٌ وَمَاءٌ</p>	

قد لغنتم على لسان بن داود	وموسى وصاحب الانجيل
سقى الله قايما صاحب	القيامة والناس دجا
هو المذكر الثاني لحيدر	بل لك فاصبر على تعابها
لكل دم الف الف دما	ولا يقصر قتل احزائها
هنا لك لا ينفع الظالمين	قول بعذر واعتابها

سقى آب دادون و مراد اينجا رحمة و قايما اى القايم بامر الدين ميا و هو المهدي الموعود
و قد مر ذكره في الفاتحة السابقة و صاحب همراه و القيامة عبارة عن القيام المذكور
في قوله تعالى يوم يقوم الساعة و قوله تعالى يوم يقوم الناس لرب العالمين
و اطلاق صاحب القيام بر مهدي باعتبار آنكه بعد القضاء و خلافت او قيام ساعت خواهد بود
و بعضه گویند هر امری از امور شرعی ظاهری دارد که خواص و عموم بان مأموران و باطنی دارد
که مخصوص خواص است و در وقت ظهور مهدي عليه السلام ابرار و باطن و انهار حقایق شود پس
يوم تبلى السرائر باشد و داب کار و محو می داب فلان فی علمه دابا اى جد و تعب من انشا
و الادراك اللحوق يقال مشيت حتى او كته و عشت حتى او ركت زمانه و التار طلب الدم و امه
الهمزة و القصر صبر النفس عن الخرج الزمانى و القاب جمع لقب بعضی رنج و بکسر رنجانیدن
و تقصیر بسته کردن و قتل کشتن از اول و حزب گروه و هنا لك ايجا بر اى انشايت بزمان
مثل هنا لك ابلي المؤمنين و تقع سود کردن الزمان و علمه ستم آردن و عذر بجهانه
و اعتاب خسودی کردن میفرماید رحمت کند خدا قايما يا ا همراه قياست و حال آنكه در
ديگر خود ياد در لقب آن مصائب باشند او در اينده طلب خونت مرا اى حسين بلکه مرا
يسر صبر کن چرا رنج آن مصائب بر ابر خونی است هزار هزار خون و تقصير نکند در کشتن گروهها

و تسليم سلام کردن و حمل دين برانرا برای مبالغه يعني علاقه من با دين بمرتبه است که گویا
 عین دینیم و لکن منین متعلق بمؤمنین یا به فسیه انا الدین و مصراع ثالث اشارت بآیات
 وارد در شان اهل بیت علیهم السلام و تفصیل آن در فائحه سابعه گزشت و مصراع رابع
 اشارت بقرأت نافع و ابن عباس و یعقوب باضافت در سلام علی آل یاسین و آنچه
 بعضی مفسران گفته اند که مراد از یاسین محمد است صلی الله علیه و سلم و امام نوادی در
 تهذیب الاسماء گوید روی عن علی ابن ابی طالب رضی الله عنه قال سمعت رسول

الله صلی الله علیه و سلم یقول ان الله تعالی سمانی فی القرآن بسبعة اسماء
 محمد و احمد و طه و یاسین و المزمّل و المدثر و عبد الله یا اشاره بآیه قل

الحمد لله و سلام علی عبادہ الذین اصطفی و شرح لطافت باعراها بر توجیه
 از اندازۀ تحریر افرون و از حیز تقریر میر و نست و از لطایف مقام آنکه یاسین مرتبه
 لقاء و فناءست و مقوم باطن محمد یعنی نبی است او که عدد و قلب است و استناد وصلت

بآیات مجازی ترجمه من دینم بیشک مرجعی را که ایمان دارند به آیات قرآن
 و واجب ساختن آن آیات محبت مرا بر مؤمنان مرا راست نشانه فخر در سخن دست آن
 و درود داد بر ما به بیانی که مخصوص است بان نبی درود ده بر پدر ما در خود که برگزیده
 از جمیع موجودات و سلام کن بر او بر اطالبان آن آیات نشانی دوست مستور خانه
 دین ما یم + سلطان سپهر عقل و حکمین ما یم + اندم که ز روی صدق قرآن خوانی
 این نکته بدان که آل یاسین ما یم

انصبت سید البریه امام حسن علیهم التحیته	
تدل من جمیل الصبر حسن العفوان	تدرید دلو الصبر عند النوائب

<p>— أَحْسِنُ فَلَا تَفْجُرَنَّ لِلْفِرَاقِ سَلِّ الدَّوْرَ تَحْمُرُ وَأَفْصَحُ بَهَا</p>	<p>بَيْنَ ذَلِكَ أَصَحَّتْ لِنَحْوِهَا بِأَنَّ لَابْقَاءَ لَا سَرَّ بَابِهَا</p>
---	--

فِرَاقِ بکسر جُدا شدن و اصحّت ای صارت و تحمُر بفتح و برن شدن آن سه ال بریده
از اَلت و د و شل نور جمع دار و اخبار خبر داد و تحمُر بکسر با یا بفتح و فضا و نون و نون
و افصح بها اصبحت تعجب و نرود سیدیه امر یجب و صیغه برآ صیغ در ن بها فاعل
و باز اید ای ماکر ذافضاحه و نرود انفس امر یجب و نرود غایب امر احدی و بها مفعول
و با برای تعدیه ای اجعلها فصیحته ای اعتقد فصاحتها و صوغها بها و رب کل شیء مالک
هیچ نماید ای حسین پس تنگ دل مباش برای فراق احباب که دنیا تو گشته است مینا
برای دیرینه سپرس خانهار اما خبر دهند وجه فصیحند در اخبار را نکه بفتح بقا مرا لکان آنهارا

<p>ای قوه روح و حجت دیده من گوید بزبان حال هر خانه که هست</p>	<p>ز نهار کمن درین غم آباد وطن فارغ منشین که زود خواهی رفتن</p>
---	---

<p>أَنَا الَّذِي لَا شَكَّ لِلْمُؤْمِنِينَ لَنَا سَمَّةُ الْفَجْرِ فِي حُكْمِنَا فَصَلِّ عَلَى جَدِّكَ الْمُصْطَفَى</p>	<p>بِأَيَاتٍ وَحِيٍّ وَاجِبَاتِهَا وَصَلَّتْ عَلَيْنَا بِأَعْدَائِهَا وَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَأَطْلَابِهَا</p>
---	---

الَّذِينَ الطَّاعَةُ وَالْجَوَازُ تَعْمِيرُ الشَّرْعِيَّةِ وَالتَّائِبُ اعْتَدَالُ الْمُتَّقِينَ عِنْدَ الْإِنْسَانِ وَتَسَاوُ
وَالْإِيمَانُ التَّصَدِّيقُ وَالْمُرَادُ فِي الْعُرْفِ التَّصَدِّيقُ بِمَا عِلْمُ حَقِّهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ضُرُورَةً
وَالْوَحْيُ الْكِتَابُ وَالرَّسَالَةُ وَالْإِلَهَامُ وَاجِبَاتِهَا وَاجِبُ كَرْدنِ وَالْوَسْمُ التَّأْثِيرُ وَالسَّمَّةُ
الْآثَرُ وَحُكْمُ سَخْنِ دَرَسْتِ وَتَقْلِيْبِهِ دُرُودِ وَارْكَانِ وَاعْرَابِ بَيَانِ كَرْدنِ وَجِدِ بَدِيدِ
وَمَادِرِ مَادِرِ وَاصْطَفَا بَرَكَزِيدِنِ وَاصْطَفَى از اسما و حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم

وَمَا الْمَرْءُ الْأَحْبَثُ مِنْهُ	فَكَفَّ طَالِبًا فِي النَّاسِ عَلَى الْمَرَاتِبِ
وَكُنْ طَالِبًا لِلرِّزْقِ مِنْ بَيْتِهِ	يُخْصَفُ عَلَيْكَ الرِّزْقُ مِنْ بَيْتِهِ
وَصُنْ مِنْكَ مَاءَ الْوَجْهِ لَا تَبْدِلْهُ	لَا تَسْأَلِ إِلَّا ذَا الْفَضْلِ لِرَبِّهِ

حَيْثُ مَبْعُثُكَ الْآنَ فِي مَهَلٍ إِنْ شَاءَ وَعَلَى مَذْرَعَةٍ مِنْ رَتَبَةٍ بَابِهِ وَالْحَسَّ الْحَالُ بِمَنْفَعَتِ
 أَفْرُونِ سَافِقٍ وَبَيْتِ دُولَانٍ وَجَانِبِ كُوشَةٍ وَصَهْوَنِ وَسَيَّاتٍ نَحْبُ شَتْنٍ لَدَى أَوَّلِ
 وَبَدَلِ بَخْشِيدِنِ أَوَّلِ وَالتَّرْزَلِ الْخَنِيصِ وَرَغِيْبَةِ عَطَا وَبَيْتِ بَارِ وَبَهْزُونِ مَهْزُولِ
 دَوْمِ حَيْجَلٍ وَخَلَّافَتِ مَيَّانِ اشَاعِرِهِ وَمُعْتَزَلِ كَحْرَامِ رُوزِ لَيْسَتِ يَابَدِ وَبَيْتِ نَارِ سَفِيرِ
 نَيْسَتِ مَدْمُودِ مَرْتَبَةٍ كَوَارِدِ خُودِ اِدْرَانِ مَرْتَبِيسِ بَاشِ وَرَمِيَّانِ مَرْدَمِ طَابِ
 اِرْفَعِ مَرَاتِبِ وَبَاشِ طَالِبِ مَرُوزِي رَا اَزْدِ رَحَالِ اَوْتَا مَصَاعِفِ شُودِ بَرُوزِي
 اَزْ هَرِ كُوشَةِ وَنَحْبِ اِدْرَاوِي خُودِ اَوْبَدَلِ كَمَنِ اَنَزَا وَنَحْوَاهُ اَزْ اَزْدِ فَرُوغِي عِيَالِيَا

خَوَاهِي كَرُودِ كَارُوتِ بُوَيْسْتِ زَمِيشِ	بَابِي كِه شُودِ قَاعَتِ بَرْدَمِ بِيَشِ
رُوزِي صَالِ حُومِي وَآبِ رُخِ خُوِيَشِ	بَر بَادِ مَدِهْ بَرَانِ اِي دَرُوِيَشِ

وَكُنْ مُوجِّبًا حَقَّ الصَّدِّيقِ إِذَا أَتَى	اَلَيْكَ بِرِّ صَادِقٍ مِنْكَ وَاجِبِ
وَكُنْ لِلْوَالِدَيْنِ حَافِظًا وَنَاصِلًا	لِحَبَارِكِ ذِي الْقُوَى أَهْلُ الْأَقَارِ

بَرْنِيكُو كَارِي وَقَالَ الْإِمَامُ الرَّازِيُّ أَصْلُ الصَّدِّيقِ عَلَى هَذَا التَّرْتِيبِ مَوْضِعُ
 لِلصَّحَّةِ وَالْكِمَالِ وَمِنْهُ فَلَانُ صَادِقُ الْمُوَدَّةِ وَهَذَا خَلُّ صَادِقِ الْمُحَوَّصَةِ
 وَوَجِبَ الشَّيْءُ اِي كَرْهٌ وَالدَّانِ بِدَرْمَادِرٍ - وَجَارِ مَهْمَا يَهْ - وَقَالَ الْفُقَهَاءُ

فِي بَابِ الْوَصِيَّةِ الْجَبْرَانُ أَهْلُ أَرْبَعِينَ دَائِرَةٍ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ مِنَ الْجَوَانِبِ الْأَرْبَعَةِ
 لِمَا رَوَى اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَقُّ الْجَوَارِ اَرْبَعُونَ دَائِرَةً لِهَكَذَا وَهَكَذَا

وَكُنْ صَاحِبَ الْحِلْمِ فِي كُلِّ مَشْهَدٍ ۝ فَمَا الْحِلْمُ إِلَّا خَيْرٌ خَدَنَ وَصَابَرَهُ

تردی رد ابرافکندن پشت و الجبال الحسن الكثير و حسن نیکو شدن از سادس
و عاقبت سرانجام و صاحب خداوند و علم بردار شدن از خامس و مشهد جای
گرد آمدن و خدن دوست میفرماید بر افکن رد اصبر رانزد و فرو آمدن حوادث
تا بیایی از صبر جمیل نیکو شدن سرانجامها و باش خداوند علم در هر مجمعی که نیست علم مگر
بجتر دوستی و همراهی پس خواهی که شود عاقبت کار حسن و پیوسته رد اصبر بردار
افکن و بی علم مرن نفس که یاری خوبست و و زطیش با مدبر و در روح و بدن

وَكُنْ حَافِظًا عَمَدَ الصِّدْقِ رَاعِيًا ۝ تَذَقُّ مِنْ كَيْمَالِ الْحَفِظِ صَفْوًا مُسْتَأْذِنًا ۝
وَكُنْ شَاكِرًا لِلَّهِ فِي كُلِّ نِعْمَةٍ ۝ يَنْشُبُكَ عَلَى النَّعْمَى جَزِيلُ الْمَوَاهِبِ

رعایت نگاه داشتن و ذوق و مذاقه چشیدن از اول و اکمال التمام و جا و فی کمال نعم المیم
رفعها و کسرها و الکره آراء الكل و مشرب آنچه آشناسند و جای آشنامیدن و شکر کردن
شکور و شکران سپاس داری کردن و بعد باللام و بنفسه و الاول افضح و اثابه پادشاه
النعمی بالضم النعمه و جزالة بزرگ شدن و النعمت جزل و جریل و الاعم من الواهب
موجب و الموهبه کبر الکا و فیها و در بعضی نسخ بجای الحفظ الصدق میفرماید
ش نگاه دارند و پیمان دوست در ظاهر و رعایت کننده آن در باطن تا بجایی از کمال
و داشتن عهد صفای مشربها باش شاکر مر خدا را در هر نعمتی تا جزا بدتر از بالا نعمت

فی موهب بزرگ شعر	گاهی که کنه عهد وفا بایاران
ز نهار وفا بعد خود و حیان	بی شکر خدا باش هرگز نفی
تا ابر کرم شود ز هر سوباران	

شود و دوست تو بان و جمیل شمار طلب علم را بشن خواجه که مس وجود خود را بر سر
 کوبیده ای باب صفاد ساز می به از علم و ادب چراغ خود روشن کرد و تا خانه دل زده شود باز

يَا حَبِذًا أَكْرَمًا أَضْحِكُ لَهُ لَسَا	لِللَّهِ ذِي فَتًى اِنْسَابُهُ كَرَمًا
مِنْ الزَّمَانِ وَحِفْظُ الْحَارِثِ	هَلِ الْمَرْوَةُ إِلَّا مَا تَقُومُ بِهِ

الدر فی الاصل کتب نیرل من الضح و مطر نیرل من الغیم و هو یسبنا لسانیه عن فیه
 الممدوح الصادقین و اما نسب فعله الیه تعالی قصد التعجب منه لان الله منشی العجایب
 فمغنی الله وده ما تعجب فعله و جمیل ان یتوّن التعجب من کسبه الذی ارتضعه من یدی امه
 ما تعجب اللین الذی یوتی به مثل هذا الولد الکامل و کرم نیکو کاری و اصل حریز حریز

بقیم العین بمعنی صا حبیبا و فاعله ذ او خلق منه معنی الاشارة لفرض الایهاهم فمعدا
 بمعنی حب الشئ و المروءة کمال المروءة ان الرجولیه کمال الرجل ذلک ان تشدد و انزاع
 ما یزعم الرجل علی اصناعه من عهد و عتبا و معتبة خشم گرفتن از اول و ثانی و یعدی یعنی
 صیغرماید مر خدا ایراست فعل جو اغردی که نسبها و او کرم است ای قوم خوشا کرم که کشته
 مر آن جو اغرد در انبت نیت کمال مردی مگر چیزیکه قیام نمائی به آن و محافظت کنی آنرا
 از عهد و ننگا بدشتن همایه اگر خشم گیر دیش خوش حال کیسه که شد متوفیق علیکم
 باد و شمن باد و دست کند لطف و کرم به خرید که در کس عداوت یبید به یک مونسود و صد و اظهار

مَنْ لَمْ يُوَدِّهِ دِينَ الْمُصْطَفَى	أَوْ بَا حَصَا تَحْيِرَ فِي الْأَحْوَالِ صُنْطَا
--	--

مخفف خالص و تحیر سرگشته شدن و اضطراب طمیدن ترجمه هر که ادب نکند او را
 شرع مصطفی ادب خالص از شائیه ضلال سرگشته شود در احوال و اضطراب کند س

هَر كَسٍ لَحَى سِرْمَتَهُ فِطْرَةً أَوْ	أَزْوَنَ رُقْيَاسٍ مَعْقِلَ شَجَرَاتٍ أَوْ
---	--

و هَكَذَا وَ اشَارَ قَدْ اَمَّا وَ خَلَقَا وَ يَمِينًا وَ شِمَالًا وَ تَقْوَىٰ بِرَبِّهِمَا كَارِي
 وَ الْقُرْبَانِ الْقُرْبَىٰ فِي الرَّحْمِ وَ هُوَ فِي الْاَصْلِ مَصْدَرٌ يَقُولُ هُوَ قَرِيبٌ وَ ذُو قَرَابَتِي
 وَ هُمُ اقْرَابَايَ وَ اقَارِبِي وَ اَيُّرَادِ اِبْلِ بَرٍّ اشعار بانكه نصرت خویشان محتاج مشيبت
 و مينه ان گفتم اضافت بيانست و در بعضی نسخ بجای الصديق المجلس و مجلس
 همين هم ايد باش واجب كننده حق و ست را بر خود چون آيد بسويو بانگو كاري مل
 كه واجب باشد و بر مثل آن از تو باش نگاه دارنده مرید و مادر را و ياري كننده
 سر مصايه صاحب تقوى را و مرخاندان خویشان را اش اى يافته از لطف خدا فقير
 ز زهار فراموش كن حق كس به حفظ پدر و مادر و همسايه خویش + فرض است اگر هست ترادست

نصحت امير المؤمنين حسن عليه السلام انا به الله بمقايسه المحسن

لَوْ صِغَ مِنْ فَضَّةٍ نَفْسٌ عَلَى قَدَرٍ	لَعَادَ مِنْ فَضْلِهِ لِمَا صَفَى ذَهَبًا
مَا لِلْفَقِي حَسَبٌ إِلَّا إِذَا كَمَلَتْ	أَدَابُهُ وَ حَوَى الْأَدَابَ وَ الْحَسَبَا
فَاَطْلُبْ فِدْيَتَكَ عِلْمًا وَ كَتَبًا	فَظْفَرْ يَدَاكَ بِهِ وَ اسْتَجْلِ الطَّلَبَا

صوغ و صياغة زر گري كردن و فضايم و نفس جان و تن و القدر و التقدير عين كميته اشئي
 و عادي صا و افضل خدا نقص و ذيب زر و حوايتي كردن و الفدا حفظ الاناس
 عن السابية بامتدله يقال فديته بمالي و فديته بنفسي و اكتساب كسب كردن و يد دست
 و اصل اويدي بسكون دال و استجال جيل شمردن و فديتگ دعا و علما مفعول به اطلب
 ميفر مايد اگر بخينه شود از سيم نفسى بر تقدیر محال هر آينه گردد از فضل او چون في شود
 نيست مخرج خود را بجهت كمال از طرف پدر ان مگر آن زمان كه تمام شود آداب او و جمع
 آداب و حسب با هم پس بگو كه فدایي شوم تراي دانش را و كسب كن ادب را تا با فروز

بحقیقت تقدیر کرده است بر او روزگار با معجب صبر کن صبر کردنی برین روزگار
بدرستی که مر آن سختی را انجامی است و نیست صبر مکن نزد صاحب حسب زود بشنایند
بعد از زمان نزدیک بخیزی سودمند که باشد در آن مر مثل ترا راحتها از ریختن

من که غم روزگار بی سامانم	هرگاه که در واقعه درانم
صبرست علاج آن و من میدانم	بی صبر پیش نشود درانم

نکته از لفظ آج و حدیث لا تبوا الدیم فان الدیم یوئد و تم کنی که مراد از
ایجا خداست چه معنی حدیث آنست که دشنام بدهید دهر را بسبب ایتماع حوادث
که آنجا احداث و قایع میکند و زو شما مستی بدهر است در نفس امر خداست هم

بیان آنکه فرج لازم تر است و سیر تابع عمر

وَإِذَا اشْتَمَكَ عَلَى الْيَأْسِ الْقُلُوبُ	وَصَاقَ لِمَا بِهِ الصَّدُّ الرَّحِيبُ
وَأَوْطَنْتِ الْمَكَارَهُ وَأَحْلَأَتْ	وَأَرَسَتْ فِي أَمَاكِنِهَا الْكُرُوبُ
وَلَمْ يَرَ لِنَكِشَاتِ الضُّرِّ وَجْهَ	وَلَا آغْنَى بِحِيلَتِهِ الْآرِيبُ
أَنَّاكَ عَلَى قَنَوطٍ مِنْكَ غَوَتْ	يَمُنُّ بِهِ اللَّطِيفُ الْمُسْتَجِيبُ
وَكُلُّ الْحَادِثَاتِ إِذَا تَنَاهَتْ	فَوَصُولُ بِهِ فَرَحٌ قَرِيبُ

استمال برگرد خیزی در آمدن و یاس نا امید شدن و صدر سینه و اوطنت الا حیر
ای اتحاد تھا و طناً و المکره بالقلم المشقة و مکاره جمع او بر خلاف قیاس خیالی
حسن و محاسن و اطمینان آرام گرفتن و قال الامام فی التفسیر الکبیر کان المراد
لیس اسماً مطلق الثبات بل هو اسم الثبات لشيء اذا كان قتيماً لما كان
انقل الاشياء علی الخلق هو الیاء مع بدلهای غفله فی السمران و الامین

در کسی سرورده باداب سبب | پیوسته تر یاده میشود حیرت او

نقطه | نمی از اضطراب در وقت قیامت و انقلا

الذَّهْرُ نَحْيَقُ أَحْيَانًا قُلُودَهُ | عَلَيْكَ لَا تَضْطَرُّ فِيهِ كَاتِبٌ
حَتَّى يَفْرُجَهَا فِي جَالٍ مَدَّتْهَا | فَقَدْ بَيَّنَّا خِثَا قَا كُلَّ مُضْطَرِّ

سوق خفه کردن از اول و تحقیق بکسر لغته و احیان گاه گاه و قلا ده بند کردن و وثب
و وثوب و وثیب بر جستن از ثانی و تفریح کشادن و بیکشیدن و المدة بالفتح البره منه
و زیاده افزون باخستن و اختاق خفه شدن میفرمایند در هر خفه میکند گاه گاه قلا ده
اضطراب مکن در آنوقت و بر موجب تا بکشاید هر آن قلا ده را در حال کشیدن و تحقیق
افزون میکند خفه شدن را بر مضطرب شدن گاهی که دلت زده میگرد و شیرین زخار
مباش مضطرب می ویش و شغفیکه کند رسیانش به گلو و هر چند صید خاق او گردد بیش

اظهار صطبار بر سختی روزگار

إِنِّي أَقُولُ لِنَفْسِي وَهِيَ ضَيِّقَةٌ | وَقَدْ أَتَاكَ عَلَيْكَ الدَّهْرُ بِالْعَجَبِ
صَبْرًا عَلَى بَشَادَةِ الْأَيَّامِ إِنَّهَا | عُقْبَى وَمَا الصَّبْرُ إِلَّا عِبْدُ ذِي الْحَسَبِ
سَبَّحَتْهُ اللَّهُ عَنْ قَرِيبٍ بِنَافِعَةٍ | فِيهَا لِمِثْلِكَ رَاحَاتٌ مِّنَ النَّعْبِ

ای آقا تقدیر کردن و عجب شگفتی و عقوبی انجام و فتح کشادن از ثالث و عن قریب
ای بعد زمان قریب قال الجوهری قد یوضع عن موضع بعد و مثل مانند
و صبر مفعول مطلق اصبر مخدوف و لکنک ای لک مثلاً ان لا یجمل ای انت لا تجمل
چون هرگاه که مانند کنی با تو سبب احتیاج او باشد بطریق اولی تو در احتیاج خواهی بود
میفرمایند بدینستی که من میگویم من نفس خود را و حال آنکه او شکست از غم و اندوه

لَمْ يَجْعَلْ إِلَيْكَ دِرْهَمًا كَلًّا ۝ لَوْ كَانَ أَعْدَمُ مِنْ مَحَلِّ الْمَوْتِ

ت خوار بودن و رفع بردشتن از ثبات و لازم هم می باشد و اینجا لازم است
بیا متعدي شده و دانه خاست و مطلب مکانی که طلب در واقع شود
برادر مکانی که طلب با و متعلق و افتقار در ویش بودن و معنی بی نیازی
و در هر چرخ و جلد پوست و اجرب صاحب که رجوع بازگشتن از ثانی و بعد در
کوکب ستاره و عن اول متعلق با رفع و ثانی بغنا و لیچین جواب قسم محذوف
در رجوع شعار بنده علاقه میان هر کی و روزی او گویا با این کس بود و مفارقت
واقع نشد میفرماید بخوبی حساب میشت بخواری و فروتنی و بردار نفس خود را
و مطلب خیس و چون در ویش شوی پس و او کن در ویشی خود را به بی نیازی از هر
بن پوست صاحب که پس تجی خدا که هر آینه باز میگردد و تو همه آن اگر باشد
و در تر از محل ستاره ش ای آنکه ز فیض عام روزی خواری و ز بخار مکش
ای روزی خواری و روزی تو میرسد به وجه که هست و اگر صاحب اختراعی و اگر خواری

انظر صبر بر جوارش زمان بر افق دشمنان

فَان تَسْأَلْنِي كَيْفَ اَنْتَ فَاَنْتِي ۝ صَبُّوْهُ عَلَى رَيْبِ الزَّمَانِ صَلِّبْ
بِرَيْصِ عَلِيٍّ اَنْ لَا يَرِي لِي كَابُتْ ۝ فَيَسْتَمِتُ وَاَشِ اَوْسِيَاءَ حَبِيبِ ۝

یف بر ای تنهام از حال ای علی ای حال انت و ریب الزمان سختی عمر و زگار
صلابه سخت بودن و الحرس زط الارادة و الکاتب سور الحال و الکسار من الحزن
شمانه القرح ببلية العدو و حبيب دوست داشته و از پنج البلاغه منه مینه
این دو بیت نظم یک از بنی سلم است و حضرت مصطفی علیه السلام در اسرار

و گاه
در این
جمله

الاجرم سَمَّى اللهُ تَعَالَى وَقُوعَهَا وَهُوَ تَحْيَا بِالْأَسْرَاءِ فِي قَوْلِهِ يَسْأَلُونَكَ

عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِيهَا وَالْمُرْسَى هَهُنَا مَصْدَرٌ بِمَعْنَى الْأَسْرَاءِ -

وَقَالَ الْخَلِيلُ الْمَكَانَ مَفْعَلٌ مِنَ الْكَوْنِ وَاجْرَى مَجْرَى الْأَفْعَالِ فَقِيلَ تَمَكَّنَ

وَأَمَّا كُنْ جَمْعُ أَوْ الْكَرْبُ الْغَمُّ الشَّدِيدُ وَالْمُكْشَفُ وَاشْدَنَ وَالضَّرْسُ وَالْحَالُ

وَأَرَاغَتْ بَارِزًا وَاشْتَنَ كَسَى أَوْ كَسَى وَحِيلَ جَارَهُ وَالْقَنُوطُ الْيَاسُ وَغَوَتْ فَرَادِيسُ

وَمَنْ عَلَيْهِ يَمِينُ الْغَمِّ أَرَاوَلُ وَلَطْفٌ نِكَوْكَارِي وَنَرِي دَرْكَارُ وَلَطْفٌ لَطْفٌ كُنْزُهُ

وَالْإِجَابَةُ وَالْإِسْتِجَابَةُ بِمَعْنَى يُقَالُ اسْتَجَابَ اللَّهُ دُعَاؤَهُ وَتَنَاهَى بِهِ نَهَائِيَّتَ رَسِيدِ

وَتَصَلَ يَصِلُ يَصِلُ وَتَصَلَ يَصِلُ وَتَصَلَ يَصِلُ وَتَصَلَ يَصِلُ وَتَصَلَ يَصِلُ وَتَصَلَ يَصِلُ

وَأَوْتَمَّتْ وَضَمِيرُهَا كُنْزُهَا رَاجِعٌ بِكَرْبِ أَيْ مَا كُنْزُهَا مِنَ الْقُلُوبِ وَكَرْبُ فَاعِلٍ أَرَسَتْ

وَأَمَّا كُنْزُهَا أَسْرَتْ بِأَيْتِهِ هُوَ الَّذِي يَنْقِلُ الْكَيْفِيَّةَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَعُوا وَيَنْشُرُهَا

مِنْ غَمِّهَا يَدُورُ مِثْلُ شَوْنِ دَلْهَارِ بَرْنَا مِيدِي وَتَمَكَّنَ شَوْنِ دَلْهَارِ بَرْنَا مِيدِي وَتَمَكَّنَ شَوْنِ دَلْهَارِ

بَلْبَلُوسْتِ از غَمِّ وَنَحْتِ وَطَنِ سَازَنْدِ مَشْقَتِهَا وَآرَامِ كِيرَنْدِ وَهَوَا شَوْنِ دَلْهَارِ

دَرْ جَايِهَا خُودِ دَوْدِيدِهِ نَشُودِ مَرُودِ اشْدَنْ مَضَرَّتِ رَا وَجْهِ دَا زَنْدَارِ وَنَحْتِ زَا بَحْلُوحِ دَلْهَارِ

بَدَتْ رَا بَرْنَا مِيدِي اَز تَوْ فَرَادِيسِي كِه اِنْعَامِ كَنْدِ بَاوَلَطْفِ كُنْزُهُ هَمِّهِ حَوَاثِ جُونِ

نَهَائِيَّتِ رَسْدِ بَسِ مَوْسَمِ بَاشْدِ بَاوَفْرَحِ زَنْدِيكِ شِشِ اِي دَرْ تَوْ كَمَالِ بِنْيَوَانِي ظَاهِرِ

بِمَقْصَدِ خُودِ نَكْشَةِ هَرْ كَرْدَارِ دَرْ زَنْهَارِ مَبْرُومِ اِيْدِ اَز فَضْلِ خُودِ كِه غَيْبِ شُودِ كِه كَشَا اِي خَرِ

بِهِ اَز عَجْزِ وَفَرْدِ تَنِي پِشِ مَرُومِ دَنِی -

تَطْلِبَنَّ مَعِيشَتَهُ بِمَذَلَّةٍ	وَأَسْرَفِ نَفْسِكَ عَنْكَ فِي الْمَطْلَبِ وَ
-------------------------------------	---

صاحب به گویند که صادق است و باشد کاف و به معروف به نیست و از فقیر
با آنکه بود بر همه اقران غالب به هم

شکایت از احتیاج و افتقار که سبب ضعف است و انکسار

عَالِبَتْ كُلَّ شَيْءٍ قَلْبُهَا	وَالْفَقْرُ عَالِي فَاصِبٍ عَالِي
إِنْ أَبَدَاهُ يُفْضِحُ وَإِنْ لَمْ أَبَدَاهُ	يَقْتُلُ فَقِيرَهُ وَجْهَ مَنْ صَدَّاعِي

مغالبه و غالب علیه جستن بر کسی و اصحیح معنی صار و آبداء آشکارا کردن و فسخه
فانقض از انگشت مساویه از ثبات و تقبیح زشت گردانیدن و صاحب ایر و شذیه
صفت حادثه محدود و قبح وجه عابد و صاحب تیرای تیج وجه صاحب مران

قال الشاعر بالله در انوشروان من رجل ما كان أعرف بالدين والسياسة
و در بعض نسخ بجای بفضح و یقتل معروف افصح و اقبل مجهول میفرماید علیه
بر هر حادثه سخت پس غالب شدم بر او و فقر گشت غالب بر من اگر آنرا میسکین
رئوای میسکند و اگر آشکارا نمیکم آنرا می کشد بر من زشت گردانید، با در و بر آشکارا

نش هر حادثه که محض بسبب است	عالم شده ام برین و به کار است
مذق که غالبست گر فاش کنم	عالمست و گر همان کنم دشواری است

اظهار استحقاق حرمان بقدر رحمت

فَلَوْ كَانَتْ الدُّنْيَا تَنَالُ بِفِطْنَةٍ	وَفَضْلٍ وَعَقْلٍ نِلْتُ أَعْلَى الْمَرَاتِبِ
وَلَكِنَّمَا الْآسَاقُ حِطٌّ وَقِسْمَةٌ	بِفَضْلِ مَلِيكَ لَا بِحِيلَةٍ طَالِبِ

فطنه زیرکی و ماکانه و الحظ نصیب المفتر و قسمة کثیرات و قسمة الغنیمه تقسیم
علا آرا بجا و ملک پادشاه میفرماید پس اگر بودی دنیا که یافته شد بزرگ

لام خویش خود آورده میفرماید این اگر پر سی مرا که چگونه تو پس بدستی
من صبورم بر سختی روزگار که بغایت سخت است ^{بسی} ترصمیم بر آنکه دیده نشود بمن بد حال
پس شادی کند دشمن یا غمگین کرده شود دوستی ش گاهی که خلل بکار من یابد راه
رستم که کس از آن نگوید آگاه ترسم که از آن دشمن من شاد شود یا بد علانی میاید ناگاه

امر بسجاوت و کرم با جمیع طوایف و اعم

إِذَا جَادَتِ الدُّنْيَا عَلَيْكَ فَجَدِّهَا	عَلَى النَّاسِ طَرًّا بِهَا تَقَلُّبُهَا
فَلَا الْجُودُ يَفِيدُهَا إِذَا هِيَ أَقْبَلَتْ	وَلَا النُّجْلُ يَفِيدُهَا إِذَا هِيَ تَدْبَرَتْ

جاء از خود و طرا ای جمیعاً و تقلب کردیدن و اتفاقا فانی ساختن و اقبال و بخیاری
و انجمن نفیض الجود و البقا باقی داشتن ^{میباشد} چنان سخاوت کند دنیا بر تو پس سخاوت کرد دنیا
بر مردم همه بدستی که دنیا میگرد و پس جو د فانی میکند دنیا را آن زمان که او را و بتواند
و نه بخل باقی میدارد و دنیا را آن زمان که او میروشد ای یافته از فیض الهی صد خیر
باید که رد فیض تو میوته بغیر از فقر مشور و درویشان کن که کافیت طریق اهل معنی در سیر

بیان آنکه بنابر کار مردم بر حالت نه عقل کامل و طبع راست

يُعْطِي عَيُوبَ الْمَرْءِ كَثْرَةَ مَالِهِ	يَصَدَّقُ فِيمَا قَالَ وَهُوَ كَذُوبٌ
وَيُزِدِي بِعَقْلِ الْمَرْءِ قِلَّةَ مَالِهِ	فَحَقِّقَةُ الْأَقْوَامِ وَهُوَ كَلْبِيٌّ

تغیبه پرده انداختن و تصدیق راست گوئی داشتن و عقل خود و تحقیق احمق خواندن
میفرماید پرده می اندازد عیوبها مرد را بسیار می مال او پس تصدیق کرده شود
در آنچه گوید و حال آنکه او دروغ گوست و خوار می دارد عقل مرد را اندکی مال او
پس احمق خوانند او را و حال آنکه او خردمند است شش هر کس که شود مال جهان

در آنگاه برای عطف و معطوف علیه محدود و این شرط مذکور است آری
و آن کمین محظور علیه مکاسبه و آن کان محظوراً علیه مکاسبه - و قال الخشعی
انّ الواو فی مثله للجمال فیكون الذی هو کالعوض عن الجاء عاملاً فی الشرط
ایضاً علی آنکه حال و وجه عدول بصلته عقلیه از کثرت عقلیه که متقابل قلّه عقلیه
باشد آنست که کثرت عقل بر شبه جزیره مذموم است و کمال عقل در اعتدال اوست و
چون صحت با اعتدال می باشد تعبیر از اعتدال بصحت فرمود میفرماید زندگانی میکند
چنانچه در میان مردم بعقل بدستی نشان آنست که بر عقل جاری است علم او و تجربه
می آید چنان مرد را در میان مردم صحت عقل او و اگر چه باشد حرام شده بر او
و معیوب می سازد چنان مرد را در میان مردم قلّه عقل او و اگر چه بزرگوار باشد صلیها
یا محکمها نسبت او ش عقل است امام و مقتدا در همه کاره بر عقل بود و در اثر
ای یار و آرایش مرد از خود باشد و بس و ز جهل تمام خلق را باشد عاری -

وَمَنْ كَانَ غَلِيلاً بِعَقْلٍ وَنَجْدَةٍ	فَذُو الْجَدِّ فِي أَمْرِ الْعَيْشَةِ غَالِبُهُ
---	---

النَّجْدَةُ الشَّجَاعَةُ وَالْجَدُّ الْخَطُّ وَابْنُ بَحْتٍ مِیْضَ مَیْضٍ هَرُکَ بَاشَد غَلِبَهُ کُنْدَ بُو سَیْلَهُ عَقْل
و شجاعت پس صاحب بخت در کار معاش غالب باشد بر او شجاعت است ساره سعادت
بخت که گفته را در وقت نوبت هر چند که حکمت و شجاعت خویش را گر بخت نباشد همه اینها بدو

مدح علم و ادب و حمد عقل و حسب

لَيْسَ الْبَلِيَّةُ فِي آيَامِنَا عَجَبًا	بَلِ السَّلَامَةُ فِيهَا عَجَبُ الْعَجَبِ
---	---

الْبَلِيَّةُ الْبَلَاءُ وَ السَّلَامَةُ اِزْ بَلَارِسْتَن اِزْ رَاجِ تَوْجِه نیت بلا در روزگار با عجب کلمه
سلامت در و اعجب از اد مفهوم عجایب است ش ایام بلا در روزگار تعجب است -

در آنگاه برای عطف و معطوف علیه محدود و این شرط مذکور است آری

و فضل و عقل قسمت من بلند تر مراتب بود و لیکن روزیها مجروح قسمت است
بفضل پادشاهی بزرگ نه بحد طلبش گر مرتبه یافتن بدانش بودی -
پیوسته آسمان سرین بود اما چون غمان خلق در در قضا است و گزینست سمنی در دود

ستایش دانش وجود که سبب نجات است و سعادت ابد

و افضل قسم الله للبر عظمه	قلیس من الخیر شیء یقارب به
اذا احل الرحمن للبر عظمه	فقد کملت اخلاقه و ما د به

القم بالکسر الحظ و النصب من الخیر و الخیر ما یرغب فیه الكل و مقاربت به نزدیک شدن
و اکمال تمام کردن و تار بضم رای و فتح حاجت میفرماید فاضلتر نصیبی که خدا بر او
مرد تقدیر کرده است عقل اوست پس نیست از خیرات چیزی که بحسب مرتبه نزدیک باشد
چون خدا کامل ساخت مرمر در عقل او پس بحقیقت تمام شد اخلاق او و حاجات

ش هر فیض که از خدا باشد و اهل	عقل از همه خوبتر که گردد حاصل
کامل که کمال عقل و دانش دارد	باشد همه خیر او نهایت کامل
یَعِيشُ النَّفْسُ فِي النَّاسِ بِالْعَقْلِ اِنَّهُ	عَلَى الْعَقْلِ يَجْرِي عَمَلُهُ وَ تَجَارِبُهُ
يَزِينُ النَّفْسُ فِي النَّاسِ صِحَّةُ عَقْلِهِ	وَ اِنَّكَ اَنْ تَحْطُوا عَلَيْهِ مَكَاسِبُهُ
يَشِينُ النَّفْسُ فِي النَّاسِ قِلَّةُ عَقْلِهِ	وَ اِنْ كَوَّمَتْ اِعْرَاقُهُ وَ مَنَاصِبُهُ

جری و جریان و جریت رفتن آب از تانی و تجربه آزمودن و زین آراستن از تانی
و صحه تن درست بودن و ان تاکید و حفظ حرام کردن و مکسبه کبر سن مراد کسب
و شین معیوب کردن و مکرسته بزرگوار شدن از خامس و عوق و منصب اصل مردم
و در بعضی نسخ بجای مناصبه و مناسبه بفتح میم و تنب و نشسته کبکی باز خواندن و دوا

و فضل واد کوشش بیدان بنر	از آنکه رفت که بهر
--------------------------	--------------------

نهی عوارض جسمانی و اثبات فضایل بنسب

فَمَا الْفَاخِرُ جَهْلًا بِالنَّسَبِ لَمْ تَرَ كُفْرًا خَلَقُوا مِنْ فَضْلِهِ لَمْ تَرَ كُفْرًا خَلَقُوا مِنْ فَضْلِهِ مَّا الْفَخْرُ لِعَظْلٍ زَائِلٌ	اینکه این که بگوید که من از آنکه از آنکه این که بگوید که من از آنکه از آنکه این که بگوید که من از آنکه از آنکه این که بگوید که من از آنکه
---	--

مدیر آهن و نحاس مس و قال الذاعب لتبتغوا فضلا من ربكم ای سال
ما یکدیگر و کم گوشت و عصب پی و ثبوت ایستادن آتی مبهم برای فصل میان
دست و داندادی معرفت با هم تعریف و یا تنبیه عوض مضاف الیه آتی زبالتب
به فاضل و استفهام برای انکار میفرمایید ای فخر کننده به نسب زردی چو نیستند
نرمادری را و مردی را آری می بینی ایشان را که آفریده شده اند از سیم یا آهن یا سر
یا ز آری می بینی ایشان را که آفریده شده اند از مال ایشان آری موجود است غیر گوشت
و استخوان و بی نیست فخر مگر برای عقلی استوار و شرم و بر نیز گاری و ادب بهش

ای کرده سلوک در بیان طلب	ز نهار گمن مغاضت بهر نسب -
چیزی که با و فخر توانی کردن	عقل است و حیا و عفت و علم و ادب

تخمین سکوت و ستایش صموت

ادبیت نفسی فما وجدت لها فی کل حالها وان قصرت وعیبت الناس ان غیبتما	یعنی تقوی الاله من ادب افضل من صمیتها عن اللذی حرما ذو الجلال فی الکتاب
--	---

در علم و حکم و رزق و جود و گریست و درین و بلا نامعجب و فی الجمله سلامتی که باشد عجب است

بیشتر ایجابات و نایب یزیدها	إِنَّ الْجَمَالَ جَالُ الْعِلْمِ وَالْأَدَبِ
نفسین یقیم ازین می قد صات والد	إِنَّ الْيَتِيمَ يَكْتُمُ الْعَقْلَ وَالْحَسَبَ

ترتیب آراستن و الیتیم فی الانسان انقطاع الصبی عن ابيه قبل بلوغه و فی سایر الحيوانا

سب قبل نمه و قال ابن السکیت الحسب و الکرم یكونان فی الرجال و ان لم یکن
 له آباء لهم شرف میفرماید نیست یتیم کسی که بحقیقت مرد پدر او و بدستی

که سیه یتیم عقل و حساب و باعی	زینت نه بجایه ایت ای مرد خدا
از سیه شود و زینت مردان پیدا	از مرگ پدر نمیشود طفل یتیم

آنست یتیم که خرد ماند جدا

از مرگ تحصیل آداب و منع از تقاضایه انساب

لن ابن مکرر شیت و الکتب ادبا	یغنیك محموده عن النسب ی
فلبس یعنی الحسب یسبته	بلا لسان که ولا آداب ی
ان نسبی من یقولها انا ذا	للیس الفتی من یقول کان الی

نمده و معروف تنبیه و محموده امی المحمود منه و الحسب مفعول به یعنی و کان

بی که و کده میفرماید باش پس هر کسی که خواهی و کس کن ادبی که بی نیاز
 ستوده آن از نسب چه نیست که بی نیاز میا زو حسیب و منتظر

پیدا و انبیت او پدر بی زبانی که باشد مراد او بی ادبی بدستی که جو افرد کسی است

که می گوید من ایتم نیست جو افرد کسی که می گوید بود پدرم چنین چنین و باعی

باید که فراموش کنی نام پدر	باید که فراموش کنی نام پدر
----------------------------	----------------------------

گفتن و هر که نرم خوشی کند با مردان پس بحقیقت صواب کند و هر که بشکوه دارد مردان را
ترسند ایشان از او و هر که خوار دارد مردان را پس بر گزینش شکوه داشته نشود

بامردم بد مشورتقابل بجواب	در صدق و صفا گوش که اینست
یک نکته فرو بهل ز تعظیم کسان	تا حرمت خود فرو نرود و در همه باب

اظهار آثار علم از کمال کیاست و علم

ذو سَعَةٍ يُؤَاجِلُنِي بِحُضْرٍ	وَإِذَا كَرِهَ الْكَوْنُ لَهُ مُجِيبًا
يَبْدِي سَفَاهَةً وَأَنْزِلِي حِلْمًا	كَعُودٍ نَزَادَ فِي الْأَحْدَاقِ طَيْبًا

"ذو سَعَةٍ رَبِّ السَّعَةِ وَالسَّعَةِ هَذِهِ الْحِلْمُ وَالْحِلْمُ هَذِهِ الْحِكْمَةُ وَتَوَاجَهَ دُوبَارُ لَقْنِ
وَكَرِهَتْ وَكَرِهَتْ دُشْوَارِ دُشْتَنِ از رابع وَالْعُودُ الَّذِي يَتَجَرَّبُهُ دُحْرَاقُ سُوْرَانِيْدِنِ
وَطَيْبُ بُوِيْ خُوشِ وَدَرِ بَعْضِ نُسْخِ بَحَايِ زَادَ فِي الْأَحْرَاقِ زَادَ الْأَحْرَاقِ - نَزْجِه
بِسَبِّ صَاحِبِ سَفَاهَةِ كِهْ دُوبَارِ مِيْگُوِيْدِ بَاسِنِ بَسْبِ نَادَانِيْ وَدُشْوَارِ مِيْدَارِمِ كِهْ بَاشْمِ مَرَادِ
جَوَابِ گُوِيْنِدِهْ فَرْوَنِ مِيْکُنِدِ اَوْ سَفَاهَتِهْ رَا دُفَرْوَنِ مِيْکُنِمِ مَنِ بُرُوْدِ بَارِي رَا چُونِ عُوْدِ کِهْ
فَرْوَنِيْ کَنْدِ دُرُوْقَتِ سُوْرَانِيْدِنِ بُوِيْ خُوشِ رَا - شِشِ اَزْ عِلْمِ چُوْ بَاشَدِ دِلِ مَنِ اَسُوْدِ
هَرْ گَزِ نَشُوْ وِکَبِنِ کَسِ اَکُوْدِهْ چُونِ عُوْدِ کِهْ چُنْدِ بَسُوْرِيْ اُوْرَا چُوْشِ پُوْرَا زَانِ شُوْدِ کِهْ اَوَّلِ بُوْ

اگر بستر عیوب و ذنوب

الْبَيْسُ أَخَاكَ عَلَى عَيْبِهِ	وَاسْتَرْوَعْتَ عَلَى ذَنْبِهِ
وَاصْبِرْ عَلَى ظُلْمِ السَّفِيهِ	وَالْزَمَانِ عَلَى اخْطَاؤِهِ
وَدَعْ الْجَوَابَ تَفَضُّلاً	وَكُلَّ الظَّالِمِ إِلَى حَسْبِهِ

لبس بفته در پوشانیدن از ثانی و بستر پوشانیدن از اول و خطب کار بزرگ -

اَلْكَانَ مِنْ فَضْلِهِ كَلَامُكَ

وَجَدَانِ يَاقُوتَ اَزْ نَانِي وَخَيْرِ مَا

وَسَكَتِ وَحَسَاتِ وَسَكَتِ خَا

اَلْاِنَانِ بِمَا يُعْجِبُهُ لَوْ سَمِعَهُ اَلْكَارُ

حَرَامِ كَرْدَنِ وَكَلَامِ سَخَنِ وَافْضَلِ

بِرْكَزِبِ وَحَرَمِهَا اَشَارَتِ بَايَةِ

اِنْ يَأْكُلْ لَحْمَ اَخِيهِ مِثْلَ فَدَى

بِنْ دَاوُدَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ اَبِي

مِيفَرِ مَا يَدِ اَدَبِ كَرْدَمِ نَفْسِ خُ

دَرْ مِهْمِهْ حَالَاتِ اَوُو اَكْرِجِهْ كُوتَاهِ بَا

غَيْبِتِ مَرْدَمِ حَرَامِ سَاخْتِهْ هَسْتِ اَكْر

اِي نَفْسِ بِرُيُوسْتِي كِهْ خَا مُوشِي اَزْ طَلَا

اَهْلِ دَلِ فَرَا مُوشِي بِهْ تَقْوَى سَبَبِ

تَنْبِيهِ بَرْتَرِكِي جَوَابِ

سَلِّمِ الْعَرَضِ مَنْ حَذَرَ الْجَو

وَمَنْ هَابَ الرَّجَالَ تَهَيَّبُوا

عَرَضِ اَنُجِهْ سَتَا نَمُودِ بَكِيرِ نِزَا مَرْدِ

مُصَوَّبِ كَرْدَنِ وَ اَلْهَيْبَةِ وَ اَلْمَكَايَةِ

وَ اَلْاَمَانَةِ خَوَارِ كَرْدَنِ مِيفَرِ مَا يَدِ

وَكِيرِ

الْفَرَازَةَ بِالْعَيْنِ وَالرَّأْيَ الْمُعْجَبِينَ الْكَثِيرَ وَمَقْدِيبَ الْكَافِرِينَ وَتَوْبَهُ الْمَرْبُورِينَ
 بِرَحْمَتِنِ زَاوِلٍ مَيْفَرٍ مَا يَدُورُ النَّاسُ مِنْ سَابِرٍ هَسْتِ أَهْلَاقٍ مِنْ بَاكِرٍ شَدِيدٍ هَسْتِ وَبَكْرٍ
 بِالْكَزْبَةِ شَدِيدٍ بَحْتٍ مَيْشُودٍ رِبْ كَزْبَةٍ شَدِيدٍ خُودِ الْكَرِيمِ نَزَارِ شَمْنِ رَا بَا شَمْنِ يَابَدِ الْإِشَانِ وَكَرِ
 بِجُرمِ دُوسْتِ فِرُوزِ شُومِ بَانَ شَسِ هَرِ جَنْدِ كُتْلِ نَيْدِ دَا رِی ای دِلِ مَرِزِ مَرَادِ خُودِ
 نَمَنِي دَا سِ بِكَ خُصْمِ الْغُلَبِ كِنِي صَدِی بِي بِكَ یَا رِجْمِ سَانِ مَرْدِ دَا سِ

وَمَا جِيءَ حُضْرَتِ حَقٍّ وَتَمَافِيَا ضِ مَصَانِي مَسْ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قَدْ جِيءَ قَلْبِي سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ حَقُّ

الرَّبُّ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يُقَالُ فِي غَيْرِهَا لِإِضَافَةِ وَقَالَ الرَّغْبُ يُوفِي الْأَمْلَ
 أَيُّ أَنْتَ وَالشَّيْءُ حَالًا فَحَالًا إِلَى حَدِّ النَّعَامِ فَهُوَ مُصَدَّرٌ مُسْتَعَارٌ لِلْفَاعِلِ وَتَقَبَّلَتْ بِرَجَاءٍ دَاشْتَنِ الْفَرَمِ
 الرَّجُلُ قَالَ اللَّهُ وَتَقَبَّلَتْ بِهِ الْأَقْدَامُ وَالشَّيْءُ التَّزْوِيهِ وَسُبْحَانَكَ مَنْصُوبٌ عَلَى الْمَصْدَرِ
 قَالَ اإِبْرَءِي اللَّهَ مِنَ السُّوءِ بَرَاءَةً وَالْمِيْمَانِ فِي اللَّهِ عَوْضٌ مِنْ يَا أَخُوْنَا بَتْرَكَ
 بِاسْمِهِ غَالِي وَحَبِيبِكَ دَرَهُمْ أَيُّ كَفَاكَ وَهُوَ اسْمٌ مَيْفَرٍ مَا يَدُورُ أَيُّ بَرُورِ دُكَارِ مِنْ
 بِرَجَائِدِ ارْفَضِ مَرَادِلِ مَرَايَكِي أَرْزَمِهِ صِفَاتِ نَقْصِ أَيُّ خُدَاؤُ لِسَبِّهِ بِرَا مِنْ شَسِ

يَا رَبِّ قَدَمِ دَقْلِبِ مَرَاثِبُ ارْ كَزْ بِجَرِيدِ نَكَمِ غَرَمِ كَنَارِ
 كَيْفِ قَطْرَةِ زَلَالِ جُودِ بَغَايَةِ تَوَّ كَافِيَةِ بَرَا شَسِ مِنْ جَنْدِ نَزَارِ

تَضَرُّعٌ وَمَنَاجَاتُ بِحَضْرَتِ رَفِيعِ الدَّرَجَاتِ

قَدْ جِيءَ الْقَلْبُ مِنْ وَجَعِ الذُّنُوبِ نَحْلُ الْجِسْمِ يَشْتَقِي بِالْفَحْشِ
 أَضَرَّ بِجِسْمِهِ سَهْرُ اللَّيْلِ بِي فَصَا الْجِسْمُ مِنْهُ كَمَا لَقَضِي
 وَغَيْرُوهُ خَوْفٌ شَدِيدٌ لِمَا يَلْفَاهُ مِنْ طُولِ الْكَرُوبِ

و فیما ہونی جز بزرگ و ان کان بعداً بخلاف قدیمی فانہ لا یسفل فی البعد و طب علم باحث
 از احوال بدن انسان از حیث صحت و مرض و مراد اینجا طب نفس است ربی مناد
 و مثل مفعول بیضم یا کفیل مخدوف صیغہ یاید بپاہ جستہ بخدایق در حالیکہ فرایا خواہد
 بود از ایشان و ندیدم در خلائی هیچ جواب دہندہ و لا جواب میدہی کہ را کہ میخواہد
 ای دوست من و در دامن نماند و نزد دست طب و لہا خستہ و گیت کہ ضامن شود
 برای من مثل طب ترا ای طبیب من سراج مقصود من از خلق جہان اصل نیست و فیضی
 بمن اہل زمان اصل نیست و دارم بجا بختی و جوش و روزہ شکر است کہ دل بغیر حق مایل

منع مداومت و منادمتہ و نفی موطبت و مصاحبت

اِذَا شِئْتَ اَنْ لِّعَدِيْ فَرُّ مَوْتًا تَرَا	وَ اِنْ شِئْتَ اَنْ تَزِدَّ اُدْجَا فَرَّ عِبَادِي
مَنَادَمْتُ الْاِنْسَانَ يَحْسُنُ مَرَّةً	وَ اِنْ اَكْثَرُوا اِدْمَا هَا اَفْسَدُوا حَبَابًا

زرت ازورہ زور او زیارت و التواء تسمیع الشی و از دوا و افزودن ساختن و فی الصحاح
 الغیب ان تزد الابل الماء یوماً و مدعہ یوماً و کذا لک الغیب فی المثل و قال الکسائی اغیب
 و غیب عثم اذ اجئت یوماً و الغیب فی الزیارة قال الحسن فی کل اسبوع یقال
 زرعیا تزد حبا و منادمت ندیمہ کردن و مرۃ یکبار و اکثر یکبار گردانیدن
 و ادمان پیوستہ داشتن و فساد تباه ساختن و جمعہ چون خواہی کہ دشمن بدستہ شوی
 پس زیارت کن پیوستہ و اگر خواہی کہ افزودن کنی دوستی پس وقتی زیارت کن و وقتی فی
 ندیمی کردن مردمان خوبت یکبار اگر یکبار گردانند پیوستہ داشتن از تباه کنند و

خواہی کہ خود افزودن تار تو بے	پیوستہ مباش موی میخی کہ
از مردم تیرہ روگردان چون تیر	با اہل صفائین آن ہم نفی

مِنَادِي بِالْقَضَعِ يَا اَهْلَهٗ اَقْلَبْنِي عِثْرَتِي وَاسْتَرْعِيوْنِي

قرع خسته کردن و قریج بمعنی مفعول و عبارت از حضرت ناظم علیہ السلام و قریج درد و تحول لاغر شدن تن مردم و جسم تن و شش و شقیق باینگ کردن از ثالث و شهنق بالکسر لغت و تحبب گریه و اضرار گذر رسانیدن و سهر بے خواب شدن و لیل شب و جمع او نیال و زیاده کرده اند یا را بغیر قیاس و میقال اصلها لیلات لان تصغیرها لیلیة و قضیب شاخ وخت و تغیر گردانیدن و لون رنگ و طول دراز بودن و منادات و ندا کسی را خواندن و قرض زاری کردن و اقاله عفو کردن ترجمه خسته دل از درد گناهان لاغر تن که آواز میکند بگریه گذر رسانیده به تن او بخوابی شبها پس گشته تن چون شاخ وخت و گردانیدن رنگ او را ترس چیزیکه میرسد با او از درازی غمها ندای کند زاری که ای معبود من عفو کن بسر آمدن مرا و بپوشان عیبهام و مرا ش

تألمی من دل خسته گشتم رنج و غذاب	باشدن زار لاغرم بے خور و خواب
چون من بگناه خویشتم محترم	از روی کرم مرا برحمت دریاب
فَرَعْتُ إِلَى الْخَلَائِقِ مُسْتَعِينًا	وَلَمْ أَسْرِ فِي الْخَلَائِقِ مِنْ مُجِيبٍ
وَأَنْتَ مُجِيبُ مَنْ يَدْعُوكَ رَبِّي	وَتَكشِفُ ضَرْعَ عَبْدِكَ يَا حَبِيبِ
وَدَائِي بَاطِنٌ وَلَدَيْكَ طِبٌّ	وَمَنْ لِي مِنْ لَطِيفِكَ يَا طَبِيبِ

قرع پناه گرفتن به کسی از راجع و حقیقه آفریده شده و خلائق جمع و استغاثه فریاد خواستن و الله عا کانت ابر کلمن النید و قد یقال اذا قبل یا وایا من غیر ان یضم الیه الاسم و الله عا و لا یقال لا اذ ان کان معه الاسم نحو یا فلان و کشف باز کردن از نانی و داود درد و باطن نمان و لدی تردد و الفرق بنیه و بین عند ان عند استعمال فی الحاضر القریب

تنبذیر نفوس و تقریر طبایع بر نوان

عَجِبْتُ لِمَا زَعَىٰ بِكَ مُصَابٍ	بَاهِلٌ أَوْ حَمِيمٌ ذِي الْكِتَابِ
شَقِيقُ الْحَبِيبِ دَاعِي الْوَكِيلِ جَهْلًا	كَانَ الْمَوْتُ كَالشَّيْءِ الْعَجَابِ

عجب شگفت دشن از رابع و خرج بی صبری نمودن و البکا و بحد و بقصر و اذ آمدن
 اردت الصوت الذي يكون مع البكا و اذ اقصرت الدموع و خر وجهها و انصب
 من اصاب مصيبة و اکتیاب اند و بکین شدن و شق شکافتن و تبیب گریبان و وکیل و
 و دعاء و یل گفتن و اوایله و العجاب بالفهم العجیب و اگر گوئی کاف تشبیه معنی است
 از کان گوئیم مولانا سعد الدین تقی زانی در مطول تصریح فرموده بآنکه کان گوی
 در مقام ظن به ثبوت خبر مستقل می باشد بی قصد تشبیه و اینجا از آن قبیل است مفعول
 عجب میدارم من ناشکیبای را اگر بیکسند مصیبت رسیده بآهلی یا خویش نزدیک صاحب
 شکافه گریبان گوینده و اوایله بنادانی گوای که مرگ همچون چیزی عجیب است

ای بر عزای بفرق سر ریخته خاک	وز غایت بخودی گریبان ده چاک
گوای که تو بویه ز مردن غافل	یا نیست ترا هیچ نصیب از اوراک

وَسَوَّى اللَّهُ فِيهِ الْخَلْقَ حَتَّىٰ	نَبَى اللَّهِ عَنْهُ لَمْ يَحْجَابِ
لَهُ مَلَكٌ يُبَادِي كُلَّ يَوْمٍ	لِلْمَوْتِ وَابْنُ الْخَرَابِ

تسویه یکسان کردن و خلق یعنی مخلوق و عابیه فی البیع محاببات و والد و مولود زادن
 از ثانی و لام للموت و نبی الله مفعول به لم یحجاب ترجمه و یکسان گردانیده خدا در مرگ
 خلق را بمرتبه که پیغامبر خدا را از دنیا بآورد خدا را فرشته است که او از میدان هر روز
 زبر آید برای مرگ و بنا کنید بر آویرانی — ش در و هر اگر کیسه مخلص بود سی

شان سرا - و مناسبه با کس خونی داشتن -

بفرماید پس ندیدم همچون دنیا که با و رفیق است. ابله و نه همچو مرگ که در جم و ممل است
روزگار خد او میگذرد بر نشان سرا خوشی بعد از مرگ او گو بامی گزرم بر نشان
رای مرد که خوشی ندارد با او تنش دنیا که فریب میدهد مردانرا و در آخر کار می باید
بانرا و رفتن عزیزان و فراموش شدن و گویا که ندیده چشم ما اینان را - و

وَ لِلّٰهِ لَوْلَا اَنْتَ كُلُّ سَاعَةٍ	اِذَا مَا شِئْتَ لَا قِيَّتْ اَمْرَا مَاتَ حَتَّى
اِذَا مَا اَعْتَرَاكَ الدَّهْرُ عَنْهُ مَحِيْلَةٌ	يَجِدُ دَخْرًا كُلُّ يَوْمٍ وَ اَدْبَهُ

خروف اخصیض اذا ذلت على المضارع فعنا على الفعل و انصب له و اذا
ذلت على الماضي فعنا التوخي و التوم و ان على الكلام عن التوخي فعنا العوض و غيرها
الفعل لفظاً او تقدیراً الا عند ضرورة لتعذر قال مجنون - يَقُولُونَ لَيْلِي اُرْسِلْ شِفَا
اَنِّي فَهَلَا لِنَفْسٍ لَيْلِي شَفِيعَهَا - و اذا بضم هم ما زائده و ملاقات کس را دیدن
و بخیری رسیدن و اعتراف و خوشی را به کس باز خواندن و نسبت کردن و تجدید نمودن
و سخن اند و هگین کردن و توبه بر ممر و گرایین و مفعول شئت خدوف و لافیت جواب
میفرماید پس بختی خدا که من در بر بر اعدا و نگاه که خواب ملا و کتخ مردی که مرده است
یار او و هرگاه که نسبت کردم خود را در روزی - بخانه غمی آمد اند و هگین کردنی را
هر روز جمعی که میگرد بر مرد و او پیش ای رفقه به تجرید ترا آوازه و داری فرخ و نشاط
به اندازه با با خلق اگر کس تعلقی دارد به میوسه شود جاحداً و تازه -

ارشاد اسباب صلاح با سیاب فلاح
فَرْضٌ عَلَى النَّاسِ اَنْ يَتَّقُوا اَلَّذِي تَرَكَ الذُّلُوبُ وَ اَوْجَبُ

شكست که حضرت محمد بود و شرفش زاده عاقبت خواهد مرد و در مرگ نبودی جهان بر بود
 فتح قال المحقق الطوسي الموت ضروري امره والوجه فيه ان السبب المحقق
 في جميع الحيوانات هو ان البدن الذي تورد له الغذاء وان كان في قبالة
 عما يتحلل فاصلاً عن الكفاية بحسب الكيفية وبيان ذلك ان الرطوبة الغريزية
 الاصلية إنما تحترق وتضج في اوعية المني ثانياً ثم في اوعية الارحام ثالثاً
 والذي تورد له الغذاء لم يتجبر ولم ينفج الا في الاول دون الاخير بل كسبل
 احتواها ولم تصل الى مرتبة البدل عنها فلم تقم مقامها كما يجب بل صارت
 قوتها انقص من قوة الاولى وكان كمن يفقد ريت سراج فاورد بدله ماء
 فما دامت الكيفية الاولى الاصلية غالبية في المتخرج على الثانية المكتسبة كانت
 الحرارة الغريزية آخذة في زيادة الاعمال فيورد على المتخرج اكثر مما يتحلل فيتم
 المتخرج واذا صارت مكسورة لسورة الظهور الكيفية الثانية وقفت
 الحرارة الغريزية وما قدرت على ان يورد اكثر مما يتحلل واذا غلبت الثانية انحط
 المتخرج وهو مريض الحرارة الغريزية الى ان يلقي لها ارضاً الكيفية الاولى
 فيقع الموت ضرورة وظاهر من ذلك ان الرطوبة الغريزية الاصلية من اول
 تكونها آخذة في النقصان بحسب الكيفية وذلك ما اردنا بيانه

تبیین مصایب زمان و تعیین نوب جهان

فَلَمَّا اسْرَاكَ لَدُنِّيَا بِمَا اعْتَزَّاهُمَا اَمْرٌ عَلَى رَسْمِ الْقَرِيبِ كَأَنَّمَا	وَلَا كَالْيَقِينِ اسْتَوْحَشَ الدُّهْرُ صَاحِبَهُ اَمْرٌ عَلَى رَسْمِ اِمْرِءٍ مَا اَنَا سَبِيهُ
--	--

آنحضرت را رؤیت شدین و یقین مرگ و استیجاش دریم و ناخوش شدن - و رسم

هر چند امید یازد یک مس	
نکته صدیق را رضی الله عنه بیست مناسب این بیت	
وَأَمَوْتُ أُولَى دِينِ	كُلُّ أَعْرَبٍ مُصِيبٌ فِي أَهْلِهِ
بیان زوال و یاد جاہ و مال و نفی حرص و ندامت	
إِنَّ الْحَرْصَ تَعْلَى الْأَرْصِ فَتَبَيَّنَ صَحَّتْ عَلَيْهِ فَكَانَ يُعْمَرُ بِاللَّذَاتِ فَصَادَ مِنْ بَعْدِهَا الذُّنُوبُ	قَدْ شَابَ رَأْسِي مُرَّ الْحَرْصِ مَا لِي أَرَانِي إِذَا مَا دُمْتُ مُرْتَبَةً يَا لَللَّهِ سُرُّكَ كَمْ بَيَّتْ مَوْتٌ بِهِ طَارَتْ عِقَابُ النَّيَا فِي حَوَائِصِهِ
شیب سفید شدن سر از نانی و طمع و طمع بلند گریستن بجزئی از ثروت دنیا چشم و مرتبه پایه و مرتب جمع او و عمارت آبادان کردن و آبادان شدن از اول و طرب از شادی یا از اندوه یا آرزو و طیر و طیران و طیر و طیر بردن و عقاب آلت و منیر و سنا جمع او و حرب بفتح را گرفتن مال از اول و مصراع اول مطابق حدیث است دیشب ابن آدم و دیشب فيه خصلتان الحرص و طول الامل و مراد بنی شیب از اس حرص و نفی منفع از حرص چه ضعف لازم شیب است و بیت ثانی از قبل ایاک اعنی فاسمعی با جاره چه حضرت ناظم هرگز میل بجاد و منوی ندانسته و قد کان یعمر حله حله و تانیث طارت بسبب انکه عقاب بموت سماعی است و تشبیه عقاب بموت باعتبار استیلاء و ضمیر بعد از ارجع بطیور و ت مصدر هارت یا بنایا صیغه باید بحقیقت سفید سر من و سر حرص سفید نشد بد رستی که حرص بر دنیا هر آینه در رخ است چیست مرا که می بینم خود را که چون بستم بپایه پس با فتم از بلند می کرد چشم من بپایه سخن همدای پرور	

الفرس استقد بر قال الله تعالى فَنَصِيفُ مَا فُضِّنْتُمْ وَمَرَادُ نِجَا خِزِرِي كَمَا تَارَكَ اَنْ
 انهم باشد و آنکه بنزد پسر امام شافعی مرگد و واجب و حنیف گوید اگر علم بر زوم عباد
 است و در رتق و اگر از دلیل ضعیف حاصل گردد واجب است بر بیت مسامحه
 و توبه بازگشتن بخدا و ترک گزشتن از اول این توبه است و توبه
 و بجز این فرض است بر سر و بازگردند بخدا و لیکن ترک گناه واجب است بر عباد

آگاهی که دلت ز معصیت گشت سیاه	در حال توبه بخدا آن قصه بخواه
و رخت مدو کند بوفیق آله	آن به که تو آلوده گردی بگناه

وَالَّذِي فِي صَفِي عَجَبِك
 صرف الله در حدیث و فواید غفلت غافل شدن ترجمه روزگار در حادثه خود عجیب
 و غافل شدن مردم در روزگار یا در حادثه او عجیب تر است شایسته است نزد ارباب
 گردیدن روزگار از حال بحال و لیکن عجبی از آن عجبتر دیدیم و غفلت که هیچ گونه اشتیاق نداشت
 و القبر فی الثانیات صعب

لَکِنْ فَوْتَ الثَّوَابِ اصْعَبُ
 صعوبت دشوار شدن و تصعب دشوار و فوت در گزشتن و الثواب جزاء الطاعة
 میفرماید صبر و حوادث روزگار دشوار است لیکن فوت ثواب بسبب بی صبری

دشوار تر است شایسته است جزا و ثواب	یا تیر غمت بر جگر ریش آید
کز صبر گینه ثواب آن روز جزا	از هر چه کسی گمان برد بیش آید
و کُلُّ مَا تَرْتَبِعُهُ قَرِيبُ	وَالْمَوْتُ مِنْ ذَلِكَ اقْرَبُ

آری امید و نشستن بر بستر امید هر چه امید داشته شود نزدیک است و مرگ از همه آن
 نزدیکتر است و با مردن زشب سیاه تاریکتر است و در هر چه خیال با ریکتر است

الکرم واصل الی ما بوردہ قال الرضی یحذف الف ما لا یصلح فی الایمان
عند کونها مجردة بحرف ج و مضاف و انظر از هر دو سنجین آنست که اسمی است

الی منته باشد چنانچه فاطمه علیها سلام می فرماید فالی الصبی تبغی الصلوة ولودنی
و جر کشیدن از اول و ذیل و امان و تقاضای عشق نمودن و تقوی بیرون کردن جامه ز

والبرکسا و اسود مرغ یلبس لالاعراب و شباب جوانی و قود الرأس جوانی
و قولهم حی علی الصلوة معناه هلم و اقبل میفرماید تا چند کشته دهنها را شنی

و حال آنکه میر می تو بحقیقت بیرون کرد از تن بر جوانی و بلال میر می در هر جانب سر تو
نذا کرد و او را بلند تر که روکن رفتن شن تا چند کتی عشق مجازی انگیزد که اهل کمالی
بحقیقت آمیزد بر فرق سرت بلال میر شب و روز به چون حی علی الذکاء گوید خیز

خَلِقَتْ مِنَ التُّرَابِ وَ عَنْ قَرِيبٍ	أَغْشَبَ نَحْتَ أَطْبَافِ التُّرَابِ
طَمِعَتْ إِقَامَتَهُ فِي دَارٍ خَلْعُنْ	فَا لَا تَطْعَمُ قَرِيبَكَ فِي الرِّكَابِ

تراب خاک و تحت زیر و الطبق واحد الاطباق و السموات و الارض طباق بعضها
فوق بعض و اقامه مقیم شدن و طعن از جا بجای رفتن و رجل پای میفرماید
آفریده شده از خاک و بعد از زمانی اندک غایب کرده شوی در زیر طبقات خاک
طمع کرده مقیم شدن در خانه رفتن از جا بجای پس طمع کن که یا نمود در رکاب است

ای جسم تو گشته ظاهر از غنصر خاک	ناگاه در نهمان شو بعد خاک
ز نهار مشو مقیم این کهنه را	گر دعوی نبوشی سکنی یا در رک

وَأَرَحَيْتَ الْحَبَابَ وَسَوَّيْتُ يَأْتِي	رَسُولُ الْيَسْبِ بِالنَّجَابِ
أَعْمَامُ قَصْرِكَ الْمَرْفُوعِ أَقْصَرُ	فَإِنَّكَ سَاكِنُ الْقَهْرِ الْمُرْتَابِ

بس خانه که گزشتیم بان و حال آنکه بحقیقت بود که آبادان کرده میشد بگذشتها و نتایجها
برید عقاب مرگ در گوشه نامی او پس گشت از پس آن بر آوای در گذشت بال ش

عمرم بگذشت و کم نشد شهوت و آرز	هر چند که کام هست می جویم باز
وین طرّف که خانه میشود مسکن بوم	مجنون کرد عقاب مرگ اینجا بر دواز

أَجِبْ عِيَانَكَ لَا تَخْجِجْ بِهِ طَلِبَا	فَلَا وَرَيْكَ مَا الْأَسْرَاقُ بِالطَّلَبِ
قَدْ يَأْكُلُ الْمَالُ مَنْ لَمْ يَحْضُرْ أَحِلَّةً	وَيَرْكُ الْمَالِ مَنْ قَدْ جَدَّ فِي الطَّلَبِ

جنس بازداشتن از ثانی و همان دوال الحام که سوار بدست گیرد و جمیع و جمیع و جمیع
سر باززدن اسب و کشتی چنانچه هیچکس او را باز نماند داشت و آبرائی میخی
ای فلان تاج و عرض به لانا کید یا برای نفی جنس و اسم و خبر مخدوف ای فلان فایده فی
مذاجم و او را برای قسم و اکل خوردن از اول و احتساب کرده کردن یا ستور و را حله است
و جدگوستیدن از اول و قال الجوهری الطلب جمع طالب و طلب اخیر را بدین صفت
تا قافیه مکرر نباشد هیفها مید باز در عنان خود را سر کشیده کن با و برای جستن
پس سر کشیده کن بخونده اگر نیست روزیها بجستن بحقیقت میخور مال را که که سود ببرد
یا می شتری را و میگردد مال را که که بحقیقت گوشه در میان جویندگان سرباعی

مقصود تو چون نیست میسر بطلب	تا چدرسد جان تو از غصه بطلب
جمعیکه جستن رسیدند بکام	جمعی بطلب قرین رخ اندو

توبیخ بر متابعت نفس و هوا و نهی از طمع و دام و تقار

الْأَمُّ تَجْزَأُ ذِيَالِ التَّصَايِي	وَتَشِيْبُكَ فَدَنْصَابِرَدِ الشَّيَابِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	أَعْلَى الْقَدَرِ حَمْدٌ عَلَى الذَّهَابِ

که آشیان داشت در آن نار که دیدی ویرانی زندگانی از من این زیارت کردی
و منزل تو از همه خانه ها ویرانه آن ست رباعی شد آتش من قسره از ضعف بدن
و آن ر که بود باغم عیشم کشن پدای موی سفید بر سرم جا کردی چون بوم که در خواب گیرد مسکن

الْعُشَّاءُ بَعْدَ مَا حَلَّ عَارِضِي وَعَلَى عِرْمَالِي قَبْلَ صَنِيبِي إِذَا اصْفَرَّ وَجْهُ الْمَرْءِ وَابْيَضَّ رَأْسُهُ	طَلَا يَعِشُ شَبَابًا لَيْسَ بِغِيٍّ خَفِيفًا وَقَدْ فَنِيَتْ نَفْسُ تَوَلَّى شَبَابَهَا يَنْقُصُ مِنْ أَيَّامِهِ مُسْتَطَابَهَا
--	--

نعمت خوش حال از رابع و خامس و آه مصدر و العارض صفتی الحذر و طلیعه طلایه و ماغنی
عناک نه ای ما مجدی عناک و ما یفک و غره کل شیئی اوله و اگر مه و المشیب و الشیب واحد
و قال الا صمیع الشیب بیاض الشعر و المشیب دخول فی حد الشیب من الرجاء
و تولى برگشتن و اصفر زرد شدن و ابيضاض سفید شدن و نقص ناقص شدن عیش و استطاب
خوش آمدن میفرماید آیا خوش حال باشم از روی عیش بعد از آنکه فردا بد بفرخ من
طلایها و پیری یعنی موی سفید که نافع نیست رنگ کردن او و بهتر عمر مردیش از پیری است
و بحقیقت قنایافت نفسی که نیت کرد جوانی او چون زرد شد روی مرد و سفید شد سر او

ناخوش شد از روزگار او خوش آمده آن شد تیره و زرد چهره فسخ من	ش - زد موی سفید خیمه گرد رخ من ایام شباب رفت و من عقبش
--	---

افغان کنم و او ندید پاسخ من

فَدَعَ عَنْكَ فَضْلَاتِ الْأُمُورِ غَاثًا وَلَا تَمَشِينَ فِي مَنَكِبِ الْأَرْضِ فَاحِرًا	حَرَامٌ عَلَى نَفْسِ النَّبِيِّ أَنْ يَتَّخِذَ فَعَمَّا قَلِيلٍ يَحْتَثِيكَ تَرَاثُيُهَا
--	---

الفضل - الفضل من شئ و التواضع ضد الحلال من خامس و ارتحاب گناه و مثل آن کردن

وَمَنْ يَذُقِ الدُّنْيَا فَإِنِّي طَعَمْتُهَا	وَيُسِيقُ الْمَيَّاعَةَ يَذُبُّهَا وَعَذَابُهَا
نَلَمَّا سَرَّهَا الْأَعْرُورُ وَبَا طِلَّالًا	مَكَالًا حَفِيًّا رَضِيَ الْفَتَى لَا تَسِرُ رَا

لعم خور دن و آشامیدن از رابع و سوتق راندن و عذاب آب و عذوبه و عذوبه و آب
 نند الحق و لوح و لوحان درخشین و قفلاة بیابان و الشرب اللامع فی المفازة نماند
 میفرماید که میچند دینار ایس بدرستی که من آشامیده ام آنرا و رانده شده است
 بسوی ما عذاب و عذاب او پس ندیده ام دنیا را اگر فرب باطل چنانچه درخشین در زمین

بِأَيَّانِ سَرَابٍ أَوْ سَرَّابٍ عَمِي	مَنْ تَجَرَّبَهُ كَرِهَهُ أَمْ جَبَانًا أَيْدِي
أَحْوَالِ جَبَانٍ تَامَ بِأَنَّهُ بَاطِلٌ	دُرُودِيَّةٌ عَارِفَانِ سَرَّابِيَّةٌ فَكَلَسَ

یا نقش جبابی ست که گرد در ایل

وَمَا هِيَ إِلَّا حَيْفَةٌ مُسْتَحِيلَةٌ	عَلَيْهَا كَلَابٌ مُجَهَّمُونَ اجْتَذَبَهَا
فَإِنْ تَجَنَّبْتَهَا كُنْتَ سَلَامًا لِأَهْلِهَا	وَإِنْ تَجَذَّبَهَا نَارُ عَذَابِكَ كِلَابُهَا
فَطُوبَى لِنَفْسٍ أَوْطَنْتَ قَعْدَ أَسْرَافِهَا	مُعَلَّقَةِ الْأَبْوَابِ بِرُخِي جَابِهَا

بیفته مردار و استحاله از حال گردیدن و کلب رگ و اجتذاب کشیدن و اجتناب
 به کیسو شدن و السلام الصلح و السلام یقول انا مسلم لمن سالنی و منازعت با کسی بر چیزی
 و الوشیدن و قعرین و تغلیق در بتن میفرماید نیت دنیا مگر مرداری که گشته است
 حال او و جمیع اندر و سگی چند که قصد ایشان کشیدن آن مردار است پس اگر اجتناب کنی
 از و باشی صلح کنده مرا اهل او را و اگر گشتی او را جنگ کننده اند به تو سگان او خوشحال
 مرفس را که وطن گرفت در بن خانه خود در حالیکه بسته شده است در کا آتخانه فرو گشته
 پرده آن در را بش دنا بشل و حیفة افاده هرگز نکند سیل با و آ زاده

و منشی رفقن از نانی و النکب من الارض الموضع المرتفع و عما در اصل عن ما و اما زکاید
 و حتو گرد بر گرد گرفتن و آنجا بجا فاعل حرام و تائیت ضمیمه ترا بجا بسبب آنکه ارض
 سوت سماعیست میفرماید پس بگذار از خود و اید امور چه بدستی که حرام است
 بر نفس پر بنیز کار ارتکاب آن زواید و مرد در محل مرتفع از زمین در حالیکه فخر کننده باشی
 که بعد از زمانی اندک گرد و گوگرد خاک از زمین بش در کار جهان اگر موس دار شود باید که
 شوی بقدر حاجت خوشنود تا چند کنی مخربا لازم چون جای تو در زیر زمین خواهد بود

و اذ زکوة الجاه و اعلم بانها	گمثل زکوة المال تدر نصا بها
و احسن الى الاحرار تملك رقابهم	فخیر تجارت الکرم اکتسابها

دریست و در تفسیر و مثل آن گزاردن و اصل الزکوة التوا حاصل عن برکت الله فاستعملها
 یخرج الانسان من حق الله تعالى الى الفقراء و جاه قدر مردم و کاف زاهد و نصاب
 حد مال که چون بان سدر زکوة و جیب شود و احسان نیکی کردن و حر آزاد و قال بعض
 العلماء الحرية كالكرم الا ان الحرية يقال في المحاسن الصغيرة والكبيرة والكرم لا يقال
 الا في المحاسن الكبيرة والرقبة مؤخر اصل العتي و يعتبر بها عن الجلبة و يطلق على المملوك كما
 يطلق الرأى على المالك و تجارت بازگانی کردن و ضمیر اکتسابها راجع بر قایم
 ترجمه ادا کن زکوة جاه بگزاردن همت فقر و مساکین و سایر محتاجان و عالم باشد
 بآنکه زکوة جاه مثل زکوة مال است نصاب آن و نیکی کن باز دادن تا شوی ملک قایم
 که بجزین تجارتها می کیم اکتساب این رقاب است

ای یافته از حضرت حق جاه و جلال	باید که او
آزاد با حسن و کرم بنده شود	زنها را بغیر این مکن هیچ خیال

بر واقعه که مسکند دلها خوت
گر دیده برین حال گردید صد سال

پہرے اور فراق بانہ
از عہدِ دُوحی آن نمایا

ظہارِ طال از مصائبِ ایام در وقتِ وفاتِ فاطمہ علیہ السلام

إِنَّ أَمْرًا قَدْ جَرَّبَ اللَّهُ هَرَمَ
وَمَا اللَّهُ إِلَّا يَوْمَ الْآخِرِ

تَقْلِبْ حَالِيهِ لَغَيْرِي
رَزَيْتُهُ مَالًا وَفَرَحْتُهُ بِمَحَبَّتِي

رزیت مصیبت و غیرت مثل مرث برجل غیر قایم آیی لاقایم و ما بر آیی ما آثار الله
و ما در کما موصول یا موصوف و رزیت یا مجرور و بدل از ما یا مفعول خبر موصوف
ما منصوب به تقدیر اعنی و لم تخف حال و ضمیر حالیه راجع بدهر یا امر و غیر سبب خبر آن
و در بعضی نسخ بجای غیر لعین کبر لام و عین الشیء ذاته و لم تخف خبر آن و ضمیر حالیه
راجع بدهر و لام جازه متعلق بقلب میفرماید نیست روزگار و روزها هر جا بخانه
می بینی مصیبت مالی یا جد دوستی و بد دوستی که مردی که بحقیقت از موده است روزگار
در حالیکه نترسد از گردیدن دو حالت او که شدة و رخاست و بر آئینه ناخودمندانش

ای گشته بعلم و معرفت شهره شهر
گر مال تو از خفا بتاراج دهد

ز بهار مباحش خافل از عیش که در
که کام تو از فراق سازد چون زهر

اظهار محبت فاطمه زهرا اہنگام رحلت از دنیا

حَبِيبُ لَيْسَ يُعَدُّ لَهُ حَبِيبٌ
حَبِيبٌ غَابَ عَنْ عَيْنِي وَحَبِيبِي

وَمَا اسْوَاهُ فِي قَلْبِي نَصِيبٌ وَ
وَعَنْ قَلْبِي حَبِيبٌ لَا تَقِيبُ وَ

عَدَل برابر بودن از ثانی و قَیْب بهره و غَیْب و غَیْب و مَحْیُو به غایب شد
از ثانی و مَهر و حَیْب خبر مُبْتَدَأُ مَحْذُوفُ یا حَیْبِ اَوَّلُ مُبْتَدَأُ و ثانی خبر

رورعی سخنان گفته از و آماده	خوش حال موفقیتی که ترکش داده
-----------------------------	------------------------------

شبیخ از تفرقه ایام و شهر و شکایت از حادثه احوام و دمو

لَنَا زَوْجٌ حَمَامَةٌ فِي أَيْكَةٍ	مَتَّعِنَا بِصَحَّةٍ وَشَبَابٍ
دَخَلَ الزَّمَانُ بِنَا وَفَرَّقَ بَيْنَنَا	إِنَّ الزَّمَانَ مُفَرِّقُ الْأَحْبَابِ

الزَّيْجُ مَامَعُهُ آخِرُ مَنْ جَنَسِهِ يُرْوَجُ وَقَدْ يُقَالُ لِمَجْمُوعِهَا وَالثَّانِي فِي نَسَبِ أَهْلِهَا وَحَمَامَةُ كَبُوتَرٌ
وَقَالَ الْكَسَايُ الْحَمَامُ هُوَ الْبَرِّيُّ وَالْيَمَامُ هُوَ الَّذِي يَأْلُفُ الْبُيُوتَ وَآيَةُ مَرْغَارِ وَشَيْخٌ
بِرْغُورِ دَارِ شَدَنَ وَشَيْخَيْنِ نَفَعَ عَيْنِ قَدْ دَخَلَ دَرآمدن از اوّل و تفریق جدّ افگندن و جاب
جمع حبیب ترجمه بودیم ما چون جفت کبوتر در مرغزاری بر خوردار بصحّت بدن و جوانی
در آمدن زمان با و جدّ افگند در میان مابدرستی که زمان جدّ افکنده دُوستانش

چون جفت کبوتر همه بهم بودیم	از صحت و از شباب خورم بودیم
ناگاه زمانه کرد انگیز فراق	گوئی که هر ارسالی بی هم بودیم

تأسف بر ایام جوانی و دُوستان جا بی

شَيْئَانِ لَوْ كُنْتَ الدِّمَاءُ عَلَيْهِمَا	عَيْنَانِ حَتَّى تَوَدَّ نَابِذَ هَابٍ
لَمْ يَبْلُغَا الْمَعْشَارُ مِنْ حَقِّهِمَا	فَقَدْ الشَّبَابُ وَفِرْقَةُ الْأَحْبَابِ

الْأَيَّةُ أَنَّ الْأَعْلَامَ وَبَلُوغَ سَعِيدِنَ از اوّل و معشّارده یک و حق سزاوار و فرقی بضم
جُدائی و شیان خبر و نقد مبتدا و لو کنت شرط و لم یبلغا جزا و شرط صفت شیان
و تانیث یکت برای آنکه عین مؤنث سماعیت و حتی متعلق یکت و نه فرمود حتی تذهبا
برائی اشعار بعد شعور ترجمه در چیز است که اگر گریه و خنجر آن دو چشم بر رتبه که
اعلام کرده شوند رفته و زوال از رسیده یک از حق آن دُو نامافته جوان و دُوستان

شع حسن بطن الحاء على غير القياس وترتب بلسانهم ولفظ بریده
 بجوابکم متعلق بدالهم مقدرا مبتداست وکیف خبر او ودر اجنه نسخ بجواب
 عمد افقد است برین تراب و بجای اترابی اصحابی و عمدت بلشی اعمد عمدت
 و لغت و هو لغض الحظا و همی ای صار و رهن بمعنی مرمون و اصحاب جمیع
 و اوجع صاحب و بعضی بر آنند که این سه بیت از تفسیر غیبی مسموع شده اند
 لغت دوست و چگونه باشد مرا آننگ کردن بجواب شما و حال آنکه من گرویده
 و خاکم خور خاک نیکبای مرا پس فراموش کردم شمار او و تجویب شدم از اهل خود
 خویش پس بر شما باد از من سلام بریده شد از من و از شما علاقه دوستی درستان

در خاک مرا چو شد جدا بند ز بند	محوم شدم ز دستان و فرزند
پیوسته سلام می فرستم لیکن	سودی ندم چو نیست مار پیوسته
مرثیه در وقت زیارت خاتم صلی الله علیه	
مَا غَاظَ دَمْعِي عَيْنًا يَبِيَّ	إِلَّا أَجَلْتُكَ لِيكَ سَبِيَّ
وَإِذَا ذَكَرْتُكَ سَأَلْتُكَ بِهِ	مَتَى الْجَفُونُ فَاغْضُ وَ سَبِيَّ
إِنِّي أَجَلْتُ نَفْسِي حَلَّتْ بِهِ	عَنْ أُنْزَرِي لِسِوَاهُ مَكْتَبًا

غاض الماء تغض غیضاً کم شد و برین فرود رفت و مسامحه بخشش کردن و جفن پلک چشم
 و آنکس که ریخته شدن و اجلال بزرگ داشتن و ضمیر به راجع بدمع و الجفون فاعل است
 و ضمیر سواه راجع به نری و در بعضی نسخ بجای غاض فاض و فاض الماء و فاضاً و فوضه
 از آنکه تنی سال عن جانب الودی و مروایت که حضرت ناظم تزدقیر رسول صلعم
 و فرمود ابی و امی انت یاد رسول الله ان الخراج لبقیج الاعلیک و ان الضمیر لحمل الاعلی

ترجمه دوستی است که نیست که برابر باشد و اینچ دوستی نیست غیر او را در دل
 هر دو دوستی که غایب است از چشم من و تن من و از دل من دوست غایب نیست و دش
 آن که از دلم منور باشد
 و از دوری او دیده بکند باشد
 از پیش نظر زنت و لیکن بدم
 در لوح خیال من موصور باشد

خطاب بفاطمه زهرا در وفات او تذکار و فاداد

وَفَقْتُ عَلَى الْقُبُورِ مُسْلِمًا
 قَبْرِ الْحَبِيبِ فَلَمْ تَرُدَّ جَوَابِي
 أَحَبِّبِي مَالِكًا لَا تَرُدَّ جَوَابِي
 أَسْنَيْتَ بَعْدِي خَلَّةَ الْأَحْبَابِ

من فراموش کردن از رابع و غلبه غم خادوستی و در بعضی نسخ بجای اسنیت
 ملکت و ملکت الشیء بالکسر و ملکت منه ایضا ملا و مله و ملاه اذا ساءتیه میفرماید
 چسبست مرا که استاده ام بر قبر مادر حالیکه سلام کننده ام بر قبر دوست پس نگردانیدی
 احباب سلام ما را یا فراموش کردی بعد از من دوستان را - دبا - عی

ای بجز وفاز معدن صدق و صواب
 بر عهد تو نایتم ز من روی متاب
 سابق که زیارت تو باشد کام
 در وقت سلام لطفت شو به جواب

جواب نزد زبان زهر ارضی الله تعالی عنها

قَالَ الْحَبِيبُ وَكَيْفَ لِي بِجَوَابِكُمْ
 أَكَلِ التُّرَابُ مَحَاسِنِي فَتَسِيَتْكُمْ
 وَأَنَا سَاهِينَ جُنَادِلَ وَتُرَابِي
 وَحُجَّتُ عَنْ أَهْلِي وَعَنْ أَتْرَابِي
 فَعَلَيْكُمْ مِنَ السَّلَامِ تَقَطَّعَتْ
 عَنِّي وَعَنْكُمْ خَلَّةُ الْأَحْبَابِ

اینجا بالف هست و بصیرین گویند این الف بر بیان فتح نون است و فین گویند
 نفس کلمه است حر بن گبر و کردن و بر من بعضی مرثون و خدا را - الله -

دین او ظاهر نشود و وجه اطلاق ابن ابی کبشه حضرت رسالت نبیاه صلی الله علیه وسلم
 است که آمنه مادر آنحضرت دختر وهب بن جندب بن ابی کبشه بود و مادر وهب غمر بنت وجر
 بن غالب و کنیه وجر ابو کبشه و او در بیت پرستی بنی نضت قریش کردی و کوکب شعری
 بنور که مشهور است بنامی پرستیدی و چون حضرت رسالت بهم در بیت پرستی محفلت
 زایش فرمود و او را ابن ابی کبشه می گفتند و غرض آن بکرمیه و آنکه هورب البشعری
 له مصطفی اگر چه موافق ابی کبشه است در نقلی بنان اما مخالف او است در عقاید و بیت
 شعری و تجلیل بزرگ داشتن و ابیطح رودخانه فراح که در سنگ ریزه بود و مردار از
 ابیطحین رودخانه مکه و رودخانه مدینه که آنرا وادی عقیق گویند و وجه تجلیل ابوطالب
 در مدینه آن بود که سلمی مادر عبدالمطلب از مدینه بود و شرح آن خواهد آمد انشاء الله تعالی
 و البیت بلام خانه کعبه بنا به النجم بر دین و لغات سلف کرم ای آبا و اجداد من و غایت
 جد ناظم علیه السلام باین ترتیب علی بن ابی طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبدمناف
 بن قصی بن مرقه بن کوی بن غالب حسان بندا شدن از سادات و تحقیق غالب بندا کردن
 سایر اجداد بر آن تافل در سازه و مجاوله هیف هایدیم میکند مراب بلا و عظیم ولید کبریا
 پسر ابی طالب من پسر بزرگ دهم ام بدو رودخانه مکه و مدینه و خانه کعبه از پدران من است
 غالب پسر منم و مرا که می رسم از ولید و منم و مرا که من از و ترسند ام ش

چون خصم انیس اهل حق دید مرا	میوسته کند بقتل تحدید مرا
لیکن نشوم تیره که آینه دل	روشن شده از صیقل توحید مرا
فیا ابن المعویه ای ابرو	سموح الا نامل بالقاض
طویل اللسان علی الشانین	قصیر اللسان عن الصائب

صیغری مایه، تم نشد اشک من نزد صیغری مگر که گردانیدم ترا مگر چه راسب و چون گفتم
 بخشش کند، ایده شک از من بکجا چشم پس روان شود و بریزد از چشم بدستی که من
 بزرگ به باره خالی را که فرو آمدی تو بان از آنکه دیده شوم بر غیر آن خاک اند و گمین

روز که شود چشمم به نعم	یاد تو کند که اشک اید در دم
بکس شنیده هست روز ناست	از موت کس در گناید ماتم

و حضرت زهرا رضی الله عنها هم قریب این فرمود شعر

اِذَا اِسْتَشَفْتُ قِيْرُدْتُ قَبْرَكَ يَا كِيَا	اَنُوحُ وَاَسْكُوهُ اَرَاكَ مُجَاوِي
اَفِيَا سَاكِنٌ تَحْتِ عَلَمَتِي الْبُكََا	وَلَوْ كُنْتُ اَنْسَاكِي جَمِيعَ الْمَصَائِبِ
فَاِنْ كُنْتُ عَنِّي فِي التُّرَابِ مُغِيْبَا	فَمَا كُنْتُ عَنِ قَلْبِي الْحَزْنَ بَغَائِبِ

يَهْدِي بَنِي الْعَظِيمِ الْوَلِيدُ	فَقُلْتُ لَأَبْنَ ابْنِي طَالِبِ
أَنَا ابْنُ الْمَجْلِ بِالْأَبْطَحَيْنِ	وَالْبَلِيَّتِ مِنْ سَكْفِي غَالِبِ
وَالْأَحْسَبِي خَاتُ الْوَلِيدِ	وَلَا أَتْنِي مِنْهُ بِالْهَائِبِ

تهدیدیم کردن و عظمت بزرگ شدن و ولید پیر معیون بن عبد الله بن عمرو بن مخزوم بن یو
 بن مروه بن کعب بن لوی بن غالب و هر دو از مشرکان مکه بودند و ولید تهدید حضرت
 مرتضی علیه السلام میکرد و مرتضی با او درشتی نمود و او ازین صورت شکوه داشت

و ابوطالب گفت ما انا بدون المعیره ولا علی بدون الولید فکلمه یتوعد

پس مرتضی بن قطعه را نظم فرمود و ولید در سال هجرت یکباره کفر برد و شعبی گوید ولید
 در وقت مکه حج میکرد و او جاهل گفت این خج از چیست گفت والله که از مرگ می ترسم
 و لیکن جم از آن دارم که دین ایل کشته در مکه ظاهر شود ابو سفیان گفت عهد بر من

مداوت میکرد تا بعد از غرأ بدر بهفت روز از غصه مرض عذیبه بمرد و ثبت ای
 لمت او خست و التبت خسران الذی یودی الی الهلک و یداک یا یمنجی اصلیت
 پیغمبر صلعم در وقت نزول و اندر عیشی تک الاقرین خویشا را جمع کرده
 اندر فرمود و ابولهب گفت تبارک الهذا دعوتنا و شکرت که پیغمبر زنده
 پس آیته ثبتید الی لیب نازل شد یا یمنجی نفسک مانند و لا تلقوا یا یکدیکم
 یا یمنجی دنیاک و آخر تک و صخره زین ابولهب خواهر صخر و هر دو فرزند حرب بن امیه بن
 عبد شمس بن عبد مناف بودند و کنیه صخر ابوسفیان و کنیه صخره ام حبیل و بنت دختر موذن ابن
 و حمل برداشتن و حطب بنبرم و اطلاق حمله الحطب بر صخره باعتبار آنکه حامل گنا مان
 خود است — — — راین گنا مان هنرم دورخ ست یا باعتبار سخن صنی او
 که آتش فت بر می افروخت یا باعتبار آنکه بر شیبها غار بر میداشت و در راه حضرت
 رسول صلی الله علیه و سلم می انداختند و خذل و خذلان فرو گذاشتن از اول و قطع بریدن
 و از رحم کبر را و سکون الحاء الذاب و ابوهمل عمرو بن شمس بن مغیره بن عبد الدی
 بن عمر بن مخزوم و کنیه او در جاهلیت ابوالحکم بود و پیغمبر صلی الله علیه و سلم او ابوهمل
 و تبع و تبعه از بی رفتن از رایج و دنب دم و حمل را اس و دنب بر صطلم مشهور
 میخان نکردم چه را اس نزد این طایفه سعادت و دنب نخس و ابوهمل و ابولهب هر دو
 نخس بودند و ابولهب منادی و بغیر از و کنیه برای نظر باقامه او در دوزخ و تانیث
 ثبت بسبب آنکه یدمونث ساعیت و صخره معصوف به یک و غیر منصرف بعلة علیت
 و تانیث و قاطع حال از تا خطاب و بیت ثانی انارت با آنکه رقیه و ام کلثوم دختران
 پیغمبر صلی الله علیه و سلم از خدیجه رضی الله عنها زنان پیران ابی لهب بودند و چون

خَيْرٌ لَّكُمْ تَبَكُّدٌ يَكْفِيكُمْ لِلرُّسُولِ	تَقْبِيُونَ مَا لَيْسَ لِلْعَايِبِ
وَلَكَدْ يَنْمُوهُ يُوحَى السَّمَاءِ	فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِ

السماء الجود و آنکه سر انگشت و قاضی شمشیر بریده و آنکه بانه بوند الساعه البغض
و خواره و خسران و خسر زيانکار شدن از رابع و مکتوب بدروغ، اشتن و عیب و عاب
و معیب تحیب کردن و معیوب شدن و لغت نغزین کردن ترجمه بسیار ی پیغمبر
بد رستی کوسن مردی ام که سید و انگشتان شمشیر بریده و در از با هم بردنمان
و گونا نه زیانم از یار زیان کردید تبکذب شام رسول را عیب می کنند خیر مگر اگر عیب
و مکتوب کردید او را ابو جی آسمان پس لغت خدا بدروغ گوی ر با عی

أَحْيِ صَحْمَ كَمْ هَرَفَسَ دَلَم سَازِ رِيشِ	تَا جَنْدُ جَوْزِ نَوْرَ نِي بَرَمَن نِيشِ
كُؤِي كُؤِي كُؤِي كُؤِي كُؤِي كُؤِي كُؤِي	لَعْنَتُ كِبْكِي سَاحَتِ اِيْن قَصْدِ رُخْوِشِ
أَبَا لَهَبٍ تَبَّتْ يَدَاكَ أَبَا لَهَبٍ	وَصَخْرَةَ بَيْتِ الْحَرْبِ حَمَلَةً لَهَبًا ي
خَذَلْتُ نَبِيَّ اللَّهِ قَاطِعُ حِمِيٍّ	فَكُنْتُ كَمِنْ بَاغِ السَّلَامَةِ لَعُطِبَ ي
لُخُوفِ ابْنِ جَهْلٍ فَاصْبَحْتَ بَعَا	كَفَكَ ذَاكَ الرَّسْمُ نَبِغُهُ الذَّبَرِ ي

ابو لهب کینه عبد العزی برادر ابوطالب و ابوطالب بمینه رعایت و حمایت میغایم
می کردی و چون او وفات یافت ابو لهب احیای سینه سینه و میکرد و بحایت میغایم صلعم
قیام می نمود پس ابو جهل و عتب بن ابی سفط پیش ابو لهب رفتند و گفتند از محمد میرس
که عبد المطلب بر پشت است یا در دوزخ ابو لهب سوال کرد میغایم صلعم و میورد او با قوم خود
ایشان گفتند او میگوید عبد المطلب با قوم خود در دوزخ است ابو لهب باز میگوید میغایم
فرمود او و هر که بفرماید او میبرد در دوزخ باشند آنش غضب ابو لهب شعله زد و پیوسته

ذلک الامر ای تنبک الی جلی و عارضک و هیل فرو یجین خاک و الخ انک بدین لغوین
 استعمال فی القصد الی مله لتسک و جمع حاج و موسم الخ حاج جمعه سخی الباس بدین لغو
 مجتمع الیه و عرس آری زبان و اللین ضد الخشونه و یفعل فی الأجسام ثم تغییر الی فعل
 فان یمن و فلان شش و عن برای تعلیل و بعض دشمن شتن و لغوت العصاره الخ و الخ
 و کذا لک لحت العصاره الخ لجا و لحت الرجل الخ لجا اذ المله و جمع نیزه و مضرب انهم و ان
 و ضا جمع قاضب یا جمع قضیب یعنی تراشیده راست بر ده و تحمل و تحمل در مرکز یا چیز
 بجدار رابع و او یعنی الی ان و تصریح بسیار افکندن و التملی ما انجزه المعتمد علی و العلماء
 جمعه کا طعام و تعظیم و حرب کارز و ضا و لغو عادی اضایه مسد را بما علیه به ضا
 برگشت آن کار که متابعت الی جمل است شکی که فرو میریزد از ابرو و جفا و کعبه و
 جمع شدن تازی زبان و اگر نرم شود از سبب دشمن داشتن دشمنان محمدی است و کینه
 مر آن صاحبان دشمنی به نیزه ها و شمشیرهای برنده و سرگز فرو و کینه دشمنان او را و بجمله افند
 پسر امون او مردان ستوار بجزها صاحبان حب نش آینه که کند میان خانم مسکن و وز
 میره او مانع دلم شدگان و کردی زسد بدامن شست او و تاب من شکسته راجان در تن

خطاب بولید یلیدی قدر در و قتل او بغیر او بر

اسْقِیْكَ مِنْ کَاسِ الْمَنَیَا شَرْبَةً

يَا ابْنَ عَتَبَةَ

وَلَا اَبَا لِي بَعْدَ ذَلِكَ غَبَّةً

مَبَا و تعال ای الزهراء خنجر انا و ملاک و ابن عتبہ بضم عین و لید بن عتبہ و جبه کاس
 قدح با شراب و التشریب من الماء یا تشریب مره و المره الواحه من التشریب و ضمیمه عتبہ
 راجع بقی ترجمه سفر باید لازم گردانا و خدا خسران و هلاک مرشرا ای لید پسر عتبہ

تَبَّتْ يَدَا ابْنِي لَهَبٍ نَازِلٌ شَدَّ ابْنِ بَسْرَانَ بَايَمَرٍ دُرْخُودِشِشِ از دُخُولِ الْإِثْنَانِ مَفَارِقَتِ كَرْدَنِ
 وَعُثْمَانُ بْنُ عَفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَقِيقَهُ رَادِيَةً لَمْ يَنْجَحْ كَرْدُوچُونِ اُو دُر مدینه وفات یافت
 اُمِّ كَلْبُومِ رَا بَجَوَاسْتِ وَاَزِینِ سَبَبِ اُو رَا ذِی الْقُوَرِّیْنِ كَعْتَدَ صَیْفَرُهَا بِدِ اِمِی ابِالْهَبِ
 هَلَاكٌ بَادُو دُوسْتِ قُوای ابِالْهَبِ وِ هَلَاكٌ بَادُو صُخْرَه وِ خَرَبِ بَر دَارَنْدَه هَیْزِمِ دُوزَخِ
 فَرُو گَزِشْتِی بِیَغَا مَبْرُخْدَارِ اُو رَا لَیْكَ بُو دِ بَطْعِ كَنْدَه مُخَوِیْدِ اُو پَسِ بُو دَا مَازَنْدِ كَسِی كِه
 فَرُوختِ سَلَامَتِ رَا بَجَلَاكِ بَر اُتْرَسِ اِنْ اَهْلِ بَسِ كَشْتِی سَیْرُ مَرَا وِ اُو مَحْجِیْنِ سَرَا نِی
 سَیْرُ وِ اُو رَا دُمِ رَشِ دَشْمَنْ كِه هَمِیْثِ بَادُو رَقَبَه هَلَاكِ بَدُو زِدُوسْتِ اَهْلِ بَاگَرِیَا نَشْرِیَاكِ
 اِنْ اَهْلِ چُو دِیْنِ خُودِ بُدِیَا بَفَرُوختِ بَدُو شَدَّ تَابِعِ جَاهِلِی سَیْفِی بَیْ بَاكِ بَدُو تَفْسِیْرِ مَوْلَا نَاطِقِ
 زَا سَمَا وِ بِنْتِ عَمِیْسِ مَرُو سِتِ كِه چُوْنِ سُوْءِ بَدُتِ یَدَا نَازِلِ شَدَّ اُمِّ جَبِیْلِ مَسْجِدِ اَدُو سَنَگِ
 رُوسْتِ وَاشْتِ وِ بِیَغَا مَبْرُصَلِّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاَلْبُوكْبُرِ مَسْجِدِ اَشْتِ بُودِ وَاُو مِیَاكُتِ
 لَمَّا قَلْنَا وَدِیْنَه اَبِیْنَا وَحَكْمَ عَصِیْدٍ وَاَبُو بَكْرٍ یَا مِیْغِیْرُ صَنَعَمُ كَفْتُ قَدْ قَبِلْتُ إِلَیْكَ
 یَغِیْرُ فَرُمُودَ اَهْلَا لَاتَرَانِی وَآیَه وَآذِ قُرْآنِ الْقُرْآنِ جَعَلْنَا بَیْنَكَ وَبَیْنَ الَّذِیْنَ
 یُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا بَجَوَاسْتِ اُمِّ جَبِیْلِ بَا بُو كَبْرُكُفْتُ تَدْ ذَكْرِیْنِ
 صَاحِبِ كِه حَاجَانِی وَاَبُو بَكْرُ كَفْتُ لَا وُدَّ بَدُو كَلِمَةُ مَا هَاجَاكِ وِبَعْضِ كُوْنِذِ غُضَّ اِنْ بُودِ
 رَا بَجُو كَرْدَه وِبَعْضِ كُوْنِذِ اَعْتَقَادِ اَنْدَا شَدَّ كِه قُرْآنِ رَا بَجُو خَوَازَنْدَه رُوسِتِ كُرْ اُمِّیْلِ
 قَطْعَه رَا شَنِیْدَه وِلَقُورُ كَرْدَه كِه بِیَغِیْرُ صَیْفِی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاَلْبُوكْبُرِ فَرُمُودَ - ۱۴

بَسَّحَ ذَلِكَ الْأَمْرَ عَارًا يَهْجِيلُهُ	عَلَيْكَ حَجَّجَ الْبَيْتِ فِي مَوْسَمِ الْعَرَبِ
لَا نَ عَنْ بَعْضِ الْأَعَادِي تَحَدُّ	لِحَالِي ذَوْدُهُ بِالرُّمَاحِ وَالْفُضْبِ
نَشْتَلُوهُ أَوْ نَضَعُ حَوْلَهُ	رِجَالُ مَلَأُوا بِالْحَرْبِ ذَوْدَ حَسَبِ

قَلْبُ الْوَادِيَةِ وَكَثْرَ الْقَافِ وَثَابَ لُغْمُ نُونٍ وَتَشْدِيدُ شَيْنٍ مُنْذَرٍ
 مَوْتٌ سَمَاعِيَّتٌ وَتَمِيرُ بَاتِيَةِ عَائِلَةِ شَهَابٍ وَابُو سَعِيدٍ بِنِ ابْنِ طَلْحَةَ زُجْجَلًا عِلْدًا
 رُؤُوسًا وَاحِدًا وَسَعْدُ بِنِ ابْنِ وَقَاصٍ أَوْ رُبَّ نِيرٍ زِيَادَةُ كِبَرَتٍ وَتَفْصِيلُ ابْنِ بَقْدَةَ دَرَجَةٍ

رَامِد آمد | جواب و با حسن عبارات و امین تارات

الْخَيْلُ جَالَتْ يَوْمَهَا غَضَابُهَا	بِمِرْيَاطٍ يَابِئَاتٍ أَبْيَضُ
سَطَمْنَا يَابِينَهَا أَحْقَابُهَا	أَيُّهَا عَنِّي كَسْبُ خَيْلِي جَلَبَابُهَا

بل سواران و اسپان و مونت را عصب و جان گشتن و غضب چشم گرفتن از بل
 بر لب کبر میم رسن و سر بال کبر رسن پیر من و در سطر میان و حقب بفتح قاف و
 بیان شتر و آنجا و او شد این غم و میغ و غیر آن و جل باب کبریم و او میفر ما بد
 سواران با اسپان جولان کردند در روز حرب خشمه گیرندگان حرب سفید اند بر سن
 پیر این حرب خاک اوست که اندیم سواران بر خاسته و در میان شتران مرده است
 رمان حرب رسیا نخامیان ایشان امروز از من و او مشهور را حرب ش

اعداد که ز اسپینه چاک افتادند	تسندی ده و بخاک افتادند
چون از دل پاک در دناک افتادند	در ورطه محنت و ناک افتادند

فَطَابَ لِحَزَابٍ قِيَامٌ مَوْنَدٌ بِجَاهِرٍ مِيدٌ وَحَكَايَتُ قِيَامٍ عَسِيدٍ الْوَدُوقُ بَقِيرٌ دَكِينٌ	
أَعْلَى يَقْتَعِمُ الْفَوَارِسُ هَكَذَا	عَنِّي وَتَمَّيْكُمْ أَخْرُوا أَصْحَابِي
لِيَوْمٍ تَمْنَعُنِي الْفَرَارُ حَفِظْتُ	وَمَصَّكُمْ فِي الْهَامِ لَيْسَ بِنَابِي

هزده استفهام برای انکار و اتمام مجری در آمدن و فارس سوار و تاخیر باز پس کردن
 و منع باز داشتن از ناله و در اگر نغز و الحفظ الغضب و الحية و مصم کبر مشیر

سید هم ترا از کاسه مرگبار شربت و پاک ندارم بعد از آن سقی از آنکه یک روز با شامید

این آب و یک روز نش	ای خصم که نیت در تو یک شمه زدرک
نه هم بود او این بان شربت مرگ	و طبع تو پیوسته نخواهد آن را
نعم نیست که گاه نگاه باشد ترک	حکایت بخاری و مسلم رضی الله عنهما

گویند ابوذر سوگند خورد که هذان خصمان ختصموا فی دلهما در شان عبیده
بن برت و حمزه و علی نازل شد که مبارزت کردند در روز بدر با عتبه و شیبه پسران ربه
و پسر عتبه و حافظ اسماعیل گوید چون ایشان میدان آمدند جوان از انصار پیش رفتند
تقریباً بنحو پسران حرت و عبد الله پسر رباح عتبه گفت ای محمد پسران ما را بفرست
پسیده بن حرت بن عبد المطلب و حمزه و علی فرستادند و عبیده با عتبه حرب کرد و حمزه
با شیبه و علی با ولید و حمزه و علی در حال شیبه و ولید را بکشتند و عبیده و عتبه یکدیگر را
بجوش ساختند و علی و حمزه بمد و عبیده رفتند و عتبه را بکشتند و عبیده را نزد پیامبر صلعم
آوردند و آن جراحت شهادت یافت مهر -

رجز ابی سعید بن ابی طلحه که از بخت شفته در مبارزت روز احد گفته

قد قدمت برایت اربابها	تخل فیها دونهها اصحابها
ولست من اهوالها اهابها	والقید من احابها شهابها

یا نسیه من قبیاسها

قد وماندن از رابع و رایت علم و تخل کرد آمدن از ثانی و مومل ترسنگی و صید شکار
و از جابقصه نماره از آسمان و فلان شهاب حرب از آکان ماضیا فیها و قوس کمان
و قتی کبیر قاف و نشدید یا جمع او و کان اصله قوس الا انهم قد شوا اللام و صیروه

مَا أَحَبَّ أَنْ أَقْتُلَكَ عَمْرُو فَرَدَّ آمِدٌ وَحَرْبٌ كَرَدَتْ وَرَفَضِي عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْ رَفَضِي أَوْ رَفَضِي
وَمَنْبَهُ أَرْتِيرِ جِرَاحَاتٍ يَأْتِي وَبِكُرْخَيْفٍ وَدَرَكَمَةٍ أَنْ جِرَاحَتُهُ مَرَدٌ وَتَوَفَّلَ رَأْسُهُ بَارِئَانِ
وَكُفْتُ يَأْمَعُشَ الْعَرَبِ قَتْلَهُ حَيْرٌ مِنْ هَذَا وَعَلَى أَوْ كُنْتُ وَرَأْسُ أَوْ فَوَاسِ دَرِ
ابن هفتم کس است و داد ز اصحابی جماعت مسلمانان که تیر بر منبه زدند و توفل راسک را زدند
و جابر بن عبد الله انصاری گوید که ما شهادت قتل علی عمر و الا بما قص الله من قصته و او
و جالوت و ضربه یوید و الذي يفسد هذا بقية بيد لعله ذلك اليوم اعظم اجزا من علي بن محمد بن النعمان

وَحَلَفْتُ فَأَسْمَعُوا مِنَ الْكَذَّابِ
رَجُلَانِ يَضْطَرُّانِ كُلَّ ضَرَابٍ
كَأَلْحَجِّ بَيْنَ دَكَاكٍ وَرَوَابِي
كُنْتُ الْمُقَطَّلُ بَرَسِي أَنْوَابِي

أَلَى ابْنِ عَبْدِ حِينَ شَدَّ آيَةً
أَنْ لَا يَعْمَدَ وَلَا يَهْلِلَ فَالْتَفَى
فَضَلَّ دُتَّ حِينَ رَأَيْتُ مُسْقَطًا
وَعَفَفْتُ عَنْ أَنْوَابِهِ وَلَوْ أَنِّي

ایلا سوگند خوردن و ابن عبد عمرو ابن عبد اود بفتح الواو و هو
فَسَمَّ كَانِ يَقُومُ نُوحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ صَارَ لِكَلْبٍ وَكَانَ بِرُومَةِ الْجَنْدَلِ وَشَدَّ حُلَّ بَرْدَانِ دَالِيَةٍ
سوگند و حلف سوگند خوردن از ثانی و استماع گوش فرا داشتن و صد و همد و بار نشن از اول
و تحلیل لا اله الا الله گفتن و التباهم رسیدن و اضطراب و ضراب با یکدیگر شمشیر زد
و تقطیر بر چهل افتادن و جذع تنه درخت خرما و دکلایک ریگ پست و دکلایک جمع او
و ربه زمین بلند و روابی جمع او و تقطیر بر بید افتادن و برز بودن و تکیه ای بر ای تعظیم
و ایلا مقدر بعد از من الکذاب مفعول به استعلوا و متعلق آن لایقصد و مصلوح سادس
انتارت با نکه قتل او و در خندق بود و بیت رابع دال بر علو بیت ناظم علیه السلام و مرویست
که عمر بن خطاب با مرتضی گفت هل اسلنت ما علی در عهه فما لاحد دیر ع مثلها

را بر مردگان بزبان شمشیر در وقت خشم و علی متعلق به قیتم و عتی و غنیم با خود
 نهاده ستند و مفعول آخر را بحاجی منادی و الیوم مفعول فیه یمنع و الفرار مفعول ثانی او
 نسبت به فاعل و مستعمل مفعول رو و فی الحام متعلق بنابی یا مصمم هیف صابید آیا بر سر
 می آیند و ان پیش ازین و از ایشان باز پس دارید خود را ای یاران من امروز
 از غنیمت بخت من و شمشیر گذشته از استخوان و در کار کثرت کار کننده ش

گو یا که خبر ندارد از خنجر من	بسیکند بر سر من
چون پیر زنی گریزد او از بر من	بهر تیغ او رستم زال

نعمت را در دست اربع جبری حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم امر فرمود که بنی نضیر جلاوطن
 اینان بر وجهی که در حرف فاخواهد آمد جلاوطن کردند و بعضی بکفر رفتند و در سال پنجم
 در وقت باقریش و سایر یهود اتفاق نموده متوجه مدینه شدند و پیغمبر بمشورت مسلمانان
 قی بر سر و سرینه بگنجد در وقت خرمی فرمود اللهم ان العیش عیش الاخوة فاعضوا
 انفسهم و المهادن و انشان میگفتند نحن بحق الذین بايعوا محمداً على الجهاد
 انفساً ابداً روزی محمد بن عبد الوهید بن ابی قیس و نوفل بن عبد الله مخزومی و منبه
 بن عبد الله و عکرمه بن ابی جهل و صهیر بن ابی وهب و ضرار بن خطاب و مدراس
 بن ابی سوار شدند و بکفار خندق آمدند و محلی تنگ پیدا کردند و سپاه را به ضعف
 رساندند و حضرت مرتضی علیه السلام با جمعی از مسلمانان بخندق رفت و چون بعروید
 رسید فرمود لا یحیی الله لا یدعوک دحل من قریش الی امرین الا اکت
 بهما اهما اکت آری پس فرمود فاتی ادعوک الی الله و رسوله و الی اسلام
 و حاجت به فی ذلک پس فرمود لا یدعوک الی النزال و کما یابن اخی فوالله

نخالطه و مراد از اخراب بنی قریظه و قایده ایشان کعب بن اسد و بنی نظیره و قایده ایشان
حیی بن خطیب و خیبریان و قایده ایشان سلام بن ابی الحنفیه و بنی وائل و قایده ایشان
هوز بن قیس و قریش و قایده ایشان ابوسفیان و قبائل ثلثه غطفان و قایده فراره از ایشان
عثمیه بن حصن و قایده بنی مره حرث بن عوف و قایده اشجع مشعر بن خیل و قرینه براراده
جماعت مذکوره نامشهور و تسمیه غزوه الخندق بغزوة الاحزاب و جهنم متعلق بآیه
صیفر ما ید پرستید عمر و سنگهار از سیکه را می خود و پرستیدیم من پروردگار محمد را
برای جواب شناخت پسر عبدالوداد از آنکه دیده شمشیر برنده متحرک که کارانه بازی
کردست هلاک کردم عمرو را چون طغیان کرد شمشیر سندی صافی آهن پاکیزه کرده برنده
مپندارید خدا را فردگزارنده دین خود و پیغمبر خود ای جماعت گروهها -

چون کز بت پرست شمشیر دید	میگفت دلم کعبینه ایوم حیدر
شد کشته به تیغ نیز آری نکند	معبود بجی نصره این قوم بلید

حکایت مرزوقی در شرح حماسه گوید خواهر عمر و بعد از قتل او گفت شعر

لَوْ كَانَ قَاتِلُ عُمَرَ وَغَيْرِ قَاتِلِهِ	بَكَيْتُ مَا أَقَامَ الرُّوحُ فِي جَسَدِي
لَكِنْ قَاتِلُهُ مِنْ لَا يُعَابُ بِهِ	وَكَانَ يَدْعِي قَدِيمًا بِضَةِ الْبَلَدِ

مفاخره بعلم سعادت بیکر شفیع محشر در غزاه خیبر

سَتَشْهَدُنِي بِالْكَرِّ وَالطَّعْنِ رَابِعَةً	حَبَانِي بِهَا الظُّهْرُ لِنَبِيِّ الْمُهَذَّبِ
وَقُلْتُ إِنِّي فِي الْحُرُوبِ إِذَا التَّقَتِ	بِإِرَائِهَا اللَّيْثُ الْهَمُوسُ الْحُجْرَبِ
وَمِثْلِي كَدَى الْهَوْلِ فِي مِفْطَاحَاتِهِ	وَقُلْ لَهُ الْجَيْشُ مَحْنِسُ الْعَطَبِ
وَقَدْ عَلِمَ الْأَسْمَاءُ إِنِّي زَعِيمُهَا	وَإِنِّي كَدَى الْحَرْبِ الْعَذَابِ الرَّجَبِ

وَعَلَى كَفْتِ اِنِّى اِسْحٰبِيْتُ اَنْ اَكْشَفَ عَنْ سُوْقِ ابْنِ عَمِيٍّ مَيْفَرِهَا يَدِ سُوْكَدُ خُورِدِ
 بِسِرِّ عِبْدِ اللّٰهِ اَنْ اَزْمَا نَكْهَ حَلْمَهْ كَرْدِ سُوْكَدِى بَزْرُكْ دِ سُوْكَدُ خُورِدِ مَنِ نِيْزِ بَسْ شَنِيدَنْدِ اَزْ اَنْ
 دِرْوَغْ كُوْمِى سُوْكَدِ اَوْ كَهْ بَارْ نَكْرَدْ اَزْ مَعْرَكْ وَلَا اَلَهَ اِلَّا اللّٰهُ بِيْشِ بِيْهَرِ سِيْدِيْزْدِ دِ مَرْدَكْ شَمْشِيْرِ
 بَرِيْكَدِ بِيْگِرْمِى زِدَنْدِ شَمْشِيْرِ زِيْلِ كِهْ دِيْرِ اَنْ خِيَالِ كَنْدِ بَسْ بَارْ كَشْتَمْ اَزْ مَانِ كِهْ دِيْدِمْ اُوْرْ اَبِيْ بِيْلُو
 اَفْقَادَهْ مَانْتَهْ تَنْدُ وَخَشْتِ خُرْمَا سِيَانِ رِيْگِيْهَامِى بِيْستِ دِلْمَهَا بَلَنْدِ وَپَاكْ دَا مَنِى كَرْدِمْ اَزْ جَاهِيْهَامِ
 وَاَكْرَا نَكْهَ مَنِ بُوْدِمِى بِهِيْلُو اَفْكَنْدِهْ بَرِ بُوْدِى اَوَا زِ مَنِ جَاهِيْهَامِ رَا - ش

دشمن که دلش مباد خالی از درد	سوگند خورده که قتل من خواهد کرد
لیکن میان خاک و خورش بستم	آن دم که نشود نشسته از هر سوگرد
عَبْدُ الْحَجَّارَةِ مِنْ سِفَاهَةِ دَائِرِ عَرَفَانَ ابْنِ عَبْدِ جَلِيلِ الْبَصَّارِ اَسَدِيَّتِ عَمْرٍو اِذَا طَغَى جُهَنَّمُ لَا تَحْسَبُوا الرَّحْمَنَ خَاذِلَ دِيْنِهِ	وَعَبْدَتُ رَبِّ مُحَمَّدٍ بِصَوَابِ هَآجِثُ زَانَ الْاُمُورِ غَيْرِ لِعَابِ صَافِي الْحَدِيدِ مَهْدَبِ قَصَابِ وَنَبِيِّهَ يَا مَعْشَرَ الْاَخْرَابِ

مُحَمَّدِ سَنَكْ دِ حَجَّارَهْ جَمْعِ اُو دِ مَرَادِ سَبْهَآ جَسِيْدُ وَشَخْصِتْ بُتِ دِرْ خَانَهْ كَعْبِهْ بُوْدِ
 وَبَزْرُ كُتْرَانِ هُبُلِ بَغِيْمِ هَا بُوْدِ وَبِيْغَا مَبْرُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ دِرْ رُفْعِ مَكْهَمِ رَا بَشَكْتِ
 دِ بَقَرِ مَوْدَا هَرِ كَسْمِى رَا دِرْ خَانَهْ دَاشْتِ بَشَكْتِ وَاَلْاَسْمٰى اَعْتَقَادِ النَّفْسِ اَهْلُ النَّصِيْحِيْنَ
 عَنْ غَلْبَةِ اَظْفَرِ وَالصَّوَابُ فِى الْخَطَاوِ وَعِرْفَانِ وَمِعْرِفَتِ شَنَاظِقِ اَزْ ثَنَائِي وَابْصَارِ
 دِيْدِنِ وَهَآرَمِ بَزْرَهْ وَاَكْثَرِ سِتْعَالِ اُو دِ شَمْشِيْرِ سِتِ وَاَهْتَرِ اَزْ جُنْبِيْنِ وَلِغَابِ
 كِبَرِ لَامِ بَا كَسْمِى بَا زِيْ كَرْدِنِ وَطَلَبِيَانِ بِيْ رَا هِ شَدِنِ وَاَزْ هَدِ دِرْ گَرِ شَتِنِ وَمُهَنْدِ شَمْشِيْرِ
 دِ قَصَبِ بَصَادِ جِهْلَهْ وَمُجْمَهْ بَرِيْدِنِ وَالتَّحْسُّرُ جَاعَتِ اَمْرُ مِمَّ وَاحِدُ وَتَقْصُلُ مِنْهُمْ مَعَاشِرَةُ

در حرب فرستاد فتح نشد پس به عمر فاروق رضی الله عنه داد و من سر و بکار و سلم
 بهل بن سعد رویت کند که پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود لَا غُطْبَيْنَ هَذِهِ الْأَ
 نَارُ جَلَّ يَقْضِي اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ يُحِبُّ اللَّهُ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
 آن صباح شد صحابه بیا میند و هر یک امید داشتند که رایت بایشان دهد پس
 پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود اَيْنَ عَلِيٍّ بَنِ ابْنِ طَالِبٍ كَفْتُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَتَّمُوا دُونَكَ
 فرمود او را بیا رید چون بیا مد پیغمبر آب و نان مبارک خود با و دادند و حشمت او را دید
 و در زیر ایل شد و رایت خود با و داد گفت اَقَاتِلُهُمْ حَتَّى يَكُونُوا مِثْلَنَا فَسَرَّوْهُ
 نَفَذَ عَلَى رُسُلِكَ حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاخْبِرْهُمْ بِمَا
 نَلَيْتُمْ مِنْ خَيْرِ اللَّهِ فِيهِ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ اللَّهُ يَكُ رَجُلًا وَاحِدًا حَيْثُ لَكَ مِنْ
 خَيْرِ النَّاسِ عَلِيٌّ عَلَى بَاشَرِ الْإِسْلَامِ مُتَوَجِّهٌ شَدَّ وَاتَّقَى حَرْبَ بَرٍّ وَفُوتَهُ دَرَانَا وَجَارَ بَشَكِّي
 زخمها را انداختند و سپهر از دست مبارک او افتاد و در حصن را بکند و سه خود را
 زنجبک میکرد و تا عروس فتح از نقاب غیب جلوه نمود حسان بن ثابت درین با گفت

وَكَاكَ عَلِيٍّ أَرْمَدُ الْعَيْنِ بَعِيٍّ مِنْهُ رَمَدُ سِفَاهِ رَسُولِ اللَّهِ وَقَالَ سَاعِطُ الرَّائِيَةِ الْيَوْمَ يُحِبُّ الْهَآ وَلَا لَهُ يُحِبُّهُ فُحْصَ بِهِ دُونَ الْبَرِّيَّةِ كُلِّهَا	دَوَاءُ قَلَمٍ لَمْ يَحْسُ مَكْدَا وَبَا فَبُورِكَ مَرْقِيًا وَبُورِكَ رَاقِيًا كَيْفًا شَجَاعًا فِي الْحُرُوبِ مَحَا بِهِ يَفْتَحُ اللَّهُ الْحَصُونَ لَا وَابِيَا عَلِيًّا وَسَمَاءُ الْوَصِيِّ الْوَأَحْيَا
--	--

و رایت مذکور در بیت اول رایت مذکور در حدیث نقول از سهیل بن سعد است
 و امام احمد از عبد الرحمن بن ابی یسلی روایت کند که علی در تابستان با همه زحمان

شده است گویا دادن از رابع و اگر باز گردانیدن و الطعن الضرب بالرمح و القزین
و ما یجری منجرها و جاعا زدن و تعدی الی المفعول الثانی بالباء و بنفسه
و ضمیر کی در او از اینجا طائر و الطیر و زدن آتش و نیز آن جمع نار و کثرت نسیر
و موصوفه است که نیم رود و قطع الامر بالضم قطاعة فهو قطع امی شدی شنیع جاذو القذا
و آن آب افطع الامر فهو قطع و جیش لشکر و جنس لشکری که پنج رگن دارد مقدمه و
دیشنه و میسر و ساق و عظم بطب ملاک کننده و حی قبیله و زخم پیوار و العذوق
بالعین الملهة و الذال المعجزة النخلة بجمعها و العذیق مصغرها و حسیب ستون رخ زانها
تا نکند از بسیار بار و قلم مبینة غائب و ضمیر او راجع برایت و بیت ثانی
مشعر به نهایت شجاعت ناظم رضی الله عنه که او چون شیران در گرفت که از آتش گریزند
هیف نماید زود گویا خواهد داد بر آن من باز گردانیدن خضم نیزه زدن علی که
عطا کرد و بر آن پاک پیغامبر پاکیزه کرده و میداند که من در جها چون زبانه زنده
به آتشها و خود شیر نرم رو کار آورده ام و مثل من نیست در کار ترسناک در میان
کارهای سخت شنیع از اندازه گذشته خود و کم باشد مرا و لشکری مثل بریخ رگن
هلاک کننده و تحقیقت دانند قبایل عرب که من رئیس قبایلیم و دانند که نزد حرب نخل

پربار استوارم - ش	امروز منم بزرگ و پسر پیچد چو شیر
در محره که شجاعتم تند و دلیر	من نخیم و خرماء ترم بیکان است
ند دشمن من که که از جان شد سیر	حکایت پیغامبر صلی الله علیه و سلم
رشته نسج متوجه قلاع خیمه شد و اول حصن ناعم گرفت پس حصن معب بن معاذ پس حصن قموص و چون به حصن بطیم و سلام رسید رایت خود را بویک صدیق رضی الله	

تَهَبُ زبَانَهُ زَوْنِ آتَشٍ وَاحْتِجَامُ تَقْدِيمِ حَاجِرِجِيمٍ وَابْسُ شَدَنِ اَزْكَارِي
 رَمُولَتِ حَمَلَهُ كَرْدَنَ وَاحْتِجَابِ الْمَلِكِ مِنَ النَّاسِ وَامَّا حُجُبُ وَخِيلُ وَخِيلُولُهُ وَخَيْلُهُ بِنْدِ اَبْنِ
 اَزْ رَايِعٍ وَهَذَا شَيْءٌ حَمِيٍّ اَيُّ مَخْطُورٍ لَا يَقْرُبُ وَاحْتِجَابِ الْمَكَانِ جَعَلَتْهُ حَمِيٍّ وَفِي الْحَدِيثِ لَأَحْمَى
 الْأَحْمَى لِلدَّوْلَةِ وَرَسُولُهُ وَتَرَنُّنُ كِسْرَافٍ هَمَّادٍ حَرْبٍ وَتَخْفِيفِ رَنَگِ كَرْدَنِ دَرِ قَلْبِ
 مَغْلُوبَةٍ اَوْ مَغْلُوبَةٍ دَهْرِ اشْعَارِ مَجْدِ مَغْلُوبَةٍ اَوْ بِالْحَاجَةِ دَهْرِ اَوْدَرِ بَعْضِ نَسْخِ
 بَجَائِ بَيْتِ رَايِعِ الْكُفَى اِذَا شَهَدَتْ مَنْ لَيْغِبِ اَغْلَبَ دَهْرِي كَلَهُ لَا اَغْلَبَ اَلْكَفَايَةِ
 مَا فِيهِ شِدَّةُ الْخَلَّةِ وَبَلُوغُ الْمَرَادِ فِي الْأَمْرِ مِنَ الثَّانِي وَشَهَادَةُ حَاضِرِ شَدَنِ اَزْ رَايِعِ حِكَايَةِ
 جَوْنِ نَوْبِ تَخْفِيفِ قَضَا تَأْثِيرِ لِقَابِهِ وَكَلِمَةٍ وَسَلَامِ رَسِيدِ مَرْجَبِ بِيْرُونِ آمَدِ وَبِمَارِ زُهْبِ
 وَبَعْضِ بَرَانْدِ كَرْتَضَى بَشِشِ رَفْتِ وَتَمِغِي بِرِ سِرْ اَوْ زَكَا حَلَقِ اَوْ اَبْكَافَتِ وَبَرِيدِهِ كَوِيدِ
 لَقَدْ سَمِعْتُ وَاقَعَ السَّيْفِ فِي اَضْرَاسِ مَرْجَبِ يَوْمَ قَتْلِهِ عَلِيٍّ وَبَعْضِ كُوَيْدِ قَاتِلِ اَوْ مَجْدِ
 بَرِي كَلَهُ بُوْدِ اَوَّلِ اَصْحَابِ كَرْتِ كَرْدِ صَحِيحِ سَلَمِ مَسْطُورِ سَتِ لَكِنْ بَشِشِ اَزْمَةِ مَصْرَاعِ اَوَّلِ اَزْ رَايِعِ
 وَبَعْدِ اَزْ مَرْجَبِ يَا بَرِي بِرِ جَرَبِ آمَدِ وَبَعْضِ كُوَيْدِ بَرِي بِنِ عَوَامِ حَبَاكِ اَوْ رَفْتِ وَصَفِيَّةِ
 بِنْتِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ كَهْ مَادَرُ اَوْ بُوْدِ مِيكَفَتِ يُقْتَلُ ابْنِي يَا رَسُوْلَ اللَّهِ بِغَا مَبْرُ صِلَعِمُ فَرَمُوْدِ
 بَلْ اَبْنَاكَ يُقْتَلُ اِنْ شَاءَ اللَّهُ وَجَوْنِ بَهْمِ رَسِيدِ زُبَيْرِ اَوْ رَا بَنْتِ بِيْرِ عَشْرِي جَرَبِ آمَدِ
 وَبِ تَمِغِ مَرْتَضَى مَقْضُوْلِ شَدَنِ سَم

جواب او با فصیح عبارات و ابلغ استعارات

مَهْدَبُ ذُرِّ سَطْوَةٍ وَذُرُّ غَضَبِ	يَا عَلِيَّ وَابْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
مَنْ بَيْتِ عَمْرِئِ لَيْسَ فِيهِ مُنْشَعَبِ	غَضِبْتُ فِي الْحَرْبِ وَعِصْيَانِ النَّوْبِ
مَنْ يُلْقِي يُلْقِ الْمَنَايَا وَالْمُعْطَبِ	وَفِي يَمِينِي صَارَ لِي بِحَاوِ الْكُؤَبِ

او در زیستان جامه تابستان پوشیدنی و حبه این پرسیدم گفت در روز خیبر که مرا
 در حشریم بود بنی فرمود اللهم اذهب عني الحزن واليأس و من ازان روز گراما و سرمانا فتم
 و از ابو رافع مولى بنی صلی الله علیه و سلم روایت کند که من و هفتاد کس دیگر توانستیم
 که در خیبر که علی کنده بود ای بجاییم و حضرت مرتضی فرمود وَاللّٰهُ مَا قَلَعْتُ بَابَ
خَيْبَرٍ بَقْوَةٍ حِسْمَانِيَّةٍ وَانَّمَا قَلَعْتُهَا بِقُوَّةِ رَبَانِيَّةٍ و قَالَ السَّيِّحُ الْمَقْتُولُ فِي التَّلَوِيحَاتِ
 قَدْ يَجْرُكُونَ اجْسَامًا يَعْجَزُ عَنْ تَحْرِيكِهَا النُّوعُ وَ نَعْلَمُ اَنَّا اِذَا كُنَّا عَلَى طَرَبٍ وَهَرَقَةٍ
 نَعْمَلُ مَا تَقَا صُرْعَنَ عَشْرٍ حِينَ زَالَتْ عَنَّا فَمَا ظَنُّكَ بِنَفْسٍ طَرَبَتْ بِاهْتِرَافٍ عَلَوِيٍّ
 وَاسْتِطَارَتْ بِنُورِ رَبِّهَا فَحَرَّكَتْ مَا عَجَزَ عَنْهُ النُّوعُ وَ قَدْ اِصْلَحْتَ عَلَى الْاَفْرِطِيسِينَ
 بِذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ مُطَاعٌ ثَمَّ اُمِينٌ -

رجز مرتب بر شساس و خیبر و مفاخرت بحشت و شکر

فَدَعَلْتُ خَيْبَرَ اِنِّي مَرَجَبٌ اِذَا اللَّيُوثُ اَقْبَلَتْ تَلَهَّبٌ خَلَّتْ حِمَايَ اَبَدًا لَا يُقَرَّبُ اِنْ غَلَبَ الدَّهْرُ فَاقِي اَغْلَبُ	شَاكِي السَّلَاحِ بَطْلٌ مَجْرَبٌ وَاَجْمَعْتُ عَنْ صَوْلَةِ الْحَبَبِ اَطْعَنُ اَحْيَانًا وَحِينًا اَضْرَبُ وَالْقَرْنُ عِنْدِي بِاللِّقَاءِ مُحْضَبٌ
--	---

خیبر موضعی بجزایر میان او و مدینه از طرف شام هشت بریدست و برید چهار فرسنگ
 و خیبر هفت قلعه است کتیبه و تاج و شمشیر و نایاب و قوس و دوش و سلاح و مرتب
 بفتح میم پس شساس تقدیم شین محمده بر مهله یاد شا و خیبر و الشوک مایدق و صلیب
 من الثبات و شاک الوجل یشاک شوگا اسی ظهرت شوکت و مدته فهو شاکي السلاح
 و شاکي السلاح مقولوب بمعنی ذی شوکت و مدته فی السلاح و سلاح آلت حرب و بطل دلیر

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

ما أظلم العمري عند الغيب
أقفل القرآن الحربي عند الغيب

مَنْ أَمَّا أَنْ يَكُونَ تَائِبًا

عربی اغیار المصاریح والآثار السنیة سنکھان ابدیہ و نیک جمعا للعرب و العرب بن
خطان اول من حکم بالعربیة و هو ابو الیمین طیم و جرات و لیر شدن و انتصاب
رای حامدن و انتساب خویش را ایسے نسبت کردن

جواب اربعہ لائق طرہ

أَعْلَى وَابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
سُورِي دَيْتِ الْوَالِدِينَ وَدَغْدَغِ
كُلُّكُمْ يُعْلَمُ لَا قَوْلَ كَذِبٍ
تَحْرِيثِي الْمُسْلِمِي الْمُسْلِمِي
يَكُنْ دَيْتِ الْقَوْمِ الْكَلْبِ
أَكْزَرُ الْوَالِدِينَ الْوَالِدِينَ

سَنَافِي الْأَوَّامِ وَالْحَبِينِ كَالَّذِي
شَرِبَ عَلَاقِمَ أَرَبٍ مِنَ الْعَرَبِ

وَأَتَيْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِّنَ اللَّهِ

تجارب مجسم های مجید و زردین و انعام ما نعمت پرستی کائناتیم غیب فیما بعد
الصانع و هو کل ما سواه من الجواهر والاعراض و انما جمعه لیسئل ما تحت من الاجسام

از آفرینش گردانید شمار شستیزت بنزدای بیاری پروردگار من و احدی نمانده

این تیغ جوهرست بر خنجر جوهر	آبیکه بگنج و تسمانست در تیغ
ای مردم به نفس ناپدید خواه میشد	آئید و زیند خویش را بر سر تیغ

خطاب بر جمیع این خلق خیمبر و اهل کمال شجاعت و دلان

أَنَا عَلِيٌّ وَأَبْنُ عَبْدِ الْمَطْلَبِ	أَتَمُّ ذِمَّارِي وَأَذَلُّ عَنْ حَسَبِي
---	--

والموت خیر من الحرب

و نام پدر این و آذرب المنع و الله تعالی و اهل صیفا میاید من علی و پسر عبد المطلب
نگاه میدارم نام پدر این خود دفع میکنم از حسب سخن ازال و مردان بهتر است بر احوال و احوال

نمودیتن زارین تاب زره	از مردم من کسی نبردست زره
نگرخته ام بفرخیش از که و هم	مردن زگر بختن بصد مرتبه

حکایت ربع بن ابی الحقیق بضم حاء و فتح قات ملک حصن قوص بوده و صفیه دختر
بن اخطب زن کنانه پسر او بود و شبی در خواب دید که آفتاب از آسمان فرو داده بریه او

این صورت! شوهر ظاهر کرد و او گفت حق خدا که تو آرزوی داری که زن این ملک شوی
که برانزول کرده است و طیارچه بر روی او زرد و پیرامون خیش سیاه شد و بعد از فتح میخاکم

اورانج کرده حکایت جامه خیمبر و اهل شجاعت و دلان

أَنَا عَلِيٌّ وَأَبْنُ عَبْدِ الْمَطْلَبِ	مُهَذَّبٌ ذُو سَطْوَةٍ وَذُو حَسَبٍ
قَرْنُ إِذَا لَقِيتُ قَرْنًا لَمْ أَهْبِ	مَنْ يَلْقَى يَلِيقَ الْمُنَايَا وَالْكَوْبِ

میفرماید من علی و پسر عبد المطلب یا کزیه کرده صاحب حله و صاحب حسب خیمبر که
چون روز جنگ برسم به پسر من ترسم هر که بنده مرا می بیند مرا با او غمها را نشد

بن ابی رفاعه ، کما من رب عبد در با عثمان بن مظعون ، رب ربنا ربنا ربنا
 با عثمان بن عفان ، و معاذ بن جبر را با عبد الله بن مسعود و حکیم بن عمر ، و معاذ
 بن اده ، و قیس بن ساری را با سلمان و زید بن ازاره و عمرو بن کعب ، و
 یحیی بن یساف ، و سید بن شداد ، و عذراوات مسان ، و حنین و ...
 و اشک ...
 و بکن ...
 و امام روی ...
 اول در کتب مباینها جبرین و ثانی اینکه مذکور شد و مصرع راجع اشارت به حفظ ...
 رسالت صلی الله علیه و سلم و در فصل نهم اول توربست و در فصل باردهم و فصل مبنه
 از سفر پنجم توربست و در فصل بیست و دوم از کتاب شعبه و در تفصیل آن در میان
 آیه یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی الّتی انعمت علیکم از تفسیر کبیر امام فخر الدین
 مسطور است که در زبور داود خطاب بحضرت رسالت است که رحمت رب و ندان توفا میزد
 و برکت تو تا ابد پاینده باد و تفسیر حایل کن که حمد و ثناء و تو غالب است و تبیین حق گو که ناموس
 و شریعت توست و ن بیت و قوت و نصرت خواهد بود و مجموع این سه تو خواست
 و عیسی با حواریین گفت - اَنَا اَذْهَبُ وَ سَيَاتُكُمْ الْفَاسَ قَلِيلًا
 رُوحُ احِبِّ الَّذِي لَا يَتَكَلَّمُ مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ اِنَّمَا لِقَوْلُ لَمَّا قَالُ لَهُ -
 بمعنی فارغی از فرق کننده است میان حق و باطل و بعضی گویند که صف خفیات
 و اسم آنحضرت در بعضی کتب سالفه مآد است یعنی طیب طیب و در بعضی صحف با
 یعنی احسن انبیا و مقولست که در غرر اخبار بود و در مدخبری گذشته شد و زنی سیری

اسلیمه سبب اعتقاد منجم فحجه بالیا و والیون و غیره
 و آبی که آن کردن او برای دادا و پوشتی لیل و مراد
 اصغر را بنیان عن یمن البیته و شمالها و رضا خشنود
 حوره و ریست شدن و التکبته و اعداء التکلب و حساسه
 در قول سیر منقذ لیبی و نصب مفعول بعلمه مقدر می نماید
 مست غلام - ترجمه من علی و لیر عبد المطلب را
 ازین فرساده پروردگار عالمها بحقیقت غلبه کرده و
 در کتابهای صفائی و همه شما میدانید بر ادبی من و او
 و دروغ اثر مان که کستان کرده شود به نسب صحیح صفائی
 او از بدت تیغ و غضب بر شما زدن کو کی دانا از عرب
 نزد کنبهها پس به ایست بر آرده شدن از شمشیر برنده همچو

اینجا مبرحق که در کتب مسطور است	فصل و اندک
آشنود می او کام دل مجبور است	دوری زخ

حکایت وجه اطلاق اخو البنی بر حضرت ناظم آنکه بیغاسه
 در سال هجرت میان مهاجرین و انصار بحدینه عقد مواه
 میراث برند و بزوی الارحام مقدم باشند و بعد از غ
 بعضهم اولی بیعوض نازل شد و حکم مواقات در میراث
 از مهاجرین و انصار چهل و پنج کس بودند و بعضی گویند صد
 باعباده بن صامیت برادر ساخت و مصعب بن زبیر را باز

نه نزد کارزار بند شسته باشی و اورا شعله آتش گرد و بره ناخاید و نیزه گندم گون از نیزه
وضع حفظ نرم که استوار بسته ام کنار آنرا برای آنکه نکوشد کرده نشود باز میرانم بآن نیزه
شکر دشمن را هر روز چون آتش حرب برافروخته میشود و زبانه میزند زبانه زدنی ش

کافیت مرا خدا و شمشیر دوسر	دین نیزه که میکند از دستگیر
از نیزه من که نخل باغ خضرست	آید همه روز میوه فتح مبسر

رَحْمَتِي مَعِيشَتُكُمْ مَوَاطِنًا بَوَا وَلَا يَنْجُوْنَ مِنْ حَذَرِ الْمَنَايَا فَدَعِ عَنْكَ التَّمَدُّدَ وَاصْلِلْ نَارًا	يَرْجُونَ الْغَنِيْمَةَ وَاللِّهَابَا سُؤَالَ الْمَالِ فِيهَا وَالْأَيَا بَا إِذَا اخْدَلَّتْ صَلَاتُ لَهَا شَيْخَا بَا
---	---

طیب پاک شدن و ترجیه امید داشتن و غنیمت مالی که از کفار بجنگ بستانند و تنه
آنچه بغارت برند و تنه اب جمع او و بخوابنگ کردن از او و صدر بهم کردن و صلی
اَلْكَافِرُ النَّاسَ قَاتِلِي حَزَّهَا وَصَلَّى النَّاسَ دَخَلَ فِيهَا مِنَ الرَّابِعِ وَصَلَّتِ الْخَلِ
نَارًا اَدْخَلَتْ النَّاسَ وَخَمُودُ فَرْدُ مَرْدَنِ آتش از او و ضمیر فیها عاید به حرب و صلیت
بصیغه معروف یا مجهول و ضمیر لهار اجمع بنار و تنه اب بحسب مرتبه مقدم بر لهار صیغه
در پیرامون من باشند جماعته بزرگ دارند و پاکند امید میدارند غنیمت را و مالها
که غارت کنند از دشمن و آننگ نمیکند از حذر مرگها بخوابنگ مال در حرب و باز گشتن
نفس گذار از خود بهم کردن را و در آتشی که چون فرو میرد در آبی یاد را آورده شو

شعله افروخته مرا ز آتش	جمعیکه که ز روی همدق برگرد من اند
در باب غنا و نفس شاگرد من اند	تحدید کسے اثر در ایشان نکند
این طایفه بطریقه ورد من اند	حکایت چون امیرالمؤمنین علی و ع

حرفه اکابر ایشان گفته و در اثنا

أَحْبَبَنِي جُودًا بِاللَّدْمِجِ وَبَا

مِنْ آلِ خَيْبَرٍ عَوِذُكُمْ وَإِنَّا بِهِ

لَمَّا سَأَلُوا خَيْلَ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ

بَرَزَ وَالنَّصْرَ آلِ مُوسَى بِالْفَنَاءِ

أَذْهَبَ عَلَيَّ فَمَا ظَفَرْتُ بِمِثْلِهَا

لَوْ رَأَى ذَلِكَ بِسُوءِ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ

صَلَّاتُ بَنُو نَبِيِّكَ الْبِلَادِ بِأَسْرِ

خَطَابِ بِمَعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سَفْيَا

سَيَكْفِينِي الْمَلِيكَ وَحَدَّ سَيَفِي

وَأَسْمُ مِنْ رِصَاحِ الْخَطِّ لَكِنْ

أَذُودُ بِهِ الْكُتَيْبَةُ كُلُّ يَوْمٍ

حَدَّثَنِي نَائِمِي كَارِدُ شَشِيرٍ وَهَيْجَا

أَزْكُرُهُ هُوَ أَوْ تَجْرِعُ أَنْ دَرْدَا حُورَانِ

بِالْجَامَةِ يَنْسِبُ إِلَيْهِ الرِّيحُ لِأَنَّهَا تَحْمِلُ

أَزْأُولِي وَغَرَابُ النَّاسِ بِالْكَسْرِ عَدَاوَاتِ

أَفْرُخَةُ شَدَنُ آتَشِ وَزَبَانَةُ زِدُونِ

هَقْدُ وَتَشَلُّ أَيْنِ شَائِعِ هَسْتُ بِهَ قِيَاسِ

يَلْتَهَبُ بِهَقْدٍ يَا مُمَيَّرُ هَيْفُ مَا كَيْدِ

وَمِير

حکایت علی غایب سلام و معاویه در اول قیوم لایحه این بجهت بر سر
 پشت بسته بود و در آن سیرت را زکای بنویسد و در آن سیرت را
 و در حرب باشد با دل خرم که ترک بر کرد و چون غلبه محرم برشت و
 علی بن ابی طالب و بنو بن قیس ارجی و شیش بن رزی و قزاق حشمه بنی اینش و
 آه را بدست کنند و بن محرم تمام شد علی فرمود ای مردمان کیه با مرید سلام و
 توفیق آید و در حرم و در کزبان را حرب و میا شود و چون بنیاد جنگ است این همه
 خطا طغیان غلبه حرم و معاویه و در آن سیرت را زکای بنویسد و در آن سیرت را

انما الغلام العربی المنتسب	عن غیر عود و فی مصاص الخ
یا ایها العبد الذیم المنتسب	این کت الموب حجابا قترت
و اید و ویدا ایها الکلب الکلب	آئی: یعلی هاردا نتم انقلاب

عمر و اصل مردم و فلان مصاص فومیر بالضم از کان اخلاصهم نسباً و منتسب
 برادران هم و در این قوم او خباثت مضروازد و غیر آن گویند و مراد قوم ایشان باشد
 و آنکه در جواب دهان و آداب دوست داشتن و آداب نزد یک آمدن و در وید
 با دشمنان می فرود و آبرو و دولت و این در یک یک بکسر لاد شدید الحرس و طلب
 و اسب ای مجنون و عیب مجرم الناس و در این است و انقلاب باز گردیدن و قول
 نعم اغلب از قیس کلا سوف تعلمون ثم کلا سوف تعلمون و در بعضی نسخ بجای
 اثبت روید ایها اثبت ایها صیغها ید تن کوک تا فوی: بان نیست کند و
 به بهتر اصلی در خالص ترتیل به طلب آبی بنده ناکس جواب و بنده اگر هستی مر مرگ را دوست
 اینش یک آبی و به آیت ایستادنی مهلت دهنده ان سک دیوانه ملک به پیش کن

رسیدند علی بن شهر بن عمرو انصاری که از صحابه رسول است و بعد از آنکه رسیدند
 رسیدند بن قیس و شعیف بن ربعی ریاحی را نزد معاویه فرستادند و او را بجهت کشتن
 و بجنبه که به خانه ابرام در هدایت او کردند در معرض قبول نیامد و دست از خود
 کشید و بدو داشتند سعید بن قیس گفت ای معاویه مردم همه میدانند که در خون عثمان
 و عیسی بن ابی سحید و عوام را بر خود جمع کنی و اگر عثمان زنده بود و قول تو
 بآنست که سبک گردی معاویه غضب کرده و گفت ای سفله خاموش باش به بیان من و شما
 امر نیست شیت گفت ما را تو بشمشیر هلاک میکنی بحق خدا اولی آنست که باید خورد
 و چون ایشان مراجعت کردند رقی عیسی السلام این قصه فرمود

بعض معاویه بن ابی سفیان در وقت نماز ساقی را

بَعْدَ النَّبِيِّ الْمَا نَبِيَّيْهِ الْعَرَبِيَّ	أَنَا عَلِيٌّ وَأَعْلَى النَّاسِ فِي النَّسَبِ
مَنْ ذَا يَخْلُصُ أَوْ رَأَوْا قَامِنَ الذَّهَبِ	فَلْيَلَا فِي عَمْرٍ مَنِّي مَلَا طَفَةً
فَأَسْتَبِقُ بَعْدَ هَاتِلِوَيْلِ وَالْحَرْبِ	تَحَبَّ غَلِيكَ رِيَّاحُ الْمَوْتِ سَاقَةً

اشتم بر عبد المطلب و ملا طفه با کس لطفت کردن و در برق کبر او درم سکه زده و محبوب
 را درین بود و سفت الريح التراب اذا دوت و استبقار باقی گذشتن میفرماید
 من عیتم و بلند تر مردم در نسب بعد از پیغمبر باشی برگزیده تازی زبان گویم آنکس را
 که بفریفته است او را از من لطفت کردن کیست آنکس که خالص میکند و هات سکه زده را از طلا
 در بر بر نه و یا می رنگ پاشنده پس باقی گذار مرا بعد از آن بر او ای و مال ریش

هر چند که در نسب و در عیتم	گو آنکه جد اکند طلا را از نسیم
ای خضم رسیدم ا طوفان هلاک	بگرز و خاک شوازم غصه

نشدن آب و آلتوان من الحروب ما قولی فیما مره بعد اخری و آیای مدفول به تدعوا
 و او در ویمینی برای حال و عن قلیل ای بعد از آن تئیس و غیر ترک نعت یقینا مقدر
 میفرماید مرا میخوانی در جنگ ای صاحب حید و در دست رست غت شمیر برنده
 انکار میکند زبانه آتش بجو در او هر که میخواهد آن شمیر را از درگ میریزد هر آنکه
 نفیقت دانستم و دانا صاحب فرنگ است که غیثی تو درین حرب که مقابل واقع شد در
 نذر خردمند و بعد از زمانی اندک یقین بشک باز میگردد و ستل ای صاحب تخت تیر و در
 چند چنین فاده باشی از راه به تیغی ست مرا جو شعله آتش تیر به بگز که کباره سوزی آگاه

طاب بحرث بن صباح حمیر یی حرب صقین اظهار فضایل بحسب دنیا و دین

نَحْنُ وَابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلَبِ	نَحْنُ وَابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلَبِ
يَا لَيْتِي الْمُصْطَفَى غَيْرَ الْكَذِبِ	نَحْنُ وَابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلَبِ
	نَحْنُ وَابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلَبِ

نَحْنُ نَصْرَانَاهُ عَلَى كُلِّ الْعَرَبِ

و او در و بیت الله برای قسم و بیت الله هو الکعبه قال الله تعالى و طهر بیتی
 بطایفین و او لی نرا و ابر و کذب کبر ذال دروغ گو و او را نعلم شکر و مراد از مقام
 مقام ابراهیم علیه السلام و از حجب پرده ما و کعبه و اگر گوئی نقیض تصریح کرده اند که سوگند
 به مخلوق مثل کعبه و منی و جبرئیل و غیر آن کرده است پس چگونه در مصراع ثانی واقع شده گوئیم
 شاید که تخریم قسم بغیر خدا بعد ازین نظم بوده باشد و نیز امام نووی در روضه میگوید بسبق

لسانه بلا قصد لم یوصف بکراهة بل هو لغویمین و علی هذا یجمل ما ثبت فی

الصحيحین ان النبی صلی الله علیه وسلم قال افلح وابیه ان صدق میفرماید
 من علی دین عبد المطلب که قریشیم حق خانه خدا که نرا و از نریم که بجای آسمانی و به پیا میریزد

بزرگواران گردید
 و ائمه شجاعت و شجاعت همه جا
 لطفی کن و با بریده و یکم

که معاویه حریت را وصیت کرد که معتزض علی
 به حب علی ترخیب کرد و چون او بدست علی گز

حُرَيْثُ أَلَمْ تَعْلَمْ وَعَلَيْكَ ضَائِرٌ
 أَمْرُكَ أَمْرًا جَازِمًا فَعَصَيْتَنِي
 وَإِنَّ عَلِيًّا لَا يَأْبَى رِفَارِسًا
 قَدْ لَانَ عَمْرٌ وَوَالْحَوَادِثُ خُمُسَةٌ
 وَظَنُّ حُرَيْثَ أَنَّ عَمْرًا يَنْصَحُ
 أَيْكَبُ عَمْرًا رَأْسَهُ حَوْفَ نَفْسِهِ

ن
م

جواب یکی از اعدا و دین

وید

إِيَّايَ تَدْعُو فِي الْوَغَايَا ابْنَ الْأَرْبِ
 مَنْ يَحْطُ مِنْهُ الْحِمَامُ يُكْسِرُ ب

وعن قليل غيرك

ان لست في الحرب

و غا کا زهد و الدرب فتح الراسی فرط الحاجة الم
 ثم تبطل تارة في الحاجة المجردة وتارة في الا
 التوكل اسم هو الاول ومنه المنة فغمار

و تومنت، حرب بکام، و ان لحوصلای حوصه الله معظمه صغیره یا، منع که اودند گرانند
 باشد صفین خانه و در شما و ادم که در خند در خانه آمان تا زده، زن که ببرد شما
 با بیهوشی و دینت مراد و در شمار از جانب حرب جاگزین تسلیم است و درین صبح بگوید
 پیوسته میان جدل و جد بود و یا نیج اجل کشد فلک بر سرین یا یا یک کند نام، زلج و دود
حکایت چون رتقی بعد از محرم غریمت تنال فرمود و اول ما که شسته را محرب ستان
 و روز، ام هاشم بن عتب بن ابی وقاص و روز سوم زاید بن نصر و روز چهارم و پنج
 بنض نصیس خود بگرد و در پنج عمار بن یاسر که از اکا بر صحنه بیخا مبر بود و هاشم بن عتب
 و عبد الله بن مزیل بن درقا و از لشکر رتقی علی شید شدند و ذوالکلاع، مطاع بن قیس
 و حرب بن صباح حمیر از لشکر معاویة شید شدند و رتقی علی چندان حرب که در کشته شید
 و قفنه شمشیر بدست مبارک او چسپید و آخریجه همدان با دوازده هزار سوار حمله کردند
 و دشمنان را مغلوب و شکوبافتند و سب در آمد و همچنان حرب میکرد تا روزی رتقی
 در آن شب با نصد و بیست کس دست مبارک خود داشت و آن شب لیلته الله یرواند و بریر
 آواز گشت و این علم آفتاب ظاهر شد لشکر شام غریم غریمت کردند و معاویة مضطرب شد
 و عمر و بن ناص امر کرد که صحفها بر سر نیزه کردند و گفتند ای مردم ما شمارا بکتاب الله میخوانیم
 و صلح شد و حضرت رتقی علی در آن شب این قطعه فرمود

مدح اصحاب ظفر آئین در حرب صفین

يَا أَيُّهَا السَّائِلُ عَنْ أَصْحَابِي أَتَيْتُكَ عَنْهُمْ غَيْرَ مَا تَكُنْ أَبِ صَبْرٍ لَدَى الْهَيْجَاءِ وَالضَّرَابِ	إِنْ كُنْتَ تَبْغِي خَيْرَ الصَّوَابِ يَا نَهْمُ أَوْ عِبْتُهُ لِحِثَابِ فَسَلْ بِذَاكَ مَعْشَرَ الْأَحْزَابِ
---	---

مرح قبله خند از عرب در شجاعت و اصالت ادب	
وَسَيْفُ أَحْمَدَ مَنْ دَانَتْ لَهُ الْعَرَبُ وَلَا يَجْمَعُونَ وَلَا يَدْرُونَ صَا الْهَرَبُ	الْأَزْدُ سَيْفِي عَلَى الْأَعْدَاءِ كُلِّهِمْ قَوْمٌ إِذَا فَاجَأُوا قَوْمَهُ أَدَانُوا عَلَيْهِمْ
ازد ابو حنیفہ بن الیمین و مہواز بن الفوث بن بنت ابن مالک بن کہلان بن سبا و دان کہ امی اطاعت و متابعت کسے را ناگاہ گرفت و ایفا و فاکردن و تمام کردن قبی و در و درایت و انسان از ثانی میفرماید قبیلہ از دشمین من بر دشمنان ہمہ ایشان شمشیر اند آگس کہ اطاعت کردند مژد اور و تازی زبان ایشان قومی اند کہ چون ناگاہ کسے را بگیرند و فاکند تا تمام کنند حق آزا و اگر مغلوب شوند سر بریزند و ندانند کہ بیت گریختن - ش	
مایل بخدا و از جهان سیریم باشند بر دوزخ چون شیریم	یاران من اند اهل شمشیر ہمہ میگیرند گریختن ندانند کہ چیت
بَيْضُ دِقَاقٍ وَ دَاوُدِيَّةٌ سَلْبُ وَفِي الْأَنَامِ سُمُ الْخَطِّ وَالْقُصْبُ وَالسَّهْمُ تَرَعْفٌ وَالْأَمْرُ أَحْتَبُ	قَوْمٌ لُبُّهُمْ فِي كُلِّ مَعَرَكٍ الْبَيْضُ فَوْقَ دُرُوسٍ تَحْتَهَا السَّلْبُ الْبَيْضُ يَفْحَاكُ وَالْأَجَالُ تَنْجَبُ
لبوس آنچه پوشند و اعتراض انبوی کردن و معترک جنگ گاه و ابیض شمشیر و بیض کبیر با جمع او و رقیق شمشیر تنگ و رفاق جمع او و داوودیه بغیری کہ قاتل جالوت بوده و زره اختراع نمود و داوودیه زربج داودی و السلب الثوب المسلوب و بیض بفتح با خود بر سر نهند و السلب الدروع الیائشیه کانت تتخذ من الجلود لئلا یعضها الی بعض و سمر بضم جمع اسم و قصب بضم فاف و ضا و معجیه بفتح و ضا و هله هم برین تقدیر مجرب باشد و حیر و حیر باقی قوافی نیت و محکم خندیدن از رابع و التامل المدة المضروبة بحیوة الإنسان انتحاب	

بر آنچه محتمل صدق و کذب باشد و آنرا به خبر دادن و بازید و تکذاب بفتح در رخ گفتن
و صبر بفتح صا و جمع صبور میفرماید ای پسر بنده از یاران من اگر هستی تو که میجوی خبر را
خبر دهم ترا از ایشان بی دروغ گفتی بآنکه ایشان ظرفها را فرآن و دغا طاند صابر اند و زوکار
و شمشیر زدن پس بپرس آن جماعت گروهها را - من هستند جاغنه که یاران من اند
مستغرق بخرق و احسان من اند در محفل دین بجفظ قرآن گویند و در معرکه نبرد و قربان من اند
این اعظم گوید شعر معقل بن فیس یاجی است که در عرب صفین گفته هم -

ستایش عساکر نصرت مآثر

الْمَدَنُ قَوْمِي إِذْ دَعَاهُمْ أَخُوهُمْ هُمْ حَفِظُوا غَيْبِي مِمَّا كُنْتُ حَافِظًا بَنُو الْحَرْبِ كَمْ تَقَعْدُهُمْ أَصْهَاتُهُمْ	أَجَابُوا وَإِنْ اغْضَبَ عَلَى الْقَوْمِ نَفِصُوا لِقَوْمِي أَجْزِي مِثْلَمَا إِنْ يَغِيبُوا وَأَبَاؤُهُمْ أَبَاؤُ صِدْقٍ فَأَنْجَبُوا
---	--

حفظ الغیب للشخص آن که اتفضل فی غیبه مایکره و جزا پاداش دادن از ثانی و خود نشستن
از اول و آنجا بپسرنیک زادن و اخو هم عبات از شکم و ضمیر مشها عاید بجفظ که تذکیر
و ثابت او کیانست و لم یقعد دعاهم ای بھوتم میفرماید آیینی منی قوم مرا که
چون خواند ایشان را برادر ایشان که منم جواب گویند و اگر ختم گبر در قوم ختم گیرند ایشان
بر آن قوم ایشان نگهد اشتند غایب شدن مرا چنانچه بودم من نگاهدارنده قوم خود را
پاداش میدهم مثل آن اگر غایب شوند ایشان صاحبان حرب اند و شنید بمرگ ایشان
مادران ایشان و پدران ایشان پدران رستی اند و زادن پسران نیک - من

جمعی که لباس من می پوشند	پیوسته بجفظ غیب من می گویند
از مشرب من چو پیر یافته اند	هر روزه می از جام صفای تو

ایشان بالاتر از آن که بنسیده شده باشد - ش - هر روز که ظهور زبرجند
من از خوبی آن حیرانم و در وجود و سخن نظیر این جایزه نیست بهر روزی که بنسیده شود

يَا مَعْشَرَ الْاَزْدِ اَنْتُمْ مَعْشَرُ الْاَنْفِ	لَا تَضَعُفُونَ اِذَا مَا اَمَّا تَدْنُو
وَقَبْتُمْ وَوْفَاءُ الْعَهْدِ شِمْتُكُمْ	وَلَمْ تَجْأِلْ طَقْدِيماً حِدْ قَلْمُ
اِذَا غَضَبْتُمْ بِهِ ابَّ الْحَقِّ سَطَوْتُكُمْ	وَقَدْ يَهُوُّ عِنْدَكُمْ رَكَبُ

اَنْفُ بفتح هـ و سکون نون یا بفتح هـ و دو فـی الـاساس بیـافـ تـو مـهـم اـنـد
قَالَ الْخَلِيبَةُ قَوْمُ هِجْمِ الْاَنْفِ الْاَذْنَابُ غَيْرُ هِجْمِ وَفِي الْفَتْحِ رَوْضَةُ الْاَنْفِ مَا فَتَحَ هِجْمُ
وَضَعُفُ سُبُوتِ شَدَانِ زَحَامِ سُبُوتِ اَدْنُو شَدَانِ وَالْحَقْبَةُ بِالْكَسْرِ وَجَدَةُ الْعَقَبِ بِنِيسَ
وَشِمِمْ خُوِي وَفَاتِلَهْ تَمِخْتَنِ وَقَدِمْ بِكِرْقَانِ دِيرْمَنْ بُونِ وَقَدِمْ رَمْنَهْ
اِي نَحْتِ وَقَدِمْ حَاصِتْ زَهْ نَا مُتَقَدِّرْ كِهْ مَفْعُولِ فِيهِ سِتْ مِخْرِ صَايِدِ سِي نَسَبِ
امیرانید یا جماعتی که دست کس بشمار سید است سبب می شود بجز آن سبب
وفا کردید و وفا عهد خویی شماست و آینه اندازید بر رویه سبب شد بهر چه
ترسند ظالمان از حاکمان و تحقیقت سبب است بهر چه از سبب سبب بهر چه
در بزم وفا و صدق احسان دید بهر چه اعدایم از تیغ شامی ترسند بهر چه در وجود و اکابر و تنانچوب

يَا مَعْشَرَ الْاَزْدِ اِنِّي مِنْ جَمِيعِكُمْ	رَاضٍ وَاَنْتُمْ وُؤْسُ لَاهِ الدَّانِبِ
لَنْ يَكُنَّ الْاَزْدُ مِنْ رَاحِ مَغْفَرَةٍ	وَاللَّهِ يَكْلُوهُمْ مِنْ حَيْثُمَا ذَهَبُ
طَبِيتُمْ حَدِيثًا كَمَا قَدْ طَابَ اَوَّلُكُمْ	وَالسَّوْكَ لَا يَجْنِي مِنْ فَرْعَةٍ الْعَنِيبِ

جمیع همه و رضا نمودن از رابع و کلاه و کلاه گفتن از ثانی و حدوث نوشدن از اول
وحدث نو و اول نخت و مذرب البصرین انه افعل و جمهوریم علی انه من و اول

آفت بخون ربي و دست از يمينش هر دو را

[illegible]

ش	شده بجا نه قوم من زره روز رضا از این که خورد و نبره این طایفه	دارند تمام نیزه بک نوبت پیدا شده است
وَأَيُّ يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ لَيْسَ لَهُمُ الْأَنْزَارُ دَارِزِدُ مَنْ يَمِشِي عَلَى قَدَمِ وَالْأَوْسُ الْخَرْجُ الْقَوْمَ الَّذِينَ	فِيهِ مِنَ الْفِتْلِ مَا مِنْ دُونِهِ الْعُيُ فَضْلًا وَأَعْلَاهُمْ قَدْرًا إِذَا رَكِبُوا أَوْ وَأَنَاعَطُوا فَوْقَ مَا وَهَبُوا	

[illegible]

غلبه کنند و اگر بسیار نبرد کرده شوند بسیار نبرد کنند و اگر به صبر نبرد کرده و شوند بصبر نبرد کنند
 و اگر گرو بسته شوند گرو ببرند و اگر رنجور شده و خنجر از ایشان بر بادند و نمی مانند و پس
 خالص ساختن بر ایشان دوست دوستی خود را پس نیا میخت بصفه ایشان صبر نیست
 با مرئی غیر لایق و نه طلب شادی بخیری مناسب ایشان آسان دزدند ز روی سحر
 و رجا می نشین خود نه چهل فرومی آید ایشان را در جاتها و نه با یک زدن شهر

یاران را فضل و کمالت بسبب	وین طایفه نیستند کمتر ز کس
دارند و فایز و غنی همه دم	در جمل نمی زنند ز نفس
الغیثُ اَمَّا رَضَوْا مِنْ دُنَايِكُمْ اَنْدَى الْاَنَامِ الْكُفَّاءِ حِينَ تَسْأَلُهُمْ وَاِىُّ جَمْعٍ كَثِيرٍ لَا تُفَرِّقُ فَاللّٰهُ يُخَيِّرُ بَيْنَهُمَا اَتَقَا وَحُبَّوْا بِهِ	وَاَلَا سُدَّتْ رَهْبَهُمْ يَوْمًا اِذَا غَضِبُوا وَاَسْرَبُ النَّاسِ شَأْنُهُمْ نَذَبُوا اِذَا تَدَانَتْ لَهُمْ عَسَاكُ وَاَلْتَدَابُ اَلرَّسُولُ وَمَا مِنْ صَالِحٍ كَسَبُوا

غیث یاران و اما در اصل آن ما و ما زاید مثل فاما تذهبك و نایل عط و سدر
 و اسد جمع او و اندی الجود و فلان اندی من فلان او اكان اكثر خيرا منه و انما فریدگان
 و لا واحد له من لفظه و الكف بضم كاف و تشدید فامع کف و ربط و ربط بستن و جاش
 آنچه طبع از دل چون بهر اسد و يقال فلان رابط الجأش ای ربط فتنه عن الغرا شجاعت
 و مذنب بکاری خواندن و جمع گروه و تقبلت برانگنده کردن و تدانی با یکدیگر نزدیک شدن
 و عشان اسم منزل علیه قوم من الازد و فتنه الیه منهم بنو فتنه منط الملوك و لو یعنی مع
 و رمی القوم ندب بفتح اللال اذ ارموا باجمعهم فی جهنم و احذیه و یوما مفعول فیه غنبتوا
 و امعطوف بر ما و بن مصالح بیان ما کسبوا و بیت رابع منیر بآدم صرد و بن عبد الله از د

وَيَا صِدْقُ اَلْاَوْجَاجُ لَئِنْ اَتَجَاهُ فِي السَّبْقِ وَقَالَ الْخَفِيلُ اَصْلُهُ اَوَّلُ مِنْ آلِ اِمِي جَع
لَئِنْ كُلُّ شَيْءٍ يَرْجِعُ اِلَى وُلْدِهِ وَنَدَبُ الْكُوفِيِّينَ اَنْهُ نَوَّلَ مِنْ اَوَّلِ اَوَّلٍ وَاجْتَنَابُوا
زَدَتِ بَزْدُونَ وَنَجَّ سَرَتَاخِ دَرْخْتِ وَحَسْبُ الْكُورِ مِيفَرُ مَا يَدِ اِمِي جَاعَتِ اَزْدِ بَرْتَنِي
اَكْرَمَ نَبِيَّهُمْ خَشَنُودَ وَشَمَاسَرُمَايَ كَا رَصَافَتِ مَسِينَدُهُ دُمُ مَرْكَزَانَا مَسِيدُ نَشُودِ اَزْدِ اَزْجَرَتِ
اَوَّلُ زَبْدِنِ وَضَلُّ الْكَلْبِ اَدْرَا اِيْشَانَا اَزْجَرُ حَاكِهِ رَوْنَدُ يَا كَيْدِ شَمَادِ رَحَالِي كِهْ تَوِيْدِ خِيَا نَجِيْهَ پَاكِ اَسْتِ
وَلِ تَمُ وَخَا جَرِيْدَه نَشُودِ اَزْ سَرَشَاخِ اَوَّلُ الْكُورِ - نَشِ اِمِي قَوْمِ مِنْ اَزْتِمَا جُو كَشْتَمِ خَشَنُودِ
فِي سَبْجِ - مِي اَن زَخْوِ خَوَابُودُ - بَا شَدَّ حَسْبُ نَسَبِ شَمَارَا بَاهِمِ - مَسْتِيدِ دَرْخِي كِهْ بَرْتَنِي نَشُودُ

وَالَا زِدْ جُرُومُهُ اِنَّ سُوْلِقُوْا سَبَقُوْا	اَوْ فُجِرُوا فَخَرُوا اَوْ غُلِبُوا غَلِبُوا
اَوْ كُوْنُوا كَثْرًا اَوْ صُوْبِرُوْا صَبْرًا	اَوْ سُوْهُوْا سَهْوًا اَوْ سُوْلِبُوا سَلْبًا
صَفُوْا فَاَصْفَاهُمُ الْمَوْلَى وَلَا يَتَهُ	فَلَمْ تَسِبْ صَفْوَهُمْ وَهَوُوْا وَلَا لَعِبُوْا
هَيُّوْنَ لَيُّوْنَ خَلْقًا فِيْ مَحَا لِهِمْ	وَلَا الْجَهْلُ يَغِيْرُهُمْ فَيَا وَلَا الضَّعْفُ

جُرُومُهُ بَغْمِ جِيمِ بَخِ دَرْخْتِ وَتَسَابُقِ بَقْتِ بَا كَسِيْ بِيْشِيْ كِرْفَتِنِ دَرْدُو دِيْدِنِ يَادِرُ تَا ضَنْ اَبِ
وَتَسْبِقِ بِيْشِيْ كِرْفَتِنِ اَزْ نَانِيْ وَتَكَا ثَرَهْ بَا كَسِيْ بِيْاَرِ نَبَرْدُ كِرْدِنِ وَتَصَابِرَهْ بَا كَسِيْ
بَصْبِرِ نَبَرْدِ كِرْدِنِ وَتَسَابِقِ نَسَبِ بَا فَتَحِ كِرْدِنِ بَا اَوَّلِ بَرْدِ اَزْ وَتَسَابِقِ اَزْ كِيْدِ كِرْدِنِ
وَأَصْفِيَةُ الْوَدِّ اِذَا خَلَصَتْ لَهُ وَوَلَا يَتِ دُوسْتِ دَا شْتَنِ وَتَشُوْبِ اَمِيْنَتِنِ اَزْ اَوَّلِ
مَحَسَنِيْ بَا اَلْبَاءِ وَنَفْسِهِمْ وَتَهَوُّوْا لَعِبَ بَارُوْ قَالَ الْقَاضِي فِي التَّفْسِيْرِ اَللَّهُ مَوْجُودٌ اَلْهَيْمَةُ بِمَا لَا يَحْسُنُ

وَيَعِي
اَنْ يَحْصِفَ بَبَرُ .
اَللَّعْبُ طَلِبُ الْفَرَجِ بِمَا لَا يَحْسُنُ اَنْ يَطْلُبَ بِهِمْ وَهِنَ يَتَشَدَّدُ وَتَخْفِيفُ .
اَسَانِ وَلِيْنِ يَتَشَدَّدُ وَتَخْفِيفُ .
نَمِ دَعُوْهُ كَسِيْ فَرُوْ اَمْدِنِ وَتَحْبُ بَا نَكِ زَدِنِ مِيفَرُ مَا يَدِ
نَشِ اَكْرَمَ نَبِيَّهُمْ خَشَنُودَ وَشَمَاسَرُمَايَ كَا رَصَافَتِ مَسِينَدُهُ دُمُ مَرْكَزَانَا مَسِيدُ نَشُودِ اَزْدِ اَزْجَرَتِ
قَسْدِ اَزْدِ بَنُوْ دَرْخْتِ اَكْرَمِيْ كِهْ فَرْتَهْ شُونَدِ

عَمَرَ لَمْ يَنْصُرْ فِي الْخِلَافَةِ عَلَى أَحَدٍ بَلْ جَعَلَ الْأَمْرَ مِنْ شُورَى بَيْنِ سَيِّدَيْهِ
 عُثْمَانَ وَعَلِيٍّ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَطَلْحَةَ وَزَيْنَبَ بْنَ سَعْدٍ بَنِي زَيْنَبَ وَأُمِّ
 لَوْ كَانَ أَبُو عُبَيْدٍ بْنُ الْجَرَّاحِ حَيًّا مَا تَرَدَّدَتْ فِيهِ وَأَتَمَّ جَعْلَ شُورَى بَيْنَ الْأَمْرِ
 أَفْضَلَ مِنْ عَدَاهُمْ وَأَنَّهُ لَا يَصِلُ لِلدَّامَةِ غَيْرُهُمْ وَقَالَ فِي حَقِّهِمْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ
 وَهُوَ عَلَيْهِمْ رَاضٍ وَلَمْ يَتَرَجَّحْ فِي نَفْسِهِ وَبَيْنَهُمْ فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَظِرَ بَرَاءَى غَيْرِ فِي الْقَبْعَيْنِ وَنَظَرَ
 قَالَ إِنَّ لَكُمْ ثَمَنَيْنِ وَارْبَعَةً فَلَوْ أَمَعَ الْأَرْبَعَةَ سَبِيلًا لَهُ الْوَلَايَةُ لَأَنْتَ رَأَيْتَ رَأَيْتَ
 أَقْرَبَ وَأَنْ تَشَاؤُ فَكُونُوا فِي الْحِزْبِ الَّذِي فِيهِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ لَمْ يُعَيِّنْ حُدَّامَهُمْ لِلْبَصِيرَةِ
 عَلَيْهِ كَمَا لَا يُفْهَمُ مِنْهُ أَنَّهُ عَيْنُهُ بَلْ وَصَّى بِهَا إِلَى صَهِيبٍ وَكَيْفَ يَهْدَى إِلَى كَيْفَ يَهْدِي
 يَهْدَى وَلَا يَبْعُدُ أَنْ يُقَالَ إِنَّ الْبَأْزَئِدَةَ وَنَظِيرَ مَا سَبَقَ وَقَالَ الْجَنْبِ كَيْفَ لِي بِهَوَاكُمُ
 وَأَتَمَّ رُؤْيَى كَرْدَانِيْدَنْ رَأَوْدِيْرَ وَقَوْلُهُ وَالْمَشِيرُونَ عَتِيبَ إِشَارَةً إِلَى مَا تَأَلَّاهُ
 الْحَافِظُ اسْمَاعِيلُ بْنُ ابْنِ طَلْحَةَ كَانَ غَائِبًا وَلَمَّا دُفِنَ عُمَرُ فَقَدْ اجْتَمَعَ عُثْمَانُ وَعَلِيٌّ
 وَزَيْنَبُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَسَعْدُ تَيْسَارُونَ فَاسْتَأْذَنُوا عُمَرَ إِلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ لِيَدْخُلَ
 فِي الْأَمْرِ فَأَبَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ - وَقَالَ لَسْتُ بِالَّذِي أَنَا فِيكُمْ عَلَى
 هَذَا الْأَمْرِ فَإِنْ شِئْتُمْ اخْتَرْتُ لَكُمْ مِنْكُمْ وَاحِدًا فَجَعَلُوا ذَلِكَ إِلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ
 فَاقْبَلَ النَّاسُ كُلُّهُمْ إِلَيْهِ فَاتَّخَذَ تَيْسَارُ وَرَحْتُ جَاءَ فِي اللَّيْلَةِ الثَّلَاثَةِ
 إِلَى بَابِ الْمَسُورِ بْنِ مَخْرَمَةَ بَعْدَ هَوَايَ مِنَ اللَّيْلِ فَضَرَبَ لِبَابَ فَقَالَ
 ادْعُ لِي الزَّيْبِرَ وَسَعْدَ الْخِجَاءِ وَأَشَارَ بِرُءُوسِهِمْ ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى عُثْمَانَ فَدَعَاهُ فَجَاءَ
 حَتَّى نَزَلَ بَيْنَهُمَا الْمُؤَذِّنُ فَلَمَّا صَلَّاهُ الصُّبْحُ اجْتَمَعُوا وَأَرْسَلَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ إِلَى
 الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ أَعْلَاءَ الْأَخْبَادِ فَبَايَعَ عُثْمَانَ بِأَيْدِيهِمْ وَبِحُجْرَتِهِمْ بِرُءُوسِهِمْ

تجسید از دین غیر سنی شد علیہ وسلم و اسلام ایشان سال دہم
در این زمان ہمدین را از شرف اسلام یافتند و بخدمت حضرت رسالت
تہنیت نمایند باران گرا رضی شوند ایشان ازین سببی عطا المہمان و شیران
ہند ایشان چون خشم گیرند روزی اگر مخلایق اند باعتبار کفہا آزمان کہ خواہی
از ایشان عطا و تسخیر مردم اند آزمان کہ خواندہ شوند بحرب و کد ام کردہ بسیار کہ برگزیدہ
از این قبیلہ از احوال نزدیک شود مرا ایشان را قبیلہ غسان یا تیر اندختن برکات
آب و باداش و مد ایشان چیزی کہ آوردند و عطا کردند آن رسول خدا را و آنچه کہ کردند

ایمان بالغ شعریان من ایند بجر احسان و ادب	شیران دلاورند در وقت غضب
در نصرت دین مصطفی میکوشند	یا مہد جز از فیض فضلت یارب

حضرت شیخ ابی جریج از دین و محبت ایشان با اہل بیت مرتبہ بود کہ چون سر امام حسین علیہ السلام
را بہ لندن زیاد آوردند مردم را جمع کرد و بمنبر مسجد کوفہ رفت و گفت الحمد للہ الذی
افترق الحق و نصر امی المؤمنین یونید و خزبہ و قتل بن الکذاب یس عبد اللہ بن عقیل
از دست و گفت ای دشمن خدا تو دروغ گوئی و بد رفتی و آنکہ تو از قبل اوئی ای پسر عوانہ
فرزند پیامبر را میکشی و بر منبر بجای صدیقان می نشینی و عبید اللہ بفرمود کہ او را بکشند
و از دین حیدہ کردہ او را از مردم عبید اللہ بستند ہم

خطاب بہ عثمان علیہ التیمیۃ و الرضوان	
فَمَا لِي بِالْبُشَيْرِي مَلَكْتُ أَمْرًا	فَكَيْفَ بَعْدًا وَالْمُسِيرُونَ غَيْبًا
وَأَنْتَ بِالْقُرْبَى حَيَّ حَضِيمًا	فَفَيْرُكَ أَوْلَى بِالْبَيْتِ وَأَقْرَبُ
انتم و المشورة و ہی انارة اما لہ الترفیض الحق فی شرح المواقف من ان	

وصف جهان تشبیه دنیا بمارئی هرقتان

فَقَدْ رَأَيْتَ الْعُرُونَ كَيْفَ بَقَا نَت	دَسَسَتْ لَمْ فَيَدْرَكَ وَكَ نَت
هِيَ الدُّنْيَا كَيْفَ تَتَفَتُّ السَّمَ	وَإِن كَانَتْ الْحَيَّةَ كَانَتْ
كَمَا أُمُورٍ لَقَدْ نَشَدَتْ فِيهَا	لَمْ هَوْنَتُمَا عَلَى نَهَا نَت

قرآن بفتح قاف همزاد و تاقا فی بهم فانی شدن و درس ناپدید شدن زوایای همه و
 و تانبت او گاهیت که در جمله مُفَسِّدِه مونی غیر فضل و غیر تشبیه بفضیل باشد مانند
 إِنَّمَا لَا تَعْمَى إِلَّا بَصَارَ بَخْلَافِ إِنَّمَا بُنِيتْ غُرُفَهُ وَ إِنَّمَا كَانَ الْقُرْآنُ مُعْجَزَةً وَ تَبَاهٍ
 و تفت در میدان از تانی و ستم زهر و تشبیه میده تشبیه و تشبیه و سخت شدن و تشبیه و تشبیه
 صیغرماید هر آینه حقیقت دید همزاد را که چگونه بهم باشد باشد باشد باشد باشد باشد
 فلان مرد بود و فلان زن قصه آنست که دنیا چون مار است که در میدان زهر را
 و اگر چه باشد محل بسودن که نرم باشد بسیار امور که هر آینه حقیقت نیستند در آن
 پس آسان کردم آنرا بخود پس آسان شد شمع دنیا که زوایای بستی یافت نشان به مار است
 برای کا طمان زهرقتان به دارد دهنری نریب که باشد آسان به بر هر که نمر و سخت کوشی لبان
 فتح شیخ علاء الدین رضی الله عنه روایت کند از ابو الفتح موسی بن محلی که ابوالرضا زین بن نصیر
 که حضرت مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم فرمود الدُّنْيَا حَيَّةٌ يُبْلِنُ مَسْنَهَا وَ يُقْبِلُ سَمَهَا

وصف دنیا بعمد ثبوت و تشبیه او بخانه عنکبوت

إِنَّمَا الدُّنْيَا فَنَاءٌ لِّلدُّنْيَا ثُبُوتٌ	إِنَّمَا الدُّنْيَا كَبَيْتٍ لِّلْعَنْكَبُوتِ
وَقَدْ يَكْفُكُ مِنْهَا أَيُّهَا الطَّالِبُ قُوَّةٌ	وَلَعَمْرِي عَنْ قَلِيلٍ كُلُّ مَنْ فِيهَا يَمُوتُ

مترجم و ترجمه می لحصه منبره در زخرفه ای علی بن سلسله و سب

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

بن سلسله و سب در بن محمد بن عبد الله بن عبد المطلب - و علی

قَدْ كُنْتَ مَيِّتًا فَصِرْتَ حَيًّا	وَعَنْ ثَكْلِيلٍ يَقِي مَيِّتًا
عَزَّ بَدَأُ الْفَنَاءِ بَيْتُكَ	فَأَبْنِ بَدَأُ الْبَقَاءِ بَيْتُكَ

سیرورت گشتن و میت اول مجاز چه موت بعد از حیات می باشد هیچ صاید بحقیقت بود مرده
بس گشته زنده و بعد از زمانی اندک میگردی مرده عزیز است بسرا فنا خانه پس بنا کن در سر
بقا خانه شش ده روزه حیاتی که تو داری ابدل و شک نیست که میشود و برین زایل
تا چند برای دار دنیا کوشی و باید که کنی سررا عقی حاصل و -

دیگر

ارشاد به قناعت و ترک و تذکار لوازم مرگ	
بَيْتُكَ وَ تَوَكُّبُ وَ قُوْتُ يَوْمٍ	يَكْفِي لِمَنْ فِي غَدٍ يَمُوتُ وَ
وَدُمَامَاتُ يَضْفُ يَوْمٍ	وَالنِّصْفُ مِنْ قُوْتِهِ يَفُوتُ وَ

هیچ صاید خانه و جامه و قوت یک روزه کافیت مرگ را که خدا خواهد مرد و و سباکه
بمیرد و در نیم روزه و یک نیمه از قوت فوت شود - شش چون داد خدا از روزی یک روزه ترا
عیب است اگر سوال در روزه ترا با خود نبری هیچ درآمد که بد و تقدیر ازین گنبد فیروزه ترا

دیگر

تنبیه بر قوت یک روزه و فرغت از طلب و در روزه	
بَيْتُكَ يُوَارِي الْقَتْلَ وَ تَوَكُّبُ	يَسْتُرُ مِنْ عَوْدَتِ وَ قُوْتُ - ي
هَذَا بِلَاغٌ لِمَنْ يُحْسِبِي	وَذَ الْكَيْفُ لِمَنْ يَمُوتُ - ي

را قانی

اَرَيْتُ الشَّيْءَ اِذَا اخْفَيْنِي وَ الْعَوْرَةَ سَوَاءُ الْاِنْسَانِ وَ كُلِّ اَلْسِنَةٍ مِنْهُ وَ اَلْبَلَاغُ الْكَلْفَايَةِ
و جی زنده بودن هیچ صاید خانه که پنهان دارد جوانمرد را و جامه که بپوشاند ستر
از عور او و قوتی این بس است مرگ را که زنده باشد و این بسیار است مرگنی را
که خواهد مرد شش در آخر کار چون بخواهی مردن و و ز تیغ هلاک جان نخواهی بردن

من زین سیرت ... نمی خفیت که زنده بمانی با فدای قوت مایمیک الرمن
 بد بدار ... باغچه و نه در صحرای محزون ای بری اقسام بد و لغو و لغو میغی و
 منغی مع زنده ای لطیف ... ن لستم موضع الخفیف لغو فرار استعالمه میفرماید
 هستی که دنیای بابت و منرت مر و نیا ... اینادنی بدستی که دنیا چون خانه البیت
 منست ... عادت به ایند جعیت است ترا دینای جوینده قوتی و زنده گانی
 اس سونه ... نه بدند که در دنیا است خواب و مره شعر دنا که بودستی او عین عدم
 قرین خانه ابر ... سعادتی هر صبر به جندخی بود ای بهل قدم

اینها همه از نه فاع و تبتل الی الله و جهان

یکدیگر از این سبب جدید الی است
 و قل لا یتماع الشمل لآبد من شت

... زنده زنده ... با نبد ... خن زری از گور منی باز گردیدن از اول
 ... اجتماع که آمدن و جمع الله شمله ای با شستن
 ... یقین ... جمع من ... و شت و شتات هر گنده شدن میفرماید
 ... نیتی ... سببی که باز گردانیده شود از نشین و نشین پس گویم و جاده
 ... گویم ... کرد آمدن چیزهای برگشته را که چاره نیست از برگشته شدن

وز بازمی روزه کار حیران گردی
 ناگاه بدست و یشان گردی

تره پیدایش از دنیا و غیب او به عقبه

١٢٢
 اَقُولُ لِعَبْنِي أَحِبَّنِي بِالْحُبِّ
 وَلَا تَتَّظِرْ بِعَيْنٍ بِالسَّيِّئَاتِ
 فَاصْبِرْ بِمَنْزِلَةِ الْقَلْبِ فِي الْحَسَنَاتِ

[illegible]

تکثیر و لطایف زدودن و زیاده زدودن

خَلِيلِي يَا وَلَدَ سَامِرٍ مَلِيَّةٍ
فَمِنْ نَزَلَتْ يَوْمَ نَارِ خُضْعَنَ هَا
فَلَمْ مِّنْ كَرِيمٍ يَتَّبِعُنِي بِمَوَاطِنَ
يَا رَجُلَ شَيْءٍ مَّوَدِّ انْ هِيَ حَسَنَتٌ
فَلَا يَكْرِهِي لِيُكَلِّمُنِي لَمْ يَكُنْ لَمْ
فَصَابَ لِي حَتَّى مَضَتْ وَاصْحَلَتْ

خلیل بفتح اللام بصیغه تشدیدی کثیر شد قاصع البصر کثرت ای کرات کثیر
یاراد دوست حقیقی و دوست مجازی و مثل این در شعاعرب بسیارست و خضوع
فروتنی کردن از ثالث و اکثر بسیار گفتن و فعل کفش قال الله تعالی فاخضع لعلیک
وزلزل و زلت لغزیدن قدم از نانی و تانیت زلت بسبب آنکه فعل مؤنث سماعیت
و ابتلا از مودن و اضمحلال و اشیدن منع و نیست شدن و در بعضی نسخ بجای یستی
قد بلی میفرمایند ای دوست من بختی خدا نیست هیچ حادثه که همیشه باشد پس اگر زود
حادثه روزی فروتنی کن بر آن و بسیاری گوگم چون کفش بغزد پس بسیار کرمی
از موده شد بجاوشت روزگار پس بصیرت برد و در آن حوادث تا گذشت و نیست گشت

رقعه و خرقه ثیبات ترا	تا چند بهر ز خویش را آزدن
تخریض بر نفی حرص تقاوت اثر و قناعت ببقیه مقدار خوان قدر	
یا ابَّهَّ الطَّالِبِ الْمَهْوُوتِ	حسبک بما یتبعیه القوت
ما کثرت القوت لمن یموت و	

فایه جمع میان امی مبهم و هاتد رج از ابهام بنفسیه و بهت الرجل کبر الهاء و ضمها
اذا ریش و تحیه و افصح منها بهت و لا یقال با بهت و قال الراغب بهت الذی کف
امی و مش و تحیه و قد بهت میفرماید امی طالب حیرت زده بهت است ترا از آنچه میجوی
چ بسیار است قوت مرکبی را که خواهد مرد - ش گر لک جم و سلطنت کی داری

غافل نشین که مرگ از پی داری چون روزی بکروزه ترا بسند و از حرص هوا نفس تا کی داری
ارشاد و مخالفت نفس که عاصیت بالذات و تکلیف او تبرک تکلف لذت

صَبَرْتُ عَنِ اللَّذَاتِ لَمَّا تَوَلَّيْتُ	وَالْوَقْتُ لِنَفْسِي صَبْرَهَا فَاسْتَمَرَّتْ
وَمَا الْمَرْءُ إِلَّا حَيْثُ يَجْعَلُ نَفْسَهُ	فَإِنْ أَطِيعَتْ تَأَقَّتْ وَإِلَّا تَسَلَّتْ

الزام لازم کردن و استمرار استوار شدن و اطعام بطعم افکنن و توق و توقان آرزو خوا
و الا در اصل آن لا یعنی آن لا قطع و تسلی و آشدن غم و ظلمت و انشال آن میفرماید
صبر کردم از لذات چون برگشتند و لازم کردم نفس خود را آن صبر که لائق اوست پس
استوار شد نیست مرد را اگر ره نیکه که قرار دهد خود را در آن مرتبه پس اگر بطعم اندخته شود
نفس آرزو خواهد و اگر نه و شود غم او ریش فریاد و فغان ز نفس مار نه من و کو صبر جمیل
نمکند چاره من و سر رشته صبر گر نباشد رکعت کی جمع شود این دل صد پاره من
نفس را تا کج ناعیش باشد شهوت خواهد و حضور مرد و غم و غلوت

<p>مرثیه حضرت خاتم صلی الله علیه و آله و سلم</p>	<p>مرثیه حضرت خاتم صلی الله علیه و آله و سلم</p>
<p>يَا لَيْتَهَا خَرَبْتُ مَعَ الزَّوْجِ بَقِي أَبْكِي مَخَافَةَ أَنْ تَطُولَ حَيَاتِي</p>	<p>نَفْسِي عَلَى زَفَرَاتِهَا مَجْبُوسَةٌ لَا خَيْرَ بَعْدَكَ فِي الْحَيَاةِ بَانِمَا</p>
<p>زنده ناله بیمار و خروج و خروج بیرون آمدن از آن . علی مستحق بمجوسه میفرماید جان من بر الهام خود مجبوس است ای کانرمان من سیرن . یان با هانیت هیچ بعد از تو در زندگانی و منیگر من مگر از بیم آنکه دراز باشد حیات من ششم</p>	
<p>ای کاش برآمی بناله ببرد از و هم مدتی بامد اکفون</p>	<p>جانم که بقید تن هیرت در بون رفتی تو بخاک اشک من میرزا</p>
<p>استجازه محاربه از سید عالم صلی الله علیه و سلم</p>	
<p>يَوْمًا إِذَا حَضَرَتْ لَوْ قَتَمَات يَوْمًا يُؤَلُّ بِفُرْقَةٍ وَشَتَات</p>	<p>هَلْ يَدْفَعُ الدَّمْعُ الْحَصِينَ مُنِيَّةً إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّ كُلَّ مَجْمَعٍ</p>
<p>دفع باز داشتن از ثالث و درع زره و حصین استوار و حضور حافظه آمدن از اول و لام جر یعنی فی و جمع میجا اگر د آمدن میفرماید ای باز مبر روزره استوارگر چون حاضر شود روزی در هنگام مردن بدرستی که من برآینه میدارم که هر جمع کرده روزی باز خواهد گشت به جدا و پراکنده شدن شعر ازشت قفا اگر رسد تیر قدر دفعش زره کند و جوشن سیر و بزمی که بچورت نر یا دیدیم به آخر چو نبات نقش شد بر بزم</p>	
<p>كَسَفَ الْأَلْوَكَ دَوَاكِدَ الظُّلُمَاتِ وَأَسْرَمَ عُدَاتُكَ عَنْهُ بِالْجَحَاتِ تَأْتِي إِلَيْهِ فَبَادِرَ الزَّكَاةِ</p>	<p>مَيَّا أَيُّهَا الدَّاعِي النَّذِيرُ مَنْ يَمِ أَطْلِقْ فَذَيْتُكَ لِابْنِ عَمِّكَ أَمْرَهُ فَالْمَوْتُ حَقٌّ وَالْمَيَّةُ شَرٌّ بَهُ</p>

برفت که مرشد گردون علقش	تا چشم بهم زنی نماند ریش
از بختید و صبور ی در زد	در در طه فتنه چون بغر و قد مش

دیر
تبرجج خاموشی و کم گفتن و گوهر معنی بالباس سخن سفتن

إِنَّ الْقَلِيلَ مِنَ الْكَلَامِ بِأَمَلِهِ	حَسَنٌ وَإِنَّ كَثِيرَهُ مَمْقُوتٌ وَ
مَا ذَلَّ ذُو عَمِيَّتٍ رَمَامِينَ مُكْتَرٍ	الْأَيْدِلُ وَمَا يَأْبُ صَمُوتٌ وَ
إِنْ كَانَ يَنْطَلِقُ نَاطِقٌ مِنْ فِصَّةٍ	فَالْقُصْمُ دُسْرَانَهُ يَأْقُوتٌ وَ

صفت دشمن داشتن و نطق سخن گفتن از تانی و در مر و اید بزرگ و در آهسته بیاوت
نات است بدندان و لب در حال بستن دمان و در بعضی شیخ بجای نزل ذل میفرمایا
بدستی که اندک سخن باهل آس خوبست و بدستی که بسیار از سخن دشمن داشته است
نفرید صاحب خاموشی و نیست هیچ بسیار گوهر که بغر و بگویش کرده نشود خاموشی اگر باشد
سخن گوینده از سیم لب خاموشی مر و اید است که آهسته است او را بیاوت شعر

راز دل خویشین اگر پوشی به	وار گفتن بیغاید خاموشی به
هر چند سخنها ی تو چون در باشد	ار جوهر فضل خویش نفوذی به

بیکر
تفضیل مرده که اثر فضل از موجود است بر زنده که نفع او مفقود است

قَدَمَاتٌ قَوْمٌ وَمَا مَاتَ مَكَارِهِمُ	وَعَاشَ قَوْمٌ وَهُمْ فِيهَا كَأَمَاتٍ
--	--

مکارم جمع کرم و اموات جمع میت میفرماید بحقیقت مردند قومی و مرد بزرگوار بجا
ایشان و زیستند قومی و ایشان در میان آنها چون مردگانند ش هر مرده که گوی نیکانی
از لوح حیات نام خود نسترده بر زنده که نفع او مردم نرسد و در مذبح اهل فقر باشد مرده

مَرَّتِ النَّفْسُ حَيَاةً لَا يَبْقَاءُ لَهَا	قَدَمَاتٌ قَوْمٌ وَهُمْ فِي النَّاسِ أَحْيَاءُ
---	--

خطاب باصحاب سعادت انتساب در صفین نصیحت ایشان بفرمود

وَأَصْبَحُوا فِي حَرِّ نَارٍ وَنَارُهُ	دَعَا دَيْبَ النَّمْلِ لَا تَقْدُوا
أَوَّلًا فِي ذِي طَابِّ أَعْدِي	كَيْمَا نَأْوَ الدِّينَ وَتَمُوتُوا
لَيْسَ لَكُمْ مَا يَنْجِي	فَدَقُّتُمْ لَوْجِيَّتَنَا فَجِيَّتْ

بَلْ مَا بَرَيْدُ الْحَيِّ وَالْمَمِيَّتِ

دب و دبیب نرم رفتن از ثانی و نمل مور و الا صبح ناقص بجای سنگور و
و نبات و بیئوته شب گزاشتن از ثانی و طال مادر بهشت و اما که قد یا مسدود و
و احباب زنده کردن و امانت میراندن میفرماید نرم روید نرم رفتن مور و در زمانه
دور با دوا باشید و جنگ خود و در شب بشید نمر و جنگ خود با بکامیه
یا بمیرید بلکه نه بد رستی که در بهشت که نافرمانی کرده شده من بحقیقت عقیدت کنی
بیر یا در منبت مرتضی آنچه خواهید شما و خواهم من بکلام خدا در زنده کننده

ش ی ا بل و فاحرب جوا غار کنید آنگاه - دوری سازانید

تمشیر شد کلهی نتج و غفرست ابواب آید بر دغور باز کنید

بیان آنکه فرج لازم اندوه است و فرج تابع مکر و

وَكَادَتْ بَدْوٌ لَهْفُ الْعَجِيزِ	إِذَا الْكَلْبَاتُ بَلْعُنَ الْمَدَى
فَقِهِرَ اللَّيْلُ هِيَ كَيُوكُ عَرَجٍ	وَحَلَّ الدَّلَاوُوبَانُ الْعَرَآ

مستی آنغایه و دوزب گذاخته شدن و موی جان و بیئوته و بین جدا شدن صبیح
چون حوادث برسد بنهایت و نزدیک باشد که بگذارد بر آن حوادث بمایه و فرواید
و بعد شود صبر پس نزد بنهایت نرسد رفتن بلا باشد فرج - نشانی خسته سباب و غمت ناگاه

نذیریم کنند و کل ثابت فی مکان فهو آتاکم تلاق رها کردن و عظم برادر بر سر
 از خنجر رسانی و عدایت جمع عمار و جمره سنگ قوله تعالی احسانا من الله و
 می عباد و نوجب زکاء النفس و طهارتها ترجمه ای خواننده بجانب خدا بیم کننده
 از روز جزا و آنکس که او باز مرد معبود تا رکیبا استوار را اگر یک خدا سر را و فکر
 مر پس نبرد و بدر خود را کار او و بسند از دشمنان خود را از و بسنگها پس مر تر است
 در گن مرتبتی است که می آید با و پس پیشی گرفت بعد چندی که سباب طهارت را اندر انداخت

ای هر دو جهان ز نور رویش روشن	گذار که رو به شوم باد گشت سن
ز رنگ مرانیت هر اسی در دل	افقت و آن توانا بر روی نازنین
استمعه به نشی که جرات نموده و مستوحه آنحضرت بوده	

يَا جَامِعًا لِنُفُوسٍ سَاعَانِيَه	وَدَنْتَ مَبْنِيَّةَ وَحَانِ
راجع فانی عبد محضیف لافنا	نیت یکر علی العبد جروانه

عین بینگم بودن و وفات مرگ و اختلاف نزد کسی آمد شد کردن زخم است اسم زمان
 را از اجمع قنات و حتی ارج و در بعضی نسخ بجای وحان وفاته له و در در و در حان
 صفت بر با عاقل فالق الاربع و جعل النیل سکن و صافا و نقصن مبهم مایله
 ای دکنده می پیرایه بر آکنده او را ساعتها او و نزدیک شد مرگ او و رسیده هنگام
 وفات او و باز گرد از معرکه چه بد رستی که من نزد زمان آمد شد نیز تأثیر ام که از میگرد

بر دشمنان ولیه بیار او - ش	ای آنکه هر خنجر من زند و دلبر
طبع تو مگر ز جان شیرین شده	بر گرد که ناگاه گردی گشته
آنم که مرا غضب بگیرد چون شیر	

ساعت ناز زیبا شدن از فاس و اسکان کیهان بودن نیست شبی بوجد و عده و ستان
میفرماید اگر گویند بعضی مردم که در اوزاریا هست پس بخت است گویند و خوری
باز اوزاریا ترست بمانگ شود زمین فراخ باهل آن و ممکن باشد بیرون رفتن

سرکایزه ش - مردم زیبا بان جفا قافله	آید بکند از من مسکین کلاه
لیکن چه کنم که کرد تقدیر خدا	در گردن هر طایفه سلسله

خطاب به فاطمه خراها المدخیر الجزاء در وقت توجه به محرابه و عسرا و غیر

قُرْبِي ذَا الْفَقَارِ فَاطِمَةُ مِنِّي	فَأَخِي السَّيْفُ كُلُّ يَوْمٍ هَيَّا جِي
قُرْبِي الصَّادِمَ الْحَسَامَ فَإِنِّي	رَأَيْتُ فِي الرِّجَالِ نَحْوَ الْهَيَّا جِي
وَمَرَدُوا الْيَوْمَ فَأَصْحَابُ يَنْذِرُ النَّاسَ	جِيوش كالبحر ذِي الْأَمْوَاجِ جِي
وَمَرَدُوا مُسْرِعِينَ يَبْغُونَ قَتْلِي	وَأَيْتُكَ الْمُحِبُّونَ بِالْمِعْدَاجِ جِي
وَحَرَابَ الْأَوْطَانِ وَقَتْلَ النَّاسِ	وَكُلُّ إِذَا أَصْبَحَ لَا جِي

فقاره بفتح و فقره بکسر مهمله نیست و ستوی گویند فقار در ذوالفقار بفتح فاست
که جمع فقاره باشد یا کبر فاست که جمع فقره باشد و آن شمیری بود که در غزای بدر
از عاص بن وایل منبیه بن حجاج سه سوهی بجزرت رسالت رسید و بعد از شهادت علی علیه السلام
علی عاص را بکشت و ذوالفقار را تصرف کرده و بعد از شهادت علی علیه السلام
دست بدست میرفت تا به محمد بن عبد الله بن حسن بن حسین بن علی رسید و چون از او
و لشکر ابو جعفر منصور عباسی مقابل شدند و نزدیک بود که بدولت شهادت مشرف شود
او را چهار صد دینار بختی از بنی نجاری با بیست دینار و ذوالفقار تسلیم او کرد و گفت
خُذِ السَّيْفَ فَإِنَّكَ لَا تَلْقِي أَحَدًا مِنْ آلِ أَبِي طَالِبٍ إِلَّا أَخَذَهُ مِنْكَ وَعَالَ حَقُّكَ

سه سوهی

زیر نشود و غیره غده نیکه به بر طلب بود که اگر سیر کنی به روشن شود از غیب جبرافت گاه

اینکه ای صاحبان مردم دل در بعضی اوقات بجهل

بیتنا بجا می العلم ارتنی
إلى الجهل في بعض الأحيان و

بیتنا بجا می العلم ارتنی
إلى الجهل في بعض الأحيان و

در وقت باز ماندن در بعضی اوقات این چنین است و فرساید به علم مردم

در سراج این نهاد میفرماید به آنکه ستم نیازمند به بدستی که من بجهل در بعضی

از آنجا محتاج ترم و مرا ایست بر حلم که بحلم انجام کرده شده است و مرا ایست بر ایست

که بهل بین نهاد شده است شعر هر خد که من ز عقل و شعر آگاه به محتاج شوم

بشیر حکمت نام به در صفت که رو نماید طاقم من منظر جامعم به توفیق اله مص

و من شاعر تقوی فانی به قوم
ولکنی ارضی به حین احوج و

شاه است کردن و تقوی کج کردن و احوج نیازمند کردن و در بعضی نسخ بجای

مصرع نالت و ما كنت ارضی الجهل خدنا و الاخیاء میفرماید پس هر که خواهم

راست کردن من بدستی که من راست کرده شده ام و هر که خواهم کج کردن من پس بدستی که

من کج کرده ام و بجهل ارضی میتم و به جهل خوشی من است ولیکن من راضی می شوم

بجهل ترمان که محتاج که گردانیده می شوم بان شعر ایینه اسما و خدا شد دل من -

به نه سر از خدا نفل من به تا شاه سرا پرده اطلاق شدم از قید کج و رست جدا شد دل من

و ان قال بعض الناس في سماعه
فقد صدقوا والذل بالحواس و

و ان قال بعض الناس في سماعه
فقد صدقوا والذل بالحواس و

عَشْرٍ مِنْ ربيعِ الأوَّلِ قَبْلَ هِجْرَةِ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَقَبْلَ لِسْفَةِ شَمِيرِينَ وَقَبْلَ لِسْفَةِ
وَعَشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ وَاخْتَلَفَ فِي الْأَسْرَاءِ مِنْ بَيْتِ أَبِي طَالِبٍ أَوْ مِنْ بَيْتِ
أُمِّهَا نِيَّ بَيْتِ أَبِي طَالِبٍ أَوْ مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَفِي أَنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَسْرَى بِرُوحِهِ وَجَسَدِهِ فِي الْبِقَظَةِ أَمْ بِرُوحِهِ فِي النَّوْمِ وَالْأَوَّلُ قَوْلُ الْأَكْثَرِينَ
وَالثَّانِي قَوْلُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَعَ شَيْءٍ

سَوَتْ أَرْضِي لِمَلِيكَ بِالضَّرْبِ مَا	عَشْتُ إِلَى أَنْ أَتَالَ مَا أَنَا رَاجٍ
مِنْ ظُهُورِ الْأَسْلَامِ أَوْ يَأْتِي الْمَوْتُ	شَهِيدًا مَنْ شَاخَبَ الْأَوْدَاجِ

ظهور آشکار شدن و قلبه کردن و شهید کسی گفته شود در راه خدا و شخب رفتن خون
از جراحت و اودج عرق فی العنق میفرماید زود خوشنود سازم یا دشنام طعن را زود
معلق تیغ مادام که زنده ام تا آن زمان که بیایم آنچه من امید دارنده ام تا آن زمان که
اسلام یا دیگر شهیدی را که رونده باشد خون از رگها و گردن او - رباعی

خواهم که ز فیض حق سعادت یابم	آئین بزرگی و سیادت یابم
شمشیر زخم که شرع و دین فاش شود	یا من بر مراد خود سیادت یابم

دیگر

شکوه از دوستان مُنَافِق و یاران غیر مُوَافِق	
كُلُّ خَلِيلٍ لِي خَالَئُهُ	لَا تَرَكَ اللَّهُ لَهُ وَاصِلَهُ
فَكُلُّهُمْ أَرِيحٌ مِنْ تَغْلِبِ	مَا أَشَبَّ اللَّيْلَةَ بِالْبَارِحَةِ

مخالف و مخالف با کسی دوستی کردن و الواصه الا سنان التي تبعد عند الضحك و شابه
بأنبت شدن و باره دوش صیغه میاید هر دوستی مرا که دوستی کردم با او گذارد
خدا مرا و راند آنها بیش هر یک ازیشان با زنی دهنده تراست از روبا چه مانند

در آن شمشیر نزد او بود تا جعفر بن سلیمان بن علی بن عبد الله بن عباس و آل یمن و مدینه
و آن شخص طلب کرد و ذوالفقار بستند و چهار صد دینار بداد و از و بهدی بن منصور
بسیار نمود و در دست خلفا و بنی عباسی بود و اسمعی گوید که بایت اکر شید بطوس منتقلند

بیتها قال یا اسمعی الا ارنک ذالفقار قلت بلی جعلنی الله فداک فقال
استل سیفی هذا فاستلته فاذا فیه ثنتا عشرة فقارة و فاطمه دختر یغیا مبرم
از خدیجه بنت خویلد بن عبد الغری بن قصی و یغیا مبر او را در سال دوم حجّه بر تفتی علی
و چون اینجا آمد دولت تا او بر ترخیم افتاده و یوم الحجج روز حرب و شتر مست و الحجاج
جمع او و دو آدمی و رسیدن از ثانی و اندازیم کردن اسراع شتافتن و دو او برای
یا ناطف بر ضمیر مستکلم بر وفق مذہب کوفتین و وطن آرا سگاه و صبح تام بجایه وصل
انی الصباح و نامحاً مفعول به و رد قال الله تعالی و لکما و دد مآء مکنین

و حرب معطوف بر قتلی میفرماید نزدیک گردان ذوالفقار را ای فاطمه بمن
که برادر من شمشیر است در روز حرب نزدیک گردان آن شمشیر بران راجع بدستی کمزن
سوار شونده ام در میان مردان بجانب جمعی که بستران مست می مانند آمدند و نزدیک
خواهی را که بیم میکند مردم را شکر تا چون دریا صاحب موجها آمدند آن لشکر با شتاب کشتگان
میجویند گفتن مرا بحق پدر تو که عطا داده شده است بمهرج آسمان و میجویند ویران گردان
درینها و کشتن مردم همه چون با مدادر دندنه آه و دندنه بن شن ای فرد و چشم من در شمشیر
تا حرب کتم بدشمنان همچون شیر و هر که بقصد خون گشت دلیر و گویا زحیات خویشین باشند
نخ قال الواقدي کان الایسراع فی لیلة السبت لسبع عشر خلعت من رمضان
فی نسمة الثانیة عشر من النبوة قبل الهجرة و ثمانیة عشر اشهر و قبل لیلة سبع

ماجد بزرگوار و شمع آزادی کردن دشت را و خردن و سچ سو کردن از اربع و هشت
مقول قول میفرماید چون کرمی باید در خاک لیکه طلب کند حاجتی پس بگوید خدایا
بزرگوار که سماحت کند پس بسر و دیده از منت گزاردن من حاجت دهر که یزد
ستایش مردان را و دوسو کند - بش - ای کشته میان اهل توفیق علم به و زبرد
کشیده بر چهره رقم به پوسته شحم مستمند ان میاز به تا فاش شود نام به چینه

ستایش رفیق بر وجه صلاح که مودعی است بنجاح و فلاح

الرفیق یمن والأفاه سعادة	فَتَاتٍ فِي أَمْرِ تَلَا قِيَّاحًا
--------------------------	------------------------------------

رفیق زمی کردن و یمن خجستگی و افاه در بک سعادت نیکخت شدن در زمان
زحمه ترمی کردن و یمن خجستگی و در رنگ نیک بخجست پس در رنگ کن و یمن
بر و سنج حاجت - بش خواهی که زنجت آب در رنگت باشد به باید که بهر چه در رنگت
سر بسته صبر گر بچنگت باشد به فیروزی و فتح چون خشکت باشد - مس

فَلَا نَفْسَ سَرَّكَ إِلَّا إِلَيْكَ	فَإِنَّ لِكُلِّ نَصِيحٍ نَصِيحًا
فَإِنِّي رَأَيْتُ غَوَاةَ الرِّجَالِ	لَا يَتَرَكُونَ أَوْ يَمَّا صَحِيحًا

سرخان میفرماید پس فاش کن سر خود مگر خود به بدستی که هر نیکو خواهی این بخواب
یرا رستی که دیدم مردان گمراه را که نمی گزارند پوستی را درست - شعرا

ای دوست گو بر دل خویش کمر	آئینه دل تیره گردان منفس
چون غنچه زبان خویش کن کشیده	تا چند کنی هر زواری چو جرس

دیکر

اعْتَمِرْ كَعَتَيْنِ زُلْفَى إِلَى اللَّهِ	إِذَا كُنْتَ فَارِغًا مُنْتَرِجًا
--	-----------------------------------

<p>تا چند بهر دوستان می نازی رو باه و شدند وقت حلیه کردن</p>	<p>امشب بدوش - شعر این طایفه را نیست نخر غمازی</p>
	<p>گر شیر زنی خوری از ایشان باز</p>
<p>ببین آئین فحاشه و تقیین طریق مباسطه</p>	<p>دیگر</p>
<p>وَمَنْ مَحَبَّ الْأَشْرَارِ يَوْمًا سَبَّحَ فَتَلْقَى الَّذِي لَا تَشْتَهِي حِينَ تَمُوتُ فَتَنْتَبِهُ كَلْبًا بِالْإِسْفَاهَةِ يَنْجُو</p>	<p>اَصْحَبْ خِيَارَ النَّاسِ تَجْ مَسْلًا وَاَيَّاكَ يَوْمًا اَنْ تَمَارَحَ جَاهِلًا وَلَا تَكُ عَرِيضًا تَسْتَأْتَمُّ مِنْ دُنَى</p>
<p>خیار نیک و گزین و فی الایاس و همین خیار الناس و اخبار هم و ثانی انسب است اینجا بقرینه مقابله شرار و نجات رستن از اول و تسلیم سلامت دادن و شر بد و مایه و فراموشی با کسی بازی کردن از ثنات و همتها آرزو کردن و رجل عریض کبر العین و تشدید الرأی ای متعرض کیناس بالشر و مشتاقه با کسی دشنام دادن و هیچ با کسی از از ثنات توجه صحبت دار با ینکان مردم تا نجات یابی سلامت داده نده و هر که صحبت دارد با بد آن روزی زود و مجروح شود و بهر نیز خود را از آنکه مزاج کنی روزی با جاهلی چه بنی آنچه آرزو کنی آن زمان که مزاج کنی و مباحث متعرض مردم به بدی که دشنام دهی کسی که نزدیک آید پس مانند باشی به سگی که بیفاهت با ناک زند شعر</p>	
<p>باشند که بجای شوی تو غیب ایدل تا حق بد هر ترا مرتب ای دل</p>	<p>با مردم نیک شو مصائب بگذر مزاج ترک به نفسی کن</p>
<p>فَقُلْ قَوْلَ حُرِّ مَا حِدٍ يَنْتَمِعُ وَمَنْ يَشْتَرِي حِدَ الرِّجَالِ سَمِيحُ</p>	<p>اِذَا مَا كَرِيمٌ جَاءَ يَطْلُبُ حَاجَةً فَبِالدَّرَاسِ وَالْعَيْنَيْنِ مِنْ قَضَائِهَا</p>

دیگر

نیک

	تَحْسِنِ كَذَاتِي وَفَرِّغْتَ بِاِحْسَنِ وَجْهِهِ بِاِغْتِ	
۰	اَفْلَحَ مَنْ كَانَتْ لَهُ فَرْخَةٌ	يَرْخُفُ ثُمَّ يَنَامُ الْفَتْحَةُ وَ
<p>افلاح رستن و آفرین بافتح الممات و نیز جمع شدن از اول و زخای دفعه فی و هدیه و مراد معنی اول و بر سبیل لطیفه ناظر ثنائی و فتحه خواب کردن باواز میفرماید رست کسی هست مراد از نئی که جمع شود با او پس خواب کند باواز شعر</p>		
	باشند انیس هم بآئین صلاح پس خواب کند بکام دل تابصباح	خوش حال کسی که آورد زین تکلام در فرغ اودانه خویش افشاند
دیگر	نصیحت امیر المومنین حسن خجراه الله به تسکین الفتن	
ی ی ی	وَبَرِّ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَبِرِّ الْاَبَاعِدِ عَفِيفًا زَكِيًّا مَنَجَّزًا لِلْمَوَاعِدِ فَتَىٰ مِنْ بَنِي الْاَحْزَارِ ذِينَ الشَّاهِدِ	عَلَيْكَ بِمِرَاوَالِدَيْنِ كَلِيْمًا وَلَا تَصْحَبَنَّ اِلَّا تَقِيًّا مُهَذَّبًا وَقَارِنْ اِذَا قَارَنْتَ حُرَّامُوْدًا
<p>کلاه برد و الا بعد نقیض الاقارب و زکی یارسا و آنجا ز راست کردن وعده و آلوده الودعه و مقارنه بیکدیگر بیستن میفرماید فرگیر نیکی با پدر و مادر هر دو انی و نیکی با صاحبان خویشی و نیکی با بیگانگان و صحبت مدار مگر با پیرنگاری یا کینه کرده پاک دامن یارسا راست کننده هر وعده را و چون بپزند کنی بازاده ادب آموزانیده جو آنمردی از پیران آندوه مردان که آرایش مجلهها باشند شعر</p>		
۰	با خلق جهان ببطفت عادت دارد علم و ادب و نور عبادت دارد	هر کس که زنانه سعادت دارد پیوسته شود رفیق شخصی که زنجبت
۱۵	فَدَيْتُكَ فِي وَدِّ الْحَلِيلِ الْمُسَاعِدِ	وَكَفَّ الْأَذَى وَحَفِظَ لِسَانَكَ وَادَّ

وَإِذْ أَهَمَّكَ بِالْقَوْلِ فِي الْبَاطِلِ | فَأَجْعَلْ مَكَانَهُ السَّبِيحَا

اقتسام غنیمت گرفتن و الکره المکره من الزکوع و هو الاسخا و الزلفی القریه و المنزله
و فراغ و فروع برداشتن و تسبیح سبحان الله گفتن میفرماید غنیمت گیر و در کت را
برای نزدیک بخدای چون باشی و ایراد ازنده بر آسود و چون آهنگ کنی بسخن گفتن در باطل

پس بگردان بجای آن سبحان الله گفتن
وز طبع تو زاده هر نفس معنی بکر
ش ای برده بپام نه فلک تو سن فکر
آندم که بیپوده دلت میل کند

باید که بجای آن کنی حق را ذکر
شرح مقاتله لیلۃ الجهریر در صفین و وصف مقابله و مقاتله اعداء
دین

الْكَبَّاشُ دَاجٌ وَالْكَبَّاشُ تَنْطَحُ و
نَطَاحُ اسَدٍ مَا اَرَاهَا تَنْطَحُ و
اسد عرین فی اللقائ قد مرَّح
منها کتایم و فزنی منطاح و

فمن تجا برأسه فقد نطح و

کباش و گبش میش و انتطاح سر بکشد گیر زدن و نطاح سر زدن و اصطلاح با یکدیگر
صلح کردن و عرین بشه شیر و لقا و کارزار و نوم خواب کردن و تپام جمع نایم
و فزنی کرده و انتطاح بر روی افتادن و در عدول از مرحوایم اشعار بودن آن
شیر ان بنا بیک ذات مثل و هم کلم عدد و میفرماید شب تاریکیت و جمعی مردم
مانند خوچا سر بهم نیزند سر زدن شیر ان نمی بینم ایشانرا که با یکدیگر صلح کنند شیر ان بشه
در کار با حقیقت نطاح کند بعضی از ایشان خواب کنند گانند و گرمی بر و افتادگان
پس هر که نجات یافت بر خود پس حقیقت سود کردش شیر ان دلا و زند شیب جنگ
سر رشته فتح و نصرت آرند بجنگ و دارند ز خون دشمنان بر دم نگ و یارب نشود تو سن بن

دکل حدیثی کتب الله وده
 اذ انما یجوز به درین مراد ای
 المناقصة مجازة النفس بالتسبب بالذی یصلح
 غنم یمن بزرگی خلعده سریت و خلا بوق جمع او و اسباب رجا و عزز مکررانه

و در این سادس کنایه از غناست چه آنچه مصرفه شد و فردمی اندازند صبر صابید
 و تشایک بصرف مال در حسن بزرگی برای باشد بهمه ستوده و شایسته بزرگوار و شایسته
 رای دنیا جا و دانه و هر دوسنی که نیست را خدا دوسی او نیست و اگر بر او کما بهر
 باو هیچ افزون کننده در بها شمس و دنیا جو کس و فاخته بکردن و خوش است
 برای جمع آن بکردن و هر کس که ناز به خود ایا رنوشد و فرضت نرا بر روی او بکردن

دیگر

تجلیح نفس نا طقه به تحصیل فضایل فایست	
<p> قاصح قوما هب زیا محمدا یخال اهتزاز الذریح فیبه تردد هما کما کریمای زخ المجد صیدا </p>	<p> کمد و همتی کم ترض بالصمیم نفسه اذ احاکرتی بالنبی اذ بحیه ابی الله الا ان یکون معظما </p>

منیم ستم و انقرم بفتح القاف السید و قال تغلب کل جمل و جسم عند العرب هم بری
 سقم از ای المهملة علی النجوة و کسر الهمزة و الراء و تجدد بزرگی یاد کردن و محامه مختر
 و الاریحی بسكون الراء و فتح الیاء و الواسع الخلق یقال اخذته الاریحیة اذا ارتاح للسهة
 و سرده آمد و نند کردن و تعظیم بزرگ داشتن و تمام بهر بزرگ همت و تافح بلند شونده
 و اتسید پادشاه و سکه میفرماید با صاحب همتی که راضی مسد بهم نفسی و سیر گشت بهتر
 سیکو یاد کرده شد بزرگی چون آینه شود اما اول سبب سخا شدن و از غناست فرح
 که در آید خیال که خجیدن نیزه را منشا شده و او بوجه تردد و تنوع گنا دهد اگر که

وَيُؤْتِي عَمَلَهُمُ الْغُزَاةَ وَأَنَّهُ يُجِيبُ الْمُحْسِنِينَ ۝٥٦
أَذَى الْجَارِ وَاسْتَمْسِكَ بِحَبْلِ الْمَحَمْدِ ۝٥٧

گفت باز داستان از اول و آذی پنج و مکرده و آلا رتقاب از غیبه و مساعده یار کردن
و غصه زار و خوبانیدن چشم از اول و طرف چشم و آسمان چنگ و زدن و قبل رسن
احمد تودن صیغری باید بازدار رنج از مردم و نگاه دار زبان خود را و غیبت کن
که اندانوم ترا در دوستی دوست یار کننده و فرو خوبان از مکر و چشم خود را و اجتناب کن
از پنج همسایه و چنگ زن بر سن آتشها شعی - خواهی که رسد به آسمان بایه تو
و ز فیض هند راست شود و آیه تو به باید که ز آفتاب فضل هر روز به یز نور شود و خانه همسایه تو

وَكُنْ وَاتَّقِ بِاللّٰهِ فِي كُلِّ حَادِثٍ
وَبِاللّٰهِ فَاسْتَعِمْ وَلَا تَجْزَعْ
يُصِيبُكَ مَدَى الْأَيَّامِ مِنْ عِلَلٍ حَسَنَةٍ
وَلَا تَكُ لِلنَّعْمَاءِ عَنْهُ بِمُسْتَعِدٍّ

آدمت کو شونده و تسد در خواستی کردن در تمام حجاب و زین
تبد و خود انکار کردن - حقیق مایید باش اعما و کنه در بخدا و در هر
غایت و در کار از چشم در خواست و بخدا ایس خیاگ زین و امید دارید

نذر که از دست اله بگذرد	چون یاقوتِ زلفی حق را
نیز من بر آتشِ طاعتِ می	بی حکمِ قصاص نمی شود
از غیر خدا نخواه برگزگامی	تا صد غم در چرخ را تحمل کنی
یک نکته تحقیق تا تل نکنی	خواهی که خدا یا بس نود آرد

		یاد کہ دمی ترک تو کل نیکنی		
--	--	----------------------------	--	--

بِأَقْسَبِ بَيْتٍ فِي الْمَالِ فِي طَلَبِ الْعُلَى
وَلَا تَبْنِ لِلدُّنْيَا بِنَاءً مُوَقَّلًا

باید ز شراب فیض و بر کردن	بیان دل که ساخت استاد ازل
فَصَادَ عَلَى الْأَعْدَاءِ سَيْفًا مُهَيَّئًا لِسَيْفٍ وَلَكِنْ مَا تَبَدَّى جُودًا	الْأَرْبَابُ شَدَّ لَكَ رِمَ اعْتِزَامِهِ وَمَا السَّيْفُ مَا قَدْ كَانَ فِي بَطْنِهِ

شد قوی کردن و اعزاز ام دل بر کاری نهادن و بطن شکم و جفن بفتح جیم نیاستمنه
و تبدی آشکارا شدن و تجرید بر بنه کردن و در بعضی نسخ بجای جفته غده نمبر غین
که مراد است صیغه صاید بسیار قوی کند ریم دن بر کار نهادن خود را این
بر و تمان شمشیری هندی و نیت شمشیر که مادام که بحقیقت باشد در شکم نماند خوشمش
و لکن شمشیر شمشیرست مادام که ظاهر باشد و بر نه کرده نشی ای انبیس عقل و دانسته
گرفت در آنچه گفته رنگ گزاف و آثار کمال فضل خود ظاهر کن و ناچند بود متع فوینهان بخانه

ارشاد بموقف کتاب معالی مشقت ایام و شهر لیالی	
--	--

وَدَعَيْتُ فِي السَّيْرِ رَوْضَ السَّهَادِ فَأَهْوَنُ قَائِتُ طَيْبُ الرِّقَادِ	أَعَاذَتْنِي عَلَى الْإِعْيَابِ نَفْسِي إِذَا سَامَ الْفَتَى بَرْقُ الْمُعَاذِ
--	---

عذل ملاست کردن و تانیث عاذله باعتبار جماعت و رمی چریدن و سری و هری
بش رفتن و روضه مرغزار و سهاد بخوابی و اصل السوم الذباب فی ابتغاء النبی
و یطلق علی کل منها و البرق بالجمع من السحاب و الطیب اللذنه و رقاد خواب دراز
میفرماید ای گرده ملاست کننده من بر بخانیدن نفس خود و چریدن من در رفتن
بش در مرغزار یا بخوابی چون جوید جو امر و برق درخنده از آبر بزرگوار بخائیس آسیدن
فوت شونده لذت خواب که دراز است و با عی ای کرده هوس که مرد و انا باشی
در علم نظر واقف و بینا باشی و باید که خواب خورد شیر باشی و تا بهیچ فلک از همه اعلی باشی

شد او بزرگ در شصت و هفت بزرگ هفت بلند بزرگی با و شاه شش بر کس که مکر و طمع او میل نمی
 به نفس کند یا به بیست و شش که عاقبت بزرگی یابد و از علم شود در همه اتفاق علم

لَقَدْ نَايِرَ الْأَيَّامِ حَزْناً وَحِجْلَةً	فَأَصْبَحَتْ إِلَّا يَأْتُمُ تَزْهِي بِأَعْيَدِهِ
يَسْلُبُ بَعْلِي فَمَدَّ ذِي الْفَخْرِ سَامِيًّا	وَكَبْدِي سَمَاحًا بَيْنَ ذَاكَ وَوُودًا

سایه با کسی رفتن بجزم بیدار بودن در کار و زبانی الرجل فیه هر موی نگر و دلایه سب
 احرف لا یتکلمون بکلامی سبیل المفعول به و انکان بمنی الفاعل مثل عیبه بالدم
 و نخبه الناقه و اغید نازک اندام و ذروه ذور کوهان و ذور کوه و سیاده و سود و
 بستم سین بهتر شدن و در بعضی نسخ بجای سایر صایر صیغها میاید هر آنکه بحقیقت رفت
 نیم بهوشیاری و چاره پس گشت روزگار که کبر میکند نازک اندامی که او است
 و ذرو آمد بمرتبه اعلی از ذروه نازش بلند شونده و آشکارا ساخت بخار ادر میال

وَمَنْ شَرُّ النَّاسِ بَرُّهُمْ	وَمَنْ شَرُّ النَّاسِ بَرُّهُمْ
أَيُّكُمْ يَكُونُ مُوقِفًا	أَيُّكُمْ يَكُونُ مُوقِفًا
فَكَمْ مِنْ قَوْمٍ لَمْ يَعْرِفُوا حِلَّ النِّقَاحِ	فَكَمْ مِنْ قَوْمٍ لَمْ يَعْرِفُوا حِلَّ النِّقَاحِ
وَمَا الْفَخْرُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مُوقِفًا	وَمَا الْفَخْرُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مُوقِفًا
وَكَمْ مِنْ قَوْمٍ لَمْ يَعْرِفُوا حِلَّ النِّقَاحِ	وَكَمْ مِنْ قَوْمٍ لَمْ يَعْرِفُوا حِلَّ النِّقَاحِ

استوفیق جعل رای الانسان موافقا للقدر و اعانت یاری کردن و تشدید اگر دید
 و غری بر بنه شدن از رابع و الحلقه از اردو و لایقی حلقه حی کون نویسن و تائید سیر و مکر
 صیغها میاید نیست نازش مگر آنکه باشد او توفیق داده یاری کرده بیاری خدا بنده
 راست گردانیده پس بسیار جوانمردی بر بنه نشد از صفا پر نیز گاری بسیار جوانمردی
 بجهت گشت نه و نند کرده شش خوش نیست مگر به حق تافت مکر کردن و ماضی مکتوب است

بشیر چیزی را که اندازه میکند واقع میشود بر او اجتهاد آن برای او ش

بُن بستی هر چه هست از نور خدا	بی مکر خد نیست و چیزی راست
ندبیر تو که خلاف تقدیر و قضاست	اند تحقیق آن که بی شبه خطاست

بیان آنکه امور بر وفق تقدیر رحمانست بر پنج مدبر است

لَوْ كَانَتْ الْأَنْزَاقُ تَجَرُّبِي عَلَى	مِقْدَامِ صَائِغَاتِ الْعَبِيدِ
لَكَانَ مِنْ يَجْدُمُ مُسْتَحْدِمًا	وَعَابَ لِحْشِي وَبَدَا سَعِيدًا
وَأَعْتَدَ اللَّهُ إِلَى أَهْلِهِ	وَأَقْصَلَ السُّودَّ وَالْمَجْدِ
لَكِنَّا تَجَرُّبِي عَلَى سِمَتِهَا	كَمَا يُرِيدُ الْوَاحِدُ الْقَادِرُ

استیصال سزاوار شدن و خدمت مصدر از اقل و استخدام خدمت خواستن و کسر
بد اختر و سعد نیک اختر و اعتدال راست شدن و انصاف میوسته شدن و سمیت
راه راست و فرد یگانه میفرماید اگر بودی روزیها که جاری بر آن اندازه آنچنان سزاوار
بنده آنرا هر آینه بودی کسی که خدمت میکند خود بنده خدمت و غایب شدی بد اختر
و پیدا شدی نیک اختر و راست شدی روزگار با اهل خود و میوسته بود متهری
و بزرگوار و لیکن روزیها جاری میشود بر طریق خود چنانچه میخواستی یگانه ش

اگر روزی من بفضل بودی و کرم	برگزیده شدی بر دل من غصه قسم
لیکن چه توان کرد که در صبح از لب	بر لوح قدر قضا چنین راند قسم

فترت جمعی که بصورت مردم اند و حقیقت حیوانات بی دم

مَا أَكْثَرَ النَّاسَ لَا بَلَّ مَا أَقْلَهُمْ	وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنِّي لَمْ أَقْلُ فَتَدَا
إِنِّي لَا فَتَحَ عَيْنِي حِينَ أَفْتَحَهَا	عَلَى الْكَثِيرِ وَلَكِنْ لَا أَرَى أَحَدًا

ترجیح مشقت سفر بر آسایش حضر

تَغْرِبُ عَنِ الْوَطَانِ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ	وَسَافِرٌ فِي الْأَسْفَارِ خَمْسُ فَوَائِدٍ
وَالْكِتَابِ مَعِيشَةٍ	وَعِلْمٌ وَأَدَبٌ وَرُحْبَةُ مَاجِدٍ

تغریب غریب شدن و الفایده ما استفاده من علم احوال و تفرج و ابرودن اندوه
و الحتم الزن الذي يذنب الانسان ميفر مايد غریب سوار و طنها در رستن
سفر کن در سفر مانج فایده و ابرودن اندوه و کسب دن و معیشت و علم و فز نکها و صحبت بزرگوارش

جميعكم يوزع عشق در یافته اند	کام دل خویش در سفر یافته اند
علم و ادب و غرخی و کسب معاتر	در صحبت ارباب نظر یافته اند

فَإِنْ قِيلَ فِي الْأَسْفَارِ ذُلٌّ وَجَنَّةٌ	وَقَطْعُ الْفَيْئَاتِ وَارْتِكَابُ شَدَائِدٍ
مَوْتُ الْفَتَى خَيْرٌ لَهُ مِنْ مَقَامِهِ	بِدَارِ هَوَانٍ بَيْنَ وَاشٍ وَحَسِيدٍ

الجنه ما يمتحن به الانسان من بيته و فيما يفتح بيا بان بي آب و فيا في جمع اود المقام
بالفهم الاقامة و هوان خوار شدن و التواشي الغار ميفر مايد پس اگر گفته شود
که در سفر خوار می گشت و بریدن بیا با بخار بی آب و ارتکاب چیزهای سخت
پس مردن جوان و مجتهد مراد از مفهم شدن اود خانه خوار می میان نماز و حاشا

ش	هر چند که در سفر ملالت باشد	و ز هر طریقی غصه حوالت باشد
	زان به که شوی مقيم و غایب خوشتر	و ز اهل و فائز اخلاجات باشد

بیان توقف جمیع امور بر امر غفور شکور

إِذَا لَمْ يَكُنْ يَحْيَا مِنَ اللَّهِ لِلْفَتَى	فَاكْثَرُ مَا يَمْنِي عَلَيْهِ اجْتِنَادٌ
--	---

سني تقدیر کردن از ثانی واجبها و گوشیدن ميفر مايد چون نباشد یاری از خدا و جلاله

فَلَا تَقْرَبْنِي وَانْتَصِبْ ^{۳۰} اِنْ يَدْرِي رَبِّ اَقْلُوهُ

مبغض مايد دوست دشمن من داخلست در دشمنی من و بدست يك من من
 كه دوست دارد دوست مرده قسم پس نزيك مشايت رحا را نكند دوست دشمن
 چه بدشني كه آنچه درميان دلهاست دوستش است تو كه مبغض باشي دوست
 اين نكته بدان دشمنان تو دوست بذران ميشن كه عازي خود فاش ميشن همچون اينكه ز سر او بر

اظهار كن در مودت و صفا و اثبات محبت و وفا

مَا وَدَّنِي أَحَدٌ إِلَّا بَدَلْتُ لَهُ ^{۳۱} صَفَوَاتِي بِذُنُوبِي أَجْزَأَ لِي بِهِ
 وَلَا قَلْبًا لِي وَإِنْ كَانَ السَّيْفِيُّ بِنَا ^{۳۲} إِلَّا دَعَوْتُ لَهُ أَيْضًا خَيْرًا مِّنْكَ

آخر باز پسین و الا بدله هر دوشد بفتح راه راست یافتن سیفیه بدست است
 مرا هیچ کی که بخشیدم مرا و اصفای دوستی از خود تا آخر روزگار و دشمن بدست زنجیری
 و اگر چه بود بدی کننده بجا مگر که دعا کردم برای او خدا را براه راست یافتن

آندم که کسی دشمن جان تو شود ^{۳۳} یا در پی آسیب زبان تو شود
 از کینه او گرد دل خود پاک کنی ^{۳۴} ناگاه ز غیب مهربان تو شود

وَلَا أَيْمَنْتُ عَلَى اسِرٍّ مَّا لَتْ بِهِ ^{۳۵} وَلَا مَدَدْتُ إِلَى غَيْرِ الْحَبْلِ يَدِي
 وَلَا أَقُولُ نَعَمْ يَوْمًا فَاتَّبِعْ ^{۳۶} بَخْلًا وَكَوْذَ هَبَّتْ بِالْمَالِ وَالْوَلَدِ

ایمان امین داشتن و لوح پدید کردن از اول و استماع از پی در آردن و ضمیر متعبد
 عاید بقول و ضمیر هبت بد نعم و تانیت باعتبار کلمه و باو بالمائ بر آنه به مبغض مايد
 امین داشته نشدم بر رازی که آشکارا کردم آنرا و نه کشیدم بغیر خوب نیست در را
 و گویم آری روزی پس از پی در آوردم آنرا بخلی و اگر چه بهر حال و فرزند را

بنا بر این دروغ میفرماید که بسیار اند مردم نه بک که کم اند ایشان و خدا
بگوید هر یک از این دو درستی که من بر آینه میکشایم چشم خود را از زمان میکشایم
در این دنیا که اینهاست که را شمس امروز که قحط فضل و احسان شده نقصاً
و خلقت را بنده بر بند باد اف جهان گردیدم یک فرد ندیده ام که انسان باشد

تنبیه بر مفارقت و جدائی از یاران منافق ریائی

مَنْ كَمْ يَرْوِكَ خَلَّةً لَمَّا دَرَدَ	لَا تَحْزَنْ لِحُجْرَةٍ وَبَعَادَةٍ
--	-------------------------------------

تخمیر را کردن و پسر زکے بریدن از اول و مباحده و بعد از کسی دور شدن میفرماید
هر که نخواهد بر تالین ها کن او را بر او اندوه کش برای بریدن او و دور شدن او و ش

آندم که کسی سلسله شوق گنجیت	وز قید محبت و وفا تو گنجیت
در باب صفا و مهر اوسعی کن	دیگر نزد کوزه هر آب که رنجیت

تفصیل لوازم محبت و تبیین مراسم مودت

إِذَا مَرَّ الْمَرْءُ لَمْ يَحْفَظْ تَلَاثًا	فَبِعَهْ لَوْ بَكَفَ مِنْ رِمَادٍ ع
وَفَالِدُ الصَّدِيقِ وَبَذَلُ مَالٍ	وَكَيْتَانِ السَّكَايِرِ فِي الْفَوَادِ ع

رماندگان و گمان پنهان کردن از اول و سریره پنهان و فواد دل میفرماید چون
مرد نگاه ندارد چیز پس بفروش او را اگر چه باشد بکفی از خاکستر و قای دوست را
در صفت مال و پنهان کردن برادر دل شمع گشت دوست بدوستی گوشیدن
بر زبان صفا می طریقتیدن به شرطت باتش و فاجوشیدن به باشند بسم دراز دوشیدن

بیان آنکه محبت دشمن هر کس است او و صد دوست هر کس است او

وَأَيُّ عَدُوٍّ دَخَلَ فِي عَدَاوَتِي	وَأَيُّ لَمَنْ وَدَّ الصَّدِيقَ وَدَّودِ ع
---------------------------------------	--

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله

أما بعد

فإن من جملة ما ينبغي أن يعرفه العباد

أن الله تعالى قد خلقهم من نوره

وأنهم جميعاً من نور واحد

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

وأن نور الله تعالى هو نورهم

وأن نورهم هو نور الله تعالى

از بھر و فاسی دستان خوابد بود	نزدیکه جان خود بدو
اگر سر برود سخن جان خوابد بود	باز در زهر و محبت زده

از زوی رفیق جانی و ستیفیق روحا سینه

و هجی من الدنيا صديقي مسارا	هموم رجال في اصور كثيره
فجسمها جسمان والروح واحد	يكون كروح بين جسمين قسمت

تفصیل بخش کردن و الروح بزرگ و بونث صیغ صاید قصد می مردان در کارها بسیار است
و قصد من از دنیا و دوستی کشیده است که باشد چون جانی میان دو تن قسمت کرده شده باشد
پس این نشان دو تن باشد و جان یکی شعر از حضرت حق همیشه خواهد دل من
یا که رشته شب بهر شگل من از غم چو شود جهان بختیم یارب که بر نور اند چهره او منزل من

يا كل منها ثم يتني حيدة	ترغيب نفس فاعت که مشتعل است بر عین طاعت
-------------------------	---

الکزدیده بالکسر تمیزی فی اسفل الکلم من جانبها و اثنا و دوتا کردن و جید کردن
صیغ صاید رسد است کسی که است مراد از بقیه خرمای که میخور و از آن پس دوتا میکند
کردن خود را شعر - گر نیت تراز کید دشمن می + و زنان جو سوخته داری نمی
درغ نشین بگوشه غزل خویش + ز غمار مخور غم که نداری سیمه -

و حَسْبُكَ دَأْوُ أَنْ تَتَيْتَ بِحَبْطِهِ	و حَوْلَكَ الْكِبَادُ تَحْنُ إِلَى الْقَدِّ
--	---

اللبنة ان تملأ من الطعام مثلا و شدیدا و کبد جگر و حنین آرزو مند شدن از تانی و القدر
بالکسر جلد التخلیه و صیغ صاید پس است ترا در دو شب گزاری به پری شکم و در
سیرا موان تو باشد جگر یا که اشتیاق دارند بپوست بزغالش تا چند خوری بهر و کسین از بی

و طایفه ای سپردن از ثالث و ناعم نازک و نرم و قد خنار صغیر مایه اگر اشک بزد
مرخوق را طبقات خاک شناخته نشود و خواجه از بنده هر که باشد که نسیه و خاک را بیای خود
بسیر و خاک را بر خنار نازک شد شخصی که ز کبر با بر افلاک نهاد به دیدیم که مود
چهره بر خاک نهاد به روز که قضا آتش هستی از خست به اغنی زفا و دل غمشاک نهاد

تنبیه بر فناء عالم و زوال نبی آدم

الَّذِينَ بَنَوْا ظُلُمًا لِّبَنَاءِ هُمْ
فَكَانَتْهُمْ كَانُوا عَلَى مِيقَاتٍ

استماع بر خود داری گرفتن بچیزی و میعاد درنده گاه صغیر مایه بدستی آنها که
بنا کردند پس در از شد بنا و ایشان و بر خود داری گرفتند بابل و فرزندان جاری شد
با و بر جای سرایها ایشان پس گویند که ایشان بودند بر وعده گاه ش جمعی که بنا بر ش
افزشته اند ایوان بلند و قصر بادشته اند از هستی آن قوم اثر باقی نیست
اکنون در روز میرسانند فتح ابن اعثم گویند مرتضی علیه السلام در وقت
توجه بشام بعد این رسید حمیر بن سبهم بن طریف تمیمی آثار کسری میدید بیت تانی
این قطعه میخواند مرتضی علیه السلام فرمود و یحیی فلو قلت لکم کم ترکوا من
جَنَاتٍ وَ عُیُونٍ وَ دُرُوعٍ وَ مَقَامٍ کَرِیمٍ وَ نِعْمَةٍ کَانُوا افْتِنَا فَالْهَبْنِ کَذَلِکَ
وَ اَوْرَثْنَا هَاقُمًا اَحْزِینَ فَمَا بَكَتْ عَلَیْهِمُ السَّمَاءُ وَ الْاَرْضُ وَ صَا کَا فَا
مُنْتَظَرِینَ هُوَ لَا یَرُومُ کَانُوا اَوْرَثْنِینَ فَاصْبِحُوا مَوْرُثِینَ لَمْ یَشْکُرُوا نِعْمَةً
نَحَلَتْ بِهِمُ الثَّقَمَةُ وَ سَلُّوْا دُنْیَاهُمْ بِالْمَعْصِیَةِ فَاَیَاکُمْ وَ کَفَّ النِّعَمُ لَا یَحِلُّ بِکُمُ النِّعَمُ

افلها را اندیشه برگ کردن و از زم حیات ترک کرد

وَيَوْمَكَ إِنَّ عَذَابَهُ لَشَدِيدٌ
إِلَيْكَ وَمَا صَاحِبُ الْمَسْئَلِ يُعِيدُ

شهادت گواه و تقدیر عدل خواندن و اقتضای کسب کردن و تشییع و خاک کردن
در جای و اسباب بردن و محاسنیه با کسی محاسب کردن و عود باز آمدن و شهید خبر بومحذوف
میفرماید گذشت و در روزی که بابتبایر باقیست و حال آنکه گواهی است عدل خواند
و رسیدن بامداد و روزی که بر تو گوشت پس اگر بودی که در دیر روز کسب کردی یا
پس و تو آن بنویسی کردن و تو سوره باشی و تاخیر کن کردار خیر را روزی بفرما
تا آنکه بدانی و تو نایافت باشی و روز خود اگر عتاب کنی او را باز گرد دفع او بگو
و در روز گذشته که باز گردد شعر ای یافته از باده تحقیق خبر در جان تو

کرده آتش عشق اثر خواهی که زایل ذوق یابی بهره بر نقطه خال روز میست نظر
بیان کیسان شدن خلایق بعد از موت و خوار گشتن عرشان بعد از فوت

ذَهَبَ الَّذِينَ عَلَيْهِمْ وَحْدِي
وَبَقِيَتْ بَعْدَ فِرَاقِهِمْ وَحْدِي
مَنْ كَانَ بَيْنَكَ فِي التُّرَابِ وَبَيْنِي
شَبْرَانِ فَهُوَ بَعَايَتِ الْبُعْدِي

آلوده الخزان و وحدت تنها شدن و غایت پایان و جدی حال
ای منفردا ای مفعول مطلق اجد مقدر میفرماید رفتند آنها که بود بر ایشان اندوه
و ما ندیم بعد از جدای ایشان تنها هر که باشد میان تو و میان او در خاک و در بدست
پس او پایان دوری است شعر رفتند رفیقان منم و مانده در گوشه
فقر و فاقه تنها مانده چون لاله بیاد کار یاران قدیم و صد داغ مراد دل شدید مانده

لَمْ يَلِيَنَّكَ الْمَوْلَى مِنَ الْعَبْدِ
يَطَءُ التُّرَابَ بِنَايَتِهِمُ الْخَدَّيْ
لَوْ كَسَفَ الْحَقُّ طَبَاقِي التُّرَابِ
مَنْ كَانَ لَا يَطَءُ التُّرَابَ بِرُجُلِهِ

لَيْسَ الَّذِي يَتَّبِعُنِي إِلَّا فِي بَضَرِي ۖ
 أَنْ وَمَنْ قَدْ مَاتَ قَبْلِي وَكَالَ ذَٰلِكَ ۖ

وَلَا مَوْتَ مَشْنُونٍ لَا رَأْيَ عَدُوٍّ ۖ
 بَدُوٍّ خَلِيلَةٍ أَوْ بَرٍّ مَخْلُوعَةٍ ۖ

تسل بزرگ و موت و آوحد یگانه و حق و مرگت ز سر زان زان
 اودان کردن میفرماید زوکر دند مردی جده مهر من و ربه صحت
 ای هست که عیتم من در ان راه یگانه و نه اندر ای خود من و ربه صحت
 نیست مرگ آنکس که بحقیقت مریش من جود کند به ربه صحت
 له بحقیقت مردیش از من هر آینه چون آنکست که زیاد میکند دوستی را با سبب نگاه

و مراد میکنندش نو بنده کرده دشمنان	و خجک عتاب مرگ زردان
انی هستی این طایفه خواهد ماندن	انی نیز مدبیر سبب جادو شدن

بیان احاطت مرگ اندوه اساس بر که واد است مافیه از سر زان

أَمْوَاتٌ لَا وَالِدَ يَبْقَى وَلَا وَلَدًا ۖ	أَهْدَ السَّبِيلِ إِلَى أَنْ لَا تُرَى ۖ
كَانَ النَّبِيُّ رَكْمٌ يُجْلَدُ لَا مَتَبَ ۖ	أَلُوْخَلَّ اللَّهُ حَقًّا قَبْلَهُ خَلَدَ ۖ
لِلْمَوْتِ قَيْنَا سِهَامٌ غَيْرُ خَاطِئَةٍ ۖ	مَنْ فَاتَهُ الْيَوْمَ سَهْمٌ لَمْ يَقْتَعْ ۖ

امتن گردد و تحمل جادو اند کردن و غاطی خطا کنند و فی امتن مع اعو علی سبب صحت
 میفرماید مرگ نه پدر را باقی میدارد و نه فرزند را این است رها نگاه که نه بدنی با
 بود پیغمبر و جادوید نماید برای گروه خود اگر جادوید ان گردانیدی خدای مخلوقی را پیش
 از جادوید ان بودی او مرگ را در میان تاثیر هاست غیر خطا کننده هر که در گذشت
 از او روز تیری در نیگذرد از و فردا نش از تبر اهل کس نخواهد جان برد و هر
 که از او عاقبت خواهد مرد و بی مرگ حیات مایستر نشود و آری بود صافی و میایی و در و

جنت

[illegible]

فَإِنْ كَانَ الشَّابُّ يَبِيعُ مَخْرَجًا
لِلْمَكْرِيَةِ الْمَشَابِإِ إِذْ تَوْحَىٰ

تنبه به این بیچاره که در دشت فرقه بجهت کمال و به دسترس
نیاید به حقیقت برگشت پس ای کالج که جوئی برای
جوانانی که فروخته شدی فروختنی برآینه دادمی فروش
چون بازگشت بکنکرها ایس حسن آن دور است به شتر

انی علاج کہ زندگی نکر و کتاب + ہر سیکہ ایام جوانی طلب
تہ سیر جمعیکہ آرزوی مرگ و خضر تہ داندو
تمنی رجال ان اموت و اعیان

وَاللّٰهُ لَن يَّجْلُوَ إِلَيْكَ مَجْعَدُهُمْ فَاَصْدَعْ بِأَمْرِكَ مَا عَلَيْكَ وَدَعُوْنِي وَعَرَفْتَ أَنَّكَ رَاحِي وَعَرَضْتَ دِيْنَا قَدْ عَلِمْتَ رَأْنَهُ لَوْلَا الْمَلَأْمَةُ رَجِدُ الْوَسْبَةِ	حَتَّى أَوْدَعَ بَرِيْدُهُ أَوْ بِشَرِّ قِيَادِ الْمَرْبُورَةِ وَلَقَدْ صَدَّقَتْ نَمَّ مَيْبِ مِنْ نِيَارَةِ زَيْنِ الْبَيْرِ لَوْ جَدَّ زَيْنُ مَيْبِ
---	---

وَرُوِي فِي بَيْهَقِ مَرْسَلِ الشَّاهِدِ وَتَمَّ بَارِئُ مَرْمُودٍ بِنِجْدٍ

وَمَرْمُودُ اللَّهِ دَسَّابِي طَالِبٍ لَوْ كَانَ حَيًّا قُتِلَتْ عَيْنَاهُ مَرْغَبُ عَيْنِ بَنِي سَنَانِيَّةٍ

يَا رَسُولَ اللَّهِ كَأَنَّكَ تَرِيدُ قَوْلَهُ شِمَالُ التِّيَاخِي عَصْمَةُ اللَّامِلِ فَهُمْ عِنْدَهُ فِي نِعْمَةٍ وَفَوَاضِلِ وَلَمَّا نَقَاتِلُ دُونَهُ بِنَا ضَلِ	وَبَعْضُ لَيْسَ فِي عَيْنِ الْبُوجِيَّةِ يُصَوِّفُ بِأَنَّكَ مِنْ الْهَاشِمِ لَذَيْبُكُمْ وَمِنْ الْهَاشِمِ بَرِيْدُ الْخَلْدِ وَنَسْلُكُمْ حَتَّى تَبْلُغَ بِهِ
--	---

وَنَذْهَلُ عَنْ أَبْنَاءِ أَوْحَالِيلِ

فَأَمْسَتْ قَرْنِيْشٌ يُفْرِجُونَ لِفَقْدِهِ أَوَادَتُ أُمُورٍ زَيْنَهَا حُلُومُهُمْ يَرْجُونَ تَكْلِيبَ النَّبِيِّ وَقَتْلَهُ	وَكُنْتُ أَرَى سِيَا نِيْشِي يَخْلُدُ سَتُورُ دُهُمٍ يَوْمًا مِنْ لَعْنِي مَوْرُ وَأَنْ لَفَتُوهَا أَهْنًا عَلَيْهِ وَتَحْبَرُ
--	--

قَالَ الشَّافِعِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَدْ نِشَ وَلِدُ النَّصْرَانِ بْنِ كِنَانَةَ بْنِ حَذْمَةَ بْنِ سُدْرَةَ

بَنِ الْيَاسِ بْنِ مَضْرِبِ بْنِ نَزَارِ بْنِ مَعْدِ بْنِ عَدْنَانَ وَمِنْ النَّاسِ مَنْ قَالَ هُمُ

وَلِدُ الْيَاسِ بْنِ نَضْرِبِ بْنِ نَزَارٍ وَهُمْ مَنْ قَالَ وَلِدُ مَضْرِبِ بْنِ نَزَارٍ وَهُمْ

مَنْ قَالَ وَلِدُ مَهْرِ بْنِ مَالِكِ بْنِ نَضْرِبِ بْنِ كِنَانَةَ وَقَالَ الذَّخَيْرِيُّ فِي الْكَشَافِ مُمَا

مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

لست بجزیریت	مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش
و زدی الح	مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش
بنو هاشم	مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

در رشته جارا	مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش
وزر کریم بسا	مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش

حق و بلا شد	مررتی بدره وقت شعاع و زمرت قریش
-------------	---------------------------------

بَارَكَ اللَّهُ أَصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ إِسْمَاعِيلَ وَأَصْطَفَى مِنْ وَلَدِ سَمْعِيلَ بَنِي

نَاثَ وَأَصْطَفَى قُرَيْشَ مِنْ بَنِي كِنَانَةَ وَأَصْطَفَى مِنْ قُرَيْشِ هَاشِمَ وَأَصْطَفَى

مِنْ بَنِي هَاشِمِ مِيفَرْمَايِدَ دروغ خواهد گفت بچن خانه خدا آیم تا نیدشما

سر و نیزه و شمشیر من بندی و تا پیدا شود از ما دیداری صاحب سختی و رنگ

پوشید زره آبن پیوسته کرده پس یا ملاک کنید شما ما - او یا ملاک کنیم یا شمارا و در

نماستغ خوشان راه رست را و اگر نه بد رستی که قبیل زرد محمد قبران هاشم از من

باستبار اصل مردم **شعر** - ای قوم که دارید بدل کنید ما صافیت

بهست آئینه ما از روی صفا بدین در آئید همه با جای کدورت نژاد

وَلَسْتُ بِإِلَاقٍ صَاحِبٍ لَهَا وَاحِدًا فَسَمَاهُ رُكْنِي فِي لُكَايَ مُحْكَمًا جَلَاءُ الْغَيْمِ عَنْهُ ضَوْؤُهُ قَوَّةٌ قَدْ نَكَانَ قَوْلًا كَانَ فِي سَنَةٍ	وَإِنْ لَكَ فَيْكُهُ مِنَ اللَّهِ نَاصِرًا نَبِيَّ أَلَى مِنْ كُلِّ وَحْيٍ مُخَلِّبَةً أَعْرَضَ صَوْعَ الْبَدْرِ صَوْرَةً وَجْهًا أَمَّا عَلَى اسْتَوْدَعَ اللَّهُ قَلْبَهُ
--	--

مِنْ - ابانی و در حدتها و خطبه بستم کار بزرگ در قصه و شمشیه نام کردن امر او

و انحرافید رود و شور و شنائی و بدر ماه شب چهارده و تصور بیکر و جلوت

استافت و غنیمت ابر و توقداف و خسته شدن آتش و الامین من الامانه و در فصل راجع

انسانت بشن و ما محمد و الا رسول ميفرمايد بد رستی که مرا و است از

ان خدا یاری دهنده و نصیتم من بیننده یا خدا استنا پیغام بکده و در از بهر چه کار بکند

بیر نام کرد و در پروردگار من در قرآن محمد سفید روی که چون روشنائی ماه شب

چهارده است بیکر روی او و جلالت ابر را از روشنائی او پس افروخته شد امین

+ منسفر فرقت و محمود به عصمتی و الجبر تعبت بالسنن ولا نطق الا بالناشر
 و نحن معا وبه انه سال ابن عباس رضى الله عنه بعد سميت قریش قال بديته
 انما الجبر تاكل ولا توكل وتعلوا ولا تعلی و انشد شعور و قریش هی التي تسكن
 بحر بها سميت قریشا ترشیا و التصفیه للعظیم و قيل من القرش وهو الکسب لانه
 كانوا السابین تجار تخم و فوج شادین زرابع و علم خرد ویراد و آردن و انتراد و
 و البهت البهتان مفر ما يدیر گشتن و قریش شاد شدند بیا یافتن او و نسیم
 که می بینم زنده ابراجیری جاودان کرده خواستند قریش کارگاه آراسته آزار خردگان ایشان
 آورد و در آن خردگان ایشان را روزی بجای درآمدنی از گراهی امید میدزدند بدین
 شدن میغایم بر گشتن او را و انکه بر یافته مجتانی را ابرای و آله انکار شعر

با خلق طریق خیر خواهی سپردند
گو یازمان خوشتن بچینند

جمعیہ بعین عقل صاحب نظران
واخفا کہ زیرک و ہنما شایع و مشہور

حَدُّوْا رُءُوْا لِيْ وَالصَّفْحُ الْمُهَنْدَا
اِذَا مَا تَسَّرَ لَنَا الْحَدِيْدُ الْمَسْكَا
وَاِمَّا تَرَوْا سَلْمَ الْعُشَيْقَةِ اَمْرُشْدَا
بَنُوْهَا سَمِ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ مُجْتَدَا

كَذَّبْتُمْ وَبَيَّتَ اللَّهُ حَتَّىٰ تَذِيْقُوا
رَيْدًا وَمِمَّا مَنَعَكُمْ ذُكْرَ نَبِيِّهِ
فَمَا يُبْعِدُونا وَإِنَّا يُبْعِدُكُمْ
وَالْأَقْبَانِ الْحَيَّيْنِ وَمَنْ مُحَمَّدٍ

فَرَأَوْهُ نِينَ. وَعَالِيَهُ الرَّحْمَ مَادُضُ السَّنَنِ إِلَى ثَلَاثَةِ وَالصَّفِيحَةُ السَّيْفُ الْعَرِيضُ وَمَنْظَرُ
رَأَيْهِ حَبَشَةُ. إِنَّ أَقْدَارَ رُومٍ وَالْكَلْبُجُ الْبَشِيرَةُ فِي الْحَرْبِ وَتَسْرِيلُ بَيْرَامِينَ بِرُشْدِهِ بَزْ
وَتَسْرِيلُ رُومٍ وَتَسْرِيلُ رُومٍ وَتَسْرِيلُ رُومٍ وَتَسْرِيلُ رُومٍ وَتَسْرِيلُ رُومٍ وَتَسْرِيلُ رُومٍ
خَوَاشِيَانِ رَأْسُ طَرِيقِ الْإِسْلَامِ نَحْوُ لَقَدْ قُتِلَ وَجْهَهُ صَلَّيْهِ وَسَلَّمَ وَتَسْرِيلُ رُومٍ وَتَسْرِيلُ رُومٍ

بستی مجازی هم در پخته ام و در آتش تب برابر بی سوزنه ام و درین صوفیانه در نمودن

خطاب بر فاطمه بر اطعام سیری غم و سوز که کنی از لب زهره لبی هم زانلود

بِنْتُ النَّبِيِّ السَّيِّدِ سَوَاءٌ فِي هَذَا سِرٍّ لِنَبِيِّ الْمُتَّقِينَ يَشْكُو إِلَيْنَا الْجُوعَ قَدْ تَمَدَّدَ	أَفَاطَمَةُ بِنْتُ النَّبِيِّ أَحْمَدُ قَدْ زَانَهُ اللَّهُ بِحَبِيدٍ أَعْيَدِ مُكْسَلٌ فِي عِلْمِهِ مُقْبِلٌ
--	---

اسرا کبر و اسر دستگیر کردن و نکس و نقیض بند کردن و عقل بند و جمع گرسنگی
و تمدد و غشیدن بازیدن و میفرماید ای فاطمه دختر پیغمبر بهتر کرده که بحقیقت
آرسته است اورا خدا بگردن ازک این اسیریت آن پیغمبر راه یافته بند کرده
که در بند او و مقید است شکوه میکند باز گرسنگی در حالیکه بحقیقت بازید و خود را ش

أَيُّ مَحْتَشَمِيٍّ كَمْ قُرْصَةٍ تَبْجُ تَوَاتُ أَمْرُوكَ سَبَابُ بُهْمِي دَارِي	بُخْرِجْ فَلَانِي بِمَعْرَاجِ تَوَاتُ خَافِلُ مَشْوَرِكِي كَمْ مَحْتَاجِ تَوَاتُ
--	---

مَنْ يُطْعِمُ الْيَوْمَ يَجِدْ فِي غَدٍ مَا زَرَاعَ الزَّارِعُ سَوْفَ يَحْصِدُ	عِنْدَ الْعَلِيِّ الْوَاحِدِ الْمَوْحِدِ فَاطَمِي مِنْ غَيْرِ سَتِ أَنْكَدِ
---	--

حَتَّى تَجَارِي بِاللَّذِي لَا يَنْفَدُ

اطعام طعام دادن و توحید یگانه کردن و زرع کشتن از نالت و تمن و بیت نهادن
و نکد بی خیر شدن و انکد افعُل صفت و مجازات پاداش دادن و نفاذ و نفوذ آخرت
از رابع میفرماید هر که طعام میدهد امروز می یابد و آنرا در فردا بزرگوار
یگانه ساخته آنچه کسب زراعت کننده زود می درود پس طعام ده بی منت نهادنی
خالی از خیر تا جزا داده شوی با آنچه آخر نشودش بر تنم که در جنان بکاری ایدل

بر سر که بود یکتا داد خدا دل اوزا و اگر باشد آن گفتاری شد در آن سرگردانیده شد

ای روی تو در عالم صورت میند	زلف تو باعتبار معنی شب قدر
زان صدر نشین کجی در شخص جهان	قلبی تو بجای قلبه شد در صدر
مرثیه سیده خجی شریفه عظمی فاعلمه زهره در وقت حلی	

و ان خیلونی من بعدک یا نبی	باظهار ما اخفیته لشدید
و انک لا مر الله یعن رقاب	ولکین علی امر الله جلید

آنها را شکار کردن و آنها پنهان کردن و عتاق یعن خضع و ذل و التجدد بالفتح الصلاة بقول جلد الرجل بالضم فهو جلد و جلد میفرماید بدستی که زندگی من از بعد تو ای دختر احمد با شکار کردن آنچه پنهان میکردم برآینه سخت است ولیکن مرفران خدا فروتنی میکند گردنها ما و نیست بر زمان خدا هیچ سختی - ش - ای نور و خوشم من چو رفتی نظر در بودن من فایده نیست که لیکن حکیم نمی توانم مردن تا بیک اجل نیاید و حکم قدر

انصر عني المحي لديك واشتكي	اليك وما لي في الرجال ند
اصبر على صبر واقوي على صني	اذا صبر خوار الرجال بعيد
وفي هذه المحي دليل بانها	لموت البرايا قايده و برید

صرع افگندن از انات و حتی تب و اشتکا از چیزی نالیدن و نه همتا و اصرت علی الشی اقت و دمت و قوت نیر و مند شدن از راجع و قایده بر سنگ و برید یک صیغره عیله آیم اندازد مراتب نزد و می نالم تو و نیست مراد میان مردان همتا می یابیم بر صبر و نیر و مند میشوند بر آرزو اما آن زمان که صبر مردان است دور است و درین تب رنجائی بانکه او مر مرگ مخلوقات را سر سنگیست و یکی - ش - من نام و وجود از خود انداخته

لفظ فقه درین سوره و رجز که مرتضی علی در شب اول فرموده در حرف نون خواهد آمد
 و رجزی که در شب ثانی فرموده در حرف میم خواهد آمد و رجزی که در شب ثالث فرموده است
 که رقم زده خامه بیان گشت مهم

ارتجاء مبینی بر ضرب و سکنه در وقت بنا و مسجد مدینه

لَا يَسْتَوِي مَنْ يَعْمُرُ الْمَسَاجِدَ	وَمَنْ يَكْنُسُ رَاكِعًا وَ سَاجِدًا
يَدَّابُ فِيهَا قَائِمًا وَقَاعِدًا	وَمَنْ يُكْرِهَكَ هَكَذَا مُعَانِدًا

وَمَنْ يَرَى عَنِ الْغَابِرِ حَائِدًا

استوایان شدن و مسجد نرکت و سجود سر بر زمین نهادن و معانده با کسی ستیزه
 و غبار گرد و حید و حید و حید میل کردن میفرماید کیسان نیست آنکس که آباد نمکند
 مسجد را و آنکس که شب میگزارد رکوع کند و سجود کند و پنج میزند در مسجد استاده
 و نشسته و آنکس که باز میگرداند و اینچنین ستیزه کند و آنکس که دیده میشود از رکوع میل کننده شد

هر چند که هست زاهد انرا تکلیف	وز علم نماید بمردم ره دین
از اهل و صول تا بایشان فرست	فرستد میان سمانت و ریز

حکایت چون پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم از مکه هجرت بمدینه فرمود و مهاجرت نمود
 را که در و صبح خانه از خانها انصار نگذاشت مگر که مهاجرت میگردانند و التماس نزول
 آنحضرت میکردند و میفرمودند که بکنید او را الفقه اند که کجا نزول کند بگاه بفضای رسید
 که ملک اهل و سبیل بیتان عمرو بن عباده بود و شتر بر او در آمد و حضرت رسالت نزول
 و ابو ابوب انصاری بار از ناله برداشت و بخانه خود برده و هم پیغمبر بخانه او رفت
 و آن فضا از معاذ بن غفرا یا سعد بن زراره که قسیم بیتان بود بخیر و بنیاد بنا مسجد و خانه

فردا در بچکم بری ایدل چون کشته خوشیها بخت خواهی یابند اندیشه کن در دیکار ای دل

پاسخ دارن طمه محمد رقصی علیها السلام و مدح او با نعام و اکرام

لم یبق مما جئت غیر صاع	قد ذهب کفی مع الذراع
اینای و الله من الجیاع	ابوهم للخیر ذو اصطناع

یصطنع المعروف بابتداع

به بعد از جیت مقدر و با برای تقدیر و الکف بدگز و یوث و صاع چهار مد و مد طل

نزد اهل عراق و رطل صد و سی درم پس صاع نزد اهل حجاز شش صد و نود و نیم

و ثلث درمی باشد و قال التووی فی المروضة منهم من یقول الرطل مائة

و ثمانیة و عشرون درهما و منهم من یقول مائة و ثمانیة و عشرون درهما

و اربع اسباع درهم و هو الاربع و به الفتوی فعلی هذا الصاع ستمائة درهم

و خمسة و ثمانون درهما و خمسة اسباع درهم و اربع و جباع جمع جابع و اصطناع

خیبری را برگزیدن با کسی نیکو کردن و معروف نیکویی کردن و ابتداع خیبری نو آوردن

حکایت قاضی ناصر الدین در تفسیر سورة همل الا ازا بن عباس روایت کند که روزی

مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم بعبادت حسن و حسین رضی الله عنهما رفت و فرمود یا با الحسن

کالج ندی میکردی بر اشفاء ایشان علی و فاطمه و کثیر کی فضا نام سه روز روزه نذر کردند

و چون مریمان شفا یافتند قوت بود علی از شمعون خیبری سه صاع جو قرض کرد و فاطمه

صاعی را آرد ساخته و پنج قوس نان بر بخت در وقت افطار مسکینی سوال کرد و با و داد

و افطار باب کردند و شب دوم یثی سوال کرد و شب سوم سیری و جهان منوال مل کردند

جبرئیل سورة همل آرد و گفت خذها ما محمد هناك الله فاماها بکتک و حد زمانی

میتواند بود که اصباح بفتح هززه باشد جمع صبح یعنی روزی که در آن روز در راه بودم -
 بفرماید حمد میرم بیاری بخدای ارجمند بزرگوارتر از خودم و در روزی که در راه بودم
 نیم سپید و در پیران راه یافته ششصد و در راه روزی که در راه بودم و در راه بودم
 و و تجمل مارا و در معرکه که مؤمن تنگ زند و بر حضرت حق بود و در راه بودم و در راه بودم

مع شامت هند زن ابی سفیان و قتل حمزه و شهادت ابا جهم و غیره

بَارِيَّ اَنْ هَذَا اَحْلَ صَحْبٍ اَنْ تَفْخَزَ بِحَمْرَةٍ حَيْنَ وَلِيَّ اَنَا قَدْ قَتَلْنَا يَوْمَ بَدْرٍ	دَعَتْ رَجُلًا يَتَّبِعُ سَائِلًا هُنُوْدًا مَعَ الشُّبُهَةِ اَوْ يَتَّبِعُ سَائِلًا هُنُوْدًا اَبَا جَهْلٍ وَعُتْبَةَ وَ بَلِيْدًا
--	---

هند و دختر عتبه بن ربیع بن عبد شمس بن عبد مناف و صحرا ابو سفیان پدر معاویه
 التار در رکات و الحجه در جات و القعر الاخره در کتب و تبشیر کرده دارند و هند
 سم مملکت و البته الیها هندی و هند و حمزه پسر عبد المطلب و در سال ششم از نبوت
 سلمان شد و سبب آن بود که روزی پیغامبر صلی الله علیه و سلم در مقام صفا اقامت
 و ابو جهل میگذاشت و بسی ایذا باحضرت رسانید و حمزه بسبب رفته بود و عادت او بود
 که در وقت مراجعت از صید طواف کعبه کردی چون بازگشت و طواف میکرد کنیز عبد
 بن جدعان صورت حالیکه میان ابو جهل گذاشته بود عرض کرد او در حال مجلس قریش
 و کمان سر ابو جهل شکست و آنها را اسلام فرمود و از اشعار اوست شعر

حَدَّثَ اللَّهُ حَيْنَ هَدَى فَوَاقِدَ بَدْرٍ جَاءَ مِنْ رَبِّ عَزِيزٍ اِذَا نَلَيْتُ دَسَائِلَهُ عَلَيْنَا	اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللَّهُ يَخْفِيفُ خَيْرًا بِالْعَبَادِ وَ هُمْ لَطِيفٌ تَحْمَدُ مَعَ ذِي اللَّيْلِ
---	---

و با صوابت مکتبید و میفرمود: هَذَا الْحَالُ لَا حَالُ خَيْرٍ هَذَا
 بر دنیا را صبر و حافط اسماعیل گوید کان اهل خیر یحکمون امتعة الناس
 با جبر و میقلون و حافط اسماعیل گوید کان اهل خیر یحکمون و هو نفل اللیل لله
 غالبین به الاجرة نه تا لذي یحکمه اهل خیر فیاخذون به عرضا یسریرین الاجرة و حضرت
 مرتضی علی علیه السلام این قطعه در آن وقت فرمود و مصرع رابع و خامس تعریف است
 به بعضی یاران که کسالت تمام میموده اند و در مقام اهتمام نبوده اند مع

عرض بایمان و اسلام بردین نام علیه الصلوة والسلام

یا شَاهِدًا لِلَّهِ عَلَيَّ فَاشْهَدْ لِي	راقی علی دین النبئی احمدی
هَیْتَ لِي فِي الدِّينِ فَانِّي مُهْتَدٍ	یادب فاجعل فی الجنان مودد

ثابت استادی شبیه مضاف و جان بکسر جمع جنت میفرماید ای گواه برای خدا
 بر من پس گواهی ده که من بر دین پیغمبر ام احمد بر که شک کند و دین پس بدستی که
 من باری راه یافته ام ای پروردگار من پس بگردان در شیبها جا را راند من

ما یم که دولت محمد داریم	اقرار بحضرت محمد داریم
هر چند که در مرتبه اطلاقیم	خود را بشریعتی مقید داریم

خبر که بعد از قتل نذیر بن طلحه در احد گفته و گوهر مقصود با لباس صفه

اصُولُ بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْأَمْدِ	ی و فائق الاصباح دت المسجد
---------------------------------------	----------------------------

انا علی وابن عم المهتدي	
-------------------------	--

صوت حله بر آن اول و الاصباح فی الاصل مصدر اصبح اذ اذخل فی الصبح
 فالمراد بفائق الاصباح ثقیاق عمود الصبح عن ظلمة اللیل او عن بياض النهار

وعد و شهادت ادا و بدر بقتادست چهار نه مهاجرین و باقی را انصار و عتبت
 ابو جهل بر وجهی که بخاری ز عبد الرحمن بن عوف روایت کرده است که در صف قال
 دو کودک از زمین و یسار خود دیدم معاذ بن عمرو و معاذ بن خفر و در دلم گردید که اگر
 دو مرد بودند ی بهتر بودی ناگاه یکی از من سوال کرد که ابو جهل کدام است گفت ترا
 با او چه کار گفت بن سید که او دشنام میبخشد و ادب حق خدا اگر او را پنج از و عدالت
 تا من و او یکی گشته شویم و آن در همین گفت و من تعجب کردم ناگاه ابو جهل را دیدم
 که در سر که جولان میکرد گفتم مطلوب شما آنست ایشان با شمشیر کشیده بشتافتند و او را
 بضر تیغ دریا فتند و کشته گشت و بعضی گویند عبد الله بن مسعود ابو جهل را در میان
 کشتگان بدر دید که مجموع افتاده بود پای برگردن او نهاد ابو جهل گفت ای شما که گو
 بلند جایی یافتی پس بشمشیر ابو جهل سر او را ببرید و خاک سیکشید تا نزد میغامبر آورد
 و شرح قتل عتبه و ولید و شیبه در حرف باگزشت مهم

وَعَمْنَا الْوَلَايِدَ وَالْعَبِيدَ	وَقَتَلْنَا سَرَاةَ النَّاسِ طَرًّا
عَلَى أَثْوَابِهِ عُلُقًا جَبِيدًا	وَشَيْبَةً قَدْ قَتَلْنَا يَوْمَ ذَاكُم
عَلَيْهَا لَمْ يَجِدْ عَنْهَا مَجِيدًا	فَبُؤَا مِنْ جَهَنَّمَ شَرًّا دَارًا

تقیل مبالغت در کشتن و سره بهتر شدن و سرش بهتر و قال الجوهري جمع السرى
 سارة بالفتح لا يعرف غيره وهو جمع محرنان يجمع فعيل على فعلة و تقنيم غنم و اولاد
 و اوليد دختر زاده و پرستار و عبيد بفتح عين جمع عبد و تقنيم و لايد و عبيد كناية
 و ذا اشاره بيوم بدر و كم حرف خطاب بجاعت و علق بفتح عين و لام نون بسته
 و جسد خون خشک و بؤيه كسى را بجای خود آوردن و جهنم دوزخ و مؤثت سماعيت

ضراب فرد چشم داشتن و بدر مونس یا جابی میان گله و مدینه و یوم بدر جمعه
 مدیم رمضان سال دهم از هجرت که پیغامبر صلی الله علیه و سلم با قریش غزاه نمود
 از شربت بنود انقضای بدانة و زناة هند صیغه مایه آمد من که هند زن
 را ابو سفیان خزاندار را و فرده داد و هندیان پس اگر فخر میکنند هند بجزه آن بگام
 پشت کرد بر دنیا با شهیدان فرد چشم دارند شهید پس بدستی که با حقیقت گتیم در
 در بدر را چهل سپه ششم و عتبه سپه سیم و ولید سپه عتبه را و شعیب سپه فتح کرد و بدخواه
 از طاع بر گشته باشند خوش شود و گوشت و شکر که فتح از جاب است بسیار شد و در گریخی بود
 بکاست چون قریش در بدر مغلوب شده مراجعت کردند هر مرد در سال سیوم هجرت
 را ای حرب میباشند و پیغامبر صلی الله علیه و سلم با مقصد مدینه متوجه شد و در سپهر امون
 و احد آنتر حرب است تعال یافت و قریش پانزده زن از اعیان خود برده بودند که مذکار
 قزاس بدر کنند تا مردان در جنگ محکم باشند و یکی از آنها هند بود و میخوانند سخن
 بنات میا در بیابان نمیشی علی التماق + ان تغلبوا لعانی + او تکیه بر وفاداری + فلان
 عیو و حق + و پیغامبر تائید و نصر الهی قریش را شکست و صحابه بغارت مشغول شدند
 پس قریش مراجعت نمودند و مدینه را کردند و وحشی غلام جبرین مطعم که حمزه عم او را طعمه زند
 در غزاه بدر گشته بود با غوار جبرین در پس سنگی کمان کرد و حربه بندخت و حمزه را شبیه
 ساخت و تمام مبارک او را شکافت و گاو شتر و دشت و پیش هند بود که حمزه با اتفاق
 به بدر عتبه بدر او را گشته بود و هند یار او از بگوزنه در دمان نهاد و بخامید و بنیدخت
 در برفت و حمزه را مشکه کرد و از پوست او و از ریز و بازو بند و خنجر را با ساخت
 در آخر یکا رد و عتبه نه پیغامبر شش سال بود و دویست و یک سال از دنیا رفته

و اسیران متمول برسم فدیہ از چپا پنهان دردم بگنیزم بر او اند و هر که چنری شد
بعوض زر ده کودک انصاری را خط آموت و ساجد بر آید نه بسویه مفسوسه

و بیت اول اشارت باین احوالست
و ماسیان من هونجی صلیک
و من هونجی صلیک
و ماسیان من هونجی صلیک
و من هونجی صلیک

بحجم آتش بزرگ و مراد دوزخ و موت سمانست و شراب آنچه بنامند و صدید زرد
و آواز شیر و باران فرو گذاشن و الغبطه انتمی مثل حال احد من غیران تریزد
و لیسحه یقول غبطه غابطه و مصرع ثانی موافق خاب کل جبار عیند من و مرأه
بحکم و یسفی امن ما صید میفرماید بیت یکسان کسی که او در آتش بزرگست
باشد شراب او در آن آتش زرد آب و کسی که او در پشته است فرو گذاشن میشود و ران
بر او روزی رنگ برده ستوده شعاع دشمن که زجبل میکتد تیغ خلافت

با اهل صفا جز از دهر دم لاف با اوساکن دوزخست با اهل بهشت با اهلان برابر بود عین گران
حکایت چون قریش در اصدیر صحابه غالب شدند ابو سفیان با و از بلند بارگفت

افی القوم محمد و یغایر صحابه را از جواب او نهی فرمود پس به بارگفت افی القوم ابن
ابی قحافه پس به بارگفت افی القوم ابن الخطاب پس رو بقوم خود کرد و گفت اما هو لا
فقد قتلوا و قد کفبتوهم پس عمر را تحمل نمازد و گفت و لله باعد و الله ان الذین
عددت الاحیاء کلهم و قد بقی لک ما یسرک ابو سفیان گفت یوم یوم و الحرب محال

و بر سبیل ارتجاس میگفت اعلی اهل اهل چه قریش برای تین این بت زار در حرب اصد
با خود آورده بودند و یغایر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود شما کلمه الله اعلی و جلا

و شتر صیغه تفضیل و ضمیر علیها راجع به جنتم و ضمیر عنها بداریا تنتم و تخصیص شینه مفصل
 حویل و گند استن ابو جهل و عتبه و ولید ابی مال از آنست که شیشه مفنول حمزه بود و این قطعه
 جواب کسبت که شامت بقتل حمزه منیه و صیغرمایه کشتم بباله هتیران مردم را همه
 و غنیمت دادیم و ختر زادگان یا پسران و بندگان را و شیشه را بحقیقت کشتم در روز
 در حالیکه در برابر ماها و خود خوئی بسته خشک پس فرود آورده شد از دوزخ به بدر سرائی
 بر آن نبات از آن جای میل کردن **شعر** کشتم جامعته به دشمن بودند
 چون تیغ تمام غرق آبن بودند از کنیه ماسینه ایشان دشت و اسفان که خوش سزای کشتم
حکایت در بدر هفتاد و شتر کشته گشتند و هفتاد و شتر کشته گشتند و ولید بن عتبه
 و طهمید بن عدی بن نوفل برادر طهمه و عامر بن عبد الله انماري و عاص بن سعید بن
 و نوفل بن خویلد بن اسدی و کثیم و مسعود و پسران ابی امیه بن مغیره و قیس بن فاکه بن
 و عبد الله بن منذر ابی رفاعه و منب بن حجاج و عاص پسر او زمره و عقیل پسران اسود بن
 و عمیر بن عثمان و خرمیه بن عمر و ابو قیس بن ولید بن مغیره و ابو العباس بن قیس و اوس
 و معاویه بن عامر بن عبد القیس و حوث بن زمره و عثمان و مالک پسران عبد الله برادران
 و خدیفه بن ابی خدیفه بن مغیره و عمرو بن مخزوم و علقمه بن کله و ابو العاص بن قیس
 بن عدی و معاویه بن مغیره بن ابی العاص و لؤز ابن ابی ریح و مدر بن طیس و عاصم
 بن ابی عوف و سعید بن و ب و عبد الله بن حمید بن زبیر بن اسد و ساب بن مالک
 در حرب برست مرتضی علیه السلام مقتول شدند و چون مصطفی صلعم بصفر رسید که هفده مسلت
 تا مدینه امر کرد که تا مرتضی علیه السلام نضر بن حوث بن عبد الله را گردن بزد و چون بعر
 رسید بفرمود تا عاصم بن ثابت عقب بن ابی معیط را قتل کرد و بعضی گویند قاتل او هم مرتضی

و محقوب میکند بکافان چون از راه گردند شعری بگویند مشایخ دست اگر خرج بکنند
 آگاه کند بهر تو سبک کند بهر خدایت بیچ بپاشی از جبهه آن فریاد و بلوغ و استیت بند
 حکایت چون ابوسفیان و قریش از احد بجانب مکه مراجعت کردند پشیمان شدند و بخوار
 باز گردند و بهرینه روند و چون این خبر به پیغامبر رسید با بقا و کس بجای اسد آمد که نامه
 پشت میل است و خدا رب در دل کفایتها و آثار انداخته و بگردانند و آیه الدین
 اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ لُغْرٌ لَلَّذِينَ احْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا
 أَجْرَ عَظِيمٍ نازل شد و مصراع رابع اشارت باینست -

فَمِنْ تَضَمَّنَ مِنْ خَوَانِ الْعَهْدِ و	فَإِنْ نَفَقْتُمْ بُغِزَ الْأَبَاءَ لَكُمْ
و لِلصَّفَةِ مِنْ نَارِ بَيْتِ تَقْدِ و	فَإِنْ طَلَحَ غَادِيَاهُ مُحَمَّدًا
فَجَبِيحُ زَوْجَتِهِ إِذَا خَبَرْتُ قَدْ و	و الْمَرْءُ عُمَانُ أَوْ هُوَ أَسْنَنُ
لَمْ يَكُنْ لَوْ أَنَّ مِنْ خِلَابِ بَيْتِ اذْوَ و	فِي سَعَةِ إِذْ تَوَلَّاهُ بَيْنَ أَظْهَرِهِمْ
سَمِ الْأَنْوَةِ وَحَيْثُ أَخْرَجُوا لَهَا و	كَانُوا الذَّوَابِ مِنْ فَمِ وَالْكَهْمَا

تضمن در میان خویش آوردن و اخوان جمع اخ و مراد از من تضمن نیست بهر احد و از اخوان
 اهل اسلام بحکم ائمتنا المؤمنون اخوة و محمد شکانیک در بجانب نور باشد و طلحه سیرابی
 بن عبد العزی و مفاد در دست باز داشتن و بخدای بزمین افتادن و و قد و تو وافرخته
 و عثمان بر طلحه و اروا و سیراب کردن و بخیبر خبر کردن و القد قطع الشی طولاً من الاول
 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّكَ أَنْتَ قَدْ جِئْتَ بِنَبِيٍّ وَقَدْ كَفَرْتُمْ بِهِ وَتَقَعُّوه كَالْفُطْحَةِ وَتَهْتَكُونَ رِيبَتَهُ وَتَقَال
 نَزَلَ بَيْنَ أَظْهَرِهِمْ أَيْ فِي وَسْطِهِمْ وَتَكُونُ أَيْ تَكُونُ مِنْ بَيْنِهِمْ أَيْ مِنْ أَسْفَلِهِمْ وَتَحَاضُّ جَمْعُ حَوْضٍ
 وَقَالَ الْإِمَامُ فِي التَّفْسِيرِ أَيْ فِي الْبَعْضِ الشَّيْبِلِ وَهِيَ قَبِيلُ الْحَوْضِ لَا تَالِ الْمَاءِ حَيْضُ إِلَيْهِ

بِسْ أَوْسِيَانِ كُنْتُ أَرْنَا الْعَرَبِيَّ وَلَا عَرَبِيَّ لَكُمْ وَيَغْيِرُ فَمُودُ شَاكِبُوَيْدِ اللَّهُ مَوْلَانَا
وَلَا مَوْلَاكُمْ وَبَعْضُهُ كُوَيْدٌ مِغْيِرٌ بِأَعْمَرُ كُنْتُ كَدْرُ جَوَابِ يَوْمِ مِوَمِ بُولَا سَوَاءُ قَتْلَانَا فِي
الْجَنَّةِ وَقَتْلَانَا فِي النَّارِ وَبِئْسَ مَوَافِقُ أَيْنَ دُورِ وَبِئْسَ شَعْرُ

تا چند کنی بطش و تنگ چون بوی	وز جمل زنی لاف شجاعت با گوی
شیطان جو گرفت ملک هستی را	از ظاهر و باطن تو برخاست غریب

حکایت حوادث که در غرار احد رو نموده و ابواب عبرت بر رو اهل خبرت کشود

اللَّهُ حَيٌّ قَدِيمٌ قَادِرٌ صَمَدٌ هُوَ الَّذِي عَزَّاتِ الْكُفَّارَ مَنَازِلَهُمْ فَأَيُّكَانَ دَوْلَةٌ كَانَتْ لَنَا عِظَةٌ وَيَنْصُرُ اللَّهُ مَنَ وَالَاهُ إِنَّ لَهُ	وَلَيْسَ يُشِيرُكُمْ فِي مُلْكِهِ أَحَدٌ وَالْمُؤْمِنُونَ سَيَجْزِيهِمْ مَا وَعَدُوا وَهَلْ عَسَى أَنْ يَرَى فِي غَيْبٍ رَشَدٌ لَصْرًا وَمِثْلًا لِكُفَّارٍ عِنْدَهُ
--	---

قدرت توانا شدن و صمد پناه نیازمندان و شرکت انباز شدن از رابع و تقریب سا کردن
و الکفر فی اللغة التبرّد فی الشّج انکار ما علم بالقوّة یجّی الرّسول به و دولت بفتح و ضم
گردش و قیل الدّولة بالفتح فی المال و بالغنم فی الحب و المباحه و قال ابو عبیده الدّولة بالفتح
و بالغنم التّی الذی یتداول بعینه و موالاة و لاء با کسی دوستی کردن و مثله عقوبت کردن
از اول و عفو و از راه گشتن و ستیزه کردن از اول میفرماید خدا زنده و دیرینه توانا
پناه نیازمندانست و نیست که انباز شود و او را در ملک او یکی او انکس است که شناسا کرد
کافران را جای فرود آمدن ایشان و مومنان زود تپا داشت و بد خدا ایشانرا چنانچه وعده کرده
بس اگر باشد گردش باشند آن گردش مرا را بپند پس آیا شاید که دیده شود در گریابی آن
راه یافتنی و یار میسر بد خدا می کسی که دوست میدارد و او را بد رستی که مر او را است یار می

اوتندقا و مبارکشت و عایش رفت و اور ہم بگشت و رجاء و جواب علی درخت
 خواہ آمد و بعضے گویند قاتل عثمان حمزہ بود پس ابو سعید بن طلحہ علم بردار است و سعد بن
 ابی وقاص اور نیز ملاک کرد و رجاء و جواب مرتضی در حرف باگزشت تیس شفع بن طلحہ
 برداشت و عاصم بن ثابت اور نیز ملاک کرد پس حرث بن طلحہ برداشت و ہم عاصم اور
 بہ تیر بگشت پس کلاب بن طلحہ برداشت و زبیر اور اقل کرد پس حلاس بن طلحہ برداشت
 و طلحہ بن عبد اللہ اور بگشت پس ارطات بن شریل برداشت و علی اور اقل کرد پس
 شریح بن فارض برداشت و سلمانی اور بگشت پس صواب نام غلام کی از بنی عبد
 برداشت و سلمانی اور بگشت و عثمان بن ثابت گفت **شعر**

فختم بالواء و شرفخدر	لواء حین ردالی صواب
ظننتم و السفیہ لہ ظنون	و ما ان ذاک من الصواب
بان جلاذنا یوم النقینا	بمکتہ بیعکم خصال عذاب

و روی عن ابی عبد اللہ جعفر بن محمد عن ابیہ علیہ السلام نہ کان اصحاب اللواء یوم احد
 تسعة کلہم قتلہم علی بن ابی طالب عن اخوہم و مرار تسعة در بیت رابع عثمان
 و ابو سعید و شافع و حرث و کلاس و حلاس و ارطاه و شریح و صواب و اگر گوی بن جعت
 از بنی عبد اللہ را بودہ اند و بیت خامس ناظر است بانکہ تسعة از قبلہ فہر اند گویم منافات
 چہ عبد اللہ را بر قصی بن کلاب بن مرہ بن کعب بن لوی بن غالب بن فہر بودہ شعری

و احمد الخیر قد ارادی علی عجل	تحت العجاج ابیاء و هو مجتہد ا
وظلت الطیر والضباع ترکبہ	فما مل قطعتہ منہم و مقتعدا

عجل شتافتن از رابع و عجاج گرداب و ابی میر غلف بن وعب بن ضافہ و ظل روزگار

و زوایه بستم گیسو و مراد سردار و ذوایب جمع و اصل او ذی ایوب و فخر کبر الفاء و قبلیه
 من قریش و بموفهر بن مالک بن نصر و اشم بلند بینی و ششم جمع او و اشم الالف کنایت
 عن شریف ریم چه بحسب فراست بلندی بینی دلالت بر شرف و کرم دارد و این مثل عریض
 کنایت از ابله است بسبب آنکه عرض قفا از روی فراست دلیل بلاهت
 است و بخت و دفع الولد و العده ما عددته لحا و ث الدهر من المال و السلاح و العده
 بستم جمعها و در بعضی نسخ بجای ارونه اردنه است میفرماید پس اگر سخن گوید بفر
 که مباد پیر مر شمارا در شان آنکسان که در میان گرفت ایشانرا از برادران شکاف
 پس بدستی طلحه دست باز داشتیم از واقعه بر زمین و بر شمشیرهای آتشی در میان
 ما که می افروخت و آن مرد عثمان سربا ساخت او را سرهای نیزه ما پس گریان زلفش
 چون خبر کرده شد پاره بود در میان نه تن که چون بگشتند در میان ایشان باز نه بستاند
 از حوضها و مرگ چون درآمدند بودند سرداران قبیلہ فھر و زبر کتر آن بلند بینها و بودند
 جای که بود فرزند ایشان و سلاح و مال هتیا برای حادّه مثل گشتم جاعتی ز کفار قریش
 و از لوح وجود شسته شد صورت طیش دیدیم بکام و دوستان شمشیر و تلخ بکام و شمشیر شربت عشر
 حکایت ابوسفیان در احد با بنی عبدالدار گفت در بدر علم بدست شما بود و شکست یافتیم
 امروز علم ما دهید باشد که فرصت یابیم و مقصود او تحریک غضب و حیثیت ایشان بود
 تا در حرب راسخ و ثابت قدم باشند و اول طلحه بن ابی طلحه که او را از غایت شجاعت
 کیش الکئیمه گفتندی بمیدان آمد و مبارجهت مرقضی علی پیش رفت و شمشیر فرق او را
 شکافت و پیغامبر سنی الله علیه و آله و سلم شاد شد و مسلمانان بکبیر گفتند پس بر او رش
 عثمان بن ابی طلحه علم برداشت و گفت انا علی اهل اللواحق فان تخصبوا الصعد

هرگاه یاد کرده شوند پس بسیار جا راستی که پیش ازین حاضر شده اند شعر

هر کس ز فیض حق سعادت یابد	وز عین عمل نور عبادت یابد
خواهد که کند بر اهق جانبار	وز بهر شهود او شهادت یابد

و قد صعد على جبل ثبير فوجد فيه نورا
و قد صعد على جبل ثبير فوجد فيه نورا
و قد صعد على جبل ثبير فوجد فيه نورا
و قد صعد على جبل ثبير فوجد فيه نورا

عزیز کبر عین بلند بینی و مصعب بضم میم بپر عمیر بن اشتم بن عبد مناف بن عبد الله
بن قصی و هر دهم گرفت و تنزل خویش را در جامه چین و التعلب طرف الریح الدافل
فی السنان و التجد مصدر جسد به الدم مجید من الراج اذا انصف به فوجا سجد و جسد
و قتل جمع قتل بمعنى مقتول و ادخال و آوردن و راصد با سبان و رصده جمع او
میفرماید قومی که وفا کردند مرسل خدا را او فرستیم و دستند بلند بنیاد که بعضی از ایشان
خمره است آن شیر و مصعب بن عمیر که گشت شیری نزد رسول خشم گیرنده تا جامه بر خوشتر
از و طرف نیزه که جسد بود خون با و نیستند چون کشتهای ز کافران که در آوردند خدای
ایشان را آتش و دوزخ که بر درگاه آن پاسبان باشند شعر

جمعیکه ره مهر و وفادار شده اند	آئین ریاضت و صفاد شده اند
دورند ز قومی که بتزویر و نفاق ..	با اهل خدا جور و جفا داشته اند

حکایت علم مهاجرین در بدر و احد بدست مصعب بود و ابن قتیبه در احد دست را
او را بینداخت و او علم بدست چپ گرفت پس دست چپ او را بینداخت و او علم
باز و وسیله نگهداشت و میگفت و ما نزلنا الا برسول الله فقلت من قبله الرسول

اوضه جان کبر و گفتار و قطع باره و افتاد است بر امر کب خویش ساختن و خیر بامروء
 د نیت احمد یا مجرور و مضاف الیه خواجه عبدالعظیم را شیه الحمد و نامش را عمر و العلی میگفتند
 اینیم میاید و احمد بصره خلیق بحقیقت ملاک کرد بر وجه شتاب در زیر گودابی بفرخت را و او
 اکوشنده بود پس روزی که از شتند مرغ و گفتار که سوار میشدند بر او پس بردارنده بود باره را
 بعضی از ایشان شعر دشمن که بقصد خود را بود دلیر و در غایت زور و است سرخه شیه
 جان داد و متبع قهر و از لاشه او شد جانوری بود در محراب حسد حکایت ابی بن خلف
 در مکه بیضا میگفت کسی را بار زن می بردم تا بر بالا و آن اسپ تر اقل کنم و بیضا میبرد
 بل انا افلک انشاء الله فرمود و بعضی گویند چون امیه برادرش دید بر گشته شد
 و او اسیر گشت و فدا داد این سخنان اتفاق افتاد و آن دم که قریش دید احد بر لشکر اسلام
 غلبه کردند ابی حله بر پیغمبر صلی الله علیه و سلم برد و پیغمبر حربه از دست حرث بن عبدالمطلب
 بن عوام بست و بر ابی زدداد و امجد روح کرد و در مر الظهران یا سرف برد و این کثیر گوید
 که بیضا میبرد صلی الله علیه و سلم بدست مبارک خود غیر ابی را نکشت شعر

و در خط به در را و لغوی از نشان

<p>وَمَنْ قَتَلْتُمْ عَلَىٰ مَا كَانَ مِنْ عَجَبٍ لَهُمْ جَنَاتٌ مِنَ الْفِرْدَوْسِ طَيِّبَةٍ عَلَىٰ آلِهِ عَلَيْهِمُ كُلٌّ ذِكْرٌ وَ</p>	<p>مِنْ أَفْقَدَ صَادِقًا خَيْرًا وَقَدْ سَعِدَ لَا يَغْتَرِبُهُمْ بِهَا حَرْوٌ وَلَا صَرْدٌ فَدَبْتُ مَشِيدَ صِدْقِي قَبْلُ شَهْدًا</p>
---	--

مقادیر یافتن و الفردوس حدیثی فی الجنة و اعتراف مسدود و حرکات و صرد و سکون اسرا
 و فارسی معرب است و بفتح را سرا یافتن میفرمایید هر که گشتید شما را بر انکه بود ایز
 انجیب پس بحقیقت یافتند خیری را و بحقیقت نیکخت شدند مرا اینا نرسست بهشتها از فردوس
 که با اندنیرسد ایشان را بان بهشتها گر ما و نه و در و سرا یافتن در و در حمت و ما و خدا بر ایشان

لَكُنْ أَخُو الْحَرْبِ الْمُجَرَّبِ عَائِدُ

آسمان را بنفخند و تا بلند در عرش خود بسجده شد بر گنج گیس که نسبت مانند او
 در زمانی که گذشت خوانده میشود بهر بانی او پیغمبر محمد ^و نش از ده اسار گنج بیخ شد
 ایوان سرادین از گنبد بلند تا هست جهان شرح نمی خواهد بود و در هر نمیدارد و هیچ گزند

فَالِی مَی تَبْغِی الصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ وَلَتَجْنِبَ الْغُرَىٰ وَرَبُّكَ فَاعْبُدْ اخْشِ عِلْمَكَ عَذَابَ یَوْمٍ سَهِدَا	فَاعْلَمْ بِأَنَّكَ مَيِّتٌ وَمَحَا سَبَبٌ اقْبَلِ إِلَى الْإِسْلَامِ إِنَّكَ جَاهِلٌ وَاللَّاتِ وَالْمَجَرَاتِ فَاحْجُرْ إِنِّي
---	--

محاسبه حساب با کسی شمار کردن و ضلالت گمراه شدن و غمرازی موت و اعراض ک گمراهی
 بتی بود که فریش و نبی گفته آنرا می پرستیدند و در نخله بوده و بنوشیدان سیده آن بودند
 و مجاهد گوید و رختی بود که غطفان آنرا می پرستیدند و چون حضرت رسالت صلی الله علیه
 در سنه عشر هجری فتح مکه فرمود خالد بن ولید را با شش سوار در بیت و خیم رمضان بفرستاد
 و آنرا خراب کرد و چون بازگشت پیغامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود چه دیدی گفت پنج میم
 فرمود هنوز خراب نکرده بازگشت زنی سیاه تر و لیده موی را دید و بی ار سده آواز
 میکرد که بینهان شو و خالد او را بدو باره کرد و هم درین سال عمر بن عباس بفرستاد
 تا سواع کبت هر بل بود بکست و سعد بن زبده اشهبی را بفرستاد تا منات دلات
 که دو بیت اوس و خزرج و غسان بوده بکست و اصل اللات الله خذوا منه الهاد
 و ادخلوا النار فيه و انشوه تنبها علی قصوره عن الله تعالی و جعلوه مختصا بآیت قرب به
 الی الله تعالی فی زعمهم و مولانا نظام الدین نیشابوری گوید لقبایل العرب اثنان
 معروفة مثل در دوخته الجندل الکلب و سواع بنی هریر و یغوث مدیج و یغوث لهدان
 از شهر بار خیمه زدن اسلام و از بار باله ایست نشیبه و منات بیشری الخرج

نَحْنُ سَبَّوْهُ لِهَذَا لَنْ يَقُولَنَّ ۱ غَدَةُ التَّقِينَا وَالرِّمَاحُ مَصَايِدُ ۲

صبریک نوراجع بنی فریطه و غطفان و قریش چنانچه از حکایت جذعه نعیم بن مسعود روایت
تجلی نعمان در جوف ده مفهوم خواهد شد و علی از قبل فیوتم و یوم لنا و البیت الجیش
بیم سب عتج اهنره او کسر از اکانو اجتماعین و تر در افتادن و مراد از واحد قریش چه
رفت با موصده گزشت که هفت کس از بهادران و دلیران قریش به خندق مدینه درآمدند
و کمره بن عبدالود و نوفل بن عبداللہ مخرومی گشته گشتند و منبہ بن عثمان بن عبید از شیر
براحت یافت و در مکه بآن ببرد و سپهره بارفقا و خود بگریختند و سپهره بصیغه تصغیر پس از
و ناظر اعمال گوید و شوهر آسمانی بنت ابی طالب بود و نهی بازداشتن و غداة با
و مسافت بجهت و مرصیده بکسر نیم و مصاید جمع او متغیر ماید بودند ایشان بر اسلام
بره پس بحقیقت افتاد از این سه یکی در گزشت ابو عمر و مجبیره پس را پی و سب بازگشت
و لیکن صاحب کارزار از موده بازگرفته است باز داشت ایشان را شمشیرهای
باستند ای ما مراد که رسیدیم بهم و نیز داد ماها بود شعر

خضم که در حرب انگیزی	شک نیست که خون خولتن میریز
آنم که زند آتش قهرم شعله	اگر شیر زری ز پیش من بگریزی

نظام بسید بن مسلمه مخرومی که موسوم بود بداع کفر و محرومی

رَبِّ الْاَلَمِیْنِ سَمِیْعُ السَّمْعِ بَصِیْرُ الْبَصَرِ
بِعَنِّ الَّذِیْ لَمْ یُنَلِّهِ فِیْمَا مَضٰی
مَدْحِیْ بِدَافِعِهِ الَّذِیْ یُجَمِّلُ

تمام بلند گردد از اول و قدره اللہ و قدره یعنی واحد و تحقیق قدر و رفاه او بی گزشت
در تحت و تو حدیکانه شدن و رافت هر بانی متغیر ماید بدورتر که آنکس که بلند کرد

برالمطلب را اجل رسیده و وصیت نموده او با بوطاب کرد و میغاسبر بر سر خشت

لَمَّا قَتَهُ وَجَمِيعَ النَّاسِ فِي ظُلَمٍ	مِنْ لُصَقَالَةٍ وَكَاشْتَرِكَ وَالْمُنَادِ
لِحُدِّ اللَّهِ قَوْلًا لَا تُشْرِيكَ لَهُ	ظَ الْبَرُّ بِالْعَبْدِ وَالْبَاقِي بِالْأَمْدِ

بعض ظلمه و اشتراک ان باز آوردن با خدا و آمدن پادشاه و در بعضی نسخ بجای
 یغرمایدر است گوی و ششم آورد همه مردم در نارکیها بودند اگر گری و انار آورد
 بی خیری پس ستایش مرغا ایرایگان که هیچ انبار نیست مراد انیکو کار بند و پانیند

ای برده زمهران بهر وجه سبق	وز شرم خشت کرد گل تازه عرق
از شوق جمال جانفزا بیت در شام	پرخون شده ست کاسه چشم شفق

کامیت ابن اثیر گوید مرتضی علی نزد اکثر اول مردانیت که به اسلم در آمد و منتها
 در وقت اسلام چند سال بودند هفت و شست و ده و سیزده و چهارده و پانزده و شانزده
 غنه اند و ثعلبی در تفسیر المسابقون الا ولون گفته اند قد اتفقت العلماء علی ان قول
 من آمن بعد خدیجه من الذکور رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علی بن ابی طالب بقول
 بن عباس و جابر بن عبد الله الانصاری و زید بن ارقم و محمد بن النکدر و ربیعہ و ابی
 رزمی از ابن عباس روایت کند اول من صلی علی و از انس روایت کند بعث رسول صلعم
 یوم الاثنين و صلی علی یوم الثنا و امام احمد بن حنبل از عقیف کنی روایت کند که من
 تجارت بکله رفتم در بازار منی با عباس معامله دیشتم دیدم که مردی از خمیه بیرون آمد
 و احتیاط افتاد کرد و بنهار مشغول شد و از عقب او زنی و نیزکی نزدیک به بلوغ بود
 بیرون آمدند و افتاد با او کردند من با عباس گفتم این کیست گفت این محمد پسر عبد الله
 برادر زاده من و این زن خدیجه است و این پسر علی پسر ابوطالب گفتم چه کار میکند گفت

والعزى كنانة بنواحي مكة واساق ونايله على ال
 وبعينها الكرم البقيج وشره بهيمت بودن ميفر
 پس تاكي معجوى گمراهى و بناك را ركون باسلام
 و پردر دكار خود را پس ببر ازلات و هذيانان
 بر تو عفت و روى كه هيمت باشد شش تا چن
 عجب هستي ايدل + ابروى حبيب گر كني قبله خويش

مفاخرة بقرايت اشرف او

انا اخو المصطفى لسانك فيني
 و بعد ريت و سبجاه هما و لك

سبط نبيره و مراد از سبطين حسن و حسين واره
 و ترخيم فاطمه براى ضرورت شعر و قول مفعول مط
 من برادر مصطفى ام هيچ شك نيت در نسب
 ايشان فرزند من اند و پدر پدر من و پدر پدر من
 نيكويم گفتن خداوند دروغ شعرا
 دل خوشى برابر خوانده + مانند خليل رفته در آتش
 حكمايت درميان قرش قحطى بيد اند و ابو
 غنى بود و پيامبر ع را تعهد فرمود و عباس جع
 و اين خبر را آن بود كه چون پيامبر صلى الله عليه و
 و پدرش قبل از ولادت او وفات يافت عبد الله

ديگر

بشمیر مشرفی و نسیزه راست گردانیده نقش ای گت ته تیه از خست کام پدر
 وز باده مهر کرده پر جام پدر در معرکه با خصم در آویز چو شیر تا ز کتی بقتل او نام پدر
 حکایت شیخ ابوطالب کبی قدس سره در قوت القلوب مکتوبید مرتضی محمد بن خفیه
 در روز جمل تقدیم میکرد و او باز پس می رفت و گفت هذه والله آية المظلة العیة
 و مرتضی فرمود لا اتم لك انکون فتنة ابوک قاید ها و ساقیها -

تقریض عبد الرحمن بن محمد مرادی و شعرا و او به تسلیم و نام مرادی

ارید حیاته و یبید قتل

عذیرک من خلیلک من مراد

ز تخشیری در اساس ابن بیت را نسبت به عمرو بن معدی کرب کرده و گفت معناه سلم
 من یغدرک منه اذ وقعت به یعنی آن اهل لایقاع به نان اذ وقعت به گت معذور
 و مثل این در حرف با موصوّه از شیخ رضی منقول شد و مراد از خلیل عبد الرحمن بن محمد مراد
 و مراد ابوقبیلہ من الیمین و محمد مراد بن زید بن کهلان بن سبا تخریض مراد او و موقوف
 و در بعضی نسخ بجای حیات میفرماید میخواستیم من زندگی و را و میخواست او گشتن را
 بیا مراد خواهد بود از اندوخت خود از قبیل مرادش با اهل صفاتیر و نباید بودن
 با مردم نیک بد نشاید بودن + من خیر تو خواهم و تو بد خواه منی + حال تو درین قصه چه خواهد بود
 حکایت چون مرتضی علی علیه السلام از قتل خوارج نهران فارغ گشت متوجه کوفه شد
 و عبد الرحمن بن محمد بیشتر از قدم شریف او خبر فتح کوفه برد و طاعتی نظام بنت اصبح تمبیدی
 و او بسیار صاحب جمال بود و عبد الرحمن عاشق او شد و خواست که او را نکاح کند او گفت
 آن زمان زن شویم که علی بن ابی را قتل کنی چه او پدر مرا گشته عبد الرحمن گفت تعهد قتل او
 نمیتوانم کرد اما او را شمشیر زخم و مرتضی در رمضان کوفه آمد و بمسجد رفت و منصب بخواند

نمونه‌ای از دعوی بیغیری میکند و تابع او نیست غیر زن او و پسر عم او و بیت او
 رفیق این رد بانست و امام علی بن احمد و احمدی از جابر بن عبد الله انصاری روایت
 مرتضی این ابیات میخوانند و بیغیر نیستند پس تبشتم فرمود و گفت صدقت با علی و گویند
 یهودی نراعی با مرتضی علی داشت و او را در کوفه نزد شیخ برد و چون مجلس رسید
 بهلولی شیخ نشست و گفت اگر خصم من از مسلمانان بودی بهلولی او نباشستی و این ابیات

شکایت از باغیان در وقتی که نزدیک بصره نزول فرمود
 متوجه به حرب طلحه و زبیر و عایشه بوده

وَإِنِّي تَدَحَّلْتُ بِدَارِ قَوْمٍ
 هُمُ الْأَعْدَاءُ وَالْأَكْبَادُ سُودُ
 هُمُ أَنْ يَطْفُرُوا فِي يَقْتُلُونِي
 وَإِنْ قَتَلُوا فَلَيْسَ لَهُمْ خُلُودُ

اسود سباه و سود جمع او و سود الکبد کنایه عن العداوة میفرماید بدستی که
 بحقیقت فردا دم بدم بکشی که اینان دشمنان من اند و جگرها و سیاه است ایشان اگر
 فیروز میشوند بر من میکشند مرا و اگر بکشند مرا این نیست مرا تا زجاودان بودنش

دشمن که گذر هر طرف تیغ بچوبید
 گریم که مراد او بر آید اما
 و زجانب او کرد دلم قطع امید
 او نیز درین سرانماند جاود

أَطْعَمْتُ طَعْنًا إِبْرَاهِيمَ مُحَمَّدًا
 لَا خَيْرَ فِي هَوْبٍ إِذَا لَمْ تَوْقِدْ

بِالْمَشْرِفِي وَالْقَنَا الْمُسَيَّدِي

ایضا و آتش فروختن قال الله تعالی کَلَّمَ أَوْ قَدُ وَنَارَ الْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ
 و المشرقی بفتح المیم الشیف المنسوب الی شارف و هی قرنی بن النائم میفرماید
 نیزه زن مثل نیزه زن پدر خود تا ستوده شوی نیست هیچ خیر در کار زاری چون فروختن

رُبَّةٌ وَحَشِي سَقَتْ حَمْرًا لَدَيْهَا | وَخَقَّ عَيْنِي مِنْ شِدَّةِ مَجْبِهِ
 ففصل این قصه برچی دگر در رمانچه سابعنه گذشته نکتة خلافست میان آنها که چون
 نسول را دیدند غمناک باشند قصاص قاتل جایز است بانه بچند و هزار سال
 شافعی بر تالی حجة او باین آنت که امام حسن ابن محمد را بقصاص ضربه شافعی
 شافعی گویند آن قصاص نبود بیک حد بود چه قتل حد قاتل امام است و اگر این نزدیک
 بنی ابن اعثم و غیر او روایت کنند که مرفعی در شان ابن محمد فرمود حد خود فاد
 ناصیت فاقتلوه کما قتلنی چه کرم و احسان ذاتی منافی انتقام است اجرا و حد بر وقت

لَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمْ رَافِقًا فِي دِينِ اللَّهِ وَاجِبَتْ مَعَهُ

توبیح ابن محمد بعبارت المبلغ وارشاد بوعده قطاعت صغیر

الْأَيَّامُ الْمَغْرُورُ بِالْقَوْلِ وَالْوَعْدِ | وَمَنْ جَالٍ عَنْ رِشَاءِ مَسَالِكِ الْفَقْدِ

حوال از حال گشتن و مسک راه و الفصد بین الاسراف و التقیر - میفرماید
 ای فریفته بقتل و وعده و آنکس که گشت از یافتن راه کار است و از اعتدال ش

ای از ره شرع و رسم گشت شده	تا چند بچیل خویش با تنی مغرور
امروز خیانت باش که در صبح نشور	جبا جهان ترا برآرد مغرور

خبریکه در راه مسجد منظم آن گوشیده صبحی که از جام سعادت شهادت نوشیده

خُلُوْا سَبِيلَ الْمُؤْمِنِ الْمَجَاهِدِ | فِي اللَّهِ لَا يَعْْبُدُ غَيْرَ الْوَاحِدِ

وَيُوقِظُ النَّاسَ الْمَسَاجِدِ

نندبه راه دادن و مجاهد و نهادن با کسی حرب کردن و الفاظ بیدار گردانیدن میفرماید
 باز میدر راه مؤمن حرب کننده در راه خدا که نمی پستد غیر کنی را و بیدار میکند مردم

و فرمود اما محمد گم مضی من شهر ناهذا گفت ثلث عشر یا امیرالمؤمنین
 و عیین کرد و فرمود اباعبدالله گم بقی من شهر ناهذا گفت سبعة عشر
 پس خنجر تبارت بریش سفید خود کرد و فرمود و الله لیخضبنها بدمیها اذا نبعت
 سفها ای بن بیت بخور و در دل عبدالرحمن انظر ای بیداشد و نزدیک مرتضی
 مدونست عید یک بالذبح امیر المؤمنین عند یمینی و شمالی بین یدیک
 فافطعها مرتضی فرمود کبفت ذاک و لا ذلک عندی فی تم ادرك بذلك المثل
 و این سخن از ابی صلی الله علیه وسلم ان قال لی رجل من مراد پس فرمود هیل
 نمند است حاجت بجسم به تقالت لک یوما من الايام یا شقیق عاقر ناقة
 گفت قذک ای امیر المؤمنین پس مرتضی خاموش شد و بخانه رفت و در صبح
 است و ماه رمضان با ما من گفت قلبی اشهد انی مقتول فی هذا الشهر
 و بعد شریف ار را فی فرمود نماز مشغول شد و عبد الرحمن شمشیر بر سر مبارک آنحضرت
 و بر آنجا آورد و عمر بن عبدالود در روز خندق شمشیر زده بود و مرتضی بنیاد و عبد الرحمن
 بگرفتند و فرمود مرتضی آوردند فرمود اما مراد ابی شمس الامیر گفت لک یا امیر المؤمنین
 فرمود و یحک فما حکاک علی ان فعلت ما فعلت و انیمت او لا یدی من بعدی
 و عبد الرحمن هیچ جواب نگفت مرتضی فرمود و کان امر الله قدرا مقدودا و او را
 بزند ان فرستاد و تفقد احوال او میکرد و با مررم خود میگفت عذرا سلتم الی سیرکم
 ذاک طعما ما و چون گفتند نه فرمودی وجهها الیه طعما و در روز بیت و هتقم
 بجوار رحمت حق تعالی پیوست — مع

قطعه

و لا عار ولا شراف ان ظهرت بهم | کلاب الاعادی من فصیح و عجم

ما غرق گناہیم ز سرتا قدم اگر قهر کنی نہ ای آئیم مہ... و عفو غنی غایت...
بیان جامعیت حقیقت انسانی و احتوائی و بر فضائل حسانی و نفسیہ

دَوِّعْكَ فِيكَ وَمَا تُشْعِرُ	وَدَّاعُكَ مِنْكَ وَمَا يُبْصِرُ
وَتَحْسَبُ أَنَّكَ جَرَمٌ صَغِيرٌ	وَفِيكَ النُّطْوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ

مراد از دو حقیقتہ الحقائق کہ مقصود ہمہ است و در جمیع ذرات است و ہر
از ان غافلند و شعر دانستن از اول و مراد از دو تعین موصوم کہ مانع وصول بوجوب
و جرم تن و صغر و صغارت خوردن و انطواء و نور دیدہ شدن و کبر و کبارت و بزرگ
و انسان عالم اصغر است و مجموعہ شیا و عالم اکبر و اول خلاصہ و منتخب ثانی و جامع
و معانیت - شعر میں کُلِّ شَیْءٍ لِّبَنۃٍ و لَطِیفۃٍ + مُسْتَوْدِعٌ فِي هَذِهِ الْمَجْمُوعَةِ
میفرماید دو او تو در تو هست و نیدانی و در تو تو از تو هست و نمی بینی در تو
کہ تو تنی کو چکی و در تو تو در نور دیدہ است عالم بزرگتر من خواہی کہ شود قطره بربا
بگذر ز تعینی کہ داری ای دل + از بحر قطره است دریا محیط + ز نہار کہ از خورشید
فتح صوفیہ گویند چون اسم اللہ مقدم است بر باقی اسما و ظاہر است در
منظہر اسم اللہ یعنی حقیقت انسانیہ مقدم است بر مظاہر سایر اسما و ظہر

وَسُتَلَّتْ بِهَا	مُطْلَقِ اثَرِی اَزْخَمِ وَخَمِی
از بادہ عشق بود مستی	دین نظرند کہ کیست سب
آرزو کہ آسمان بہ پر کار نبود	بر لوح وجود نقش اغیار
ماست و خرابشیم ساقی بودیم	خمر نامی عشق را خمر
روزی کہ شراب بہ پہانہ نبود	وہ کہ ہم نشہ نہ اندید

توسیکه سعادت غزایافته اند	از صُورِ فعل خود منرا یافته اند
هر سحر که کرده اند در راه خدا	از حضرت حق اجر و جزایافته اند
شاد به تحمل اندوه و صبر بر مکر و ه	
عَصَّ عَيْنَا عَلَى الْقَدَى	وَتَصَبَّرْ عَلَى الْآذَى
اتَّمَا الدَّهْرُ سَاعَةً	يَقْطَعُ الدَّهْرُ كُلَّ آذَى
اعضا چشم فرو گرفتیم، و قدی خاشاک که در چشم افتد و قدی جمع او و تصبر تشکیب می نمود هیف میاید فرو گیر چشم را خاشاکها که در واقعند و صبر کن بر پنج و نیت روزگار گویا	
که میسر در روزگار همه ایذا شعور	ارباب صفا رسم تحمل دارند
بادشمن بادوست منزل دارند	چون سهم حوادث فلند قوس فلک
مناجات پنجاب در کف سپهر صبر و تحمل دارند باری عز اسمه	
أَيَا مَنْ لَيْسَ لِي مِنْكَ الْمَجِيرُ	بِعَفْرِكَ مِنْ عَذَابِكَ أَتَجِيرُ
أَنَا الْعَبْدُ الْمُقْبِلُ بِكُلِّ ذَنْبٍ	وَأَنْتَ السَّيِّدُ الصَّمَدُ الْغَفُورُ
فَإِنْ عَذَّبْتَنِي فَالذَّنْبُ مِنِّي	وَإِنْ تَغْفِرْ فَأَنْتَ بِهِ جَدِيدُ
ایمانت زنده ادا دهن و عفو در گزشتن جرم از کسی و استجاره ز رخا خواستن و اقرار ای عزیز من چه سید خداوند و باین معنی مستعمل نیست بگر به نسبت با عبد مثل گویند سید الفرس و جدیر نزار میفرماید ای آنکس که نیست مرا از نوزنها و دهنده بعفو تو از عقوبت نوزنها میخوام من بنده اقرار کننده ام بهر گناهی و تو خداوند نیاه نیاز من از آن آمرزنده پس اگر عقوبت کنی مرا پس گناه از من است و اگر آمرزی پس تو مان سزاوار می - شد پس ای فضل تو در انفس و آفاق حکم	

در گردشند حسب اعتبار دوت و در میده رفیع کسسه
ثبات با محمد غیر مرئیت در کمال افروخته در ثبات
و مستطبر غنمی اسب و دخت است گما بدکم لغود در
قلب المؤمن عرس الله لا یسعنی ارضی و سید عیسی
و انجی لطیف السن که قلب عبد المؤمن بعرف اهل محمداست
حقیقت محمدیست و در خامه فتوحات بابا و ظلم اوجود
و کان الشیخ ابو مدین یقول ما رأیت شیئاً الا رأیت الباء
و با در رساله منفرد در موم کلک جواهر سلک حضرت من نبیه علیه السلام آمده راجع بایده

ظ وَاِنَّ الْكِتَابَ الْمُبِينُ الَّذِي
فَلَا حَاجَةَ لَكَ فِي خَارِجِ
بِأَحْرِفٍ يُظَاهِرُ مُحَمَّدٌ
بِخَيْرِ عُنَاكَ مِمَّا سَطَرُ

[illegible]

<p>آن ره کسی عاقل و زیر نبود</p>	<p>...</p>
<p>شما ان گشت بهنیا اجزاء و شعر</p>	<p>...</p>
<p>تختی است که در خواب پیدا شده است ای عجب جهان کتاب پیدا شده است</p>	<p>...</p>
<p>در آستانه خطبه فرمود انا نقطه باع</p>	<p>...</p>
<p>انا اللوح المحفوظ و انا العرش</p>	<p>...</p>
<p>و چون صوفی می شد و بعالم بشریت باز گشت تا تو ...</p>	<p>...</p>
<p>آسمان باران است نمونست کشید *</p>	<p>...</p>
<p>و انما و خلقت ببدنی و علم آدم الاله اسماء کلمات</p>	<p>...</p>
<p>عالم که در نور خدا جلوه گر است - انسان که از او منتهی مختصر است</p>	<p>...</p>
<p>و جمیع اخبار عالم بحقیقت انسان مرتبط است</p>	<p>...</p>
<p>زین آتش خفیه که در سینه من است</p>	<p>...</p>
<p>شیخ ابوطالب که در قوت القلوب گوید</p>	<p>...</p>
<p>تو خود چه تعبیتی ای شهسواری شیرین کار</p>	<p>...</p>
<p>و شیخ ضحی الدین در خطبه نسخه الحق می فرماید</p>	<p>...</p>
<p>الحمد لله الذي جعل لآدم الحامى معلم الملك و ادا رسدجانه و تعالى</p>	
<p>نشریفات از یحیی با نفاسه خا و شمسیه بیرون دور قمر ایه اختصار</p>	

نفل گمان و نمی علیه الامر المتبس و محمداً علی بن موسی و آجتد نگرستن بجزیری که بر تو
رض کنند و تقبیح مفعله پوشانیدن. الغیب با غاب عجب. وضع نهادن از حالت
فکر کبر فاد. فتح کاتب جمع فکره و در بعضی نسخ بجای غوا مضاعفها حقایقها و الحقیقة
مسئله الثابتة التي لا تتغير الدهور و بجای لا یحتملها النظر لا یحتویها الفکر و بجای صحیح
نسام العج و عبرة پند میفرماید چون مشکها پیش آید مرا آشکارا کنه پنهان
و اگر بدخشد در محل پیدا شدن گمانها مسند پوشیده که نگر در آفرینا می چشم پوشانیده
بامر ما و غایب بنهم بر آن اندیشه هانی رستش چون شد دل پاک من معارف پیشه
برگزینم غیر حق اندیشم. تا بتبره بیان شد بر میدان سخن. و در بحر محیط عقل دارم همیشه

مَعِيَ اصمَعُ كَظِي الْمَهَفَاتِ	أَمْرِي بِهِ عَنِ ثِيَابِ السَّيْرِ
وَلِسَانُ كَشْفِ حَقِيقَةِ الْأَرْجَى	أَوْ كَالْحُسَامِ الْيَمَانِ الذِّكْرِ
وَقَلْبٌ إِذَا اسْتَنْطَقَهُ الْهُمُ	أَرَبِي عَلَيْهَا بَوَاهِي الدَّرَا

الاصمَعُ الرَّأْيُ العازم و طلبه بضم نون نای شمیه و طین جمع اوقات کعب تعاد و ایمانهم
کعب من ثياب الجبال طینا و در غایت سادغه مفعول شمیر تنگ کرده و مری بریدن
بر دیده اصابع زبانی در یغیر و توس. تنقه کبیر شیدا آنچه شسته من از طوسیر و آن
و ذوق الالذیب و شفقه فاما یثب بالفح و یثبات منسوب من و آت عفوس یا و
و ذکر برهن قول و استنطق سخن دریا و ردون و آرا و آفرین شدن و یعدی علی البلاء
صیغ مایه با منست ری عازم چون نیز نای شمیه کمانک کرده که میبزم بان اخطا
و راست زبانی چون زبان مرد فراح خلق که مانند شمر مست باشد یا چون شمیر بر آن
آهن پولاد و مر است دلی که چون بر سخن آورد و آوراند و هها آفرین شود بر آن در کار با

من شود اینان پس نیست هیچ حاجت و مرزا و راجی که خبر دهد از تو با آنچه نوشته
 یسیر را باغی . مجموعه اسرار الهی نیم و لوح و قلم و حرف و سیاهی ماییم
 پس به مقصود تو بتدبیر و از خود بطاعت هر چه خواهی ماییم و فتح ازین وادی است
 ان یتلوه الله التا طق که حضرت مرتضی علی علیه السلام فرموده در وقتیکه شکر معادیه
 بقیق بخفها بر سر نیزه ها کردند و شیخ محی الدین گوید

ظ

انا القرآن والسبع المثانی	روح الروح لروح الاواب
فوادى عند مشهودى	بشهادة وعندكم لسا

تحسین علم هدایت شعار و تقبیح جهل غوایت و شمار

العلم بالله جماع الشكر	والجهل بالله جماع الكفر
------------------------	-------------------------

الجماع بالكسر جمع كنهه يقال الخمر جماع الاثم والكفر بحمود النعمة وهو ضد الشكر
 و آبرای قسم یا الصاق میفرماید علم بخدا جمیع كنهه اصناف شکرست و جهل بخدا جمیع كنهه
 اجناس حق ناشناسی است شعده هر دل که از علم معرفت یافت کمال و غافل نشود
 شکر در همه حال و و جهل کسی که ماند در قید ضلال و پیوسته کند نعمت حق را یا مال

انظروا صفاء طبع وقاد و جلاء ذهن نقاد	
--------------------------------------	--

اذا المشكلات تصدين لي	كشفت غوامضها بالنظر
وان برقت في محل الظنون	عجيا لا يجتليها البصر
مقتعة بغيوب الهاموس	وضعت عليها صريح الفكر

اشكل الامراض البش و تصد می پیش آمدن و کشف برهنه کردن از تانی و الغامض
 من الكلام خلاف الواضح والنظر التأمل والفهم و برق و برق و خشمیدن از اول

فَطْنٌ كُلُّ رَذِيَّةٍ فِي مَالِهِ	وَإِذَا أَصِيبَ بَدِينُهُ لَمْ تَشْعُرْ
------------------------------------	---

بهیمه چارپای و اصابت رسانیدن میفرماید ای پسرک من بدستی که بعضا از مرد
چارپاست در پیکر مرد شوای بنیای زیرکت بهر مصیبتی که در مال اوست و چون
رسانیده شود مصیبت بدین او نداند شعله استند جماعی بصورت انسان
وز روحی حقیقت اندا بخرکیان + دینت برین گروه ابد و شوار + دنیا است برین مردم دامن آسان

تحسین تحصیل ادب و بزرگی در صغر سن و اول کودکی

حَرِصٌ بَنِيكَ عَلَى الْآدَابِ فِي الصَّغْرِ	كَيْمٌ تَقَرَّبَ بِهِمْ عَيْنَاكَ فِي الْكِبَرِ
وَلَمَّا مَثَلَ الْآدَابِ تَجْمَعُهَا	فِي عُفْوَانٍ لَبِيبٍ كَالنَّقْشِ فِي الْحَجَرِ
يَهِيَ الْكُنُوزُ الَّتِي تَمُوتُ خَائِرُهَا	وَلَا يَخَافُ عَلَيْهَا حَادِثُ الْغَيْرِ

حرص بصا و بمله یا معجمه و تحریض بر انگیزتن و تحریص حریص گردانیدن و قرة و قرد
چشم روشن شدن از رابع و عفو ان یضم عین اول جوانی و صبی بکبر ص دود کی
و نقش نگار و کنز گنج و نما افزون شدن و الذخیره واحدة الذخائر و الغیر بکبر الغین
الاسم من غیره الشیء فقیر میفرماید بر انگیز بهر آن خود را بر ادبها در خردلی تابان شود
با نشان و چشم تو در بزرگی و بدستی که دستان ادبها که جمع میکنی تو از اول کودکی
چون نقش است در سنگ آن ادبها گنجهاست که افزون میشود ذخیره آن و ترسیده

در علم و ادب کوش با یام شباب	آداب جوان بچو نقش باشد بر سنگ
------------------------------	-------------------------------

وین نقش نمیشود بصد قرن خراب

إِنَّ الْأَدِيبَ إِذَا زَلَّتْ بِهِ قَدَمُهُ	يَهْوَى عَلَى فُرُشِ الدِّيَارِ وَالسَّارِ
--	--

وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ	۱	وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ
وَلَسْتُ بِمُعْتَرِفٍ فِي الرِّجَالِ وَلَكِنِّي مُذَرَّبٌ بِالْأَصْغَرِ		وَلَسْتُ بِمُعْتَرِفٍ فِي الرِّجَالِ وَلَكِنِّي مُذَرَّبٌ بِالْأَصْغَرِ

وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ تَبَرُّكاً لِرَبِّهِ كَرِيمٍ كَرِيمٍ كَرِيمٍ
وَلَسْتُ بِمُعْتَرِفٍ فِي الرِّجَالِ وَاصْفَرَّ زَبَانُ دُلٍّ وَغُورٍ بَاقِي مَانِدُنْ اِزْأَوَّلْ مِیْغَرِ مَایِدِ
وَلَكِنِّي مُذَرَّبٌ بِالْأَصْغَرِ مِیْغَرِ مَایِدِ مِیْغَرِ مَایِدِ مِیْغَرِ مَایِدِ
وَلَكِنِّي مُذَرَّبٌ بِالْأَصْغَرِ مِیْغَرِ مَایِدِ مِیْغَرِ مَایِدِ مِیْغَرِ مَایِدِ

وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ	۱	وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ
وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ		وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ

تَبَرُّكاً لِرَبِّهِ كَرِيمٍ كَرِيمٍ كَرِيمٍ كَرِيمٍ

وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ	۱	وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ
وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ		وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ

وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ تَبَرُّكاً لِرَبِّهِ كَرِيمٍ كَرِيمٍ كَرِيمٍ
وَلَسْتُ بِمُعْتَرِفٍ فِي الرِّجَالِ وَاصْفَرَّ زَبَانُ دُلٍّ وَغُورٍ بَاقِي مَانِدُنْ اِزْأَوَّلْ مِیْغَرِ مَایِدِ
وَلَكِنِّي مُذَرَّبٌ بِالْأَصْغَرِ مِیْغَرِ مَایِدِ مِیْغَرِ مَایِدِ مِیْغَرِ مَایِدِ

وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ	۱	وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ
وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ		وَرَفَعَ زَبَانَ مِنْ جِهَانٍ كَرِيمٍ شَدَّ أَلْسُنَ طُلُوعٍ مِنْ بَحْرٍ جَانِبِ كَوْنٍ

وَعَدَ بَيْعَ قَبُولِ كَرْدَن بَهَانَهُ وَتَقَامُ بَيْعُهُ بِفَيْعِهِ جَائِزٌ وَحُجَّتُهُ وَدَلِيلُهُ خُشْتَن -
 وَاَبْلَا اَشْكَارِ كَرْدَن وَاَدْلَاجِ از اَوَّلِ شَبِّ رَفْتَن وَتَجْمِیرِ ذَرِگَرِ مِگَرِ رَفْتَن مِیغَرِ فَا یَدِ
 بَخَطَرِ اَفْکَنِ خُودِ رَا مَنشَنِ بَسَنَ کَرْدَن کِه نِیست هیچ آزادی بَرستی کَرْدَن مَعْدُورِ رِ
 گَر نِیابی دَر جَا آخِی مِی جُوی پس اَشْكَارِ اَکَن بَهَانَهُ رَفْتَن اَوَّلِ شَبِّ وِ رَفْتَن دَر وَقْتُتِ

شعر	ای خواسته از حضرت حق جا بجا در سعی و طلب کوشش روزی یا	ز صحرای مستنن فارغمال خساره مقصود بعد از جمال
-----	--	--

خَطَابُ بَاشَعْتِ بْنِ قَیْسٍ وَدِصْفَتِیْنِ وَارْشَادُ اَوْ بَصِیرٍ وَتَمْکِیْنِ

اصبر علی تعب الادلاج والسهل لا تضجرون ولا یحجزک مطلبها	وَبِالْزَّوْجِ عَلٰی الْحُلُجَاتِ وَلِلْبُکْرِ فَا لَنْ یُتَلَفَ بَیْنَ الْعِزِّ وَالصَّبْرِ
---	---

اَلرَّوْاحُ مِنْ زَوَالِ الشَّمْسِ اِلَى اللَّیْلِ وَکِبَرَةُ : مَدَادُ وَبَدِ بَیْعَتِ کَوْنِ جَمْعِ اَوْدِ عَمَّازِ عَاجِزِ کَرْدَن
 دُخِ بَضْمُ نُونِ رَوَا شَدَن حَاجَتِ وَتَلَفِ هَلاکِ شَدَن اَز رَا یَعِ مِیغَرِ مَایِدِ صَبَرِ کَرْدَن
 بَر رِیخِ رَفْتَن اَز اَوَّلِ شَبِّ وَبِخَوَابِی وَبِزَمَانِ بَعْدِ اَز پِشْتِیْنِ بَر حَاجَتِهَا وَبِیَا دَوَاحِی
 تَنگِلِ مَشُو وَبَایَدِ کِه مَاجِزِ کُنَد تَر اَطْلَبِ اَن چِه رَوَانِ شَدَن حَاجَتِ تَلَفِ مِی شُود دِیَا

سُتِ تَنگِلِی **شعر** ای ز تو خدا و خلق عالم خشنود به گاهی که تری
 هَمِیْ مَقْصُودِ غَمْنَاکِ مِی بَاشِ وَ عَاجِزِی مِی نَمَکُنِ کِه کَرِ نَفْضِ خُدا اِبرَانِ نَظَرِ اَبِی رُودِ

اِنِّی وَجَدْتُ فِی الْاَیَّامِ تَجَرِبَةً وَقُلٌّ مِّنْ جَدِّ فِی اَمْرِی طَائِلَةً	لِلصَّبْرِ عَاقِبَةٌ مَّحْمُودَةٌ اَلَا شَرٌّ فَلَا یَسْتَصِحُّ الصَّبْرُ اِلَّا فَا رَا الطَّیْرَ
---	---

اَشْرَ نِشَانِ کِه اَز چِخْرِی بَازِ دُخْطَالِیهِ چِخْرِی اَز کِسی خُوا سَتَن وَاَسْتَحْجَابِ مَصَاحِبِ سَتِ
 دُفُوزِ فِرُوزِی یَا فَنَ مِیغَرِ مَایِدِ بَدِ رَسَنِی کِه مَرِ مَانَدِ ۰۰۰ رُودِ ز کَارِ بَخَرِجِ اَسْت

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ ذُو عِلْمٍ وَمُسْتَجِيعٌ | وَاَعْلَمُ سَائِرِهِمْ كَاللَّغْوِ وَالْعَكْرِى

مبوی فرد افتادن از نانی و غراش آنچه بگترانند و فرشت بضم فاء و عین جمع او و دیبا
و سر برخت و سر بضم سین و راجع و معنی یا و اگر فتن و سایر باقی چیزی و لغو بیهوده
و عکس دردی میفرماید بدستی که صاحب ادب چون بلغز او را قدمی فرفتند
بر بستر آید و بر تختها مردم و وصف اند خد او ند علم و شونده یا دیگر نده و باقی ایشان
چون بیهوده و دروند شاعر ای گشته بعقل وزیر کی فرزانه تحصیل کمال

خویش کن مردانه و صافیت کسی که علم و حکمت دارد و باقی همه در اندرین میخانه
بیان آنکه شربت مراد بکام کشیدن موقوفست بر زهر محنت و مشقت چشیدن

لَا يَبْلُغُ الْمَرْءُ بِالْأَحْجَامِ هَيْئَةً | حَتَّى يُوَاصِلَهَا مِنْهُ بِتَغْرِيدٍ
حَتَّى يُوَاصِلَ فِي أَفْئَانٍ مَطْلَبُهُ | عَوْدًا يَجِدُ وَاعْتَابًا يَنْعَذِبُهُ

مواصد و وصال بخیری چون کردن و تغیر بخطر هلاک افگندن و فتن شاخ درخت
و افئان جمع او و مراد انواع و الغور المطمین من الارض و التجد ما ارتفع منها -

و التذیر فی الامر التقصیر فیه میفرماید ترسد مرد بوابس شدن بهمت خود تا پیوند کند
آنها از خود با فگندن نفس در ورطه هلاک و تا پیوند کند در انواع طلب خود نشیب افراز
و خوشد و ساختن خلق را به تقصیر در کار ایشان - شش خواهی که شوی رضی حق و تو نمند
وز بجز تو سوزند که آب چوبند و از او چو حیض رو بگردان شود و خوشید صفت بایه قدر تو بلند

خَاطِرُ نَفْسِكَ لَا تَقْعُدُ بِمَعْجَزَةٍ | فَلَيْسَ خَرَجَ عَلَى عِزٍّ مَعْدُومٍ
إِنْ لَمْ تَمَلْ فِي مَقَامٍ مَا تُحَاوِلُهُ | فَأَبْلَ عَذْرَاءَ دِلَاجٍ وَ تَهْجِيرٍ

مخاطره بخطر افگندن و بعدی بالبا و معجزه بفتح جیم یا که عجز نیست کردن

۱۲
 محض بدندان گرفتن و انتظار چشم داشتن و سینه سینه گیری میفرمودند که اگر بدندان
 گزوده را و زنگار چسبیده دار و رفتن غم و چه بر سنی و رفتن غم و زنگار دست
 چشم دارند آن و گم بر سینه را گزند و مبتلا شوی بان چه سینه را گزند و مبتلا شوی بان
 در پی آنست **شعر** از بخت بد خویش آفران یابی چه زار و متهمین
 و دوست تاب بخت یابی و آزرده مشو که گردان صبر کنی ؛ ماکا ؛ غیب فتح و دولت یابی

دُبَّ عَافِي سَلَى بَعْلِي	وَمَشَى مَا يَأْتِي مِن بَهْرَةٍ
كَمْ مَيَّ فِي عَلَي تَحْوَرَه	وَمَبْتَلَى مَا يَأْتِي مِن حَذَرٍ
وَفَارِحَ فِي عِشَاءَ لَيْلَتِهِ	دُبَّ إِلَيْهِ الْبَلَاءُ فِي سَكْوَةٍ

معافاة عافیت دادن و معافاة برنج بردن و التهور الوقوع فی الشیء لعدو و مسالاة
 و عشاء شبانگاه و السحر اختلاط ظلمة آخر الليل بضياء النهار و جعل اسم الوقت ميفر
 پس عافیت داده گله کرد به بیمار خود پس ناله کننده خواب نکرد از مرض بخوابی خود -
 پس برنج برنده بر بی باکی خود پس مبتلا خواب نکرد از برهنه کردن خود و پس شاد و پند
 در شبانگاه شب خود که نرم رفت بجانب اوبلا و سحر اویش این خرج فلک که نیست و سحر
 مگر ابل سعادت بر وی یکن و جمعی که بگوی عشق را باب و لند و دارند برادران زمین خرج کنند

مَنْ حَبَّبَ الدَّهْرَ دَهْرَ حُبَّتِهِ	وَأَنَا لِمِنْ صَفْوِهِ وَمِنْ كَدِّهِ
---	--

وَمَنْ نَكُوْشَ كَرْدَن دَکَر بفتح تیرگی - صیغرا میاید هر که صحبت دارد و بار و نگار
 که مَشَر کند صحبت او او بیاید از صفا او و از تیرگی او و پس هر کس که شود خواه و شهرب شهر
 پیوسته بود و با شهر شهر و گاهی خود از عیش و طرب مجرعی و گاهی کشد از برنج و تعب کند

بیان احوال دنیا که صفا او با گرد و کدورت انگیخته و شهد او باز بر قاتل آمیخته

بر اسرار خجاستی توده انزوم باشد کسی که گوشت در کار می نه جوید از این صاحب
 شود و صبر را اگر کسی که فیه و زنجی یا بد بظفر - شر و حشمت کام گز ترا باشد صبر
 ناک و بران ظفر یا چون ببر من تجر کرده ام که صابر همه فرز سایه اعتبار و ناموس

احمر صبر و تحمل و ارشاد و بفضیض و تو کل

صبر فکلی لا یغیر العسر تسیر	وکل امریه وقت و تدبیر
والمهمین فی جاکنا ناظر	و فوق تدبیر نای الله تقدیر

عسر دشو شدن از خامس و تسیر آسان کردن و تدبیر اندیشه کردن در عا
 و لم یمن التاب و یمن من غیر من الخوف و اصل ما امن فهو امن بهر تین
 قلب الهیة انشبه کراحتة لاجتماعها فصار ما یمن ثم صیرت الاولى کما قالوا
 الله اما و ارشاد یغیر ما ید صبر کن اندکی که بعد از دشواری آسان کن دنی
 بهر تین منی مرا و ارشاد حکامی است و اندیشه کردنی و مر خدا ایر که گویم است در حالتها ما
 تدبیر است و بالایی اندیشه کردن ما مر خدا از اندازه کردن است شعر

ای زنده از جام صفات دجی	وز رخ خوار آن فرخت شده
ز رخار خور خسته که در علم خدا	دارد شب تیره روز روشن از
رندی که چو من اهل تو کل باشد	هر خار که پیش او رسد گل باشد
انگاه شوی اهل تو کل که ترا	در هر غم و محنتی تحمل باشد

بیان الطوار سرای پنج که رنج او با جنت و رآ او بارنج

إِنَّ عَصَاكَ الدُّهْرَ فَانْظُرْ فَرَجًا	فَإِنَّهُ نَزَلَ جَنَّاتٍ
إِنَّ مَسَكَ الصُّرُوبِ وَتَبَلَّتْ بِهِ	فَأَصْبَحَ فَإِنَّ الْمَرْخَ فِي أَثَرِهِ

و آنگاه جامه پوشیدن و دستمال خوار کردن و آنستند نامطلوب میفرماید
 شاید که بشخوری صافی شود پس سیراب کند تشنگان را که در آنگاه گردانیده است
 ایشانرا بشخور تیره شاید که پهلوی برهنه زود جامه بپوشد و شاید که خود کرده بستم کرده باشد
 زود یاری کرده شود **شعر** ناگاه ز غیب نوا نوازی برسد و یگانگی جن
 سرو نوازی برسد و مرغ دل من چنین نماید ضایع و ز عالم قدس شایه بازی برسد

عَسَىٰ جَابِرُ الْعَظِيمِ الْكَبِيرِ بِالْطَّيْفِ	سَيَرُّ تَاجَ الْعَظِيمِ الْكَبِيرِ فَجَبَرِ
عَسَىٰ اللَّهُ لَا تَيَّاسُ مِنَ اللَّهِ أَنَّهُ	يَسِيرُ عَلَيْهِ مَا يَعْزُ وَيَعْمَرُ

ارتاح الله بخلان بر همه و کسیر آسان شدن و غره یافت شدن ز شانه و غره
 جبر عسلی در بیت ثانی برای اشعار با طلاع حق تعالی بر مقاصد و مصداق بعد یاد
 و عدم احتیاج ایشان بتفصیل و تصریح میفرماید شاید که بگریزند استخوان شانه
 به نیکوکاری خود زود رحم کند مر استخوان شکسته را پس بند و آنرا شاید که خدا ما بر منده
 از خدا بد رستی که او آسان است بر و آنچه یافت باشد و دشوار باشد **شعر**

اَمْ دَل مَن اَزْجُور فَلَا لِي	بَنَشِينِ وَ تَوَجَّجُ اَكُنْ نَفْسِي
اَكْرَهَ رُحُودَتِ رَا بَخْدَا بَكْدَارِي	نَاكَاهَ رَسَدَ زَغِيْبٍ فَرَا بَارِي

بیان تبدل تغییر این سراغ و خواهد و صحبت اندوه و خواهد و فرج و صبر و

لَيْسَ سَائِي دَهْرُ عَزَمْتُ تَصْبِيرًا	فَكُلُّ بَلَاءٍ لَا يَدُومُ يَسِيرًا
وَ اِنْ سَائِي لَمْ اَبْتَهِجْ بِسُرُورِهِ	فَكُلُّ سُرُورٍ لَا يَدُومُ حَقِيرًا

سست و سرور نداشتن و شاد شدن و آفتها چنان شدن و الحفیة الصغیرة الذلیل
 میفرماید اگر غلین کند مرا روزگار دل نهم بر صبر چه هر طایبی که بهیئت نیست آسانست

يَا حَاتِبَ الصَّفْوَىٰ فِي الدُّنْيَا لَا كَدَّيْهَا وَعَلِمَ بِأَنَّكَ مَا عَمَّرْتَ مَهْمَحْنَكُ	طَلَبْتَ مَعْدُومًا فَابْتَئِ مِنَ الظَّفَرِ بِالْخَيْرِ وَالشَّرِّ وَالْمَيْسُورِ وَالْعُسْرِ
--	---

معدوم نیست و تعمیر زندگانی دادن و امتحان آزمودن و میسور آسانی و عسر بزم دشواری
دشواری قال عیسیٰ ابن عمر کل اسم علی ثلثة احرف اوله مضموم و اوسطه ساکن فمن العز
من ثقله و منهم و یخفف مثل عسر عس و علم علم میفرماید ای جوینده صفا در دنیا
بی تیرگی هستی معدومی را پس نا امید شواز فیر و ز شدن و بدانکه تو مادام که زندگانی
داده شده از موده نیک و بد و آسانی و دشواری - شش دنیا که محل اهل صورت باشد
در نقش صفا او که دورت باشد و در دیت که از شر بستی مانده و نظر گشت دنیا بضرورت باشد

أَتَىٰ تَنَالُ بِهَا نَفْعًا بِأَلَا ضَرَرٍ فِي الْجُبْنَ عَادُوْنِي الْإِقْدَامِ مَكْرُمَةٍ	وَأَنَّمَا خُلِقْتَ لِلنَّفْعِ وَالضَّرَرِ وَمَنْ يَفْضُرْ فَلَنْ يَنْجُو مِنَ الْقَدَرِ
---	---

اتنی از کجا و جتن بدول شدن از خاص اقدام به پیش شدن در خجک میفرماید
از کجا یا بی دنیا سود کردن بی کردن کردن و بدستی که دنیا آفریده شده است بر دشواری
و کردن کردن در بدول شدن ننگ و در پیش شدن ننگ بر گوار است و نه
میگزیند پس سنگار نمیشود از تقدیر - دباغی خوانند جانیه که بی ناب عسر
گردند جد از آتش غم خوشتر و لیکن چه توان کرد که از جنس خبر که کس نیست که شش خاص از شیر بد

عَسَىٰ مَهْمَلٌ يَصْفُو فَيُرَىٰ ظَهْرُهُ عَسَىٰ بِالْجُنُوبِ الْعَادِيَاتِ سَتَكُفِي	أَطَالَ صَدَاهَا الْمَهْمَلُ الْمُتَكَدِّرُ وَبِالْمُسْتَدَلِّ الْمُسْتَضَامِ سَيَفْضُرُ
--	---

منهله آبشخورد ظواهر تشنه شدن و اطالت در از گردانیدن و صدی تشنگی و مکرر تیر و

تَشْبِیهِ جَبَلِکَیْنِ وَ رَمْلِیْنِ عَمَّارِیْمَانِ بِاَمْرِیْکَیْمِ قَضَیَا

وَقَدْ عَلِمْتَ عَلَیْکَ فَاِنَّ اِلَآهَکَ لَا مُدَا

فَتَیْسَ بِاَمْرِیْکَیْمِ وَ تَقْرِیْمَکَیْمِ

تقدیر اندازد، تصور باز بسپاردن معجزه را بدستان کن بر خود کارا چه بدست کن
که کار را بکف خداست نشان آن آید، بخوازند از دست آن و تا کف از دست آن

تو ای نور بصر طریقه بیان گدیر

چون کار بقدر خدای موقوفست

برای آنکه موت بقدر خدایست و اگر تخلف از او محض خطاست

ای تو خجسته حرم التوبه بگو

تو که توبه را در کمال کمال

خبر بگردد از صفت مشبه و آتی بوی مفعول قید افروزم میسر بر فوج کمال

معجزه را بد در که ام در روز خود از مرگ بگریزم روزی که تقدیر باشد در روزی که

روزی که تقدیر نشده بودیم از پاک و چون تقدیر شده باشد بدست از تقدیر

روز که تقدیر نیست خواهی مرو

از مرگ نمی سازم جلوه گران

تهدید عذر از قتل اهل تقصیر و بیایان بر قوا عذر قضا و تقصیر

و بعد از آن تقصیر اهل تقصیر

بکل امر و یاتی بما هو اهله

این امر از قتل اهل التقوی یا اهل الفقیر و از تقصیر یا تقصیر

و اگر شاد و گندم را شاد و خوشم بشاد کردن آید شاد شدن که همیشه نیست حقیر است شاد

ای دل ز خشم زانده نشو	وز یاری دهر شاد و خوشم نشو
آه آن جهان بیک نفس میگذرد	آهسته بقید سیر و ماتم نشو

اظهار صبر و زردمان خوش و شکر در آوان سر

لَئِنْ سَأَلْنِي دَهْرٌ فَقَدْ سَرَنِي	وَإِنْ سَأَلَنِي سُرٌّ فَقَدْ سَرَنِي سِرًّا
يَكُنْ مِنْ الْأَيَّامِ عِنْدِي عَادَةً	فَإِنْ سَأَلَنِي صَبْرٌ فَإِنْ سَرَنِي شُكْرٌ

تا وقت خوی و صبر خبر میدهد از خود است ای فدا دلی صبر منیر ماید اگر غمگین کنی
روزگاری بس حقیقت شاد کند مرا روزگار و اگر برسد دشواری پس بحقیقت رسد
من آسانی برای هر کس که روزگار زرد من خوی بسته پس اگر غمگین کند مرا خوی
میراست و اگر شاد کند مرا خوی من شکر است شکر در هر جا که در اما بر یافت
در لطف و ناکرد مرا شاکر یا بهیچ شکر که نفس من بوقوع خدا و خور ابرو خورشید قادر یافت

ستایش نفس مطمئنه با شاد و در شاد او به صبر و استعلا

فَتَى النَّفْسِ يَكْفِي النَّفْسُ حَتَّى يَهْتَبَهَا	وَإِنْ تَسَرَّعَتْ حَتَّى لَيْسَ لَهَا نَفْسٌ
نَاعُصِرُ فَأَصْبِرْ لَهَا أَنْ لَقِيَتْهَا	يُدِيمُ حَتَّى يَكُونَ لَهَا يُسْرٌ

عسارتنگ دست شدن و دیدیم خیر و نام با نبرد یعنی بعد چنانچه کتبه است ظهور
بیغرماید نو اگر نمی نفس است باشد نفس مطمئنه که باز دارد داور از خواست و اگر چه
که دست شود بر تبه که گزند کند با و در پیشی پس نیست هیچ دشواری همیشه پس صبر کن
آی آن اگر بری بآن تا باشد از پس آن آسانی پس آن نیست غنی که مال زیاده دارد
در صف اهل عالم باشد در پیش به است غنی که قاف قاف جهان بخار و بنظر اگر چه باشد در پیش

تغییر شخصی که از کسوت استعداد عاری نبوده و حسن طالع و صبیحی از اقران بوده

سُبْحَانَ رَبِّ الْعِبَادِ وَالْوَبْرَةِ	وَدَانِزَةِ الْمُتَفِينِ وَالْفَجْدَةِ
لَوْ كَانَ سِرْدَقُ الْعِبَادِ مِنْ جَلْدٍ	مَا نِلْتَ سِرْدَقَ رَبِّكَ مَدْرَسَةً

فنی اساس یافته و بره و در برابر کثرت الوبر و برپشم شست و آلتا برهنه کردن و فحور بی سامانی کردن و در کلخ و در بعضی نسخ بجای والوبره یا و بره و و بره نام شخصی است میفرماید پاک پروردگار بندگان دشمنان بسیار بشم و و زنی و بنده برهنه گاران و بدکاران اگر بوی سوزنی بندگان از سختی نمی یافتی از روزی پروردگار مکلخی ش

دشمن که برهنه است از کوششین	دار و خیال ناز و نعمت نسکین
گر روزی با سعی و کوشش بود	سنگ نشدی بر دوزی سنگ نغین

بیان اختلاف روزگار و قتل لیل و نهار

سَأَيْتُ الدَّهْرَ مُخْتَلِفًا يَدُورًا	فَلَا حُرْنَ يَدُومٌ وَلَا سُرُورًا
وَقَدْ بَنَيْتُ الْمُلُوكُ بِهِ قُصُورًا	فَمَا بَقِيَ الْمُلُوكُ وَلَا الْقُصُورُ

اختلاف گونه گونه و دور گردن و ملک پادشاه میفرماید دیدم روزگار را گونه گونه که گرد میگرد و پس نه اندوه می ماند همیشه و نه شادی و بحقیقت بنا کرده اند پادشاهان کوشکها پس نماد پادشاهان و کوشکها ش ایام که مبدم بنگی و گرسنت تا چشم بهم زنی بنگی و گرسنت و دریا می سربست که از روی خیال و در نفسی کام نمک و گرسنت تنیه بر فناء دنیا که بخت خافلانست و منع دشمنان شامت که فوجی طران

جَمِيعُ فَوَائِدِ الدُّنْيَا عَرُودٌ	وَلَا يَبْقَى لِمَسْدُورٍ سُدُورٌ
فَقُلْ لِلشَّامِتِينَ بِنَا أَفِيقُوا	فَإِنَّ نَوَائِبَ الدُّنْيَا تَدُورُ

سزید سستی زدن اگر سستی کننده که بیند نفس خود را که فرو آمده است در محل سستی
 در هر روزی آورد آنچه او را سزاوارت است ایس بعضی سزاوار اند مرنگوی را و بعضی
 سزاوار اند مبدی را شش هر کس سرشته شد چیزی گل او چه سر برزند آنچه بر دام
 از دل او و نیکی و بدی با بقدر خداست و هستند دلیل قدره شامل او - **قصه**

بیان آنکه سعادت و شقاوت مردم بقدر خدا و بنیاد کاخانه آفرینش بر

لِلنَّاسِ حُصٌّ عَلَى الدُّنْيَا يَتَّبِعُونَ	وَصَفَوْهَا لَكَ مِنْ حُجِّ يَتَكَبَّرُ
كَمْ مِنْ وَلِيٍّ عَلَيْهَا لَا تَسَاعِدُهَا	وَعَاجِزٌ نَالُ دُنْيَاهُ بِتَقْصِيرٍ

تندیر اسراف کردن مال در نفقه و نگهدیر نیر ه گردانیدن و الحاح سختی کردن در سوال
 میفرماید مردم راست حرصی بر دنیا با اسراف در نفقه و صفای آن متر است
 بهمه گردانیدن بسیار سختی کننده در سوال بر دنیا یاری نکرد دنیا او را بسیار عاخر
 دیا و دیر سستی کردن - **شعر** خواهند جاعته بزرگی و شرف و در گنج اهل
 هیچ نیارند بکف و ناگاه شکسته که باشد بطرف و از غیب محل فیض گردد و چو صدق

لَمْ يَرْزُقُوهَا بِعَفْلٍ حِينَ مَا رَزَقُوا	لَكِنَّهُمْ يَرْزُقُوهَا بِالْمَقَادِيرِ
لَوْ كَانَ عَنْ قُوَّةٍ أَوْ عَنْ مُعَالِيَةٍ	طَارَ الْبُزَاءُ بَارِذًا قِ الْعَصَافِيرِ

رزق روزی دادن و بازی باز و براهه جمع او و عصفور گنجشک میفرماید اینان
 روزی داده نشدند به عقل و تنیکه روزی داده شدند لیکن رزق داده شدند در دنیا
 بانداز ما اگر بودی روزی از نیر و یا غلبه جستن سپردندی باز آن روزیها گنجشکان شود

روزی که در فیض الهی شد باز	در علم خدا رزق کسان شد مناز
اگر روزی با بقدر قدرت بودی	روزی که بر حریم خودی باز

بر کسی باور دقت خوار است

سفره از سفره مضاعف - اجید -

وَقَدْ سَجَنَ الْفَانُ وَهُوَ لَا يَدْرِي
وَكَمْ مَنَاحِيْرُ فِي الْمَدَائِنِ وَالْأَنْدَادِ

تجربون و حیات در اندیشه شب و بخت با در آید انسان و ایمان طایفه انفس و زوال الحول
من اناج، و تحلیا صفت زمانا محذوف میفرماید امیدواری در دنیا زمانی دراز
و نیکوئی چون در اندیشه که آیا میزگره تا بد او پس بسیار تند رستی مردی بخوبی
زیست، روزگار را در گاری و بسیار چو اندری باشد و در شبانگاه و باشد در باد و باران
و بحقیقت باشد شده باشد کشفهای او او نمادش می باشد بخود سلسله عمل اهل
تاج و خدای فریب زده علم و عمل مانند آینه آن کن که نوری باشد و ناگاه گریبان و در خیال

در اعتماد بر شصت و روز کار و تحریف از قضا حضرت جبار

أَحْسَنْتَ لَكَ الْيَوْمَ إِحْسَنْتُ	وَلَمْ يَجْعَلْ سَوْهَا يَأْتِي بِهِ الْقُدْرُ
وَمَا لَكَ الْيَوْمَ الْيَوْمَ يَأْتِي فَغَيْرُكَ	وَعِنْدَ صَفْوَالِيَا يَجْعَلُ الْكُدْرُ

مسأله ای که در آن میفرمایند که اگر دی گمان خود را بر روزگار چون نیکو شد و نرسید
از بدی و آنچه می آید و نرسد تقدیر و پیشگویی کرد ترا شبها پس فریفته شدی بآن و نزد صفای
شبها نرسیدی و در آن شبها ایامی که کام خویش از گردش دهر + کام تو نغم نگشته
آلوده بودی به هر چه در عالم میبود + به تقدیر ترا + بر هم شکند بزور سر نخیزد قهر

مجلس شورای ملی

انفاقه بجوش آمدن میفرماید میسوزد و میسوزد
پس بگویم دشمنان را که شادی کننده اند و میفرماید

مگردون که شود چو سیاهی
خشم تو چو شد گشته از تو شاد شود

نیکو منش دنیا که هم اقبال او میوه
ما هذیه انذنی الطائب ها
و ان اقبلت شغلک دیا نته

دیگر

شغل مشغول کردن از نالت و دیانت و به
مروید خود را اگر رنجی و او نمی داند اگر رو او
مشغول کند او را بد روشی شعر - ۱۱
جان به بیهوده کنی و دنیا چو رود تمام فقر

خطاب بد دنیا که توجه با او
و میوه درخت او

اَدُنْیَا عَدَمْتِکِ مَا اَمْرُکِ
مَا ذَا اَنْ حَیْرُکِ ذَا اَیْقُکِ

دیگر

عدم بسکون دال گم کردن از رابع و مر
وصف ریختن از اول و دنیا منادی و
چه تلخی تو برای بیایا باها پس چه گزند
بر او شتر خود را بش دنیا که گلش ز روی به

۱۰
 اَوْ اٰخِرُ حُجْرٍ مِّنْكُمْ يَخْلُبُ فِيْهَا ۚ اَلَيْسَ لَیْسَ لَیْسَ وَلَا اٰخِرُهُ ۚ

المو فور الشی الام و آخره آنجهان و در غربک و نحو جمع کمال من شد لی نفس غلبا
 فقد حازه و حیا زه و حرم و حرمان بی روزی کردن ازینانی میفرماید بآیه بزرگوار
 دنیا را و تمام هست است م اور از پس آن ثواب آخره و دیگری دنیا و نلو سپیده است
 از پی می آید آنرا آخرتی نیک و دیگری بجهف از بست بنه برده است بر جمعیت جمع
 و دیگری بی روزی کرده شد از هر دو انسان نیست م اور دنیا و آخره نش

جمعی همه از برای دنیا باشند	فومی همه از برای عقی باشند
دارند جامع ازین بر دو نب	حقی دراز بر دو نب

سُنَّ اصْفَافٍ بَشَرٍ كَخَيْرٍ اَوْ اَمِيحَةٍ سَتِ بَشَرٍ

اَسَاجِدُ لِلنَّاسِ مِثْلُ تَهْمٍ	اَحْلَمُ مِثْلُ تَهْمٍ
وَ اَحَدُ دُنْيَا مُقْبُوضَةٌ	يَتَّبِعُهُ اَخْرَافٌ حَزَنَةٌ
وَ اَحَدُ دُنْيَا مُحْمُودَةٌ	لَيْسَ لَهُ مِنْ لَعْنَةٍ خَرَدَةٌ
وَ اَحَدٌ قَدْ بَكَّتْهَا حِمَا	قَدْ جَعَلَ الدُّنْيَا مَعَ الْاٰخِرَةِ
وَ اَحَدٌ مِنْ بَيْنِهِمْ صَاحِبٌ	لَيْسَ لَهُ دُنْيَا وَلَا اٰخِرَةٌ

تبریز جدا کردن و قبض تنگ کردن و ضایع شدن کمال من بجا گرفته و مردم جدا کرده اند
 از یکدیگر حالها و ایشان بر نه کرده اشکارا بین کی دنیا و تنگ کرده شده است از پی می آید اورا
 و غرضی نیک نمی آید او ستود است م اور از پس آن ثواب آخرت و کی بجهفیت فیروز
 بر دو ایشان بحقیقت جمع کرده دنیا و آخرت و کی از میان ایشان ضایع نیست م اور دنیا و آخرت نش
 شد جامع بر دنیا بل هر دو در هر دو نبی حاصل و جمعی در هر دو نبی اند و بعضی در هر دو نبی اند

	وَنَدِمْتُ كَسِيَّ بَصُورِ الْإِنْسَانِ بِمَعْنَى شَرِّهَا نَدِمْتُ	
وَمَا لِيْ مَا يَمْضِيْ مِنْ غَيْرِ وَأَنَّ الْبَهْمَاءَ عَلَيْنَا كَيْكِرٌ هـ وَلَمْ تَنْكَسِفْ شَمْسُنَا وَتَهَمَّ ظَلَمْتَ الزَّمَانَ فَذَهَبَ الْبَشَرُ	نُعِيبُ رِجَالِ زَمَانِنَا مَضَى أَرَى الْكَلِيلَ تَجَرِّيْ كَعَهْدِيْ بِهِ وَلَمْ يَحْدِسِ الْقَطْرُ عَنَّا السَّمَاءُ فَقُلْ لِلَّذِيْ ذَمَّ صَرَفَ الزَّمَانَ	
عَهْدِ دِیدَن یُقَالَ عَهْدِ بَه قَرِیب وَ قَطْرَ بَارَانِ وَ انْحَسَفَ گِرْفَتَن آفتاب و شمس آفتاب و مَوْتِ سَمَاعِیْتُ و قَمَرَاه و بَشَرِ آدمی هِیْفَر مَایِدِ عَرَبِ مَسْکِنَتِ مَرْدِ زَمَانِی رَا کِه گَزِشْتِ هِیْجِ تَغِیْرِی سَبِیْمِ شَبِ رَا کِه مِیْرُو دُجُونِ دِهَنِ مَن اُورَا وَا نَگِه رُوزِ بَر مَازِ گِرْدَانِیْدِه مِیْشُود و بَارِ نَدَاشْتِ بَارَانِ رَا اَز مَآ آسَمَانِ و گِرْفَتِه نَشْدِ آفَتَابِ یَسْ گُومَرِ اَنکَسِ رَا کِه نَکُوشِ کَرْدِ حَادِثَه زَمَانِ اَسْتَمِ کَرْدِی زَمَانِ اَبِیْنِ نَکُوشِ کُنِ آدمی رَا شَعْدِ		
بَلَدِ زِ سَرِ بَهَانِه جُوئِی اِی دِل بَادِ کِه رَه خَطِ نُیُوئِی اِی دِل	نَاحِیْدِ بَرِ زَمَانِه گُومِی اِیْدِل حَوْنِ نَبْتِ شَرِ یَغِیْرِ اَنِیْتِ حَوَا	
وَمَا لِيْ مَا يَمْضِيْ عَيْبُ سَوَانَا وَلَوْ نَطَقَ الزَّمَانُ نَبَاهِيْكَ اَنَا وَيَا كُلُّ بَعْضُنَا بَعْضًا عَيَانَا	يُعِيبُ النَّاسُ كَلِمَ الزَّمَانَا نُعِيبُ زَمَانَنَا وَالْعَيْبُ فِينَا وَلَيْسَ لِلذُّبِّ يَأْكُلُ كُلَّ حِمْدِ شَب	
تَعْمِیْمِ بِاُمِیَّتِ جَامِعَه اِنْسَانِ کِه مَطْلُوعِ سَاةِ سِت و مَصْدَرِ احْسَانِ		
لَيْسَ كَلِمَ مِنْ بَعْدِ آخِرَةٍ يَتَّبِعُهَا آخِرَةٌ فَآخِرَةٌ قَدْ جَمَعَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ	وَبَفَتْ دُنْيَاهُ مَوْفُورٌ وَأَخِرُ دُنْيَاهُ مَذْمُومٌ وَأَخِرُ قَدْ حَازَ كُلَّيْهَمَا	

تجین فقر آرد از خوار دار و خواجه خوار دار و آشنایان داده - شعر

جمعه غریز و محترم می باشند	نت که صاحب رومی باشند
و آنها که ندارند دنیا بهره	پایسته ببرد و غمی باشند

تنبیه بر آنکه درویشی با خواری آینه خاک مذلت بر مساکین و فقر انگیزه دیگر

مَسَاكِينُ اَهْلِ الْفَقْرِ حَتَّى يَقْبُوهُمْ	عَلَيْهَا تَرْبُا لِّذَلِّ بَيْنَ تَعَابِيرِ
--	--

ذل خوار بودن و مقهور گورستان میفرماید آرمایه اهل فقر تا گورستان سرانست خاک خواری در میان گورستانها - ش جمعیکه فقر و فاقه آمیخته اند -

صد گردان به خود انگیزه اند و گوری که این قوم غلق دارد و گویند که بر آن خاک نمایانند

تفصیل فقر که مقصد اهل کمالست بر معنی که مودت بقص و زوال است دیگر

ذَٰلِكَ اِنَّ الْفَقْرَ خَيْرٌ مِنَ الْغِنَى	وَ اَنَّ فَلَیْلَ الْمَالِ خَيْرٌ مِنَ الْوَقْتِ
--	--

رِغَاؤُكَ مَخْلُوقًا عَصَى لِلَّهِ لِلْغِنَى	وَلَمْ تَخْلُقْ لِقَا عَصَى اللَّهِ لِلْفَقْرِ
--	--

لحاظ خیر دیدک میفرماید دلیل تو بر آنکه درویشی بهتر است از ثروت است

انکه مال بختیست از بسیاری مال دین تو است آفریده را که دانی کند و رزق

و ندیدی آفریده را که نافرمانی کند خدا را برادر درویشی ش چون مال شود علت عیبان

و زحمت و شوکت طغیان پس فقر از غنا بهتر است وین گفته بود عده

تَقْنِي الْمِلَّةَ مَنْ نَالَ شَهْوَتَهَا	مِنْ الْحَرَامِ وَ بَقِيَ الْإِثْمُ وَ أَعَارَ
---	--

نَهَقِي عَوَاقِبُ سُوءٍ فِي مَغْبَتِهَا	لَا خَيْرَ فِي كَذَّةٍ مِنْ بَعْدِهَا نَارُ
---	---

لذات مزه یافتن و اثم بزه سد شدن و سجنه انجام میفرماید فانی میشود مزه با فتن

که یافت آرزوی آن از حرام و بسی مهماند بزه و تنگ میماند عاقبتش بد در انجام آن

ترجیح غنی که مورث سُرور و ابتیاج است بر فقر که محدث فقر و احتیاج است

وَجَرَّبْتُ حَالِي مِنَ الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ	بَلَوْفَ صُرُوفِ الدَّهْرِ سِتًّا وَخَمْسِينَ حِجَّةً
وَلَمْ أَرِ يَعْدَ الْكُفْرِ شَرَّ مِنَ الْفَقْرِ	فَلَمْ أَرِ يَعْدَ لِلدِّينِ خَيْرًا مِنَ الْغِنَى

قَدَرْتُ بِاصْفَرِّهِ بَعْنِ كَسْتَن وَحُجَّةِ كَبِيرِ سَالِ هِيفِ مَا يَدُورُ مَدُومَ حَادِثَهَا رَدِّ رِگَارِ

تست سال نخبر کردم دو حال اور از دشواری و آسانی بینیدیم بعد از دین بهتر از تو اگر می و ندیدیم بعد از کفر بدتر از درویشی اش ای یافته از تو نفس آماره شکست

ز بهار که منت کش از مردم باد که بنفس خود تو اگر باشی تا قطع نظر کنی ز هر غله که سب
فتح قال صاحب قوت القلوب راویا عن علی رضی الله عنه ان تعالی فی خلقه مشوباً بفقیر
و عقوبات فقر فمن علامة الفقر اذا كان مشوباً ان یحین علیه خلقه و یطیع به ربه و یتکلم

و یشکر الله تعالی علی فقره و من علامة الفقر اذا كان عقوبة ان یسوعب علیه خلقه و یعصی فیه

و یشکر السکائیة و یتسخط القضاء و هذا النوع من الفقر الذي هو عفو به هو الذي استغاث

منه النبي صلى الله عليه وسلم وليس هو الفقر من المال انما هو فقر النفس الى الخلق و الفقر

من الحلال ليس منافات بانسان این قطعه و قطعه که در تفصیل فقر بر غنی خواهد آمد

بیان آنکه غنی و اسطه غرت و افتخار است و فقر را بطه زوت و انکسار

كَثِيرًا الْمَالُ لَيْسَ لَهُ عَوَاكِرًا	وَلَا فِي كُلِّ مَا يَأْتِيهِ عَادَا
لَا أَنَّ الْمَالَ يَسْتُرُ كُلَّ عَيْبٍ	فَوَيْ فِي الْفَقْرِ الْمَذَلَّةُ وَالصِّغَارَا
كَذَلِكَ الْمَفْقَرُ بِالْأَحْوَارِ يُزِي	مَكَأَزِدَتْ بِشَارِبِهَا الْعُقَارَا

عوار بضم عیب و صغار خواری و عقار بضم با ده هیف میاید بسیار مال نیست مراد

و نیست در هر چه می آید او نمکی بر آبی آنکه مال می پوشاند هر عیبی را و در فقر مذلت و خوار

نشان دهنده

برخویشان چون شیرینکار کننده و شک نشاک که با تو ۱۰۰ بار پنج یا مقدم و باشی
 در کارزار از گریزندگان شش ناکلی بخواب ملو و بستان باشی و غافل نه و پیشانی
 باشی و امر و بکاردت نومی آید که ری و بیدار بجزایرتان باشی

جَاهِدْ عَلَى طَلَبِ الْحَلَالِ وَلَا تَكُنْ	تَعْذِرْ بِالْإِسْرَافِ وَالتَّبَذِ
إِلَّا لَاهِلِكَ أَوْ لِيَصِفَافِكَ أُولَئِكَ	يَشْكُوْنَ بِكَ مَصْصَاةَ الْإِعْزَازِ

نموده ای بجلتند غدار و اسراف کزاف کاری کردن و تبذیر خج اسراف مال نفقه
 و مصاصت سوز نیدن اندوه مصبت زده و در بعضی نسخ بجای مصاصت معاشرت
 مینه فله امی قلته ایشب من الایار میفرماید سعی کن چپستن حلال و مباش که غذا ساز
 بکرافت کاره اسراف و رفعت مگر مرا هم خود را با مرهمان خود را یا مرستی که شکوه کند به
 از روزانیدن اندوه و شکسته اند و شش کمال حلال آید زغیب برست

اسراف کبیر این بسیار است و هر مال که در محفل خود صرف شود و سرایه افیال و تلفات ابدست

تاسف بر فوت ائمه دین و شکایت از افساد مفسدین

ذَهَبَ الرَّجَالُ الْمُتَقَدِّمُ بِفِعَالِهِمْ	وَالْمُنْكَرُونَ لِكُلِّ امْرُؤٍ مِّنْهُمْ
وَنَقِيتُ فِي خَلْفٍ يَزِينُ بَعْضُهُمْ	بَعْضًا لِّدَفْعِ مَغْوَرٍ عَنْ مَّغْوَرٍ
سَلَكَوا بَنِيَّاتِ الطَّرِيقِ فَأَصْبَحُوا	مُسْتَكْبِينَ عَنِ الطَّرِيقِ الْكَبِيرِ

اقتدای میری کردن و فعال کبر جمع فعل و الا انکار تغییر المنکر و الخلف با شكون القرآن
 بعد القرن و اغوار تباها کردن و سلوک راه سیردن از اوقای و بنیات الطریق بضم
 و تشدید المایه الطریق الصغار یعنی مشعب من الجاده و طریق راه و منجب بکیوشدن میفرماید
 رفتند مردان اقتدا کرده و میشدند بفعال ایشان آن تغییر کنندگان مرا بدار و ماندم در میان گریه

بسته به بر روزی که پس از آتش شعله ای گشته ز سراسر شریعت نماند
 با جندی سه و نه می جا بهی . ذات نفسی است و تار و زابد ماند . قم گناه بر صفحہ دل
 که بند نهفتی در صبح و در باز رکوف دره بدوش نشستی و این دو بیت خواندی -

تسمیة انواع و اوضاع و تعریف بعضی از دشمنان و حشمت شعار

النَّارُ هَوَّاءٌ مِّنْ دُكُوبٍ لِّعَارٍ	وَالْعَارُ يَدْخُلُ أَهْلَهُ فِي النَّارِ
وَالْعَارُ فِي رَجُلٍ يَبْتِ وَجَارُهُ	طَاوَى الْحَشَا هَتَمَتْهُ الْإِطْهَارُ
وَالْعَارُ فِي مَعْصِمِ الضَّعِيفِ وَطَلَمٍ	وَأَقَامَةُ الْأَحْيَارِ بِأَلَا شَرِّ

حق در نو در به در بطا و الحشا نهفته اگر سر شد و تفرق دریده شدن و طمر کبریا و کینه
 و مضمون است . آقامت بر یک کردن معینه باید آتش آمان نراست از بر نشستن
 و آقامت بر یک کردن آتش و تنگ در مردیست که شب بیکدارد و همسان او
 اگر است . به با مبارک کنه و تنگ در شکستن ضعیف است و ستم کردن بر او

و بر پیروی کردن یکسان بسبب بدان - و با عی و انداختن زور ویشی تنگ
 و زحمت جلالتی اندیشه بزرگ و ارغبت حرص با مسلمان کردن و بوی که اندک کفار و تنگ

وَالْعَارُ أَنْ يَجِدِي عَمَلِكُ صَنِيعَةً	فَيَكُونُ عَذَابُكَ سَهْلَةً لِّلْمَقْدَّاسِ
وَالْعَارُ فِي رَجُلٍ تَحْبِلُ عَنِ الْعَيْدِ	وَعَلَى الْقَرَابَةِ كَالْهَبْرِ بِرِ الضَّاسِ
وَالْعَارُ أَنْ تَكُنْ فِي الْأَنَامِ مَقْدَمًا	وَتَكُونُ فِي الْهَيَا مِينَ الْفَرَّاسِ

جد و نفعیت رسیدن و صنیعه کار تنگ بسبب آسان و مراد از آیه اقارب همسر
 کبریا و شبهه و ضایع و شکار کردن و تقدیم در پیش کردن میغها پیدا و تنگ است که شفقت
 بر نو کار نی آید باشند در آسان مقصد و تنگ در مردیست که برگردد از دشمنان و باشد

و آزاده افزون میکند صبر را بر مشایده شتر لشعش زندی که بدگوی و بدکار
درفته کند صبر و نافقه بگره و چون مشک که چید بسا و را چه بوی که بدتر بشناید

تَبَسُّمُ الْمُنِ انْبِطَاطٌ وَ تَحْسِينُ حَسَنِ اخْتِطَاطٍ

اَرَيْدُ بِذَلِكَ اَنْ يَحْسِنَ الْإِطْلَاقَ وَ اَنْ يَكْثُرَ الْإِعْدَادُ اِنْ تَحْسِنُ
وَ اَنْ تَمْحُوْنِي فِي الْمَجَالِسِ وَ دَهُمُ وَ اِنْ كُنْتُ عَنْهُمْ غَائِبًا اَسْتَوْدِعُكَ

ذرا نثاره مزاج و نثارش کنشاده رو و خوش طبع شدن از راجع و مطلق استاده رو شدن

و منته عطا دادن از ثبات میفرماید منجوا هم بین مزاج آن که کشا و در بر نشند ایشان
برای کشاده رو بودن و آنکه بسیار کنند ایشان بعد از من و غایب گویند و من و غایب

در مجلسها و دوستی خود و اگر باشم از ایشان غایب نیگویند و آن که کشا و در بر نشند ایشان
چون نافه زنده بپیشانی خویش باید که هر گاه فراموشان باشی بی جنبه نه زنده زانی خویش

فتح گویند حضرت امیر علیه السلام هر ما میخورد و استخوان خور با سلمان رضی الله عنده می انداخت

سلمان گفت هَذَا اخْرُكْ إِلَى الرَّابِعَةِ و امام غزالی در محاضرات گویند مروی نزد بعضی

علیه السلام آمد و گفت اِحْكَمْتُ عَلَى اِخِي فَرَمُوا اَقِيمُوهُ فِي الشَّمْسِ نَاصِرًا وَ اِظْلَمَ الْخَدَّ

و صفیقت لطیفه آنکه چون نایم در عالم غیب ببدن منافی خیال بر ظل بن غصه است ناکره

لا ینق انت که در عالم شهادت هم قدر ظل واقع شود و حافظ السعید گویند بی بر پیش

بیغایر صلی الله علیه و آله آمد و گفت معا کن که خدا تعالی مرا به بهشت برداخت حضرت فرمود

اِنَّ الْجَنَّةَ لَا يَدْخُلُهَا عَجُوزٌ بِلِزْنٍ بَارِئَةٍ وَ يَكْرِهُ بِلِزْنٍ بَارِئَةٍ وَ يَكْرِهُ بِلِزْنٍ بَارِئَةٍ

لَا يَدْخُلُهَا عَجُوزٌ اِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ اِنَّا اَنْشَأْنَا هَؤُلَاءِ اَنْثَاءً فَجَعَلْنَا هَؤُلَاءِ

اُنْكَارًا وَ عَمَّا نَا اُنْكَارًا اَلَا اَصْحَابُ الْيَمِينِ

إِلَى كَمْ يَكُونُ الْعَذَلُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ	لِمَا لَا تَمْلِكُ الْفَطِيعَةَ وَالْهَجْرَ
رَوَيْدِكَ أَنَّ الدَّهْرَ فِيهِ كَفَايَةٌ	لِنَقْرِيقِ ذَاتِ الْبَيْنِ فَانْتَظِرْ الدَّهْرَ

تلقه فروغن آتش بی بجز مر قطیعه رحم بریدن در ویدک اسم فعل معنی مهل و ذات
سؤت ذو و قال الامام لما كانت الاحوال واقعة في البين قيل لها ذات البين
كما ان الاسرار لما كانت مضمرة في الصدور قيل لها ذات الصدور
میفرماید آنچه باشد علامت در هر شب و خبر انمی افروزی آتش رحم بریدن در و شد
مهلت ده بدرستی که روزگار در او کفایت است براجدا کردن احوال که در میان
پس چشم دار روزگار را شش تا چند ز هر طرف بر انگیزی گردد و در جهل
بر دل من خود را سرده چون غمی باشد انگیز فراق و فارغ میشن که کار خود خواهد کرد

تقدیر سیم رخ جان از عین طاعت در فروه قاف قناعت - و

أَفْلَحَ مَنْ كَانَ لَهُ قَوْصَةٌ	يَأْكُلُ مِنْهَا كُلَّ يَوْمٍ مَرَّةً
شعر جمعی که ز شوق روبرطاعت دارند	وزن و صفادل بصاعت دارند
ماند بها شاکر و فارغبالند	سیم رخ صفت قاف قناعت دارند

كَذَلِكَ الْعَبْدُ إِذَا أَحْبَبَتْ أَنْ أَصْبَحَ حُرًّا	وَاقْطِعِ الْأَمَالَ مِنْ مَالِ بَنِي آدَمَ
كَمَا تَقْبَلُ ذَا مَكْسَبٍ يَنْدُقُ صَدَّ النَّاسِ فِيهَا	أَنْتَ مَا اسْتَعْنَيْتَ عَنْ غَيْرِكَ أَعْلَى النَّاسِ

که رنج شدن از اول و آخر امید و قصد آنگاه کردن و از بی فعل تقصیل از از را و
و این قیاسی است از باب افعال نزویسیویه میفرماید آنچه رنج شدن بنده اگر دوست

نیک

ترغیب تحصیل دوستان حقیقت آید و بیان آنکه هزار دست و کم است و یک دشمن بسیار

عَمَادًا إِذَا اسْتَجَدَّ لَهُمْ وَظَهَرُوا	عَلَيْكَ يَا خَوَانِ الصَّفَا وَانْهَمُ
وَإِنْ عَدُوًّا وَوَاحِدًا لَكُنْ شَرًّا	وَمَا يَكْثُرُ الْفُجُولُ وَصَاحِبُ

لَعَادُ الْأَنْبَاءِ الْمُرْتَفَعَةِ وَاسْتِجَادِی خَوَانِ وَفُلْ کِبَرُ دُوسَمِ و در بعضی نسخ بجای
 مصرع اول کثیرین الخوان استطاعت انهم و کثیر بسیار گردانیدن و اصل مصرع
 تا محدود شده و استطاعت یستطیع شایع است صیغه مایید فراگیر برادران صفار
 چه بدستی که ایشان ستونهای اند چون یاری خواهی از ایشان و نشینانند و نیست بسیار
 هزار دوست و یار و بدستی که یک دشمن هر آینه بسیار است شش دانم که برای دشمنان کار
 میسازد ز شاخ عمر بر خوردار + هر چند ترا دولت نصرت یار + حدود کم است و دشمنی بسیار

خطاب شخصی که از حلیه خیر عاقل بوده و در کسوة شر و باطل می نموده

قَصِيتُ مِنْكَ لُبًّا نَاقِيًا وَاطَّارِي	مَا فِيكَ خَيْرٌ وَلَا مِيرَاجٌ لَكَ
وَإِنْ هَلَكَتْ فَمَذْمُومًا إِلَى النَّارِ	فَإِنْ بَغَيْتْ فَلَا تُرْجَى لِمَكْرَمَةٍ

الکبره الطعام و قد مارا هله میسر میسر او منته قولهم عند هم ما خیر و لایم و لایا بهضم هم
 و در این بیت صیغه مایید نیست در توبیخ خیر و هیچ فایده که شمرده شود که برای آن که بزرگوار
 از تو حاجتها و مهلت خود پس اگر بانی امید داشته نشوی برای بزرگی و بزرگوار و اگر طاعت
 پس رفتی تو بسیده آتش - شعرا می گفته اند مردی مرد منظر خود + هر روز تر فحش و گستاخ
 خواهد بود و تو شخصه که از تو نفع بر مردم نرسد + در مذمت من بر او حرمت وجود

خطای یکی از ازواج که زبان بلامت انحضرت کشاؤ
و قدم در بادیه انقطاع و هجران نهاده

در منظر دیده گزینید بکدم | جز گریه زارش نبود هیچ ندیم

دیگر

تخویف نفس از شیب و توجه او به عالم غیب -
الشَّيْبُ عُنْوَانُ لِمَيَّةٍ وَهُوَ تَارِيخُ الْكِبَرِ

فَإِذَا رَأَيْتَ الشَّيْبَ تَمَّ الرَّاسُ فَالْحَذْرُ الْحَذْرُ

نَوانِ سِرْنا مِه وَاثَرِخِ تَعْرِيفِ الْوَقْتِ وَبَيَاضِ سَفِيدِی وَشَعْرُ مَوِی وَعَمُومِ مِهْرِ اَوْ رَا
الْحَذْرُ مَفْعُولُ الزَّمِّ مَقْدَرٌ حَیْثُ مَا یَدُ سَفِید شدن مَوِی سِرْنا مِه مَرگِست وَاوْثَاقِ بَرَزْ
سَفِیدِی مَوِی تُو مَرگِ مَوِی تُو سَست بَیْسِ تُو بَرِی آنی - بَیْسِ چُونِ بَنِی سَفِید شدن مَوِی
هَ فَرَا گِفتِه سَست مَر رَا بَیْسِ لَازِمِ بَاشِ حَذْرُ اشْعِی رُو زِکِه شُود مَوِی سِر دَرِشِ سَفِید
بَر شَتِه عَمْرِو شِشِ کُن قَطْعِ اَمِیدِ بَیَانِ حَیَاتِ مَرگِ بَاشْد مَرگِست + آری بَیْجَانِ کِسی نَمَا نَد جَا وِید

دیگر

مَرِیْهَ خَاتَمِ صَلَیْ اَللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ

كُنْتُ السَّوَادُ لِنَاطِرِي
فَعَلَيْكَ كُنْتُ أَحَاذِرًا

دَاوِسیاهی وَاظَرِ سیاه چَشْمِ که مَر دَمِکِ دَر آن نَمَا یَدِ وَا حَاذِرِه حَذْرِ کَرْدَنِ مَبْعَرِ مَیَا یَدِ
یَدِی تُو سِیاه چَشْمِ مَن بَیْسِ گَرِیت بَر تُو سِیاه چَشْمِ بَیْسِ مَرگِ خَا بَدِ بَعْدَ از تُو بَرِ کُومِیمِ
بَر تُو بُودَم مَن کِ حَذْرِ سِکِرِ دَمِ شَعْرِ رَفْتِی وَا نَمَا نَدِیدِه رَا تُو بَصَرِ مَر دَمِ نَشِید
رَا نِ خَا نِه دِگَر + اَمْرِ دَر کُچُونِ گِیجِ نِجْهَانِی دَر خَاکِ + عِیْبِ اَگَر کُنَم بَغِیرِ از تُو نَظَرِ

دیگر

بَیَانِ اَنکِه تَعْرِیْبِ نَه دَافِعِ مَرَارِ قِیَسْتِ وَنَه مَانِعِ حَرَارَتِ اشْتِیاقِ

بَزُو نَبَی قَوْمِ بَرَاهٍ مِنَ الصَّبْرِ
وَبَقِيَ الْمَعْنَى فِي أَحْوَجِ مِنَ الْحَبْرِ

و بمراسید ما را از مال میران آدمی همه گویان کسب است که خوار میدارد چه آنک
مردم کردن خوار دارند ترست تو مادام که بی نیاز باشی از غیر خود بلندتر مردمی بقدر

اگر نفس تو در مقام طاشنده حمر	از خلق امید خود بیکبار بر سر
گاهی که طمع ترک توانی کردن	از حیث تو گوش آسمان گردد

ترغیب نفس بر منبر گاری که منتیست بر ضای بارسی

وَإِذَا أَنْتَ لَمْ تَزِرْ وَابَصُرَتْ حَاصِدًا	لَذِمْتُ عَلَى الْفَقْرِ يَطْفِي زَمَنِ الْبَدَا
وَمَا إِنْ يَوْمَ الْبَعْثِ زَادَ سَوَى الْقَتْلِ	تَزِيدُهُ حَتَّى الْقِيَمَةِ وَالْحَسْبُ

تفریط تقصیر کردن و از من الزمان و بذرتخم در زمین افکندن و زاد و نوبه برگزین
میفرماید چون تو زراعت کنی و برو کنده را بشیمن شوی در تقصیر در زمان
تخم کشتن و نیست برار روز برانجختن توشه غیر از تقوی که برگیری آنرا تا روز قیامت و برانج

ای دوست که سبابت باعث	تا کی گذر عمر تو در بیکاری
چون علم و علایب زمین است ترا	گر اهل دلی تخم سعادت کار

اظهار تر تخم بر طفلان پدر مرده که از سهام حوادث مجروح اند و آزرده

مَا إِنْ تَأَوَّهْتَ فِي شَيْءٍ رَزِيتَ بِهِ	لَمَّا تَأَوَّهْتَ لِلْأَطْفَالِ فِي الصِّغَرِ
قَدَمَاتٍ وَآلِدُهُمْ مَن كَانَ يَكْفُلُهُمْ	فِي النَّائِبَاتِ وَفِي الْأَسْفَارِ وَالْحَضَرِ

تاوه آوخ کردن و طفل گودک و کفول پذیرفتن از اول و آخر و الحضر و الحضر
نکنم آوخ و دیگری که مصیبت رسانیده شود بان چنانچه آوخ کنم برای طفلان در خدوی
تحقیقت مرد پدر اینان آنکس که بود که می پذیرفت انیاز از حوادث و در سفر و حضر

هر کس که بر طفل اشک من گشت یتیم	در گوشه محنت است پیوسته مقیم
---------------------------------	------------------------------

کافران باو پس رمانید و او را خداوند میگوید بزرگو را زانند نیشد برمی ایشان شکستند
که می دیدم ایشان را که پراگنده میکنند و محقق و وطن خود نفس برکشتن و اسیر کردن

خبر از توند بدخشم من یار درگ	بجز عشق خست نیست مرا در
نام تو برم که جان خود تا ز کفم	تا پیش خست خدا شود بار در

احکامیت چون پیغمبرستی الله علیه و سلم ز مشرکان که نماند شد و بعضی از ایشان
ار نه سه رت نند و با آن حضرت بیعت کردند داعیه بدینه در دل حقیقت منزل آنحضرت
بیدار شد مسلمانان را امر نمود که بدرج از که بدینه رفتند و در سال چهاردهم از مکه
خواست که بخبر فرماید و پیش برین یعنی طلاع یافتند و در آن الله و جمع شدند
و برمی آنحضرت مناد می کردند و برای همه قرار یافت که از هر قبیله جوانی بیاورند
بمنشیر بزنند و خون او در قبایل متفرق شود و چون نوع بد مناف قوت مغایره
بر دست راضی شوند و پیغمبر صلعم ازین صورت واقف شد و شب علی را بر خوابگاه خود
بخشید و جامه ثواب خود بر بالا او افکند و خود با ابوبکر رضی الله عنه از مکه بیرون آمد
و بغایت نور رفت و مشرکان بدر خانه پیغمبر صلی الله علیه و سلم جمع شدند و در دل داشتند
که با او هجوم نموده با مضامین غریت خود قیام نمایند و چون درآمد علی بر جاست گفتند
محمد کجاست فرمودند ایتم او را بگذاشتند و از عقب آنحضرت رفتند و تعلی این شیر
در راه مدینه آیه و من الناس من یشتري نفسه ابتغاء مرضات الله والله
دعوت بالعباد در شان رتضی علی علیه السلام نازل شد و امام غزالی در احیاء گوید
که در آن شب حق تعالی وحی کرد و جبرئیل و میکائیل که شمار را در یکدیگر ساختیم و عمن
و در آن ترک کردم از شما کدام برادر خود را بر طول عمر اختیار میکنند بر یک عمر در برای خود

تغذیه امر به صبر فرمودن و برآه بنیزار شدن و القیه کبر الباء الدوا و المر المعروف
 و لا یسکن الا فی ضروره الشعر و شان کار و حر و حرارت گرم شدن و حجر آتش و قوم
 بدل از ضمیر جمع یا فاعل را و محذور علامت جمع مثل و است و النجوى لذین ظلموا
 بعضی نماید امر بصبر میکند امر قومی که بنیزارند از صبر و در صبر نیز است که تلمیح از صبر
 امر می دهد و غدا نهند پس میگردد بر آگاه خود و میماند فرا داده شده و در آتش آتش شد
 ال که عمان بدست اسباب سب و اورا چنین نمیتوان باز آرد
 است چو آتش و فحش چون باد و ان آتش ازین باز نرفت

از کرامت هجرت مصطفی صلی الله علیه و سلم از مکه مدینه
 و حسین ناظم بر جامه خواب او پویا و سگین

فَیْتِ بِنَسِیْنِیْرِ مِّنْ رَّحْمَتِیْ الْحَصَا
 سُبْحَانَ الَّذِیْ اَخْلَقَ اِذَا هُمْ کُرُوبًا
 وَیَتَرُ اَرَاغِبُهُمْ مَّتٰی تَنْشُرُ وَبَنِیْ
 وَمَنْ طَافَ بِالْبَیْتِ الْعَتِیقِ الْحَجَّاجِ
 فَتَجَاهُ ذُو الطَّوْلِ الْکَرِیْمِ مِنَ الْمَكَّهِ
 وَقَدْ وَطَّنَتْ لِنَفْسِیْ عَلَی الْقَتْلِ الْاَسَیْ

و قایم نگاه داشتن از نانی محض سنگ ریزه و طواف کرد در آمدن و البیت الشریف
 اکثرا بفرموده از بختها من الضرر و نفاسها و حجر الکعبه کبر الحی و ما حواه الحطیمه المکارمه
 به بیت جنب الشمال و مکر اندیشه بدی کردن از اول و تنجیه رمانیدن و طول بفتح میگوئی
 و مراعات دیدن و نشر برانگنده کردن از اول و توکلین وطن کردن و مکر و اینها نظریه

وَاَنْذَرْتُكُمْ بَکَ الَّذِیْنَ کَفَرُوا بِالْبَیْتِ اَوْ یَقْتُلُوْکَ اَوْ یُخْرِجُوْکَ وَیَمُکِّدُوْنَ
 وَیَمُکِّدُ اللّٰهُ وَاللّٰهُ خَیْرُ الْمَاکِرِیْنَ هِیْجَرُ مَیْدِیْدِ نَکَا هِیْجَرُ مَیْدِیْدِ نَکَا
 بابرسیه و سنگ ریزه را و کسی که طواف کرد کعبه و حجر رسول خدا خلافت چون اندیشه بدی

وچنان می نمود که شب در کلبه بوده و عامر بن قهیر ز او کرده بود یک کوب سفیدان میخ
 شبها بر این پیامبر و ابو بکر شیری می برد و می آشامیدند و عفتی کبوتر برد و میفروختند
 و عکبوت برگردان خانه بافت و دشمنان که حضرت ساسات را میخواستند بجای غارت
 و چون برضیه کبوتر و خانه عکبوت دیدند بازگشتند و احترام کبوتر در حرم و نهی از فروش

خطاب با سامه بن زید اعور و قتل او در احد متوفیق خدا می آید

لَسْتُ أَرَى مَا بَيْنَنَا حَاسِبًا	إِلَّا الَّذِي فِي الْمَكَّةِ بَنِي قُرَيْشٍ
وَصَارَ مَا بَيْنَهُ مِثْلُ الْمَهَا	يَبْرُقُ فِي الدَّخْرِ ضَرَّافٍ
مَعَ حُسَامٍ تَطِيعُ بَاثِرًا	يَسْطَعُ مِنْ تَضَارِبِ النَّاسِ
أَنَا أَنَا دَيْنَا صَادِقٌ	أَنَا عَلَى الْحَرْبِ أَصَبُّ

بتر تقدیم با موعده یعنی بریدن یا تقدیم تا و ششاه بیعی هلاک شدن و مبالغه بر حجت
 و بتر تقدیم با موعده یا تا و ششاه و الباتر السیف القاطع و سطوع و خندیدن آتش از
 و بضراب کبوتر و مبعوض یا بدینست من کمی بنیم در میان ما حکم کند مگر آن نیکو
 برنده یا هلاک کننده و تیغ برنده سفید مانند بلور که و خشد در پنجه گزند کننده با من است تیغ قاطع
 یا هلاک کننده که و خشد از زدن او آتش بدستی که ما مردی چندیم که دین ما هست است
 بدستی که ما بر کارزار هر آینه صابرانیم شعش قیفم که بتری گزند از جوشن و در پر
 شود جهانی روشن و چون برق بهر طرف فشانند آتش و ز غایت سختی است دلش چون

جواب سامه بن زید و اظهار شجاعت از رونی کنید

لَيْعَمُ الَّذِي حَكَمَ بَيْنَنَا	فَأَنْتَ لِحَاكِ اللَّهِ يَا جَاسِرًا
فَفِي يَمِينِي مَا سَرَّقَ اسْمُهُ	مِنْ رَأْسِهِ يَقْتَبِسُ النَّاسُ

خدا می تعالی گفت چرا چنان فکر کردی که علی بن ابی طالب کرد او را برادر محمد ساختم
و جان خود فدای او کرد و بجای او خنجر شاهزاده دوزمین روید و او را از دشمنان نگاهدارد
بیامند و جبرئیل بر سر او ایستاده و میکائیل بر پای او و جبرئیل میگفت بخ بخ ای پسر
ابی طالب خدا با ملائکه خود بوسه ها می کند

و بَاتَ دَسُوْلُ اللَّهِ فِي الْعَارِ آمِنًا	مَوْقِيٌّ وَ فِي حِفْظِ الْإِلَهِ وَ فِي سِتْرِ
أَقَامَ ثَلَاثًا ثُمَّ رَمَتْ قَلَابِيصُ	قَلَابِيصُ لِفَرِّينَ الْحَصَا أَيْنَمَا يَفْرِي
أَوْدَتْ بِهٖ نَصْرَ الْإِلَهِ تَبَيُّلاً	وَ اضْمَرَّتْهُ حَتَّى أَوْسَدُ فِي قَبْرِ

غار سورخ در کوه و مراد غار ثور که نزدیک مکه است و يقال الشجاع مَوْقِيٌّ او مَوْقِيٌّ
و ستر کبر پرده و ثلثا ای ثلث کیال و زم مہار کردن و قلوب شتر ما و جوان
و قلابیص جمع او و مراد شتران که پیغامبر لشخصه کافران بنی ذیل سپرده و وعده کرد
که بعد از شب بغار ثور برود و وعده و فکر دو التبتل الا انقطاع عن الدنيا الى الله
توسیع چیزی را بالین کردن میفرماید شب گذشت پیغامبر خدا در غار ثور ایمن
آلوده شده و در نگهداشتن خدا و در پرده مقیم شد شب پس ہمار کرده شد بستران و جوان
شترانیکہ می بریدند سنگ ریزه را ہر کجا کہ می بریدند خواستم بان یاری کردن خدا
ببریدہ شدن از دنیا و در دل دارم اینچنین را تا بالین بخاده شوم در گور خود شش

أَجُونُ خُمُ زُشْرَابِ شَوْقٍ أَوْ مَجُونُ	و زِجَامِ فَنَامِي بَقَامِي فَوْشَمِ
أَجَانِمُ سِيرٍ بِلَا سَتٍ دَرِ رَاحِ خَدَا	تَا مَهْتِ رُگِ دَرِ نَمَنِ مَنِ کُوشَمِ

حکایت عبداللہ بن ابی بکر رضی اللہ عنہ مردی بہد بود و چون شب تار بک می شد بغار
نزد پیغامبر و پدر خود میرفت و اخبار قریش با ایشان میگفت و پدر از صبح باز سبگردید

عبد الذراعین شدند فقره

کلیث غایت کویه المنظره

فما صحاح الحیدر لاسب و قال امیر المؤمنین علیه السلام ما نذی ستمنی فی حیدر
لان امیه فی طه بنت اسد و لدت و ابوصب غایب سمت اسدا با اسمیه
فلما قدّم ابوصب لب کوه هذ لاسمه مستماه عبدا و ضرب عنه شیر و اخته میشه
و شور شیر درنده رجاء عبدا الذراعین امی صغیرا و قصه بن کردن و تعب میشه شیر
و قال المرزوقی کان لقباس ان یفین شیهه جشی یلون فی الصده ما یعود الی الموصول
کنه ما کان لفقر فی الاخیار عن نفسه و کان ما خربوا الاول له یبال برده و ضمیر علی لور
و محل الکلام علی المعنی لامن من الالباس و در بعض نسخ بجای رب صبیح یعنی نیکو لیکن کریم
تخویف انبب مبعی ما ید من الکنه که نام محامد و دین حیدر شیر میشه
و شیر درنده قوی دوارش سخت کردن چون شیر میشه ما ناخوش ویدار - شعش

برگز کلمه زهی کس اندیش

چون نیت مرا غیرت جاعت میشه

شیر که شکار میکنم در میشه

در معرکه چون گردن دشمن شکم

حکایت حافظ اسماعیل گوید مرچ باد رکاب نه دشت با او میگفت یا بچی افغان
علیک و جلا سبقتی لنفسه فی الحرب حیدر نه فان سمعت ذلك فلا تبارزه
و چون مرثیه فی علیه السلام بن زبیر بنیاد کرد و ب بنه سبقت و مجت که باز گرد و دست
جالبیت باغ او شد و گشته شت و سیاف کلام شعرست با نکه حضرت موفقی علیه السلام

ضربک ضرباً باین فقره

اکملکم بالسیف کلیل المستدره

اَضْرِبُ بِالسَّيْفِ رِقَابَ الْكَفَرَةِ

وَاتْرِكُ الْفُرْنَ يَفْجَعُ جَنْرَهُ

در بعض نسخ کلمه کوه به جای کوه

قَدْ خَضَبَتَ الْبَيْضَةَ رَأْسِي	فَمَا اطعمُ غَضًا فِيهِ مِقْدَارُ
تجکم حکم گردانیدن و لحاه اعدای لعنه و مروق گذشتن تیر از چنبری که برواید و اقتباس فرا گرفتن آتش و قال الجوهری ما اکتلت غماضاً و غمضاً بلبضم ما نمت	
و فی الاساس ما ذقت غماضاً و غمضاً و البیضه مفعول نجضب مع	
خطاب بحرب بن شاس تهدید او بحرب شجاعت اساس	
لَحْنُ بَنِي الْحَرْبِ بِنَا سَعِيرُهَا	حَرْبُ عَوَانِ حَرْهَا نَذِيرُهَا
يَحْتِ رَكْضُ الْخَيْلِ فِي رَفِيرِهَا	
سَعِير آتش افروخته و حَتَّ بر انگیزتن بر کار شتاب از اول و رکض دویدن ستور و رفیر باتک آتش میفماید ما سپهران حربیم با ست آتش افروختن اوده حر میگرد مقاتله واقع شود چندان بارگرمی او بیم کننده است بر می انگیزد شتاب دویدن بسیار و در با	
ش	امروز که من معجز موسی دارم از آهمن تیغ من جبهه آتش حرب در تیغ کشیدن دید میفادام در گشتن خصم غویش فن دارم
جواب بحرب بن شاس و وفرون از شجاعت و باس	
أَنَا أَنَا سٌ وَلَدْتُهَا عَجَبُهَا	لَبَّاسُنَا الْوَشْيُ وَرَبُّ طَحِيرُهُ
أَنَا حَرْبٌ لَيْسَ فِينَا عَدُوٌّ	
عجبه زن نیکو سفید و لباس جامه و الوشی من! لباس معروف و ربطه چادر و حیره عیر برهینه و غدره جمع خادر مع	
خطاب ظفر ناب بحرب و جواب او باظهار دلاوری	
أَنَا الَّذِي شَمَتَنِي أُمِّي جَدُّ سَرَه	خَرُغَامُ أَحَامٍ وَلَيْتَ قَسَمُ سَرَه

فَدَعَلْتُ خَيْبًا إِنِّي بِكَ سِرٌّ	شَاكِي السَّلَاحِ لَهْلَهْ مَغْفِرٌ
ذَالِ الْيُوتِ أَقْبَلْتُ شَبَابًا دَرَسٌ	وَأَحْمَتُ عَنْ صَوْلَةِ لَحَى جَدِّ

• إِنَّ طِعَانِي فِيهِ مَوْتٌ حَاضِرٌ •

مَذَاهِفُ وَخَوِشْتَن رَاوَرَجُكُ افكندن، التَّجَرُّبُ بِالْفَتْحِ مَحُولُ الْقَرِيَةِ وَمِنْهَا جَبْرُ أَقْبَانِ لَيْمِ
هِيَ الْأَحْمَاءُ، كَانَ الْكُلُّ وَاحِدًا مِنْهُمْ حَمِي لَا يَرَعَاهُ غَيْرُهُ وَطِعَانُ كَبِيرُهُ زِدُونَ شَعْدَ

تَبَّأَوْ تَعْسًا لَكَ يَا ابْنَ الْكَافِرِ	أَنَا عَلِيٌّ هَذَا زَيْمُ الْعَسَا كِبِ
أَنَا الَّذِي أَضْرِبُكُمْ وَنَا حِرِي	الْحَقُّ وَلَهُ مَهَاجِرِ
أَضْرِبُكُمْ بِالسَّيْفِ فِي الْمَصَاغِرِ	أَجُودُ بِالطَّعْنِ وَضَرْبِ ظَاهِرِ
مَعَ ابْنِ عَمِّي وَالسَّاجِ الذَّاهِرِ	حَتَّى تَدِينُوا عَلِيَّ الْقَاتِلَ دَرَسِ

ضَرْبٌ غَلَامٌ صَارَ مَحَاجِرِ رِ

فَهَرِيتُ وَهَرَمْتُ رَغْرِي أَنْ يَدِينُوا وَتَكْسَنُ وَتَكْسَنُ شَكَرٌ وَلَا مَعْنَى إِلَّا مِثْلُ إِنِّي رَجَعْتُ
وَحَمِيٌّ لِلَّذِي فِي فِطْرِ السَّمَوَاتِ وَهَجْرَةُ مُدَايِ انْزَانَةِ وَتَجْرَاعُ زَمِيرُ رُشْدِ
وَالْمَاهِرَةُ الْخِدَاقَةُ فِي الشَّيْءِ صَيْفُهُ مَا يَدُ لَا زَمَّ لِرَدِّهَا وَخُدَايُ خُسْرَانٍ • بَلَاكُ مَرْتَبَتِي كَافِرِ

مَنْ عَلِيمٌ تَكْسَنُ شَكَرٌ • مَنْ أَنْكَسَمَ كَمْ بَزَغَ شَمَارُ دِيَارِي كُنْدَهُ مَنْ خُدَايُ نَجِي هَتِ بِمُتْ
جَاهُ وَهَجْرَتُ مَنْ مَبْزَغَ شَمَارُ انْشِمَتِيهِ دَرِجَاهُ كَوْنُ عَارِي أَوْ حَمَانُ كَعْدُهُ نِيَزُونَ وَزَوَانِ
تَتَغَنَّيُ أَشْكَارًا بِأَبْسَرِ بَرَادِرٍ بِدِرْخُو وَجَرِثُ رُشْدِ تَمَافُونَ بِرِيدِ مَبْزَغَ تَوَانَارَا
مَرْدُ دِينَ مَعْدَايُ بَرْنَدَه صَاحِبُ مَحَارَتِ شَعْبِ •

اسرو ز میان ما غرا خواهد بود	و از قبه خدا تر اسند خواهد بود
فردا که خبر بخاندات خواهد رفت	بمؤکندن و فریاد و غمنا خواهد بود

ضرب غلام ما جد حزنه	مَنْ يَرْكُ الْحَقَّ يَقْوُ صِغْرَهُ
أَقْتُلْ مِنْهُمْ سَبْعَةً أَوْ عَشْرَةً	فَكُلُّهُمْ أَهْلُ نَسْوَةٍ فُجِسَتْ

کسل پیودن از ثانی و فی الصبح قوله علیه السلام اکیلکم بالسیف کیل المتد
 لغال ہی کیا لضم و قال النوادی فی شرح صحیح مسلم ای اقل الاعداد قتلا واسعا و قیل
 سی اجله ای اقلهم عاجلا و قیل ہی شجرة قویة یعلم منه النسل و القسی و ابانته جدا کردن
 و فقره بکسر فاء مهرة یشت و قاع زمین هموار نرم و جزر السباع اللحم الذي یأکلهم
 یقال ترکوهم خبرا بالتحریک اذا قتلوهم و قال الاصمعي الواحد جزره و الخزور
 بکسر الحاء و تشدید الواو الغلام اذا اشتد قوی و صغر جمع صاعرا از صغار و صیغه جمع
 بر آنکه مراد ازین جمع است چه زن بر مفرد و مثنی و مجموع و مذکر و مؤنث مطلق میشود و سقور
 بیرون رفتن از فرمان خدا و در مصراع سابع اشعار است بآنکه حضرت ناظم علیه السلام
 از روی کشف و الهام یا به اعلام سید انام صلی الله علیه و سلم میدانسته که عدد مقتولان
 از هفت یازده خواهد بود و در بعضی نسخ بجای اکیلکم بالسیف او فیهم بالسباع
 و بجای مصراع رابع صد ساری اشفی من رؤس الکفرة و در اینجا مصراع خامس است
 صیغرماید می پیام شمارا بشمشیر پیودن چنانچه مستدره می زنم شمارا زدن که جدا میکند
 مهرة یشت از یکدیگر و میگذازم شمشیر خرب را بر زمین نرم هموار گشته بشمشیر
 گردن و کافران را زدن غلام بزرگوار قوی جمعی که میگذارد ند حق را بر خیزند خوار
 میگشتم از ایشان هفت یازده چه ایشان اهل نافرمانی و بدکارانند - شعب

وقت است که من بصف دشمن بزنم	یا جم همه را زود و گردن بزنم
چون غنجه کنم با دشمن یزیدون	هر جا که رسم تیغ جو سوسن بزنم

آمنتُ باللهِ بقلبٍ شاكٍ	ينصُرني سَيِّ حَيِّي ناصِرٍ
مَعَ النَّبِيِّ الْمُصْطَفَى الْمُحَاجِرِ	أَضْرِبُ بِالسَّيْفِ عَلَى الْمَغَابِرِ

مغفرت خود و مهاجره از زمینی بر زمینی رفتن میبغایید یا کسی میکند برابر رود و زمین
بجهرن ماری کشنده اسن گزیم بخدای بدلی شکر کننده میگردم بشمنبر بر خود با بیانیته

اول دل من گشت با یمن روز	کننده شانه از فضل خدا جوهرت فصبی من
اگر می کنم و تیغ کشم بر دشمن	امروز بنگرانم آن چون خورشید

خیر ابواللیث عمره و غزاه و حیمبر

تَأْكِي السِّلَاحِ وَبِلَا دِي حَيْبٍ	أَنَا أَبُو اللَّيْثِ وَاسْمِي عَنْتَرُ
جَهْمُ عَبُوسٍ نَارُهُ مُسَدَّرُ	أَشْجَعُ مِفْضَالُ هَزْبَرَادُ

عند اللیوث للیوث قسوس

بمیت بصیغه تصغیر و بخت بر یان و شجاعت دلیر بودن و مفضل کبیر فصل کشنده
و از ور کچ سینه و جهم شیر و عبوس ترش روی و بروز بیرهن آمدن از اول و مده

تخ کردنیدن
جواب ر خبر غتر بالهام خدا اکبر

غَشْمُ شَمِّ الْقَلْبِ بِذَلِكَ أَذْكَرُ	أَنَا عَلِيٌّ الْبَطْلُ الْمُظَفَّرُ
يَلْبِغُ مِنْ حَاقَتِهِ بَرَقٌ يَزْهَرُ	وَفِي يَمِينِي الْكَفَاجُ احْضَرُ
مَعَ النَّبِيِّ الطَّاهِرِ الْمُطَهَّرِ	لِلطَّعْنِ وَالضَّرْبِ الشَّدِيدِ مُحَضَّرُ
الْيَوْمَ يُرْضِيهِ وَيُخْزِي عَنْتَرُ	أَخْتَارُ اللَّهَ الْعَلِيِّ الْأَكْبَرُ

تظفیر فیروز می و غشمش مردم و لیر که هیچ چیز او را از مراد باز ندارد و احضار صافی

چنانچه باین گواهی مید برود خانه که در دیوار خانه کعبه خداوند پرده اگر خواهند سخن گویم
ایشان را وند اگر دبان رکن خانه کعبه و حجر اسود نشاید و دست غرض زلفی آدم با نیم
مجموعه اسرار و عالم با نیم هر چند که ارباب شرف بسیار اند و ایند تحقیقان خانه با نیم
باز نمودن قوت و سجا عت و آشکارا کردن فتوت و مروت

وگ

اِذَا اجْتَمَعَتْ عَلَى عَلِيٍّ مَعْدَةٌ مِّنْ	بِمَحْرَكَةٍ يَوْمًا فَإِنِّي أَمِيرُهَا
مُسْلِمَةٍ أَكْفَالِ حَبْلِي فِي الْوَعَا	وَمَكْلُومَةٍ لِّيَأْتَهُ وَنُحُورُهَا
حَرَامٍ عَلَى رِمَا حَتَّى طَعْنُ مُدَبِّرٍ	وَتَنَدُّ مِنْهَا فِي الصُّدُورِ صُدُورُ

تجدد بفتح الیم ابو العرب و هو معد بن عدنان و مدح بفتح الیم و تقدیم الحاد و الممله ابو
و سحر که هر بگاه و امر فرمودن از اول و امیر فرمان روا و کفل میان سُرین و الیم الجرحه
و لبته سینه و النحر موضع القلاده من الصدر و ارباب ریش داند و اتفاق کوفته شد
و بیت ثانی دال بر آنکه حضرت ناظم در حرب میگردید و ثالث بر آنکه از بی انکار گردید خبر

و این در قبال اهل بغایت قال الشافعی رحمه الله اخذ المسلمون السيرة

فی قتال المشرکین من رسول الله صلى الله علیه وسلم و اخذوا سیرت
فی قتال البغاة من علی علیه السلام و ابن اعثم گوید مرتضی در مصنفین بآنکه فرمودت
ایها الناس انظروا لا تقاتلوا القوم حتی یدوکم بالقتال فانکم یجد الله علی
بصیرة و یقین و اذا انتم قاتلتموهم فخذ موتوهم فلا تقتلوا مدبراً ولا تجهزوا
علی حرم یح ولا یکشفوا عورته و اذا نزلتم الی رجال القوم فلا تمتکوا سواراً ولا تظلموا

داراً الا باذن و تاخذوا من اموالهم شیئاً الا ما اجتمعوا فی عسکرهم
لا تکلوا الا اعدوان شتموا عراصکم و سبوا رما عکم فانهم ضعیفات و الا فصر

لَا يَعْذِبُ بِالنَّارِ الْأَرْبُ النَّاسِ وَابْنُ عَبَّاسٍ كُنْتُ لَمَكَانَ عَلِيٍّ
كُنْتُ أَتْلُوهُمْ وَمَا كُنْتُ أَحْرِقُهُمْ مَعَ

مدح اصل البیت سید عالم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

قَدْ يَعْلَمُ النَّاسُ أَنَا خَيْرُهُمْ نَسَبًا	وَنَحْنُ أَفْخَرُهُمْ بَيْتًا إِذَا فُخِرُوا
سَرَّحَ النَّبِيَّ وَهُمْ مَا وَدَّ كَرَامَتَهُ	وَنَاصِرَ الدِّينِ وَالْمَنْصُورِ مَنْ يَصْرُو
وَالْأَرْضُ تَعْلَمُ أَنَا خَيْرُ سَاكِنِهَا	كَمَا بِهِ يَشْهَدُهُ الْبَطْحَاءُ وَالْمَدْرُ
وَالْبَيْتُ ذُو الْيَسْتِرْ كَوْنًا وَإِجْدَادًا	نَادَى بِذَلِكَ دُكُنَ الْبَيْتُ وَالْحَجَرُ

رہط گروہ و بطلی رودخانه فراخ کہ در سنگ ریزہ بود المدرة واحد المدرة والعرب
یسمی القرية مدرة و تحدیث سخن گفتن در کن استی جانہ الا قوی و مراد از حجر حجر اسود
و بیت ثالث و رابع یا از قبل قد علمت خیرانی مرحب یا گوئیم در اقل فاتحه خاندن
کہ عالم نزد ارباب کشف و شہود حی ناطق است و شیخ محی الدین در فتوحات گوید
روزی در حرم کعبہ میگفتم انسان افضل مخلوقات است شب کہ بخواب رفتم شخصی
بر بالاد من تجست و مرا لعنف از خواب بیدار ساخت دیدم کہ خان کعبہ بصورتہ جاریہ
متمثل شدہ و دامن تازانو بر کشیدہ و بہ قہر میگوید تو چگونه دانستہ کہ انسان افضل
از منست من برا معذرت او قصیدہ بہ بدیہہ گفتم و بتدبیر غضب او کم شد و اندک اندک
دامن فرو گرفت و توجیہ ثانی الیہ است بجلال ناظم علیہ السلام صیغہ صاید
بحقیقت می دانند کہ بہتر مردم از ایشانیم بنسبت و ما نازندہ تم از ایشانیم بخانہ چو آن
نازند ایشان گروہ پیغامبر اند و ایشان محل بزرگی اند و یاری کنندہ دین اند و منصور
انگست کہ نامہ کنندہ ایشان

فی آخره فقلوا الاولی الی الاول الکلمة فقالوا شیئا وصار تقدیره لغعا و قال انما نشر
 موافقا و فلهذا الضرر و ضقت الهمة التي بین الیاد و الملائف للتخفيف و قال الملائف
 اشياء و افعال و انما ترکوا برزخا بکثرة استعاطهم لها و قد ثبتت بفعل و وتصبر کسره
 بر صبر و اشتتن و طاقت توانائی میفرماید خاموش می شوم از چیزی که اگر خواهم بگویم آنرا
 و نیت بر من و در گفتار امیری میدارم بصیر نفس خود را بکوشیدن خود و توانائی خود
 و بد رستی که من بخویم ایامه اگر بهم شش جمعیکه زیاده فله میخوش اند و بر لب
 زده اند فعل میخوش اند و از آتش ظلم گریه گاش میجویند و اصلاح کننده غیب مردم پوشند

شکایت از جمع قریشی که بسعادتی بخت ناظم سیده
 پس تنم خلافت از علایف او بار کشیده اند

تِلْکُمْ قُرَیْشٌ تَمَنَّاءُ لِي لَنَقُتَنَّ لِي فَاِنْ بَقِيتُ فَرَهْنٌ ذِي لَکُمْ وَ اِنْ هَلَكْتُ فَاَنْتِي سَوْفَا نَرْهَمُ	فَلَا وَ سَرَّيْکَ مَا بَرَّوْا وَلَا ظَفَرُوا يَذَاتٍ وَ دَقَبْنَ لَا يَعْفُوْهُنَّ اَنْتُمْ ذَلَّ الْحَيَوةَ فَقَدْ جَا نَوْا وَ قَدْ عَرَّوْا
---	--

اصل تمنا تمنا و فی المل من عزیز آیی من غلب اخذ السلب و رهن بمعنی مفعول و الذم
 ما یذم الرجل صناعته من عهد و الودق المطر و فی الاساس حرب ذات و دقین شتبت
 بسجایه ذات مطرین شدیدین و بیروی عن علی رضوان الله علیه فان بقیت الی آخره
 و قال الجوهری ذات و دقین الداهیه هی ذات و جبین کاتھا جائت من جبین -

و آنها ناپیدا شدن میفرماید شما آن قریش اید که آرزوی کنید تا بکشید مرا پس بخیر
 برود و گار تو نرایی از من چیزی و ظفر نیاید پس اگر بمانم من پس گردست عهد از من
 مر شما را بخری که ناپیدا نشود مر آنرا نشان و اگر هلاک شوم پس بد رستی که من زود میراث

حکایت جمیع از قریش که با مرتضیٰ علیه السلام بیعت خود نمودند و فاکردند و بن عبد
 بن عثمان بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب بن لوی بن غالب بن
 بن مالک بن نضر بن عبد مناف بن خزیمه بن اسد بن عبد الغزی بن قصه بن
 بن مره بن کعب چه ایشان با اتفاق صحابه در مسجد مدینه با مرتضیٰ بیعت کردند و اول کسی
 برای بیعت دست دراز کرد طلحه بود و چون دست او در غزاه اُحد بواسطه حرارت
 حضرت پیغامبر صلی الله علیه و آله و سلم شل شده بود حبیب بن زویب گفت ید شلاء
 و بیعت لا یتیم پس طلحه وزیر با اتفاق عائشه مخالفت مرتضیٰ کردند و میگفتند بیعت
 بکوه اجبار بود و حرب جل بروچی که در فتنه سالیع گذشته واقع شد - شخص

وَمَعَشَرٌ أَغْشَوْا عَلٰی بَصْرِي
 جَدِيعَةُ الْفَقِي وَ قَتَلْتُ مَعْشَرَ

أَشْكُو إِلَيْكَ عَجْرِي وَ بَجْرِي
 إِنِّي قَتَلْتُ مُضَرِّي بِمُضَرِّي

قال صاحب الاساس القيت عليه عجری و بجری اذا طلعت على حایب لشکک
 و اصل العج العروق المنقعة الثابتة و البجر ما يعقد منها على البطن خاصة و عجا لونه
 و مضر قبيلة ابوهم مضر بن نزار بن سعد بن عدنان و جرع بدل مبله و معجمه برید بنی ازنا
 صیغ ما ید شکوه میگویم تو از جمیع عیبها و خود و از گروهی که پوئنا خند بر بن بنیای مرا
 بدستی که من گشتم قبیل مضر خود و مضر خود بدیدم بنی خود را و گشتم گروه خود را شعری

وز دشمن از دوست شکایت ام
 هر چند که صد حدیث و آیت دارم

در قصه خویش صد حکایت دارم
 درین طرفه که کنش نمیدارد گوش

شکوه از بودن خلافت او در ایام فتنه و بلا
 و وقوع امامت او در روزگار محنت و غنا

خواری زندگی که بحقیقت خیانت کردند و عهد بحقیقت پیمان شکستند شعری

	<p>بودی همه را حدیث و پیمان در بسیار غریز است مسلمان در</p>	<p>دیدیم جماعتی با ایمان دست امروز چنانست که در روز میزن</p>	
<p>أَهْلًا وَلَا شِيعَةً فِي الدِّينِ إِذْ خِيَرُوا وَمَا كَرُونِي فِي الْأَعْدَاءِ إِذْ مَكَرُوا مَا لَكُمْ بِبِلَاقِ ابْنِ بَكْرِ وَلَا عُمَرُ</p>		<p>فَمَا لَبَقَيْتُ فَإِنِّي لَسْتُ مُتَّخِذًا قَدْ بَايَعُونِي وَلَمْ يُؤْفُوا بِبَيْعَتِهِمْ وَنَا صَبُونِي فِي حَرْبٍ مُضَرَّمَةٍ</p>	
<p>اصل آمان ما و اتخاذ از گرفتن و بعضی گویند او ما خود از اتخاذ است و تا او اصلی است چون تا اتباع و جوهری گویند هو من الاخذ الا انه ادغم بعد تلکین الهمزة و ابدال التاء تم لما کثر استعماله علی لفظ الافعال تو سمعوا ان التاء اصله فبنوا منه فعل یفعل فقالوا اتخذ يتخذ و قرئ اتخذان علیه اجرا و اهل اشنا و شیعہ گروه همدل و مبا بیت بیعت کردند و بیعت پیمان و دمار که با کسی مکر کردن و مناصبه با کسی جنگ و دشمنی آنکارا کردن و تقصیر برافر و ضیق آتش و ابوبکر عبد الله بن عثمان ابی نخاعه بن عامر بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب بن لوی بن غالب و عمریه خطاب بن نفیل بن عبدالمطلب بن ربیع بن عبد الله بن قرط بن دراح بن عدی بن کعب میفرماید اگر با من نبین بد رستی که من نیستم فرا گیرنده اشنا و نه گروه همدل در دین برای آنکه ایشان با ما شدند بحقیقت بیعت کردند با من و وفای کردند به بیعت خود و مکر کردند با من در میان دشمنان چون مکر کردند ایشان و آشکارا کردند دشمنی با من در کار زاری با فروخته کار زاری که بنده ابوبکر</p>			
	<p>امروز بقصد خون من دار عهد آموخته اند زهرا اما باشد</p>	<p>آن یار گهین که بود با من هم عهد آری چه توان کرد که در ملک نبور</p>	<p>شعر</p>

و عجباً منادی نکره و کند بابل از سنگها و بملک متعلق بنام و گویند چون عمرو بن العاص رسید
 که عثمان را کشتند و علی خلیفه شد و معاویه بنی خلف امت با محمد و عبد الله بن عباس
 مشورت کرد که نزد علی رود یا نزد معاویه پس آن گفتند نزد علی رفتن اولیست او گفت
 چنین است لیکن علی مردیست بار و تدبیر و او را کس حاجت ندارد و معاویه می باید
 که او را همه کس حاجت است و نزد معاویه رفت معاویه با او شرط کرده که اگر ظفر یابد
 حکومت مصر بعمر و دهد و در سال سی و هشتم هجری عمر و حکم مصر شد میفرماید
 ای عجبی بر آینه حقیقت دیدم کاری بدر او رو غی بر خدا که سفیدی کند مور آبی دزد
 شنوائی را دمی پوشاند بنیای را انیت که راضی باشد احمد اگر خیر داده شود اگر برابر
 وصی او را و بی خیر دشمن میا مبر او ملعون تنگ چشم را هر دو ایشان باشند خود تحقیقت
 بحقیقت فروخت این دین خود را چون بی سامان شد بیادشای مصر اگر بیامد این
 و وظفر هر که بدنیاست فروختن دین او بحقیقت زیان کرد شعریم است که جیب از خود خاک
 و زوشت فلک بر سر خود خاک کنم و چون خصم بر ابری کند آن بخت که زوشت نام و نشان کنم
 نکسته اگر گوی علماء و سنت و جماعت منع از لعن عمرو بن عامر میکنند و بیت ثالث
 شایه است بجواز لعن بر او گوئیم بر تقدیر تسلیم که این از حوزه شعر مرتضی است لازمست
 که آنچه امام در شان اهل بقی تواند گفت مردم دیگر را جایز باشد که مثل آن گویند
 مثلاً قاضی بسخن تلخ تغزیر میخالت شش می تواند کرد و اگر دگری مثل آن سخن شود
 مستحق تغزیر گردد زخار و هزار زخار که هرگز مرگب لعن هیچ مسلمان نشوی تخصیص
 حضرت مصطفی صلی الله علیه و سلم دریافته باشد چه ملاقات آنحضرت در آخرت
 رسید عظیم خواهد بود و این اعظم گوید مجرب عدی و عمرو بن حق خزاعی در صفین لعنت

صَبَرْتُ عَلَى مَرِّ الْأُمُورِ مَكَرَاهَةً . وَأَبْقَيْتُ فِي ذَلِكَ الصَّبَابِ مِنَ الْأَمْرِ

تَرْتِجُ وَالصَّبَابَةُ بَعْثُ الصَّبَّاءِ الْمُهَلَّةِ الْبَقِيَّةِ مِنَ الْمَاءِ وَتَفْجَحُ الْمَعْجَمَةُ سَحَابَةٌ تَقْضِي الْأَرْضَ
كَالْدُخَانِ وَالْجَمْعُ صَبَابٌ مِثْلُ مَا يَدُ صَبْرٍ كَرَمٍ بِرِطْلِي أُمُورٌ بِشَوَارِي وَبَاقِي كَذِبُهُ
وَرَأَى بَقِيَّةَ آبٍ يَا بَرْتَارِكُ إِذْكَ رُخْلَانَتِ شَعْرُ يَابِجِمِ زِدْشَمَانِ جَفَايَ كَمْ مِيرَسِ
بَيْنِي وَبُورِشْتَانِ دَقَا كَمْ مِيرَسِ بِهَ الْقَصْرِ رَسِيدَهُ أَكْثَرِي مِيدِ بِهَ أُمُورٍ بِرِطْلِي كَمْ مِيرَسِ

خطاب بعمر وین بماض در حرب صفتین و تعمیر او بمبالمه در باب دین

يَا عَجَبًا لَقَدْ رَأَيْتُ مِنْكَ	كَذِبًا عَلَى اللَّهِ يَتَّبِعُ الشَّعْرَا
يَسْتَرْقِي السَّمْعَ وَيَغْتَشِي الْبَصَرَ	مَا كَانَ يَرْضَى أَحَدٌ وَخَيْرًا
إِنْ تَعْدِلُوا وَصِيَّتِهِ وَالْأَبْرَ	شَأْنَ النَّبِيِّ وَاللَّعِينِ الْأَخْرَا
كَلَامُهُمَا بِجَنْدِهِ قَدْ عَسَكَرَا	قَدْ بَاعَ هَذَا دِينَهُ إِذْ فُجِرَا
بِمَالِكٍ مِصْرَانِ أَصَابَا ظَفَرَا	مَنْ ذَا بَدُنِيَا يَبْعُهُ قَدْ خُسِرَا

اشابه سفید کردن مو و استراق دزدیدن و عدل برابر کردن از ثانی و مراد از وصی
مرتضی علیه السلام که حضرت مصطفی صلی الله علیه و سلم در شان او فرموده -

أَنْتَ أَخِي وَوَصِيٌّ مِنْ بَعْدِي وَقَاضِي دِينِي كَبِيرُ الدَّلَالِ وَابْتَرِجِي خَيْرَ مَرَادٍ زَبَرِ
شَأْنَ النَّبِيِّ مُعَاوِيَةَ وَآيْنَ نَظَرًا بِأَنَّ شَأْنِيكَ هُوَ الْأَبْرُ وَطَبَاقُ نَخْتِ هِيَ كَمْ تَرْمِي
از یوسف بن سعد در شان نبی امیه روایت کرده و در فاتحه سابع گذشت لعین مبعوث
از خمر رنگ بنیم و بعضی گویند کسی که بدنبال چشم نگر و مراد از لعین از خمر عمر و
بن عاص و از کلانها معاویه و محمد بن عمرو و عسکر بن زید و عسکر بن زید و عسکر بن زید
طولش از عرضش است تا اسوان و عرضش از بزرگتر تا ابله و اصابت یافته و ذی اند

بعد از آن در آتش درین روزی که در روز و همی تا بکشند و مرا آن عمر و بیهوش
 کس که کار بر او دشوار باشد بهر کس زمین بدر و بهر کس ازین خیبر را بگویند
 قریش در روز بدر کشته بدست من چون حرب و روز حاضر شود برافروزم آتش
 خود را و بخوانم قنبر را و گویم پیش در علم مرا باز پس مدار از نرس **شعر**

اگر قصد ملاک خود دارد و بمن هر چند که ز دلان نجات آید	از هر چه میسکیند خصومت بمن چون تیغ کشم همدانم گرد
لَنْ يَنْفَعَكَ الْحَاذِرُ مَا قَدْ حَدَا اِنَّ الْحَاذِرَ لَا يَرُدُّ الْقَدَرَ كَعَوْتُ هَمْدَانَ وَاَدْعُوْ حَمِيْرًا اَوْ حَمْرَةَ اللَّيْثِ الْهَامَّ اَلَا زَهْرًا	وَلَا اَخَا الْجِلْدِ عَمَّا قَدْ سَا لَمَّا رَأَيْتُ لَمَوْتَ مَعْتًا اَحْمَا لَوَا نَ عِنْدِي يَوْمَ حَرْبٍ جَعْفَرًا رَأَيْتُ قُرَيْشَ بِحَمَلٍ لَّيْلَ ظَهْرًا

تا اول مصدری و الحذار المحاذرة و موت احرمر گ سخت و اود عمار و خواستن و همدان
 بالسكون قبيلة من اليمين و صوفیه می گفت نفس را موت احرمر گویند و جمع را موت همیش
 و پوشیدن مرتفع به قیمت را موت خضر و حمل رنج خلایق را موت اسود و حمیر کبر الحار
 و سکون الیمیم ابو قبیلہ من الیمین و هو حمیر بن سبا بن یسوع بن یعرب بن قحطان
 و جعفر بن ابیطالب مشهور بر طیار و او در اول نبوت سلمان شد و با زن خود اسماء
 بنت عیس هجرت بخننه کرد و در روز فتح خیبر پیش پیغمبر آمد و پیغام فرمود -

بعثا ادری بای الامرین انا اشد فحشا بفتح خیبر اوقد و جعفر و در سینه مانده
 در مونی که نزدیک دمشق است بالشکر روم غزا کرد و شهید شد و وجهش را بطلای
 ابن عباس گوید پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود و دخلت الجنة الباریة فظننت

یا ایها الشام کردند حضرت رقی علیها السلام ایها زامنم کرد گفتند اَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ فَرُمُودُ
 بَلَى كَفَنُوا قَلْبَهُمْ تَمْنَعُنا مِنْ شَتْمِهِمْ وَلَعَنَهُمْ فَرُمُودُ اَكْبَرُهُ اَنْ تَكُونُوا لَا عَيْنَيْنِ
 تَأْمِنِينَ وَلَوْ قَلْتُمْ اَللّٰهُمَّ احْقِنِ دِمَاءَنَا وَدِمَاءَهُمْ وَاصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا
 وَبَيْنَهُمْ وَاهْدِهِمْ مِنْ ضَلَالَتِهِمْ لَكَانَ ذَلِكَ اَحَبَّ اِلَيَّ -

يَا اِذَا الَّذِي يَطْلُبُ مِنِّي الْوُتْرَا حَقًّا وَتَصْلِي بَعْدَ ذَلِكَ الْجَمْرَا لَا تَحْسَبْنِي يَا ابْنَ عَاصٍ عَسَمَا كَانَتْ قُرَيْشٌ يَوْمَ بَدْرٍ جَزْرَا اصْرَمْتُ نَاغِرِي وَدَعَوْتُ قَبْرَا	اِنْ كُنْتَ تَبْغِي اَنْ تَزُوْدَ الْقَبْرَا اَسْعَطُكَ الْيَوْمَ دُعَا فَاَصْبِرَا سَلْ بِي بَدْرًا ثُمَّ سَلْ بِي خَيْرَا اِنِّي اِذَا مَا الْحَرْبُ يَوْمًا حَصْرَا قَدِّمُ لَوَاثِمِي لَا تُؤَخِّرْ حِدْرَا
---	---

وَرَفِيعُ وَاوَكِينُهُ وَالشَّعْطُودُ وَاَوْ يَصُبُّ فِي الْاَلْفِ وَقَدْ سَعَطَتِ الرَّجُلُ وَذُعَافُ
 بَعْضُ ذَالِ زَهْرٍ كُنْدَهُ وَمُرَادُ زَهْرٍ تَلْجُ وَعَاصٍ بِيْرَ اِيلَ بْنِ هَاشِمٍ بِنِ سَعِيدِ بْنِ سَهْمٍ
 بِنِ عَمْرِ بْنِ حَضْرَبِ بْنِ كَعْبِ بْنِ لُؤَيِّ بْنِ غَالِبٍ وَاَمَامُ نَوَادِي وَرَتَبُ ذِي السَّامَا كُوَيْدِ الْمَجْهُورِ
 عَلَى كِتَابَةِ الْعَاصِي بِالْيَاءِ وَهُوَ الْفَصِيحُ عِنْدَ اَهْلِ الْعَرَبِيَّةِ وَاقْبَعُ فِي كَثِيرٍ مِنْ كُتُبِ الْحَدِيثِ

وَالْفَقْهُ وَكَثَرَتْ يَخْرُفُ الْيَاءُ وَهِيَ لَفْظٌ وَقَدْ قُرِئَ فِي السَّبْعِ خَوْهَ كَالْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ وَالْاَدْعِ
 وَخَوْهَا وَمُرَادُ اَزَابِ عَاصٍ عَمْرُو وَاَوْ دَرْسُهُ ثَمَانِ هَجْرِي بِدَسْتِ تَجَانِشِي مَلِكِ حَبَشَةِ مُسْلِمَانِ
 وَدَرْسُهُ عِيدُ فِطْرِ دَرْسُهُ ثَلَاثٌ وَاَرْبَعِينَ هَجْرِي وَدَرْسُهُ فَاَتِ يَافَتْ وَعَمْرُ كَبِيرِ بْنِ
 اَكْبَرِ كَارِبَرِ اَنْ دُشَوَارِ بَاشَدِ قَوْلُهُ تَعَالَى سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ اَي عَنْ عَزَا
 قَالَ الْاَخْفَشُ خَرَجْنَا فَسَالَ عَنْ فُلَانٍ وَفُلَانٍ وَقَدِّمَ مَقُولٍ اَقُولُ مُقَدِّمٌ صِفَرٌ مَا يَدُ
 اَي اَنْكُرُ كَيْفَ يَجُودُ اَزْ مِنْ كَبَرِ اَلْاَكْبَرِ ثُمَّ اَتُوْكَ مَعَهُمْ اَكْبَرُ زَمَانَهُ كَبَرُ كَبَرُ اَتَحَقَّقَةُ وَوَبَرُ

لَمْ أَرِدْ فِي الدَّهْرِ يَوْمًا حَرْبَهُمْ ۚ وَهُمْ لَسَّائِمُونَ فِي الشَّيْءِ الشَّعْبِ

لطف در بیخ خوردن و آصابه رسیدن و شتر شمر کبر الشیق و تشدید را ای تشدید و لطف نهاد
میفرماید آبی در بیخ خوردن نفس من و اندک است آنکه شاد گردانیده شوم با آنچه رسیده
از خیر و شتر میخوام در روزگار روزی حرب ایشان را ایشان سعی کنند گانند و شتر سخت

هستند گرو بی زخرد بیکانه	وز غایت حرصند سب دیوانه
گر آتش حرب مافوزد جفا	سوزند ز ناب قهر خون پروانه

حکایت ابن اعثم گوید در حرب صفین احمد غلام عثمان میدان آمد و به اتجار میفتاب

إِنَّ الْكَيْتَ عِنْدَ كُلِّ نَصَارَۃٍ	بَنِي قَوَارِسُهَا عَلَى عُثْمَانَ
قَوَّحَاتٍ لَيْسَ فِيهِمْ قَاطِطٌ	بَنَاتُونَ كُلُّ مَفْضَلٍ وَشَانِي

وکیسان غلام مرتضی در مقابل او خواند مهم

قَفَّ لِي قَلِيلًا يَا أَحْمَرَائِي	صَوَّلِي لِقَى الْعَصَادِقِ الْإِيْمَاءِ
عُثْمَانُ وَبِحَلَّةٍ قَدْ مَضَى لِسَيْلِهِم	فَأَبَتْ لِحْدٍ مُعْتَدٍ وَسَانِ

و چون مجاربه کردند احمد کیسان کشت و مرتضی علی فرمود قتلنی الله ان لم اقلک
یا عَدُوَّ الله و حمله کرد و احمد را از بالائی پربود و چنان بر زمین زد که دوش
و استخوان بی پهلوی او را خود کرد و این دو بیت بخواند مهم

خطاب سعادت آب باصحاب تمکین در حرب صفین بر تقویت دین	مَدُّوا دَبِيبَ النَّعْلِ قَدْ آنَ الطَّفْصُ
لَا تُتَكْرَوُا فَالْحَوْبُ تَرْجِي بِالْشَّيْءِ	إِنَّا جَمِيعًا أَهْلُ صَبْرٍ لَا خَوْسَ

اوان هنگام آمدن و شتر آنچه از آتش جبهه میفرماید نرم روید نرم رفتن مور

فَإِذَا جَعَلَ يُطَيِّرُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ وَزَهْرُهَا شَدِيدٌ وَمَرَادُ أَنْ قُرَيْشٌ مُعَاوِيَةَ بْنِ
وَعَمْرُو بْنِ عَاصٍ وَنَسَبُ هَرْدُوكِ شَتَّ وَنَجْمُ سِتَارِهِ مِيفَرٌ مَا يَدُ سُوْدُوكُنْدِ خَذِرُ كُنْدِهِ
خَذِرُ كَرْدُونَ وَنَهْ صَاحِبِ حِيلِهِ رَا زَا نَجْمِ تَقْدِيرِ كَرْدِهِ شَدِيدٌ بَدْرُ سِتِي كِه خَذِرُ بَارِ نَمُوكِ دَا
تَقْدِيرِ خَدَا اِجْوَن دِيمِ مَن مَرُگ - اِمَرُگِی سَخْتِ خَوَانَمِ قَبِيلُهُ هَمْدَانِ وَدُرُخُوسْتِ كَرْدُونَ
اِیْثَانِ قَبِيلِهِ حَمِيرِ اِگَر اَنَكُ بُودِی نَزْدِ مَن دَر رُوزِ حَرْبِ جَعْفَرِ طَیَارِ یَا حَمْرَهْ اَنِ شَمِیرِ مَهرِ رُوزِ
بَدِیدِ نَدِی قُرَیْشِ سِتَارَهُ شَبِ كِه ظَا هِر بُودِ دَر اَن رُوزِ یَغِی رُوزِ بَرِ اِیْثَانِ شَبِ سِی دَبَا

هر چند که من بخیم خصم کو چاک	همراه من افتخ و نصرت میشک
اگر بخت مدد کند بوفیق خدا	در روز ستاره اش نا میم یکیک

حُكَايَتِ ابْنِ اَعْتَمِ كُوِيْدُ مَن ذَرَبَن حَفْصَه هَمْدَانِ اَز لُكْرِ عَلِيٍّ بَا عَبْدِ اللّٰهِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ
بَنِ عَاصٍ مُحَارِبُهُ مِي كَرْدُ و گَر دُرُخُوسْتِ عَمْرُو كُفْتُ وَ يَحْكِي كِه عَلِيٌّ مَنِ اِقْتَالَ وَ اَلْغَيْرَةُ
كُفْتُ عَلِيٍّ اَيْنِيكَ عَبْدُ اللّٰهِ وَ مُحَمَّدُ لَيْسَ فَرَا دُرُو بَا وَ دَر اَن غَلَامُ خُودُ كُفْتُ وَ لِيَاكَ
يَا وَرَدَانِ اِن قَرَبِ اللّٰوَاءِ لَيْسَ مُعَاوِيَةُ كُفْتُ لَيْسَ عَلِيٌّ اَيْنِيكَ بَا اَنْسَ فَلَ تَقْضِ
عَمْرُو كُفْتُ اِنِّي وَ لَدُنْهُمَا وَ لَمْ تَلِدْهُمَا وَ بَشِشِ اَمْدُ وَ بَسِيلِ اَرْتَجَا زِمِي كُفْتُ شَعْرُ

هَلْ يَغْنِيَنَّ وَرْدَانُ عَتِّي قَتْبَرَا	اَوْ يَغْنِيَنَّ عَتِّي جَبِيْبُ مَسْعَرَا
وَ اَيْنَ خُدَاجٍ سَيْنَا وَ الْمُنْذَرَا	اِنِّي اَرَى الْمَوْتَ اَتَا نِي اَحْمَرَا

خَالَطْتُ جَمْعًا لِلْمُسْمَى حَيْدَرَا

و چون مرتضی علیه سلام رجز عمر و بشنید این ابیات در جواب او فرمود

اظهار طال از کشتن احمد غلام عثمان بقصاص غلام خود که بود کیسان

الْهَفْتُ نَفْسِي وَ قَلِيلُ مَا اسْتَرَا . مَا اَصَابَ النَّاسَ مِنْ خَيْرٍ وَ شَرَا

الهِمَّ كَلَامٌ عَلِيٌّ حَتَّى كَانَتْ لَمْ تَسْمِعْهُ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّهُ قَدْ قُتِلَ غُلَامُكَ
 حَرِيثًا وَفَضِيحٌ عَمْرُو بْنُ عَاصٍ وَلَيْسَ أَجْدُ الْعَرَبِ يَقْدِرُ عَلَى مِثَارِ زَيْتَةٍ
 إِلَّا وَهُوَ مِنْ نَفْسِهِ أَيْسَرُ فَأَيَّاكَ وَمِثَارُ زَيْتَةٍ عَلَى فَوَاللَّهِ لَنْ يَزِيْرَتْ إِلَيْهِ
 لَا نَسْتَمِتُ رَاحَةَ الْحَيَاةِ بَعْدَهَا أَبَدًا -

شکوه از حیلۀ عمرو بن عاص بن ابوموسیٰ اشعری در باب تجکیم و لعب الکثیری

لَقَدْ حَزَنْتُ عَجْزَ مَنْ لَا يَقْدِرُ	سَوْفَ الْكَيْسِ بَعْدَهَا وَاسْمُ
أَرْفَعُ مِنْ ذَيْلِي مَا كَانَ يُجْرُ	قَدْ يَجْمَعُ الْأُمُورَ الشَّدِيدِينَ الْمُنْتَشِرُ

اقتدار توانا شدن و کس و کیاست زیرک شدن و زیرکی غلبه کردن، آتش باشد
 پراکنده شدن میفرماید برآینه بحقیقت سست شدم من سست شدن آگهی توانا
 زود زیرک می‌شوم یا غلبه میکنم زیرکی دستوار می‌شوم بر می‌دارم از دامن خود آنچه هست
 که کشیده میشود بحقیقت جمع کرده میشود کار متفرق پراکنده **شعر**

چون شبیر دلان گوش بمردم کردند	سر رشته کار خویش را گم کردند
رو باه و نشان غایت مگردانند	گشتند دلیر و با و در دم کردند

حکایت چون مرتضیٰ علی علیه السلام و معاویه در صفین صلح کردند قرار بر آن شد
 که ابوموسیٰ اشعری و عمرو بن عاص حکم ساند و ایشان متبع آیات قرآن کرده
 بر امری متفق شوند و هیچکس از آن تجاوز نکند و در رمضان سنه ثمان و ثلاثین و ثمان
 حاضر شدند و بعد از طول مشاورت مقرر شد که خلافت از مرتضیٰ با معاویه صلح کنند
 و مسلمانان هر که را خواهند خلیفه سازند و ابوموسیٰ بر خاست و خاتم از انگشت بیرون
 و گفت چنین که این خاتم را از انگشت بر آوردم علی را از خلافت غل کردم پس عمرو و

بحقیقت آمد هنگامی که آنجا رفتند که آتش حرب می اندازد و شور بد رستی که ما به اهل
 صمیم نه سنی شهر اسی شید و لان که در صفا آمده اید و زر و صفا
 بادل صاف آمده اید تعجب مورزید سخن گوش کنید و کایخانه باین خلاف آمده اید

جنت معاویه بر مبارزت در حریفین و مردن یل خویش محبت و دین

أَنَا عَلَىٰ فَا سَأَلُوْنِي بِخَبْرٍ وَ سَيَفِي حُسَامٌ وَسِنَانِي بِزَهْرٍ وَحُمْرَةُ الْخَيْرِ وَسِرِّي جَعْفَرُ وَفَاطِمَةُ عَرَسِي وَفِيهَا مَقْتَحَرُ	تَمَّ أَبْرَزُوا إِلَيَّ فِي الْوَعْدِ وَأَدْبَرُوا مِنَّا النَّبِيُّ الطَّاهِرُ الْمُطَهَّرُ كَمَا جَنَاحُ فِي الْجَنَانِ اخْضَرُ هَذَا هَذَا وَابْنُ هِنْدٍ مُّجَرَّ
--	---

مَذْبُذِبٌ مَطْرَدٌ هُوَ خُرُوا

اخضر سبز و عرس کبر عین زن و مراد باین هند معاویه و آجرتی آبی الجایتبه الی ان دخل حجة
 و ذنبه و اگر دانیدن و فلان اطرده السلطان اسی امر با خراجی عن بلده میفرماید
 من عظیم پس پیرسید از من تا خبر داده شود پس بیرون آید بر من در کارزار
 و پشت و هدیه شیر من برنده است و سر نیزه من میدرخشد از مات پیغامبر پاک
 پاک کرده و حمزه بهتر مردم و همراز است جعفر طیار که آورست بانی در پشتها سبزه
 و فاطمه زن من و دران جاری نازیدنست این بر این است و معاویه پیر هند پوراج کرده
 باز گردانیده فرموده شد بر انداختن تا خبر کرده شده شعر ای کرده بستر تاج خلافت بکرفت
 تا چند کشی بر سر من تیغ خلافت گویند که دعوی شما داری و برخیزد پاک روز مرسته

حکایت ابن اعثم گوید چون معاویه این خبر شنید گفت وَاللَّهِ لَقَدْ دَعَانِي
 إِلَى الْكُرَالِ حَتَّى لَقَدْ تَحَيَّيْتُ مِنْ قُرَيْشٍ تَبَسُّعَةً بَرَادِرُ مُعَاوِيَةَ يَا أَوْدُ كُفْتُ

	مبارز جستن عمرو بن عبد الوڈ رفد خندق ود لیری نمودن آن جاهل احمق
	وَلَقَدْ لَجْتُ مِنَ النَّدَاءِ بِجَمْعِهِمْ هَلْ مَبَارَزٌ وَوَقَفْتُ إِذْ حِينَ الشُّجَاعِ بِمَوْقِفِ الْبَطْلِ الْمُنَاجِزِ وَكَذَلِكَ إِنِّي لَمْ أَزَلْ مُتَسَرِّعًا نَحْوَ الْهَرَاهِزِ إِنَّ الشُّجَاعَةَ وَالسَّمَاحَةَ فِي الْفَتَى خَيْرٌ الْغَرَايِزِ

لج شکافتن از اذل و مراد اینجا آشکارا کردن و مبارزه و برابری بجنگ سپردن آمدن
و متاخره با کسی جنگ کردن و لم ازل بمن زال يزال یعنی کان و ایما فان نفی التفتی
و تسرع شتابتن و الحراضر العین التي تحترفها النفس و غریزه خود و در بعض نسخ
بجای مصراع ثانی و وقفت اذ حین المشجع موقوف القرآن المناجیز و بجای
مصراع رابع إِنَّ الشُّجَاعَةَ فِي الْفَتَى وَالْجَوَادِ مِنْ خَيْرِ الْغَرَايِزِ وَ شَجَعَتْهُ اذْ بَلَّتْ
آنک شجاع او قومت قلبه

	يَا عَمْرُو وَيْحَكَ قَدْ أَنَاكَ يَحْيَبُ صَوْتُكَ غَيْرَ حَاجِزٍ ذُو نَبِيٍّ وَبَصِيرَةٍ وَالْحَيُّ مُبْجِي كُلِّ فَايِزٍ وَلَقَدْ دَعَوْتِ إِلَى الْبَرَازِ فَتَنِي يَحْيَبُ إِلَى الْمَبَارِزِ يُعْلِيكَ أَبْيَضَ صَارِمًا كَالِإِلْحِ حَتْفًا لِلْمُنَاجِزِ إِنِّي أَوْمِلُ أَنْ يَقُومَ عَلَيْكَ نَائِيحَةُ الْجَبْنِ يَزِ مِنْ ضَرْبَةِ نَجْلٍ يَبْقَى ذِكْرُهَا عِنْدَ الْهَرَاهِزِ
--	--

و یح وای وئی التّحاح و یح علمه رحمت و ویل علمه عذاب و قال التّرمذی با مفسر و

و خاتم از انگشت بیرون کرده بود و گفت چنین که این تاج انگشت کردم خلافت
 بمعاویه و ارا دادم که معاویه و ابی عثمان است و خدا میفرماید و مَنْ قَتَلَ مَظْلُومًا
 فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا چون خبر بحضرت امیر رسید این دو بیت فرمود -

اقامة بین و برهان بر فدا فرادانسان

<p>مَضَى نَفْسٌ مِنْهَا انْتَقَصَتْ حِزَاءٌ وَ يَجِدُكَ حَادٍ مَا يُرِيدُ بِكَ الْهَلاَءُ وَمَا لَكَ مِنْ عَقْلِ تَحْسِبُ بِهِ ذِلاَءُ</p>	<p>حَيَاتِكَ أَنْفَاسٌ تَعْدُ فُكُلًا وَ يَحِيطُ مَا يَفِيضُكَ فِي كُلِّ حَالَةٍ فَتَصِغْ فِي نَفْسٍ وَ تَمْسِي بِغَيْرِهَا</p>
--	---

النفس بالتحريك المرح الداخل والمازج في البدن من اللحم والافت وهو كالغذاء
 للنفس نقطاع بطانها وانتقاص کم کردن وجزء بهره و مراد از انفسيك
 نفس است چه نفس اعتباری واسطه بقاست و باعتباری رابطه فاست و خدا
 را ندان شسته نبغمه و هزار افسوس و نفس سکون یعنی تن بقرینه بغیر و تغییر بدن
 بسبب تاثیر حرارت غریزی و حرارت غریب چنانچه در فاتحه خامه گذشت یا باعتبار
 خلق جدید که موفیه میگویند و در فاتحه ثالثه گذشت و احساس دریافتن و دست
 و زره مصیبت میفرماید حیوه تو نفسهاست که شمرده میشود پس هرگاه که گذشت
 نفسی از آن کم کردی تو بآن نفس بهره از عمر خود و زنده می کنی ترا آن نفس که فانی
 میکند ترا در هر حالتی و میراند ترا راننده که بنبی اهد تو افسوس پس هستی بصباح
 در تنی هستی و در شب با نگاه بغیر آن تن و نیت متر از خودی که دریایی مصیبت را شعر

<p>تاج چنین غافل و نادان با در راه فنا که هر نفس چون گاه</p>	<p>هر جا که روی سحره شیطان با تا چشم بهم زنی بیایان با</p>
---	---

وَأَتَرَكْنِ إِلَيْهِ وَثِيقَ اللَّهِ وَأَعْنِي بِهِ لَا تَسْأَلُ مَنْ دِمَاكَ كُنْتَ مِنْهُمْ كَمَا	وَكُنْ حَلِيمًا رَصِيدًا الْعَقْلُ حَسْرَةً فِي الْعِلْمِ يَوْمًا وَدِمَاكَ كُنْتَ مِنْهُمْ كَمَا
---	--

اقتباس فرا گرفتن علم و در کون را میدن از رابع و غنی بی نیاز شدن از راجع
و در صانع محکم رای شدن و احتراس خویش را از چیزی بگمده شدن و باس داشتن در سامه
و سام سیر بر آمدن از رابع و انهمک الرجل فی الامر ای جد و جوی و انهماس مرد و
و در بعضی نسخ بجای حلیمًا حکیمًا - ترجمه علم آرایش است پس باش مر علم را کسب کننده
و باش مراد و اجوینده مادام که زنده باشی فرا گیرنده و آرام گیر بعلوم و استوار باش
بخدا بی نیاز شو با و باش بر دبار استوار کار خرد نگاه دارنده خود سیر بر میا
یا باشی گوشه در علم روزی و یا باشی فرو رنده در علم ر با عی

تَا جَنْدِ حَنِینِ دُشْمَنِ خُودِ خَوَاشِیِ عِلْمُتْ کِهْ آدَمِی بَانَ شُدْ مَنَازِ	و ز غایت جمل خویش خو اشیی بود بی علم و حسن و یو و دو و خاشیی بود
وَكُنْ فِتْنَى نَاسِكَا مُحَضَّ التَّقَى وَدَعَا مَنْ تَخْلُقْ بِالْآدَابِ ظَلْ بَهَا وَأَعْلَمْ هُدَايَتِ بَانَ الْعِلْمِ صَفَا	لِلدِّينِ مَعْتَبَرًا لِلْعِلْمِ مَغْتَبَرًا رَبِّيسُ قَوْمٍ إِذَا فَا رَقِ الدُّرُوسَا أَضْحَى لِحَاكِمِهِ مِنْ فَضْلِهِ سَلَسَا

نسک پرستیدن و دعای بفتح را و پرستیز گار شدن و بکبر را پرستیز گار و افتخار به الاسد
ای دق غنقه و مراد اینجا اخذ و تخلق به خو گرفتن و مفارقه از یکدیگر جدا شدن و دروسا
جمع رئیس و صفا آب خالص و السلاسه الجریان يقال فی کلامه سلاسه و سلاسه و سلاسه
ترجمه باش جوانمردی پرستنده بخالص پرستیز گاری پرستیز گارم دین را غنیست
مر علم را فرا گیرنده پس هر که خود را بدو بها گشت بسبب آن سردار قوم چون مفارقت

فَنُوتِ نَيْتَهُ اِی غَرَسْتُ وَبَصِيرَتِ بِنِیائی دَلِّ وَالتَّحْقِیُّ هُوَ اللّٰهُ نَابِتٌ اَزْلًا وَابَدًا
وَاجْتَارَ اَنْ یَنْدِیْنَ وَاعْلَیَّ بَلَدُکَر دَانِیْدِیْنَ دِلْمَچْ نَمَکْ وَحَتَفْ مَرُکْ وَجَنَازَهْ جِیْرَکِیْمِرْدَهْ
وَالتَّحْلِیُّ بِالتَّحْرِیْکِ سَعَةُ شَقِّ الْعَیْنِ وَطَعْنَةُ بَحْلًا اِیْ وَهَقَّةُ بَشِیَّةُ النَّجْلِ وَوَجِیْکِ اِیْ الزَّکَمُ الدَّ
وَدَّرِ بَعْضُهُ بِجَایِ یَاکَمَرُ وَیَجِیْکَ قَدْ لَا یَعْجَلُنْ فَقَدْ تَرَجَمَهُ اِیْ عَمْرُو لَا زَمَ کُنَا وَخَدِ
وَ اِیْ مَرْتَرًا بِحَقِیْقَتِ اَمَدِ تَرَا جَوَابِ دِهَنْدَهْ آواز تُوْنَهْ هَسْتِ خُدا وَنَدِ غَرِیْمَهْ دَرَسْتُ وَبِنِیَاءِ

و حضرت حق نجات دهنده بر فیروز است و هر آینه بحقیقت خواندی به بیرون آمدن
برائی جنگ جو انمردی را که جواب میدهد به بیرون آینده بر جنگ بلند میگردد اند
بر تو شمشیر بر بند چون نمک که مرگست جنگ کننده را بدرستی که اسید میدارم که بر خیزند
بر تو جاسوسی که نوحه کننده جنازه مانند از زخمی فراخ که بماند یاد کردن آن نزد فتنه ربا

ای خوانده مرا از روز ناموس بکنک	بر شیشه خود چه میزد مردم سنگ
گر بخت مدد کند بھر رنگ هست	از خون تو خنجر مرا باشد رنگ

صَاحِبُ کُفِّ الْعَمَةِ کُویدَ لَمَّا وَقَفَ عَمْرُو مَعَهُ وَلَدَهُ وَاصْحَابُهُ فَقَالَ مَتْنُ بَرَزِ
فَقَالَ عَلِيٌّ اَنَا لَهُ یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَقَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمْ اِنَّهُ عَمْرُو فَسَكَتَ
فَقَالَ عَمْرُو هَلْ مِنْ مُّبَادِرٍ وَیَجْعَلُ یُوْبِخُهُمْ وَیَقُوْلُ اَیْنَ جَنْتُکُمُ اللّٰهُ الَّتِی تَزْعُوْنَ
اَنْ مِنْ قَتْلِ مِنْکُمْ دَخَلَهَا اَفْلاَ یَبْرُؤُا اِلَیَّ رَجُلٌ فَقَالَ عَلِيٌّ اَنَا لَهُ یَا رَسُوْلَ
فَقَالَ اِنَّهُ عَمْرُو فَسَكَتَ ثُمَّ نَادَى عَمْرُو وَقَرَأَ الرَّجُلُ الْمَذْکُوْرَ اِنْفَاً فَقَالَ عَلِيٌّ اَنَا لَهُ
یَا رَسُوْلَ اللّٰهِ فَقَالَ اِنَّهُ عَمْرُو فَقَالَ عَلِيٌّ وَانْکَانَ فَاَذِنَ لَهُ فَخَرَجَ اِلَیْهِ وَانْشَأَ
هَذَا الرَّجُلُ قَتْلَهُ وَ قَتَلَ ابْنَهُ —

اَلْعَلَمُ زَبِیْنٌ کُلُّنٌ لِّلْعَلَمِ مُکْتَسِبًا وَکُنْ لِّکُمْ طَلَبًا مَا عَشْتُ مُقْتَسِبًا

هیچ انبار مرا و در آن ستایش خوی من بهت در صبح او روزی که آفتاب تابان
 نمکسار که شاد کند مرا اگر آنس گیزنده که میسر شوم از آنس که رفتن او پس بعد شید زمره
 مادام که توانی و آرام گیر با آنکس که میته سی از مرگ او چو بنده امید مید رود و بخت
 که در یابد آنرا و مرگ نزدیکیست با و از نفس او شعر گشت درین که از روی صفا
 باشد بطریق مهر و ائین فا + هر چند که با کسی فامیش کنی + ز جاب و بشیر رسد چو رخت

تقویت نفس به موت که لازم حیاتست و در غیب و بطلان که موجب نجات

لَا تَأْمِنَ الْمَوْتَ فِي طَرَفٍ وَلَا نَفْسٍ	وَلَوْ تَمَنَعْتَ بِالْحِجَابِ وَالْحَرَسِ
وَأَعْلَمُ بَأَن سَهَامَ الْمَوْتِ نَافِذَةٌ	فِي كُلِّ مَدْرَجٍ مِنْهَا كُلُّ مَتَرٍ
مَا بَالُ دِينِكَ تَرْضَى أَنْ تُدْشِمَ	وَنُوبَ نَفْسِكَ مَغْسُولٍ مِنَ الدَّشِ
تَرْجُو النَّجَاتَ وَلَمْ تَسْلِكْ مَسَلَكَهَا	إِنَّ السَّفِينَةَ لَا تُجْبَرِي عَلَى النَّجَسِ

طرف چشم بر هم زدن و تمنع استوار و قوی شدن و حاجب پرده دار و حارس بسیار
 و حرس بفتح جمع او نفاذ و نفوذ گذشتن تیر از نشانه و ادراع زره پوشیدن
 و آراس سپردن پیش داشتن و بال حال و تدیس چرکین ساختن و غسل شستن
 و دیش بفتح خشک میفرماید ایمن مباش از مرگ در چشم بر هم زدن و نه در نفس
 و اگر چه استوار باشی بپرده داران و پاسبانان و بدانکه تیرهای مرگ گذرانده است
 در هر زره پوشی از آن تیرها و هر سپردن پیش دارنده چیست حال دین تو که خنود
 با آنکه چرکین سازی او را و جامه تن تو شسته شده باشد از چرک امید میداری
 رستگاری و نمی سپری راههای آنرا بدرستی که گشتی روان نشود و در خشک رها
 از تیر اهل جان نخواهی بردن | باید که همیشه دل نخی بر مردن

سرداران و بد آنکه راه نموده شوی که علم نهر آب خالص است که گشت بر طالب خود
از کمال خود روان ربا عی هر کس که ز روی فضل عالم باشد بی شبه بیان
حاکم باشد + فرد که بعالم بقایوندد + از دوزخ و از عذاب سالم باشد -

نهی از اعتراض بر قضای خالق و هر مسأله با جمیع خلق

لَا تَقْتَضِرْ دِيكَ فِيمَا قَضَىٰ
وَهُوَ الْاَمْرُ وَطِبَ نَفْسًا -
يَأْتِي عَلَى الْمَصْبُوحِ وَالْمُسِيءِ
يَكُلُّهُمْ فَرَجٌ عَاجِلٌ

اتهام کسی را تهمت زده کردن و قضا حکم کردن و تکیب خوش بودن ز ثانی
و المصبح و المسی بضم المیم مصدران بمعنی الاصبح و الامساء میفرماید
تقمت منه پروردگار خود را آنچه حکم کرده و آسان کن کار را و خوش باش نفس
مر بر غمی را فرحی شتابنده که می آید بر باد کردن و شبانگاه کردن ربا عی

اید دست بحکم حق رضا بایده
وز روی صفات بقضا بایده
اگر نفس کند ملوه با این ظلم
اور بخلاف او سرا بایده داد

شکایت از خطر رجال و تنبیه نفس بر فنا و زوال

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا لَا شَرِيكَ لَهُ
دَا بِي فِي صَبْحَةٍ وَفِي غَلَسَةٍ
لَمْ يَبْقَ مُؤْنٌ فَيُؤْنِسُنِي
إِلَّا أَنْيْسُ خَافَ مِنْهُ النَّبِيُّ
فَاغْتَرَلَ النَّاسُ اسْتَطَعَتْ وَلَا
تَرَكُنِي إِلَى مَنْ يَخَافُ مِنْ تَعْسِهِ
فَالْعَبْدُ يَرْجُو مَا لَيْسَ بِهِ
وَالْمَوْتُ آتِي إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ

غلس تاریکی آخر شب و آیناس شاد کردن و آتش بفتح الش گرفتن از رابع
و اغترال جدا شدن و بیکسو شدن ترجمه ستایش مر خدا را ستایشی که نیست

در روز بهم زدن و بدرستی که ما مردی جدیدیم که نمی بینیم خبر جنگی و باز نمی گردیم
 بنزد و نیز با و میان آنگذو این رسول خداست چون ماهی در میان آب و باز آمد
 خدا دشمنان را آنگونه کردن کس آنچه گفته شود در شان ما بعد ازین گفتاری
 پس باز گزشت از ما جامه نو برای پوشنده رباعی و بعد که روز حرب بعضی زمین
 تروچ نهند و بیشتر بایرن و آدم که کنیم هر دو در بر جوشن و آیین ما شود ما بخا بوشن
 مفاخره با نگر یحان او شمشیر و خنجر است و شراب او خوان و ساغر او کاسه

اَلسَّيْفُ وَالْخَنْجَرُ رِيحَانَا	اُتِيَ عَلَى الذُّجُبِ وَالْاَسَدِ
شَرُّ بَنِي مِثْلِ دَمِ اَعْدَائِنَا	وَكَا سَنَا مِنْ جُحْمَةِ الرُّؤَسَا

خنجر و شمشیر و یحان سپهر غم و اصل الا ف کل مسقدر من و سخن و طمانه ظفر و یحجر
 مجراها و یقال ذلک لکل مسخف به استقدار اله خو ا ف لکم و لما تعب و ن
 من دون الله و زحس نرگس داس مورد و مجرب بضم جیم کاسه سرد آت مبنی
 بر یکی از حرکات ثلثه و شخ رضی گوید مفعول مطلق است بنی که ایه میفرماید
 شمشیر و شمشیر سپهر غم است گراست بر نرگس و مورد شراب ما از خون دشمنان ما
 و کاسه ما کاسه سر شمشیر در باغ ظفر جو تیغ نیلوفر است و پیکانش
 بش غنچه جان پرور است و روز یکروز خون دشمنان با ده خوریم و نک نیت کاسه ما سر شمشیر
 خطاب شجاعت آب با ملت و ما بطلمح بن ابی طلحه در احد حث آثار

عَظِي اَنَا الَّذِي لَهَزَ بِالْعَفْرِسِ	وَالْاَسَدُ الْمَسْأَسُدُ بِالْعَفْرِسِ
اِذَا الْحَرْبُ اَقْبَلَتْ تَضَرَّسُ	وَاحْتَفَّتْ عِنْدَ النَّزَالِ الْاَنْفُسُ

ما هَابَ مِنْ وَقَعِ الرِّمَاحِ الْاَشْرُسُ

تا چند بر احوال و سباب جهان	هر دم دل خلق عالمی آزدن
عرض سلام بر اهل قبور بی نشان و تذکار آثار و اطوار ایشان	
سَلَامٌ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ الدُّمُورِ وَلَمْ يَشْرِئُوا مِنْ بَارِدِ الْمَاءِ شَرِبَةً	كَانَهُمْ لَمْ يَجْلِسُوا فِي الْمَجَالِسِ وَلَمْ يَأْكُلُوا مِنْ كُلِّ رَطْبٍ وَيَأْسِ
برود و سرد شدن و رطوبت و تر شدن و یس خشک شدن میفرماید سلام بر اهل تورات، باید بدیده گوید که ایشان نشسته اند در مجلس و نیشا سیده اند از آب سرد شربت و پنجه رده اند از تهری و خشکی شعر از جانب ماسلام بر اهل قبور و آن جمع له غایب اند در عین حضور و تو میکز جام شوق در بزم سرور و باشند بخواب ز تاهج شود مخافه بشتیاعت خویش و در بدرو میامات بلا زمت رسول عالمی قدر	
أَتَحْسِبُ أَوْلَادُ الْجِبَالِ كُنَّا فَسْأَلَ نَبِيٍّ بَدْرًا إِذَا مَا لَقِيتَهُمْ وَأَنَا أَنَا لَا تُرِي الْحَرْبُ سَبَّةً وَهَذَا رَسُولُ اللَّهِ كَالْبَدْرِ بَيْنَنَا فَأَقِيلْ فِينَا بَعْدَهَا مِنْ مَقَالَةٍ	عَلَى الْخَيْلِ لَسْنَا مِثْلَهُمْ فِي الْفَوَارِ يَقْتُلِي ذِي الْأَقْدَانِ يَوْمَ التَّمَادِسِ وَلَا نَنْتَعِي عِنْدَ الرِّمَاحِ الْمِدَاحِ بِهِ كَسَفَ اللَّهُ الْعَدِيَّ بِاللَّتَاكِسِ فَمَا غَادَرَتْ هُنَا جَدِيدًا لِلَّاسِ
لَقَرَانِ بِالْفَتْحِ السَّيْفِ وَالنَّبْلِ وَتَمَارُوَانِ فِي الْحَرْبِ تَضَارَبُوا وَيُقَالُ هَذَا الْأَمْرُ سَبَّةً عَلَيْهِ بِالضَّمِّ أَعْمَى غَرِيبٌ بِهِ أَوْ دَانَسًا بَانِكُ دِيدِنْ وَدَعَسَ بِكَبْرِ مِيمٍ نِزَهَ مِيَانِ بِنَاكِسَ كُونَا كَرْدِنْ وَخَادِرَه بَانِ كَزْدَاشْتِنْ وَاللُّبْسُ بِفَتْحٍ مَصْدَرُ لَبَسْتُ التَّوْبُ لُبَا سِيفَر مَایِدِ آبا پندارند فرزندان چهل که در سپاهان تنیم مانند ایشان در میان سوار پس بپرس خضران بدر را چون ببینی ایشانرا بگفتن من خداوندان شمشیر را	

که می آهند بپنی ما شعری ترسیم که شود قهر تمی نام و وزیر که سینه
قتل تو گردد و صادر چون آتش قهر من فروزان گردد و از شعله آن جهان بسوزد

حکایت زندانی که در بصره ساخته و بنا و آن احکام افراخته

الَا تَرَانِي كَيْسًا كَيْسًا	بَنَيْتُ بَعْدَ نَافِعٍ مَحْيِيًا
-------------------------------	-----------------------------------

حَصْنًا حَصِينًا وَأَمِينًا كَيْسًا	
-------------------------------------	--

کئیس زیر کی کردن و نافع زندانیکه حضرت امیر علیه السلام در بصره ازنی ساخته بود

و محبوبان آنرا بسکافتند و بگریختند و تخمیس خوار ساختن و تخمیس زندانی که آنحضرت

از گنج و اجر بساخت میفرماید آیا نمی بینی مرا زیر کی یکی کننده بنا کردم بعد از نافع

محمیس را اداری استوار و آئینی برای زیر کی شعر میگویم که آئین کیاست و ای

در وقت نظر فرمایت اییم و چون نفس زندان مستریت کنیم و بالشک از رویاست نیم

ترغیب بختن گنج عافیت که مؤد است بسلامت عاقبت

اتَّمُ النَّاسُ أَعْرَافَهُمْ بِنَقْصِهِ	وَأَقَمَعَهُمْ لَشَهْوَتِهِ وَحَرَمِهِ
--	--

فَذَنَ عَلَى السَّلَامَةِ مَن يَدَانِي	وَمَن لَمْ تَرْضَ صُحْبَتَهُ فَأَتَيْتَهُ
--	---

تمام الشئ انتهایه الی حد لا یتحتاج الی شئی خارج عنه و التقص لا یتحتاج الی خارج

و قمعته قهر وادائت و عاقبت بختن نزدیک شدن و اقصا دور کردن میفرماید

کاملتر مردم شناسنده ترا نیست بقیص خود و قهر کننده ترا نیست مرا از روی نفس

و حرص خود پس نزدیک شو بر سلامتی کسی را که نزدیک من میشود و هر کس که را اضحی نبی

بصحت او پس دور کن او را شعری گاهی که از نقص خویش واقف باشی و در دنیا

کامل و عارف باشی و اگر اهل حقیقتی مرغبان و مرغ و تا مظهر اسرار معارف باشی

قَالَ الصَّامِعِيُّ الْقَيْثُ دَابَّةٌ مِثْلُ الْحَرَابِ وَيُغْرَضُ لِلرَّكَبِ وَيُنْسَبُ إِلَى بَلَدَةِ عَفْرَيْنَ
 كَبَسَ الْعَيْنَ وَتَشْدِيدُ الرَّأْيِ وَفِي الْمَثَلِ هُوَ اشْتِجَ مِنْ لَيْثِ عَفْرَيْنَ وَدُوْرُغَيْتِ كَمَا مُرَادُ نَمِيقِي
 تَاكْمُرُ وَاقْعُ فَشُدَّ وَغَفَرَسَ الْكَلْبُ بِدُنْبَالِ حَيْثُمُ نَكَرَ دَارَ حَيْثُمُ يَأْزُكُ وَاسْتَأْسَدَ عَلَيْهِ حَبْرًا
 وَالتَّعْرِيسُ نَزُولُ الْقَوْمِ فِي السَّفَرِ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ يَقْعُونَ فِيهِ وَقَعَةً لِلْإِسْتِرَاحَةِ ثُمَّ يَتَحَلَّوْنَ
 وَضَرْبَةُ الْحَرْبِ تَضْرِبُ أَيْ جَرَّتْهُ وَاحْكَمَتْهُ وَنَزَالَ حَرْبُ كَرْدَنَ مَبَارِزٍ بِيَادِهِ وَوَقَعَ حُدُودُهُ
 وَهَرَسَ دَلِيرٌ مِيفَرٌ مَا يَدُ بَدْرَسْتِي كَمَا مِنْ أَنْ شِيرِمُ كَمَا بِدُنْبَالِ حَيْثُمُ نَكَرَ دَارَ حَيْثُمُ وَأَنْ شِيرِمُ
 دَلِيرِمُ كَمَا فِي آخِرِ شَبِّ دَمِي اسْتِرَاحَتُ كُنْزٍ حَرْبِهَا وَآوَرُ كَمَا أَرْمَايِدُ وَاسْتَوَارَ كُنْزُ
 وَآمَدُ وَشَدَّ كُنْزُ نَزْدَ حَرْبُ كَرْدَنَ مَبَارِزَانِ بِيَادِهِ نَفْسَهُ نَسْرَةً سَدَّازَا وَازْنَمِزُ مَا دَلِيرُ بِرَبَا

آن شیر دلم که خون اعدا ریزم	وز دشمن خود بهیچ رو نگر ریزم
آفاق کنم بجشم دشمن تاریک	چون کرد بلاز به طرف انگیزم

تَخَوِيفُ اسَامَهَ بْنِ زَيْدٍ اَعْوَرَ وَتَحْقِيقُ دَاوُدَ رَأْسَهُ بِتَمِغٍ طَفْرِ بَكْرِ

سَوْفَ تَبْرِي الْجَمْعَ ضَرْبَ الْقَاتِلِ الْحَلَا	وَطَعْنَةً قَدْ سَرَّهَا لِكَبُورَةِ الْفَوَارِسِ
الْيَوْمِ احْزَمُ نَادَهَا بِجَذْوَةِ لِقَاكِسَ	حَتَّى تَرَى فَرْسَانَهَا تَحْتَ نَالِ الْمَاعِطِيسِ

قَتَلَ نَاكَاةَ كُشْتَنَ وَالْحَلَايِسَ بِالضَّمِّ الشَّجَاعِ وَكَبُورَةُ بِرَوَاقِدِنَ وَجَذْوَةُ هَيْمَةَ فَرْخُورَتِنَ
 وَقَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ الْجَذْوَةُ مِثْلُ الْجَنْدَةِ وَهِيَ الْقِطْعَةُ الْغَلِيظَةُ مِنَ الْخَشَبَةِ كَانَتْ فِي طَرَفِهَا
 وَلَمْ تَكُنْ وَالْقَبْسُ طَلَبُ شَعْلَةٍ مِنَ النَّارِ وَفَرْسَانِ جَمْعُ فَارِسَ وَمَعَطِيسُ بَقِيعُ مَيْمِ بَنِي
 زَوْرٍ بَعْضُ نُسَخٍ بِجَايِ حَلَايِسَ خَنَابِسُ هُوَ الْكُرْبَةُ الْمَنْظَرُ وَيُقَالُ لِلْإِسْدِ خَنَابِسُ مِيفَرٌ مَا
 رَوَدُ مَبِينْدَا زَاكَرُوهَ شَمِيرُ زَدَنَ نَاكَاةَ كُشْتَهُ دَلِيرُ وَنَمِزُ زَدَنِي كَمَا بِحَقِيقَتِ
 فَوِي كَرْدَهُ هَسْتُ أَوَانَرُ بَرَايِ بُرَوَاقِدِنَ سَوَارَانِ أَمْرُ زَبَرْمِي اَفْرُوزُ مِ آتَشِ حَرْبِ

شیران بیشه آن زمان که نباشد هیچ گزینگاه شعر دشمن که بدل نکند از کینه کرده
مشکل که زمین برود درین قصه فیه هستند جاعتی بخوش نشسته چون آب روان بر خود کرد

جواب عمرو بن عباس و انحراف او از جاده اخلاص

مَا أَنَا إِلَّا عَاصِي وَ مُسْخِي الْعَاصِي خَوَّفْتَنِي بِلَا بَسَى الدَّلَاصِ أَهْوَنُ بِقَوْمٍ فِي الْوِغَانِ كَاصِ	مِنْ مَعْشَرٍ فِي غَالِبٍ مُصَاصِ وَجَانِبِي الْخَيْلَ مَعَ الْقَلَاصِ لَوْ قَدَّرُوا هَاهُنَا يَفْضُ النَّوَاصِ
---	--

یقال کل هارب خلاصی

مراد از غالب قبیله غالب بن فهر بن مالک بن نضر و سلسله نسبت عمرو بن عاص
به غالب گزشت و تحویف ترسانیدن و آهون صیغه تعجب از هوان و الکوص
الاجام عن النبی و هاراجع به و غا و نقض افشاندن از اول و خلاص رستن
و خلاصی مفعول به اعطی مقدر

ترغیب بانفاق مال نفیس خواد بر شریف و خواه بر خیس

سَامَحْ مَالِي كُلَّ مَنْ جَاءَ طَالِبًا فَمَا كِدِمْتُ بِأَمَالٍ عَرَضَةً	وَأَجْعَلُهُ وَقْفًا عَلَى الْقَرْضِ وَالْفَرْضِ وَأَمَّا كَيْفَ صُنْتُ عَنْ كَوْمَةٍ عَرَضِي
---	--

مالی مال مضاف بیاء مالی و وقف الدار للمساکین و قفا و قرض وام دست بست
و الفرض العطیه المرسومه یقال اصببت منه قرضاً و لا فرضاً و اما در اصل ان ما
حو با زاید اسی ان جاء کریم و لوم طامت کردن میفرماند زود بخوشم مال خود را
بهر که آید جوینده و تسکیر دادم آنرا وقف بر وام و عطا مرسوم پس اگر آید بزرگوار می
نگاه دارم بمال عرض او را و اگر آید بداصلی نگاه دارم از طامت کردن او عرض خود

وَلَا تَسْتَغْلِ عَافِيَةَ لَشَيْءٍ وَحَلَّ الْفَحْصَ مَا اسْتَفْنَيْتَ عَلَيْهِ	وَلَا تَسْتَخْرِصْ أَذَى لِرَحْصِهِ فَكَمْ مُسْتَجَلِبٌ عَطْبًا لِفَحْصِهِ
استغلا و گران شمرود و العافیه دفاع الله عن العبد و استه خاص ارزان شمرود و فحس نیک و ابرو هیدین و استجلاب کشیدن میفرماید گران شمار عافیت را برای چیزی و ارزان شمار رنج را برای ارزانی او را کن جبت و جورا مادام که بے نیاز باشی از آن چه بس کسی کشنده است طاک بحبت و جوی خودش رباعی	
ای یافته از لطف الهی تمکین حالیکه در آن فایده نیست میر	در منزل عافیت بگنجی نشین کز قصه بیهوده مگردی تمکین
پیام به عمرو بن عاص و صفین و تحویف او از شیران معرکه دین	
لَا صَبْحَنَّ الْعَاصِيَّ بِنِ الْعَاصِي مُسْتَحْقِقِينَ حَلَقَ الدَّلَاصِ	سَبْعِينَ أَلْفًا قَوْدِي النَّوَاصِي قَدْ حَبَسُوا الْخَيْلَ مَعَ الْقَلَاصِ
اَسَا و خیل حین لا مَنَاصِ ی	
<p>صبحتیم ما را کذا ای ایتیم به صبا و عقد بستن و ناصیه سوی پیشانی و استحقاق ای ا و خلق خلقه ای ا دارد ایزه و الخلق بالفتح جمیعاً و دلاص زره نرم روشن واحد و جمع او کیان گویند در دلاص و جنب و جنب کشیدنت و القلوص من النوق و جمعه قلص بالضم و قلاص و جمع القلص قلاص و غیل بکمره بیشه و ناص جای گریز و در بعضی نسخ بجای غیل محل و هو القطاع المطر و یس الارض من الکلا و میفرماید براینه بیا ریم در باد عاصی پسر عاصی را هفتاد هزار مرد بند کننده ما و میجا پیشانی بردارند و خلقها زره های نرم روشن بحقیقت کشیدند سپاه را با شتران جوان</p>	

پیغام معاویه بن ابی سفیان بر تقی علی علیه التحیه والرضوان
 لَا تُفْسِدَنَّ سَابِقَ إِحْسَانٍ مَعَهُ وَاللَّهِ لَا يُغَيِّبُ فِيمَا قَدْ قَضَى
 مراد از احسان سابق انواع جانبازی که علی علیه السلام در راه حق فرموده و بیا باری
 چهار در بر قدم معی پیوده مصراع ثانی اشارت بآنکه دولت بنی امیه بقضا خدا
 و تحقیق آن در فاتحه سابقه گزشت هم

پاسخ دادن حضرت مرتضی و تقدید معاویه به تیغ منتضی
 إِنْ كُنْتُ ذَا عِلْمٍ بِمَا اللَّهُ قَضَى فَأَيُّتُ أَصَادِفَكَ وَسَيْفِي مُنْتَضَى
 وَاللَّهِ لَا يُبْرِمُ شَيْئًا قَضَاً وَاللَّهِ لَا يُبْرِمُ شَيْئًا قَضَاً

انتضا شمشیر ز نیام بر کشیدن و ابرام محکم کردن و تقض شدن و بر بعضی نسخ
 بجای مصراع ثانی فانه یا تیک سیفی المنتضی میسجای مصراع رابع - والله
 لا یبرم شیئی نقضا میفرماید اگرستی تو خداوند علم آید و حکم رد و پس این
 را بیا می تراوشم من بر کشیده باشد بخدا که باز میگرد و چیزی که بحقیقت آن
 و خدا محکم نیکند چیزی را که شکست شعده هر چیز که در ازل مفذر نشود و شکست
 که اابد مصور نشود تغییر قضای ایزدی ممکن نیست و این کار هیچ رود میسر نشود

تجیح عمرو بن عاص معاویه را به حرب و انگیختن قسره بقضا و از لی
 قَوْلِكَ فِيمَا قَالَ قَدْ دَحَضَهُ أَنْتَ عَلَيْنَا فَسْتَلْقِ نَحْضًا
 يُوَدُّ مَنْ يَسْأَلُ عَنْهُ مَرَضًا

دحض و دحوض باطل شدن محبت و تهنیت برخاستن و رمض بالتجیک رمض مریض
 استند حره حصه و من الهماز تداخلین من هذا الامر رمض هم

ای گشته بد دولت و سعادت فیر	باید که دهی هم به سایل هر روز
اگر مرد کریم است ز خاکش برگیر	در مرد ولیم است دامنش بر دوز

بیان آنکه حصول مقاصد موقوف قضا و حشمت داشتن آن بی قضای

إِذَا أَدَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ	أَنَاكَ الْيَحْيَى بِهَا يَرْكُضُ
وَإِنِ أَدَانَ اللَّهُ فِي غَيْرِهَا	أَنَّى دُونَهَا عَارِضٌ يَعْرِضُ

آذن دستوری و دهنی از رابع و التّجّاح الظّفر بالمواجع و عارض ابرک در انق
پهن شود و عرض فرایش آمدن از ثانی ترجمه چون دستوری دهد خدا در حاجت
آید ترافی و زی بآن در حالیکه دود و اگر دستورئی خدا در غیر آن آید در پیش آن
ابری که فرایش آید شش اید دست مجوز غیر حق دولت و بخت بی اذن خدا
برگ نافتد ز درخت از حکم قدر کی شود پست بجا که دوازدهم قضا کی شود صاحب

تعبیر مخالفان و مدعیان بانکار حسن و عیان

لَنَأْمَا تَدْعُونَ بَعْدَ حَقِّهِ	إِذَا مَيَّزَ الصِّحَاحُ مِنَ الْمَرَضِ
عَرَفْتُمْ حَقًّا فَحَدِّثُوهُ	كَمَا عَرِفَتِ السَّوَادُ مِنَ الْبَيَاضِ
كِتَابُ اللَّهِ شَاهِدٌ نَا عَلَيْكُمْ	وَقَا ضِينَا إِلَا كَهْ فَنَعْمُ قَاضِ

آدم دعوی کردن و تمیز جدا کردن و صحاح و مراض جمع صحیح و مریض میفرماید
رمار آنچه دعوی میکنید شما بغیر حق چون جدا کرده شوند تشنه رستان از بیمار
شناختید شما حق مار ایس انکار کردید آنرا چنانچه شناخته شود سپاهی از یغی
ناب خدا گواه است بر شما و قاضی ما خدمت پس یک قاضی اشعری قوم که حق را قنید نبوی
در این جواب حق گویند بگور دیدید و شنیدید که ما حقیم از بهر چه ساختید خود را اگر و گور

ترجیح خواب مردم پریشان بر بیداری و ابگامی ایشان

لَوْ أَنَّ الْمَرْءَ خَيْرَ لَهٗ مِنْ يَقْظَةٍ | لَمْ يَرْضَ فِيهَا الْكَاتِبِينَ الْحَقِيقَةَ

وَفِي صَدْرِهِ الدَّهْرُ لَيْسَ عِطَّةً

یقظه بیدار شدن و مراد از کاتبین حفظه جمعی از مائیکه که اعمال نامینوسند نگاه میدارند

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ مِيعَةً

خواب مرد مجتهد مراد از بیداری که خشنودن کند دزان نویسندگان نگاه دارند

و در گردش روزگار مردم راست بیدار پندی ربا با مردم بد حدیث حق گفته است

وین گوهر پاک قیمتی مفت است + لیکن چو رود خواب غفلت ظالم + بگذر گویند بلا خفته است

منع از احسان با اراذل و رغبت بر عایت افاضل

لَا تَضَعِ الْمَعْرُوفَ فِي سَاقِطٍ | قَدْ أَكَّ صَنَعُ سَاقِطٍ صَنَائِعَ

وَضَعَهُ فِي حَرْكَ يَمْ كُنْ | عَرُفَكَ مِسْكَ وَ عَرَفَهُ ضَائِعٌ

لا تضع بفتح تا و از وضع یا بضم از اصناعت یعنی صنایع کردن و اول انب بضم

و الساقط اللیم فی حسب و نسب و صنع کار و سقوط افتادن و عرفت بضم نیکویی و بفتح

بویی خوش و ضاع المیسک ای تحریک فامشترت رایجته میفرماید منه نیکویی را در لیم

چه آن کار است افتاده صنایع و بنه آنرا در آنرا در کیم که باشد نیکویی تو مشک که بویی

پراکنده باشد شعری با مردم بد کسی چرا باشد نیک + صنایع چه کنی

بروغن خود را ادبیک + هرگز بدو نیک خوش نچشند بجم + با آنکه بختد بر عود را دو یک

ارشاد بحکم و اعراض از اهل شقاوت و مباد با عدالی و محبت عداوت

فَكُنْ مَعِدًا لِلْحِلْمِ فَاصْفَحْ عَنِ الْأَذَى | فَإِنَّكَ تَرَاهِي مَا عَمِلْتَ وَ سَامِعٌ

خطاب معاویه بعمرو بن عاص

عَلَيْكَ يَا عَمْرُو تَحْنُ الْمَرْضَا

لَا تَجْعَلْنِي لِعَلِيٍّ

اجنان پوشانیدن و شعر کلام موزون و آهنگ

میان توجه خویش با واسطه و اجتناب

تَحْنُ نَامُ النَّمَطِ الْاَوْسَطِ

ام آهنگ کردن از اول و آنمط الجماعه

خير هذا الامة النمط الاوسط يلحق

و اوسط میان و افراط از حد در گذشتن - می

نمیستیم چون کسی که تقصیر کرد یا از حد در گذشت

در دیده اهل بحر جان دلیم + یک گام ز راه شرح

تنبیه برضا و ایما بقضا و نخی از اقا

اصبر على الدهر لا تغضب على احد

ولا تقيمن بدائر لا انتفاع لها

لوح تخته و خط نوشتن و انتفاع سود برداشتن

میفرماید صبر کن بر روزگار خشم بگیر بر یکی

و مقیم مشو بر آن که نیت هیچ سود برداشتن با

تا چند چو مرغ کور خواهی بودن

گر عمر چنین میگذرد پیش از مرگ

دیگر

!

دیگر

وَالْمَنْ مَقْسَدُ الْعَيْنِ	أَسْتَضِلُّ مِنْ كَرَامَةِ الطَّبِيعَةِ أَيْ
مِنْ قُوَّةِ الْجَبَلِ لِمَنْعِهِ	وَالْخَيْرَ أَمْنَعُ جَانِبًا
مِنْ جَرِيَةِ الْمَاءِ السَّابِغَةِ	وَالشَّرَّ أَسْرَعَ جَرِيَّةً

الفضل عطية لما يترجم من يعطي وطبيعة مرثت والمفيدة يدعوا صاحب
الى الفساد وفلان ذو صنعة بالفتح اى عزيز ممنوع على من يرفقه فله لوه وجهه
ميفر ما يد احسان از بزرگواری سرشت است و مرثت نهادن تباها کردن نیکو است
و نیکی سر باز نکرده است باعتبار جانب از سر کوه سر باز کشنده و بدی شتابنده
بروانی از روانی آب شتابنده شعر ای کرده ز روی معرفت کشف غطا
و از ابر کف ریخته باران عطای مرثت یکس منه که ارباب صفایه که نیکو است در این خطا

يَكُونُ دَاعِيَةً إِلَى الطَّبِيعَةِ	تَرَكَ التَّعَاهُدَ لِلصِّدِّيقِ
يَتَلَطَّحُكَ الْوَقِيعَةُ	لَا تَلْتَمِشُ بَوَاقِعَهُ فِي النَّاسِ
أَنْ يَأْوِلَ إِلَى الطَّبِيعَةِ	إِنَّ التَّخَنُّقَ لَيْسَ يَكُنُ
عَلَى الشَّرِيعَةِ وَالْوَضِيعَةِ	جَبَلِ الْأَنَامِ مِنَ الْعِبَادِ

تأخذ تعهد که کردن و التلطح آلوده شدن و الوقیعه فی الناس الغیبه
و تلطح آلودن از ثالث و کثرت درنگ کردن از انزال و الجبله بالکسر الخلقه
و الوضیع الدنی و الترفیقه و الوضیعه لغت الاخلاق مقدر ميفر ما ید ترک
تعهد دوست را باشد داعیه بریدن آلوده است بوقیعه در بین مردم که آلوده کند
غیبت بد رستی که خلق گرفتن نیست که درنگ کند بر کرد و بر سر بت آفریده شده اند
خلایق از بندگان بر اخلاق شریفه و اخلاق خسیه شعر

وَأَحِبُّ إِذَا أَحْبَبْتَ حُبًّا مَقَارِبًا	فَأَنَّا لَا تَدْرِي مَتَى أَنْتَ نَازِعٌ
وَالْبُغْضُ إِذَا الْبَغَضْتَ بُغْضًا مَقَارِبًا	فَأَنَّا لَا تَدْرِي مَتَى أَنْتَ رَاجِعٌ

معین بکبر وال کان و صفح از کسے جرم درگزاشتن از ثالث و حُب دوستی
مقارب بکبر الراء اسی وسط بین الجمید و اللودی و بینهم نزاعه اسی خصومتہ فی حق
و البغاض دشمن داشتن میفرما ید پس باش کافی مر بردباری را و درگز از رنج
چہ بد رستی کہ تو بیندہ چیزنی را کہ کردہ و شنودہ و دوست دار چون دوست دار
دوستی میانہ چہ بد رستی کہ نویدانی کہ کی تو خصومت کنندہ و دشمن دار چون دشمن
چہ بد رستی کہ نویدانی کہ کی تو رجوع کنندہ از دشمنی

ای بروہ ز کنج عافیت راہ گنج	ز نغار کہ پیکس مہجانی مرغ
سرشته اعتدال از دست مہ	تا پاک بروں روز این پیر پنج

تَبَيَّنَ مَرَامُ خَوَاتٍ وَ تَعَيَّنَ لَوَازِمُ قَوَاتٍ	إِنَّ أَخَاكَ الصَّدِّقَ مِنْ سَعْيِكَ
وَمَنْ يَضِيَّ نَفْسَهُ لِيَنْفَعَكَ	وَمَنْ شَتَّتَ فِيهِ شَمْلَكَ لِيَجْمَعَكَ

صدق بخنے صادق و شتیت بر اگندہ میفرما ید بد رستی کہ برادر تو راست
آنکس کہ سعی می کند با تو و آنکس کہ گزند می رساند نفس خود را تا سود کند ترا و آنکس
کہ چون بیند کاری را کہ مشکل بود ترا بر اگندہ کند در آن جمعیت خود را تا جمع کند ترا

گردمزدہ ز مہرباران غریزہ	بھتر کہ کئی فدای ایشان چہ چیز
پر چند کہ جان غریز باشد ایدل	چون بار طلب کند فدای کن

ہدایت بلوازم و مرام احسان کہ اشرف اخلاق است	
---	--

نهی از خرج و در نوائب و امر بصبر و در مضایب

دیگر

تَجَزَّعَنَّ إِذَا نَابَتْكَ نَائِبَةٌ	وَأَصْبِرْ فِي الصَّبْرِ عِنْدَ الضَّيْقِ
تَنَ الْكَرِيمِ إِذَا يَأْتِيهِ نَائِبَةٌ	لَمْ يَبْدُ مِنْهُ عَلَى عِلَانِهِ الْهَلَعُ

ب ای اصواب و اتساع فراخ شد و قوالم علی علانہ کبر العین و تشدید اللام
ی علی کل حال و الهلع الفحش الجزع میفرماید بی صبری مکن چون برسد ترا حادثه
صبر کن که در صبر نزدنگ شدن جا فراخ شدن است بد رستی که کریم چون
سدآور حادثه ظاهر نشود از و بر همه حالها و اوبه صبری شعر

هر چند که از قضا بلا می آید	وز قوس فلک تیر جفای آید
در کج صفانشته و منظم	تا بار و گره از خدای آید

و

نهی از حرص و هوا و ترغیب بقناعت و رضا

بِغِ الْخَوْصِ عَلَى الدُّنْيَا وَفِي الْعِيشِ نِلَاقٌ	وَلَا تَجْمَعُ مِنَ الْمَالِ أَفْلا تَدْرِي لِمَنِ تَجْمَعُ
لَا تَدْرِي أَفِي رِزْقِكَ أَمْ فِي غَيْرِهَا نَصْرٌ	فَإِنَّ الْوِزْنَ مَقْسُومٌ وَكَدَّ الْمَرْءِ لَا يَنْفَعُ

فَقِيرٌ كُلُّ مَنْ يَطْمَعُ غَيْرَ كُلِّ مَنْ يَقْنَعُ

لقناعت بالفتح الرضا بالقسم میفرماید بگذارد حرص را بر دنیا و در زیستن پس طمع مکن
و جمع مکن از مال چه نمیدانی که برای کج جمع میکنی و تمیدانی که آیا در زمین خود یا در غیر آن
انگنده خواهی شد پس بد رستی که روزی بخش کرده شده است و رنج کشیدن مرد
سود نیندهد و درویش است هر که طمع میکند تو انگرست هر که قناعت می کند شهباز

تا چند تر احرص و طمع خواهد بود	بر لوح دولت نقش خراج خواهد بود
بگز زر سر جهان که در آخر کار	نفع تو ز تقوی و روع خواهد بود

ای برده ز میدان کرم گوی و فانی	آئینه صفت باش با این صف
چون لوح دلت قابل هر نقشه نیست	ز خمار که تیره اش ناسازی بجفا
تشنج بر اهل زمان خود به ترک وفا و ارشاد و صبر که منتج صد و موجب صفا	
هَاتِ الْوَفَا فَلَا رِفْدٌ وَلَا طَمَعٌ	فِي النَّاسِ لَمْ يَبْقِ إِلَّا الْيَأْسُ الْجَنُّ وَ
فَأَصْبِرْ عَلَى ثِقَةِ بِاللَّهِ وَارْضَ بِهِ	فَاللَّهُ أَكْرَمُ مَنْ يُرْجَى وَيَتَّبِعْ
رفد که عطا و اتباع از پی رفتن میسر ماید مرد وفا پیش عطاست و نه طمع و نه	
اگر ناسیدی و بی صبری آسب صبر کن بر اعتماد بخدا و خوشنود باش بان چه خدا اگر میترکست	
که امید داشته شود و از پی رفته شود و ربا عی از خلق جهان وفا مجوید که نیست	
و از اهل زمان صفا مجوید که نیست و سر ختم فیض خدا باشد و بس و از غیر خدا عطا مجوید که نیست	
تنبیه بر آنکه دفع دشمن در وقت ظفر علامت نجات سعید است	
و اعتماد بر جانب او از صواب بعید است	
ذَا وَعَدَ أَدَّاهُ لَا تَدَّارُهُ	فَإِنَّ مَدَارَةَ الْعِدِّى لَيْسَ فَرْجٌ
إِنَّكَ لَوَدَّ اسْرَيْتَ عَامِينَ عَقْرَبًا	إِذَا امْكَنْتَ يَوْمًا مِنَ الدَّهْرِ يَلْسَعُ وَ
هم سال و تنه او بر اکثر و عقرب موت ساعیت و طمان لایمکن الهو ضای	
یقدر علیه و تسع گزیدن از ثالت میفرماید و داکن دشمن در دوا و نرم خوئی گز	
چه بد رستی که نرم خوئی کردن با دشمنان نیست که سود و هدیه بد رستی که تو اگر	
مخوئی کنی چند سال با کرد می چون توانا شود روزی از روزگار بگذرد شعور	
امروز که بر دشمن خود داری ست	با بد که سرش زیر پا سازی ست
هر چند که تربیت کنی کز دم را	آخر بگذرد ترا بجه و چه هست

رباعی از جو زمانه گشت پر خون لاله آری چه توان کرد که در روز ازل	دوازده فلک رنج بود حاصل من با غصه سرشته اندآب و گل من
--	--

نفی تو غل در هوا و هوس و تنبیه بر فوت و موت همه کس

وَمِنْ الْبَلَاءِ عَلَى الْبَلَاءِ عِلَامَةٌ وَكُنَّاكَ مِنْ غَيْرِ الْحَوَادِثِ إِنَّهُ	أَنْ لَا يُرَى لَكَ عَنْ هَوَاكَ نَزْعٌ يُبْلِي الْجَدِيدَ وَيُحْصِدُ الْمَرْمَعُ
---	--

علامت نشان و نزع عن الامر زودعا ای انتهى عنه میسر باید از آزمودن بر
نشانی است که دیده نمیشود مگر از هوا و هوس خود باز ایستادنی و پس است ترا
از تغیر حادثها آنکه نشان آنست که گهنة میشود نو در و کرده میشود گشته رباعی

تا چند اندیشه باطل باشی یک لحظه ز فکر برگ بیرون زو	در یادها همیشه غافل باشی اگر بخت شود بر هر غافل باشی
---	---

تَرْغِيبٌ بِرُجُوعٍ كَمَا لَدُلَّ رَاضٍ وَتَنْفِيرٌ أَزْكَأَنَّ صَغِيرَةً كَمَا لَدُلَّتْ	وَأَنَّ طَوِيلَ الْجُمُعِ يَوْمًا سَيَسْبَعُ فَإِنَّ صَغَارَ الذَّنْبِ يَوْمًا سَيَسْبَعُ
---	--

تجوع خویش را اگر سنده داشتن و تسبیح سیر شدن از رابع و مجانب است از پیری بکیسوندن
و صغیر جمع صغیره و مرکوب الذنب اتیان میسر باید اگر سنده از خود را چه بدستی
که اگر سنگی از عمل تقوی است و بدستی که در اگر سنگی روزی زود سیر شود و بکیسوندن
از صغیره و گناه مرکب شود آنرا چه بدستی صغیره و گناه روزی زود جمع گردد شود

شعری تا چند ایرب و گل خواهی بود سهیل گناه خورد امر روزی	وز آتش معده خسته دل خواهی بود فردا که شود جمع غل خواهی بود
--	---

اگر عقل تو بر نفس مقدم نشود	اسلام تو پیش ما مسلم نشود
و ندان طمع که با حوصله درو	تا بر کنی در دست کم نشود

بیان انتهای هر جمعیتی پریشانی و شکایت از روزگار بی سامانی

قصر الجدید الی یلی	و الوصل فی الدنیا انقطاعه
آئی اجتماع لم یصدر	لنشئت منه اجتماعه
آه آئی شعب لا لیتیا	لعمیفرة انصداعه
آه آئی منتفع بشیء	ثم تم له انتفاعه

قصر که آن یفعل کذا ای غایت و مراد از اجتماع اول مجتمع و نشست پرانگنده
و انتیام پیوسته شدن با یکدیگر و انصداع شکافته شدن و در بعضی نسخ
بجای قصر قصوی و القصر البعدی قال المکان الاقصی و الناحیه القصوی میفرماید
انتها هر نوکته نشدنت و پیوستن در دنیا بریده شدن دست کدام جمع شده
بر آبی پرانگنده شدن از دو اجتماع او یا کدام و گشتن بر پیوسته شدن با یکدیگر
حده اند که در آنرا شکافته شدن او یا کدام نفع گزیننده بجزی پس تمام شد و او را نفع گزیننده

بر قصر که ساختیم ویرانی یافت	جمعیت ما در پریشانی یافت
بر کس که خدا دل بر نیای دانی	ناگاه برود و دل پریشانی یافت
یا بؤس للذهیر الذی	هنا ذال مختلف طباعه
قد قبل فی امتنا لهم	یکفیک من شر سماعه

لطباع بالکسر الطبیعه میفرماید ای سخته مر روزگار را که همیشه مختلف است
بحقیقت شد و در دستا نخواه ایشان برست ترا از شر او شنیدن رباعی

یک ذره ز لطف شامت خانیست | ^{۴۹} | خوشدرد جز کلمات یافت جا

تضرع و مناجات با قاضی حاجات | دیگر

یا ارحم الراحمین یا ذا الجلال و الإکرام یا ذا العرش العظیم یا ذا المجد و الشان و التکرام یا ذا العرش العظیم یا ذا المجد و الشان و التکرام یا ذا العرش العظیم یا ذا المجد و الشان و التکرام

بارک بزرگوار بودن و تمویل پناه گاه و تقدیم کمک بر آن تخصیص حمد بخدا چه حمد
هر که هست بحقیقت حمد خداست میفرمایید مژرات سپاس ای خداوند بزرگ
بخشش و بلندی بزرگوار و قوی بخشی به هر میخواستی و منع میکنی از هر که میخواهی
ای معبود من و آفریننده من و مقام استواری من و پناه گاه من بتو نزدیکستی
و آسانی پناه میگیرم و با عی ای روی زمین فیض عانت گلشن * عالم همه
از پر تو بیت روشن * در حال شد چراغ گیتی تاریک * از فضل تو گردمی نیابد غم

یا ارحم الراحمین یا ذا الجلال و الإکرام یا ذا العرش العظیم یا ذا المجد و الشان و التکرام یا ذا العرش العظیم یا ذا المجد و الشان و التکرام یا ذا العرش العظیم یا ذا المجد و الشان و التکرام

جسم گرد آمدن آب چاه بسیار از کشیدن و ذراوان شدن مال و سؤال بضم خوا
و رقع و رقع چه کردن از ثلث میفرمایید ای معبود من هر آینه اگر بزرگ شد
و بسیار شد گناه من پس عفو تو از گناه من بزرگتر و فراختر است ای معبود من
هر آینه اگر دادم بنفس خود خواسته نیس اینک در مرغزار نیسانی چرا میبینم و با عی

هر چند که گناهان بکاریم همه | و ز کرده خویش شرمساریم همه

اعتراف بکثرت گناه و اعتماد بر فضل اله	
وَسَرَحْمَةً سَرِيَّةٍ مِنْ ذُنُوبِي أَوْسَعُ وَلَكِنِّي فِي رَحْمَتِهِ اللَّهُ أَطْمَعُ وَأِنْ تَكُنْ الْآخِرُ مَا كُنْتُ أَصْنَعُ وَأَرَانِي لَهُ عَبْدًا مُؤَدِّدًا وَخَاضِعًا	ذُنُوبِي إِنْ فَكَّرْتُ فِيهَا كَثِيرَةٌ فَمَا طَمَعِي فِي صَالِحٍ قَدْ عَمَلْتُه فَإِنْ يَكُ غُفْرَانٍ فَذَلِكَ بِرَحْمَةٍ مَلِيكِي وَمَعْبُودِي وَسَرِيٍّ وَحَاطِظِي

تفکیر اندیشه کردن و بآینت آخری باعتبار عقوبت و صیغه وضع کاری کردن اثبات
میفرماید گناهان من اگر اندیشه کنم در آن بسیار است و رحمت پروردگار
از گناهان من فراختر است پس نیست طمع من در کاری نیک که بحقیقت کرده ام
ولیکن من در رحمت خدا طمع میکنم پس اگر باشد آمرزیدن پس آن بر رحمت است
و اگر باشد آن دیگر پس چه باشم که کنم آنرا پادشاه من است و پرستیده شده ام
و پروردگار من و نگهدارنده من و بدرستی که من او را بنده ام اقرار میکنم و فروتنی میکنم

وز غایت اضطراب افتاده راه غیر از تو که نیست مرا نیست و بنا به	امروز منم اسیر در دام گناه فردا که شود نامه اعمال سیاه
--	---

وَإِمَّا عَلَىٰ نِقْمَةٍ تَدْفَعُ وَتَسْمَعُ مِنْ حَيْثُ لَا يُسْمَعُ	لَكَ الْحَمْدُ إِمَّا عَلَىٰ نِعْمَةٍ تَسَاءَلُ فَتَقْعَلُ مَا شِئْتُهُ
--	--

النِّقْمَةُ بِالْكَسْرِ الْعُقُوبَةُ مِيفُ مَا يَدُ مَرْتَرِ اسْتِ سِپَاسِ يَابِرِ نِعْمَتِهِ وَ يَابِرِ عَقُوبَتِي
که دفع میکنی آنرا خواهی پس کنی آنچه خواهی آنرا — دشمنی از آنجا که شنیده نشود

عالم به از فیض گفت مالا مال	ای حمد تو گشته کام ارباب کمال
-----------------------------	-------------------------------

خواهم که مرا ز خاک ره بردار	درستن اند لوی
-----------------------------	---------------

اَلْهٰی فَنَفِیْ طَعْنِکَ یٰبَیْرُکَ
اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ
اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ
اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ

الطعم بالفتح یاودیة الذوق ویقال صعبه مریمون جمع این وبتفیع ضایع کردن
میفرماید ای معبود من بچنان مرا صعب عفو خود در روزی که نه پسران و نه مال
در آن روز شود کنایه میبود من چنان نگذارم تو مرا پس باشم من ضایع و اگر
باشی تو که نگذارم مرا پس من گنج ضایع کرده شوم ای معبود من چون عفو نکنی تو از
غیر نیکوکاری پس کیست برادرکاری که بهیواد و بهوس بر خورد و بسته در باغی

ای خلق جهان را می احسان تو	در میضای غمشه عالمی باده پرست
اطعم تو اگر دانی گیر دست	ز مار گناه خویش خود محذرت

اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ
اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ
اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ
اَلْهٰی اَدْنٰی کُنْتُ غَیْثَیْ

اثر کبر نشان و رفقا از قفار رفتن و بدبختی زدن و طور کوه و اعنا بلند شدن و رفقا
رفعه ارتفع قدره و اخطا خطا کردن میفرماید ای معبود من پرآینه
اگر تقصیر کردم و طلب تقوی پس اینک من نشان عفو را از قفا میردم و بهر دی میکنم
ای معبود من گناهان من غالب شدند بر کوه و بالا اگر قند و عفو تو از گناه من بزرگتر
و بلندتر است ای معبود من پرآینه اگر خطا کردم بچشم پس دیر است که آمد دارم بنو

چون فیض آبی همه جامی بنیم

از رحمت او امید داریم همه

آهی تنی عالی و قوی و فاقی
و آنت مناجاتی الحقیقه
آهی فی الاقطع رجائی و تلخیص
فوائدی ولی بی سبب جود

الفافه الحاجه و مناجات باکس را ز گفتن و خفا پوشیده شدن از رابع و از اغه
گردانیدن و قواد دل و کسب روان شدن آب و المطح مصدر و مناجاتی مفعول به
میفرماید ای معبود من می بینی حال مرا و درویشی مرا و حاجت مرا و تو مناجات
پوشیده مرا می شنوی ای معبود من پس مبر امید مرا و مگردان دل مرا که مراد
روان شدن جود و تو طاعت شعریا رب همه را ز فیض خود کامی ده و ز باد غم
معرفت جامی ده و از غایت فقر و فاقه ما مضطربیم و لطفی کن و ما را همه آرامی ده

آهی تنی عالی و قوی و فاقی
و آنت مناجاتی الحقیقه
آهی فی الاقطع رجائی و تلخیص
فوائدی ولی بی سبب جود

موانسته که را سوتش کردن و تلقین کلمه بدین دادن و الحجه بر مان و وضع و خروج
پهلوی بر زمین نهادن ثالث میفرماید ای معبود من ز رخا رده مرا از عذاب خود
بدرستی کن اسیر و خوار و رسنده ام و ترافروشی من کن ای معبود من پس انس ده
به تلقین حجت من بر منکر و نکیر چون باشد مراد رگور جای اقامت و بجلو نهادن
ای معبود من هر آینه اگر عذاب کنی مرا هزار سال پس لیسان امید من از تو بریده می شود

روزیکه اجل کند گریبانم چاک

و ز غایت بخودی زخم روبر خاک

ی پروردگار من یا صیون که رباعی می داد و برجت خاص نویی خواهم
 که کنی نامه من پاک و سفید و بجز که از بیم تو لرزم چون مید و بر کز نب و فیض نام تو مید

اَلْهٰی حَلِیْفَ الْحَبْلِ بِاللَّیْلِ هَیْ هَیْ
 وَکَلِّمْ یَحْیٰ وَیَدْعُو الْمَغْضَلِ هَیْ هَیْ
 وَکَلِّمْ یَحْیٰ وَیَدْعُو الْمَغْضَلِ هَیْ هَیْ
 وَکَلِّمْ یَحْیٰ وَیَدْعُو الْمَغْضَلِ هَیْ هَیْ

الحلف بالکسر العبد الذی یكون من الغفوة وکدام لغو ای مبدء و الحلف الحما
 و المغفل الذی یشرب الی الغفلة و الهجوم النور لیدان ان الشاء التوایله
 میفرماید ای معبود من معبود دوستی بشب بخیر بسبب راز میگوید و عاصیده
 و مغشوب بغفلة خواب میکند و همه ایشان از بیدار و غافلان امید دارند و ترا
 امید دارند بر رحمت بزرگ تو و در بهشت جاودانی طمع ننهند سرباعی

از غیر تو بچکس نمی بند خیر	اگر صاحب مسجد است که در شب
چون گوی تو گشت پیش ما نایت	یا رب نبه از پیش نظر نموت غیر

اَلْهٰی تَهْنِیْ بِجَایِ سَلَامَةٍ هَیْ هَیْ
 وَکَلِّمْ یَحْیٰ وَیَدْعُو الْمَغْضَلِ هَیْ هَیْ
 وَکَلِّمْ یَحْیٰ وَیَدْعُو الْمَغْضَلِ هَیْ هَیْ

تمنیه کس را بر آرزوی چیزی داشتن و تمییز زشت شدن و استناعت الفطاعة
 و شتعت علیه تشنعا و الفاظ را نیدن و تدبیه هلاک کردن میفرماید
 ای معبود من آرزو مندی کن مرا امید من بستکاری و زشتی گناهان بر من
 تشنیع می کند ای معبود من پس اگر بیا مری پس عفو تو را ننده بنت و اگر نه
 بگناه هلاک کننده انگنده شوم سرباعی محتاج بر رحمت الهیم همه و سرتا بقدم
 غرق گناهم همه و لطف تو گرد دست بگیر و مارا و زنی بنه نامه میسایم همه

تا غایتی که گفته شد در خان من نیست و او که بی صبری کند سر با عی

یارب غضب رحمت پیشتر است	قصر تو دل ریش مرا پیشتر است
هر چند گناه و جرم با پیشتر است	احسان تو بسیار از ان پیشتر است

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ ذَلِیْلٌ لِّکَ وَ اَلَا اَتُوْعِیْکَ بِمَنْ یَّهْدِیْکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ ذَلِیْلٌ لِّکَ وَ اَلَا اَتُوْعِیْکَ بِمَنْ یَّهْدِیْکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ ذَلِیْلٌ لِّکَ وَ اَلَا اَتُوْعِیْکَ بِمَنْ یَّهْدِیْکَ

تخت به دور کردن و اللوعه الحرقه و خطایا جمع خطیه و آدامع ریزانیدن اشک
و سستردن زدل و حوب بفتح گناه و العین مفعول ید مع که خبر ذکر است میفرماید
ای معبود من دور میکند یا نیکوئی تو سوزش مرا و یاد گناهان چشم مرا اشکبار میکند
ای معبود من غمگوین بسر در آمدن مرا و محو کن گناه مرا چه بد رستی که من مُعترفم
بگناهان ترسنده زاری کننده ام رباعی تا کی ز گناه خود مُشوش باشم
وز دیده دل بآب آتش باشم + یارب بکرم قبول کن تو بهر + تا فارغ و آسوده دل خوشتر باشم

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ ذَلِیْلٌ لِّکَ وَ اَلَا اَتُوْعِیْکَ بِمَنْ یَّهْدِیْکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ ذَلِیْلٌ لِّکَ وَ اَلَا اَتُوْعِیْکَ بِمَنْ یَّهْدِیْکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ ذَلِیْلٌ لِّکَ وَ اَلَا اَتُوْعِیْکَ بِمَنْ یَّهْدِیْکَ

قرع کوفتن از آلت و شفقه اجاب شفاعت و تحبیب بی بهره گردانیدن و طرداند
از اول میفرماید ای معبود من بده مرا از خود راحتی و رحمت چه نیستم من که
تغیر در ما و احسان تو گویم ای معبود من هر آینه اگر دور گردانی مرا یا خوار کنی مرا
پس کیست آنکس که امید دارم با و و کیست آنکس که پزیرفته شود شفاعت او
ای معبود من هر آینه اگر بی بهره کنی مرا یا برای مرا آتس جایت چاره سربای

نصایح محتوی برصالح و فرائد منظوم بر نواید

قَدْ لِمَ لِنَفْسِكَ فِي الْحَيَاةِ تَزُودًا	فَقَدْ أَتَقَفَ رِقْفَهَا وَأَنْتَ مَوْدِعٌ
وَأَهْتَمَّ بِلِسْفَرِ الْفَرِيبِ فَأَذْنُهُ	أَنَا مُيٌّ مِنْ لِسْفَرِ الْبَعِيدِ وَاسْتَسْعِ

تو دایع و دایع کردن و گزاشتن و اهتمام تیمار داشتن و نامی و تسوسع دور شدن
میفرماید در پیش کن برای نفس خود در زندگی توست برگرفتن راه اخیر که فردا
بعد امیشوی از حیات و تو دایع کرده شده و اهتمام کن برای سفر نزدیک چه بدستی
که او دور تر است از سفر دور و ابعده است دباعی ای حیده زخمن حقیقت خوش
و از اهل جهان گرفته دایم توشه باشد در آخرت یعنی و در و راز و امر و زبیر بفر و اوتوشه

وَأَجْعَلْ تَزُودَكَ الْخَافَةَ وَالنَّفَى	وَكَاَنَّ حَقْفَكَ مِنْ مَسَائِكَ اسْمَعُ
وَأَقْنَعُ بِقُوتِكَ فَالْقَنَاعُ هُوَ الْغِنَى	وَالْفَقْرُ مَقْرُونٌ بِمَنْ لَا يَنْفَعُ

میفرماید بگردان توست برگرفتن خود را ترس خدا و تقوی و بگو یا که مرگ تو انیشا کن
شناخته در ترست و قانع شو بقوت خود که قناعت تو انگری است و درویشی میوست
با کس که قناعت نمیکند رباعی هر پاک دلی که اهل ایمان باشد و ز نور صفای
مسلمان باشد و بیوسته بقوی و قناعت گوشت و ز رفتن راه کج پشیمان باشد

وَأَحْذِرْ مَصَاحِبَةَ اللَّيَامِ فَإِنَّهُمْ	مَنْعُوكَ صَفْوَةً وَإِذَا مَنَعُوا
أَهْلَ الْمَوَدَّةِ مَا أَيْلَتْهُمْ اِرْضَى	وَإِذَا مَنَعَتْ قَسَمَهُمْ لَكَ فَذَفَعُوا

مصاحبت با کسی صحت داشتن و مجامعی کردن و تصنع خویشی را باز
و انقاع آب حار کردن میفرماید حذر کن از مصاحبت کسانی که ایشان باز
از تو صفاء دوستی خود و آرایند خود را ایشان اهل محبت اند ناد که دبی تو این را

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ
 اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ
 وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ

ماشمی محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دال کرده و خویشان و اخلاف العلماء
 فی ان آل النبی صلی الله علیه و سلم من هم فذهب الرافعی و صاحب الحاوی الصغیر
 و کثیر من الفقهاء الی ان آل هاشم و بنو عبد المطلب لطاهر النص المنقول
 عن الرافعی و خالفهم النوذی فقال فی شرح صحیح مسلم اختلاف العلماء فی
 آل النبی صلعم علی اقوال اظهرها و هو اختیار الازهری و غیره من المحققین انهم
 جمیع الائمة و انتانی بنو هاشم و بنو عبد المطلب و انتالث ذریه و اهل بیت و حرمت
 شکوه و ازرم و ابرار جمیع بر خضوع فروتنی کردن و انتا زنده کردن و قوت و انبساط
 و در بعضی نسخ و آل محمد است میفرماید ای معبود من بنی هاشم دال او و حرمت
 ینکان ایشان که مر ترا فرومانند ای معبود من پس زنده کن مرا بر دین احمد باز گردنده
 و بر هر کار و فرمان بردار مر ترا فروتنی کنم - رباعی یارب دل من معرفت و انا کن
 بشتم بحال مصطفی بیا کن + روزیکه جلاله سر بر آرم از خاک + در روضه مصطفی مرا و اکن

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ
 اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ
 وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَسْتَغْفِرُكَ

فاعت خوازش کردن و توحید کی گفتن میفرماید محرم کن مرا ای معبود من
 ای خداوند من از شفاعت بزرگتر او چه اوست بزرگتر شفاعت و درود و دست
 و پا دادم که خواند ترا موحدین و را ز گویند با تو یکان بدو نور العاش با حق شود و تقیامت
 بطرفی شود ملائت همه در روضه مصطفی با کمال مرا + که حضرت حق شود سلامت ظاهر

میتواند که در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

و اگر کسی را در این دنیا و آخرت به هر دو راه رسید

ادرسه ، چو بازو ای

دریده سجت مردان

بمردم بد نیک نباشد

هَ نَفْسٌ مِثْلُكَ مَا اسْتَطَعَتْ

فَكَمَا آتَاهُ بَسِيرٌ غَيْرِكَ صَا ذ

وَإِذَا أُتِمَّتْ عَلَى السَّرِيرَةِ

وَالْحَالَةِ عَمَّا بَدَّ مِنْ حَوَالِ

مَادَامَ كَمْ تَوَانِ بِرَدِّ كَفَانِ

کینه بخیز می بینی او را بر از غیر خو

شناخته هستی بر رانهای یمنه

که بقطعه شوی بر آس شعبه

ز نیمه محرم راز به بستر که زد و در

لَا تَسْأَلُ أَنْ يَمْنُقَ فِي حُفْ

فَالْأَصَاتُ يَحْسُ كُلُّ ظَلَمٍ بِأَه

وَتَمِيعُ لِمَنْ حَرَبٌ لَفْظَةً صَا

بَعَا كَرَامَتِهَا تَالَتْ

او دامن کرد و بگرفت دست

ای طاعت ای کدو و ای

و در روز بیست و نه از شصت و پنج بن محمد بن قاسم بن عبد مناف بن
 و بن هشام بن محمد بن قاسم بن محمد بن بن اُمیه بن مغیره نخرومی و ابو العتیری بن محمد
 بن حرث بن سهیل بن قحط بن عبد که در دین و مسلمانان خلاص یافتند و ابو طالب بن سال
 می فطمت بعد از چهل و سه مرتبه می کرد که شبها در حضور مردم پیغامبر را میگفت که بر بستی
 اندیشه بزد و و بعد از آن جا او را تغییر میداد و خود بجای او گمیکه کرد و شبی مرتضی گفت
 که بربت پیغامبر گمیکه کند و چون باره از تب بگزشت ابو طالب نزد علی آمد و علی گفت
 یا ایتاه ای معزونی و ابو طالب این پنج بیت گفت مع

یا سخی و اذن حیدر و وزیر فتن نصیحت پدر مع

أَمَّا مَنِ يَا نَصْرِي فِي دِينِ أَحْمَدَ	قَالَ اللَّهُ مَا قُلْتُ الَّذِي قُلْتَ يَا حَامِدُ
وَلَكِنِّي أَحْبَبْتُ أَنْ تَرَى نَصْرِي	أَتَعْلَمُ إِنِّي لَمْ أَزَلْ لَكَ طَائِعًا
وَسَعِي لِيُجِبَ اللَّهُ فِي نَصْرِ أَحْمَدَ	بَنِي الْهَدْيِ الْحَمْدُ وَطِفْلًا وَيَانِعًا

و از آن کسی که گفت یا ایتاه ای معزونی و طوع فرمانبرداری کردن و یا نفع مردا -
 میفرماید آبا میفرماید مرا بصبر در یار کردن احمد یعنی خدا گفتیم آنچه گفتیم خرج کننده
 و لیکن من دوست داشتم که ببینی یاری کردن مرا تا بدانی که من همیشه مرزا فرمان
 و سعی من برای روی خداست و در یاری کردن احمد پیغامبر راه بسته بود که بودی و مردا

هر کس که چون ز اهل بیت کرم است	در معرکه با بفتح و نصرت علم است
مردی که کمر بست به تائید بنی	چون گوه بکار خویش تا بت قدم است

حکایت ابو طالب در شان از او پیغمبر صلی الله علیه و سلم و نصرت خویش قطع فرمود	الا ابلاغ عقی علی ذات عینا
لو یا و خضامن لوی نجی کعب	

بدخستی که مردان بیکار برخواستن بی مبری کنند و فرمان بر پدر خود را بجهت وصیت کرد
که فرمان بر ندیده بر خود زبون نشود - شعرا از دهر اگر پای تو آید بر سنگ +
و ز محنت روزگار گردی آنگ + باید که ترا صبر باشد آنگ + و آنگاه در آن مقام باشی بزرگ

خطاب ابوطالب بنبر ترضی و ارشاد او بتایید مصطفی

صَبْرَنَ يَا بَنِيَّ فَإِنَّ الْبَصِيرَ أَحْيَى	كُلُّ حَيٍّ مَصِيرُهُ لَشُعُوبٍ
قَدْ بَدَلْنَاكَ وَالْمَبْلَاءُ شَدِيدٌ	لِفِدَاءِ الْغَيْبِ ابْنِ الْغَيْبِ
لِفِدَاءِ الْأَعَزِّ ذِي الْحَبِّ النَّاقِبِ	وَالْبَيْعِ وَالْفَنَاءِ الرَّحِيبِ
إِنَّ يُصَبِّكَ الْمُنُونُ وَالنَّبْلُ يُبْرِي	فَمَصِيبٌ مِنْهَا وَغَيْرُ مَصِيبِ
كُلُّ حَيٍّ وَإِنْ تَمَلَى عَيْشًا	أَخَذَ مِنْ سَهَامِهَا بِنَصِيبِ

به سنوار شدن و صار الی کذا انتهى الیه قال الله تعالی وَاللَّهِ الْمَصِيرُ وَمُومِعِدُ
الْمَعِیْنِ الِی وَاسْتَعْبَدَ الْفُرْقَةُ يَقُولُ شَعْبُهُمُ الْمُتَمِیْنَةُ اِیْ فِرْقَتُهُمْ وَمِنْهُ سَمِیْتُ الْمِیْنَةَ شُعُوبًا
مِمَّا تَفَرَّقَ وَهِيَ مَعْرِفَةُ لَا یُعْلَمُهَا إِلَّا الْاَلَفُ وَاللَّامُ وَنَجِیْبٌ كَزَیْدِهِ وَتَقَبُّ سُوْرَاحُ كَرْدَانِ
وَالنَّاقِبُ الْمُضِيُّ الَّذِی یُتَقَبُّ بِوَرْدِهِ وَاضَاوَتُهُ یَا یَقَعُ عَلَیْهِ وَالتَّبَاعُ قَدَرُ الْمَیْدَانِ
بِاسْمِهِ بِرَحْمَنِ الشَّرَفِ وَالْكَرَمِ وَنُحُونُ رُكَّ وَقَالَ الْقُرَاءُ الْمُنُونُ مُنَوَّنَةٌ وَیَكُونُ أَحَدَةً
وَأَنْتَ تَمَلُّ تَمِیرَ وَتَبْرَأُ تَمِیْدِنَ وَتَمَلُّ رُزْكَارَ وَرَازِ وَتَمِشُّ بِرُخْرَ دَارِیْ كَرَفَتِ وَتَسْتَمِ
نُصَبُ وَنُصِیرُ سِهَامِهَا رَاجِعٌ بِرُحْنُونٍ مَقْشُورٍ لَسْتُ لَكَ دَرَسَالِ شَتْمُ أَرْبَابُوتِ قُرَیْشٍ تَفَاقُرُ كَرْدِ
بِأَنْبِیَایِ شَتْمُ وَنَجِیْبُ مُطْلَبُ مَسَاكُحُ وَبِیَاغِیَةِ وَنَحَا لَمْ تَكُنْ دَعْمَهُ نَامَهُ نُوْشْتَنْدُ وَدَرُ كُتُبِ آوِجَشْتَنْدُ
اِنْمَا زَانِیْدَا وَزَجْرُ مُسْلِمَانِ كَرْدَنْدُ وَابْطَالِیْ بِمَغَامِرِ رَاصِلِیْ اَللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَمُ بِأَجَاعَتِ
مُهْمَانِ شَعْبِ خُودِ بَرَزْدِهِ وَبِحَافَةِ طَبِّ مِیْكَرُ وَكَقَارِ تَضَیْقِ طَعَامِ بِرَاحِلِیْ سِلَاسِ مِیْ كَرْدَنْدُ

فاحذر من ولتي وجانب مو | اني لادى لحيي اضرو نفع

تقصص بهم امران وحيه رده والوقية القتال والحق رايك مبان تان وصيل
 بیکاه وشراب بازا، المعجزة سبان بارک سنان وقب الضاء به بن نبي
 اسب وکاه وکونه نده وشرع نجه که شروع وشرع رده وابتداء ووجه نقت
 الیک لقا اربع من بل غیر کای اما رجونعت نقل الف کما ان هنيه في ثم
 الحياية وکفکع به ویدول کرین وشدية سی حادثه شديدة وعضولة
 بره رتی استاون حرمانیت محمود بن معد کرب زبید زبید بود نقتم ز او معجزة
 وقال الجوهري هو بان تان حج ودر سال وبنیم جری، قبیل زبید زبید وبنیم صلعم آمد
 ومسلمان شد وخواند از تفت الحشی دعوی کرد وبنیم صلعم فرمود اهدا سلام
 ما کان فی الجاهلیة یسیر ویزنت ومرت کشت وبنی حرث بن کعب را غارت برد
 وبنیم صلعم مرتضی علی اجمعی کثیر از صحابه عرب بن بنی زبید فرستاد وچون بهر سینه
 عمرو سیرون آمد وبنی زبید وبنی مرتضی هم متوجه او شد و خوف بر عمر استبد یافت
 وکبر خیت ویر ودرایه در وزن اور برقتند مرتضی علی بزرگت حاصل بن سینه
 انو بزارشت تا کوه زبان استان بهر عمرو پیش خال من معبرفت مسلمان شد

المرقعة من عمارات والملح استعارات

لما حو به رخص الوجع را حو به رخص
 وکله فذا ان اراه هنيه
 فاماك عني لا نال به
 قوی رده شد تا ایده الحسنة در بنین وبنیم برانین شدن و موقوف کبر ظا

<p>نبأ كوسى خطي في بلد الكعب ولا خير من خصاله ^{لشبه} لكم كابين وصا كراعة ^{لشبه} ويصبح من لم ينج ^{لشبه} او امرنا بعد لمودت ^{لشبه} امر على من ذوقه حلا ^{لشبه} لغراء من غرض الزمان ^{لشبه} وايد اترث بالقاسية ^{لشبه} والنصور الطم يعكز ^{لشبه} واصى بنيه بالطمان ^{لشبه} ولا تشكى فيما بنوب ^{لشبه} اذا طار رواح الكمان ^{لشبه}</p>	<p>المر تعلموا انا وجدنا محمدا وان علب في العبا ^{لشبه} وان الذي الصقتم من كتابكم افيقوا قبل ان يحقر الثرى ولا تتبعوا الا مر القواء ^{لشبه} وتستجلبوا احرا بعوانا ^{لشبه} فانت ورسب البين نسل احمد بل بن منكم وهذا سوالف بمعتك ضحك ترى قصد ^{لشبه} ايسر بنها هاشم شدا ^{لشبه} ولسنا نمل الحرب حتى نلنا ولكننا اهل الحفاظ والنهى</p>
--	---

شهاب عمرو بن معد كيرب به على ابن ابي طالس

<p>اذا حرنارك في الوقعة ^{لشبه} قب البطون شديها ^{لشبه} لا ينكلون اذا الرجال ^{لشبه} واذا تكون شديدا ^{لشبه} وانا شهاب في الحوادث ^{لشبه} وجياض صوت لسر عند دفع</p>	<p>الا بن جميز فنصت منك الكلى والخيل لاحقة الايا ^{لشبه} يحملن فوسا نكرا ما في الوغا اني امرؤ احى حماي ^{لشبه} وانا المظفر في المواطن ^{لشبه} من يلقى يلقى المنيئة ^{لشبه}</p>
---	--

هدایت پس علم او اعیاست می درخشند شعر ما میم که و مصطفی آوردیم
 بر دیم که ورت و صفا آوردیم و آینه دل بصدق روشن کردیم و آئین محبت و وفا آوردیم
 نقل اعظم به تیغ خون فشان بیان سمو مرتبه و علو شان

رَدِی بِاعْتَمَدَ هَرَّكَانَ يَأْمَلُهُ لَدَاكَانَ يَكْتَرِي الْكَلَامَ تَسْمِيعًا عُلُوَّتُهُ مَنِي بَضْرَةِ فَا تَلِي سَنَ كَانَ يُنْكِرُ فَضْلَنَا وَسَانِيَا	فَخَرُّنَا فِي الْأَرْضِ مَصْرُوعًا حَتَّى سَمَّيْنَاهُ تَرْوِيعًا مَا كَانَ يَوْمًا فِي الْحُرُوبِ جَزُوعًا فَاِنَا عَلَى لَلَاكِهِ مُطِيعًا
---	--

دومی ای هلاک و یابرا نعدیه و اعظم غیه منصرف بعلمیه و وزن فعل و اصل امیدوار
 ز اول و التسمیع التشیع و ترویج ترسانیدن و علوئه بالتشیع ای ضربیه و التشیع التفضی
 میفرماید هلاک ساخت اعظم را روزگاری که بود اعظم که امید میداشت بان بر نباد
 در زمین انگنده بحقیقت بود که بسبار میکرد در سخن تشنیع تا بلند شد بشمشیر بران خود
 برای ترسانیدن پس زدیم او را از خود بیک ضرب ناکاه کشنده که نبوده است
 روزی در صحرای خرم کننده هر کس باشد که انکار کند فضل ما را و رفعت ما را پس من علمیم
 مر خدا را فرمان بردار سر با سحر دشمن که میان خاک و خورشید نیم و در قید
 غم و غصه ز بونش نیم و اکنون گشتم تیغ فضا بر سر او و افتاده بجاک سرنگونش بیمیم

بیان تسلط خویش بر اعیاد و دین و اظهار قدرت بر دفع مفسدین

هَلْ يَقْرَعُ الصَّخْرَ مِنْ مَاءٍ مِطْلٍ أَمَا عَلَى ابْنِ السَّبْطَيْنِ مُقْتَدِرٌ	هَلْ يَلِيحُ الدَّرَجُ بِالْأَمْبَالِ وَالطَّيْعِ عَلَى الْعِدَّةِ غَدَاةَ الدَّوْعِ وَالنَّيْعِ
---	---

مطر باران و الدرج الغلبه و القوة و روع ترسیدن و زرع دفعی سرگشته شدن

است شمع را غنای افشاد شش می باشد بطبیعتی دیگر شرب دوا
و تندرست و لذت و روح بافته دویته حر و زوطة بسوا قایم وین من الترم و الجمع لک و
و قال سبیه واحد الذی روح ذریع و اکبر س فعل یجی و بعد و غلب من شیه
و چنان مرغ صیغره باید آبی غنای شقیقت گرم شد نور آبنین و افزونته شد آتشی بر و
و برانجینه ندرکاری شمع و جود اند ویران کاسه رنگ را د است و راس و بر و بر
پس دور شو از من که نیا بدتر از من پس باشی چون وی که باز می رود و دست

و از هم فرود سر بخم علم	و تیغ من است فامیت خشم قلم
و معرکه بر خشم جان سازم رنگ	و انگاه فرستش بصحرای عدم
رایی بیا آخی حیا می بعزیزه	و الله یخفض من یشاء و یرفع
رایی بیا فصد الهدی و سبیل	و الی شرایع دینه انشراح
و رصیب بالقرآن و حیا منزل	و یرینار بایض و ینفع
و فیما رسول الله ید بالهدی	فلو اه حتی اقیامه یلعب

شریعت راه دین و تسبیح شتافتن و القرآن فی الاصل مصدر که جان -
قال الله تعالى ان علينا جمعه و قرآنه و قد خص بالكتاب المنزل علی
محمد صلی الله علیه و سلم و صاصله که لعلم و انزال فرود فرستادن میفرماید
بدستی که من مردی ام که حمایت میکنم حامی خود را بغیرت خداست یکند هر که را
میخواهد و بر میدارد هر که را میخواهد بدستی که من هدیت رسانیده بملوب و براه خدا
و بر اهباد دین خدا می شتام و خوشنود شدم من بقرآن و وحی فرود فرستاده و سپرد
پروردگاری که گزند میکند و سود میکند و رسان مارسل خدا تقویت کرده شد

فَالْعَةِ أَطْوَأَتْ رَقِيعَةً

أَدَّى حَكِيمٌ دَعْوَةَ سَمِيعَةٍ

نَالَ بِهَا مَنَزَلَةَ الرَّفِيعَةِ

الْعَالِي مِنَ الدَّرَجَةِ

زَیْدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ سَعْدِ بْنِ ذَرَّانَ ابْنِ عَمْرِو بْنِ سَعْدِ بْنِ

لُذْبٍ وَآلُفْلُحٌ بِالْفَتْحِ كُوبُنُ الْقَدَمِ غَمِيَةٌ تَابَتْ

رَحْمَتُهَا وَأَوَّازُ حَرْبِهَا وَحَكِيمٌ بِسِرِّهَا وَزَیْدٌ

رَبِّي وَالدَّعْوَةُ إِلَى الطَّعَامِ بِالْفَتْحِ وَالتَّسْمِيعُ وَالتَّسْمِيعُ

الْبَطْلَانُ وَفَدَّيْتُهُ فَرِيبٌ وَالتَّنَزُّلُ الْمَرْتَبَةُ وَالْمَرْتَبَةُ

مَا يَدْقُبِلُهُ مَرَّةً رَأَى نَسَبَهَا إِيَّانَ دُرُغَمَتِ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

بِهَا جُودُهُ شَدِيدٌ نَسَبَتْ جُودُهُ أَوَّازُهَا وَخَدَّاهُ

میفرماید آیا کوفته شود سنگ از آید و از باران آید پیوسته شود دولت باید
و طمع من غلیم بدرد و نمیرد پیغمبر تو را بروشمنان بامداد ترسیدن و سرشته شدن

شمن که کند خیال فاسد همه روز	کمالی حدیث او کاسد همه روز
بر خط مراد صرت و فتح و گریست	وزارتش محض سوخت جا سدمه روز

اظهار حالت و اندوه از فوت دوستان صاحب شکوه

لیر

يَا لَهْفَ نَفْسِي قَبْلَتْ رَبِيعَةً	رَبِيعَةَ السَّامِعَةِ الْمُطِيعَةِ
سَمِعْتُهَا كَانَتْ بِهَا الْوَقِيعَةُ	بَيْنَ مَحَامِي سُوْقِهَا وَالْبَيْعَةِ
فَمَا بِهَا نَقْصٌ وَلَا وَضِيعَةُ	وَلَا الْأُمُورُ الرِّقَّةُ الشَّيْخَةِ
كَانَتْ قَدِيمًا عَصَبَةً مَنِيعَةً	تَرْجُو ثَوَابَ اللَّهِ بِالْصَّنِيعَةِ

رَبِيعَةُ الْفَرَسِ الْبُقَيْلِيَّةِ وَبُورِ رَبِيعَةَ بْنِ تَرَارٍ بْنِ مَعْدَنٍ مَدَنَانٍ وَاتَّمَا سُمِّيَ رَبِيعَةً الْفَرَسَ
لأنَّهُ أُعْطِيَ مِنْ مِيرَاثِ أَبِيهِ الْخَيْلَ وَأُعْطِيَ اخُوهُ الذَّهَبَ فَسُمِّيَ بِصِيرِ الْحُمْرِ وَالنَّسَبُ لَهُمْ
رَبِيعِيٌّ بِالتَّخْرِيكِ وَحَسِبْتُ الْعُودَ عَطْفَةً وَالْحَمَانِي الْعَاطِفُ وَالْوَادِعَةُ مُحْنَةٌ بِالتَّخْفِيفِ
وَسُوقٌ بَانْدَارٌ وَسُوقُ الْحَرْبِ حَوْتَةُ الْقِتَالِ وَوَضِيعَةُ زِيَانٍ وَالرِّقَّةُ بِالْكَسْرِ السَّقَطُ
مِنْ تَتَاعِ الْبَيْتِ وَعَصَبُهُ گروهي مردم از ده تاجهیل میفرماید ای دریغ خوردن
نفس من کشته شد ربيع شونده فرمان بردار شنیدم ایشانرا که بود با ایشان مقاتله
در میان جائیها کردش با زاران و جای فروختن پس نبود با ایشان نقص و نه زیانی
و نه کار آمدن و نه زشت بودند در زمان قدیم گروهي سسر کش که امید میداشتند ثواب

با مهر و وفا سرشت ایزد گل من	شد کوی صفا و شوق سرنزل من
نار که بیای دوستان می بینم	باشد مثل چو خجری بردل من

الانصاف العداوة ومرتکبات جبراداون
 بیتی مرتبه بزرگان بایس قرالیه احسان محمد الیه
 را باروزگارجه روزکارمراوراجر دهنده است

ز نهار کن غنیمت بخش خویش

در حقیقت مهر لوح اندیشه خویش

و از شاد بحدود که مستلزم ریاست است دیگر

فَلَيْسَ يَنْقُضُ التَّذَكُّرَ وَ الشَّرَفُ

فَا لَشْكْرُهَا اِذَا مَا اَدْبَرَتْ خَلْفُ

کارنی کردن و آخری سزاوارتر و خلفا الشی
 و اوروان و رونده باشد چه نیست بلکه کند او را

کردن و اگر نسبت کند پس سزاوارتر است
 ت کند عوض اشعر ای یافته از فضل خدا بر کار

ز فیض حق ارامی باید که با نعام براری نامی

و ما و سپردن غمان اراده بدست قضا دیگر

و لَا تَرَانِي عَلَيْهِ التَّهَفُّ

عَنِّي اِلَى مَنْ سِوَايَ مَنْصَرَفُ

مَا لِي قُوَّةٌ وَ هِمَّتِي الشَّرَفُ

فَمَا تَدْخُلْنِي ذِلَّةٌ وَلَا صِلَفُ

دن و انصراف بازگشتن التضرع قد يكون

و لا ترانی علیه التهف
 عنی الی من سواي منصرف
 ما لی قوت و همتی الشرف
 فما تدخلنی ذلة ولا صلف

<p>فَإِنَّ الْآلَةَ دُفْتُ دُفْتُ فَإِنَّ الطَّرِيقَ مَحُوتٌ مَحُوتٌ</p>	<p>أَيَا صَاحِبَ الذَّنْبِ لَا تَقْنَطَنَّ وَلَا تَرْحَلَنَّ بِلاَ عُدَّةٍ</p>
<p>رکعت کوچ کردن از ثلث ترجمہ معبود مہربان مہربانت رکوع مکن بی ساز راہ چہ بد رستی کہ راہ تر سناک تر سناک</p>	<p>ای خداوند گناہ نا امید مشو چہ بد رستی کہ</p>
<p>ہرگز نہ بر من زخمل فضل تو امید لرزیدن من ز پای تاسر چون باد</p>	<p>رباعی ای دادہ مرا بلطف بیا نوید با این ہمہ کرایہ دکنم قہر ترا</p>
<p>تم ادعوی تم انتہی تم اعتراف ان ینتہوا انغصا لہم ما قد سلف</p>	<p>مَنْ عَدَى نِمَّ اعْتَدَى نِمَّ اقْتَرَفَ ابَشِّرْ بِقَوْلِ اللَّهِ فِي آيَاتِهِ</p>
<p>عَدُوٌّ عُدُوَانٌ بیدار کردن و از حد در گذشتن و اعتدایا بالغدر آن و قدر آن الاقتراف اعم من الاکتساب اساوۃ او غیرہا لکنہ فی الاساوۃ اکثر استعلا ولہذا یقال الاعتراف الاقتراف و ارفعوا و انتہا و باز ہستاد و اعتراف اقرار کردن و اینبار مرودہ دادن و سلف و سلف گذشتن از اول ترجمہ ہر کہ بیدار کرد پس مبالغہ کرد و در آن پس بدی کسب کرد پس باز ہستاد پس اقرار کرد کہ بد کردہ مرزودہ اورا بگفتار خدا و آیتہا و او اگر باز ہستاد مرزیدہ شود مرئی را</p>	<p>عَدُوٌّ عُدُوَانٌ بیدار کردن و از حد در گذشتن و اعتدایا بالغدر آن و قدر آن الاقتراف اعم من الاکتساب اساوۃ او غیرہا لکنہ فی الاساوۃ اکثر استعلا ولہذا یقال الاعتراف الاقتراف و ارفعوا و انتہا و باز ہستاد و اعتراف اقرار کردن و اینبار مرودہ دادن و سلف و سلف گذشتن از اول ترجمہ ہر کہ بیدار کرد پس مبالغہ کرد و در آن پس بدی کسب کرد پس باز ہستاد پس اقرار کرد کہ بد کردہ مرزودہ اورا بگفتار خدا و آیتہا و او اگر باز ہستاد مرزیدہ شود مرئی را</p>
<p>ہر جہ کہ جرم بی نہایت داریم گاہی کہ سخن کشد بآمرزش حق</p>	<p>نخبہ بحقیقت کردہ است رباعی و ز جانب نفس خود شکایت داریم</p>
<p>در باب امید صد حکایت داریم</p>	
<p>فَعَلَيْكَ بِالْإِحْسَانِ وَالْإِنصَافِ وَالَّذِي هُوَ قَوْلُهُمْ بِكَانَ كَانِ</p>	<p>إِنْ كُنْتَ تَطْلُبُ مَرْتَبَةَ الْأَشْرَفِ وَإِلَّا عِنْدِي أَحَدٌ عَلَيْكَ فَخِلٌ</p>

زرنج نژاد یک میکند آن سر که اندک است نش

جز باده عشق نیست و نشیند برین

هرگز نمودیم ک اندک من

دیگر

بحریت نامت هست

و کمر تزل سیدی بالحق موصوفا

و لا ظلام علی الآفاق معکونفا

و کل ما کان فی الاوهام معروفا

و علو علی الشی ای اقبل علیه مواظبها و الخلاف

معانی که از حواس خمس باطنه است و در فاعله را بگو

ت بر الخلق میفرماید بحقیقت هستی ای خداوند

ه ای خداوند من حق وصف کرده و بودی آنرا از

ه شود بیان و نه تاریکی بر کنای ای آسمان بخواورد

ت همه ایشان و تجلات آنچه هست در همه

پیوسته باوصاف کمالی موصو

بستی تو بر هیچ نباشد موقوف

یرجع انا حصیر بالعجز مکونفا

موجا لیا رض صرف الیرج مکونفا

لفتن و حصیر بفتح در ماندن و ز سخن و گفت گرد کرد

عد و معارضه برابری کردن و صرف گردانیدن

و یار تو انگری و ذلت خواری شدن و تصف لاف زدن میفرماید نیست مرا
 بر فوخت نموده اند و نه بینی مرا که بر آن حسرت خورم آنچه تقدیر کرده است خدا بر این
 پس نیست مرا آن از من بکسی خیر من بازگشتن پس سپاس مر خدا را که نیست هیچ باز
 مال من قوت و همت من بزرگوار است من خوشنودم بدشواری و تو انگری پس
 در نمی آید من خواری و نه لاف شعیر تا چند کنی شکوه که تمیز نماند این چیز
 باد رفت و آن چیز نماند بر چیز که آن نمود ثابت چون کوه تا چشم بهم زدیم آن نیز نماند

بیان اضطراب اخلاق و تفویض اختیار به خالق

کَم مِّنْ عِلْمٍ قَوِيٍّ فِي تَقْلُبِهِ
 مَهْذَبِ اللَّيْلِ عَنِ الْوُزْقِ يَخُوفُ
 كَم مِّنْ ضَعِيفٍ سَخِيفٍ الْعَقْلُ مَخْطَلُ
 كَأَنَّهُ مِّنْ خَلِيجِ الْبَحْرِ يَغْتَرِفُ
 التَّقَلُّبُ النَّصْرُ وَالْخُرُوفُ بَارِزُ الْكُتُبِ وَالسَّخْفُ بِالضَّمِّ رِقَّةُ الْعَقْلِ وَاصْطِلَاطُ شَوْبِهِ
 وَخَلِيجُ بَارِهِ از دریا و اغتراف آب بدست برگرفتن میفرماید پس دانا و منیر و منور
 تصرف خود پاکیزه خرد از او روزی میگرد و پس ضعیف و تنگ خرد شوریده گویا که
 آواز باره دریا آب بدست میگیرد شعر جمعی که بعلم و معرفت می گویند و از آتش
 غصه روز و شب میجویند و آنها که زجیل راه میروند پیوسته می زجام طرب می
 ستایش موت که روح را از قید بدن میراند و بذروه آسمان قدس میرساند

جَزَى اللَّهُ عَنَّا الْمَوْتَ خَيْرًا لَّنَا
 وَبَدَّلَنَا مِنَ الدُّنْيَا وَآثَرِهَا
 لِيَجْلِيَ لِي مِنَ الْغُفُوسِ مِنَ الْأَذَى
 وَبَدَّلَنِي مِنَ الدَّارِ الَّتِي هِيَ شَرٌّ لِّي

تجلیل شتابانیدن و تخلیص رسانیدن و آواز نزدیک کردن میفرماید جزا داد
 از ما مرگ را خیر چه بدترستی که او نیکو کارتر است باز پدر و مادر ما و مهربان تر هست

۳۰۱
 بن اشرف به تیغ خون آسم
 یہ از مدینه بہ ستام دیگر

وَأَيَقُنْتُ حَقَّ كَلِمَاتِ	ی
مِنَ اللَّهِ ذِي الرَّأْفَةِ الرَّأْفِ	ی
رَبِّهِنِ اصْطَفَى أَحَدًا مَصْطَفَى	

و صدوف گشتن از ثانی و کلمه سخن و سالتین
 علی تائی ضمیر راجع به پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 باشد بشناسد و بگمان شدم تحقیق و نیکو
 بزا از خداوند مهربانی مهربان تربیخا مہا کہ خواند
 اخدای برگزینده شعر

خوشید سپهر فضل و احسان	ی
ایمان صحیح او به قرآن باشد	ی

عَزِيزُ الْمَقَامَةِ وَالْمَوْقِفِ	ی
وَلَمْ يَأْتِ جَوْشًا وَلَمْ يَعْزِفْ	ی
وَمَا آمَنُ اللَّهَ كَمَا لَا خَوْفَ	ی

درین و جورستم کردن و عطف و درستی کردن
 با غالب که از جندست جانی بر خاستن و با ایتان
 و حال آنکه نیاورد ستمی و درستی نکرد و این نیست
 ت آسن از خدا چون تر نشنده شعر

قال الله تعالى يوم يا تيتهم ليس مكفرونا عنهم ودر بعض نسخ بجای ریح روح بفتح و بنویسیم الريح میفرماید برگزیده او را بنا بر تشبیه مثال گوینده باز گردود صاحب در ماندن در سخن بجز گرد برگرفته و در محملها و بالا رفتن بینی موج قدرت موجی که بر ابروی کند باد را باز داشته شده شعر ای رفته بدون نور تو از برده و هم حسن تو فروزن عقل و اندیشه فهم و بر بار که بیش عقل ناست بر دم و در حال سپر فکند از غایت هم

فَا تَرَكَ اِذَا جَدَلٍ بِالْاَيْدِي مُشْتَبِهًا	قَدْ بَاشَرَ الشَّكَّ مِنْهُ الرَّاٰي مَوْفَا
وَاصْبَحَ اَخْصَقَةً جَبَّارًا لِّسِيْدِهِ	وَبِالْكَرَامَاتِ مِنْ مَوْلَاةٍ مَحْفُوفًا
اَمْسَى دَلِيْلًا لِّهُدًى فِي الْاَرْضِ مُنْتَشِرًا	وَفِي السَّمَاءِ جَمِيْلٌ لِّلْحَالِ مَعْرُوفًا

آنچند شدۀ مخصوصه و شتباه پوشیده شدن کار و مباشرت خود بجاری قیام کردن و اَلْمَقَّةُ الْعَابَةُ وَ قَدْ اَيْفَ الزَّيْعُ عَلَى الْمَلَمِ بَسْمُ فَاعْلَمُ اِی اصابه آفته فهو موف و الْمَقَّةُ الْمُحِبَّةُ وَاَلْهَاءُ مَحْضٌ عَنِ الْوَادِ وَ قَدْ وَ مَقَّةً بِالْكَسْرِ فَبِهَا اِی اجد فهو دامت و اَلْحَبُّ بِالْكَسْرِ الْحَبِيبُ كَحَدَنٍ وَ قَدْ اِنْ كَرَامَاتٍ خَوَارِقِ عَادَتِ كَهْ اِز اولیاء و صادر شود و حق و حقوق بگرد خیزی بر آمدن و شتبهه حال از دین و منتشر از هدای میفرماید باز گزاردند خصومت بدین را در حالی که پوشیده است بر او بحقیقت مباشرت شده شک سازد اعتقاد در حالیکه آفت رسیده است و مصاحب شوخ و از محبت را که محبوب خداوند خود است و کبریات از خداوند خود و احاطه کرده شده است گشت دلیل بر دیت در زمین در حالی که برانگنده بود و گشت در آسمان نیکو حال شناخته بشهی

تا چند ترا خیال باطل باشد	طبعت کبکبال آنقص بائیل باشد
گر میل دلت به مرد کامل باشد	ناگاه خود ذات واصل باشد

جمعی که بقصد مکر می بستند دیدیم که از غیپ بگوینا ر شدند

حکایت کعب بن اشرف سجو پیغامبر و اصحاب او گفته بودند نام زنان ایشان و بر اهل بدر نادی نموده و میخیز ازین صُورت بسی متضرر شده بود فرمود کیت که کعب بن اشرف را بقتل آورد که از بیت بخدا و رسول او رسانید محمد بن مسلمه برخاست و گفت یا رسول الله ترا ارادت هست که او را قتل کنی فرمود آری گفت مرا خضت فرمای که پیش او بر چه خوانیم گویم و در آن خضت فرمود پس محمد بن مسلمه پیش کعب رفت و گفت این شخص از ما طلب صدقه کرده و ما را بر سر آلوده و از تو قرضی می طلبم گفت بحق که شما از و طول گردید او گفت ما متابعت کرده ایم و نمی خواهیم که ترک او کنیم تا به بنیم که حال او بجا میرسد کعب گفت چیزی بر من بپرس محمد بن مسلمه و رفیق او ابونا یله گفتند چه میخواهی که من کنیم اول گفت زمان قبول نماز و گفتند ما سلاح بر من کنیم و وعده کردند که شب بروند و در جیبا ردیم ربيع الاول سه شنبه ثلاث هجری رفتند و آواز دادند کعب برخاست که از حصار فرو آید زلفش گفت کجا میروی آوازی شنیدم که خون از ان می جکد او گفت محمد بن مسلمه و ابونا یله برادر رضاعی من هست و فرو آمد و او را بگشتند و سر زد یک پیغمبر صلعم بروند و مراد از وحی در بیت نالت قل للذین کفروا استغلبون و کفروا الى اخصنتم و پیش الهاد است که مولانا نظام الدین نیشاپوری گفت که ابن عباس روایت میکند که در شان کعب بن اشرف نازل شد و قاضی بصره العین ابن عباس نقل میکند که منافقی و یهودی مخالفت کردند و یهودی می گفت پیش پیغمبر میرویم و منافق گفت پیش کعب بن اشرف میرویم پس پیغامبر رفتند و حکم بر وفق مراد

وزجبل	جیحی نفس خویش عدد شوند
خفاش صفا	از محسوس معرفت دور شوند

کمصع	فَإِنْ تَصِرُوا تَحْتَ آسِيَانَا
و اعرض	عَذَابَهُ رَأَى اللَّهُ طَعْنًا لَهُ
بوحي الی	فَأَنْزَلَ جِبْرِيْلَ فِي قَتْلِهِ
بأبيض	فَدَسَّ الرَّسُولُ يَدَهُ لِيُكَلِّمَهُ
مَتَى يَنْزِلُ	فَبَاتَتْ عَيْنُونَ لَهُ مُعْوَلَاتٍ

المصع موضع مصدر و کعب پسر اشرف بزرگ قبه
و اعراض روگردانیدن و جبل شترنرو و الخفیف میل
و جبرئیل کبرجیم غیر منصرف بر اعجبه و علمیت و متغی
لطف کردن و دس نهان فرستادن و احوال گرد
اوایل منها الذمیع من الراایع و جزای ان مخدوف است
اذا المجرمون ما کسوا رؤسهم اسی لرأیت امرأ شنیعاً
پس اگر افکنده شوید در زیر شمشیر ما و ما چون افکنده که
که دید خدا بی راهی او را و روگردانید چون شترنرو گردید
جبرئیل را در کشتن او بوحی بنده او لطف کرده شده که
فرستاده است شمشیر خداوند تیرهای تنگ کرده پس شب
که هرگاه که و او به نیشد خبر مرگ کعب مر آن چشمها را از شک

انگاه بدست	اعد او که ز قهر ما بهم یار شد ند
------------	----------------------------------

از نوحه کردن شفا نه یافتیم پس را مکر دایم ترا پس گفت که چنانکه بفرموده من
و بیرون کنی از خانمان قبیل نضیر را بغریه و بپوشانند بجا نه صاحب بشی از بیرون
از رعایت در حالیکه روایت هم بودند ایشان بر پشت صاحب ریش مانده است

جمعی که نمراد رسم و ذم باشند	از هر چه در میان مردم باشند
چون ظلمت محض اندر ستر اقدم	آن بکه همیشه در دهان که باشند

حکایت بنو نضیر در ناحیه قریه داشتند و از هر چه می گفتند و چون از آنجا
هجره فرمود عهد کردند که با او حرب نکنند و مدد دشمنان او ننمایند پس هفت
و کعب بن اشرف را در سینه تلک بکند و بستاند و با مشه بکشد و بستاند
و چون کعب باز گردید محمد بن سلیمه او را بکشت پیغمبر در بیع الا ایستاد
بمسجد قبا رفت و نماز گزارد پس پیش بنی نضیر رفت و گفت که مرا عانت کند
در دیت و مرد از بنی عامر که من ایشان را امان داده بودم و عهد من نمیکند
معلوم نداشته و در دقت مراجعت از پیش من ایشان است بی نضیر قبول
و خواهند که عذر کنند عمرو بن حجاجش گفت من بی الا خانه روم بسند پیوسته
و جبرئیل پیغمبر را واقف ساخت و در حال مسو بهدیه شد و محمد بن سلیمه را به بنی
فرستاد که از زمین من بیرون روید و ایشان را زاده و نو بخت داد و چون ایشان
بکار سازی مشغول شدند عبد الله بن ابی سلول پیام بانان کرد که او را
مروست و مدد خواهم کرد و بنو فریظه و مخطفان هم مدد کنند شما بجای روید و ایشان
و پیغام بحضرت رسالت صلی الله علیه و سلم فرستادند که پیامی در میان شماست
پیغامبر صلی الله علیه و آله و سلم تکبیر گفت و باصحاب متوجه ایشان شد و علم در دست

یهودی فرمود و منافق راضی نبود گفت ما پیش عمر میرود
 عمر فرمود اینجا ایستد ما من بیرون آیم و بخانه رفت
 و بیرون آمد و گردن منافق زد و گفت کهذا اقصی لم
 پس آیت الکرسی الی الذین ینعمون انهم آمنوا
 من قبلک یریدون ان یتجکمو الی الطاغوت
 ان عمر فرق بین الحق و الباطل و بفاروق مستی شد
 بن اشرفست و مؤید این کلام آنکه خارج صحیح بخاری
 گفتندی و مرا و از رسول در بیت رابع محمد بن سلیمه

فَأَنَّا مِنَّا	فَقَالُوا لَا أَحَدٌ ذَرَانَا قَلِيلًا
دُحُورًا عَلٰی	فَخَلَّاهُمْ ثُمَّ قَالَ أَطِيعُوا
وَكَا نُوَاكِدًا	وَاجِلِي النَّصِيرِ إِلَى غُرَبَاءِ
عَلَى كُلِّ ذِي	إِلَى أَذْرَعَاتٍ رَدَا فَأَهْمُ

ذره آسی و عه و هو نذره آسی بدعه و اصله و وزیر و قد امیر
 و لا و آخر و کلن ترکم و تارک و استغنا شفا یا فتن و گرفتار
 بضم جمع انف و اجل از خانان بیرون کردن و بنو النضیر
 و قد دخلوا فی العرب و منتهی بسبهم الی بازون اخي مؤ
 بضم الزاء و الاذرعات بفتح الهمزة و کسر الزاء موضع بابا
 و الردیف الذی یرکب خلف المراكب و جمع رداف
 و اعجف ما غریب ما بد نیست گفتند مرا حد را که بگزارد ما را

بَطْرُهَا جَالًا الْمَعْلُوفَهُ ۰ عَمِي صَبَاحًا وَأَسْلَمِي مَالُوفَهُ ۰

السَّيْفُ بِالْكَسْرِ سَاحِلُ الْبَحْرِ وَكَوْفُهُ شَهْرِي كَهْ سَعْدِينَ وَقَاصُ بَابِ عَمْرِ بْنِ خُطَّابٍ يَأْكُرُ
وَمُرْتَضَى عَلَيْهِ السَّلَامُ دُبَّ آخِرِ عَرَبِيٍّ مَسْكُونٍ دَاسَتْ دَالْفُ وَآلِفُ وَاسْتَوَسَتْ رِفْتُنْ
فَقَسْرُ الرَّمَحْنِيِّ فِي الْفَائِقِ الْمَعْرُوفَةِ الْمَذْكُورِ مِنْهَا بَطْنِيَّةُ الْعُوفِ وَطَرُوقُ الشَّيْبِ فِتْرُنْ
وَجَالُ بِالْكَسْرِ جَمْعُ حِلٍّ وَعَلْفٌ يَسْكُونُ عِلْفٌ وَادُنْ وَقَوْلُهُمْ عَمَّ صَبَاحًا كَلِمَةً تَحْتِ كَانَتْ
مَحْدُوفٌ مِنْ نَعْمٍ نَعْمٌ بِالْكَسْرِ كَمَا يُقَالُ كُلُّ سِنٍّ أَكَلَ بِأَكْلٍ فَحَدَفَ التَّوْنُ وَالدَّالْفُ
تَخْفِيفًا مِثْقَالًا أَيْ خُوشَا كُنَارِ دَرِيَا زَمِينِ كَوْفُهُ زَمِينِي كَمَا مَرَّ بِالْمَالُوفِ هَسْتُ
وَنُحْشِيوِي تَمِيرُونَ دُشْبُ دِرَاتِ زَمِينِ شُشْتَرَانِ بِعِلْفٍ دَادُهُ مَخُوشٌ بِاشْ
أَيْ زَمِينِ دَرِ صَبَاحٍ وَبِسَلَامَتِ بِاشْ دَرِ جَانِكِ الْاُفْتُ كَرَفْتَهُ شَدَّ رِبَاعِي

هر دم که من از خاک بختی یاد کنم	در حال سرو عشق بنیاد کنم
چون لاله شدم داغ و برآید لاله	چون غنچه دردم جامه و فریاد کنم

تَرْغِيبُ نَفْسٍ تَبَوُّكُلٍ وَتَفْوِیضُ امْرِئٍ لِقِ جِسْرٍ وَكُلِّ مَعْمُ

أَعِزَّنِ عَنِ الْمَخْلُوقِ يَا خَالِقُ	تَعَزَّنِ عَنِ الْكَاذِبِ بِالصَّادِقِ
وَأَسْتَرْزِقُ الرَّحْمَنَ مِنْ فَضْلِهِ	فَلَيْسَ غَيْرُ اللَّهِ يَا الرَّازِقُ
مَنْ ظَنَّ أَنَّ الرِّزْقَ فِي كِفِّهِ	فَلَيْسَ غَيْرُ الرَّحْمَنِ يَا لَوَاتِقِ
أَوْ قَالَ إِنَّ النَّاسَ يَغْنُونَنِي ..	سَرَلْتُ بِهِ النَّعْلَانِ مِنْ حَالِقِ

اِبْتِزَاقُ طَلَبِ رُوزِي كَرْدَنِ وَالدَّالِقُ بِالْمَاءِ الْمَهْلَةِ الْجَبَلِ الْمُرْتَفِعِ مِثْقَالًا
بِي نِيازِ شَوْازِ آفَرِيدِهِ بِأَفَرِيدِ گَارَتَا بِي نِيازِ شُوی از دروغ گو بَرِاستِ گو طَلَبِ
رُوزِي كُنْ بِنِشَانِ مِندِهِ رَا از احسانِ او چُون نِستِ بِنِجَرُ عُدَا رُوزِي دِهَنْدِهِ هَر كِه

مرقعی علیه السلام بود و ایشان بجهار رفتند و تیر و سنگ
 معاونت ایشان کردند و نا امید شدند و قرار کردند که حلاً
 گماشت تا زمان و اولاد و اموال بر ششصد شتر باد
 و مال شما آنقدر که شتر بردارد از آن شما باشد غیر سلاه
 و یک خیک آب برداشته و از مدینه رحلت با ذرعاً
 و آل حمی بن حطاب که بخیر فرستند ^{مقام}

دیگر

خبر گرختن عطر لایف بن جثیم از غایت عجز

يَا لَهْفَ نَفْسِي عَلَى الْغَطْرِ لَيْفٍ	المدعي
أَفَلَتَ مِنْ ضَرْبٍ لَهْ خَفِيفٍ	غير كديم

عطر لایف بکمر عنین پسر جثیم بستم جیم از قبیلکه کننده بکبرقا
 و ابو نور و آبس سختی در حرب و الریف با کله راض
 رستن و خفته سبک بودن و الطرف لایف فی الشب ا
 میفرماید ای در این خوردن نفس من بر عطر لایف و
 در حرب و بخشنده مرزعه رست از زودنی سبک مرا و
 یاکه ست که میان او و جذیر رگتر او پدران بسیار

ای رفته نفس شوم بیرون از راه	ناکی زخدا
و دعوی توان بود که من چون	ناگاه تو خد

دیگر

يا حَبِيبَ اشْوَاقِ بَكُوْفِهِ وَمَسَاكِنِ	
يَا حَبِيبَ اسِيفِ بَارِضِ الْكُوْفَةِ	ارض لده

از قسمت حق بنده راضی باشد و چون حال گرفته و بسبب نبودن مبدء آسمانی و مبدء
 ترجیح و تفضیل علم رمال که علم موصوف بدو است و رمال جهان را
 علی معی اینها قد گشت یکنوعی قلمی و عطاء به کجوف صدای
 ان گشت فی البیت کان العلم فی معی و گشت فی لسوف کان العلم فی سواد
 جوف درون و صدوق بضم میفرمود بد علم من زمین است و علی حدیث است
 آن می آید مراد دل من ظرف است مرعوم اند و درون صدوق را بر سر درج است
 علم در خانه با من یا هستم در باز است علم در باز را رمالی بخود که در جوف خانه است
 پیوسته بالجاه خود شتافتی و اسباب جهان نمیشد اندامان و در علم و اقبیل و استعدا

بیان جهان و سرعت زوال آن -

لَا يَلْبِثُ الدُّنْيَا سِتْوَذْنَ بِالنِّطْلَاقِ | أَشْتَرَةً عَلَى قَدْرِ حُرُوفٍ
 فَلَا الدُّنْيَا بِأَقْيَةِ لَحْيٍ | وَحَيٌّ عَلَى الدُّنْيَا بِأَقْيَةٍ
 انطلاق رفتن و تشریف فرامی گرفتن جامه و است و است القدم میفرمود بدو که بنده
 که زود آگاهی میداد رفتن در حالی که فراموشی که بد جامه است و قدم من پس دنیا
 پاینده است بر از زنده و زنده بر دنیا پاینده است رباعی اسباب جهان هیچ نحو پاینده
 در طبع تو هر چه نخواهد ماندن و هر چند که جاه و مال در دست توست و این برود بدو در دنیا

ندمت دنیا که مورث بلا و محدث غناست

أَفْ عَلَى الدُّنْيَا وَاسْبَابُهَا | فَإِنَّهَا لِلْحَزِينِ مَخْزُوفٌ
 هُمُومُهَا لَمْ يَنْقُضِ سَاعَةً | عَنْ مَالٍ فِيهِ وَ عَنْ سَوْفَةٍ
 انقضا سپری شدن و سوده زیر دست میفرمود بدو که نسبت بر دنیا و اسباب آن

که بر روزی در نیجه اوست - پس نیست بخشاینده استوار یا گوید
 به که مردم بی نیاز کنند و با بفرزد با و دو کفش از کوهی بلند رباعی

آه چو که از غصه دلم باشد ریش	وز دست سپهر دین خورم خرم
سوی نشود مرا که روزی طلبم	از غیر خدا و د جهان روز خوشتر

نه کنایه کیاست خود و بیان تضاد میان غنی و خسر

لَوْ كُنَّا رَبَّ الْجِبَلِ الْغَنَى بَوَجْدِ تَنِي	بِجُودِ أَقْطَارِ السَّمَاءِ تَعَلَّقِي
لَكِنْ مَنِ رَزَقَ الْحِجْرَ الْغَنَى	صَدَّانِ مُفْتَرِقَانِ أَيْ تَفَرَّقَ شَدَّ

نه ساره آسمان و تعلق چنگ در زدن و صد ناهتا و افتراق و تفریق از یکدیگر جدا
 و تعلق بدل اینست که مفعول و جدت است یا مفعول مطلق متعلقاً مقدر که
 مفعول ثانی اوست میفرماید اگر بودی بجای تو انگری بر آینه یافتی مرا بستان
 نه را آسمان دست زدن من لیکن هر که روزی کرده شد خروجه بهره کرده شد و تو
 را به سار آکنده چه بر آکنده گی با خواست کسی که عقل و حکمت دارد و جاهل همه روز
 از نعمت دارد و لیکن چه کنم که جاهل در علم خدا پیوسته علاقه بختمت دارد

الهمارضا بقضا والهي وشكر نعم والطاف نامتناهي

ضَيْتُ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لِي	وَقَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَى خَالِقِي
عَدَا أَحْسَنَ اللَّهُ فِيمَا مَنَعَنِي	كَذَلِكَ يُحْسِنُ فِيمَا سَبَقَنِي

هو یعنی کار که گزاشتن میفرماید خوشنودم آنچه قسمت کرد خدا برای من
 نه شتم که خود را با فریدگار خود هر آینه بحقیقت نمیکوی کرد خدا در آنچه گذشته
 چنین نمیکوی کند در آنچه مانده - شجر در ملک بدن عقل چو قاضی باشد

برخید که با کسی وفای ورزم • از جانب او غیر خفایت

خطاب بعید بن بریده که از خواص اصحاب بوده و مصیبتی از افراد خویش بود

مَا مِنْ صَدِيقٍ اِنْ تَمَّتْ صَدَقَتُهُ	يَوْمًا نَاجَحَ فِي الْحَاجَاتِ مِنْ هَبْنِي
اِذَا تَلَّمَّ بِالْمَنْدِيلِ مُنْطَلِقًا	لَمْ يَخْشِ صَوْلَةَ بَوَّابٍ وَلَا عَلَقٍ
لَا تَكْذِبَنَّ فَرَاتَ النَّاسِ مُدْخِلُوا	لِلرَّغْبَةِ يَكْهُونَ نَسَاسَ فَرْقٍ

طبق گروه مردم و تلمذ من بند بر بستن و منديل دستار به آب در بان و علق
بند در و الفرق بفتح الراء الخوف میفرماید نیست هیچ دوست و اگر چه تمام باشد
دوستی او روی فیروز تر در حاجتها از گروه مردم چون من بند بر بند بستار
در حالیکه رنده باشد نه از حلقه در بان و نه بند در دروغ گو پس بد رستی که مردم
از ان زمان باز که آفریده شده اند برای رغبتی گرامی می دارند مردم را یا بر ترستی

هر کس که ترس تو بلزد چون بید	و ز لطف نداده باو هیچ نوید
اکرام خود از جانب او چشم مدار	زان رو که مدار کار بیم ست

حکایت غمرا و بدر عالی قدر

مَا تَرَكْتُ بَدْرًا لَنَا صَدِيقًا	وَلَا لَنَا مِنْ خَلْفٍ طَرِيقًا
-------------------------------------	----------------------------------

خلف پس سر میفرماید نگذاشت بدر را ما دوستی و نه برای ما از پس سر راهی

افسوس که در جهان درایار نماند	مردیکه بود محرم اسرار نماند
در دایره مهر گرویی بودند	و ان دایره امروز بهر کار نماند

خطاب بوسی بن جازمی علی نصرت رسول مائمه

وَدُونَهَا مَرْقَةٌ وَمَقَاهُ كَأَنَّ رَعَا فَا مَرَجَتْ	وَلَا نَقُومُ نَزِيًّا لَاقِيَهُ اَقْدَامًا وَاقْطَعْنَا
--	--

چه بدستی که دنیا برای اندوه خلقت غمها و اوسپی نمی شود ساعتی از کسی بادشاه
 او او از زیر دست ربابه روزیکه خدا تم وجود می گشت با خاک تو
 آمد محقه و اندوه مرشت دنیا بش روزی مائل باشد به خرم نشود از او مگر اهل بهشت

شکست از فقدان یاران موافق و عدم دوستان مطابق
 نَحْزَبْتُ اِسَّاءَ مَنِ عَمِلَ لِي
 مَنِ النَّاسِ هَلْ مِنْ صَدِيقٍ صَدُو
 فَكَلُوا عَمْرِيًا لَا يَجِدَانِ
 صَدِيقِي صَدُوقٌ وَبِضِ الْأُنُوقِ

آمن و عمن نریش آمدن در پیضه خایه و الا نوق الرخته و فی المثل اعز من بیض
 الا نوقی نایابتره فلک یاد بظلمت بمالات او کار با فی رؤس الجبال و الا ما کن البصعیه
 البعیه میفرماید بغیرت رفتم ناسوال کنم از کس که پیش آید مرا از مردم که آیا هیچ
 دوست راست هست پس گفتند و نایاب است که یافت نمیشوند دوست راست
 و خایه رخت ربابه هر چند که من کرد و بهان می گردیم و از اهل زمان
 حال کسان پرسیدیم یک یار وفادار ندیدیم هرگز و ز باب صفا غیر سخن نشنیدیم

شکوه از نادان منافق و رفیقان ناموافق -
 تَرَابٌ عَلَى نَاسِ الزَّمَانِ فَانَّهُ
 زَمَانٌ عَقُوقِي لَا زَمَانٌ حَقُوقِي
 فَكُلُّ مُرَافِقِي فِيهِ غَيْرُ مُوَافِقٍ
 وَكُلُّ صَدِيقِي فِيهِ غَيْرُ صَدُوقٍ

عقوق نافرمانی کردن کس را که حق او بر تو واجب باشد و رفیق یار و الوفاق موافق
 میفرماید خاک بر سر زمان چه بدستی که دوزمان نافرمانی از باب عقوق است
 از زمان حقوق پس بر یار و دوزمان موافق است و هر دوستی و دوزمان راست

در روی زمین زنگ صفایست در لوح زمان نقش وفا پیداست

بفردم رتقی رفت و معقل و عبد الله شرح حال می رتقی نوشتند و انحضرت
بلید و او صد هزار درهم بداد و شب گریختند و بت نزد معاویه رفت و رتقی
بود که خانه او را بکشد و برادر او نعیم بن سیریه که ز خواص اصحاب می رتقی بود

ن دو بیت باو نوشت شعر	تَرَكْتُ نِسَاءَ الْحَيِّ بُكْرَيْنِ وَ هِلْ
عَتَقْتُ شَيْئًا مِنْ لُحْيِ بْنِ غَالِبٍ	وَفَارَقْتُ خَيْرَ النَّاسِ بَعْدَ مُحَمَّدٍ

لَمَّا لَقِيَ لَيْلٍ لَأَحْكَالَةٍ ذَاهِبٍ ي
ر شما کردن خانه او سلاحی یافتند و رتقی از یافتن سلاح نهان استدلال رد این

اظهار فرست از حدس و گمان است

رَبِّ أَمْرًا تَنْقُضُ عِدْوَتَاهُ	وَحَبْلًا لِلْبَيْسِ بِالْحَبْلِ الْوَتِيقِ
------------------------------------	---

نقض نگاشته شدن و عروه گوشه میفرماید می بینم کاری که شکافه است و دو گوشه

رسمانی که نیست رسیان استوار شعری بر چند که من لوح قدری بینم
مگر گونه بپایش نظری بینم + مردم ز وفاداری گشتند + ایام بصورت دیگر می بینم

میر معاویه بر مسجدیکه در دمشق ساخته و قبه آنرا بغایت برافراشته

مَعْنَاكَ تَبْنِي مَسْجِدًا مِنْ جَبَانِيَّةٍ	وَأَنْتَ يَحْمَدُ اللَّهَ غَيْرَ مُوَفِّقٍ
طُعْمَةُ الرُّمَّانِ مِمَّا زَنْتَ بِهِ	جَرَتْ مَثَلًا لِلْحَائِنِ الْمُتَصَدِّقِ
قَالَ لَهَا أَهْلُ الْبَصِيرَةِ وَالْتَفَى	لَكَ الْوَيْلُ لَا تُزْنِي وَلَا تَصَدَّقِي

باینکه کرد و در خراج و زبان انار و الزنا و طایفه از زنان غیر عقد شرعی و تصدق

سندقه دادن و در بعضی نسخ بجای مصراع ثالث گفته الاموال من کسب فرجها
و مصراع رابع و خامس نیست و الفج با بین الرجلین و لکن یعن الشیوة و گفته می صار

و ذلک می خند و ضمیر متصل با و راجع بکاس که مؤنث سماعیت
 قَبَلَهُ تَعَالَى کَاسٌ مِنْ مَعِينٍ بِضَاءٍ وَاِتْرَاعٍ بِرُکَدُنِ کَاسٍ وَدَمَاقِ اِی مُتَمَلِّکِ
 وَزَعَمَهُ عَفَا اِی قَتَلَهُ بِکَانَهُ وَتَمَّ زَعَا فِی الْفَتْحِ وَاتْرَعَا فِی الْفَتْحِ الْمَاءُ الْمَرْجُوحُ بِالْمَلْحِ
 وَالْقَطْعُ الْقَطْعُ عَضَا سِی الْأَوَّلُ مِیغَر مَایِدُ فَرَاکِیَرِ اِنْ کَانَ سَرِ اِبْرَکَرِ دِهَ بَر کَاسَ زَهَرِ اَمِیغَ
 اَنْتَلَبَ بَدَرِ سِی کَی مَآبَرِ اَنِیهِ قَوْمِی بِاَشْجَمِ کَی نِیْنِیْمِ اَنْجِ طَاقِی شُود مَآرِ اَشْکَافِ مِ بَدَرِ اَز
 اَرَبَ - وَتَمَّ بِیْنِ اَوْ سَاقِ رِبَا نِی عِی اِی مَفْلَکِ بِقَصْدِ خُونِ مَن خِیْرَ مَشُو
 نَ اَوْ مَن وَرِی سِرِ خُودِ کِیَرِ دُرُودِ دَرِ نَزَعِ دِهَرِ اَشْدَازِ تَمِیغِ مَآرِ دَاسِی کَی بَانَ کَنَمِ سِرِ خَضَمِ دُرُودِ

اخبار از غیب بی شائبه ریب

رَفِی حَرَبًا مَغِیْبَةً وَ سِلًّا
 وَعَهْدًا لِّلنَّاسِ بِالْعَهْدِ الْوَحِیْقِ ی
 فَرِیْقِ بَغْنِ مَوْتُوقِ بَهِ مِیغَر مَایِدِ مِی بِنِیْمِ حَرَبِی غَایِبِ سَاخْتِ وَصَلِجِ وَیَسَافِی کَی نِیْتِ
 بِیَمَانِ اَسْتَوَارِ شَعْرِ وِرْطَاسِ فَاکِ نَقْشِ بِلَامِی بِنِیْمِ + وَزَلُوحِ قَدَرِ حَرَفِ جَهَانِی بِنِیْمِ
 هَرِ عَهْدِ کَرْدِه اَنْدِ اَرَانِ بَاسِ + دَرِ کُوتِ تَزُورِ وِیَایِ بِنِیْمِ حَکَا یَتِ مَرْتَضِی عَلِی عَلَیْهِ السَّلَامُ
 بَهِ تَزُورِ وِیَایِ حَرِیْثِ بِنِی رَاشِدِ اَبِیْنِشِ اَزِ حَرَبِ صِفِّیْنِ اَمِیْرِ اَمُوزِ سَاخْتِ وَبَعْدَ اَزِ
 اَمْرَاجَتِ اَنْخَضَرَتِ تَمَرْدُودِ مَرْتَضِی مَعْطَلِ بِنِی قَیْسِ - رَاحِی رَاجِرِ بَهِ اَوْزِ سِتَادِ
 اَوُورِ اَبْکَشَتِ وَجَمْعِی اَزِ بَنِی نَاحِیَهِ کَی مَعَا دِیْنِ حَرِیْثِ بُو دَنْدِ اَسِیرِ شَدَنْدِ وَصَقْلَه بِنِی هَیْمِرِ
 کَی اَنْبَرِ دَرِ اَمُوزِ عَامِلِ مَرْتَضِی عَلِی عَلَیْهِ السَّلَامُ بُو دَازِ مَعْطَلِ اَلْهَمَاسِ کَرْدِ کَی فِذَآ نِ جَاعَتِ لَبَتَانِ
 وَابْتِزَازِ نَزْدِ مَرْتَضِی بَهِ دُو بَالِصَدِ هَرَارِ دَرِ هَمِ مَقَرِ شَدِ وَصَقْلَه بِنِی جَاعَتِ رَا رَا کَرْدِ
 اَمْرَاقَتِ دَ اَوُورِ نَدَا دَ وِلَکَرِ جَعَتِ وَبِصُورِ نَزْدِ عِبَاسِ بِنِی رَفِی کَی اَمِیْرِ اَنْجَا بُو دِ
 مَعْطَلِ شَخِجِ حَالِ بَعْدِ اَنْ نَوِشَتِ وَاَوُوزِ مَصْقَلَه زِ طَلَبِیْدِ بِنِی اَزِ بَصَرِ کَرِجَتِ

توحید ذاتی که اشرف مطالب اولیا و ارفع مراتب اصفیاست

لَا شَيْءَ إِلَّا اللَّهُ فَاَرْفَعْ سَمْعَكَ
أَلَيْكَيْكَ رَبِّ سَنَاسِ مَا تَهْبِكُ

اها هم غمناک کردن و بداندیشه آوردن و تحقیق مصراع قوس و فاعله ثانیه زشت
میفرماید بنیت هیچ چیز بخدا ایں شدن قصد خود را پس است بر پروردگار
چیز غمناک کرده است را شعر و یون و یحیی ان علی خدا نه نیست و بدو بد
خلق غیر از او طریقت و هه کی کشوی تبره دل از خلق مرغی و بین نامه بدان که غیر او فاداست

اشارت بحال اعمال و اقوال در جمیع اوقات و احوال

أَيُّهَا الْكَاتِبُ مَا كُنْتَ مَكْتُوبًا عَلَيْهِ
فَاجْعَلْ مَكْتُوبًا خَيْرًا فَهُوَ مَكْتُوبٌ لَكَ

میفرماید ای نویسنده آنچه نویسی نوشته شده است بر تو پس بگردان نوشته
خیر چه بازگردانیده شده است بخیر با عی بر تخم که کاشتی جو بر خواهی داشت
گر اهل دلی تخم نکو بکار آبیشت به خوش حال کنی اما نشانی می + و معصیتش نوشته حرفی نکا

نهی مردم برگشته روزگار از اضطراب شهری با اضطراب

مَنْ لَمْ يَكُنْ حَبْدَةً مَسَاءً يَدُهُ
فَقَدْ بَلَغَ مَا لَهُ مَوْلَاهُ
تَخَفْتُ أَنْ يَجِدَ فِي الْحَرَكَةِ
أَلَا تَعْرِضُ بِالْحَدَاثِ لِلْهَلَكَةِ

حرکت جنبه ن و ال و ا ک بالفتح الحرة و الهلکة الهلک میفرماید هر که نباشد
بخت آویاری کننده او پس رنگ او آفت که گوشش کند در جنبش پس بگو مری
احوال او پست کننده است و آرایش میا به حرکت مرهاک را **شعر**

ای خضم که بخت و دولت گشته	تا چند دوی گرد جهان گشته
بنشین که چو سایه میر و داری تو	رزق تو که در ازل مقرر گشته

میفرماید شنیدم که توبنا میکنی مسجدی از مال خراج و توجده خدا ناموفق چون از
 مقام نهنده نامارا از آنچه زنا کرده آن که روان شد دستانی مرآن زن صدق کننده
 پس گفت مراور ابل بنیش و تقوی امر ترا دای زنا کن و صدقه ده شعر

تا چند ز سیم خلق بر بندی طرف	و انگاه بغیر حق کنه آنرا نمرب
مسجد که تو از حرام سازی باشد	مانند ساره که سازند برب

بیان عجز عقول خلایق از ادراک حقیقت خالق

نَحْزُ عَنْ دَرَكِ الْاَدْرَاكِ اِدْا	وَالْحُجَّتُ عَنْ سِرِّ ذَاتِ الرَّبِّ اَشْرَا
فِي سِرِّ لِقَائَاتِ الْوَرَى هَمَّ	عَنْ ذِي الْهَيْئَةِ تَحْزَنُ مِنْهَا حَزَنًا وَاَمَلًا
يَهْدِي اللَّهُ الَّذِي هُنَا إِلَيْهِ هَدَى	هَسْتُمْ مَكَائِي اللَّهُ مَدْرَاكُ

درک یافتن و بحث باز جستن و التوری الخلق و جن پری و املاک جمع ملک و ستر در
 در یافتن و تحقیق وی در فاتحه سادسه گزشت و بدرک کبر در یابنده مثل فضیله
 و تحقیق مصرع اول در صدر فاتحه ثانیه گزشت و مصرع ثانی مبنی بر آنست که بحث تحقیق
 و سبوح است و اثبات اشئین در نظر اهل توحید شرکست و بیت ثانی ناظر باحوال
 کمال از قضا و بقا که شرح آن در فاتحه سادسه گزشت میفرماید عاجز شدن از دریافتن
 باز جستن باز ذوات خداوند انما را آوردن است و درین پهناینها و پهنایها خلایق تمیها
 ز خداوند خرد که عاجز است از ان بر می و فرشتگان راه نمیناید خدا انگار که از او
 بر راه نمودنی در حالیکه دریافت شده است و ولی خداوند در یابنده است شعری

اسی کرده هوس که فهم اسرار کنی	خود را چه بقید فکر انگار کنی
اورا که تو آنست که عاجز گردی	و انگاه بعجز خویش اقرار کنی

در معرکه از حصار نزارند و در میوستانه کنند سینه در جنگ سپهر

زداشتن نفس از حرص و هوا و ارشاد بمقام قناعت و رضا

هَبِ الدُّنْيَا مُوَاتِيكَ

لَيْسَ الْمَوْتُ بِأَنْتَ

وَمَا تَصْنَعُ بِالْإِنْسَانِ

وَقَالَ الْمَلِكُ الْيَمِينُ بِكَفِيكَ

تَبِ النَّحَارُ وَمَوَاتِنَ كَسْرِ رَاغِبِ نَهْدِ دَارِی كِرْدَن وَفُطْلِ سَايَه وَسَیْلِ مَكْبَرِ نَشَاةِ فَرَاغِ
بِخَرِ مَایِدِ اَنْخَارِ كِه دُنیا فَرَمَانِ بَر دَر اَوَجِ مِیكَنِ بَدَنیا وَبَسَايَه نَشَانِه فَرَسَنگِ بَر

گرم که جهان میسخر کلاک تو هست

مرگومرود در که مست در سلک تو

کے قطعہ عمر ہر آٹھ کاف رہا

زین فکر یہ حاصل کہ جان ملک تو

به نفس خوشتر رسیدن اجل و قطع سلسله رجا و سرشته امل

وَدُعِيَازِيْمُكَ لِلْمَوْتِ فَانِ الْمَوْتِ لَا قِيَامَ

وَلَا تَجْنَع مِنَ الْمَوْتِ إِذَا حَلَّ بِوَالِدِكَ

بِالدَّرْعِ وَالسُّنَّةِ تَوْمَ الرَّوْعِ كَيْفِيًّا

كَمَا أَضْحَكَكَ اللَّهُ هَكَذَا الْدُّهُرُ يُكَا

وَأَعْرِضْ عَنْ قَوْمِ الْأَوَّلِينَ

مَسَارِعُ إِلَى النَّجْدَةِ لِلْفَخْرِ مَسَارِكَا

روم گرداگرد سینه -- وادی رودخانه و ارض خاک خدا اندین و اینجا گریانید

ربع و متار یک جمع مساع و متراک میفرماید سخت گردان

اوسینہ را بر امرگ پس بدرستی کہ مرگ بر سنده است بتو و خیر مکن از مرگ

ن فرو آید برود خانه تو به بدرستی که زره و خود در روزگار کاهیت ترا و مجیر

فندان ترا همچین روزگار میکردند تا پس بحقیقت می ستاسیم فومهارا ادا کردیم

متذرویشان که حساب الله را مدیونیت مرا از ایشان حساب

اندیشه ز روزمرگ باید کردن

مریض کہ مت ترک باید کردن

بیکر تضرع و مناجات با خالق اکبر در وقت مرده بن مروان در خیمبر

اَقْبَلْتُ عَمْدًا ابْتَغِي رِضَاكَ اَيُّوبُ اَدْخَلَ بِهِ بِلَاكَ رَبِّ نَبَارِكَ لِي مِنْ لِقَاكَ	اَلَيْكَ رَبِّي لَا اِلٰهَ اِلَّا سِوَاكَ اَسْأَلُكَ الْيَوْمَ مِمَّا دَعَاكَ اِنْ يَكُ مِنْنِي قَدْ دَنَا قَضَاكَ
---	--

ایوب غیر منصرف بعمه و علیته و او پسر عیص بن اسحاق بوده و رحمه دختر افرایم بن یوسف زن داشت و در شام مقیم بود و بصفحه ابراهیم عمل کردی و حق تعالی برای آزمایش غله و گله او را تباہ کرد و دیوار بر سر هفت دختر و هفت پسر انداخت و ملک ساخت و هفت سال کرم در اعضا او افکند و او از مقام صبر و شکر مستجاب و زنده پس بفضل حق تعالی صحت یافت میفرماید بتو ای پروردگار من نیکی روا آوردم بقصد میجویم خوش خودی ترا امروز بآنچه دعا کرد ترا ایوب چون فرو آمد با و بلاء تو اگر باشد که از من بحقیقت نزدیک شود قضاء تو آسای پروردگار من پس برکت کن مرا از دیدار تو شاعر یارب بکرم باغ و دلم گلشن کن و در نور قیامت و چشم من روشن کن و در روز اجل که چهره بر خاک نهم و از دهنه گوی رنگ من زرد

مرح عساکر ظفر مآثر

قَوْمِي اِذَا اسْتَبَكَّ الْقَنَا الْاَلَاءِ يَمُوتُ دُرٌّ وَعَظْمُ	جَعَلُوا الصَّدُورَ سَاحًا مَسَا لِكَ فَوْقَ الْقُلُوبِ لَا جِلَّ ذَلِكْ
--	---

استباک بهم در شدن و لا جلک برایتو میفرماید قوم من چون بهم در شوند نیز ما گردانند سینه را مر آن نیز ما راهها پوشند گان زرها خود بالادلفا

داریم جاعی زار باب بصر و ز اهل معنا همیشه یابند نظر

و با مواله یضرب به المثل فی الغنی و لا یضرب و القبیله جوارب واحد و غرن
 نگهداشتن مال و بهیم طایفه ای عداوت و دوا و فی الدنیا یعنی مع تقدیر آن محدث
 بندهب بصریان و کوفیان گویند و الدنیاست میفرماید یستم من و دنیا پیوسته
 چه بدستی که محمدر کرده است بزمن خالی از آب و لیا و در میان آن سنگها و اند
 دنیا را که آورد و مار انگیزا و درید و آن مالها قارون و بلد شاهی قبیله ایزیت
 به نیستی بازگشت آن و حبه شود از نگهدارندگان آن بدشمنیا **شعر**

گیرم که نهاده بدینا صد گنج	وز طاس فلک بهر تواند شتر پنج
چون آخر کار ترک باید کرد	آن به که با دل نکتی هرگز گنج
فَعَزَّی سَوَائِی رَتْنِی غَیْرَ سَاغِبِی	لَا کَافِیکَ مِنْ غَیْرِ مُلْکٍ وَ نَائِلِی
وَقَدْ قَنَعْتُ نَفْسِی بِمَا قَدْ سَرَقْتِی	فَتَأْتِکَ یَا دُنْیَا وَ أَهْلُ لَعْوَائِلِی
فَإِنِّی أَخَافُ اللَّهَ یَوْمَ لِقَائِهِ	وَ أَخَشِی عَنَابًا دَائِمًا غَیْرَ زَائِلِی

و او در و اهل بخت مع و غایله بدی و سختی میفرماید پس ذیب غیر مرا بدستی
 من غیر رغبت کننده ام مرا بخیز را که در تو هست از ارجندی و شاهی و عطا و
 عرسندست نفس من آنچه بحقیقت روزی کرده شده ام ترا پس کار تو ای دنیا
 باطل بر باد و سختیا است چه بدستی که من میترسم از خدا و روز دیدن او و میترسم
 از عتاب دایم غیر زایل شدن هرگز دل من بجانب دنیا نیست و خوبی جهان
 بخشم من پید نیست و هر چند که جلوه می کند همچو عروس و در دیده ارباب نظریا نیست
 حکایت امام جعفر رضی الله عنه از مرتضی علیه السلام روایت کند که در قدک سالی
 و بکار مشغول بودم ناگاه زنی دیدم که از غایت جمال به پیشینه دختر عامه میماند

ز به سر آخرت در همه عمر می‌بسته یراق و برگ باید کرد

حکایت قال ابن الاثم جاء علي في صبح شهادته الى باب داره ففتح ليخرج فتعلق الباب بمنزله فجعل يشد منزه وهو يقول هذه الابيات

باز نمودن مشامه و نهادن عالم مثال بصورت زنی صاحب حال

وَمَا هِيَ إِلَّا عَرَّتْ قُرُونًا بِطَائِلِ	لَقَدْ خَابَ مَنْ عَمَرَ دُنْيَا دِينَهُ
وَنَزِيَّتْهَا فِي مِثْلِ قَلَاكِ الشَّمَائِلِ	أَتَيْنَا عَلَى زِيٍّ الْعَزِيزِ بَقِيَّةَ
عُرُوفٍ عَنِ الدُّنْيَا وَلَسْتُ بِجَاهِلٍ	فَقُلْتُ لَهَا غَرِي سَوَاءٌ فَا نَنِي

خواب از جل کجیه اذالم نيل باطل و قرن هشتاد سال و بعضی گویند شصت سال و الطول بالفتح المن والفصل والزبي اللباس والهيئة و بشینه بصیغه تصغیر دختر عامر جمعی که بحسن مثل بوده و زمیت آرایش و شمال کبیر شیوه و شمال جمع اود و غر و

سیر شدن میفرماید هر آینه بحقیقت بی بهره شد هر که فریفته اورا دنیا و فر و ما و نیست دنیا اگر فرید تر نهاسود و دهنده آمارا بر لباس عزیز بشینه دختر عامر و آری و در مثل آن شیوه بود پس گفتم مرا و را بغریب غیر مرا چه بد رستی که من سیرم از دنیا و نیستم نادان شعر دنیا که فریب میخورد جاہل از و زخما مشو بهیچ و غافل از و هر چند که او شکل عروسان دارد و لیکن همه دم گرفته باشد دل از و

وَمَا أَنَا إِلَّا دُنْيَا فَإِنْ حُمِدَا	رَهْنٌ يَقْفِرُ بَيْنَ تِلْكَ الْجَنَادِلِ
وَهَبْنَا آثَانًا بِالْكَؤُوزِ وَدَرِّهَا	وَأَمْوَالُ قَارُونَ وَصَلَاتُ الْقَبَائِلِ
الَّتِي جَمَعْنَا لِلْفَنَاءِ مَصِيرُهَا	وَيَطْلُبُ مِنْ خَزَائِنِهَا بِالطَّوَائِلِ

قفر زمین خالی از آب و گیاه و قارون اسم رجل من قوم موسى فعصى و خفت الله

وقت مرگ شعر ای آنکه بجان مقتید سیم و زری + تا کی بسره حرام
بشی و خوری + اندیشه آن بکن که روزی در گور + اعمال تو یک یک کند جلوه گاری

منع دنیا از طالب مال تفاوت مال

نَبِ الدُّنْيَا تَسَاقَى إِلَيْكَ عَفْوَاً أَلَيْسَ مَصِيرُ ذَاكَ إِلَى الذُّلِّ
مَا تَرْجُو لَيْشِي لَيْسَ يَبْقَى وَشَيْكَأَنَّ تَغْيِيرَهُ اللَّيَالِي

غفو المال یا بفضل عن الثقیة و آونک بود میفرماید آنکار دنیا را که اند
باب تو افزون از نفقه آیامیت بازگشت آن بزوال وجه امید می داری
بیزرا که بماند نزد حقیقت تغییر میکند آنرا شبها بش ای کرده دلت مال دنیایی میل
قصود توئی و مال دنیاست طفیل + در دست مال بخوابانند + هر روز کند میل بجا چون میل

رجیع آخرت بر دنیا باین اشارات و تفسیر حرص و بخل با حسن عبارت

فَإِنْ تَكُنِ الدُّنْيَا تَعْدُ نَفْسَةً فَذَاكَ ثَوَابُ اللَّهِ أَعْلَى وَأَنْبَلُ
وَإِنْ تَكُنِ الْأَرْضُ ذَاتُ قِسْمٍ مُقَدَّرًا فَقَلَّةُ حِرْصٍ الْمَرْءُ فِي الْمَكْسَبِ كَحَمَلُ

نفاست غریز شدن و انشاء الفضل میفرماید اگر باشد دنیا که شمرده شود
ارجند پس ثواب خدا بلندتر و فاضلتر است و اگر باشد روزها بخشش تقدیر کرده
پس کمی حرص مرد در کسب خوبتر است شعر ایدل چه شوی مال دنیا مغرور
باید که کنی برای عقبی محمور + چون بخشش تو در ازل تقدیر شده پس حرص تو از عقل و عذر باشد

وَمَنْ يَكُنِ الْأَمْوَالُ لِلتَّرِكِ جَمْعُهَا فَمَا حَالُ مَتْرُوكٍ بِهِ الْهَوَى يَخْلُفُ
وَإِنْ يَكُنِ الْأَذَانُ لِلْمَوْتِ ارْتِسَاً فَقَتْلُ الْمَرْءِ بِالْتَّيْفِ فِي اللَّهِ فَضْلُ

بدن من و انشاء آفریدن میفرماید اگر باشد مالها را اگر از اشن کرد و در بدن

گفت ای پسر بطلب مرا زن کن خزان زمین را بتو بنامی گفتم کیستی تو گفت من
 دنیام گفتم باز گرد و شوهر دیگر بجوئی و این ابیات در آن وقت فرموده اند
 و نکست که این مشاهده دسوال و جواب در عالم مثال بوده و کمال را امثال
 این در بیداری میسرست و تحقیق این در فائده غاسمه گزشت مصر

اشارت با سرار باب طریقت و تشبیه دنیا بجزایر و بی حقیقت

إِنَّمَا الدُّنْيَا كِفْلٌ زَائِلٌ	أَوْ كَضِيفٍ بَاتَ لَيْلًا فَارْتَحَلَ
أَوْ كَنُورٍ قَدِيرٍ أَهْ نَائِمٍ	أَوْ كَبَرْقٍ لَاحٍ فِي أُنْفِ الْأَمَلِ

بآیت ای آقام لیا و نزل و ارتحال کوچ کردن میفرماید نیست دنیا مگر چون
 سایه زایل یا چون مهانی که فرو دآید در شب پس کوچ کند یا چون خوابی که بحقیقت بیند
 آنرا خواب کننده یا چون برقی که درخشد در کنار آسمان امید

دنیای که ندارد در حقیقت مایه	در عین عدم جلوه کند چون یه
کاهی جوهر آب بنماید بزمین	کاهی به فلک جوهر برق دارد و پایه

بیدار ساختن نفس غدار از خواب غفلت و بیدار

يَا مَن يَدِينَا اِسْتَعْلِ	قَدْ عَمَلَكُ طَوْلُ الْأَمَلِ
الْمَوْتُ يَأْتِي بَعَثَهُ	وَالْقَبْرُ صَدُوقُ الْعَمَلِ
وَلَمْ تَزَلْ فِي غَفْلَةٍ	حَتَّى دَنَى مِنْكَ الْأَجَلُ

استغفال مشغول شدن و بخت ای فحاشه و قال الامام اجل الانسان وقت فقضا
 میفرماید ای آنکس که بر دنیا خود مشغول شده بحقیقت فریفت ترا درازی امید
 مرگ می آید ناگاه و گور صندوق عمل است و هستی همیشه در غفلت تا نزدیک شود

حاجید و انتقال از جای بجای رفتن و قیال لغزالی التل یا وضع الشئ و مثال
 تشابه الشئ و در بعضی نسخ بجای تحفه تنوه میفرماید چون بزدم بهتست ل
 نیمه عمر میکاهد از شبها و نیمه نیمه میگذرد نسبت که اندر آرمی خدمت خود دست
 دست چپ و سه یک نیمه امید یاست و حرص و شغل بکسها و عیال و باقی عمر میایست
 سفیدی موی و آنگاه کردن بکوج کردن و از جای بجای رفتن پس گوشتش مرد
 در از بی عمر نادانی است و بخش کردن آن بر این مثال است شعر

افسوس که عمر من با فوسوس گزشت	و صحبت با طعان بخوس گزشت
عمر که بود مصرف او علم و عمل	دایم خیال نام و ناموس گزشت

بیان فناء زمان و زوال جهان

مَضَى الدَّهْرُ وَالْآيَامُ وَالذُّبَابُ صَارَ	وَأَنْتَ بِمَا تَهْوَى مِنَ الْحَقِّ غَافِلٌ
مَسْرُورٌ فِي الدُّنْيَا غَرُورٌ حَسْرَةٌ	وَعَيْشُكَ فِي الدُّنْيَا حَالٌ بَاطِلٌ

الحصول الثبوت و الحال بالامکن وجوده میفرماید زرت روزگار
 و روزها و گناه حاصلست و تو بسبب آنچه آرزو میکنی از حق غافل و نادان و دنیا
 فریب و حسرت و عیش تو در دنیا محال و باطل است رباعی

افسوس که شد عمر به مهوده بیهوده	وزد بهر زماند بهر من غیر گناه
اگر قدر لذت دنیا از راه	تا چند برای خویش باشم بدخواه
تَزُودُ مِنَ الدُّنْيَا فَإِنَّكَ رَاحِلٌ	وَبَادِرْ فَإِنَّ الْمَوْتَ لَا شَكَّ فِيهِ
إِلَّا إِنَّمَا الدُّنْيَا كَتَرْلٍ دَاكِبٌ	أَرَا حَاشِيًا وَهُوَ فِي الصُّبْحِ مَرَا حِلٌ

آ راحت بر آسودن و عشا از نماز تمام تا نماز صبح و بعضی گویند از پیشین تا صبح

پرسویدت حال که رفت که زوایان نخل کند و اگر باشد بدنها که برای مرگ آفریده شده
 گشتنسته مرد شمشیه در راه خدا فاضلتر است شش تا چند ترا بال باشد اسماک
 و زهر و جات خویش باشی غمناک و گراهل سعادت کرم میشه کنی و در راه خدا جامه تن با زنی

انظر ارمیت علیا و تحب دواز دنیا

دنيا نأخذ عني كافي است اعرفها
 حظ المليك حرامها وانا اجنب حلالها
 صدت اربي يمينا فرددتها بيمينها
 ورايتها محتاجة فوهت جملتها لها

مخادعه و ضاع کسے را فرب داد و ن شمال بکبر دست چپ و الجده کل جامع غیر
 میفرماید دنیا می فرید مرا گویا من نیستم که شناختم حال او را حرام کرده یا دانه
 حرام او را و من اجتناب کردم حلال او را کشد بسوی من دست راست خود را
 باز گردانیدم آنرا با دست چپ او دیدم او را نیازمند بسوی من شدم همه او را مرا

دنیا که در دوزخ هر بخیری
 در من توانست نمودن اثری
 هر کس که بسوی او دنیا دارد
 پیوسته کند ز هر طرف در دهر

بیان اشتغال مردم بکارها و بجاصل و ضایع شدن عمر باندیشه نامرابط

اذا عاش امرستين حولا
 ونصف النصف يمضي ليس يدرك
 وثالث النصف اموال وحرص
 وباقى العمر اسقام وشتب
 فجد المرء طول العمر جهل
 فنصف العمر تحققة اللبالي
 لغفلته يمينا عن شمالك
 وشغل بالكاسب والعيال
 وهم بارئحال وانتقال
 وقسمته على هذا المثال

حمل سال و انتجى الابطال من الثالث وثالث بقمته يك وعيال بكم جمع

تقیقش نقش کردن و سطح بام و غل دست بردن بطن و کف با تمیض و آید
 چون برداری تا گور یا جنازه را پس بر آنکه تو بعد از این بدشته خواهی نهادی نه بد
 گور که نقش کرده شده است بام او و نشاید او نیز بر آن بسته شده است دست
 با گردن شود کند او را که باشد گور نقش کرده شده و حال آنکه باشد صقبا نه را بزند
 فرقیته مشو باز و آسایش ایشان و بادشاهی ایشان و بادشاهی زانی میشوند
 و آسایش زایل میشود شعدر جمعیکه بجه خود میشود باشد و خواهند
 که در گور متقیق باشند از نقش که بر گور نگارند چو سوده باید که نقش خویش را نشان دهند

خطاب بجابر بن عبد الله انصار و انصار کرم و شکر بار

مَا أَحْسَنَ الدُّنْيَا وَاقْبَالَهَا	إِذَا أَطَاعَ اللَّهُ مَنْ رَأَاهَا
مَنْ لَمْ يُؤَيِّسِ النَّاسَ مِنْ فَضْلِهِ	عَرَّضَ لِلْإِدْبَارِ إِقْبَالَهَا
تَأْخِذُ مَنْزِلِ الْفَضْلِ يَا جَابِر	وَاعْطِ مِنْ دُنْيَاكَ مَنْ سَأَلَهَا
إِنَّ ذَا الْعَرْشِ جَزِيلُ الْعَطَا	يُضْعِفُ بِالْحُبَّةِ أَمْتَهَا

اسمیه بمالی موساه امی جلیته اسوتی فیه و الا سوة العدة و واسیته لغضیفه
 تعرض بعرض آوردن و جابر ابو عبد الله پسر عبد الله بن عمرو بن خرام انصار
 زنجی سلم و پدر او از اکابر صحابه بود و در احد کشته شد و عمر جابر بود و چهار سال بود
 در سنه ثمان و سبعین در مدینه وفات یافت و سال و اصل سال و الا انصاف

نیز او علی اصل الشی و فی جعل ثلثین او اکثر و حجت و انه و بیت رابع اشادت به این
 نَلِ الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ
 يَكُلُ مِنْ سَنَابِلِهَا مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ مِيفَر ماید

میفرماید توشه بگیر از دنیا چه بدترستی که تو کوچ کننده و پیش دستی کن
که مرگ بپیک فرو آئینده است نصیحت دنیا گر چون منزل سواری که بر آساید
اول شب و او در صبح کوچ کننده باشدش جمعیکه نصیحت ز غریزان شنوند
ببیند جهان او مقید نشوند و دنیا بش کهنه را بطی باشد آید مسافران در حال رود

ارشاد نفس بصغات فاخر و تنبیه بر مرگ و روز آخر

لَا تَحْزَنْ مِنْ هَٰذَا لَقَدْ بَعَا
وَأَجْعَلْ فَوَادِكَ لِلتَّوَّاضِعِ مَنَزَلًا
وَإِذَا أَوَلَيْتَ أَصُورَ قَوْمٍ لَّيْلَةً
ذَبْحَ السَّمِیْنِ وَعَوْنِي الْمَهْزُولِ
إِنَّ التَّوَّاضِعَ بِالشَّرِیفِ مَحْمُولٌ
فَاعْلَمْ بِأَنَّكَ عَنْهُمْ مَسْئُولٌ

هزار بضم لا غرضدن بقول حضرت الدابة هنر الا على عالم لیسم فاعلم و الذبح
شق خلق الحيوان و سمن بکسر سمن فربه شدن و تواضع فروتنی نمودن و الاولایه
میفرماید خزع کن از لا غری چه بسا که گشته شود فربه و عافیه داده شود لا غر گردان
دل خود را مرفروتنی را منزل بدترستی که فروتنی بزرگوار خوبست و چون حاکم شوی
کارها و قومی را یک شب پس بدانکه تو ازیشان پرسیده خواهی شد شعر

هر کس که کند صبر و تحمل حاصل
گر حکم تو بر جماعت گشت روان
آخر بمراد خویش گرد واصل
زنهار مشو بنظم کردن مایل

وَإِذَا أَحْمَلْتَ إِلَى الْقُبُورِ جِنَازَةً
يَا صَاحِبَ الْقَبْرِ الْمُنْقَشِ سَطْحَةً
مَا يَنْفَعُ أَنْ يَكُونَ مُنْقَشًا
لَا تَغْتَرِبْ عَنْهُمْ وَبِمُلْكِهِمْ
فَاعْلَمْ بِأَنَّكَ بَعْدَ هَٰذَا مَحْمُولٌ
وَلَعَلَّكَ مِنْ تَحْتِهِ مَغْلُولٌ
وَعَلَيْهِ مِنْ حُلُقِ الْعَذَابِ يَكُولُ
الْمُلْكُ يَفْقِي وَالْعِیمُ يَزُولُ

وَسْتَزِلُّوا بَعْدَ غَرْغَمٍ نَّعَا قُلُوبَهُمْ
 نَادَاهُمْ صَارِحٌ مِّنْ بَعْدِ مَا دَفِنُوا
 أَيْنَ الْوُجُوهِ الَّتِي كَانَتْ مُجْتَبِيَةً
 مِّنْ دُونِهَا يَضْرِبُ لَهَا سَارِدٌ يَخْلَعُ

ضمیر با تو اعاید بلوک و اجبال جمع جبل و حرسته نگهد ستین ز تل و انطب طبر گرد
 و غلب بضم جمع او و استنزال فرو آوردن ز بیس نزل بی یا قوم بیس نزد و طه و قه اخ
 بانگ کردن و آیه کبر سین جمع سر و تاج فسر تاجان مبر جمع او و طه و قه آیه غاف
 و پرده زمان و کل جمع او صیغ میاید شب گزشتند بر سر کوهها بخانه میداشت
 ایشان را مردان سطر گردن پس سووند و ایشان را سر کوه و فرو آورده شدند بعد
 از غلبه از پناه گاههای ایشان ای قوم بدو خود آمدنی بانگ کرد ایشان را بانگ کنند
 از پس آنکه دفن کرده شدند گجاست تختها و افه ها و خانهها گجاست رویا که بود پوشیده
 از پیش آن زده میشد پردا و پشه خانهها شنش نای که اطراف جهان گیر دایج و در فضل
 بغیر حق گرد و محتاج و در روز اجل کنندانش تراج و فی تحت بجای خود بماندن تاج

فَأَفْصَحَ الْقَبْرُ عَنْهُمْ حِينَ سَأَلَهُمْ قَدْ طَالَ مَا أَكَلُوا فِيهَا وَهُمْ شَرِبُوا وَلَمَّا لَمَسُوا أَمْوَالَهُمْ أَذْخَرُوا وَلَمَّا لَمَسُوا مَا يُنْفِقُونَ دُفِنُوا فِي الْأَنْحَادِ أَصْبَحَتْ مَسَاكِينٌ وَحَسَامٌ مَّعْلُومَةٌ	تِلْكَ الْوُجُوهُ عَلَيْهَا الدُّودُ تَنْقَلِبُ فَصَارُوا لَطُولِ الْأَكْلِ قَدْ أَكَلُوا فَخَلَفُوا مَا عَلَى الْأَعْدَاءِ وَارْتَحَلُوا فَفَارَقُوا الدُّودَ وَالْأَهْلِينَ وَانْقَلَبُوا وَسَأَلُوا إِلَى الْأَحْيَادِ قَدْ حَلُّوا
---	--

افصح آشکارا کردن و دود و کرم و کنیز بسیار گردانیدن و از خاک و خیره نهادن
 و اصل و از خاک و تخلف باز پس گذاشتن و تشییع بلند گردانیدن بنا و دود و جمع

چونیکوست دنیا و اقبال او چون فرمان برد خدا را انکس که یافت دنیا را هر که
 سوا نمکند با مردم از فروئی مال خود آورد بمعرض او بار اقبال دنیا را پس برهنه
 از زوال فضل ای جابر و بده از دنیا خود هر که خواهد آنرا چه بد بستی که خداوند عرش
 بزرگ عطاست فردن میکند بیک دانه مشکها آنراش مالیکند در وجه مناسپی باشد
 شک نیست که نعمت آتی باشد از مال یکی شود من و اربیت و در مال یکی لایق شای باشد

وَكَمَرَانَا مِنْ ذَوِي ثَرَةٍ	لَمْ يَقْبَلُوا بِالْشُّكْرِ أَقْبَالَهَا
تَاهُوا عَلَى الدُّنْيَا بِأَمْوَالِهِمْ	وَقَبَدُوا بِالْبُخْلِ أَقْفَالَهَا
لَوْ شَكُرُوا النِّعْمَةَ جَازًا هُمْ	مَقَالَةُ الشُّكْرِ ذَوِي الْعَرْشِ قَالَهَا
لَكِنَّ شُكْرَكُمْ لَا زَيْدًا نَكْمُ	لَكِنَّمَا كَفَرُوهُمْ غَا لَهَا

تروده توانگری و تاه ای تکبر و اقبال جمع ثقل بضم و غول هلاک کردن و مقالة
 فاعل جازا و ضمیر مستر در قال راجع بذو العرش فاعل قال و لیکن شکرتم

لا زید نکم عطف بیان مقالة هیف ما ید بسیار دیدیم از خداوندان توانگری
 که روی نیاروند بشکر خدا بروی آورد توانگری تکبر کردند بر دنیا با لها و ایشان
 و بند کردند بخل قتلها آنرا اگر شکر گفتندی نعمت را با دوش داوی ایشان را گفتند
 که گفت است خداوند عرش آنرا لیکن شکرتم لا زید نکم و لیکن ناسپاسی از
 هلاک کرد نعمت را شعور جمعی که بقتل پاس حشمت دارند و آئین سپاس
 شکر نعمت دارند و آنها که کمال علم و حکمت دارند و هر یک که دارند بخدمت و ایمند

حکایت سلطان گزشته که از ایشان اثر نموده در روزگار تبت فبا برایشان خواند
 بَاتُوا عَلَى قُلُلِ الْأَجْيَالِ مَحْجُوجِينَ

غَلَبَ الرِّجَالُ فَلَهمْ يَفْعُهُمُ الْقُلُلُ

و اصل بفتح نینه میفد بید بس با و نشد چون رسید بن اول کجاست اندر
و کجاست سپان و خدمت کاران کجاست آنها که بود طبعه و آن زمان می آمد
برگروه توانا اگر بر می داشتند کجا اند بندگان که ملبان را می کردی این را و حالیکه
سازگار کرده بودند کجاست تنگ تیز و کجاست خود و نیره شعر

ایزد که در پیغره راجه و طلال	روزی نه بجهیره اثرش از نوال
از لشکر او اثر نماند باقی	در حال شوخیست اثرش مال

اَيْنَ الْفَوَارِسِ وَالْغِلْمَانِ مَصْنَعُوا	اَيْنَ الصَّوْرِ رِمِّهِ وَالْخَطِيئَةِ لَذِيلُ
اَيْنَ الْكُفَاةِ الْمَلِكُفُوْا خَلِيفَتُهُمْ	لَمَّا دَرَأُوهُ صَرِيحًا وَهُوَ يَنْتَهِلُ
اَيْنَ الْكُمَاةِ الَّتِي مَاجُوا لِمَا غَضَبُوا	اَيْنَ الْحَمَاءِ الَّتِي يُحِبُّ بِهَا لَدَاكُلُ
اَيْنَ الرُّمَاهُ الْمَمْنَعِ بِأَسْهُمِهِمْ	لَمَّا أَتَتْكَ سِهَامُ الْمَوْتِ تَنْقَعِلُ

علمان جمع غلام و ذایل باریک و ذیل بضم ذال و یا جمع او و گوی فلان شهادت
یکجا اذ انتهبها و گوی ای تظلی و الکلمی الشجاع المکتبی فی سلاحه لانه گوی لغب ای ستر
بالدع و البیضة و الجمع الکماة کاظم جمعوا کا سیاشل قاض و قضاة و موج جمع بریدن
و اتصال تیر یک دیگر انداختن میفر ماید کجا اند سواران و غلامان چه کردند کجاست
شمیر ما بران و نیر ما بنوب بموضع خط باریک کجا اند کافیان آیا کفایت نکردند
پادشاه خود را چون دیدند او را انگه و او زاری میکرد و کجا اند آن دلاوران
که بهم برآمدندی بر آنکه خشم کردند کجا اند آن حامیان که نگه داشته میشد با ایشان
دولتها کجا اند تیر اندازان آیا باز داشتند به تیر ما و خود چون آمد ترا تیر ما برگ و حالیکه
تیری اندخت شعر نشای که فلک ز روی او شد لامع و غور شد کرم

احسان آمدن و بدو خوش بآتشین ای حال عن الساء و الحار و تعطیل فرود آمدن
 جدت بفتح کور میفرماید پس آشکارا کرد و گویا ایشان آن زمان که پرسید ایشانرا
 آن رویار که بر آن کرم از سوی بسوی می رفت بحقیقت دیرگاه است که خوردند
 در آن منازل و ایشان آشامیدند پس گفتند از بس درازی خوردن که بحقیقت خورده اند
 و دیرگاه است که بسیار گردانیدند مالهارا و ذخیره نهادند پس باز گزاشتند آنرا
 بر شمعان و کوچ کردند و دیرگاه است که بلند کردند خانهارا تا نگهدار و ایشانرا
 پس جدا شدند از خانها و خاندانها و رفتند گشت مسکنها ایشان خالی از آب و گیاه
 فرو کرده شده و ساکنان آن گویا بحقیقت کوچ کردند

شعر

<p>اجعلها نخستند بر ایشان هرگز امروز از آن جمع اثر باقی نیت</p>	<p>مخبر نبودند ز خویشان هرگز گویا که نبوده اند ایشان هرگز</p>
<p>نیل الخليفة اذا فأت مينة بين الكنوز التي كانت مفاتيحها بين العبيد التي ارصدتهم عددا</p>	<p>این الجنود و این الخيل و الخول تنوع بالعصبة المقوين لو حملوا این الحديد و این البض الاصل</p>
<p>بینه بادشاه و موفات رسیدن و قول المرسل بالفتح حتمه و الوجه خایل و قد کولت زال و اهدا و هو اسم يقع على العبد و الامه و مفاتيح جمع مفتاح و نوکرانی کردن ال الجوهري اقوی اذا كانت رتبة قوتیه يقال فلان قوی و مقویا لقوی فی نفسه رتبه فی رتبة لیکن مراد از مقوی درین مقام قوی است چه بیت نانی ناظر است و آلتیاه من الكنوز ما ان مفاتيحه لتنوع بالعصبة اولى القوة که در نفا دانست و معتد به جمع عباد و ارصاد کس را نگاه بان راه کردن و مدد یتیم</p>	<p>این الجنود و این الخيل و الخول تنوع بالعصبة المقوين لو حملوا این الحديد و این البض الاصل</p>

وَجِسْمُهُ لِبَنَاتِ الْوَدَى غَرَضٌ | وَمَكَرُهُ لِرَّيْلِ عَنْهُ وَبَنَاتِ قَا

و ام ای سکن و آئینه خوا بانیدن شتر و قبل بقیه ترس و آغرض المقصود

میفرماید انکار کن چو نیار امید دنیا بر پادشاهی مگر که شتر خو بنید بر و

دترس و چگونه امیدوار و پادشاه دوام عیش را پیوسته و جان او بر بیسان تارک

پیوسته است و تن او را بهار تار یک مرگ مقصود است و پادشاهی او را ایل

و منتقل است یکدیگر شاعر به چند که صاحب عقل است و خرد به از دست اصل

بهیج روحان نبوده و خیاط ازل که دخت پیرامن عمر به آخر با جمل گفت که همیشه به رد

حکایت اشتیاق خویش بفاطمه و شکایت از فراق و محن مژگن که

الْأَهْلُ إِلَى طُولِ الْحَيَاتِ سَبِيلٌ | وَإِنِّي وَهَذَا الْمَوْتُ لَيْسَ يَحُولُ

و ای و این اصبحت بالموت موقفاً | فَلَیْ أَصْلِي مِنْ دُونِ ذَلِكَ طَوِيلٌ

و للدهر أَوَّانٌ تَرُوحُ وَتَعْتَدِي | وَإِنْ نَفْسًا بَيْنَهُتَ تَسِيلُ

و منزل حق لا معرج دونه | لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهَا إِلَى سَبِيلٍ

قَطَعْتَ بِأَيَّامِ التَّعْزِزِ ذِكْرَهُ | وَكُلُّ عَزِيزٍ مَاهُنَاكَ ذَلِيلٌ

و النفس الذم یقال سالت نفسه و فی الحديث ما لیس له نفس فانه لا یخسر

الماء اذ امات فیه و سئل و سئلان یفتن آب و مثل ان التعرّج علی الشئ

الافاقه علیه و المعراج اسم مکانی منه و تعزیز غریز شدن و ای خبر تلک محذوف

و منزل معطوف بر الوان میفرماید آیا هست بدر از می حیات را بی و از کجا با

آن و این مرگ نیست که نگردد و بدرستی که من و اگر چه گشتم برگ یقین داننده پیرا

امید است از نزد آن دراز و در روزگار که هست شباهت می کند و بدرستی که خوانا

ز بچ او شد طالع ۴ آرزو رکشد صورت مرگش واقع ۴ سباب جهان هیچ ندیدم نافع

هَيْبَاتٍ مَا مَنَعُوا ضَيْمًا وَلَا دَفْعًا وَلَا تُرْشِي دَفْعَتَهَا عَنْكَ لَوْ بَدَلُوا مَا سَاعَدُوكَ وَلَا وَاسَّلَاكَ أَفْرَحُ مَا بَالَ قَبْرِكَ لَا يَأْتِي بِهِ أَحَدٌ مَا بَالَ ذِكْرِكَ مَسِيئًا وَمُطَرَحًا مَا بَالَ قَصْرِكَ وَخَسَا لَا أُنْفِسُ بِهِ	عَنْكَ الْمَنِيَّةُ إِذَا وَفَى بِكَ الْأَجَلُ وَلَا تُرْقِي نَفْعَتُ فِيهَا وَلَا الْحِيلُ بَلْ سَلُّوا لَهَا بِأَقْبَحِ مَا فَعَلُوا وَلَا يَطُوفُ بِهِ مِنْ بَيْنِهِمْ حُلٌّ وَكُلُّهُمْ بِاقْتِسَامِ الْمَالِ قَدْ شَغِلُوا يَغْشَاكَ مِنَ كَفَيْهِ الرُّوعُ وَالْوَهْلُ
--	---

رشی بضم یا کسر جمع رشوت بضم یا کسر و رقیه بضم افسون و رقی جمع او و تقسیم سپردن
و اطراح انداختن و اقسام بخش کردن و الوهل الفرع صیغه فاعله دورست آن منع
ستی را و دفع نکردند از تو مرگ را چون رسید به وقت مرگ و نه رشوه دفع کند مرگ
از تو اگر ندل کند و نه افسون بخا سود دهد و مرگ و نه چاره یاری نکردند ترا و مواسات
نکرد با تو نزد دیگر ایشان بلکه سپردند ترا بمرگ به نشت آنچه کردند حیث حال گور تو
که نمی آید آن یکی و طواف نکنند آن از میان ایشان مردی حیث حال یاد کردند تو
فرا موش کرده و انداخته و همه ایشان به بخش کردن مال بحقیقت مشغول کرده شدند
حیث حال گوشه تو در حالیکه خالیت نیست انس گیرنده در او در می آید ترا از دو

روزیکه کشند جانت از تن بیرون چهره تو باشند کسان لب گور	نی رشوه در آن سود دهی افسون و نگاه تو در خاک بانی محزون
---	--

لَا تَكُونَنَّ فَمَا دَامَتْ عَلَى مَلِكٍ
وَكَيْفَ يَرْجُو دَامَ الْعَيْشِ مُتَصِلًا
إِلَّا أَنَاخَ عَلَيْهِ الْمَوْتُ وَالْوَجَلُ
وَسُرُّهُ بِجِبَالِ الْمَوْتِ مُتَّصِلُ

<p>از چشم بخت نه رسد زوال</p>	<p>اگر میباید وصل جو خوش بایست</p>
<p>وَأَنَّ أَفْقًا دِيكَ بَعْدَ أَحَدٍ وَكَيْفَ هُنَاكَ الْعَيْشُ مِنْ بَعْدِ قَدِّهِ سَيَعْرِضُ عَنْ ذِكْرِي وَتَنْسَى مُوَدَّتِي وَلَيْسَ خَلِيلِي بِالْمُلُولِ وَلَا الَّذِي وَلَكِنْ خَلِيلِي مَنْ يَدُومُ وَصَالُهُ إِذَا انْقَطَعَتْ يَوْمًا مِنَ الْعَيْشِ مَتْنٌ</p>	<p>وَأَنَّ أَفْقًا دِيكَ بَعْدَ أَحَدٍ وَكَيْفَ هُنَاكَ الْعَيْشُ مِنْ بَعْدِ قَدِّهِ سَيَعْرِضُ عَنْ ذِكْرِي وَتَنْسَى مُوَدَّتِي وَلَيْسَ خَلِيلِي بِالْمُلُولِ وَلَا الَّذِي وَلَكِنْ خَلِيلِي مَنْ يَدُومُ وَصَالُهُ إِذَا انْقَطَعَتْ يَوْمًا مِنَ الْعَيْشِ مَتْنٌ</p>
<p>دلیل نمی آید و مَحَبَّتِ تَحَرُّكِ شَيْءٍ مَا إِلَيْهِ سَبِيلُ وَيُظْهِرُ بَعْدِي لِلْخَلِيلِ عَدِيلُ إِذَا غَبْتُ يَرْضَاهُ سِوَايَ بَدِيلُ وَيَحْفَظُ سِرِّي قَلْبُهُ وَدَخِيلُ فَإِنْ بُكَاءُ الْمَلَائِكَةِ قَلْبُهُ</p>	<p>آفتا دنیا یافتن و فاطم مرتضی فاطمه برای من ورت شعرا و البديل البديل و خيل الرطل الذي يد اخذ في امور و يختص به و مدت پاره از روزگار مینماید بدستی که نایافتن من فاطمه را بعد از احمد دلیل است بر آنکه در نیست هیچ دوست و چگونه اینجا زیستن از پس نایافتن ایشان سوگند بزرگ تو که این چیز است که نیست باین زود اعراض کرده شود از یاد من و فراموش کرده شود دوستی من و پیدا شود بعد از من مرد دوست را مثل دوست من دل گرفته و نه آنکس که چون نایافتن خوشنود شود از و غیر من بدلی و لیکن دوست من آنکس است که همیشه باشد پیوستن و نگاهدار در از مراد دل او و دخل کننده باشد در کار و من چون بریده شود روز از زندگانی مدت من بدستی که گریه فغان گریه کننده کم است شعر</p>
<p>در بند وفا بعد و پیمان باشند در حال ز فعل خود پیمان باشند</p>	<p>جمعی که بدستی مسلمان باشند گاهی بخلاف اگر جفا بکنند</p>
<p>وَلَيْسَ إِلَى مَا يَتَغَيَّرُ سَبِيلُ</p>	<p>يَرِيدُ الْفَقَى أَنْ لَا يَمُوتَ حَبِيبُهُ</p>

در میان آن روان میشود و روزگار را منفریت تحقیق که نیست هیچ محل مقیم شد
 نزد آن و هر روز را از آن جداست و نهی بریدم بر روزها و غریز شدن یا در کردن
 او را و بر غریزی اینجا خواست شعر جمیع که مدام مکر و ترویر کنند و در کار
 جهان نزارند به کنند و روز یکروز آسمان یک اصل و فرصت نشود که وقت تغییر کنند

وَصَاحِبُهَا حَتَّى الْمَمَاتِ عَلِيلٌ وَ فَهَلْ لِي مِنْ قَدْ هَوَيْتُ سَبِيلُ وَ	أَرَى عَلَى الدُّنْيَا عَلَى كَثِيرَةٍ وَأَنَا لَمُسْتَأْنَقٍ إِلَى مَنْ أَحَبُّهُ
وَقَدَمَاتِ قَبْلِي بِالْفِرَاقِ حَبِيلُ وَ أَضْرِبُهُ يَوْمَ الْفِرَاقِ رَحِيلُ وَ	وَأَنَا وَإِنْ سَلَحْتُ بِي الدُّنْيَا رَحًا فَقَدْ قَالَ فِي الْأَمْتَالِ فِي الدِّينِ قَائِلُ
وَكُلُّ الَّذِي يُوْنُ الْفِرَاقِ قَلِيلُ وَ	لِكُلِّ اجْتِمَاعٍ مِنْ خَلِيلَيْنِ فَرْقَةٌ

سلحت الدار و زحمت ای بعدت و بار برای تعدیه و تضرب مبالغه و ضرب
 و وصل فلان رمله و الاسم الرحیل و دون بعضه غیر و در بعضه شیخ بجای مهرام
 ز کل لقاء الغابین قلیل الغابر الباقی و الماضی و هو من الاضداد
 میفرماید می بینم علتها و دنیا بر خود بسیار و خداوندان علتها تا مردن خسته است
 و بد رستی که من هر آینه آرزو مندم بآنکس که دوست می دارم او را پس ایام
 بآنکس که حقیقت آرزو دارم را می و بد رستی که من و اگر چه دور کرد مرا خانه
 در مالیکه و دورم و حقیقت مرد پیش از من بفراق صاحب جالی پس حقیقت گفت
 در داستانها در باب جدا گویند سیر نم من آن داستان را در روز فراق که
 کوچ هست بر سر گرد آمدنی را از دو دوست جدای است و همه آنچه غیر فرقت
 اندکست شش در طبع زمانه نیست انگیز وصال و گوشه بفراق دوستان در همه حال

افسوس کیام جوانی بگذشت
از مشرق مرگ صبح سپری شد
چرا این دنیا نماند
اوقاتی که در جوانی گذشت

اظهار خرم عاقلان و بیان غصبت جا طلبان

تَمَنَّاهُ وَالْعَقْلُ فِي نَفْسِهِ
فَإِنْ تَزَلَّتْ بَعْتَهُ لَمْ يَرَعْ
دَائِلُ الْأَمْرِ لِيَقْضِيَ إِلَى آخِرِ
وَذُو الْجَهْلِ يَأْمَنُ أَيَّامَهُ
فَرَنْ بَدَّهَتْ حُرُوفُ الزَّمَانِ
وَلَوْ قَدَّرَ الْحُزْمُ فِي نَفْسِهِ
مَصَاحِبُهُ قَبْلَ أَنْ تَمُوتَ لَا
لِمَا كَانَ فِي نَفْسِهِ عَدَلًا
فَصَيَّا خِرَّةً أَوْ لَا
وَمَنْ فِي مَصَارِعَ مَنْ قَدْ خَلَا
بَعْضُ مَصَاحِبِهِمْ أَعْوَلًا
عَلَّمَهُ الصَّبْرُ عِندَ الْبَدَلِ

تمنای عاقلان و اقتصار رسیدن و خلا اسی مضی و دهن ناگاه و برآمدن از نداشت
و خرم بیدار بودن در کاری و تعلیم آموزانیدن میفرماید می گوید
خداوند خرد در نفس خود مصیبتها بخود را پیش از آن که نبرد آید پس اگر فردا آید
ناگاه و نترسد بر آنچه بود که در نفس نه و نگاشته بود دید کار را که می انجامد بجاری
پس بگردانید آخر کار را اول و خداوند جمل آموخت باشد از روز کار خود و فراموش کنند
افتادنها و آنکس را که حقیقت گزشت و رفت پس اگر ناگاه آید او را حاد و شازمان
بعضی از مصیبتها را اگر بگوید با آواز و اگر در پیش و شستی بیداری را در نفس خود
بیا موزانیدی به بیداری او را شکیبائی نزد بلا

شعر

دانا که نهاد بر جودت دل خویش
هر چند که فقر و دشتی آید پیش
از نیش بلا و دیش نیکو در پیش
چون کوه زجای خود بخندد و پیش

وَلَكِنْ دُرُّهُ إِلَّا كَوْمَيْنِ حَلِيلٌ	وَرَبِّ حَبِيبٍ دُرُّهُ مَالٌ وَفَعْدَةٌ
وَفِي الْقَلْبِ مِنْ حُرِّ الْفِرَاقِ غَلِيلٌ	بِذَلِّ جَنَبِي لَا يَأْتِيهِ مَصْنُوعٌ

تأسیس شش و در بعضی نسخ بجای حبیب و میر ما و هر دم سخت پیر شدن از رابع
میفرماید تنخوا اید جو امر که تیر و دوست او نیست با نچه میجوید او آنرا را همی نیست
بزرگ مصیبت مال دنیا یافتن آن ولیکن مصیبت بزرگوار تر از بزرگست بر آن پهلوی سر
موافقت نمیکند و در آخر ابگابی و در دل از گرمی فراق تشنگی است شعر

دارد دل من که دورت از نام فراق	تا چند شوم تیره ز آیام فراق
زهری گمان میخورم از جام فراق	یارب که بر فتنه جهان نام فراق

حکایت آمدن پری و رفتن جوانی و رضا دادن به ضعف و ناتوانی

فَاَهْلًا وَسَهْلًا بِضَيْفٍ نَزَلَ	وَأَسْتَوِيْعُ اللَّهُ الْفَا رَحَلَ
تَوَلَّى الشَّبَابُ كَأَن لَّمْ يَكُنْ	وَحَلَّ الْمَشِيبُ كَأَن لَّمْ يَزَلْ
كَأَنَّ السَّيْبَ كَصَبْحٍ بَدَأَ	وَأَمَّا السَّبَابُ كَبَدْرٍ آفَلَ
سَقَى اللَّهُ ذَاكَ وَهَذَا مَعًا	فَتَعِمَّ الْمَوْتَى وَبَعِمَ الْبَدَلْ

تولم اهل ای امتی اهلًا لا اجانب فاستان و لالت توجش و سهلا ای و
مکانا سهلا لا دغا و الف کبر ستمره دوست و کان مخفف کان و انول فرود
ستاره از اول میفرماید میگویم آمدی باستانی و جای نرم بهانی که فرود آمد و ستم
بخدا دوستی را که کوچ کرد و پشت کرد جوانی گویا نبود و فرود آمد موسی سفید گویا هم
گویا موسی سفید چون میج پیداشد و اما جوانی چون ماه تمام فرود رفت رحمت کند و
آنرا و این را با هم چه خوش پشت بکنده است و خوش بدل است شعر

که در کمال جاهل شدن و بطنی جهان و در کمال بی نمودن صیقل پدید
اگر بودی این علم که حاصل شدی باز و با خودی به بانی در میان خلائق و انانی
نگوش و کامل مشو و مباحث فلک پیشانی آنگهان مرا آنگست که با می نماید شعر

گرا بل دلی ترک بوی بد کرد / مرغ دل خویش در قفس بد کرد

توحید تازه میت نشود / بهر که مکند ری مجید بد کرد

رضا بقضا و قسمت و مفاخرة بعلم و وحدت

رَضِينَا قِسْمَةَ الْجَبَّارِ فِينَا | لَكَ عِلْمٌ لِلْأَعْدَاءِ مَا لَنَا وَ
فَإِنَّ الْمَالَ يُفْنِي عَنْ قَرِيبٍ | وَإِنَّ الْعِلْمَ بَاقٍ لَا يَزَالُ وَ

انجبار قیل من الجبر یعنی الاصلح و مثبته العظم و قیل من الجبر یعنی الاکراه و قیل
منع لانیله برید الافکار و لا یحیط به الابصار و منه تخلیه جبار اذا طالت و قال ابی
هو العظیم میفرماید خوشنودیم ما بجنتش کردن جبار در میان ما مرا راست علم مرا
دشمن تراست مال چه بد رستی که مال نیست میشود بعد از زمانی اندک و بد رستی که علم
پاینده است همیشه شعر آرزو که شد روزی مردم تقسیم + داند با علم
و بد شمن ز رویم + فردا که کنیم جان بجان تسلیم + او اهل جهنم است و ما اهل نعیم
ترغیب به تحصیل معارف اخروی و تمغیر از جمیع اسباب دنیوی

إِنَّ الْغَنِيَّ هُوَ الْغَنِيُّ بِقَلْبِهِ | لَيْسَ الْغَنِيُّ هُوَ الْغَنِيُّ بِمَالِهِ
وَكَذَلِكَ الْكَرِيمُ هُوَ الْكَرِيمُ بِحُلُقِهِ | لَيْسَ الْكَرِيمُ بِقَوْمِهِ وَبِآلِهِ
وَكَذَلِكَ الْفَقِيرُ هُوَ الْفَقِيرُ بِجَائِلِهِ | لَيْسَ الْفَقِيرُ بِمُطَقِّعِهِ وَحَقَائِلِهِ

مهمضمیر فصل بر احصاء و تقاطعه دانستن همضمیر بد رستی که تو اگر آواز تو اگر است

منع زنجیل و وعده کاذب و ترغیب بعلم و عقل صا سب

وَشَرُّ مِنَ الْجُنْحِ الْمَوَاعِيدُ وَالْمَطْلَا	إِذْ جَمَعَ لَأَقَاتُ فَالْجُنْحُ شَرُّهَا
وَلَا خَيْرَ فِي وَعْدٍ إِذَا كَانَ كَاذِبًا	وَلَا خَيْرَ فِي قَوْلٍ إِذَا الْمَكِينُ فَعَلًا

فی اساس آلوده و الموجد واحد و مطلق مدافعه کردن پی میفرماید چون گردد شود
آفتاب پس بخل بدتر از آنست و بدتر از بخل و عدا و درنگ در تحصیل آن و نیست
هیچ خیر و وعده چون باشد دروغ و نیست هیچ خیر در گفتن چون نباشد کردن شعر

اِنْجَلْ كَيْسَ كَيْسِكَ وَعَدُهُ دِرُغ	بَكْرِيزَا كَوِ آبٍ دَارِ دِرُغ
أَنْ صَبَّحَ كَخَلْقٍ كَاذِبٍ مَخْجَانِد	هَرْگَزَرَسَا زَوِ آبَا قَاقِ فِرُغ

إِذَا كُنْتَ ذَا عِلْمٍ وَلَمْ تَكُ عَاقِلًا	فَأَنْتَ كَذِي نَعْلٍ وَلَيْسَ لَكَ رِجْلٌ
وَإِنْ كُنْتَ ذَا عَقْلٍ وَلَمْ تَكُ عَالِمًا	فَأَنْتَ كَذِي رِجْلٍ وَلَيْسَ لَكَ نَعْلٌ
أَلَا إِنَّمَا الْإِنْسَانُ غِدٌّ يَعْقِلُهُ	وَلَا خَيْرَ فِي غَدٍّ إِذَا الْمَكِينُ نَصَلَ

نصل تیغ میفرماید چون هستی خداوند علم و نیستی خردمند پس تو چون خداوند
لفظی و حال آنکه نیست مرأور پای و اگر هستی خداوند خرد و نیستی عالم پس تو خداوند پای
و حال آنکه نیست مرأور کفش نیست آدمی مگر غلاف مر عقل خود را و نیست هیچ خیر
در غلاف چون نباشد تیغ شعر یارب چه خوش است عقل و دانش با هم
که برود و شود روشن صافی علم و در آنچه که نام نیز برنده ممتاز بعقل و علم باشد آدم

بیان توقیف دانش بر عقل و محنت و ترغیب به تحصیل علم و طقت

لَوْ كَانَ هَذَا الْعِلْمُ يَحْصُلُ بِالْمَنَى	مَا كَانَ يَبْقَى فِي الْبَرِّيَّةِ جَاهِلٌ
أَجْهَدُ وَلَا تَكِلُ وَلَا تَكُ عَاقِلًا	أَفَدَامَةُ الْعُقْبَى لِمَنْ يَتَكَا سَلٌ

بر خود نیست تو اگر اد تو اگر مال خود و همچنین بزرگ او بزرگ است بخوی خود نیست
 بر خود خود و بخویشان خود و همچنین انا اوداناست ببال خود نیست و انا به سخن گفتن خود و خود

ای نشسته جمع مال و حساب غنی	تا چند کسی از تو کند کبر و منی
آه بی ز خود دور کنی خلق دنی	در عالم علم و معرفت جای کنی

نهی ز گفتن بسیار و امر به نهفتن اسرار

وَأَدْمِنَ عَلَى الصَّمْتِ الْمُزَيْنِ لِلْعَقْلِ	وَأَدْمِنَ عَلَى الصَّمْتِ الْمُزَيْنِ لِلْعَقْلِ
وَلَيْسَ يَمُوتُ الْمَرْءُ مِنْ عَثْرَةِ الرَّجُلِ	وَلَيْسَ يَمُوتُ الْمَرْءُ مِنْ عَثْرَةِ الرَّجُلِ
فَتَسْجِلُ الْبَغْضَاءُ مِنْ زَلَّةِ الْتَعْلُ	فَتَسْجِلُ الْبَغْضَاءُ مِنْ زَلَّةِ الْتَعْلُ

بست انگریز نشئه و بغض دشمنی میفرماید بسیار کن گفتار را و غیر بهنگام آن
 به باش بر خاموشی آراینده مر ضرورتی میرود و جو انرا دراز سرد آمدن بزبان خود
 و نیست که میرود مرد از لغزیدن پا پس سببش پرانگنده کننده مر گفتار خود را فاش کننده
 له بشئه دشمنی را از لغزیدن کفش شعر ای خورده شراب ذوق از جام سخن
 بشناس بعقل و علم به سخن پیچون راز درون پیش کسی خواستی باید که بری راه با نجام سخن

منع جمعیکه عیب کسان جویند و سخن بد در شان مردم گویند

وَفِي الْحَقِّ أَحَبُّ نَا لِعُمِّي مَرَامَةٌ	وَفِي الْحَقِّ أَحَبُّ نَا لِعُمِّي مَرَامَةٌ
وَلَكِنْ أَرَانَا نَا بَرِي عَيْبِ نَفْسِهِ	وَلَكِنْ أَرَانَا نَا بَرِي عَيْبِ نَفْسِهِ
وَمَنْ ذَا الَّذِي يَخُجُّ مِنَ النَّاسِ لِمَا	وَمَنْ ذَا الَّذِي يَخُجُّ مِنَ النَّاسِ لِمَا

خلق سگوه نقل گران شدن و محض کم کردن قدر کسی و يقال کثر الیقیل و القال
 و بها اسما و قد قری عیسی ابن مریم قال الحق الذی فیہ یمتدون بعظم اللام

بَلَايَا سَفَوَاتِ أَبَاكَ كَفَّ
 تَعَلَّ اللَّهُ يَغْنِي عَنْ قَابِلٍ
 لَا تَطْنُ بِرَبِّكَ خَرَّ سُوءٍ
 قَاتَ اللَّهُ وَلِيَّ رَاجِمٍ
 مَا يَتَّعِ الْعُسْرَ يَنْجُو بِسَارٍ
 وَقَوْلُ اللَّهِ صَدَقَ فِي ذِي

نَا نُوا لَمْ تَشُدَّ عَصَاكَ مَنْ نَظَرَ بَاتِ مَعَ الْعُسْرِ لَسَّ مِغْرَمًا
 بِنِجْرٍ مَكْنٍ وَكَتَبَتْ سَتَ شَوِي - روزی چه بجهت تو نمر گوی در روزی
 نَا امید مشوید بد رستی نَا امید ی کفر است شاید که خدا بی نیازمند بعد از زنی اند
 لَمَّا مِمْبَرٍ بِرُوحَا خُودِ گمان به چه بد رستی که خدا نه در رست بر زنی
 شواری را که از بی می آید آنرا نماند و گفت رفتار است به گفتار است

ای از می عشق بر نفس یافته سگر	کز است ترا حدیث قرآن در ذکر
آندم که خداها را بفرستند	باید که بر آن صبر کنی بعد از

نَحْ آتَشِ حَرِّ اَفْرِوْخُنْ وَآبِرُوْ بِمَرْدَمِ فِرَوْخُنْ

مَا اَعْتَصَ بِاَذِلِّ وَجْهٍ سُوْلِهِ	عَوَضًا وَلَوْ نَالَ الْمُنَى سُوْلِي
اِذَا السُّوَالُ مَعَ النَّوَالِ وَنَزْنَتُهُ	لَحَجَّ السُّوَالُ وَخَفَّ كُلُّ نَوَالِي
اِذَا ابْتَلَيْتَ يَبْدُلُ وَجْهَكَ سَاءَ	فَاَبْدُلْهُ لِمُتَكَّرِ الْمِفْضَالِ
نَّ الْكَرِيمِ اِذَا احْبَاكَ بِمَوْعِدِ	اَعْطَاكَ سَلَسًا بِغَيْرِ مِطَالِي

مِثْلَاضِ بَدَلِ گزین و عوض بدل و وزن سنجیدن از نانی و رجحان افزون شدن
 زبانت و المطال با کسر المثل میفرماید عوض گرفت بخشنده آبروی خود بخشد
 و ضی را و اگر چه یاد آرزو را را بخواستن و چون خواستن با عطا بکنی آنرا افزون آید
 استن و سبک باشد بر عطا و چون مبتلا شوی بخشنیدن آبروی خود خواهند بخش

تصل کسے را بر سر نشان زن از ثانی و تحمل یک حالی نمودن و زوال نشستن میفرماید
 کمند نفس را و بد را و را بر آنچه بیاورد و آنا عیش کنی سلامت و گفتار در روزگار
 نیک باشد و تنهای مردم را اگر نیک حالی در حالیکه مرافقت نکند بتو روزگار یا بجا کند
 بر تو دوست و اگر تنگ شود روزی امروز پس صبر کن تا فردا شاید که نکبتها و روزگار
 از تو زایل شود و عزیزست تو اگر نفس اگر اندک باشد مال او و غنا میکند غنی بمال و داغوار

ای دیده ز روزگار انواع ضرر	وزد و ز فلک گشته بسی زیر و زبر
زنهار که آب و بوم مردم مغرور	وز اهل زمان بھج روحشوه مخور

وَلَا خَيْرَ فِي وِدِّ امْرِئٍ مَّتَلَقْتَهُ	إِذَا لَرَجَّ مَالَكَ حَيْثُ تَمِيلُ
وَأَإِذَا اسْتَعْنَيْتَ عَنْ أَخِي مَا لَهُ	وَعِنْدَ إِحْتِمَالِ الْفَقْرِ عَنَّا كَيْفَ تَمِيلُ
فَمَا أَكْثَرُ الْأَخْوَانِ حِينَ نَعُدُّهُمْ	وَلَكِنَّهُمْ لِلنَّايِبَاتِ قَلِيلُ

نمون رنگ گرفتن و السبل العدول عن الوسط الى حد الجانين و ثانی مال نیست
 ریح مؤنت سبب و آخذ گرفتن و احتمال بار برداشتن و آخوان جمع اخ میفرماید
 یست هیچ نیکی در دوستی مردی رنگ گیرنده که چون باد میل کند او با نسو که باد میل
 نشده است چون بی نیاز باشی گرفتن مال او تر در برداشتن بار و رویش از تو بخیل باشد
 و چه بسیار اند برادران آن زمان که شماری ایشان و لیکن ایشان بر حوادث اند

بر کس که نهد بعد مردم بنیاد	آخر فلک بر کف او باشد باد
ارباب زمان همو بادند همه	فریاد در رسم این جاعت فریاد

غیب نفس بجانب رجا و نھی از یاس به حکم خدا
 تَخْرُجُ دِيَانِ اعْسَرَتْ يَوْمًا فَقَدْ آيسَرَتْ فِي دَهْرٍ طَوِيلٍ

قلب ابرار و عارف اسرار شیخ فرید الدین عطار در آلهی نامه گوید شعر

ز مشرق تا مغرب گرام است	آمیر المومنین حیدر تامل است
اگر عکس شدی بجری مصور	در یک قطره بودی خجرا
چو هیچش طاقت منت نبود	ز بهت گشت مزدور جود
کس گفتش چرا کردی برآ	زبان بکش و چون تیغ و چین گفت

ل النخوع من قله الجبال الخ و اگر گوئی نقل مخور از قله مشکل نیست چه به طبیعت

بخل نقل بعد است که قریب است گوئیم نظر ناظم بقرب و بعد مسافت است

اقبل الدنيا جميعا بمنه	ولا اشتري عوالمنا بالذل
لشئ كالحل المدامع حلقة	لئلا يرى في عينها منة الكل

ترافروشن و گلهای سیاه چشم و المدامع اطراف العین و حلقة آفرینش و کل

من ما ید پس قبول میکنم دنیا را تمام بهشتی و نمیخوم غم مرتبه را بخاری و عاشق

با چشمان را آفرینش تا دیده نشود و چشم او منت سرمه را با عی

از منت مرد مست بردل بار	راضی نشدم بیا منت بار
من عاشق خوبان سپیدم شوم	تا منت سرمه ام نباشد بار

ايري مناخ لمن قد نزل

يهر ما عندنا حاضره

بنا المكريم قد ارض به

یاخ خلاف المحط و خیزان و خل سرکه و الوبل بالتحریک الوالی و هو امر غایت

فرماید سراسی من جا خوا بانیدن شتریت مرکس را که بحقیقت فردا ید و تو نشن

آتر، مزید رنگی نماینده بسیار فضل را با جستی که بزرگوار چون بدیدن او عده بدید ترا
آن روان بی مدافعه رها می آید و دل خود غمشه گریه جمع است بسی و چون بدید
میزب و پیش کس و گاهی که ترا ضرورت پیش آید و از اهل کرم تجوی فریاد سے

بَلَوْتُ النَّاسَ قَرْنًا بَعْدَ قَرْنٍ وَلَمَّا رَفِي الْخُطُوبُ أَشَدُّ هَوْلًا وَذُقْتُ مِرَارَةً الْأَشْيَاءَ طَرًّا	فَلَمَّا رَمَيْتُ مِثْلَ مِثَالٍ بِمَا لِي وَأَصْعَبَ مِنْ صَعَادَةِ الرِّجَالِ فَمَا طَعَمْتُ مِنْ السُّوَالِ
--	--

اقرن من الناس اهل زمان واحد والاخیال التکبر والخطوب جمع خطب و هول
ترسانیدن و معادات با کسی دشمنی کردن هیف می آید از مودوم مردم اهل زمان
بس ندیدم مانند کبر کننده مال و ندیدم در کارهای بزرگ سخت تر بر میانیدن و شوا
از دشمنی کردن مردان و تشدید تنگی چیزها را همه بپس نیست هیچ طعمی تنگی از خواستن ع

بِأَهْلِ صَافِجِلٍ وَغَبَاوَتٍ تَاجِدُ بِخَجَتِي وَأَنَا رَشَقَاوَتٍ تَاجِدُ	بِأَخْلَقِ خُذَّ كَبِيرِ عِدَاوَةٍ تَاجِدُ دَرْيُوزَةُ مَالٍ أَرْطَالِي تَاجِدُ
---	--

لَقُلْتُ الصَّخْرَ مِنْ قَلَلِ الْجِبَالِ يَقُولُ النَّاسُ لِي فِي الْكِبَرِ عَارٌ	أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مِثْلِ الْجِبَالِ فَقُلْتُ الْعَارُ لِي فِي ذَلِّ السُّوَالِ
---	--

قل الشيء تخوید من موضع الی موضع ومن جمع منت هیف می آید هر آینه گردانیدن
سنگ از سر تا کوه دوست و دشمن تراست بمن از منتها و مردان می گویند
روم مرا که در کسب تنگت پس گفتم تنگ در خوار می خواستن است ع

أَنْزِلْ كَوْهَ نِجَافٍ خُودِ نِجَافٍ كَبَنِي أَنْزِلْ سَبْ طَلَالٍ نَانَ خُودِ بَدِ كَبَنِي	أَنْزِلْ كَوْهَ نِجَافٍ خُودِ نِجَافٍ كَبَنِي أَنْزِلْ سَبْ طَلَالٍ نَانَ خُودِ بَدِ كَبَنِي
---	---

نیک دگر، اگر چه خسته نشوم و چون صبح دینم زان پیل
 بتوشه ناسبر شود و چون خون و شوم بر اندوهی و بر آرزوی چون نه شمشیر
 بپایان شکسته نکم ر با سحر مجموعت بات مصاحف با به کده سر
 موافقا ایم + کاهی که سخن ز فضل و احسان گردد و رحمتی که از دست معارف ایم

وَإِذَا يَصْبحُ فِي الصَّريحِ بِحَادِثِ	وَاقْبَتِ مِثْلَ اسْتِهَابِ بَشْتَعْرِ
وَأَعْدِ جَارِي مِنْ عِيَالِي إِنَّهُ	أَخْتَارَ مِنْ بَيْنِ مَنَازِلِ مَنَزِبِ
وَحَفِظْتُهُ فِي أَهْلِهِ وَعِيَالِهِ	بِتَعَاهُدِ مِنِّي وَلَمَّا سَعَلَ

مسماح بانگ کردن و الصریح المستغنی والمغنی و به من ارضد و بتعال
 آتش از وقتن و سوال سرفه کردن از اول و انجنانیت است از کرامت به يقال
 غصک السؤال فاخذك السعال ميفر مايد چونکه بانگ کند من داود سبی بر
 حادثه برسم با و مانند شهاب افروخته و تماره همسایه خود را زحمان خود بدستی و جند
 رده است از میان منزلها منزل مرا و نگاه دارم او را در میان اهل او و عیال او بقدر
 از من و سرفه نکم ر با سحر هر چند که مایه سر و بی ساد ایم + ز روت می
 پناه مظلومانیم + گرد و دلی هست ترا می درویش + از ما بطلب ثقاله مادر مانیه

وَحَيِّ ذَوِي الْأَضْعَانِ تَشْفِ قُلُوبَهُمْ	تَحْيِيكَ الْعُظْمَى وَقَدِيدَ بَيْعِ الْمَغِيلِ
فَإِنْ أَعْرَضُوا كَرَهَا فَمَحِي تَكْرُمًا	وَإِنْ حَسِبُوا غَاثَكَ الْحَدِيثَ فَلَا
فَإِنَّ الَّذِي يُؤْذِيكَ مِنْهُ اسْتِمَاعُهُ	وَإِنَّ الَّذِي قَالُوا بِرَأْعِكَ لَمْ يَغْرِ

التحية ان يقال خياك الله اى جعل لك حيوة ثم جعل كل دعاء تحية و يضعون كبرية
 و دريغ و دباغه پوست ترشيدن و تغيل الاديم با كسرى فسد فهو تغيل و فيه شئ

دست مرگه را که تحقیقت بخورد پیش می آرم آنچه نرود خانه است و اگر چنانچه
خیزد و سر که پس آید بزرگوار است پیش خود است آن و اما ناله پس آن بال است

آن خانه که بی حست در بان باشد	بسیار به از روضه رضوان باشد
در سفره ما اگر چه یک تن باشد	خواهم که آن روزی بهمان باشد
صَبْرُ الْفَقْرِ بِفَقْرِهِ يَحْلِلُهُ	وَبَذْلُهُ لَوَجْهِهِ يَذْلِلُهُ
يَكْفِي الْفَقْرَ مِنْ عَيْشِهِ قَلَّةُ	الْحُبْرِ لِلْبَيِّعِ أَدَمُ كُلُّهُ

ذلال خوار کردن و آدم بضم حمزه نان خورش و در بعضی نسخ بجای آخر و الموت
یاتی بعد بذاکله میفرماید صبر جو انرد بدرویشی خود بزرگ می دارد و اورا بخشد
و آبروی خود را خوار میکند و اورا کافیت جو انرد از عیش او کمتر آن نان گرسنه را
آن خورش است همه آن را با عی ای بخت ز حرص روز و شب سودا و زخار
که آبرو نریزی جا و گراهل سعادت با نذک چیری و راضی شو هر نفس کش ایذا می

رَأَيْتُ امْرَأَةً عِزِّي بِاللَّهِ كُلُّهُ	وَرَأَيْتُ الْمَكَارِمَ آخِرِي مِنْ أَدْلِي
فَإِذَا اصْطَنَعْتُ صَنِيعَةً اتَّبَعْتَهَا	بِصَنِيعَةِ آخِرِي وَإِنْ لَمْ أَسْأَلْهُ
وَإِذَا ابْصَحْتُ بِنِي رَفِيقٌ مَرْمَلُ	آثَرُهُ بِالْزَادِ حَتَّى يَمْتَلِي
وَإِذَا ادْعَيْتُ لِكُرْبَةٍ فَرَجْتُهَا	وَإِذَا ادْعَيْتُ لِعُدْوَةٍ لَمْ أَعْلُ

اتَّبَعْتُ الْقَوْمَ إِذَا كَانُوا قَدْ سَبَقُوا فَلَمْ يَكُنْ مَعَهُمْ مَالٌ بِي تَوَشُّهُ مَانِدُنْ وَاسْتَلَوْا بِرُشْدُنْ
بِقَالَ اسْتَلَابَتْ مِنَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ وَتَفَرَّجَ وَابْرَدَ انْدُوهَ صِيفُ مَا يَدُ
بدستی که بمن مروی ام که بخداست غرة من همه آن سمیرات برده اند بزرگوار چها
پدران آخر من و پدران اول من پس چون کردم کاری کار نیکو با و دارم از انکار

لَا تَخْذَعَنَّ فَلِمُحِبِّ دَلَالِينَ • وَلَدَمْدَمٍ مِنْ تَحْوِي لِحَبِيبٍ سَائِلِينَ
 مِنْهَا تَتَعَمَّقُ بِمَا بَلَى بِهِ • وَسُرُورُهُ فِي كُلِّ مَا هُوَ قَائِلٌ عَنْهُ
 فَلَمَنْعُ مِنْهُ عَطِيَّةٌ مَعْرُوفَةٌ • وَتَفَقُّرُ كَرَامٍ وَلَطْفٌ يَحِلُّ فِيهِ

خدا غریب دادن و تجوی را از تو نعم نیاز زیستن و العطفه الشی المعصی و احاطه
 نقیض الابل ترجمه قریفه مشهور محبت را و بیلباست و در او : و محبوب
 بیخاماست از آن دلپاست ناز زیستن و با آنچه از عبودیت شوی بان و شایسته
 در هر چه محبوب فاعل آنست پس منع از محبوب عطای معروف باشد و در وین
 گرامی داشتن و لطف حاضر ع و شنام ترا تا خود میداند که غریب نزد
 خود مبدانم و گر قهر کنی و گر عطا فرمائی و یکیک همه را بجای خود میداند

وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ يُرَى مُتَحَفِّظًا	وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا	وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا	وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا	وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ تَرَاهُ مُتَشَبِّهًا

التحفظ التيقظ وقلة الغفلة والتقصيف الذي يقع بالقوت زمانی و زینة
 والقطعة والسط جانب النهر والوادی وساحل کنار دریا و الزبد غلاف زینة
 یقول زهد فی الشی و عن الشی هیض صاید و از بدلیها و محبت انس و دیدن
 محب بیدار و قانع بقیه و غرقم در هر چه آن فرو آورده باشد و از دلپاست
 به بینی آورد اجامه بر هم گیرنده در دو طرفه بر کنار دریا و از بدلیهاست
 در آنچه می بینی از سر خوار می و ناز و آسایش ایل عم از باب محبت که زهد و بخیل
 از و هم و خیال نیک بدینچرا و مستغرق خورشید حقیقت شده اند و زهدی خویش را بدین

من نقل بالتحریک ای فساد و حدیث سخن و آید از بخانیدان و آویس میفرماید
 دعا کن خداوندان کنهها را تا شفا دهد دلها و این ترا دعا و بزرگ تو و گاه میرسد میشود
 اجوست فاسد پس اگر اعراض کند بکرا هست پس دعا کن بزرگی نمودن و اگر باز دارند
 ز تو سخن را پس میسر شود بدستی که آنچه میرساند ترا از سخن شنیدن آنست و بدستی که
 آنچه گویند و عقب تو گفته نهمه است رباعی دشمن که کدورت در سینه او -

کم کن بونا و مرد کینه او + گر نقش صفا کنی رقم بدلی خویش + آخر فلک عکس بآئینه او
 فتح شیخ محی الدین در وصایا فتوحات گوید اعرابی مشرک از فصحاء عرب نزد پیغمبر صلعم
 آمد و گفت هَلْ فِيمَا أَنْزَلَ عَلَيْكَ رَبِّكَ مِثْلُ مَا قُلْتُمْ بِغَيْبِهِ فَرُودَ مَا قُلْتَ

و او این بیت بخواند و حق قائل آیت لَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ
 بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِنَّ الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ وَاَلَّذِينَ
 آمَنُوا وَآلَهُمْ صَبْرٌ وَهُمْ لَا يُلْقِيهَا إِلَّا دُحْطًا عَظِيمٌ و فرستاد اعرابی گفت
 هَذَا وَاللَّهُ هُوَ الشَّعْرُ الْحَلَالُ و مسلمان شد سه

أَحْبَبَ إِلَيَّ الْهَجْرَ لَا فَرْجًا بَهَا	عَسَى الدَّهْرُ يَأْتِي بَعْدَ بَوَصَالِي
وَ أَكْرَهُ أَيَّامَ الْبَوَصَالِ لَا تَنْجِي	أَرَى كُلَّ شَيْءٍ مُوَلِّعًا بِزَوَالِي

ایلام سخت حریص کردن يقال او لعنه الله الشیء و اولع به فهو مولع بفتح اللام -
 میفرماید دوست میدارم شبها و هجر از آنه فرج بآن شبها تا بد که روزگار
 بیاورد و بعد از آن شبها و وصال و دشوار میدارم روزها و وصال را برای آنکه می بینم
 هر چیز را حریص گرداننده بزوال و با عی هر نقش که از طاس فلک خواهد دل
 شک نیست مرا که عکس گرد و طاس از جبین و دل نقش چو این دم + و ز عکس شدم زو بجایان و صیل

وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنَّ رُسُلَهُ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنَّ رُسُلَهُ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنَّ رُسُلَهُ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنَّ رُسُلَهُ

مَنْ جَبَّ دُرِّ زَنْدَقِ وَخُشْرُودِ بِنِ رُخْسَرِ زَرْبِ مَقْشُودِ
اُست که دبره شود و خیاب و ر...
وایسته و آرد و لیهاست...
فعلی زشت خردمند و آرد و لیهاست...
راده خدا و مظهر فعل صاحب فضل و آرد و لیهاست...
بادشاه عدل کننده...
نمائی کارند به تسلیم شوند پیش مردان خدای...
مغزالی بعضی ازین ابیات را در احیاء علوم دین نسبت به ابوتراب بخشیده کرده اند

بعضی به یحیی بن معاذ رازی قدس سرهما -

أَنْتَ وَأَرْجُو عَفْوَهُ وَعِقَابَهُ	وَأَعْلَمُ حَقًّا أَنَّهُ حَكَمُ الْعَدْلِ
نَايِكَ عَفْوًا فَمِنْهُ تَفَضُّلٌ	وَأِنْ يَكُ تَعْذِيبًا فَإِنِّي لَهُ أَهْلٌ

لم الحاکم و العدل العادل می عفو نماید می ترسم و امید میدارم عفو او را
نویسته او را می دانم تحقیق که او حاکم عدل کننده است پس اگر باشد عفو پس آن
احسان است و اگر باشد عذاب کردن پس بدترستی که من آنرا نخواستارم

يَا رَبِّ زَكِّئْنَاهُ مِنْ گُثَيَّاهُ	وَيُزَكِّئُهُ دَرْجِ حَالٍ مِنْ گُثَيَّاهُ
--	--

وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ يُرَى مِنْ عَزَمِهِ	طَوَّعَ لِحَبِيبٍ وَإِنْ أَلْحَ الْعَاذِلُ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ يُرَى مِنْ شَوْقِهِ	مِثْلُ السَّعِيمِ وَفِي الْفَوَادِ عِلَالِيلُ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ يُرَى مِنْ نَسِيرِهِ	مُسْتَوْحِشًا مِنْ كُلِّ مَا هُوَ شَاغِلُ

فمان طوع بدائم ای بقا کمال و شوق آرزومندی میفرماید از دلیلهای محبت آنست که دیده شود از عزم او فرمان برداری محبوب و اگر چه مبالغه کند ملامت نکند از دلیلهای آنکه دیده شود محبت از شوق او مانند خسته و در دل او تشنگی باشد و از دلیلهای آنکه دیده شود از انس او به محبوب در هم و ناخوش از هر چه آن مشغول

نشد از دست یار

اجمعی که دم از مهر و اراوت زده اند	در بام شرف کوس سیادت زده اند
چون دست بدامن دلت زده اند	پای بر رنگ نام و عادت زده اند

وَمِنْ الدَّلَائِلِ أَنْ يُرَى مَقْبَلًا	وَالْقَلْبُ فِيهِ مَعَ الْحَزِينِ بِلَا بِلْ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ ضِحْكُهُ بَيْنَ الْوَدَى	وَالْقَلْبُ مُحْزُونٌ كَهَلْبِ التَّائِكِلِ
وَمِنْ الدَّلَائِلِ حُزْنُهُ وَنَحِيبُهُ	جَوْتُ الظَّالِمِ فَمَا لَهُ مِنْ عَاكِلِ

و

بسم ندان سفید کردن بخنده و حنین ناله و بلبل هزار دستان و التعلل فقدان المرأة له و العقل الحبس میفرماید از دلیلهای محبت آنست که دیده شود تبسم کند دل و تبسم باناله بلبلها باشد و از دلیلهای خنده کردن اوست در میان خلایق دل او محزون است چون دل زنیکه بچه اش مرده باشد و از دلیلهای خزن او بگریه او و در میان تاریکی پس نیست مراور ابا زارنده از گریه شعر

وایم رخ من چون گل خندان باشد	و از ناله دلم هزار دستان باشد
سرگشته شدم ز لطف آشفته تو	آری شب نشان پریشان باشد

۳۵
 بهما جادید که در هر سال مرتباً میفرماید چون نزدیک شود قیامت
 و عیبهاست. سو از من جنبانیدن لایق بر شد و در نزد نفی اولی و دوم پروند
 بهار و بهشتا چون ترستن بر منی صا آنرا و شکافه شود زمین و میدان صوب
 مان و جنبان خود در با عی آمده دست و نواست ظاهراً بر خلق شود ستر
 ست خود به عالم بهار نورید کرد و محو و زهر طریفی شود عدلست ظاهراً

لَا يَذَرُ مِنْ سَائِلٍ وَ يَتِي	مِنْ أَنْ يَمُوتَ يَوْمَئِذٍ مَا لَهَا
لَيْتَ أَخْبَارَهَا رَجَعَا	وَسَرُّكَ لَا شَكَّ أَوْحَى لَهَا
بَصْدُ كُلِّ إِلَى مَوْقِفٍ	يَقِيمُ لَكُوهْلَ وَأَطْفَالَهَا
بِالنَّفْسِ مَا عَمِلَتْ مُحَضَّرَا	وَلَوْ ذَرَّةٌ كَانَ مِثْقَالَ لَهَا
أَسِيْبًا مَلِكٌ قَادِرٌ	فَأَمَّا عَيْبَهَا وَإِمَّا لَهَا

نسمو آنکه یوم در یومست مضافت باز و از مضاف بجمله مقدر و بنون عوض
 یعنی یوم از از لربت الارض و این سخن تسکنت بر تکلفه به الیوم الوقت مقول
 نیست و وقت در یوم الوقت المعلوم معنی و عدست خانیج معنی هم صیقات
 اند پس انسب سخن رضی است که یوم و از مضاف اند بجمله مقدر خود بدل کل است
 یوم با جمله مقدر خود و ما استفهامی و وحی الهام که دن و اشارت کردن و لام معنی
 لم را من اوحی لها احدث فیها بادلت علی الاخبار و انطقا بها و صدر و صدر
 برون آمدن از اول و کمال آنکه سال او از نشی بگذرد و موتی او بنیای سفید شدن کند
 لذرة الضیاء و النملة الصغيرة و شقال بهم سنگ و علیها و لجهاد و مقام نفع و ضرر
 ستعال کنند و این ابیات ناظر اند بآیت قَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا تَاخِرُ سُورَةُ

<p>وَرَقَرْنِي نَارَهُ جَرِيمِ سِيَاهِ</p>	<p>اگر لطف کنی تو کانِ فضلی و کرم</p>
<p>وَزَلْزَلَتْ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا تَرَى السَّحَابَ تَرَى حَالَهَا هَذَاكَ تَخْرِجُ أَثْقَالَهَا</p>	<p>اِذَا زَلْزَلَتْ سَاعَةً يَأْتِيهَا تَسِيرُ الْجِبَالُ عَلَى سُرْعَةٍ وَتَنْفُطِرُ الْأَرْضُ مِنْ نَفْخَةٍ</p>
<p>اتساعتی اقیامتہ قبل الساعات الّتی ہی القيمة لثنتی الساعۃ الکبریٰ وہی بعث النّاس للمحاسنہ وہی الّتی انتار بالیہا النّبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بقولہ لا یقوم الساعۃ حتّٰی یظہر الفحش والتفحش وحتّٰی یعبد اللہ ربہم والدنّیاء والساعۃ الوسطیٰ وہی موت اہل القرن الواحد وذلک نحو ما روی انہ صلی اللہ علیہ وسلم راٰ عبداً لدنّی انسر فقال ان یتطالع عمر ہذا الغلام لم یمیت حتّٰی تقوم الساعۃ فقیل انہ اخر من مات من الصحابۃ والساعۃ الصغریٰ وہی موت الانسان وہی المشار الیہا بقولہ قَدْ خَسِرَ الَّذِینَ کَذَّبُوا بِآیَاتِ اللَّهِ حَتّٰی اِذَا اجْأَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا یَا حَسْرَتَنَا وَمَعْلُومٌ اَنْ ہَذِهِ الْحَسْرَةُ تَمُنَالُ الْاِنْسَانُ عِنْدَ مَوْتِهِ وَلَا مَیَّ بَرَاءِی تَعَبٌ وَقَالَ الرّضی اللّٰہ عنہ مع تقدّمہ لادعوا المقدّر عند سیبویہ او الحرف النّداء القايم مقامہ عند المرسل الی المفعول وجانہ ذلک مع ان ادعوا متقدّم بنفسہ لضعفہ بالاضمار او لضعف التّایید وہ زلزلۃ بفتح و زلزال کسب جہا مبدین و زلزالہا ای المقدّر لہا عند النفثۃ الاولیٰ او الثانیۃ وتسیر مس و تحاب ابرد العطار شکافۃ شدن و نفخ و میدان باد و جہیز و تمداد و نفخ و نفخ اسرافیل در صور و اخراج بیرون کردن و اثقالہا ای مافی جہہا من الدفائن والاسماء جمع ثقل و هو مناع البیت و این ابیات ناظرند بآیت اِذَا زَلْزَلَتْ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَآخَرَجْتَ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا وَآیۃ تَرَى الْجِبَالَ</p>	

مرا از عمارت اعور جدائی که از خواص همایب مرتضی و دود بر خیزد ، بنفوس تمشیت
چه ترخیم منادی مضاف در سغده علامه جابر مست و رایسته فید با فتح او به خمری
مقابل و عیاناً و لُغَبَتِ اُشْفَقَ و قَه سِر و دَمُ اَوْهِنَا اُنْطَقَ به جماعت
النَّبوی صلی اللہ علیہ وسلم دُجُوسِمْ و دُتِیَ تَبْتَمُ اَزْشِیْ مِنْ اَشْعَه و اَنْسِ نَزْرَ
ای حده یعبره اهل الجته و نزول به افد م بل ث ر و آنکس کس . فرایش در
چیزی میفرماید ای عمارت همدن بر که به در بندم به آموختن در شایع
رو برو و شناسد مرا چشمه و شناسم او و لبصفت و او را دخی کرده باشد و تفر
صراط پیش آئیده باشی مرا پس مترس به در تمدن روانه بلغزیدن .

هر کس که بجان محبت حیدر باشد	و ز محبت دلش منور باشد
روزی که ازین سر او برین برود	در باغ بهشت بل کوته باشد

حکایت ثعلبی از بن عباس روایت کند که مرا از اعراف در آیت علی الاعجاز
رَجَالٌ یَعْرِفُونَ کُلَّ اَیْمَانٍ موضعی بلند است از حد که عباس و تفر و علی
و جعفر ذوالجناحین آجابهاتند و دوستان خود را سفید رو و شناسند و همه
بسیاه روی و مرویت که حضرت مرتضی علی علیه السلام با یکی از حباب خود نمود
آیا خبر دهم ترا از نیکی که هر که آن نیکی بقیامت آورد به بهشت رود و از بدی که هر که آن
بدی آورد و سرگون بد و نیک افتد گفت علی یا امیر المؤمنین و مؤمنان نیکی دوستی با
و آن بدی دشمنی است پس این آیت خواند مَنْ جَاءَكَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا
وَهُمْ مِّنْ قَرْعٍ یَوْمَئِذٍ آمِنُونَ وَمَنْ جَاءَكَ بِالسَّيِّئَةِ فَکُبَّتْ رُءُوسُهُمْ
فِی النَّارِ یَوْمَئِذٍ مُّخْفًى و در فایده با بعد گزشت که صاحب کتاب از

صیغرماید چاره نیست افروخته گشته اند از مردم در آن روز که چیست مرز بین
 سخن گوید زمین چیزها و خود را به پروردگار خود و پروردگار تو بی شک وحی کرد مرا و را
 و بیرون آید هر یک بجای ایستادنی که رپای میکند و دیوانه و گودگان ایشان آیند
 نفس آنچه کرده است حاضر کرده شده و اگر چه زده باشد هم تنگ آن حساب کند نفس را
 یاد شایسته توانا پس با بر نفس باشد حساب یا بر نفس باشد نفس آن روز که قدر را بطاعت باشد
 از عظم خدا قیام ساعت باشد چون غیر عمل نیست در اینجا نافع و بیچاره کسی بی بضاعت باشد

تَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ يَظُنُّونَ ذُنُوبِي بَلَاءٌ ۖ إِنَّمَا حِيلَتِي نَسِيتُ الْمَعَادَ فَيَا وَيْلَهَا	وَلَكِنْ تَرَى الْعَبِيدَ مَا هَا لَهُمْ إِذَا كُنْتُ فِي الْبَعْثِ حَمًّا لَهُمْ وَاعْطِيتُ لِلنَّفْسِ أَمَّا لَهُمْ
--	---

اسکران مست و سکر می جمع او و قهوه می و بیت اول ناظر بآیت تَرَى النَّاسَ
 اسکراری و ما هم سکراری و لیکن عذاب الله شدید میفرماید بنی مردم
 مستان بی می و لیکن به بین چشم آنچه ترسانند و اگر گناهان من بلاء و مانند پس چیست
 چاره من چون باشم در روز بر انگیزتن بردارنده آن فراموش کردم جای باز گشتن را
 پس ای هلاک نفس حاضر شو و داده ام من نفس امیدها و او من از بیم شوم بی می
 ز بارگاه معصیت باشم بیت ۴ پادشاه بکرم دست خسته بگیر تا دل نرود و خوف آن روز زده
 است

أَحَارِ هَذَانِ مَنْ يَمُتُ يَرَانِي جَدُّ قِي طِمْنَةً وَاعْرِفْ أَنْتَ عِنْدَ الْفَقْرِ طِمْنَتِي	مِنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُنَافِقٍ قَبْلًا يَنْعِيهِ وَاسْمِهِ مَا فَعَلَا فَلَا تَخَفْ عَشْرَةَ ۖ وَلَا ذِكْرًا
---	--

در آسمان ششمست و سعد اکبرست و در ظل کعبه که در میان بقعه است
 نفس اکبرست و آفتابین جمع افقان که جمع نفس است و وجه خفیه و خجسته و
 رتضی علیه السلام نوزدهم درجه عقرب بوده و صاحب طالع مرغی است و جهت
 لیل شعف و مصرع خامس مشعر به علوم و تبحر علمیه اسلام به تائید نجوم و درجه
 و ست در افق و مؤید نیست بازگشتن آفتاب بر انظار و دوران فلک اندک
 بیفرماید ترسانیدم اسناد شناسی صاحب تباہی خرد و بازگشتن بهرام فاجعه
 بس گفتم بگذارم از دور و غما و حیلها بر جیس و کیهان نزد من یکسان است و هیچ
 ز نفس خود انواع گردشها بافریننده من و روزی دهنده من و غایب است و نیست

ای دوست کج گویش با حکام نجوم	یا بند مشو جو صید در ام نجوم
آن رفت که بود کشف او ریس	امروز نماده است جز نام نجوم

فتح ازین قطعه روشن میشود که نسبت این ابیات بحضرت امیر علیه السلام مطابق است

عطار دایم الله طال تردنی	عشا و صبحا کی اراک فا غنما
فما انا فامدونی قوی بلغ المنی	و درک العلوم الغامضات تکون
وان تکفی المحطه والشر کلہ	با امر ملک خالق الارض والسماء

خبر دادن از خروج مهدی موعود و بخت فرخ و طالع مسعود

بَنِي إِدْمَا جَاسَتْ التُّرْكُ فَانْقِطِ	وَلَا يَهْ مَهْدِي يَقُومُ فَيَعْدِلُ
وَذَلْ مُلُوكُ الْأَرْضِ مِنْ آلِ هَامِ	وَيُؤَيِّعُ مِنْهُمْ الذِّكْرُ يَهْزِلُ
صَبِيٍّ مِنَ الصَّبِيَّانِ لَا أَرَى عِنْدَهُ	وَلَا عِنْدَهُ جَلَّ وَلَا هُوَ يَعْقِلُ
فَتَمَّ يَقُومُ الْقَارِعُ الْحَقُّ مِنْكُمْ	وَالْحَقُّ بَأْتِيَكُمْ هُوَ يَأْتِي يَحِلُّ

را نیت کرده که مراد آن است و آیت که مَنْ يَقْرَأْ حَسَنَةً زِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا
میتوانست اهل بیت علیه السلام است -

أَقُولُ لِلنَّارِ حِينَ تَوْقَفُ لِلْعَرْضِ وَلَا تَقْبَلْ بِهِ أَنَّ لَهُ حَبَلًا أَسْقِيكَ مِنْ بَارِدٍ عَلَى ظَمَاءٍ أَقُولُ مَلِكٍ لِحَاثٍ عَجَبٌ	أَذْرِيهِ لَا تَقْبَلُ لِبِ الدَّجَلِ بِحَبْلِ وَصِيٍّ مُتَّصِلًا تَخَالَفُ فِي الْحَلَاوَةِ الْعَسَلَا أَكْمَرْتُمْ الْمُجُوبَةَ لَهُ حَبَلًا
--	---

ووقف بازداشتن و عرض عرضه کردن و صلوات شبرین شدن و غسل انگبین و ثم
بفتح التاء و الهمزة بالفتح العجب و جعل بضم حله میفرماید گویم مرا آتش را آن زمان
که باز داشته شوی بر آغوشه کردن بگذار او را نزدیک مشو این مرد را بدرستی که مراد
رسمانیت بر لیسان و صی بیغیر پیوسته آب دهم ترا از آب سرد بر تشنگی که نیداری
در شیرینی انگبین گفتار علی حارث را عجب بسیار آفتابست عجب مراد از آتش

فردا که شود بهشت و دوزخ تقسیم یاران علی شراب کوثر نوشند	وز حکم خدا شوند مردم بدو نیم آنگاه وطن کنند در باغ نعیم
--	--

نفی قواعد و احکام نجوم و منع از وصف ستاره بسعد و شوم

حَوَّلَنِي مِنْكُمْ أَحْوَةَ خَيْلٍ فَقُلْتُ دَعْنِي مِنَ الْكَادِبِ الْخَيْلِ ادْفَعْ عَن نَفْسِي أَفَاتِينَ الدُّوَلِ	تَرَجَّعَ الرِّجْجُ فِي بَيْتِ الْحَمَلِ الْمُفْتَرِي عِنْدِي سَوَاءٌ وَرَجَلِ يَخَالِقِي وَرَازِقِي عَزَّ وَجَلَّ
---	--

سهم ستاره شناس و الخیل فساد العقل و تراجع بازگشتن و مرجج بهرام که در اسما
اینهمه است و بیت الحمل ای بیته الذی هو الحمل و الكذب دروغ و مفتري بر جیس

قایم حق از شما و حق آید شمارا و بحق کارکنند همنام پیغمبر خدا نفس من فدای او باد
 پس فرو گذاید او را ای پسران من و شما باید بشنود و بگوید که شود و بگوید که هر
 دزبهر طرفی شود و بدایت ظاهر از مشرق تحقیق برآید خورشید که گرد و همه جانور غایت ظاهر
 فتح اکثر اکابر رموز و تاریخ ظهور امام مهدی گفته اند و نو بر تحقیق بالماس سخن
 سقته اند تخصیص شیخ سعد الدین محمد حوی قدس سره و از اشعار اوست من

اِذَا بَلَغَ الزَّمَانُ عَقِيبَ صَوْمٍ	بِسْمِ اللَّهِ فَاْلْهَدَى قَامَا
تَابَتْ دِلْمُ بَرٍ وَ قَدْ تَوَسَّيْدُ	لَزُو مَهْدٍ مَزَجِيمِ جَوَانِ بَرٍ
كُلُّهَا يَ سَفِيدٍ رَجَبٍ اِنْ حَيَّتْ	شَدِيدُهُ اَوْ رَا نَظَارَتُو سَفِيدُ
هَرُ رُزُوجِي شِمِ مِنْ خُونِ كَزْدُ	آه دَلِ گَرَمِ مِنْ زُكْرُ دُونِ كَزْدُ
مِنْ بَرِ رَاهِ آنِ بَرِي مُنْظَرَمِ	آشَقْتُهُ وَ سِرْگَشْتُهُ كِه اَوْ چُونِ كَزْدُ

اسید بکرم و تاب نعم انکه با صره ما از کحل الجواهر خاک آستان آنحضرت روشنی یابد
 و آفتاب عالم تاب حقیقه جامع او بر در و بام شخص یابد و ما ذلک علی الله یغفر

خطاب شیخ عتیق ابی بکر صدیق

تَعْلَمُ اَبَا بَكْرٍ وَلَا تَكُ جَاهِلًا وَ اِنَّ رَسُوْلَ اللَّهِ اَوْصَى بِحَقِّهِ وَلَا يَخْشُ حَقَّهُ وَاَسْرُدُ لَوَدِدْتُ	بَانَ عَلِيًّا حَيْرًا حَافٍ وَ نَاعِلٍ وَ اَلَا كَذِبِي قَوْلُهُ فِي الْفَضَائِلِ اَلَيْهِ فَاِنَّ اللَّهَ اَصْدَقُ قَائِلٍ
--	--

تعلّم ابو مؤمن و عافی بر بنه با و ناعل پوشنده کفش و انهار و وصیت کردن و تاکید
 استوار کردن و فضیله بنده و حسن کاستن حق از ثلث میفرماید بپاسخ دایم ابوبکر
 و سباحت علی با نکه علی بهتر بر بار بنه و بر پوشنده کفش است و با نکه رسول خدا و سباحت

سَمِعِي نَبِيَّ اللَّهِ تَقْسِي فِدَاكَ
فَلَا تَخْذِلُوهُ يَا بَنِي وَغُلَا

جیش و جیانشته و جین بچوش آمدن دیک و موج زدن دریا و ترک طایفه مردم
از ولاد یافت بن نوح و مهدی شخصه شصت بصفات کمال از اولاد فاطمه علیها السلام
از پیغمبر صلی الله علیه و سلم نهاده کرد و بنهور او و ابو سلمه گویشیدیم از پیغمبر صلعم
که میفرمود المهدی من عترتی من ولد فاطمه و ابو سعید خدری گوید پیغمبر صلعم

المهدی منی اهل الجبّه اتقی الالف یملاء الارض قسطاً وعدلاً كما

ملئت جوراً وظلماً یملک سبع سنین و هم ابو سعید گوید پیغمبر صلعم فرمود -

بلاء یصیب هذا لامة حتی لا یجد الرجل ملجأ یلجأ الیه من الظلم فیبعث الله

رجلاً من عترتی اهل بیتی یملأ به الارض قسطاً وعدلاً كما ملئت جوراً

و ظلماً و اختلف فیہ فذهب اهل السنة الی الله امام عادل من ولد فاطمه

سیخلفه الله متى شاء و یبعث نصرته لیدینه و زعمت الامامیة من الشيعة

انه محمد بن الحسن العسکری اخفی عن الناس خوفاً من الاعداء و لا استخالة

فی طول عمره کنوح و لقمان و الخضر علیهم السلام و هرل بازی کردن از ثانی و صبار

جمع صبی و جل با کسر و بفتح و سنجی هم نام و سنجی بنی الله اشاره بحدیثی که ابن مسعود از

پیغمبر صلی الله علیه و سلم روایت کرده لا یتذهب الذینا حتی یملک العرب رجل

من اهل بیتی یواطی اسمک اسمی میفرماید ای پسر من چون کنند ترک پس

چشم بدر حکومت بهدی به که برخیزد پس عدل کند و خوار شوند با دشمنان زمین از غلبه

آل دشمن و بیعت کرده شود آزان پادشاهان زمین انگس که مزاج کند گووی از کودکی

که نباشد هیچ اندیشه نرد او نه نرد او جلال باشد و نه او خردمند باشد پس آنجا برخیزد

من صحت طعمه که صفات ازل	ز رشده نتج برت نشیه از بمن
انظار دلیری و دعو	شیری
صید الملوك ارباب و تغالب	و اذ اسرکت فصیدی لا بطل
صید الفوارس فی اللقاء و اتنی	عند الوغای الغضفر قتال
<p>آرب خرگوش و غضفر شیر میفرماید ننگار بادشاهان خرگوش و روباهای و چون سوار شوم من پس ننگار من و نیزانند ننگار من سوارانند در کارزار و میگویم ننگار در کارزار هر آینه شیری دلیرم شش آن روز که من سوار نخبه کنم خرگوش ضعیف را نخبه کنم و شیران دلیران جهان را یکبار از اسب خود آرم و نخبه کنم</p>	
امر سعادت مال بکتمان شجاعت و علم و مال	
عَلَيْكُمْ بِاللَّتْلِ فَاکْتُمُوها	شجاعتکم و علمکم و مال
فان الناس اعداء لهذا	و لا یرضیهم الا الذوال
<p>میفرماید فراگیرید چهره را پس بپوشانید آنرا و دلیری شما و علم و مال چهره است که مردم دشمنانند در این را خوشنود نمی کنند ایشانرا اگر ذوال این است شش</p>	
گاهی که ترا بود شجاعت یا مال	با علم کزان سی بر حد کمال
از خشم خود کن نهان اگر خود	راضی نشود بغیر نقصان ذوال
<p>مرثیه خدیجه و ابوطالب و مدح ایشان بحامد و مناقب</p>	
اعینتی جواد ابارک الله فیها	علیها لکین لا تبری لها مثلاً
علی سید البطحاء و ابن زبیه	و ستیده النبیان اول من صلی
مهدیه قدسیب الله خیرها	مبارک الله ساق لها الفضلاً

بقی او دستوار کرد و در گفتار خود را در حضور و کم کم از وی آورد و باز گردان خلافت
 با وجه بدیستی که خدا است برگزیده است شش سر خیمه علم و معرفت جان علی است
 هر کس که از آن خیمه خود آب ولایت بخورید که به طاعتش راجع شده در باب کمال فضل او صلوات
 فتح محجب که این قطعه منظوم مرتضی علی علیه السلام باشد چه ابو بکر رضی الله عنه مقدم
 و مسلم صحابه بوده و تقویت دین و تربیت شرع بقدر استطاعت می نموده و اگر خلافت او
 بغیر حق بودی مرتضی علی تحمل نه فرمودی نمی بینی که با معاویه تنزل نکرد و در اول
 خلافت بر او غل او با عبد الله بن عباس مشورت فرموده و او گفت مصلحت آنست که
 او را ندانی بحال خود بگذاری تا با تو بیعت کند پس مرکب غزل او شوی و آنحضرت فرمود
 اگر او را امروز غزل کنم ستمی که از اعمال او بر عالمیان واقع شود بگردن من باشد و در غزل

دفعه اول کمال دلیری خواه در طفلی و خواه در سیری

أَنَا الصَّقْرُ الَّذِي جَدَّتْ عَنْهُ	عِتَاقُ الطَّيْرِ الْجَوَّارِجِ مِنْهَا جَمْعٌ عَمِيقٌ وَمَقَاسَاتُ رِنَجٍ خَبِيرٍ كَسْبِدْنٍ وَالْمَرَادُ
وَقَا سَيْتُ الْحَوْبِ أَنَا ابْنُ سَجِجٍ	فَلَمَّا شَيْتُ أَقْنَيْتُ الرِّجَالَ لَا
فَلَمْ تَدْعُ السَّيُوفُ لَنَا عَدُوًّا	وَلَمْ يَدْعُ السَّخَامُ لَدَيْتِ مَا لَا

صقرا چرخ و عتاق الطیر الجوارج منها جمع عمیق و مقاسات رنج خبیری کسبیدن و المراد
 من السبع اما القدر او مصدر سجع الذئب الغنم ای فرسها و عنه سحر حلال -
 میفرماید من آن چرخم که سخن گفته شده از و مرغان شکار کننده میفتد افتادند
 و کشیدیم رنج حربهار او من بیفت ساله بودم تبس چون خواهم فانی سازم مردان را
 تبس بگذشت شمشیر برای ما دشمنی را و نگذاشت سخاوت از من مالی را نش

امروز کسی نیست با نوازه گلزار
 و زحره فلک گذشت آوازه مهر

إِنَّ خَرْبَ الْعِدَّةِ بِالسَّيْفِ يَفِي	سَيِّدًا قَادِرًا وَيَشْفِي عِلِّيًّا
لَيْسَ مَنْ كَانَ قَاصِدًا مُسْتَقِيمًا	مِثْلُ مَنْ كَانَ هَادِيًا وَذَلِيلًا
حَسْبِيَ اللَّهُ عَصَمَةً لَا مُوسِرِي	وَحَبِيبِي مُحَمَّدٌ لِي خَلِيلًا

صلوة درود و تشری بیای و الاصل الوقت بعد العصر الى المغرب والقصد العدل و استقامت راست شدن و عصمت نگه داشتن و حبیبی معطوف بر الله و محمد عطف بیان میفرماید بدرستی که بنده ازمان برز و برز و گار بزرگ را و پیروی کند خواننده پیغامبر فرستاده را پس درود خدا بیای بر او و در بار که باز با باد و شبانگاه بدرستی که زدن دشمنان بشمشیر نشود می کند بهتر توانا را و شفا می یابد بیمار را نیست انگس که باشد عدل کننده راست مانند انگس که باشد فرد افتاده و خوار کافیت مرا خدا نگهدارتن مرا کاره و مرا و کافیت محبوب من محمد مرا و دستش

آن خواجکه مستحق محبت و درود	و زودیه بسوی او رو نیست و درود
در غضب بازیر این چرخ کبود	یک شخص جو او نبود و نی خواهد بود

و م زدن از محبت رسول که فرض عین او در ذمت است بمتابه دیگر

أَقْبِكَ نَفْسِي أَيُّهَا الْمُصْطَفَى الَّذِي	هَذَا نَابِيهِ الرَّحْمَنِ مِنْ نِعْمَةِ الْجَهْلِ
و يُفْعِدُكَ حَبَائِي وَمَا قَدَرْتُ مَحَبَّةَ	لَمَنْ انْعَمَى مَعَهُ إِلَى الْفَجْرِ وَالْأَصْلِ
وَمَنْ كَانَ لِي مَذْكُتٌ طِفْلاً أَوْ بَاقِعاً	وَاتَّخَذَنِي بِالْعِلِّيِّ مِنْهُ وَبِالْغُلِّ
وَعَنْ جَدِّهِ جَدِّهِ وَمَنْ عَمَّ أَيْ	وَمَنْ نَجَّكَ الْمَجْلِي وَمَنْ بَنَى أَهْلِي
وَمَنْ حِينَ أَخَايَيْنَ مَنْ كَانَ خَاصّاً	دَعَا نِي وَأَخَانِي وَبَيْنَ مِنْ قَضِي
لَكَ الْفَضْلُ إِنِّي مَا حَبِيتُ كَتَاكِرُ	لَا حَسَانَ أَدَلِّتُ يَا خَانِمَ الرُّسُلِ

مَصْنَعُهُمَا اَدْحٰى لِي الْجَوْ وَ لَهْوَا
لَقَدْ نَصَرَ فِي اللّٰهِ دِيْنُ مُحَمَّدٍ

برادر از سیدی الشوان خدیجه و او را
و سموت ابی طالب می و بنحرف و هر دو
نماز کردن و محمد بن اسحاق گوید اول
بن هارثه پس ابوبکر صدیق و ثقیف خور
الاساس اصابت همیبت و مصاب و
میان آسمان و زمین و مراد از هوا یکی
و یعنی ستم کردن از ثانی و آل کبیر بیان
خدا در شما بر دو مرده که نه بینی مران دو
و بر مهر زمان اول کسی که نماز گذارد پاک
و خدا را ند بجانب او احسان خود را مصاب
و هو را این شب گذاشتم که کشیدیم از
پیر آینه بحقیقت یاری کردند در راه خدا
نگاه داشتند بیان را شب
در مردم خود را سرگشت ندیم + امروز جبار

اظهار اخلاص یابنی

بویگر

اِنَّ عَبْدًا يُطَاعُ رَبًّا جَلِيْلًا
فَصَلَوُ الْاَلَمَ تَمْرِي عَلَيْهِ

الْمَرَّةَ أَنَّ اللَّهَ أَبْلَى رَسُولَهُ بِمَا أَنْزَلَ الْكُفَّارَ دَأْسَ مَذْلَةٍ فَأَمْسَى رَسُولُ اللَّهِ يَدْعُو نَصْرَهُ	وَأَلَاءَ غَزْوِي قَدْ بَدَأْتُ فِي قُضْلِي وَلَا قُوَّةَ هُوَ نَائِمٌ أَسِيرٌ وَمِنْ قَتْلِي وَكَانَ أَمِينُ اللَّهِ أُرْسِلَ بِالْعَدْلِي
--	---

ابلا و بلا عطا دادن و ارسال فرستادن میفرماید آیتمی بینی که خداوند عطا
رسول خود را عطا داد و آنرا بندگان خداوند توانایی و خداوند احسان بکنند و آورد
کافران را در سر آوارگی و رسیدند بخوبی و دستگیر کردن و از کشتن بگشت
فرستاده خدا که بحقیقت قومی شد فیروزی او و هست امین خدا فرستاده شده است

بَعْدَ شَأْنِ الْحَضْرَةِ تَحْيَا نَصْرَتَايِمِ مَا رَأَيْتُ بِنِجَاعَتِ هَمِّ جَانِمِ بَرْنَدِ	بِرَكْشَتَنِ خُصْمِ غَوِشِ قُدَّتِ دَارِیْمِ دَرْ شَهْرِ مِیَانِ خَلْقِ شَهْرَتِ دَارِیْمِ
فَجَاءَ بُفْرَقَانٍ مِنَ اللَّهِ مُنْزَلٌ فَأَمَّنَ أَقْوَامٌ كِرَامًا وَ أَيْقَنُوا وَ أَنْكَرَ أَقْوَامٌ فَزَاغَتْ قُلُوبُهُمْ	مُبَيِّنَةٌ آيَاتُهُ لِيَذِي الْعَقْلِ وَ أَمْسُوا بِحَمْدِ اللَّهِ مُجْمَعِي الشَّمْلِ فَزَادَهُمُ الرَّحْمَنُ جَبَلًا عَلَى جَبَلٍ

الفرقان کتاب الفارق بین الحق و الباطل و الزیج لمیل عن الاستقامه
میفرماید پس آورد رسول خدا فرق کننده میان حق و باطل از خدا و فرستاده
روشن کرده آیات او و فرستاده آن خرد را پس بر دیدند قومی چند بزرگان و یقین
راستند و گشتند بجهت جماعتی که کرده اند از راستی و شکرند قومی چند پس
بیل از استقامت کردند و بر تباہی خردش هر کس که جان و دل سلمان باشد
خوشید پس شرع و ایمان شد و آنکس نیافت بهره از شرعی و در بر دو جهان و ایشان با
وَ أَمَّا مَنْ مِنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُو رَسُولَهُ
وَقَوْمًا غَضِبْنَا فَأَفْعَلَهُمْ أَحْسَنَ الْفَعْلِ

نَحْتُ بَضْمَ اَنْدُوه وَاَتَارِكِي وَاَلْحُو بَا وَاَبْلُغُ جَان وَاَتَا وَنْسَبُ جِسْمَن وَاَصُولُ الرَّجُلِ
 اَبَاؤُهُ وَاَلْعَاشُ بَرْدَ اَشْنَن وَاَلْعُلُّ الشَّرْبُ الثَّانِي وَاَلْنَهْلُ الشَّرْبُ الْاَوَّلُ فَاَنْ
 الْاَبْلُ تَقِي فِي اَوَّلِ الْيَوْمِ وَتَقْدِرُ اِلَى الْعَطْنِ ثُمَّ تَقِي الثَّانِيَةَ فَتَقْدِرُ اِلَى الْمَرْعَى وَتَجْعَلُ الشَّرْ
 وَاَهْلُ زَن وَاَيْلَادُ اَيْنِ وَتَحْمُ مَهْرُ كَرْدَن وَاَلْمَا تَمُّ بِالْكَسْرِ وَاَلنَهْجُ وَثَنَانِي مَا يَحْتَمُّ بِهِ وَرَسْلُ
 لِبَكُونِ سَيْنِ جَمِيعِ رَسُولِي وَبَيْتِ خَامِسُ شَارِتْ بَعْقَدُ مَوَاحَاتِ مِيَانِ مُهَاجِرِينَ
 وَاَنْصَارِ وَتَسِيَانِ حَضْرَتِ مُحَمَّدٍ وَحَضْرَتِ عَلِيِّ دَرِ سَالِ حِجْرَتِ وَشَرْحُ اَنْ دَرِ حَرْفِ
 بِاِ مَوْعِدِهِ گَزشتِ مَيِفَرُمَا يَدِ نَهْكَاهِ مَيْدَارُمِ تَرَا نَبْضِ خُودَامِي بَرِ گَزِيدِهِ كِه رَا هُمُودِ
 مَارَا بَا وَنَجْشَا مَيْنِدُهُ اَز تَارِكِي جَهْلِ وَفَدَا بَادُ تَرَا جَانِ مَن وَجِسْمَتِ قَدَرِ جَانِ مَن
 مَرَا نَهْكَسِ اَكِه نَسَبَتِ مَيُجِيمِ بَا وَاَوْ بَغَرْ زَنْدِ كِه حَسَنُ وَحُسَيْنُ هَسْتِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَبِيَدِ كِه
 عَبْدُ الْمَطْلَبِ هَسْتِ وَاَنْكَسِ كِه بُودِ بَرَايِ مَن اَز اَنْ وَاقْتِ بازِ كِه بُودُم كُودُكِ
 وَاَمَرُ وَاَسَا وَاَبَرِ دَاشْتِ مَرَا بَا شَا مَيْدَنِ دُومِ وَاَبَا شَا مَيْدَنِ نَخْتِ وَاَنْكَسِ كِه يَدِ زَاوِ
 لِهْ عَبْدُ الْمَطْلَبِ هَسْتِ پِدَرِ پِدَرِ مَن هَسْتِ وَاَنْكَسِ كِه بَرَا دَرِ پِدَرِ اُو پِدَرِ مَن هَسْتِ وَاَنْكَسِ
 كِه نَسْلِ اَوْ نَسْلِ مَن هَسْتِ وَاَنْكَسِ كِه دَخْتَرِ اَوْ زَنِ مَن هَسْتِ وَاَنْكَسِ كِه دَر اَنْ زَمَانِ كِه عَقْدِ
 بَرَا دَرِي كِه دَر مِيَانِ هَر كَسِ كِه بُودِ حَاضِرِ خَوَانِدَرِ اَبَرِ اَدَرِ كِه دَر اُو هُوِيدِ اَكِرِ دِ بَعْضِ
 اَز كَمَالِ مَن مَرُورِ هَسْتِ اِحْسَانِ بَدِ رُسْتِي كِه مَن بَا دَامِ زَنْدِه اَمِ هَر اَيْنِه شُكْرِ كُنْدِه اَمِ
 مَرَا اِحْسَانِ اَنجِه دَارِي اَمِي قَاتِمِ فَرَسْتَادِ كِه شِ اَمِي حَقِ تُو ثَابِتِ شَدِه دَر زَمَنِ مَن
 مَصْرُوفِ بَهْتِ تُو شَدِ نَصْرَتِ مَن اَز شُكْرِ تُو كَيْفِ نَسَبِ نَبَا شِمِ فَا بَرِغِ
 تَا نَصْرَتِ حَقِ قُرُونِ كُنْدِ نَعْمَتِ مَن
 اَحْكَامَتِ عَزَا وَاَبَرِ وَاقْتِ رَسُو اَعَالِ بِقَدَرِ

و بر شیب می گفتند خبر مرگ شیب را و می گفتند خبر مرگ ابوجهم را
 خبر مرگ می گفتند و عبد الله پسر جهمان در ایشان بود و در ناسیه بودند و زبانه
 پوشنده جامه غزات شده بودند و نایافتن ایشان پسران خود را شاعر

چون دشمن من بخت و آردن گشت	بر زاری او چشم فلک خون گریست
آندم که میان خاک و خون غلغله	دیدم بدو چشم خود که گردون گریست

ثَوْنِي مِنْهُمْ فِي بَيْدِ سَعَصَابَةٍ	ذُو وَجْدَاتٍ فِي الْخَزُونِ وَفِي السَّهْلِ
دَعَا الْعَيْنُ مِنْهُمْ مَنْ دَعَا فَاجَابَهُ	وَاللَّغْنِ اسْبَابٌ مُقَطَّعَاتُ الْأَصْلِ
فَأَصْبَحُوا لَدَيَّ دَأْرَ الْحَجِيمِ بِمَعْرَلَةٍ	عَنِ الْبُعْيِ وَالْعُدْوَانِ فِي اشْغَلِ الشَّغْلِ

بیتراه و عصابه کبر گزیده و خزن بضم درستی زمین و بفتح زمین درشت و قطع بضم
 و وصل پیوند و معرل کبر زانامیه و شغل بضم کار و بیت اول اشارت با نخبه
 و صحیح بخاری مسطورست بروایت ابوطیحه که رسول صلی الله علیه و آله و سلم در روز بدر
 فرمود تا بیت و چهار نفر از مشرکان قریش در چاه انداختند و روز سیوم سوار شد
 و با اتفاق صحابه بر سر آن چاه آمد و بایستاد و ایشان را بنامها و ایشان و پدران بخواند
 و فرمود ای سرگم انکم اطعمتم الله و رسول الله فانا قد وجدنا ما وعدنا ربنا
 حقا فهل وجدتم ما وعد ربکم حقا ثم گفت یا رسول الله یا اجدابی ارج
 سخن میگوید فرمود و الذي نفس محمد بيده ما أنتم بأسمع لما أقول منهم
 مگر ما میدمقیم شد از ایشان در چاه بدر گزیده و خداوندان و پدران در و میباید
 و زمین نرم خواندگرایی از ایشان کس را که خواند پس اجابت کرد و نور او مگر گزیده
 راست سببها بریده پیوند گزیده شد و در آن روز بخانی از واسطه مستم و ظلم

يَدِيهِمْ بِخِصْفَاتٍ قِوَاعٍ	وَقَدْ حَادَّتُوهَا بِالْجِلَاءِ بِالْقِوَالِ
فَكَرِهُوا مِنْ نَاشِئِي ذِي حِمِيَّةٍ	صَرِيحًا وَمِنْ ذِي نَجْدَةٍ مِنْهُمْ أَكْثَرُ

مکان درست دادن و غضبان خشمگین شدن و غضاب جمع او و جلاروشن کردن و مصل ایف مصل و مصلای اسی جلای و اناشی الحدث الذی جاوز سن القصر را الحیة القوة الغضبية اذ اکثرت و ثارت میفرماید و دست داد از ایشان در روز بدر فرستاد و خود را و گروهی خشمناک که کردار ایشان میگو تر کرداری بود بر سنهای ایشان شمشیر سبک برنده و تحقیقت زوده آنرا بجلاروشن کردن پس بسیار گذشتند از نوحاسته خداوند حمیت را آنگلنده و از خداوند دلیری و موسی از ایشان شعر از حضرت حق بفتح شد روزی ما مشهور و عالم فیروز می ما مامشع صفت برای دین میسوزیم و دیدند تمام خلق دلسوزی ما

وَتَكِي عِيُونَ النَّاسِ حَاتٍ عَلَيْهِمْ	تَجَوَّدُ بِأَسْبَالِ الرَّشَاشِ وَبِالْوَقْلِ
نَوَاحٍ تُكِي عَيْنَهُ الْعَيَّ وَابْنَهُ	وَسَيِّبَةُ يَعْاهُ وَيَنْعِي أَبَا جَهْلٍ
وَذَا الذَّلْحَلِ يَنْعِي دَابْنَ جَدَّانَ	فِيهِمْ مُسَلِّبَةُ حَرَى بَيْتَةِ الشُّكْلِ

اسبال باریدن باران و رش باران اندک و رشاش کبر جمع او و قبل بتسکین باران بزرگ قطره و عتبه العی از قبیل شیبته الحمد و قبل بذال معجبه و ما و مهله کینه و جدهان بضم جیم و دال مهله و ابن جدهان عید الله و تسلیم باره سوگ پوشیدن و الحمان العطشان و اناشی حری میفرماید که گری می کردند چنان نوحه گریان بر ایشان سجاسی کرد ————— باریدن بارانها اندک و باران بزرگ قطره نوحه گرانی که گری می کردند بر عتبه مشوب بگرایی و بر ولید پسر او

فلیل نبریت کردن و کبش سردار لشکر و تلخی بر روی افکنده و دفع نزدیکی و تنگی
و تلخی زبانه زدن آتش و عقیده روشنی برق و طعنه عطف بیان آبشیمه و و کبش
الکسیه گفتندی میفرماید بحقیقت گریز انیدم سواران ایشان را به بدر و آرنی
در آوردم گریز انیدن را بردان ایشان و بحقیقت دست باز داشتیم از سردار
ایشان بحرب بجهت اطلحه بن ابی طلحه در جولا نگاه پس افکنده شد بروی خود
پس نزدیک گردانیدم از او شمشیر تنگ بتنه نای که زدوده شده بود بروشن کردن
گویا نمک آمیزش کرد و او را چون زبانه زد همچون روشنی برق در سایه او

دشمن کندید غیر آزار از من
مجرع شکسته گشت صد بار از من
بر داشته ام بار سزاگر دین او
تا جان و تنش شود سبکبار از من

رجز عثمان بن ابی طلحہ مردود کہ در احد علیہ از مشرکان بود

<p> ٣ وَاَنْكَ عِنْدِي بِأَعْلَى مَقْتُول عَبْد الدار سِقَاحِي مِنْ هَاجِلَاتِ الْجَيْشِ بِقَرْنِهِ </p>	<p> اَنَا ابْنُ عَبْدِ الدَّارِ ذِي الْفَضْلِ اَوْ هَارِبُ خَوْفِ الرَّدِيِّ مَقْتُول </p>
---	---

جواب و عبارت فصیح و اشارت بیخ هم

هَذَا مَقَامِي مُعَرَّضٌ مَبْدُوءِي
وَلَا أَهَابَ الصُّوْلُ بِلَا صَوْلٍ
يَوْمًا لَدَى الْهَيْجَاءِ وَلَا أَهْوَلُ
مَرَأَتِي سَيْفِي فَلَهُ الْعَوْبَلُ
إِنِّي عَنْ الْأَعْدَاءِ لَا أَزُولُ
الْقَرْنَ عِنْدِي فِي الْوَغْمِ مَقْتُولُ

اَوْ هَالِكٌ بِالسَّيِّئِ اَوْ مَفْلُوحٌ ۝

عرضت الشیء فاعرض اى اظهره فظهر و قد اقولهم کتبه فاکتب و هو من التوادیر
والتحویل رفع الصوت بالکاء وحوال از باى بجای شدن ترجمه این مقام نیست

در مشغول کننده ترکاری، شعرا و اعدا که میان خاک و خون افتادند
در چاه و بال سرگون افتادند چون بخت مدد کرد و این یغی را از پرده اقبال برون افتادند

حکایت غمرا و احد در حوالی مدینه و غالب شدن اهل کفر و کینه

رَأَيْتُ الْمُشْرِكِينَ يَبْعُوا عَلَيْنَا	وَلَجُوا فِي الْعَوَايَةِ وَالضَّلَالِ
وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ إِذْ نَقَرْنَا	غَدَاةَ الدَّوْعِ بِالْأَسْلِ الطُّوَالِ
فَإِنْ يَبْعُوا وَتَفْخِرُوا عَلَيْنَا	بِحِمْنَةٍ وَهُوَ فِي الْعَرَبِ الْعَوَالِ
فَقَدْ أَوْدَاعَ عَتَبَةَ يَوْمَ بَدْرٍ	وَقَدْ أَوْدَى وَجَاهَهُ غَيْرَ آلِ

لجاج ستیزه کردن و انفعوا از مزاج عن الشیء او الی الشیء کالفرع عن الشیء او الیه یقال
نفر الی الحرب و الطوال بالضم الطویل و افتخارنا زیدن و غرزه کوشک و التوفصیر کردن
میهر ماید دیدم مشرکان را که ستم کردند بر ما و ستیزه کردند در سیرای و گمراهی
و گفتند ما پیشتریم چون اینچنین شویم بحرب با مداد و نیزه دراز پس اگر ستم کنند و غر
بر ما بگشتن حمزه پسر عبد المطلب و او در کوشکها بلند بگشت است پس بحقیقت ملاک
گردانیده حمزه عتبه را در روز بدر و بحقیقت ملاک گردانید و حرب کرد غیر تقصیر کننده

خوشید ازل که بر جهان تابد	هر ذره از مراد خود می یابد
چون فتح و ظفر بوقت خود می رسد	در جبین آن مروغده اشتبا بد

وَقَدْ قَلَّتْ حِيلُهُمْ يَبْدِي	وَاتَّبَعَتْ الْهَزِيمَةَ بِاللَّوْجَالِ
وَقَدْ غَادَرَتْ كَبْشَهُمْ جِهَادًا	بِحَمْدِ اللَّهِ طَلْحَةَ فِي الْمَجَالِ
فَقُلْ بَوَاجِهِ قَرَفَعَتْ عَنْ	رَقِيقِ الْحُلِيِّ حُودِثَ بِالْإِصْقَالِ
كَانَ إِلَهُهُ خَالِطَهُ إِذَا	كَانَ الْعَقَقَةُ فِي الظَّلَالِ

و سبال فروگزاشتن جامه و نشان بند سپردن و تداوم آوردن و نشانی
 کُل عظم رقیق و فرانس الراس عظام رتاقی بی التحف و حاجب ایرود و غیره
 و صاحب کشف الغمّه گوید رباب سخاوی مستحق اندام نفسی در رتبه صبیح بن
 ابی طلحه و عبد الله بن جمیل از بنی عبدالدار و ابوالحکم بن افضل و ابوسبت بن
 عبدالغری و ابوامیه بن مغیره بقتل آورد میسر نماید و در رتبه ابوداؤد
 از سکر ای بسیر طعنیکه پیدا شد بخوارتر احوال آمد و زمی زخم ترا بشمشیر
 خداوند آب چون برق اثر کننده در جامه کهنه فرو گذاشته می برد آن شمشیر
 در زخم و سر را وانیگرود و بعد از استخوانها خود را بر د بریده شده امید میدارم
 بان فیروز شدن در بشته بکند و در بزرگوارتر جای درآمدنی شعر

<p>اچنم که سرگشته چو پرکار شد انکار غنی چو بیت و خاطر تو</p>	<p>و از طالع و نعت خود نموناست در مذبح ماحل انکار شد</p>
<p>الحمد لله الجلیل المفضل شكراً على تمكينه لرد سوله كم نعمة لا يستطيع بلوغها لله اصبح فضله متظلاً هراً قد عاين الاحزاب من تأييده ما فيه موعظة لكل مفكر</p>	<p>المسبح المولى العطاء العجزل يا لتصرينه على العورة الجهل جهداً ولو عالت طائفة ميقول منه علي سالت ام لم اسأل جند النبي وذی البيان المرسل ان كان ذا عقل وان لم يعقل</p>

افضال فضل کردن و اسباب تمام کردن کار بر کس و العطاء انشی للمعطي و جبر
 تمام کردن عطا و تمکین دست دادن و اعمال بکار آوردن و ميقول بکسر زبان

سخن را نشاء پس هر که می بیند شمشیر مرا پس مرا درست فریاد با گریه
 بفرستد و بگوید که من از واسطه دشمنان از جانی روم
 در روزی نزد عرب و از با بجا نمیروم و همه سر حرب نزد من در حرب گشته شده است
 اما که کرده شده است بشخیر یا گریز نمیده شده است ربای

در هر که تا غبار انگیزد ام	از خضم هیچ باب نگر خیمه ام
من خون تمام دشمنان خیمه ام	پیش لب شان بجای آن خیمه ام

ابو انجم عمرو بن خنس بن شریف تعقی از بخت اشفته در روز غرار احد و گفته

جبا بنارس معکم	اذ جاءنا في حومة القسطل
يرحبنا اعداؤنا قاصدا لخوانا	نسقيه من ماء السماء المعجل
اما عندنا شيء سوى ما تری	من حادث بالعهدي بالصقل
ذاك الذي تقرى ضيوف الوفا	واللأبي الاضياف في المنزل

مرجبا ای ائیت مکانا و اسعاه و قسطل و قسطل بفتح ک و در مراد از ما و السما و شمشیر
 که از بالا سر فردا دید و در مجال شتابانیدن و صیقل آنچه آهن روشن کند و اللأبی جمع است

جواب او بعباری خوب و طرز مرغوب

إِخْسَاءُ عَلَيْكَ اللَّعْنُ مِنْ جَاهِدٍ	يَا ابْنَ لَعِينٍ لَاحَ بِالْأَسْرِ ذَلِ
أَلَيْسَ أَعْلَمُكَ بِذِي رَوْحِي	كَأَلَيْسَ فِي الْخَلْقِ الْمُسْتَبَلِ
يُغَيِّرِي شَيْئُونَ الدَّائِسَ لَا يُبَيِّتُنِي	بَعْدَ فِرَاشِ الْحَاجِبِ الْأَجْبَلِ
أَرْجُو بِذَلِكَ الْفَوْزَ فِي جَنَّةٍ	عَالِيَةٍ فِي أَكْرَمِ الْمَدْخَلِ

خود و در کردن از مات و در ذل خوار تر و در وفق آب شمشیر و اضمحلال گفته شده

پس پیش غطفان رفت و همین سخن گفت و روز شنبه ابوسفیان و غطفان
و عکرمه بن ابی جهل را با جمعی به بنی قریظه فرستادند که بیاید تا بحرب محترمه
مشغول شویم ایشان گفتند امروز شنبه است و ما درین روز هیچ کاری نمیکنیم
و می ترسیم که شما را انجهد باز گزارید و بروید میخوانیم که جمعی از مردوم خود بکرب و بادی
قریش و غطفان گفتند نعیم بن مسعود راست گفت ما هیچ گز نمی دهیم اگر میل حرب دارید
بیاید و بنو قریظه گفتند نعیم راست گفت و ایشان مقید بنایستند و مخالفت
در میان گفتار پیدا شد و شب سرا عظیم و باد سخت باید و گفتار منهنز شدند
و در بیت آخر اشارت این قطعه است مع

حکایت قتل حمی بن خطب مردود که بزرگ قبایل یهود بود

لَقَدْ كَانَ ذَا جِدٍّ وَجَدًّا لِّكُفْرِهِ فَقَلَّدَهُ بِالسَّيْفِ ضَرْبَةً مُحَقِّظًا فَذَاكَ مَا بَ الْكَافِرِينَ وَمَنْ يَكُنْ	فَعَلَّ الْيَنَاءَ فِي الْمَجَامِعِ يَعْتَلِ فَصَادَ إِلَى قَعْرِ الْحَبِيمِ يُنْكَلُ مَرِطِيْعًا لَا مِرَّ لِلَّهِ فِي الْخُلْدِ يَنْزِلُ
--	--

الرجل اعتد اعتد اذا جذبه جذبا عنيفا و تعقيد قلاوه در گردن افکندن و خطا
بخشم آوردن میفرماید هر آینه بحقیقت بود حمی بن خطب خداوند بخشن
و کوشش کرد برای کفر خود پس کشیده شد با در مجمعه که کشیده میشد بعفت پس
قلاوه در گردن افکند او را بشمشیر زخم خشم آورده پس گشت تبگ و خون که
بند کرده شد پس بجائی بازگشت کافرانست و هر که باشد ثومان بر دایه مرفوان خدا را
در پشت جاودانی و قلاوه شعله انگس که بجهل و کفر خود محکم بود و بر لوح
دلش نقش بریت کم بود و دیدیم که در قعر جنم جا کرده و زلفت و فنا را و جهان حرم بود

وَلَا يَلْبَسُ بَرَأً مِثْلَ لَبْسِهِ لَتَبِخْتَنَ وَتَلَبَّاهُ هَرَمَ بَيْتِ شَدَنَ وَالْبَيَانُ الْكَتْفُ
عَنِ الشَّيْءِ وَهُوَ أَعَمُّ مِنَ التَّلَقُّقِ وَتُسَمَّى الْكَلَامُ بَيَانًا لِكَشْفِهِ عَنِ الْمَعْنَى الْمَقْصُودِ وَخَوَافِهَا بَيَانُ
لِلْمَعْنَى وَتَجَنَّدَ مَفْعُولٌ بِهَذَا يُعَدُّ وَمَا مَفْعُولٌ بِهِ عَالِيْنَ هَيْفَرُ مَا يَدُ اسْتَبَاشِ مَرَضَارِ
تَكُونُ فَضْلُ كُنْدَه تَمَامُ كُنْدَه كَارِ دِهَنْدَه عَطَا وَتَمَامُ دِهَنْدَه عَطَا شُكْرُ بَرِ قُدْرَتِ دَاوِلِ
مَرَضُ اسْتَادَه خُجُورِ اَبْيَارِ كِرْدَنِ اَزِ وَبَرِ كَرَامَانِ نَادَانِ كَبِيرِ نَعْتِه كِه تَوَانِ سَتِمِ
بِرْسِيدِنِ اَن كُوشَشِ وَاگرچه بَكَارِ اَرَمِ تَوَانِ زَبَانِ رَا حَقِ خُدا كِه كُشْتِه اَحْيَا
هَمِ بَيْتِ اَزِ وَبِرْسِنِ خَوَاسْتِمِ يَا خَوَاسْتِمِ حَقِيقَتِ دِيدَنَدِ وَهَمَا اَزِ نِيرِ وَنَمُودَنِ
لَشُكْرِ پِيَا مَبْرُودِ اَوْنَدِ بَيَانِ فَرَسْتَادَه رَا اَنجِه دُرُوسَتِ بَنْدِ مَبْرُودِ اَنْدِشِه كُنْدَه
اگر باشد خُداوند خُرد و اگر خُردمند نباشد سَمَائِمِ كِه اَزِ جَهْلِ وَضَلَالَتِ دُورِ مِ
خُورَشِيدِ صِفَتِ دُرُودِ جِهَانِ هَرِ مِ دُرُودِ كِه كُشْتِمَانِ تَبِخْ كُنْدَه شَكِ نَسِيتِ كِه اَمُظْفَرُ وَنَصِيوُ
حُكَايَتِ دُرُودِ كِه بِنِي قَرِيظَه وَغُطْفَانِ وَقَرِيشِ مَحَاصِرِ مَدِينَه كِه دَنَدِ نَعِيمِ
مَسْعُودِ بِنِ عَامِرِ غُطْفَانِي بِشِشِ حَضْرَتِ رَسَالَتِ رَفْتِ وَمُسْلِمَانِ شَدِ وَگُفَتِ يَارِ سُلُوكِ
نُومِ مَنِ اَزِ اِسْلَامِ مَنِ وَاَقْفِ فَيْتَنَدِمَا اِجَازَتِ دِه كِه خُدَعِه كَبُخْمِ وَچُونِ اِجَازَتِ يَا
بِشِشِ بِنِي قَرِيظَه رَفْتِ وَگُفَتِ خَانَه غُطْفَانِ وَقَرِيشِ اَزِ مَدِينَه دُورِ سَتِ وَخَانَه شَمَانِ
اَيَّشَانِ دَاعِيَه دَاوِنْدِ كِه جَنَگِ كُنْدَه وَاگر فُتَحِ نَشُودِ شَمَارِ اَبْجِدِ بَا زَكَرَارِنْدِ وَبَرُونَدِ
لِرِيقِ آنَسْتِ كِه شَا جَنَگِ نَكُنِيدِ تَا چُنْدِ كَسِ اَزِ اَكَا بِرَايِشَانِ كَبَرِ دَبَسْتَانِيدِ وَبُنُورِ قَرِيظَه
مِجْمَعِ قَبُولِ كِرْدَنِ پَسِ بِشِشِ لُؤْسُفِيَانِ رَفْتِ وَگُفَتِ يَهُودِ پِيَا مَبْرُودِ كِرْدَه اَنْدِ
رَا اَزِ فَعْلِ خُودِ پَشِيَانِيمِ حَبَبِ اَزِ اَكَا بِرِ قَرِيشِ وَغُطْفَانِ بَدَسْتِ اَرِ مِ كِه بَتُوسِ پَايِمِ
تَوَانِ اَنَزِ اَقْلِ كُنْ وَازِ هَرِ مِ مَالِ بَزَرِ مِ يَهُودِ وَچُونِ كِرْدِ اَزِ شَا طَلَبِنْدِ بِيَكُشِ مِ هَبِيدِ

يَقُولُونَ لِي قَدْ قَالَ الْوَلَدُ رَسُولٌ
 وَمَا ذَاكَ إِلَّا لَأَنَّهُ النَّبِيُّ
 فَسِرْتُ وَسَفَيْتُ عَلَى عَائِلَتِي
 فَلَمَّا رَأَى هَافَا قَلْبُهُ
 أَحْمَ بْنَ عَمِّي فَأَنْبَأَتْهُ
 فَقَالَ أَخِي أَنْتَ مِنْ دُونِهِمْ
 فَخَذَلْتُكَ فِي الْخَيْفِ لِحَاذِلِ
 أَجْعَلْتُكَ وَمَا كَانَ بَرِّقًا عِلًّا
 رَأَى لِرَاحِمِهِ لِحَاكِهِ لِفَاضِلِ
 وَقَالَ مِمَّ قَالَ الْأَخِ لِسَائِلِ
 بِرَاحِمَاتِ ذِي الْحُسَيْنِ لِدُغْلِ
 أَهْلَ دُونِ مُوسَى وَبِأَتَلِ

الرخبة الزلزلة والآفات ما فتح جمعها والآفات جمع الجمع بمعنى الخبر الكاف
 والآفات المتأخر نقصان وقصور قال الله تعالى فاقعدوا مع الخلقين
 وقال الأصمعي إذا تخلف الطبع عن القطيع قيل خذل وعاقب میان دوش وگردن
 وهما الطائر آبی خنق وطار وشم در اصل من ماء وآفات خبر دروغ افکندن وافتال
 بالتحريك الفساد وقوله تعالى أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُوا مِنِّي آلِهَةً
 مِنْ دُونِ اللَّهِ أَيْ غَيْرِ اللَّهِ وَكَارُونَ بَرَادِرِيكَ وَمَا دُرِّي مُوسَى بِمَذْهَبِ جَهْوِ
 وَمُوسَى بِسِرِّ عَمْرَانِ وَبَعْضُهُ كُودِيَايِشَانِ بَرَادِرَانِ مَا دُرُّ بُودَنْدَ بَدِيلِ قَالَ يَا ابْنَ
 دَجْمُورِ جَوَابِ مِي كُونِدَ كَهْ تَخْصِيصِ ائِمِّ بَرَا اِنْجِيحَنْ شَفَقَتْ وَهَر بَانِي سَهْتِ وَآيَمَلَاءِ
 تَقْصِيرِ كَرْدَنِ مِيعَرِ مَا يَدُورُ كَرْدَانِ دُخْدَا اَهْلِ نِفَاقِ رَاوَا اَهْلِ خَبَرِ دُرُوعِ
 وَبَاطِلِ رَا كُفْتَمَرَا كَهْ بِحَقِّقَتِ دُشْمِنْ دَاشْتِ تَرَا رَسُولِ اَبَسْ كَزَهْتِ تَرَا دَرِ مِيَانِ
 عَاجِزِ وَابَسْ مَانَدَه وَنَيْتِ اَنْ مَكْرَ بَرَايِ اَكْمَهْ بِنِيَا مِهْرَجَا كَزَتْ رَا وَنَبُودَاوِ كُنْدَه جَفَا
 اَبَسْ رَفْتَمِ وَشَمِشِ مِ مِ بَرِ مِيَانِ دُوشِ وَكَرْدَنِ مِ بُودِ بَسُو مِي بِنِيَا مِيَنْدَه عِلْمِ كُنْدَه
 اَحْسَانِ اَبَسْ چُونِ دِيدِمَرَا طَبِيعِ دَلِ اَدُو كُفْتِ كُفْتَارِ بَرَادِرِ يَرِ سَنَدَه آيَا اَزِ مِي آدِي

حکایت چون شکر گزار از خندق مراجعت کردند و هر یک متوجه بلاد خود شدند
 پیغمبر و مسلمانان فارغ گشته سلاح خود باز کردند و وقت پیشین جبرئیل آمد و گفت
 خدا تعالی فرموده که لشکر به بنی قریظہ بری و حضرت رسالت فرمود تا ندانند که
 مسلمانان نماز پیشین در بنی قریظہ بگذارند و علم بدست مرتضی علی داد و متوجه شدند
 و است و بخروج بنی قریظہ را حصار داد و حی بن خطب با کعب بن اسد سردار
 بنی قریظہ عهد کرده بود که اگر قریش و غطفان مراجعت کنند بحصار تو آیم و وفا
 بعد نموده بود و همه از حصار فرود آمدند و قبیله اوس گفتند ایشان ما اند اما
 که اقل ایشان بگذری چنانچه از قتل بنی نضیر که دوستان قبیله خزرج بودند گزشتی
 پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمود که سعد بن معاذ که مقدم شماست بیاید و در شان حکم کند
 همه باین رضا دادند و سعد در غر از خندق تیری خورده بود و جراحت داشت
 و چون حاضر شد اشاره کرد که مردان ایشانرا قتل کنند و زنان و اولاد و اموال
 غنیمت باشد پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم که حکم تو موافق حکم خداست و پیغمبر
 بازار مدینه آمد و فرمود که گوی بزرگ فرو بردند و علی و زبیر همه را گردن زدند
 و ایشانرا ششصد مرد یا مہصد مرد بودند و بعضی گویند بیش از مہصد و کم از
 بودند و حی بن خطب در میان ایشان گشته شد و از حضرت امیر مرویست که او
 در وقت قتل میخواند **لَعْنُ مَا لَامَ بِهِنْ خُطْبَةُ بِنَفْسِهِ** و لکن من یجذل
 اللہ یجذل **فَمَا مَعْتَى بَلِغِ النَّفْسَ جَهْدَهُ** و حاول یغی الخزل مغفل
 باز نمودن احیاف منافقان صاحب کینه و رقیفہ کردن مصطفی و اور را
اَلَا بِاَعَدَ اللّٰهُ اَهْلَ النِّفَاقِ . **وَاَهْلَ الْاِرْجَافِ وَالْمَاطِلِ** ع

فَاخْبَرْتَهُ بِذَلِكَ فَقَالَ بَلْ هُوَ الْحَسَنُ ثُمَّ قَالَ سَمِعْتُهُمْ كَمَا سَمِعْتُ بَنِي مَعَاوِيَةَ

شَمِيرَ وَشَبِيرَ | اَلْجَاهِلَانِ رَدُّهُ لَمَّا لَزِمَ جَدُّهُ رَوَيْتُ نَزْدَكَ شَمِيرَ وَشَبِيرَ

قَدْ كَالَ كَيْلِي وَالْحَزِينُ مَوْكَلٌ	لِحِذَارٍ يَوْصِدُ عَاجِلٍ وَمَوْجِدٌ
وَالنَّاسُ تَقْرُوهُمْ أُمُورٌ جَمَّةٌ	مُرٌّ مَذَاقُهَا كَطْعِمِ الْخَنْظَلِ
فِتْنٌ تُحِلُّ بِهِمْ وَهُنَّ سَوَاجِعُ	يُسْقَى أَوَّخَرُهَا لَبَّاسُ الْأَوَّلِ
فِتْنٌ إِذَا نَزَلَتْ بِسَاحَةِ أُمَّةٍ	خِيفَتْ بِعَادِلٍ بَيْنَهُمْ مُتَبَهِّلِ

تو گیل کسی را بر چنبری گماشتن و با جیل زمان دادن و جم بسیار و آن خنظل نمره نبات
بسیطه علی الارض نه ورق کورق البطیخ الهندی دله زهر منفرقه اشوب و ساقه
میان سرا و التبهل الا خلاص فی الدعاء و مصرع سادس کنایت از سرعت
میفرماید بحقیقت در از شب من و اندو نهاک گماشته شده است برا خدا کرد
از روز حاضر و روز مهلت داده و مردم فرومی آید ایشان را کارها بسیار که تلخ است
چشمیدن آن چون قلم خنظل آشوبجا که فرومی آید بایشان و آن آشوبجا شتاب
آب داده میشود آخر تا آن قتها بجا سه رفته اول آشوبجا که چون فرو آید بمیان
گروهی ترسیده شود بعد ادلی مخلص که در میان ایشانست شعر

افسوس که روزگار گشت تیره	وز محنت و غصه روزگار گشت سیاه
از هر طرفی غم بر آورد علم ..	چون مور و ملج کشید بر خلق سیاه
شکایت از طعم و زبیر مهر	

إِنَّ يَوْمِي مِنَ الذُّبُرِ وَمِنْ	كَلَّحَةٍ فِيمَا يَسْقِيَنِ الطَّوِيلِ
ظُلَمَانِي وَلَمْ يَكُنْ عِلْمُ اللَّهِ	إِلَى الظُّلَمِ لِي لِمَخْلَقِ سَبِيلِ

ی پسر برادر پدر من پس خبر دادم ادر آنجور دروغ افکندن خداوند خدفا کند
پس منت برادر من تویی ایشان چون هارون و موسی و تقصیر نکرد شعر

ای آنکه ز عقل و فهم بیرون تو	از هر چه گمان بر نه افزونی تو
فرمود بنی که من چو موسی باشم	وز روی برادر چو هارونی تو

حکایت در سنه شصت و هجری خبر به پیغمبر رسید که لشکر روم بشام آمده اند و متوجه
مدینه اند و مقدمه لشکر بکار رسید و هر قل در حصص است و پیغام به بانی هزار مرد و سیصد
شام چون به تپوک رسید که چهارده مرده است تا مدینه دو ماه توقف فرمود و ظاهر شد
که آن خبر دروغ بوده و باز گشت و درین غرض علی را در مدینه خلیفه خود ساخت و
و حافظ اسماعیل گوید منافقان گفتند گزاشتن علی در مدینه بسبب کدورتی است که پیغمبر
با علی پیدا شده و چون علی این سخن بشنید از عقب پیغمبر رفت و پیغمبر در موضع
جوف فرو آمده بود و گفت یا نبی الله زعم المنافقون انک انما خلفنی استقلا لا پیغام به
کذ بواولکن اخلقتک لما ترک و رائی فارجع فاخلفنی فی اهلی و اهلیک
الا ترضی یا علی ان یکون منی بمنزلة هارون من موسی الا انه لا نبی بعدي
پس علی باز گشت و تجاری و مسلم و زندی مثل این روایت کرده اند و در فائده سابعه
و این حدیث ناظر است بآیه و اجعل لی و نریا من اهلی هارون اخی اشد ذم
از ربی و اشیر که فی امری و موافق اینست آنچه شیخ ابواللیث سمرقندی در بیان
روایت کند که حضرت مصطفی صلی الله علیه و سلم گفت احب الحرب فلما ولد لی الحسن
سمیته حزبا فدخل رسول الله صلی الله علیه و سلم فاخبرته بذلك فقال
بل هو الحسن فلما ولد لی الحسین سمیته حزبا فدخل رسول الله صلی الله علیه و سلم

از این برین حال ماند آخر از کرده خود قاتل خات است

و کما یت ابن اعثم گوید چون مرتضی متوجه حرب معاوی می شد نود و نه روز در
 بشتقدم دوازده اهل بقیع رضوان بودند که در زیر شجره با حضرت رسالت صلح می
 رده بودند و از سعید بن جبیر مرویت که با علی بشتقدم دوازده نفر بودند
 ز اهل بیعت رضوان و از حکم بن عیینه مرویت که هشتاد و پیری بودند و
 پنجاه از اهل بیعت رضوان و از سلیمان بن مهران از غش مرویت که هشتاد
 و پیری بودند و هشتاد صحابه و مراد از کلام مذکور این طایفه اند و قال الامام
 ابو حمزم مسلمون یوم اُحد فلم یبق مع النبی صلی الله علیه و سلم الا
 لث عشر رجلاً منهم سبعة من المهاجرین ابوبکر و عمر و عثمان
 علی و طلحه و عبد الرحمن بن عوف و سعد بن ابی وقاص و جعل
 رسول الله بدعو الناس الی عباد الله فاجتمع الیه ثلاثون رجلاً منهم

لَدُنِّي لَنَ وَدَانَ أَبُوكَ كَرَهَا	سَبِيلَ الْغِيِّ عِنْدَمَا سَبَّيَا
نَضَى قَرَابَتِي مَتَا تَوَادَى	عَلَى الْأَعْقَابِ عَيْنِي كَمَا صَوَّرَ
ذَامَا الْحَدِيبِ أَهْدَبَ عَارِضَا هَا	وَأَبْدَقَ عَارِضَ مِنْغَايَا
يُوشِكُ أَنْ يَجُولَ الْخَيْلُ يَوْمًا	عَلَيْكَ وَأَنْتَ مُنْجَذِلٌ فَنِيرَ

دری پنهان شدن و عقب پاشتن و آمدن دامن فرو گذاشتن و آبر
 رفتن شدن ابر و آقا پیدا شدن نشان باران در آبر میفرستد
 پس فرمان بردی مرا و فرمان بردی تو بگویم راه سیر می پندارند
 نهشت می پندار پس شایر گشتید چون پنهان شد غمخیز ای شاد از پسند

علم الله قسم و تقدیر لم یکن لی سبیل الی الظلم للخلق میفرماید برتر
 روزی از زیر و طعمه در آنچه غمناک ساخت مرا هر آینه در ازست ستم کردند ایشان را
 مرا نیست مراد اند خدا ستم کردن مر خلق را را ہی شعر

جمع که بجام مانودند چو شهب	کردند بدستی بس بیعت و عهد
هر چند که از جانب ما برگشتند	ما را همه در صلح و صفا با شجند

پیام معاویه بن ابی سفیان در اوقات بغی و طغیان

أَلَا مَنْ ذَا يُبْلَغُ مَا أَقُولُ	فَإِنَّ الْقَوْلَ يَبْلُغُهُ الرَّسُولُ
أَلَا أَبْلَغُ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَخْرٍ	لَقَدْ حَاوَلْتُ لَوْ نَفَعَ الْحَوِيلُ
وَنَاطَحْتُ الْأَكَارِمَ مِنْ رِجَالِ	هُمْ الْهَمَامُ الَّذِينَ لَهُمْ أَهْوَالُ
هُمْ نَصْرُوا النَّبِيَّ وَهُمْ أَجَابُوا	رَسُولَ اللَّهِ إِذْ خَذَلَ الرَّسُولُ
بَنِي جَالِدٍ الْأَصْحَابُ عَنْهُ	وَنَابَ الْحَرْبَ لَيْسَ لَهُ فُلُولُ

تبلیغ و ابلاغ رسانیدن و عاودت گفتی التسم الحویل و مشاطحه با یکدیگر سرزدن
 و نامه القوم رئیسهم و الاصل الحب و مجالده با کس شمشیر زدن و القل بالفتح
 کفری جدا السیف و القلول جمع میفرماید کیست آنکس که برساند آنچه میگویم
 چه بدستی گفتار میرساند آنرا فرستاده معاویه پسر مخر هر آینه بحقیقت جستی اگر سودا
 جستن و سرزدی با بزرگ تر آن از مردی که ایشان سر دارند آنکه مرا ایشانراست حساب
 ایشان یاری کردند پیغامبر را و ایشان جواب گفتند فرستاده خدا را چون
 زد که هسته شد رسول پیغامبری که شمشیر زدند یاران از و دندان پیش حربه بود
 را و از خفا شعر تا چند که راه ضلالت گیرد و زجور و ستم رنگ جهالت گردد

أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ قَبْلَ أَنْ يَضْرِبَ عُقْبَتَكَ بِسَبْطِ بَرِيٍّ
سُلَيْمَانَ شَدَّ وَقَالَ مُصْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَمَعَاوِيَةُ يَقُولُ سَمِعْتُ

الْقَضِيَّةَ لَقِيتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيلَ سَلَامٌ وَعَامٌ عَقِيَّةٌ هُوَ
الْعَامُ الَّذِي جَدَّ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نَسَبِ عَنِي سَنَةً مِنْ

الْهَجْرَةِ وَكَانَ ذَلِكَ فِي الْحَدِيثِ بِتَخْفِيفٍ الْيَوْمَ بَيْنَ شَدِيدٍ وَهَوِيٍّ سَهْوَةٍ
صَغِيرَةٍ مِنْهَا وَبَيْنَ مَكَّةَ مَرَّطَةً وَمِنْهَا إِلَى سَدِيقَةِ شُعْبَةَ وَبَيْنَ سَدِيقَةِ شُعْبَةَ وَبَيْنَ

ثَمَانٍ عَشْرَةَ سَنَةً **جواب معاوية بجبال وتحريك سلسله**

لَا تَحْسَبْنِي يَا عَلِيٌّ غَا فُلًا

وَالشَّجَرُ وَالْقَنَا الذَّوَالِيَا

الْقَبِيلَةُ طَائِفَةٌ مِنَ الْخَيْلِ بَيْنَ ثَلَاثِينَ إِلَى بَعْدِينَ وَاشْتَحَوْا بِلَيْدَتَيْنِ وَقَابِلِ
أَتَيْدِهِ وَدَرِ بَعْضُهُ نَسَجَ بِجَايِ الشَّجَرِ الْمَسْمُومَةِ فِي

جواب جواب بآمين

أَصْبَحْتَ وَأَحْمَقُ تَمَّتِ الْمَبَا طَلَا

أَصْبَحْتَ أَنْتَ يَا أَبَنَ هَيْدَجَاهِلا

سَعِيدِينَ الْفَارَاجِي وَنَا بِلَا

بِالْحَقِّ وَالْحَقُّ يُزِيحُ الْمَبَا طَلَا

الْحَقُّ قَلْبُ الْعَقْلِ وَتَمْنَى مَاضِي غَايِبٍ وَيَا سَفَارِعَ مُخَاطَبٍ وَتَا مَحْذُومٍ وَالتَّامِّ

مِنَ الْعِرَاقِ إِلَى الْقُرَيْشِ طَوْلًا وَسَنَ جَبَلِ طِيٍّ إِلَى سَجَرِ الرُّومِ وَمَضَاهِي مِثْلَ مِثْلِ

وَكَا بِلَ مِيَانِ دُوشَانِ وَفِي الْمَاسِ هُوَ كَافِلِ أَهْلِهِ وَكَافِلِ هُوَ الَّذِي يَعْتَمِدُ عَلَيْهِمْ شَيْبَةُ الْكَاهِلِ

چون حرب و امن فرو گزید و رُو ابرو بدر نشد ابری از حرب که نشان باران درو
پیدا باشد پس زود باشد که جولان کند سپان روزی رُو تو و تو باشی افتاده گشته

تا چند مال و جابه مشغول شوی	خیر تو در انست که مغفول شوی
ترسم که غبار فتنه چون برخیزد	ناگاه بسعی خویش مقبول شوی

المطلب

حکایت در شنیدنان مجری میخامبر پادشاه هر مرد تو بجهت فرمود و عباس بن عبد
از مکة متوجه آن حضرت شد و در مظهر الظهران بایشان رسید و چون شکوه لشکر
بدید دانست که اگر پیغامبر نگه را بقیه خواهد گرفت همه قریش هلاک خواهند یافت شب
بر شتر سفید حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم سوار شد و از میان لشکر بیرون آمد
و میخواست که کسی پیدا کند و بگوید فرستد تا اهل مکة بیایند و امان طلبند ناگاه آواز
ابوسفیان شنید که با بدیل بن ورقه سخن میگفت او را پیش طلبید و تهدید و تحویل کرد
و ابوسفیان را ردیف خود ساخته متوجه حضرت رسالت شد و چون با حضرت رسید
عمر میخواست که او را قتل کند و درین باب مبالغه عظیم داشت و عباس درخواست کرد
و گفت من او را بجوار نمودم گرفته ام و پیغمبر صلی الله علیه و سلم فرمود اذهب به الی رجاك یا عباس
فَاذَا صَحِيتْ فَأَتْنِي بِهِ وَچون صبح برفتنه فرمود و یحیٰ یا ابوسفیان اَلَمْ
يَأْنِ لَكَ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ابوسفیان گفت بآبی انت و امی ما احملك
و اکرمك و اوصلك و الله لقد ظننت ان لو كان مع الله غيره لقد اغني عنى
و پیغامبر فرمود و یحیٰ یا ابوسفیان اَلَمْ يَأْنِ لَكَ أَنْ تَعْلَمَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ
ابوسفیان گفت بآبی انت و امی ما احملك و اکرمك و اوصلك اما هذه
فَاتَنِي فِي النَّفْسِ مِنْهَا شَيْئًا حَتَّى الْآنَ پس عباس گفت و یحیٰ اَسْلِمَ و آشهد

اظهار شنودی بحسب بن عبد العزیز بن حرث و صفین

شربت یا امر لا یطاق حفیظہ

جَزَاكَ إِلَهَ النَّاسِ خَيْرًا فَقَدْ وَدَّ

شرفی فروختن و اطاق تو انسن و یقال انه لذو خفاظ اذ اکانت له الفقه

میفرماید فردختی نفس خود را بکاری که مقدس نیست از روی محبت بجا

و برادران حمت کم اندا پاداش دنا و ترا معبود مردم خیر که بحقیقت وفا کرد دوست

باحسانی اینجا بزرگ **شعر** این کار که از دست تو آمد امروز به یارب

برادر خویش کردی فیروزه بر خور ز حال عمر تا صبح نشود و ز نام تو کوچ سعادت اندوز

حکایت ابن اعثم گوید روزی در صفین لشکر معاویه حمله آوردند و هزاره دوازده

لشکر مرتضی در میان گرفتند و اصحاب مرتضی ایشانرا امید بدین علی باور ایستادند

أَلَا هَلْ مِنْ رَجُلٍ يَشْرِي نَفْسَهُ لِلَّهِ وَيَبِيعُ دُنْيَاهُ بِأُخْرَتِهِ عَبْدَ الْعَزِيزِ بْنِ رَيْتٍ

پیش آمد و غرق آهن بود و گفت مسرانی باموک فداک ابي و امی لا تا مری بشوی

أَلَا فَعَلْتُمْ مِثْلَ مَا فَعَلْتُ مِنْ دُوبِيتْ فَرَمُودَ وَگفت ارجل بالحرف سَدَّ اللَّهُ رُكُوكَ

عَلَى الشَّامِ حَتَّى تَأْتِيَ أَصْحَابَكَ فَقَدْ بَدِيعُ مَنِي السَّلَامِ وَقُلْ لَهُمْ يَقُولُ لَكُمْ

امیر المؤمنین گفروا و هلا و افها نحن قد وافيناكم انشاء الله و عبد العزیز مقارنه

و محاربه میکرد تا فوج بیافت و پیغام برسانید و ایشان تبکیر و تهلیل مشغول شد

و امیر المؤمنین علی و اصحاب تبکیر و تهلیل گفتند و حکم کردند و شکر شام بنامند

طلبعت خویش از کمال اندوه و ملال در وقت شهادت عمار بن سروت

أَلَا أَيُّهَا الْمَوْتُ الَّذِي لَيْسَ تَارِكِي

أَرْحَنِي فَقَدْ أَفْنَيْتِ كُلَّ خَلِيلِي

و هل و راجع نیزه و در و نابل تیر انداز و از دحام انبوهی کردن و از احتیاج
 یغیر را پیکر گشته تو خداوند کم خردی که آرزو کند باطل هر آینه در آورم بنام تو
 یا شیخ کننده را گشتی تو ای پسر بنفادان هر آینه بنید از من از شما مردان معتمد
 نور بر نیزه دار و تیر انداز که انبوهی کنند در زمین درشت و در زمینها و نرم بجی
 آید هر سینه باطل را این متر است امسال و بگذارد امسال آینه شهر

می آید ز روی شرع با غی شده	در نه ب اهل عقل طایفی شده
چون راه خدا و مصطفی سید	از بهر چه سر گشته و یا غی شده

صفت شکر فخر پیکر

کیمی و غیل و آشبال خیس	غدا الخییس بیض حقیال
بیمید لغواب و حذر الرقاب	امام العقاب غدا الذرال
بکیید الکذب و یخزی الهیوب	و یروی العکوب و ماء القذال

شیر کبر پیکر شیر و خیس کبر بیشه و صقال جمع صقیل بفتح مصقول و صبر بدین
 و نام بفتح پیش و العقاب بفتح العلم الضخم و الکید المکر و هیوب بفتح بدل و هر سال
 و کعب بند نیزه و قذال بفتح بس سر میغیر ما پید چون شیران بیشه و شکر
 با مداد شکر شمشیر با و جل کرده بگشتن و شمشیر زدن و بریدن گردن و در پیش علم بزرگ
 با مداد حرب کردن مبارزه پیاده مکر کنند با دیو و گور و سوا کنند بدل را و سیراب کنند
 بند ما نیزه را از خونهای سر دشمنان گریزنده

مردان سپاه ما دلیر اند همه	در مهر که بر مثال شیر اند همه
جمعیکه کمر مین ایشان بستند	گو یا ز حیوة خویش سیر اند همه

یوم احد لما قتل الله النبي صلى الله عليه وسلم وله غنمه وحشي معوية: عرو كفت

سج ابنك الذي لا يدري ما يقول وحضرت مرتضى تشریف د و بر بن ابهر او

باستاد و فرمود انا لله و انا اليه راجعون نا ارمي عم يدخل عليه مصيبة من قتل

عمار فما هو في الاسلام من شيء و بانفاق اصحاب نازار و در بیت در آن روز

حکایت قتل شکرشام به تیغ آبدار خون آشام

کَم مِّن تَرَكْنَا فِي دِمَشْقٍ وَاهِلِهَا	مِنَ اشْمَطَ هَوْدُو وَ شَمْطَ تَارِكُم ي
وَ غَانِيَّةٍ صَادَ الرِّمَاحُ حَلِيلِهَا	وَ اصْبَعَتْ بَعْدَ الْيَوْمِ رَحَدُ الْاَصْلِ ي
تَبْكِي عَلَى بَعْلِهَا رَاحَ غَارِيًّا	وَلَيْسَ لِي يَوْمَ الْحِسَابِ بَقَا ي
وَ تَحْنُ اُنَاسٌ لَا يَقْصِدُ رِمَاحُنَا	اِذَا مَا طَعَنَ الْقَوْمَ غَيْرَ الْمُقَاتِلِ ي

دمشق بفتح الميم قصبة في بلاد الشام و اشمط مرد و موسى و شمط مؤنث

و القومورالذي قتل لبقيل فلم يدرك ثاؤه و غانية زن بی نیاز از آرایش و حلیل شوهر
و ارطه بویه زن و تبکیه گریستن و بعل شوی و غزو جنگ رفتن و قتل و قتل از سفاک بزرگ

و مقاتله و قتال با کسی حرب کردن صیغرا باید بسیارند اشتم در دمشق و اهل آن

از مرد و موسی که متعلق او کشته شده و خون نمیتواند خواست و زن دو موسی فرزند مرده

و زن بی نیاز از آرایش که نکار کرد و نیزه شوهر او را و گشت پس از امر و یکی از بویگان

می گریه بر شوهر می که مرده است از شبا نگاه کرد و جنگ رفتن و نیست تا روز شمار با گرزن

و نام مرد می چندیم که نکار کند نیزه ما را چون نیزه زنیم قوم غیر کاره را کننده را اش

ما ییم که خشم را بعد باده کنیم	و ز شهر برون دو فیش او را کنیم
چون غالب او جنگ یکسان کنیم	فرزند و زرش یتیم و بیچاره کنیم

اَرَكَ مُضْراً بِالَّذِينَ اَجْتَمَعُوا
كَانَكَ تَخَوُّنَهُمْ بِدَلِيلِ

آراحت راحت دادن میفرماید ای مرگ که نیستی ترک کننده راحت ده مرا چه محبت
فانی کردی هر دوستی را می بینم ترا گذر رساننده بآنکه دوست میدارم ایشان را
گو یا تو آنک میکنی بسوی ایشان برانجامی شعر

تا چند توان مرگ غریبان دیدن	بس روی حسودان گران دیدن
ای مرگ بیا که آرزو مند تو ام	تا باز هم ز شکل ایشان دیدن

حکایت ابن اعثم گوید روزی عمار بن یاسر در صفین بمیدان آمد و گفت ایها الناس
هل من رايح الى الله يطلب الجنة تحت ظلال الاشجار الا سنة اليوم التي الاحب اليه
محمد قد جزبه بس این رجز میخواند و حرب میکرد

نحن ضربناكم على تنزيله	فاليوم نضربكم على تأويله
ضرباً يزيل الهام عن مقيله	ويذهب الخليل عن خليله

أَوْبَحِّجُ الْحَقَّ إِلَى سَبِيلِهِ

و این جواز سکونی نیزه بر سینه اوزد و او باز گشت و گفت اسقوني شرابه من ماء
و راشد غلام او کاسه شیر آورد و گفت این بعض آب بیا شام و چون شیر بدید گفت
و فرمود یا هذا اخبرني جيبی رسول الله بان آخر زادي من الدنيا ضياع
من لبن و چون شیر بیا شامید از جراحت او بیرون رفت و بیفتاد و جان بحق تسلیم کرد و عمرو
بن عاص با معاویه گفت قد قتل عمار و معاویه گفت فكان ما ذا عمرو گفت
الا تعلم ان النبي صلى الله عليه وسلم قال لعمار تقتلك العيبة الباغية گفت
انما قتله من جاءني الحرب و عبد الله بن عمرو بن عاص گفت فذلك حمزة بن عبد المطلب

بواحد برای اشعار توحید عظم چه همه خاک فده: بشنید مصیفر ما یه اسمی
 بسر آمده صفات تو دای بیرون آورده گیاه از زمین و می جمع کننده یز ندوب
 وای آفریننده پراکنده. از استخوانها و یزنده شش ای از تو عیان: تنه سمانی
 بر خاک درت نهاد و پشانی با گرگب کنیم از تو جمعیت خویش: ظاهر نشود و گر پشانی با

يَا مُنْزِلَ الْغِيَاثِ + مِنْ الدَّلْحِ الْخَثَاثِ	عَلَى الْحَزَنِ وَالْهَدْمَاتِ + إِلَى الْجَوْعِ الْهَرَاثِ
من الهزم الزور	

عیات جمع غیث و دلح و دلوح آب بر کشیدن و دلح جمع دالح یعنی ابرج و او آب
 اندو یا میلند و الخثاث السرع و اللذث مکان لاین دور سل و اللذات جمع و اللذث
 الجوع و يقال للتعاب هزيم لانه يتشقق بالمطر رزمت التي جمعت مصيفر ما يله
 ای فروز ستند بارانها از ابر که رشتا بان بر زمین درشت و زمین را نرم بگرستان
 سخت کردند از ابر که جمع شده شعرا ای ابر که گشته ز لطفت حاصل
 باران سخا ز فیض فضل نازل: من قطره و می تو دریا محیط: باشد که شود قطره بدیاد اصل
 يَا خَالِقَ الْبُرُوجِ + سَمَاءَ بِلَا بُرُوجِ

مع اللَّيْلِ فِي الْوُجُحِ + عَلَى الصُّوَرِ فِي الْوُجُحِ	مُعْشِي سَنَا الْعُجُورِ
--	--------------------------

برج کوشک و تحقیق بروج آسمان در فاخته را بجه گزشت و فرجه کشا دکی میان انگشتان
 و غیر آن و وروج در آمدن و بروج و میدون سپیده و تغشیه پوشانیدن و سنا بقصر روشنی
 همیشه ما یله ای آفریننده برجه و آسانی بی غمها با شب خداوند در آمدن و دور و بر روشنی
 خداوند و میدون پوشاننده روشنی ستاره شش ای از تو بنای آسمان گشته بلند
 و گردن برکنان نم کند: روشن شده از نور فائوس فلک: در آتش تو ستاره مانده سپند

وَمَا مَجْرِبٌ وَقِصَاذُ جَابَاتٍ مُشْتَمِلٌ بِرِ تَضَرُّعٍ وَمَنَاجَاتٍ

يَا سَامِعَ الدُّعَاءِ + وَيَا رَافِعَ السَّمَاءِ وَيَا ذَائِمَ الْبَقَاءِ + وَيَا وَاسِعَ الْعَطَاءِ

لِذِي الْفَاقَةِ الْعَدِيمِ

تسبح القبول و خلافت که دعا و کافر مستجابست یا نه اهل سنته بر اول اند و معتزله بر ثانی
و اطلاق دعا و اول الصوابست میفرماید ای شنونده دعا و ای برافرازنده آسمان
و ای همیشه بقا و ای فراخ عطا مر خداوند درویشی نایابنده را **شعر**

یا رب جو تو ی قاضی حاجات همه و ز فضل شنیده مناجات همه
روزی که شود خلق عالم حیران اندو می کرم بکن مراعات همه

يَا عَلِيمَ الْغُيُوبِ + وَيَا غَافِرَ الذُّنُوبِ وَيَا سَاتِرَ الْعُيُوبِ + وَيَا كَاشِفَ الْكُرُوبِ

عَنِ الْمُرْهِقِ الْكَظِيمِ

ارفاق کس را بر دشواری داشتن و کظم خشم و خوردن و لفظوم احتباس النفس و تعبیر
عن السكوت کقولهم فلان لا يتنفس اذا وصف بالباطل في السكوت میفرماید ای
دائمه عیبها و ای آمرز نگناها و ای پوشاننده عیبها و ای ابرنده اندو بها از پوشیده
بر دشواری خشم و خوردنه **شعر** یا رب تو مرا بجای خود تمکین ده + اندوه
بحر می نگین ده + اندم که رسد مستحان فیضت + زان فیض نصیبی بمن سکین ده

يَا فَاتِقَ الصِّفَاتِ + وَيَا مُخْرِجَ النَّبَاتِ وَيَا مُجْلِعَ الشَّجَرَاتِ + وَيَا مُنْشِئَ الْوُفَاتِ

مِنْ الْأَعْظَمِ الرَّمِيمِ

فوق بر آمدن و رفعل و التفقه الحاله التي عليها التي من ملكته و نعتها و نبات گیاه و الرفات
بالضم ما کسر و تفرق من الثبت غیره و اعظم بضم طاء جمع عظم و رمیم استخوان ریزنده و و

بِأَمْنٍ بِهِ اعُوذُ + وَيَأْمَنُ بِهِ الْوَدُ • وَمَنْ حِمَى الْمُتَّقِينَ - فَمَا عَنِ السُّدُورِ

تَبَارَكَتَ يَا حَكِيم

عوز و کوز پناه گرفتن و بقوز فرمان گزشتن باشد و ز تنها بدن میفرماید ای مس
که با پناه میگیم و ای آنکس که با پناه میجویم و آنکس که حکم آوردست پس نیست در
تنها ماندنی بزرگوار ای توانای حکم کننده **شعر** ای خاکدورت پناه ارباب نیار
لطف و کرم تو بسته ابواب نیاز چون آتش غیرت بدم نمکندی به ز شعله آن بسوخت صاحب

وَيَا مُطَلِّقَ الْأَسِيرِ + وَيَا جَابِلَ الْكَسِيرِ
وَيَا مُغْنِيَ الْفَقِيرِ + وَيَا غُذِي الصَّغِيرِ

وَيَا شَانِي السَّقِيمِ

میفرماید آری راکنده و سنگیه و آبی علاج کننده شکسته و آبی بی نیازنده و درویش
و آبی پرورنده خورد و آبی شفا دهنده خسته **شعر** ای راحت روح در دمنده از تو
آسایش جان مستعدان از تو و بلبل سخن از حد تو گوید شب و روز با شد کل فوخته حدان از تو

يَأْمَنُ بِهِ اعْتِرَازُ + وَيَأْمَنُ بِهِ حِزْوَانُ	مِنَ الدُّلِّ وَالْخِزْوَانِ + وَالْآفَاتِ وَالْمُرَبِّ
--	---

اعذني من الضموم

اعزاز غزیر شدن و احراز خویش را از چینی نگه داشتن و خزی و مخواه رسوا شدن و لذت
المیبه و اعاده نجاه دادن میفرماید ای آنکس که با دست غزیر شدن و دای انگیر که با دست
بر پیر کردن من از خاری و رسوائیها + فاقتهها و محبتیها نجاه ده مرا از اندویش

ای غرّت ما گشته ز فضیلت ظاهِر	وی از تو تمام خلق عالم شاکر
هر کس که بجان بنده روان شود	در مصر حیان غریز گرد و جنب

وَمِنْ جَنَّةٍ وَالْأَرْضِ + لِذِكْرِ الْمَعَادِ مَنْسُ
لِلْقَلْبِ عَنْهُ مَقْصُودٌ + مِنْ شَرِّ عَمَلِي نَفْسِ

يَفْتَقِ الصَّاحِبُ + وَبَا فَاتِحُ النَّجَاحِ | وَيَا مُوسَى الرَّيَّاحِ + بَكُوْرًا مَعَ الدَّوَّاحِ

فَيَنْشَأُ بِالْغِيَمِ

بمور باد کردن و نشاء اعداد الشی و تربیه میفرماید ای شکافنده باداد و آبی
شایند در کافیر و زی و آبی فرسندۀ باداد در وقت باداد کردن یا شبانگاه کردن پس پیدا
آن باداد را **شعر** ای صبح ازل از تو مسوگر گشته + در فضل تو نه چرخ
مدر گشته + خواهیم بخت از تو تر روز که ما + هستیم گناه خود مصور گشته —

يَا مُوسَى الرَّيَّاحِ + أَوْتَادُهَا السَّوَابِحُ | فِي أَرْحِهَا السَّوَابِحُ + أَلْوَادُهَا الْبَوَابِحُ

مِنْ صُنْعِهِ الْقَدِيمِ

ارسا و برجا بداشتن و رسوخ و رسخ استوار و بچ آوردن و و قد کبر رخ و شمع
بند شدن و رسوخ استوار که میخها و آن بلند است در زمین شدن و البوابخ من الجبال التوا
میفرماید ای برجا دارنده کوهها استوار که میخها و آن بلند است در زمین استوار
کوهها بلند است از کار و دریند او **شعر** ای حکم تو استوار و ثابت چون کوه
و زهر تو در نفس آفاق شکوه + هر چند که من خلق جهان یغیم + از فیض تو بی بهره نشدم هیچ گروه

يَا هَادِي الرَّسَادِ + وَيَا مُهْلِكِ الدَّادِ | وَيَا دَارِقَ الْعِبَادِ + وَيَا مُجِيَّ الْمِبْلَادِ

وَيَا فَارِجَ الْغُمُومِ

رنا و راه راست یافتن و الهام چیری فاعل دادن و سدا و رستی و قرج باز بردن اندو
میفرماید ای راه نماینده راه راست یافتن و آبی الهام کننده رستی و آبی روزی
بندگان و آبی نغزه کننده شهرها و آبی باز برنده اندوهها **شعر** ای فضل تو خلق ما بهر کس
ما را کمال خود رعایت کرده + انعام تو عامت از این کرم + با مومن و کبر صد عنایت کرده

استعاضه عوض خواستن و الیقین العلم و زوال شک و مضمی امر و می خورد و تعالی
بلند شدن میفرماید ای بخت عرض خواسته بر اخلاص نقیض شود است با آنچه
بر آن حکم کند است از حکما و مردان او بلند می شود انا شعر

ای خاک درت قبله را بپسند	پیدا شده از تو هر نفس فتح بسین
خورشید خست کرده زیر گنجه طلوع	وز نور تو گشته بر صفای روی زمین
يَا مَنْ بَايَحِيظُ + وَاَنَا الْأَذْنَى مُبِيطُ	وَمَنْ مُلْكُهُ الْبَيْيُطُ + وَمَنْ عَدْلُهُ الْقَيْيُطُ

عَلَى الْبَرِّ وَالْكَرِيمِ

احاطه گردد در آمدن و آماطه دور کردن و القسط العدل میفرماید ای آنکس که با محیط
و از مار پنج را دور میکند و آنکس که ملک او گسترده است و آنکس که عدل او داد و ستد
بر نیکو کار و بزه مند شعر ای سایه اقبال تو برق جهان - نور تو

يَا رَائِي اللَّحُوظُ + وَيَا سَامِعَ اللَّفُوظُ	وَيَا قَاتِمَ الْحُظُوظُ + وَبِأَحْصَاءِ الْحَفُوظُ
--	---

بَعْدِلِ مِنَ الْقُتُومِ

احصا شمردن و القسم با فتح افراز النصیب میفرماید ای بیننده مگر بیتنها و ای
شنونده نغظها و ای بخش کننده بهر با بشمر دین خود بجایه دارنده بعد از جدا کردنهای نصیب

ای خلق جهان را دل دانا از تو	دارد همه کس دیده دنیا از تو
بستی زمین بکلم و تقدیر و شد	باشد شرف گنبد مینا از تو

يَا مَنْ هُوَ السَّمِيعُ + وَمَنْ عَرُشُهُ الرَّفِيعُ	وَمَنْ خَلَقَهُ الْبَدِيعُ + وَمَنْ جَارُهُ الْمُنِيعُ
---	--

مِنَ الظَّالِمِ الْعَشُومِ

آتش بمرده و آتش فراموش گره انیدن و آتش سخت دل کردن و شیطان دیو و برجم
 نفرین کردن . سن خسته معطوف بر التعموم صیغه را بد و پناه ده مرا از بزی و مردم
 اگر یاد کردن جای بازگشتن را فراموش گردانیده است مردل راست از سخت کننده و از بد
 اگر ای نفس دیو نفرین کرده شده شعرا می لطف تو کرده روز و شب چاره من
 احسان تو بی حد در بار من آندم که زند آتش شهوت شعله + فریاد زشت نفس آماره من
 يَمْكُزُ الْمَعَاشَ + عَلَى النَّاسِ وَالْمَوَاشِ وَالْأَفْرَاحُ فِي الْغُتَّاشِ + مِنْ الطَّعْمِ وَالرَّيَا

تَقَدَّ سَتَ يَا عَلِيمَ

المعاش باعاش به من المطاعم و اللباس و ماشیه چهار پای و قریح بجهه مرغ که باشد
 و عیش بضم شبانه و طعم بضم خورش و آرایش با لکسر اللباس الفاخر کاتریش و تقدس
 یک شدن صیغه را بد آبی فرو فرستنده سباب معیشت بر مردم و چهار پایان
 و بچه با مرغ + آشیانه با طعام و لباس با کپی ای داناش ای فضل تو داده بر نفس روزی با
 طاهر تو گفته فتح و غیر روزی + از خون تو چون روزی باشد شیر + بی فایده سعی و دلسوزی با

يَا مَلِكَ الْمَوَاصِ + لِلطَّبِيعَاتِ وَالْعَوَاصِ فَمَا عَنْهُ مِنْ مَنَاصِ + لِعَبِيدٍ وَلَا خَلَاصِ

لِمَا هُنَّ وَلَا مَقْتَبِهِ

صیغه را بد آبی خداوند مویها و پشیا نی مرتضیها و فرمان بردار و نافرمان بردار را
 پس نیت از و هیچ جای گریز مر بسته را و نه رستین مرگد زنده را و نه اقامه کننده را اش

ای خلق جهان را تو مردم شوی	در گردن کسی ز عشقت طوقی	یا حَیُّ یَا قَیُّوْمُ
هر چه کسی فاسق و عاصی باشد	او نیز ز جانب تو دارد ذوقی	
یا حَیُّ مُسْتَعَاذُ + بِمُحِضِ الْمُقْبِلِينَ قَاضِ	بِمَا هُوَ عَلَيْهِ قَاضِ + مِنْ أَحْكَامِهِ الْمَوْضِ	

بهر کناره پس سود نکند بر پیر کردن از موی و زلفش تا مشعر		
ای ریخته بر وجود ما خاک عدم	بر چهره ما کشیده زمرگ رقم	
در شام اجل سپین سپید روی ما	طی کن بکرم نامه ما را آندم	
تَرَافِي وَلَا أَرَاكَ + وَلَا دَبَّ لِي سَوَاكَ	فَقَدَّرَنِي إِلَى هَذَاكَ + وَلَا تَغْشِي رَدَاكَ	
بِتَوْفِيقِكَ الْعَصُوم		
آغش در درویشانیدن میفرماید محی نبی مرا و محی بنهم ترا و هیچ نیست بروردگار مرا غیر تو پس بکش مرا براه نمودن خود و در میوش مرا طایک تو بتوفیق تو که نگهدارنده		
ای عارف اسرار خانی گشته	سر خیمه آب زندگانی گشته	
از ابر نوال خود مرا فیضی ده	چون فضل تو فیاض معانی	
يَا مَعْدَنَ الْجَلَالِ + وَكَذَا الْعِزِّ وَالْجَبَالِ		
وَذَا الْكَيْدِ وَالْجَمَالِ + وَذَا الْحُجْدِ وَالْفَعَالِ		
تَعَالَيْتَ يَا رَحِيم		
الْجَمَالِ بِالْكُفْرِ آخِذًا بِالْعُقُوبَةِ وَالْفَعَالِ بِالْفَقْرِ مَيْفَرًا يَدِ آسِي كَانِ نَزِيرًا وَعَدًا وَنَعْمَةً وَوَعْدًا وَنَعْمَةً وَوَعْدًا وَنَعْمَةً وَوَعْدًا وَنَعْمَةً وَوَعْدًا وَنَعْمَةً وَوَعْدًا وَنَعْمَةً		
ای اهل شرف یافته حشرت از تو	عالم همه گشت غرق نعمت از تو	
جمعیکه دم از عالم معنی زده اند	آموخته اند درس حکمت از تو	
أَجْرَنِي مِنَ الْحَجْمِ + وَمِنْ هَوْلِ الْعَظِيمِ		
وَمِنْ عَيْشِ الْكَذَمِ + وَمِنْ جَرَحِ الْقِيمِ		
وَمِنْ مَاءِهَا الْحَجِيمِ		
آب گرم میفرماید ز تخارده مرا از دوزخ و از ترس او که بزرگست و از زندگانی در از که کوهسیده است و از گرمی او که بهتوار است و از آب او که گرم است و از		

بدیع نو و غنیمت گزین میفرماید ای
و آنکس که همایه او سر باز زنده است از تو

ای در دل ارباب حقیقت زده

هر جا که زنده ماه جمالت خراگه

يَا مَنْ جَبَّأً فَاسْبِغْ + مَا قَدْ هَبَّاءُ وَسَوِّغْ

مِنْ مَنِه

تسویغ گوار ساختن و آفران ریختن میفرماید
بحقیقت عطا کرد و گوار ساخت و ای آنکه
و ریخت از انعام خود که بزرگست مش
احسان تو بشمار و انعام تو عام + تاریخته شراره

يَا مُجِبَّاءَ الضَّعِيفِ وَيَا مَفْرِجَ الضَّيِّقِ

خَبِيرٍ بِنَاءِ

لطف بالکسر خزن میفرماید
بزرگواری تو لطف کننده بخشاینده با مهر

ای عرش مجیدترین پایه تو

چون روی تو جلوه کرد دیدم در تو

يَا مَنْ قَضَى بِحَقِّ + عَلَى نَفْسٍ كُلِّ خَلْقٍ

مِنْ الْمَوْتِ

تو قی قدر کردن و آتیم انقضا میفرماید آ

تا چند دین نمرل دیر باشم گر مرغ دلم باشیان میل کند از کوه صقیه مرغ بنون بنشیند از جرم آسیریند از زندن بدست	
إِلَ الْمُتَزَلِّ تَعَالَى + بِالْحُسْنِ قَدْ تَلَاكَ إِلَ الْمُتَزَلِّ قَدْ تَوَالَى - تَأْتِي بِهِ الْجَلَالَا	
قَدْ حَوَّيَا لِلشَّيْمِ	
تَلَا لَوِ الْبَرْقِ لَمَعَ وَتَوَالَى بِرَبَائِي شَدَن وَبَسِيمِ بَادِ نَزَمِ خُوشِ مِيفَرِ مَا يَدِ بَنَمَرِ لِيَكِ بِلَمَدِ نَسْتِ نَجْوِي دِرْ حَالِكِيهِ حَقِيقَتِ دِخْشَدِه نَبُوزِ دِزْ حَالِكِيهِ حَقِيقَتِ بِرَبَائِي بَنَمِ بَانَ بَرْگِ رَا حَقِيقَتِ اِحاطه کرده شده بهاد نَزَمِ خُوشِ - شَعَرِ	
وَرَحْسِنِ تُو كُنْشَه سَه نَجْوِي مَشْهُورِ خَوَاهِمِ كِه كَنِزْ خَانَه اَم بَاشَد خُورِ	اِی رُوسِ تُو كَرْدِه عَالَمِی اُی رُوزِ آنزَمِ كِه كَنَمِ مَقَامِ دِرْ بَاغِ بَهْتِ
إِلَ الْمُطْعَمِ الشَّهِي + إِلَ الشَّرِبِ الْهَنِي	إِلَ الْمُفْرَشِ الْوُطِي + إِلَ الْمَلْبَسِ الْبَهِي
مِنْ السَّلْسَلِ الْخَتِيمِ	
مُفْرَشِ بَسْتَرِ دِهْ طَاهَرِ نَزَمِ شَدَن بَسْتَرِ دِلْبَسِ آخِچِ پُوشَنَد وَتَجْمِ زَبَا اَزْ بَهَا وَطَعْمِ آخِچِ خُورَنَد وَطَعَامِ شَهِي اِی شَهِي وَهَنَه گُورَا دِ سَلْسَلِ آيِكِه آسَانِ بَگَلُو زُورُودِ وَ الْخَتِيمِ بَعْنَه الْمَخْتُومِ وَهُوَ نَظَرُ اِلَى قَوْلِهِ تَعَالَى رَجِيقُ مَخْتُومٍ خَاتَمُ مَكِ مِيفَرِ مَكِيدِ بَسْتَرِ نَزَمِ بَهَامَه زَبَا بِلْطَعَامِ خُوشَه بَاشَانِيَه گُورَا اَزْ آبِ رُوانِ دِرْ گُلُو مَر كَرْدِه شَدِه	
گُو يَا كِه مَشْرَبَه اَنْدِ بَاغَمِ كَلِ مَرِ يَا بَمِ بَه بَهْتِ مَرْجُو اَهْدِلِ مَرْجُو	تا چند شود محنت غم حاصل من فردا که ز قید من شود روح خلاص
عَلَى دَأْسِهَا مِثْلُ الْإِنْسَانِ الْقَوْمِ إِلَى كُلِّ مَا مَوْلٍ وَلَيْسَ بِسَلَمِ	ثَلَاثُ عَصِي صُفِفَتْ بَعْدَ خَاتِمِ وَمِنْ طَلَبِ آبِ تَرْتَمُ سَلَمِ

یارب ل من خلقنا خوش بر ما	وز دوزخ گرم و تاب آتش بر ما
تا چند باین و آن تعلق و رزم	یکباره مرا ازین کشت گش بر ما
اصحیحنی القرآن + واسکنتی الجنان	و ذر جنی اللسان + و ناک و لینی الامان
الی جنۃ النعیم	

اصحاب یار ساختن و اسکان بیار امیدن و الحسان حسنات الخلق و الخلق رمنالو
 کجے چیزی دادن میفرماید یا رکن مرا قرآن و ساکن مرا در بهشتها دزن ده مرا
 خوبان و بده مرا امان از دوزخ بهشت آسایشش یارب جو قضا نشو تقدیر شو
 اجزا وجود من توحید سرشت + فردا که ازین رباط ویران بروم + خواهم که شوم مقیم در بهشت
 الی نجه و لهو + بخیر استماع لغو

و لا یاذکار شجوا + و لا یاعتد اذ شکو

سقیم و لا کلیم

او کار بیا و آوردن و اصل او از تکار و الشجوا هم و الحزن و اعتد او بشمار آوردن
 میفرماید بسوی نعمت و بازی بی شنیدن بیهوده و تدبیر آوردن اندوه
 و تدبیر آوردن گدایار و نه مجروح شعر حرم دل انگ یافت سبب بهشت
 گردد جش کند بهشت + از چهره روح گردن شود پاک + پس تازه کند جان از بهشت

الی النظر التزیه + الی لا لغوب نیه

هیهنا لسا کلیمه + فطوبی لعماریه

ذوالمدخل الکیم

نما مکان نزکی ای فال بعید عن الناس لیس فیہ احد و لغوب مانده شدن و کل لغوب
 یا تنیک من غیر تعب فهو تنی میفرماید بنظر گاه خالی که نیست هیچ مانده شدن در او
 بے آزار مسکنان خود را پس خوشی عین مرا آباد کنندگان او را خداوندان جاد و نکل

عذاب نواوردن و تسخیم بفتح آدمی و تخصیص قدیم مؤمنات حق غلام بهر برای آن
 نشان منظر عکوس اشعه اکثر صفات و هر صفت که بر تو آن بر انسان قنوده
 را که آن می تواند کرد و هر صفت که او منظر آن نیست مثل وجوب وجود و قدیم
 ادر اک عاجز است میفرماید چگونه میرویت مردم که دریا بد آن آب پس چگونه باشد
 بنگی حضرت جبار در قدیم بودن اوست آنکه آفرید چیزی را بر او پدید آرنده پس چگونه
 ریابد او را از ادبی نواورد و نش هرگز نزد کینه معبود کس + چون فهم
 رحمت را گیس + از روی مثل خداست دریا محیط + و انرا کند احاطه بر خا خشی

بیان عجز انسان و ایمان بقضاء و یزدان

مُسْتَكْمِلِ الْعَقْلِ مِقْلٍ عَدِيمٍ	أَمِنْ أَرِيْبٍ فَطِنٍ عَالِمٍ
ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ	مِنْ جَهْلٍ مُكْتَرٍ مَا لَهُ

مال تمام کردن و اقلال درویش بودن و اکثر بسیار شدن میفرماید
 بسا صاحب فرهنگ زیرک دانا تمام خرد درویش نایابنده و بسا نادان که
 بسیارست مال او آنست اندازه کردن غالب دانا - شعر

هر اهل دلیکد هست از کام جدا	جابل همه روز صاحب و ناست
زین فهم توان کرد که سر رشته ما	از روی حقیقت همه درو قضا

تفویض امور بقضا و دیم زدن از مقام رضا

فَقِيْلَ اللَّهُ أَمْرًا جَفَّ الْقَلَمُ	وَفِيْمَا قَضَى رَبَّنَا مَا ظَلَمَ
فَفِي الْأَمْرِ مَا خَانَ لَمَّا قَضَى	وَفِي الْحُكْمِ مَا جَارَ لَمَّا حَكَمَ
بَدَأَ أَوَّلَ خَلْقٍ أَسْرَاقِنَا	وَقَدْ كَانَ أَرْدَا حَتَّى الْعَدَمِ

وَأَرْبَعٌ مِثْلُ الْأَصَابِعِ صُفِفَتْ	تَشْيِيرًا لَوْ
وَهَا شَقِيقِي ثُمَّ وَأَوِّمُوقَيسِ	عَلَيْهَا إِذَا
فَيَا حَامِلَ الْإِسْمِ الَّذِي لَيْسَ مِثْلُهُ	تَوْقِي مِ
فَذَلِكَ إِسْمُ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ	إِلَى كُلِّ

عَجَب تَبْرَعِينَ يَاضَمُ جَمْعُ عَمَسَا وَمَرَادُ الْفِ وَجَامِعُ هـ
 وَخَاتَمُ الْكُتُبِ وَخَاتَمُ الْمَدَوَّرِ وَجَامِعُ تَقْوِيرِ وَطَس
 وَتَلَمَّ زَرْدَبَانِ وَاصْبَحَ الْكُتُبِ وَاشَارَالِيهِ بِالْيَدِ أَوْ أَمَّا
 مِنْ السَّاعِدِ وَتَقْوَيْسِ كَلَجُ كَرْدُونَ وَانْبُوتُ بَضْمِ مِيَانِ
 وَاعْجَمُ بَسْتِ زَبَانِ مِيفَرِ مَا يَدْرُسُ الْفِ هِستَ كِه
 رُگَرُ دَرِ سِرَّانِ هِستَ مَانْدِ سِرَّ نِزَهُ رَاسْتِ كَرْدِه وَمِی كُورُ
 وَنِیستِ زَرْدَبَانِ وَچِهَارُ الْفِ مَانْدِ انْگِشْتِهَا كِه صَفَا
 وَهَاتَا نِگَافْتِه پِیسِ دَاوُكُجِ كَرْدِه كِه بَرَاوِستِ چُونِ ظَاهِرِ
 آتِ حِجَامَتِ پِیسِ اِی بَر دَارِ زَنْدَه نَامِ خُدا كِه نِیستِ مَانْدِ
 وَبِیلا مَتِ بَاشِی پِیسِ آن نَامِ خُدا هِستَ كِه بَزَرْگِ هِستِ
 وَزَبَانِ بَسْتِ وَنَعْمِ مَاقِلِ شَعَرِ صَفَرِ
 مِی مِی كِه رُگَرُ زَرْدَبَانِ دَرِ بَرِ پِیچِ رَ الْفِ دَاوُادِ پِی دُمِ +

تَشْيِيرًا لَوْ
 عَلَیْهَا إِذَا

وَكَيْفَ

كَيْفِيَّةُ التَّوْحِيدِ لَيْسَ الْمَرْعُودُ بِهَا	كَيْفَ كِه
هُوَ الَّذِي أَنْشَأَ الْأَشْيَاءَ مُبْتَدِعًا	كَيْفَ يَهْ

بِعَيشٍ قَوْمٍ دِيمُوتٍ قَوْمٍ	وَالَّذِينَ قَضَىٰ مَا عَمِيَهُمْ
کوم بفتح طامت کردن میفرماید نیست روزگار مگر بیداری و حزن و بستی و ریبان ندارد و خواب و روزی نمی زید قومی و میزد قومی و روزگار حکم کند است نیست بر و منی ش	
در ذات جهان چو نیست انواتم	پرسند کسی کشد بهره عدم آن فیض با و در دزدی کرم
بیان امتزاج شهید و مرز بر و از دواج لطف او با قهر	
أَنَا بِاللَّهِ عَلِيمٌ وَأَبُو اللَّهِ وَامَّةٌ	لَيْسَ يَأْتِي الدَّهْرُ يَوْمًا يَسْأَلُ فَيُجِبُهُ
وَإِذَا اسْتَرَكَ يَوْمًا فَعَدَّ يَأْتِيكَ هَذَا	
اتمام تمام کردن میفرماید من بروزگار دانا و بیدر و برهم و مادر است که آورد و بر روی پس تمام کند آنرا و چون گذر از روزی پس آید ترا غم او پیش فریاد و رجود میرا می دهد و زلفی او که ساخت کام چون نه + زخما بر لطف او که دیو مغرور + که کز این غیب می جلد بعد هر	
فَدَمْتُ دُنْيَاكَ دَامَ فَرِيبُكَ اسْتَرَكَ وَكَانَ أَسِيبُكَ	
فَمَنْ يَجِدُ الدُّنْيَا لِعَيشٍ يَسْتَرْكُ	فَسَوْفَ لَعَمْرِي عَنْ قَلِيلٍ يَوْمُهَا وَإِنْ أَدْبَرْتَ كَأَنْتَ كَثِيرًا هُمُومُهَا
میفرماید پس هر که ستایش کند دنیا را بر عیشی که نشا کند او این روز و زندگی من جلد از زمانی اندک طامت کند او را چون روزی آورد باشد برده و آشوب اگر پشت برگردد بسیار غمها	
گر هر چه جهان کنی پشیمان گردی	و رجوع شوی از دیر پشیمان گویی اقبال جهان فتنه داد و مار بلاست بگذر ز جهان که اهل و خان گرد
امر بشکر نعم و ذوالجلال و بیان استیفاء هر کما سله بر و ال	

جَفَّ وَجَعَتْ وَجَفَّ خُتَبُ شَدْنٍ وَالْقَلَمُ الَّذِي كَيْتَبُ بِهِ وَجَفَّ قَلَمُ كُنَايَةٍ
 از عدم تغییر در قضا و عدم نیستی میفرماید حکم کرد خدا امری را و خُتَبُ شد قلم
 و در آنچه حکم کرد پروردگار ما نکردیم پس در زمان نکرد خیانَت چون قضا کرد
 و در حکم جور نکرد چون حکم کرد پدید آمد در خُتَبِ آفریدن روز چهارم و بحقیقت بود نه

بودند خلاف همه در کتب عدم
 تغییر نیابد نشود بیش و نه کم

آن روز که بر لوح قضا رفت قلم
 شد روزی مانوشته بر لوح

وَقَدْ جَمَعِيكَ بِنَفْعِي حَشَرَ قَالِيَنْدٍ وَنِيْدَارِنْدٍ كَهْلِيْمٍ وَكَاطِلِدٍ

لَنْ يَحْشَرَ لَأَمْوَاتٍ قُلْتُ إِلَيْكُمْ
 وَإِنْ صَحَّ قَوْلِي فَالْحَسَارُ عَلَيْكُمْ

قَالَ الْمُنْجِمُ وَالطَّبِيبُ كِلَاهُمَا
 إِنْ صَحَّ قَوْلُكُمْ فَلَسْتُ بِحَاسِبٍ

تخصیص منجم و طبیب بنفعی حشر با وجود اشتراک جمیع حکماء درین سخن آنست که علوم
 از حکما این طایفه را می شناسند و بیت ثانی الزامی است پس لفظ این مقرر باشد
 میفرماید گفتند منجم و طبیب هر دو ایشان که هرگز بر اینکجه نشوند مردگان گفتیم
 دور شوید اگر درست باشد گفتار شما پس نیستیم زیانکار و اگر درست باشد گفتار من
 پس زیانکاری بر شماست **شعر** جمعی که ز ستر کار غافل باشند + از جهل
 بنفعی حشر قایل باشند + گرفت قیامت چه زیان من + و رهت حکیمان همه چاه باشند
 فتح امام غزالی رحمه الله علیه و راجعاً این دو بیت را منسوب بابو العلاء مغری
 داشت لیکن شیخ محی الدین در فتوحات گوید که این شعر مرتضی علی است -

بُئِیَ بَرَزُوا لِنَحْانٍ وَفَنَاءِ جِهَانٍ

وَلَيْلَةُ بَيْنَهُمَا وَيَوْمٌ

مَا الدَّهْرُ إِلَّا يَقِظَةٌ وَلَوْ

آری زبانی لطیف خداوندی است	هر چیز که شد تمام نقصان یابد
نصیحت خلاصه امام امام حسین علیه السلام	نصیحت خلاصه امام امام حسین علیه السلام
وَالْإِيمَانُ بِالْكَرَامِ بِخَيْرٍ لِّكَرَامِهِ	نَزَّ عَنْ مَصَادِقَةِ اللَّهِ بِإِيمَانِهِ
فَإِنَّ الدَّهْرَ مَنَحَ الْإِنْتَظَارَ	لَا تَأْتِيكَ وَاتِّقَا بِاللَّهِ تَوْفِيقًا
وَكُنْ مِنْهُمْ تَكُلْ دَارَ السَّلَامِ	لَا تَحِيدَ عَلَى الْمَعْرُوفِ قَوْمًا
وَذِي الْأَعْدَاءِ نِعَمَ الْجِسَاءِ	يُثِقُ بِاللَّهِ رَبِّكَ ذِي الْمَعَالِي
<p>نزه دور شدن و مصداقت با کید گردوستی داشتن و احتمال کشاده شدن گره و نظام خطب الذی یُعَلِّمُ بِالتَّوَكُّلِ دَارَ السَّلَامِ بِحُجَّتِ وَقَالَ الْأَمَامُ فِي التَّقْوِيمِ الْكَبِيرِ أَمَّا مِنْ أَسَاءَ اللَّهُ تَعَالَى أَوْ بَنَى السَّلَامَ وَالْعَرَبُ تَحْتَ يَدِهِ الْحَاوِي فِي كَثِيرٍ مِنَ الْمَصَادِرِ وَتَحَدُّهَا يَقُولُونَ ضَلَالًا وَضَلَالًا وَمَعَاهِ بِقَابِهِ وَلِذَا ذُو الْأَوْدَةِ وَضَاعَ وَضَاعَهُ أَوْ جَمَعَ السَّلَامَةَ فَإِنْ أَنْوَعَ السَّلَامَةَ حَاصِلًا فِي الْحُبِّ وَالْإِيمَانِ أَعْدَاءُ آتَى بِالْفَتْحِ وَقَدْ كَسِرَ وَكَيْتَ بِالْيَاءِ وَصِفَرُ مَا يَدُورُ شَوَارِدُ دُورِ دُورِ دُورِ دُورِ دُورِ دُورِ بِزُرْكَانِ بِسَرِّانِ بِزُرْكَانِ وَبِشَارِشِ عَمَّا وَكُنْدَهُ بِرُوزْكَارِ رُوزْكَارِ بِرُوزْكَارِ رُوزْكَارِ رُوزْكَارِ بِسَدِّ مَبْرِزْكَوِي قَوْمِي دَبَّارِشِ اِنْشَانِ بِيَابِي بِحُجَّتِ يَدِ عَمَّا وَكُنْ بِخِندَابِ رُوزْكَارِ رُوزْكَارِ رُوزْكَارِ يَعْدُونَ نِعْمًا وَنِعْمًا بِزُرْكَارِ مَشْعَرِ زَمْجَرِ نَاسِ نَاسِ تَوَكُّرِ نَاسِ نَاسِ نَاسِ نَاسِ نَاسِ كَرْنَا مِزِي بِه + اَزْغِيرْ خُدَا چُونِ نِسْتِ فَعْلِي صَادِرْ گَرَانِشِ نِازِ پِشِ اَوْرِزِي بِه</p>	
وَنَاقِشٌ فِي الْحَلَالِ وَفِي الْحَدَامِ	وَكُنْ لِلْعِلْمِ ذَا طَلَبٍ وَبَحْثٍ
بِمَا يُرْضِي الْأَكَمَ مِنَ الْبِكَلَامِ	وَبِأَعْدَاءِ سَاءٍ لَا تَرْطِقُ وَلَكِنْ
وَدُهُرًا بِحِفْظِ مِثْقَالِ وَبِأَلْفِ مِثْقَالِ	وَأَنَّ خَانَ الصَّدِيقِ فَلَا تَخْنَهُ
وَعَدِيدًا لِلصَّفْحِ تَخْجِ مِنْ الْأَنَامِ	وَلَا تَجَلَّ عَلَى الْأَخْوَانِ ضَعْفًا

إِذْ أَكُنْتَ فِي نِعْمَةٍ فَاسْرَعْهَا وَحَافِظْ عَلَيْهَا بِشُكْرٍ أَلَا لَهُ فَإِنَّ الْفُرُودَ وَمَنْ حَوْلَهُمْ وَكُنْ مُوسِرًا نَيْتَ أَوْ مُعْسِرًا	فَإِنَّ الْمَعَاصِيَ تَزِيلُ النِّعَمَ فَإِنَّ الْآلَةَ شَدِيدَةُ النِّقَمِ تَقَانُوا جَمِيعًا وَرَاسِيَ الْحَكَمِ فَمَا تَقَطَّعَ الْعَيْشَ إِلَّا بِهَجَةٍ
---	---

از آنکه گزیدانیدن و محافظت بر چیزی نگه بدارن در میفرماید چون باشی در نعمتی پس نگهدار آنرا
بفرمانبرداری چه بدستی که با فرمانها زایل میکند نعمتها را و نگاه بان باش بر آن نعمت بشکر معبود
چه بدستی که معبود سخت عقوبتهاست پس کجا اندر نپردازان و آنکس که پیرامون ایشان بود با هم فانی شد
حق پروردگار من حکم کننده و باش تو اگر خواهی تو با ننگ و پس نمی بری زندگانی را اگر باند ده

ای یافته جاه و مال اسباب بے فیض برسان که تا زنی چشم بهم	از شکر خدا مباحث عاقل نفس اسباب جهان هیچ نماند بکس
حَلَاوَةُ دُنْيَاكَ مَسْمُومَةٌ تَحَامِدُ دُنْيَاكَ مَذْمُومَةٌ إِذَا تَمَّ أَمْرُكَ نَاقِصَةٌ وَكَمْ قَدَرٍ دَبَّ فِي غَفْلَتِهِ	فَلَا تَأْكُلِ الشَّهَادَةَ إِلَّا بِسَمِّ فَلَا تُكَيِّبِ الْحَمْدَ إِلَّا بِذَمِّ تَوَقَّعْ ذَوَالًا إِذَا قِيلَ تَمَّ فَلَمْ يُشْعِرِ النَّاسَ حَتَّى يَهْجَمَ

سم زهر در طعام کردن و شهد انگبین با پالوده و نقص کم شدن و توقع چشم داشتن و هجوم
ناگاه پیگیری رسیدن اول میفرماید شیری دنیا نیمه آلوده است پس پیگیری انگبین را اگر از
ستود گدازد دنیا تو گمبیده است پس کسب کنی ستودن را مگر با گمبیدن چون تمام شود کاری نزدیک شود به نقصان
چشم دار ز دال را چون گفته شود تمام شد و با انتقایی که نرم رود در حال غفلت پس آگاه نباشند مردم
تا آگاه برسد شش بر شش پیگیری روزی است و در هر چه نظر کنی ز صد پیگیری است

و چون بیدار و تر اسلام کننده یا دکنه آنچه تکلیف کرده تواند پیش یا او لازم کرده شد و است

هر کس شود نقطه وحدت یا رش	اگر در کرم کر، شخا بر کاش
محتاج که از دوی بید خوا	کز غایت نطف خود باز بکاش

نهی از گفتن اسرار با غیر کرام و ابرار

لَا تُدِيعُ السِّرَّ إِلَّا عِنْدَ ذِي كَرَمٍ	وَالسِّرُّ عِنْدَكَ كَرَامٍ النَّاسِ مَكْتُومٌ
السِّرُّ عِنْدِي فِي بَيْتٍ لَهُ عَلَقٌ	قَدْ ضَاعَ مِفْتَاحُهُ وَالْبَابُ مَخْتُومٌ

بدان و دویقه سپردن میفرماید تو دویقه بسیار را از اگر نروغداوند کرم و را نزد بزرگان
روم پوشیده است و را نزد من در خانه ایست که مرا و را بنده در باشد تحقیقت ضایع باشد
لید آن و در مهر کرده شده باشد **شعر** هر کس که شود بعقل و دانش متناهی باشد
کس اکرم محرم از و چون آینه ان غیر حکایت نکند و چون کوه گوید سخن مردم باز -

هی از ستم و روقت اقدار و تخویف از دعا و مظلوم و رشب تار

تَظَلَّنَ إِذَا مَا كُنْتَ مُقْتَدِرًا	فَالظُّلْمُ مَرْتَعَةٌ يُفْضِي إِلَى لُتْمٍ
أَحْذِرْ بَنِيَّ مِنَ الْمَظْلُومِ دَعْوَتُهُ	كَيْلًا لِيُصْنِبَكَ سِهَامَ اللَّيْلِ فِي الظُّلْمِ
أَمْرُ عَيْنِكَ وَالْمَظْلُومُ مُنْتَبِهٌ	يَدْعُو عَلَيْكَ وَعَيْنُ اللَّهِ لَكُمْ تَمَّ

تج چرگاه و الدعوة المرة من الدعاء و انتباه بیدار بودن میفرماید ستم کن چون باشی
را ناچستم کردن چرگاه اومی انجا پیشانی پس صد کن ای پسر کن من از مظلوم دعا و اورا
نرمه ترا تیر از شب ز تار کجا آجواب چشم تو و مظلوم بیدار دعا می کند بر تو چشم خدا خواب

ای برده با وج آسمان سز	ز نهار کن ستم که آفتی در پناه
مظلوم که در رکوع کرد و چو کمان	بر سینه ظالم از زندان و کلاه

مناقشه با کسی با مقتضای شمار کردن و محور است زشت و عدا و ابریل گذا ای اعتماد ده
 و اما بفتح عقوبه میفرمایند باش مرعوم را خداوند جنت و مناقش کن در شایسته و نایب
 و زشت سخن گو و لیکن آنچه خوش نود کند خدا را از سخن و اگر خیانت کند دوست پس خیانت کن با او
 و داریم باش بگاه دشمن از تو و بعد ما و بار کن بر برادران کینه را و چون بعفو تا نجات یابی از عقوبت

ای گفته بعلم و معرفت برخوردار	با کس سخن زشت گوی ز بخار
اگر دوست بجا کند وفا کن با او	و ز چهره نفس او فرو شوی غبار

بیان نفاست احسان تذکریم و خاست آن نزد میم

اَدْرِى الْاِحْسَانَ عِنْدَ الْحَرِّ دِينًا	وَعِنْدَ الْفَقْرِ مَنَقَصَةً وَ ذِمًّا
كَقِطْرِ صَارِفِي الْاَصْدَانِ دَسًّا	وَفِي شِدْقِ الْاَقَاغِي صَارِ سَمًّا

دین با بفتح بمنه و ام یا بکسر و فن بکسر بنده و منقصه عیب و صدق الدین داده و شوق
 بکسر نوشته و مان و آغی ما باراده میفرمایند می نیم نکی کردن را نزد آزاد و امی و زرنده عیبی
 و نموشی چون باران که گشت در صد فها مر دارد و دور گوشت و مان ما باراده گشت زهرش

نیکی کسی کن بود اهل کرم	با مردم بد کن زان یابی غم
آن قطره که رسد شود گوهر	چون در دهن مار کنی گردد سم

نفی احتیاج بسوال از اهل کرم و ارباب کمال

اِذَا طَلَبْتَ اِلَى كَرِيمٍ حَاجَةً	فَلِقَاؤُهُ يَكْفِيكَ وَالْتَسْلِيمُ
اِذَا عَاكَ مُسْلِمًا ذَكَوَالَّذِي	حَمَلْتَهُ فَكَانَتْ مَلْزُومًا

ندفعه عید و سلامه ای گفتند و لزوم التسلیم طول کینه مع یقال لزوم نیز در
 یفرماید چنان جوئی نمود بزرگی حاجت را پس دیدن او سبب تر او سلامه

اظهار تاسف و پشیمانی و انهدام ارکان مسلمانی	لَيْسَ عَلَى الْإِسْلَامِ مَنْ كَانَ بَاطِلًا لَقَدْ ذَهَبَ الْإِسْلَامُ إِلَّا بَقِيَّةً فَقَدْ تَرَكْتَ أَسْرَافَكَ وَمَعَامِلَكَ قَلِيلٌ مِنَ النَّاسِ الَّذِي هُوَ لَا يَمُرُّ
---	---

مرا و از ارکان اسلام کلمه شهادت و نماز و روزه و حج و زکوة و العلم اثری نماند چه علی الطريق و بقیه بازمانده میفرماید باید که برگزید بر اسلام کسی که باشد برگزیده چه بحقیقت ترک کرده باشد ارکان آن و نشانها آن بر آینه بحقیقت رفت اسلام مگر باز بماند اندکست از مردم آنرا اولاد است

فریاد که زنگ بوی اسلام نماند بودی همه بذر زکات اسلام قوی	مطلق اثری زو جی الهام نماند آنوقت و میان خلق خرافات نماند
رجز آن زن آزرده که شکوه شوهر بخمد بر برده	

ذو جی کریم یبغض المحارماً و یصبح الدهر کدیناً صائماً	یقطع لیلاً قاعداً و قائماً و قد خشیع ان یکون آنماً
---	---

لَا تَهْ یَصْبِحُ لِي مَرَامًا
گوهر

الْحَرَامُ وَ صَوْمُ رُوزَةٍ وَ الدَّائِمَةُ الْمُنَاصَبَةُ جواب گفتن شوهر با لفاظی چنانچه

لَا أَصْبِحُ الدَّهْرَ جَنِّ هَائِماً لَا بَلَّ أَصْلِي قَاعداً و قائماً	وَلَا أَكُونُ بِالنِّسَاءِ نَاعِماً فَقَدْ أَكُونُ لِلذُّنُوبِ لَانْهَاماً
---	---

يَا لَيْتَنِي نَجَوْتُ مِنْهَا سَالِماً
بیم و بیان شیفه دل شدن بدوستی مصر

حکم کردن حمید بروفی شریع از هر

مَهْلًا فَقَدْ أَصْبَحَتْ فِيهَا آيَةً ثَلَاثَةٌ تَصْبِحُ فِيهَا صَائِماً	لَكَ الصَّلَاةُ قَاعداً و قائماً و رَابِعٌ تَصْبِحُ فِيهِ طَائِماً
--	---

<p>منع مزاج فتنه آمیز و بھیجی منزل عداوت انگیز</p>	
<p>لَا تَمْنَحَنَّ الرِّجَالَ أَنْ تَمْرَحُوا فَالْجُرْحُ جُرْحُ الْإِنْسَانِ لَعَلَّهُ</p>	<p>لَمْ أَدْقَمًا تَمَارَحُوا سَلِمُوا وَرُبَّ قَوْلٍ يَسِيلُ مِنْهُ دَمٌ وَ</p>
<p>تامنح با یکدیگر مزاج کردن و اخرج بالضم الجراحه میفرماید مزاج کلن اگر مزاج کنند بیکدیگر قومی که با یکدیگر مزاج کردند که سلامت مانند چه جراحت جراحت زیانست می دانند و آنرا و با گفتاری که روان شود از آن خون ششغری رفته ترابه نه فلک آدازه دره نکو حدیث بی اندازه از تیغ زبان اگر کسی زخمی خورد پیوسته شود جراحت آن تازه</p>	
<p>ایمان مرا سم اخوت و معالم قنوت</p>	
<p>أَخَوْتُ الَّذِي إِنْ أَجْضَضْتَكَ مِلَّةً وَلَيْسَ أَخَوْتُ بِالَّذِي إِنْ تَشَعَّبَتْ</p>	<p>مِنْ الدَّهْرِ لَمْ يَسْبَحْ لَهَا الدَّهْرُ حَا عَلَيْكَ أَهْوَاؤُ خَلَّ يَمَّاكَ لَا يَمَّا</p>
<p>اجناس غلبه کردن و برج مکانه ای ال عنه ولم میرحم ای لم نزل و الواجم الذی اشتد خرنجی امسك عن الكلام و تشعب پراگنده شدن میفرماید برادر تو آنکس است که اگر غلبه کند ترا حادثه از روزگار باشد همیشه بر آن در روزگار اندوهناک نیست برادر تو آنکس که پراگنده شود بر تو کار روزگار و که طاعت کند ترا طاعت کننده شجر آفت برادر که غرور غصه و غم روزی که کشی ز دشمنان پنج دالم بی آنکه در قنوت ایشان بیستم و ز جهل کند ترا طاعت همه دم حکایت لبری گوید عقل بن ابی طالب در محرم سنه یاربعین که سال شهادت مرتضی بود پنهان برفت و با معاویه بیعت کرد و مرتضی علی بگریست و این دو بیت فرمود شب</p>	
<p>در کوی حفا قدم نهادی آخر با مردم شیر بهشتین مگردی</p>	<p>اوراق وفا با دای آخر چون اشک بر چشم افتادی آخر</p>

وَمَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَكُونَ بِأَمْرِ اللَّهِ شَيْئًا

وَأَطِيعُوا أَمْرَ اللَّهِ وَالْأَمْرَ إِلَى اللَّهِ

يَكْبَرُ إِنَّ اللَّهَ بَدَأَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ

مَوْعِدُهُ فِي جَنَّةِ النَّعِيمِ

مَنْ يَسْلَمْ بِالْجَلِّ لَيْتَسَ بِهِمْ

بِهِمْ يَدِهِ فِي وَسْطِ الْحَجَمِ

هَذَا صِرَاطُ اللَّهِ الْمُسْتَقِيمِ

زَيْمُ كَسْ كَرْتَانِ بَاشِدِ وَجْهِ وَحَافِزِ رَوْحِ وَجْهِ

لَهُ يَرَاكَ جَنَّ تَقُومُ وَتَقْبَلُكَ فِي الْمَسِيرِ

فَرَمُوهُ رَوْحِي عَنْ نَحْطِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

وَكَلِمَةً تَخْلُوا لَدَيْهَا نَاعِمًا | أَمَا لَكَ أَنْ تَمْسِكَهَا مُرَاغِمًا

و قو لطم مهلا بمنجی اهل و فلفله ای نلثه آیام و آساک نگهداشتن میفرماید مهلت ده
و بحقیقت گفته شود نشان این زن بزه مندر تر است نماز پشته و لهیتاده سه روز میگردی
در آن روزه دار و روز چهارم میگردی در آن طعام خورنده و شب خلوت می کنی نزد او نرم
حیثیت متر که نگاه میداری و او خشم کننده شعر هر چند ترا سپرد دل باید بود
بسیار از نقش آب گل باید بود و چون نفس تو نیز بر تو دارد حق و در شهوت و ترک معتدل باید بود

ترغیب نفس بجلاده که غنهی اکمال سعادت

النَّصِيرُ لِلْبَلَوِ عِزٌّ حَسْبُهُ | فَتُجْزَأُ مَن تَسْلُو سَلَوَ الْبَهَائِمِ
خُلُقًا رَجَالًا لِلتَّحَلُّدِ وَالْآبِي | وَ تِلْكَ الْغَوَايِي لِلْبُكَاءِ وَالْمَاتَمِ

الحیثه بالکسر توقع الاجر و ایجاز پاداش دادن و سلو بی غم شدن و تجلد جلدی کردن و الماتم
عند العرب النساء التي يجتمعن في الخیر و النشر و الجمع الماتم و عند العامة المصیبه میفرماید
آیا صبر میکنی برای بلا تشکیبائی و چشم داشتن مرد پس مرد داده شوی یا بغم میشوی بی غم شدن
چهار بابان آفریده شده ایم مردان بر جلدی کردن و اندوه و آن زنان بی نیاز از آرایش
برای گریه اند و مصیبتها شعر گاهی که ترا مصیبه آید پیش و وزنش فراقی
شود خسته دریش باید که بران خبر کنی چون مردان و بی عجز زنان غره زنی ای درویش

مرثیه ابوطالب مدح او بمنا

أَبَا طَالِبٍ عِصْمَةَ الْمُسْتَجِيرِ | وَ غَيْثَ الْحَوْلِ وَ نُورَ الظُّلُمِ
لَقَدْ هَدَى فَقَدْ لَكَ أَهْلُ الْخِفَافِ | وَ قَدْ كُنْتَ لِلْمُصْطَفَى خَيْرَ عَمِّ

تا شکستن میفرماید اباطالب نگهدارنده ز بهار غنایه و باران سالها و تنگی

100-443887-100

۱۰۰

من خود را می بینم

ایک جہاں میں علم و حکمت ہے

دوون برهه ز طر زو

خسرو ز مردم اجنه

صالح الکریم

عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِى الْإِنْسَانِ مِنْ غَيْرِهِ

وَجَبَّارٌ مِّنْ كُنَّا

هجرة وعرب، العرب واحد مثل العجم

فصل في بيان معنى اللامعة في قوله تعالى: واللامعة من اللامعة

سلام از روح آید به جنت و احوال میسر

رستادین، پسر بدیست و بدیست

رب و عجم و کشن و هر هفت هزارم اویش ز کافران زیاد

در علم و عمل مایه من بیشتر است

اور ویدوہ کو تخریمنہ سے آگاہ کیا۔

فَرَضًا يَعْزَمُونَ

١٠٠

۴۶

رَأَى تَعْلِبًا فِي صَلَابِ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ حَتَّى أَخْرَجَكَ فِي هَذِهِ
 لَاهُوتِ وَصِي عِيَاضٍ وَرَشَافُوكُويدُرُوِي عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُلْقِيَ فِي الْأَرْضِ فِي صَلْبِ آدَمَ وَجَعَلَنِي فِي صَلْبِ نُوحٍ وَقَذَنِي فِي صَلْبِ
 إِبْرَاهِيمَ ثُمَّ لَمْ يَزَلِ اللَّهُ يَنْقُلْنِي مِنَ الْأَصْلَابِ الْكَرِيمَةِ وَالْأَرْحَامِ الْعَالِيَةِ
 حَتَّى أُنْزِلَنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ أَبِي لَمْ يَلْقَ عَلَى سِفَاحٍ قَطُّ مِغْرَمًا يَدِ أَيْ قَاطِعَةً
 مِنْ رِجْلٍ رَوَّارٍ وَشَرِّ مِغْمَرٍ كَيْفَ نَسِيتُ نَشَانَهُ وَرَبْدِي بِحَقِيقَتِهِ أَوْرَدَهُ هَتْ بِأَخِي الْيَتِيمِ رَا
 بَرَزَهُ مِثْلَهُ اسْمُ رُؤَسِ خُدَّارِ حَتَّى كُنْتُ وَعْدَهُ كَارِ أَوْرَدَهُ هَتْ نَازِلٌ هَتْ حَرَامٌ مِثْلَهُ
 أَزْهَرَهُ بِرَأْسِهِ رِجْلُ زَنْجَلٍ فِي مِثْلِهِ رِجْلُ زَنْجَلٍ فِي مِثْلِهِ رِجْلُ زَنْجَلٍ فِي مِثْلِهِ رِجْلُ زَنْجَلٍ
 الْجَنْجَلِ أَوْرَدَهُ مِثْلَهُ وَوُجْهُ شَرِبَ أَوْ رَوَّابِ هَتْ دَابَّ كَرَمِ آيْنِ رَاهُ خُدَّارِ هَتْ شَرِشْ

عَايَتْ كَيْفَ طَرِيقَ لُطْفِ دُجَانِ	وَزُلُجَ وَفَاحِرَ مَحَبَّتِ خَوَانِدِ
بَرَهَ هَكَ بَرِيتِيمِ فَتَدَ نَظَرِشْ	چُونِ اشَكِ خَشِيمِ خَوِشْتِنِ بَنَاشَانِدِ

جواب گفتن فاطمه بصدق وصور وپزیرفتن نصیحت متوقع ثواب

إِنِّي أَعْطُهُ وَلَا أَبَايَ	وَأَوْثَرُ اللَّهِ عَلَى عِيَالِي
أَمْسُوا جِئَا عَاوَهُمْ أَشْبَابِي	أَصْغَرُهُمْ يَقْتُلُ بِأَعْتِيَالِي

لِلْقِتَالِ الْوَابِلِ مَعَ الْوَابِلِ

مراد از صغرهم امام حسین علیه السلام است اعتیال یا نگاه داشتن و الوبال یا یخاف ضرر
 و مراد از قاتل نصر بن حرث مینانی که شمشیر بر امام حسین زد و خولی بن زید که سر او برید

و هزولن از علو همت بافتن ارتکایت افلاس و افتقار

أَصْبَحْتُ بَيْنَ الْهُمُومِ وَالْهَمَمِ	هُمُومٌ عَجَزٌ وَهَمَمٌ أَكْرَمُ
--	----------------------------------

شراح گوید

فَبِأَيِّ تَوْفِيقٍ يُوَفِّقُكَ اللَّهُ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَنْتَ رَاجِعٌ
إِلَيْهَا لِنَقِمَ وَأُولَ الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ

مَنْ يَلْقَى إِلَّا لَهُ غَدَا يُطْلَبُ
لِيُكْفِدَ طَاعَتِي وَرِيدُ هَضْبِي
يُرِيدُ عَدَاوَتِي مِنْ غَيْرِ حُرْمِي

قَوْلٌ شَمَّ وَيْلٌ شَمَّ وَيْلٌ
وَوَيْلٌ شَمَّ وَيْلٌ شَمَّ وَيْلٌ
وَقَوْلٌ لِلَّذِي يُشْقِي سَقَا هَا

هستم چیزی از حق کسی کم کردن و جرم گناه میفرماید پس دای پس و ای پس و ای
مر آنکس که بینه خدا را فردا بستم کردن با من و عوامی پس و ای پس و ای مر آنکس که بینه خدا را
مر او خواننده کم کردن حق مرا و ای مر آنکس که بدبخت شود از بی خردی خواهد شد منی مر آنکس

بیکر نکند ز جمل با آل بنی
باید که کنی فهم ز اقوال بنی

هر کس گفت و گفت از حال بنی
که فضل علی خود توانی دانست

حکایت امام غزالی بن احمد واحدی از ابو هریره روایت کند که مرتضی این ابیات
در حضور ابوبکر و عمر و عثمان و طلحه و زبیر و فضل بن عباس و عمار و عبد الرحمن و ابودر
و مقداد و سلمان و عبد الله بن مسعود رضی الله عنهم فرمود هم

مقاخره بنا قبحشت در مجلس امیر المؤمنین عمر

وَبِنَا أَكَا مَدَعَايِمُ الْإِسْلَامِ
وَأَعَزَّنَا بِالْقَصْرِ وَالْأَقْدَامِ
بِقَرَائِصِ الْإِسْلَامِ وَالْأَحْكَامِ

اللَّهُ أَكُونَا بِنَصْرِ نَبِيِّهِ
وَبِنَا لِعَزِّ نَبِيِّهِ وَكِتَابِهِ
وَبِنَا جَبِيلٌ فِي آيَاتِنَا

كُنَّا بِلُزْنٍ مِنَ مَوْسَىٰ أَخُوهُ	كَذَٰلِكَ أَنَا أَخُوهُ وَكَذَٰلِكَ إِسْمِي
رَآكَ أَتَوَّعْتَنِي لِيُصَلِّئَهُمَا	وَأَعْبَرَهُمْ بِهِ بِخُلْدٍ بِحَسْمٍ
فَمِنْ مَعْنَاكَ يُجَادِلُنِي بِسُوءِي	وَأَسْلَامِي وَسَارِيفِي وَدُجْمِي

در است پیشوای و امام پیشوای و تدبیر آب گیر و در دست و خیم پیشم و معنی در میان مکرر
و حقیقت بتقدیم خود منضم که میقات اهل شام است و محاذ و له باخیری برادر آمدن و يقال که
سابقه فی هذا مراد سبق التمس الیه و در بعضی نسخ بجای بغوم بزعم میفرماید

و در قرآن لازم گردانید ایشان را دوستی من و واجب کرد و زانوار می فرافض است
با دل بر کار خاوند چنانچه کار و در آن موصی برادر او بود و همچنین من برادر او ام و این نام
برای آن برپاداشت مرا بر ایشان پیشوای و خبر و او ایشان را آن در خبر بر خیم پس کیت
از شما که برابر باشد مرا بخش من و اسلام من و پیشی من و خوشی من

ای مهر تو بر تمام عالم شده و زک	در وقت همت است احسان تو
به مهر تو حق میکند هیچ قبول	روزی که رسد نام لکمال بعض

حکایت امام احمد از برادر بن عازب و زید بن ارقم روایت کند که چون مصطفی صلعم
در وقت مرحبت از حج بغدیر تخم نزول فرمود دست علی گرفت و گفت اَلَسْمَ تَعْلَمُونَ
اِنِّیْ اَوَّلِیُّ بِالْمُؤْمِنِیْنَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ گفتند آری فرمود اَللّٰهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاہُ فَعَلِیْہُ
مَوْلَاہُ اَللّٰهُمَّ وَاِلَیَّ مِنْ وَاِلَیَّ عَادَ مِنْ عَادَہُ پس عمر او را دید و گفت هِنِیْئًا
یَا اِبْنَ اَبِی طَالِبٍ اَجَبْتَ وَاَمْسَيْتَ مَوْلٰی مَوْمِنٍ وَمَوْمِنَةٍ وَتَطْلِیْعَ رُوحِیْ کُنْ ذَکَ
یَنْجِیْ سَبُوحٌ صَلَّى اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ این سخن بعد از آن فرمود که یَا اَیُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا اَمَرْتُ
اَلِیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَاِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَاَبْلَغْتَ رِسَالَتِہٖ

و باز هر چهاریم شروع کنند کانهیم در خنیا و هر جنبی و به بند و سحر و از هر چه در خود
 کنندگان بسیار یک را داریم بغالب شدن و آب با و از هر چه در خنیا و به بند
 استوار کردن در هر جنبی می بر نه است و هر چه در خنیا و به بند
 بدستی که با این منع کنیم هر کسی که خواهد منع او و خنیا و به بند
 اشهر با نگر و اندوه را شمشیر کرده و است کنیم به کج اردن و به بند

ما یم که بر تخت حقیقت شاییم
 ما یم که در هیچ به نیست ما یم
 ما یم که چون بحرین موج زان
 از هر چه کسی که در تو کما یم

شکوه از ارباب فتنه و اصحاب سقا
 أَطْلُبُ الْعُدَّةَ مِنْ قَوْمِي وَقَدْ جَعَلُوا
 قَرْضَ الْيَتِيمِ وَالْوَاكِلَةَ حَرَمًا
 حَبَلُ الْإِمَامَةِ لِي مِنْ بَعْدِ أَحَدِنَا
 كَأَنِّي نَبُوءَتُهُ كَأَنَّا أَذِي وَرِعٍ
 كَأَنَّا لِي جَائِزٌ أَسْرَحَانُ أَعْرَمٍ
 قَوْلُ الْيَتِيمِ وَالْوَاكِلَةَ حَرَمًا
 كَأَنَّا لِي جَائِزٌ أَسْرَحَانُ أَعْرَمٍ
 حَلَفْتُ قَوْمِي وَكَأَنَّا أُمَّةٌ أَعْرَمٍ

تعلیه و را و یختن و کرب چوب گورنه دیو و دهم و دوال
 و در آن بحر اگر اشتن و الا هم بالفتح الش الیه یو بالفهم جمع امه میفرماید آیا بجوم عند
 از دم خود و حقیقت نداند قرض قرآن را و یا بند هر چه حرام باشد رسن پیشوای مرست
 از پس احدی چون دل که آمیخته باشد بچوب و دوال نه در زمان پیغامی او بود خداوند را
 بر پیغمبری و نه نهد شق بعد از او پیمان و نه عهد مارا اگر بودی مر و اگر گشتن کار ایشان
 باز پس گزاشتی قوم خود را و بودی گردی اندک نامختلف شت خواهند جماعتی که ترویج کنند
 و رجوع را و این شروع تغییر کنند تغییر قضا بهمی نه ظن نیست و هر چند که این کرده تدبیر کنند

فَتَكُونُ أَوَّلَ مُسْتَحِلِّ حِلِّهِ وَحَرِّمٍ لِلَّهِ كُلِّ حَرَامٍ

اللَّهُ عَالِمٌ بِالْأَسْرَارِ وَالْبَيْتِ وَأَعْرَافُ غَرِيبُ شَدْنِ وَأَقْدَامُ بِمِشْرِ فَنَنْ وَجَنَافُ الْغَرِيبِ
بِغَضِّ وَاسْتِحْلَالِ حِلَالِ بِمِشْرِ حَمِيفُ مَا يَدُ خُذَا بَرْكَ كَرْدَانِيْدَه مَا رَا بِيَا رَكْرَكُ دَرْدَنِ بِمِشْرِ
وَبِمَا فَايْمُ كَرْدَانِيْدَه سَتَوْنَهَا سَلَامُ رَا وَبِمَا غَرِيزُ كَرْدَانِيْدَه مِشْرِ نَوْدَرَا كَتَا سَبْ خُودُ وَغَرِيزُ
مَارَا بِيَا رِيْ دُونِ وَبِمْشْرِ فَنَنْ وَجَنَافُ وَزِيَارَتِ مِي كَرْدَا رَا جَبْرِئِيلُ دَر خَانَهَا بِمِشْرِ هَامِي سَلَامُ
وَبِكَلْمَا خُذَا اِيْسُ بُودِيْمُ أَوَّلِ حِلَالِ اَوْرَا حَرْمُ كُنْدَه بِرَا خُذَا هَر حَرَامُ رَا شَعْرُ

وَرَعْلَمُ وَعَلَى أَهْلِ حَقَائِقِ مَا نَيْمُ	وَأَمْنُهُ أَسْرَارُ وَفَائِقِ مَا نَيْمُ
كَأَنَّ كَيْ سَخْنُ زَا اِلْ اِيْمَانُ كَزَرْدُ	اِنْصَافُ وَخِصْمُ كَمَا سَابِقِ مَا نَيْمُ

نَحْنُ الْخِيَارُ مِنَ الْبَرِيَّةِ كُلِّهَا	وَنِظَامُهَا وَزِمَامُ كُلِّ زِمَامٍ
أَنَّا يُصْنُوْ غَمْرَاتِ كُلِّ كَرِيحَةٍ	وَالضَّامِنُونَ خَوَادِثَ الْآيَاتِ
وَالْمُبْرِمُونَ قُوَى الْأُمُورِ بَعْدَهُ	وَالنَّاقِصُونَ مَرَايِرَ الْأَبْدَامِ
فِي كُلِّ مَعْدَلَةٍ تُطِيرُ سَيُوفُنَا	فِيهَا الْجَاهِلُونَ عَنِ فِرَاحِ الْهَلَامِ
إِنَّا لَنَنْتَعِ مَنْ أَسَدَ نَامَنَعَهُ	وَنُجُودُ بِالْمَعْرُوفِ لِلْمُعِيَامِ
وَنُزْدُ عَادِيَةَ الْخَيْسِ سَيُوفُنَا	وَلْنَقِيْمُ رَأْسَ الْأَصِيدِ الْقَمَامِ

زِمَامُ جَبَارُ وَخُوضُ شُرُوعُ كَرْدُونِ وَدَرَا بَ شَدْنِ وَالتَّغْمَةُ الشَّدَّةُ وَالتَّحْمَةُ مِنَ النَّاسِ
وَالْمَارُ وَفَتَا نَ اِبْنَدَانِ شَدْنِ وَالتَّقُوَةُ الطَّاقَةُ مِنَ الْجَبْلِ وَجَمْعُهَا قُوْمِي وَتَقْضُ تَابَ بَا زَوَادِ
وَمَرِيْرَه بَسْنُ نَحْمُ نَافَتَه وَطَاهَرَه پَرَانِيْدِنِ وَتَدْتِ عَوَادِ عَنْ كَذَا اِيْ صَرَفَتِ صَوَارِفِ
وَاقَامَتِ بَرَا سَتِ كَرْدُونِ وَدَر بَعْضِ شَخْصِ بَجَايِ عَادِيَةِ الْخَيْسِ عَادِيَةِ الْأُمُورِ بَغِيْنِ شُجْعَانِيْ
وَالْعَادِيَةِ سَحَابَةٍ مُنَا صَبَا حَامِيْفَرَا يَدِ بَرْكَزِيْدَه اِيْمُ اِنْ خَلَايِقِ مِهْ اَنْ وَرَشَتُهُ اِيْشَانِيْمِ

وَرِضْوَانُهُ فِي جَنَّةٍ وَنَعِيمٍ	الْبَيْدُ ثَوَابَ اللَّهِ لَا شَيْءَ غَيْرَهُ
وَقَامَتْ عَلَى سَاقٍ بَعِيرٌ مُلَبِّسٌ	وَكُنْتُ أَمْرًا أَسْمُوذًا الْحَرْبُ شَمُوتٌ

تا که ای خدو در عید بکسر را مرد هر اسان و ابلا رکاز زار سخت کردن و مرضا خوشنود
و رضوان خوشنودی و خازن بهشت و قوله تعالی یَوْمَ یُکْشَفُ عَنْ سَاقٍ اِی عَنْ سَاقٍ
کما یقال قامت الحرب علی ساق و الامة نرا دار طامت شدن میفر ما بد آمی فاطمه
و اگر شمیر را نه نکو سیده چه نیستیم من مرد هر اسان و نه ناکس ای فاطمه بحقیقت بنده
سخت کردم در یاری کردن احمد خوشنودی پروردگار یک بهندگان مهربانست بخود
پاداش خدا نیست هیچ چیز غیر آن خوشنودی آورد در بهشت و نعمت و بهشت من مرد که
بمنده شوم چون حرب دامن در زند و بایستد بر سختی بی فعلی که نرا دار طامت باشد

تا در تن زار من بود قوت روح	پیوسته کنم دشمن دین را و مجروح
خواهم که مانند بجهان یک کار	گو یا که خدا داد مرا منتر بفرم

أَحْمَتُ ابْنِ عَبْدِ الدَّارِ حَتَّى ضَرَبَتْهُ	بِذِي رَوْقٍ يَغْرِى الْعِظَامَ صَمِيمٍ
فَعَادَ رُتَهُ بِالْقَاعِ فَأَرْقَضَ جَمْعَهُ	عَبَادِيدُ مِنْ ذِي قَانِطٍ وَكَلِيمٍ
وَسَيَفِي بِكَفِّي كَالشَّهَابِ أَهْوَهُ	أَحْزَبُهُ مِنْ عَابِقٍ وَصَمِيمٍ
فَمَا زِلْتُ حَتَّى أَفْضَ رَبِّي جَمْعُهُمْ	وَأَشْفَيْتُ مِنْهُمْ صَدْرَ كُلِّ حَلِيمٍ

مرا د از ابن عبد الدار طلح بن ابی طلحه بن عبد العزی که نسب او منتهی است بعد الدار
بصی بن کلاب و صم ای مضاد و رفاض بر آگنده شدن و العبادید البقیق من الناس
الذاهبون فی کل واحد و لا واحد لها و هر جنبانیدن از اول و الصمیم لعظم الذی هو
قوام العضو و نفی بر آگنده ساختن و استغاثا و اودن میفر ما بد آگنده که من تر

سیر در شان و عارث بن صمته انصاری مدح او کمال محبت و وفاداری

کأن وفياً إذا ذكركه في ليلة لا يأتها إلا بمنجي سرته	لا تترك الخارث بن صمته نظراً في سحره أبداً وصاح وحبوب حمة
---	---

کابذ من بایته وکلیته

عارث از انصار بود و پیغمبر صلی الله علیه و سلم نوراً در احد بهار می زیستاد و در
بازمی آمد و مرتضی این بجز خود و وصیه کعبه عاصد پدر او و دانشی گوید چاره و کس
روایت از پیغمبر بماندند گفت از مهاجرین ابو بکر و عقیل الرحمن و عقیل و سعد و
و زبیر و ابو عبیده و هبنت از انصار کتاب بن مندر و ابو دهانه و عامر بن ثابت
و عارث بن صمته و سهل بن حنیف و اسید بن حصیر و سعد بن معاذ و همه بیابان
و لیلته لیلای امی شدید الظلمه و ادلهام سخت تاریک شدن شب میوه یابید نیست
بدستی که عارث پسر صمته هست و فادار و با خداوند عهد هست و او در دور پناه
غنا که کنده در شب تاریک سخت تاریک در میان نیزه شمشیر و بسیار میجوید
رسول خدا در آن شب آنجا نیست هیچ چاره از بلا فرود آید

جمعیکه براه حق میارایانند روزیکه سفر کنند زین کهنه رباط	بس تجربه کردیم و فادار اند از غایت تجربه سبکبار اند
--	--

مبایات بشاعت و افعال ستوده در وقتی که از احد مرتجعت

أَفَاطِمُ هَآكَ الشَّيْفَ غَيْرَ ذَمِيمٍ أَفَاطِمُ قَدْ أَجَلَيْتُ فِي مَنْصَرٍ أَحْمَدٍ	فَلَسْتُ بِرَعْدِيدٍ وَلَا بِلَيْمٍ وَمَرْضَاةٍ رَبِّ بِالْعِبَادِ حَسِيمٍ
---	---

مِنَ الْخَوْفِ وَالرَّجَاءِ وَالْعَمَلِ لَا فِكْرَ فِيهِ لِأَنَّهُ إِنَّمَا يَكُونُ فِيمَا مَضَى -

رحبر غطریف بن چشم و اظهار شجاعت و ثبات قدم

اتی غطریف نعم و ابن چشم	نازل الموت اذ الموت چشم
انا صافی الشفرة محمود النسم	وفی الوغا اول لیث مقتحم
انبت لحاک الله الیث قِطَم	جشور بجای ایستادن از اول

و شفرة بفتح کارد بزرگ و در جل قِطَم بالکسر ای شمشیر بصله

جواب او بعبارات فصیح و اشارات بلیغ

أَنَا عَلَى الْمَرْجَى دُونَ الْعَلَمِ	مَرَّتَيْنِ لِلْحَيْنِ مَوْفٍ بِالذَّمِ
أَنْصُرُ خَيْرَ النَّاسِ حِجْدًا وَ كَوْمًا	بَنِي صِدْقٍ رَاحِمًا وَقَدْ عَلِمَ
أَنَا سَأَشْفِي صَدْرَهُ وَ أَنْتَقِمُ	فَهُوَ يَدِينُ اللَّهَ وَ الْحَقَّ مُعْتَقِمُ
فَأَنْتَبْتُ لِحَاكِ اللَّهِ يَا شَرَّ قَدَمِ	فَسَوْفَ تَلْقَى حَرَنًا وَ تَضْطَرُّمُ

تَحَلُّ فِيهَا أَنْتُمْ تَهْوِي كَالْحِمَمِ

العلم الاثر الذي يعلم به الشيء كعلم الطريق و علم الجيش و ارتحاً بكر و سدن و التميز
بالفتح الهلاك و انتقام كینه كشیدن و انتصام جنگ در زدن و رحل قدم كبر الدال
ای رفیق و قطرام زبان زدن آتش و هم بضم انگشت میفرماید من علیم میداد
تر و علم لشکر بگرد و گیرنده مرطاك و فاكشده بعد از یاری میکنیم بهتر مردم را بزرگی
و کرم پیغمبر استی بختناینده و بحقیقت دانند که من زود شفا میدهم سینه او را و کینه می
کین او بدین خدا و سخن حق خبک در زنده است پس بایست نفرین کنایه خدا ای پدر
پیش آینه پس زود بینی گرمی آتشی که زبان زنده فرو آئی تو دوران آتش پس فدای من گشت

عبداللہ را تا نزد ام اوربا بششیر خداوند آب کمی برد استخوانهار گذارنده
پس گند شتم اورا بر زمین نامون پس پراگنده شد گرد و او گرد و از خداوندان ناسید
و جراحت رسیده و شمشیر من به پیچہ من چون شعله آتش می جینانیدم از امی بریم
آن از دوش و استخوان که توام عضو بود پس ہمیشہ بودم تا پراگنده گرد پروردگار کر
گرد و بنا و انیشا را و شفا و عدم از ایشان سینہ ہر برداری را شعر

تا من سر خضم را وقتن برکنم	اورا به بیابان عدم افکنم
میوند به جا طمان خواهم کردن	اگر نیز جدا کند بد از بدم

حکایت مرویت کہ چون مرتضیٰ این ابیات فرمود مصطفیٰ صلعم با فاطمہ گفت
خَذِيهِ يَا فَاطِمَةُ فَقَدْ دَيَّ بِعَلِيٍّ مَآ عَلِيٍّ وَقَدْ قَتَلَ اللَّهُ صَنَادِيكَ قَدِشِ
بِكَ يَه وَزَيْدُ بْنُ وَهَبٍ اَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَوَيْتَ كُنْدَ اِنَّ هَزَمَ النَّاسُ
يَوْمَ الْاَحَدِ الْاَعْلَى وَحْدَهُ فَقُلْتُ اِنَّ ثُبُوتَ عَلِيٍّ فِي ذَلِكَ الْمَقَامِ لَعَجَبٌ
قَالَ اِنْ تَعْجَبْتَ مِنْهُ فَقَدْ تَعْجَبْتَ الْمَلَائِكَةُ اَمَا عَلِمْتَ اَنَّ جَبْرِيلَ قَالَ

فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَهُوَ يَرْجِعُ اِلَى السَّمَاءِ لَا سَيْفَ اِلَّا ذُو الْفَقَارِ وَلَا فَتَى اِلَّا عَلِيٌّ
وَعَكْرَمَةُ اَزْ مَرْتَضَى رَوَيْتَ كُنْدَ كَجَوْنِ دُرٍّ اَحَدٍ مَدْفُوعٍ وَمَنْعُ كُفَّارِ قِيَامِ نَمُودِ مَصْطَفَى صَلَّعْمُ
فَرَمُودُ اَمَا تَسْمَعُ مَدِيحَكَ فِي السَّمَاءِ اِنَّ مَلَكًا اسْمُهُ رِضْوَانٌ يَبْدُو سَيْفَ
اِلَّا ذُو الْفَقَارِ وَلَا فَتَى اِلَّا عَلِيٌّ دُرٍّ وَرَيْنُ رُوِي حَضَرَتْ مَصْطَفَى صَلَّعْمُ اَزْ عَالَمِ
مَخَاطِبِ شَدِيدِ نَادٍ عَلِيًّا مَظْهَرِ الْعَجَائِبِ تَجِدُهُ عَوْنًا لَكَ فِي النَّوَائِبِ كُلِّ هَمٍّ
وَعَمٍّ سَيَجْلِي بَوْلَا يَتَكَ يَا عَلِيُّ يَا عَلِيُّ وَقَالَ بَعْضُهُم اَلْهَمَّ عَبَاسَةَ
عَنْ الْعَمَلِ فِي مَكْرُوهِ نَجَافِ الْاِنْسَانِ حُدُوثُهُ وَيَرْجُو فَوَاتَهُ فَيَكُونُ مُرَكَّبًا

تجلی هوید کردن و قتال میان و تمام ابرو مقدم فرایشش شونده میفرماید محمد
در میان ماست گویا چنین اوقات است که بویدا شده از میان ابروهای کفنه
دین خود پیغمبر خود است و پیکار کننده هر یک گوینده فرایشش شوند است گویا این
و این و قبیلها همه ایشان نیست در ایشان کسی که بایستد بجای من شجر

ای از تو سپاه اهل مغنی فرود	در حرب چون شیر می درازد
ارصاف کمال در توجیع است	مکس نیست که بر جا تو باشد مرو

رخزداود بن قابوس بکری در خیمه و در و دل و از شجاعت و جرأه با حید

يَا أَيُّهَا الْجَاهِلُ بِاللَّزْعَمِ	مَاذَا تُرِيدُ مِنْ فَتَى عَثَمِ
أَوْعِ مَفْضَالَ هُصُورِ هَيْصَمِ	مَاذَا تُرِي بِيَا زِلِ مَعْصَمِ
وَقَاتِلِ الْقَرْنَ الْجَرِيَّ الْمُقَدَّمِ	وَاللَّهِ لَا أَسْلَمُ حَتَّى تُنْجِمَ

ترغم خشم گرفت و آروع انگه جمال او مردم را خوش آید و تیز فهم و هصور شیر شکننده صید
دبسم شیر و مرد قوی و بزل البعیر بیزل بزولا قطر نایه امی الشق فهو بازل و دولا
فی السنة التاسعة و ربما نزل فی السنة اثنا عشر و عتصام جنگ در زدن

جواب او با حسن کلام و ابدین نظم

أَنْتَ لِحَاكِ اللَّهِ إِنْ لَمْ تُسَلِّمْ	لَوْ قَعَّ سَيْفٌ عَجْرَ فِیْ خِصْرِ
يَحْمِلُهُ مَنِيَّ بَنَانِ الْمِعْصَمِ	أَحْمِي بِهِ كَتَائِبِي وَ أَحْتَبِي
لَمَّا بِي دَسَاتِ الْجَرِّ الْمَكْرَمِ	قَدْ جَدْتُ لِلَّهِ بِالْحَمِي مَوْجِي

وقع چنانک زدن و تجارت الله بهر و عجار یف حوا و نه و الخضم کثیر الماء بنان سراسر
و احتما بر نیز کردن و مراد از مجرم کرم حرا سود و در بعضی نسخ بجای خضم مخضم

امروز که آسمان بکامست مرا	خورشید بجای دل غلامست مرا
در حال خمد و بجزیمت دشمن	گر فاش بگویم که چنانست مرا

خطاب مبنی بر اظهار حق بعروین عبدالودود رخسار و خند

يَا عَمْرُو قَدْ لَاقَيْتَ فَارِسَ بُحَّةٍ	عِنْدَ الْإِلْقَاءِ مَعَاوِدَ الْأَقْدَامِ
مِنْ آلِ هَاشِمٍ مِنْ سَنَاءٍ بَاهِرٍ	وَمَهْدٍ بَيْنَ مُتَوَجِّحِينَ كِرَامِ
يَدْعُو إِلَى دِينِ الْإِبْلِهِ بِنَصْرِهِ	وَإِلَى الْهُدَى وَشَايِعِ الْإِسْلَامِ
بِمَهْدٍ عَصَبِ دَقِيقٍ حَدِّهِ	ذِي دَوَقٍ يَمِي الْفِقَا سَحَابِ

الیهیم بالغتم الفارس الذی لیدری من این یوتی من شدة باسه و یقال ایضا للبحیر
بشبهه ومنه قولهم فلان فارس مجته و المعاوذة الرجوع الی اللام الاول یقال الشجاع
معاوذة و اقدام یعنی همزه اکسرای معاوذة فی الاقدام و بجره بجره ای غلب و متوج
تاج بر سر کس نهادن میفرماید ای محقیقت رسیدی بسوار لشکری نزدیکارزار
که بازگردنده است بحرب قدما و اوزال هاشم از بلندی غالب پاکیرکان تاجداران
بزرگان میخوانند بدین معبود و یار کردن او و براه راست و راهای مسلمانان بشمشیر نهدی
که باریکتر است تیرنای آن خداوند آب که می برد مهره نیست راشمشیری بر آن شعر

تا چند باین صلاات باشی	وز کرده خویش در خجالت باشی
گر منکر ارباب عدالت باشی	تا آخر عمر در ملالت باشی

وَمُحَمَّدٌ فِينَا كَأَنَّ جَبِيْفَهُ	شَمْسٌ تَجَلَّتْ مِنْ خِلَالِ عِمَامِهِ
وَاللَّهُ نَاصِرُ دِينِهِ وَنَبِيِّهِ	وَمَعِينُ كُلِّ مُوَجِّدٍ مُقْدَمِهِ
شَهِدَتْ قُرَيْشٌ وَالْقَبَائِلُ كُلُّهَا	أَنْ لَيْسَ فِيهَا مَنْ يَقُومُ مَقَامِي

مرا و از هاشم اولاد او و مثل این بسیار است و در تفسیر بحسب پدر و مادر هر چه باشد
 چه پدرش ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم است و مادرش فاطمه بنت اسد بن هاشم
 و قسمت الشیء قصبا اذ اکثر حصته بین و اعصوب القوم جمعو و تقع گرد و متقدم
 بفتح جمع مقدم مثل مفتاح و میفرماید من علیم زاده است مراقبید هاشم
 شیر حربا مردان را نماند جمع شوند و در گرد آن مردم پیش آید هر که پیش برسد
 با و مرگے ناگاه آید شعردر باب نسبت کسی صدیک من +

باشد همه روز شیر گردون سگ من + در علم و عمل جورا من شد + بر خاک نماند بخانا و کون

خطاب زبیر بن العوام در حرب جبل و نخی اواز شتاب و عجل

لَا تَعْجَلَنَّ وَاسْمَعَنَّ كَلَامِي	إِنِّي وَرَبِّ الدَّلَاجِ الْقِيَامِي
إِذَا الْمَنَاءُ أَقْبَلَتْ خِيَامِي	حَلَّتْ حَلَّ الْأَسَدِ الْفَتْرِي
بَبَا تَرُمُو لِي حَسَام	عَوْدَ قَطَعَ اللَّحْمِ وَالْعِندَامِي

صایم جمع صایم و الخیمه بیت بنیه العرب من عید ان الشجر و حل حله کردن از تانی
 و تایل نیز کردن و تقوید خو کردن میفرماید شتاب و بشو سخن مرا بدیستی کن
 بحق پروردگار رکوع کنندگان روزه دار که چون مرگبار و آورند بنجیها و من حله کنم مگر
 شیر قوی بشیر برنده نیز کرده نیز که خر کرده بریدن گوشت و استخوانهاش

در گفتن خود شتاب که تانگی	در کینه با عتاب کردن تانگی
بر هب جنا سوار بودن تانچند	خود را ز خند تباب کردن تانگی

خطاب مجاویه بن ابی سفیان در وقت بغی و طغیان

أَمَّا وَاللَّهِ إِنَّ الظَّلْمَ شَوْمٌ	وَمَا ذَاكَ الْمُسْمَى هُوَ الظُّلْمُ
---	---------------------------------------

بسم مسوره و فار و ذال معجمین بمغه شمشر قالم و نام با
 میفر ماید بایت نفرین کنا د ترا خدا اگر مسلمان نمیشد
 بسیار آب که بر میدارد آنرا سر انگشت از سر دست بر
 خود راومی برهنیم بد رشتی که من بقی پرورگار سنگ گر
 برای خدا بگوشت خود و خون خود شعر ای خصم که شد
 روز پنج بار یک دلت + هر چند که شد نور بدیت تابان +

دیگر خطاب به یهود خیر و تقویٰ بدید به تیغ ظا

هَذَا لَكُمْ مِنَ الْعَلَامِ الْهَاشِمِيَّ	مِنْ خَرِبِ
ضَرْبٍ يَقُودُ شَعْرَ الْجَحَاجِمِ	بِصَادِمٍ آ
أَحْمِي بِهِ كَتَائِبَ الْقِمَاقِمِ	عِنْدَ حَجَالِ

الکته بالضم القلنوه المدوره و قماقم بضم بسیار خیر و
 تقدم قدای تقدم میفر ماید این شمشر برای شماست
 برستی و زیر پا بکلا مهابا گردونی که میکشد گاهها بر ران
 نگاه میدارم بان لشکر ما پیغمبر بسیار خیر را نزد جولان

تیمم که برای موشکافی باشد	از جنس که در
اگر خصم یکی باشد و گردن هزار	در کشتن ایر

ریز در وقت کشتن صحیح خیری و در فردن

أَنَا عَلَىٰ وَلَدَتْنِي هَاشِمٌ	لَيْتَ حُرُودِ
مُعَصَّو مَسَبِّ فِي نَقْعِهَا مَقَادِمٌ	مَنْ يَلْقَانِي

دیگر

جاودانه در سرای مرگ است بسا بحقیقت محبت مانند تو آنچه میجوئی در حب نیست و در دایره
از تو مرگها بیدار شو برای مرگ ای خواب کننده غافل شدی از خدا تو فانی میشوی در بیداری
چیزی از دنیا که همیشه باشد بمیری فردا و تو روشن چشم باشی از سخنهای در دوریا که شنیده باشی

و ایستد بنان آب خوی بودن

تا چند چنین خواب خواهی بود

شک نیست که در عذاب خواهی بود

فردا که حجاب از میان بردارند

خطاب عتاب نیز معاویه و منافق در تبنایب عالم

وَحَمْرَةَ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ عَمِّي

مُحَمَّدُ النَّبِيُّ أَخِي وَصَهْرِي

يُطِيرُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ ابْنُ أُمِّي

وَجَعْفَرُ الَّذِي يَضْحَى وَيُمْسِي

مَشُوبٌ لِحُمَا يَدَيْهِ وَلِحَمِي

وَبِنْتُ مُحَمَّدٍ سَكْنَى وَعِيسِي

فَمَنْ مِنْكُمْ لَهُ سَهْمٌ كَسَهْمِي

وَسَبْطًا أَحَدٌ وَلَدَايَ هِنَا

سکن دلارام و عدول از اخی با بن اُمّی بر استعار است بآنکه جعفر از جانب مادر پدرند

مرتضی بوده چه اوت ایشان از جانب پدر معروف و مشهور است میفرماید محمد بن جعفر

برادر من پدر زن من است و حمزه بن شهیدان برادر پدر من است و جعفر که جانشین من است

و شبانگاه میکند کمی پرد با فرشتگان پدر مادر من است و دختر محمد دلارام و زن من است

آمینچه است گوشت او بخون من و گوشت من و گوشت احمده و فرزند من انداز او گوشت

از شما که باشد ما و رنجسته چون بخی من شهر در فضل حسب کسی نباشد چون من

ما ز روی منت چشم گردون روشن برنگد که من بفضل خود نمی گویم که خواهم و گوشت گوشت دشمن

غَلَامًا مَا بَلَغَتْ أَوَانُ حُلْمِي

سَبَقْتُكُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ طَلَا

رَسُولُ اللَّهِ يُوقِرُ غَدِيرَ خُمٍّ

وَ أَوْجَبَ لِي وَلَايَةً عَلَيْكُمْ

إِلَى الدِّينِ يَوْمَ الدِّينِ مَضَى	وَعِنْدَ اللَّهِ يَجْتَمِعُ الْخُصُومُ
سَتَعْلَمُ فِي الْحِسَابِ إِذَ الْقَيْنَا	عَدَا عِنْدَ الْمَلِكِ مِنَ الْغُشُومِ
مَسْتَنْقَطِعُ الذِّادَةِ عَنْ أَنَا سِ	مِنَ الدُّنْيَا وَبِنَقِطْعِ الْهُمُومِ

الشوم نقیض الیمین و الدین الجزاء و المكافات و تخفیم خصومت کننده و خصوم جمع او
میفرماید حق خدا بد رستی که ستم کردن شوم است و همیشه بد کننده اوست تنگوار
بخزاده نده در روز جزا بگذری و نزد جمع شوند خصمان زود بدانی در روز شمار چون
بهم رسیدم فردا زود باد شاه مطلق که کبیت ستم کننده زود بریده شود غره از مردم آرد
و بریده شود غمها شعرا فردا که زهم جدا شود پاک و پلید + آید ببیان
زخیر و شرف شنید + معلوم شود که کبیت بد بخت و سعید + مضموم شود که کبیت نادان و شید

لَا مَرَّ مَا تَصَرَّفَتْ اللَّيَالِي	لَا مَرَّ مَا تَحَدَّثَتْ النُّجُومُ
سَلِ الْأَيَّامَ عَنْ أُمِّ تَقْصَّتْ	سَتَحْيِرُكَ الْمَعَالِمُ وَالرُّسُومُ
تَرُومُ الْخُلْدَ فِي دَائِرِ الْمَنَايَا	فَكَمْ قَدْ سَا مِثْلَكَ مَا تَرُومُ
تَنَامُ وَلَمْ تَعَمْ عَنْكَ الْمَنَايَا	تَذَبُّهُ لِلْمَنِيَّةِ يَا نَوْمُ
لَهَوَتْ عَنِ الْقَنَائِدِ وَأَنْتَ تُفْنِي	فَمَا شَيْءٌ مِنَ الدُّنْيَا يَدُومُ
تَمُوتُ عَدَا وَأَنْتَ قَدِيرٌ عَيْنِ	مِنَ الْعُضَلَاتِ فِي فَجِّ لَعُومُ

تا برای تفخیم و انصاف بازگشتن و کارها و تحریک چندین و تقصی سپری شدن و تنبه
بیدار شدن و اللهو الاعراض و العضلة بالطمع الداهية و الجور و االاعوم الشبا حته
ترجمه برای کاری بزرگ باز گردند شبها برای کاری بزرگ جنبه ستارها سپرس روزگار
از گروهی چند که سپری شدند تا زود خبر و حد تراشها را به و نشانها سر آیمجوی

جاودانه در سرای مرگها پس بسا بحقیقت محبت مانند لواطی میجویی خرب بینا و غافل
از تو مرگها بیدار شو برای مرگ ای خواب کننده غافل شدی از خدا و تو فانی مینویسی
چیزی از دنیا که همیشه باشد بهمیری فردا و تو روشن چشم باشی از خنجرها در دریا که کشنده کنی

و ایستد بنان آب خوابی بودن

تا چند چنین خواب خوابی بودن

شک نیست که در عذاب خوابی بود

فردا که حجاب از میان بردارند

خطاب عتاب میز معاویه و مخاضرت مناقب عالی

وَحَمْرَةُ سَيِّدِ السُّلَاطِمِ عَمِّي
يُطِيرُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ ابْنُ أُخْتِي
مَشُوبٌ لِحُمَاهَا يَدَيَّيْ وَلِحُجِّي
فَمَنْ مِنْكُمْ لَهُ سَهْمٌ كَسَهْمِي

مُحَمَّدُ النَّبِيُّ أَخِي وَصِهْرِي
وَجَعْفَرُ الَّذِي يَضْحَى وَيُمْسِي
وَبِنْتُ مُحَمَّدٍ سَكْنَى وَعَوْسِي
وَسَبْطُ أَحْمَدَ وَلَدَايَ مِنْهَا

سکن دلارام و عدول از اخای باین اتمی بر است اشعار است بآنکه جعفر از جانب مادر تبارز
مرتضی بوده چه اخوت ایشان از جانب پدر معروف و مشهور است میفرماید محمد بن ابی طالب
بر او من پدر زن من هست و حمزه همة شهیدان برادر پدر من هست و جعفر که جانش میکند
و شبانگاه میکند که می پرد با فرشتگان پسر مادر من هست و دختر محمد دلارام وزن منست
آمیخته است گوشت او بخون من و گوشت من و دوزبیه احمد دو فرزند من اند از او پس است
از شما که باشد مرا و را بخش چون بخش من شعر در فضل و حسب کسی نباشد چون من
مادر وی منست چشم گردون روشن و هرگز که من فضل خود میگویم بگر خواهد و گویا گوشت باشد دشمن

عَلَامًا مَا بَلَغْتُ آوَانَ حُلِيِّ
رَسُولُ اللَّهِ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ

سَبَقْتُكُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ طَلًّا
وَ أَوْجَبَ لِي وَلَايَتَهُ عَلَيْكُمْ

وَعِنْدَ اللَّهِ يَجْتَمِعُ الْخُصُومُ	إِلَى الدِّينِ يَوْمَ الدِّينِ يَمْضِي
عَدَا عِنْدَ الْمَلِكِ مِنَ الْغُشُومِ	سَتَعْلَمُ فِي الْحِسَابِ إِذَ الْقَيْنَا
مِنَ الدُّنْيَا وَيَنْقُطُ الْحُمُومُ	سَتَنْقَطُ الذِّاذَةُ عَنْ أَنَا سِ

الشوم نقیض الیمین والدین الجزاء والمکافات وخصم خصومت کننده وخصوم جمع او
میفرماید بحق خدا بد رستی که ستم کردن شوم است و بهمت بد کننده اوست تمکار
بخز او بنده در روز جزا بگذری و نزد جمع شوند خصمان زود بدانی در روز شمار چون
بهم رسیدم فردا زود باد شاه مطلق که گیت ستم کننده زود بریده شود و زود از مردم از دنیا
و بریده شود و غما شعرا فردا که زهم جدا شود پاک و پلید + آید بهمان
زخیر و شرگفت شنید + معلوم شود که گیت بد بخت و سعید + مفهوم شود که گیت نادان و رشید

لَا مَرَّ مَا تَصَرَّفْتَ اللَّيَالِي	لَا مَرَّ مَا تَحَدَّكَ النُّجُومُ
سَلِّ الْأَيَّامَ عَنْ أُمِّ تَقْصَتِ	سُتْخِيرُكَ الْمَعَالِمُ وَالرُّسُومُ
تَرَوْمُ الْخُلْدَ فِي دَائِرِ الْمَنَايَا	فَكَمْ قَدَسًا مِثْلُكَ مَا تَرَوْمُ
تَنَامُ وَلَمْ تَنَمْ عَنْكَ الْمَنَايَا	تَنْبَهُ لِلنَّبِيَّةِ يَا نُورُ مَرَّ
لَهَوْتَ عَنِ الْفَنَاءِ وَأَنْتَ لَقِينِ	فَمَا شَيْءٌ مِنَ الدُّنْيَا يَدُومُ
تَمُوتُ عَدَا وَأَنْتَ قَدِيرٌ عَيْنِ	مِنَ الْعُضَلَاتِ فِي سَجِّ لَعُومُ

تا برای تعظیم و انصراف بازگشتن در کارها و تحرك جنیدین و تقصی سپری شدن و تنبه
بیدار شدن و اللهو الاعراض و العضلة بالضم الداهية و تجو دریا و اعموم الشباحة
ترجمه برای کاری بزرگ باز گرد و شبها بر آکاری بزرگ جنبه ستارها بر سر روزگار
از گردوی چند که سپری شدند تا زود خبر و حد ترا نشاها را به و نشاها سر میجوی

مِنَ الْبَيْنِ تَنْبُلُ بِجَالِ جَسَا وَتَمَّ نَسَابُ مُضَرَ أَتَقَمُّ مِنْ مُعْتَدٍ وَلَا مَعْتَدٍ فِي الْمَدِينَةِ سَنَوَاتٍ
 وَحُرْمَةُ الرَّجُلِ أَلَدٌ وَيُقَالُ قَدْ مَكَانَ كَذَا كَذَا وَهُوَ مَعَهُمُ مِنَ الْقَدَمِ جَعَلَ سِمَةً مَا دُونَ زَيْنِ
 وَغَنَاءَةٍ قَصْدُ كَرْدَنِ أَزْثَانِي وَتَعَرَّضَ لَشُكْرِ بَسِيرٍ مِيفَرٍ مَا يَدُ تَحْتَهُ صَبِيحَةً قَبِيلُهُ
 قَبِيلَةُ لَحْمٍ وَقَبِيلُهُ حَمِيرٌ وَقَبِيلُهُ نَجَجٌ رَأَى بِمِيرَاثٍ كَذَلِكَ أَتَقَمُّ قَبِيلُهُ نَجَجٌ ابْنُ زَيْنِ الْيَمَانِي مُنَادٍ
 وَكَذَا كَرْدَنُ قَبِيلِهِ جَدَامُ كَيْ قَبِيلُهُ نَجَجٌ وَكَيْ مَرْتَارُ أَجْرَادُ مَا وَفَدَا لَهُمْ هَكَذَا مَرَامُ أَزْثَانِ
 كَيْ بَانْدُ تَمَكَّا رَتَرِ آيَا نَمِي بِرَبِّهِ يَدُ أَزْثَادُ زَيْنِ مَا وَتَحْتَهُ نَجَجٌ بَيْتُ سَخَنَةٍ سَتُ بَحْثُ يَنْدُ
 أَزْثَادُ وَبَرْكَ دَاشْتُهُ سَتُ أَجْرَادُ مَا وَفَدَا قَوْمِي رَاكُشْشُ كَرْدَنُ دَرَكَا زَارِي تَانُ تَزْوَكَ
 دَرُ زَمَانٍ قَدِيمٌ وَغَالِبٌ أَدْوَجُ بَرْكَ أَدُ قَبِيلُهُ رَمِيحُهُ رَا قَصْدُ مُسْلِمُنْ مِنْ سَخَنٍ بَرَسْتِي كَيْ ائِيشَانِ
 اَهْلُ شَجَاعَتٍ وَتَحْتِي أَذْجُونُ بِنْدُ شُكْرِ بَسِيرٍ شُشُ جُونُ شُكْرِ مِنْ مِهْمِشْتُهُ بِنْدُ بَضِيرٍ
 أَفَرُوشْتُهُ أَهْلُ نَفْسِ آتَشِ حَرْبٍ هَكَذَا كَيْ كَيْ قَصْدُ دُشْمَانِ تَغِي كَشْتُهُ خُورْشِيدُ صِفَتِ رُؤْدُ نَجَجٍ
 حَكَائِتُ مُرْتَضَى رُوزِي دَرِ صِفَتِينَ عِلْمُ سِيَاهُ جُصَيْنِ بِنُ سُنْدُ رَاوُدُورُ بَايَا نَفْسُهُ
 أَزْثَانِ هِلَوَانِ رَمِيحُهُ وَصَدْرُ وَازْدَلِيهِ اَنْ نَجَجُ بِحَرْبِ فَرَسْتَاوُ وَجُصَيْنِ مُسْتَدِ اِبْرَهْمُ مُعَاوَةُ
 وَمُعَاوِيَةُ جَمْعِي أَزْ قَبِيلِ عَكٍّ وَلَحْمُ وَحَمِيرُ اِمْعَارُضِ ائِيشَانِ سَخَنَتُ وَتَحْتَهُ عَطِيمُ وَتَغِي شُدُ
 وَجُصَيْنِ وَاصْحَابُ اَوْ غَالِبُ شُدُ اِبْرَاهِيمُ مُعَاوِيَةُ رَسِيدُ وَتَحْتَهُ أَزْ قَبِيلُهُ جَدَامُ لَفْتِ
 وَحَكِيمُ يَا اَهْلُ الْكُوفَةِ اَمَا تَتَقَوْنَ اَللَّهُ فِي الْحَرَمِ وَتَحْتَهُ بَنُو عَجَلَمُ فَاقْصُرْ وَاقِعُ الْيَوْمِ عَدَاوَةُ مَقْتِي
 دَرِ اَنْ وَقْتِ اَيْنِ اَبَايَاتِ فَرْمُودِ مِصْرِ

بِأَسْيَافِنَا حَتَّى تَوَلَّى وَاجْجَمَا
 وَذَا كَلْعٍ يَدْعُو كَرِيْبًا وَانْعَمَا
 وَحَتَّى شَبَّ وَالِدَانِ عِيَّ مُعَاوِيَةُ

اَذَقْنَا ابْنَ هِنْدٍ طَعْمَنَا وَضَرَابَنَا
 وَوَلَّى يَنَادِي زَبْرِيْقَانُ بَنَ ظَالِمٍ
 وَعَفَّى وَنَعْمَا نَا وَبَشْرًا وَمَا لِكَا

لَنَا الرَّايَةُ السَّوَدَاءُ تَخْفِقُ ظِلْمَهَا فِيُورِدُهَا فِي الصَّفِّ حَتَّى يَزِيرَهَا نَرَاهُ إِذَا مَا كَانَ يَوْمُهُ كَرِيحَةً وَأَجَلَ صَبْرًا حِينَ يُدْعَى إِلَى الْوَعَا	إِذَا قِيلَ قَدِّمَهَا حُصَيْنٌ تَقَدَّمَا حَيَاضَ الْمَنَايَا يَقْطُلُ الْمَوْتَ وَالْذَّمَا أَبْنَى فِيهِ إِلَّا عِزَّةً وَتَكْرُمًا إِذَا كَانَ أَصْوَاتُ الرِّجَالِ تَغْغُمَا
--	--

حق و خفا آن خبیدن علم از اول و حصین بضم حاء و یفتح صاد ابوسان پس مندر از
قبیلہ ربیعہ و تقدیم در پیش شدن و صف صفت و از اره زیارت برودن و قطر حکا نیدن
از اول و اجلبت القیفه ای فعلتها جسیلا و تغنم سخن با پوید اگفتن میفرماید مرا است
علم سیاه که چنبد سایه آن چون گفته شود پیش دار آنرا ای حصین پیش آید پس در آواز
و صف تا زیارت برد آنرا جو ضها و مرگها که چکاند مرگ را خون بینی او را چون باشد روز
که منع کند و خود مگر غلبه را و بر رگی را و بگو کند صبر آن هنگام که خوانده شود بکار از چون باشد
آوازی مردان که بپست شود **شعر** هر کس که باین شجاعت علم است +
در سر که روزی بگشت بت قدیم + از هستی و نیستی مکن اندیشه + رند بپاد وجود شمایا عدم است

وَقَدْ صَبَرْتَ عَاكَ وَلَحْمٌ وَحَمِيرٌ وَنَادَتْ جُدَامٌ بِالْمَدْحِ وَبِحُكْمٍ أَمَا نَتَّقُونَ اللَّهَ فِي حُرْمَاتِنَا جَزَى اللَّهُ قَوْمًا قَاتَلُوا فِي لِقَائِهِمْ رَبِيعَةً أَعْنِيهِمْ أَهْلُ نَجْدَةٍ	لَمَدَحٍ حَتَّى أَوْرَثُواهَا تَنْدُمَا جَزَى اللَّهُ شَرًّا إِنَّمَا كَانَ أَظْلَمَا وَمَا قَدَّبَ الرَّحْمَنُ مِنَّا وَعَظْمَا لَدَبِي الْمَوْتَ قَدِّمًا أَعْرَ وَكَرَمَا وَبَأْسٍ إِذَا لَقُوا أَحَدِيصًا عَرَمَرَمَا
---	---

مات بن عدل بن ابو محمد و هو القوم فی الیم و اللحم بالباء المعجمة حی من الیم و منهم کات
مولد له رب فی الجبلین و هم آل عمرو بن مضر و تندم پیشمانی نمودن و جدام بضم جیم قبیلہ

رَبِّكَ يَرْجُو رَوْحِي فِيهِ

بِهَيْبَةٍ مِّنْهُ يَخْشَوْنَ رِجَالَهُ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وَيُؤْتُونَ رِجَالَهُ مِمَّا رَزَقَهُمْ

وگویند ذوالکلاع در زبان خلافت امیر المؤمنین عرازین بیدینه رفت و نه روزه هزار غلام
 همراه داشت. پیاپی هزار آنجا آرد کرد و عمر گفت باقی را آردا کن که ثلث بجاء ایشان بایم
 و ثلثی بشام نویسم و ثلثی باین روز دیگر همه را آرد کرد و هیچ نگفت و محصب بکر الصاد
 حجتی من الیمن و تیمم آنک کردن و نوب کسی کار دشوار رسیدن و جبهه سپهر میفرماید
 همچون دیدم بسیار که گفته میشدند بنیزه سواران آن سرخ چشمان بودند خون آلود و درو
 در حرب در آسمان و یا آن آبروی بود بر آ پوشانده آسمان پوشانیده بگرد سیاه و ندان کرد
 پسرند ذوالکلاع را و قبیله محصب را و قبیله کنده را و قبیله نخ و قبیله جدام آنک کردم همراه را
 ایشان چون بر سکاری سخت سپهر من نیزه و نمندش اندم که غبار حرب انگخته شد
 بر فرق محو و خاها پخته شد و چون چشم بخون دشمنان کردم سرخ دیدند چشم خود که خون نخته

و نَادَيْتُ فِيهِمْ دَعْوَةً فَاجَابَنِي	قَوَائِرُ سِ مِنْ هَمْدَانٍ غَيْرِ لِيَا مِ
قَوَائِرُ سِ مِنْ هَمْدَانٍ لَكَيْسُ الْغَزَلِ	عَدَاةُ الْوَعَامِ مِنْ يَشْكُرُ وَ شَبَا مِ
وَمِنْ أَرْحَبَ الشَّيْءِ الْمَطَاعِينَ لَقْنَا	وَرُحْمٍ وَأَحْيَاءَ السَّبِيْعِ وَ يَا مِ
وَمِنْ كُلِّ حَيٍّ قَدْ أَتَيْتَنِي قَوَائِرُ سِ	ذُؤُا نَجْدَاتٍ فِي اللَّقَاءِ كَوَا مِ
بِكُلِّ دُؤْبِيٍّ وَ عَضِبَ تَخَالُهُ	إِذَا اخْتَلَفَ الْأَقْوَامُ شَعَلَ خَرَامِ
يَقُوْدُهُمْ حَامِي الْحَقِيقَةِ مِنْهُمْ	سَعِيدُ بْنُ قَائِسٍ وَ الْكَرِيمُ نَحَامِ
تَخَاضُوا لَهَا وَ اصْطَلَوْا بِشَرَاهَا	وَمَا كُنْتُ الْوَلَدِي الْهَيْجَا كَتَبَ مُدَامِ

الْغَزَلِ النَّوْىَ لَا سِلَاحَ مَعَهُ وَ قَوْمُ غَزَلٍ وَ غَزَلٌ بِالْشَّيْءِ وَ يَشْكُرُ بَعْضُ كَافٍ وَ شَبَا بِكَمْ شَرِيحٍ
 و ارحب بنجار ممله و برهم بضم را و ممله و سبغ بفتح سین ممله و یام قابل همدان و مطاعین
 جمع مطعان و دؤبئی بضم را و نیزه بنوب بزنی ردینه نام و شعلی آتش افزودن و خرام

وَمُرْتَضَىٰ بِأَقْبَالِ هَذَا نَكْتِ انْتَمَدَسَعِي وَدَحِي وَرِنَانِي وَجَنَّتِي وَاللَّهُ لَوْ كَانَتْ
 الْجَنَّةُ فِي يَدَيَّ لَا دَخَلْتُكُمْ أَبَاحَا خَاصَّةً يَا مَعَنَ هَذَا تَبَسَّابِ نَشَارُ مَرْدُودِ
 وَأَمَّا غَزَالِي دَرِاحِي كُوَيْدِ عَلَيَّ أَكْثَرَةُ طَلَاقُ لُقُتْنِ أَمَامِ حَسَنِ طُولِ بُدُورِ بِرْمَنْبَرِ مِيكَتِ
 إِنَّ حَسَنًا بَطْلَانِي فَلَا تَنْكُحُوهُ مَرْدِي أَزْقِيلُهُ هَذَا بِرَفَاسْتِ وَكُفْتُ وَاللَّهُ أَيُّ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ مَا دَخَرْتُ بَاوَدْهِمِمْ أَنْفَكَرَ كَرَادَةُ أَوْ بَاشَدُ أَوْ خَوَابِدْ كَهْدَارْدُ كَرَجَوَاهُ كَرَبَارْدُ
 وَعَلَى رَاخُوشِ آدَمِ دَبِيتِ أَخِيرَانِ قَطْعُهُ خَوَانْدِ مَسْمُومِ

احکایت قتل کی از مفسدین اظهر شرف خود بحسب دین

صَرَبْتُ بِالسَّيْفِ وَسَطَ الْهَامَةِ	يَسْفَرَةُ صَارِمَةٍ هَذَا مَه
فَبَسَّكْتُ مِنْ جِسْمِهِ عِظَامَهُ	وَبَيَّنْتُ مِنْ أَيْفِهِ ارْغَامَهُ
أَنَا عَالِيٌّ صَاحِبُ الصَّمَامَةِ	وَصَاحِبُ الْخَوْضِ لَدَى الْقِيَمَةِ
أَخَوْنِي اللَّهُ ذِي الْعَلَامَةِ	قَدْ قَالَ إِذْ عَمَّمَنِي الْعِمَامَةُ
أَنْتَ أَحِبِّي وَمَعْدِنُ الْكَرَامَةِ	وَمَنْ لَهُ مِنْ بَعْدِي الْأَمَامَةُ

شَفَرَةُ تِيزِي كَارُودْ شَمِيرِ وَغَيْرِ آن وَبَدَمُ بَرِيدِنِ وَتَبَسَّكُ بَسِيَارُ بَرِيدِنِ وَارْغَامُ نَجَالِ
 وَالصَّمَامَةُ السَّيْفُ الْقَاطِعُ الَّذِي لَا يَنْفَتْنِي وَمَرَادُ ارْخَوْضِ حَوْضِ كَوْشَرُودِ اَوَارِ عِلَامَتِ
 مَهْرُ نَبُوتِ كَبْرُودْ شِ حَضْرَتِ رَسَالَتِ صَلَاحُ بُودِ وَتَسْفَرَةُ بَنِ ذِي زِيَانِ بَادْشَاهِ حَبِيبَةِ
 بَاعِبَةُ الْمَطْلَبِ كُفْتُ بُودِ نَقْشِ إِذَا دَلَّيْتُ بِهَا مَهْمَةً + عَلَامُ لَهُ عِلَامَةُ + بَيَّنْتُ لَقَبَهُ شَامَةَ
 كَانَتْ لَهُ الْأَمَامَةُ + وَلَكُمْ بِهِ الرِّغَامَةُ + إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ + وَتَقَمُّ عَمَامَتُهُ بِرَسْمِ نَقْشِ
 وَتَقَمُّ الرَّجُلُ سَوْدَانِ الْعَالِمِ تَجَانِ الْعَرَبِ كَمَا قِيلَ فِي الْعَجْمِ تَوَجُّجِ وَدَوَجِ طَلَاقِ صَاحِبِ الْخَوْضِ
 بِرْمُرْتَضَى أَنَّهُ مُصْطَفَى صَلَاحُ بَادْ كُفْتُ إِنَّكَ فِي الْأَخِرَةِ عَلَى الْخَوْضِ خَلِيقَتِي وَدَرَفَاتِهِ سَابِعُهُ

مقام ابراهیم و سرانجام سر فرج و فرس کهام ای بطی میفرماید جزا داد و خدا همدان
 بهشت تاج بدستی که ایشان زهر را و دشمنان در هر روز خصوصت کردن هر همدان را
 خوبا و دینی کمی آراید ایشان را و نرمی چون برسند و خوبی سخن هرگاه که آئی ایشان را
 در سرای ایشان برای همان شدن شب گزاری نزد ایشان در رشک و طعام
 بدستی که همان بزرگان را چندان خنجر چنانچه از چندان است گوشه خانه کعبه نزد مقام ابراهیم
 مردم اند که دوست میدادند پیغامبر را و گروه او را شتاب کنند که بکارزارند و درگاه
 چون باشم من دربان برد و پشت گویم من همدان را در آیند بسلامت شعر

در کوی و فای که بلغزد قدش	بسیار به از وجود باشد عذر
هر کس که دم از هر زنده همچون صبح	سایه بفلک ز رو رفعت علمش

حکایت ابن اثم گوید عمرو بن حصین سکونی در حرب صفین از عقب مرتضی در آمد
 و میخواست که آنحضرت را بنیزه بزند و سعید بن قیس او را بقتل آورد و این ابیاب گفت

أَلَا بَلَغَ مُعَاوِيَةَ بْنَ صَخْرٍ	وَسَاحِمَ الْغَيْبِ مُنْكَسِفَةَ الظُّنُونِ
يَا نَا لَا نَزَالَ لَكُمْ عَدُوًّا	يَطُولِ الدَّهْرُ مَا شَمَعَ الْحَبَيْنِ
أَلَمْ تَرَانِ وَالِدَنَا عَلِيًّا	أَبُو حَسَنِ وَنَحْنُ لَهُ بَنُونَ
وَأَنَا لَا نُزِيدُ بِهِ سِوَاهُ	وَذَاكَ الرَّشْدُ وَالْحِظَّ السَّيِّئِ

و چون معاویه بنید جمعی کثیر از قبایل محصور و کنده و لخم و جذام همراه ذی الکلاع
 حمیری کرو و گفت اخرج و اقصه تحریک همدان خاصه و چون علی ایشان را بدید فرمود
 همه گفتند لبیک یا امیر المؤمنین فرمود علیکم بهذه الخیل فان معاویه قد قصد
 خاصه دون غیرکم پس سعید بن قیس با مردم همدان متوجه شد و خضم را بشکست

چو گروهی خوب رویان که افکند و شد زیر پیراهن شمع شقیق و عجب الله نشان بود و بعد
 و نه بهان و دو پسر با شمع خداوند بزرگو ریحاً و عروقه و ورشدیم بحقیقت بود سوگند پادشاه
 انگیزند شدی نیز با شمشیر با چون آمدند کردند و بهرین وجهه شدند می نیز با و لو
 سخن قوم زدن کا سبها پس با شمع جمعید برانی دین شد اوست به بند و شام
 سبب سعادت یابند و فردا که بر آن پدر حضرت حق به نصوص سعد عنان
 حکایت ابن عثیم گوید روزی مثنی در حصین رست بجا شمع بن عتب بن ابی قحطبه
 و او بسبب شجاعت خود و حمزه بن لک بهد آرا بخت پس لشکر معاویه آورد در میان
 و در به شهادت یافت و بعد از تحقیق بن نور عبداللہ عبدی رایت برد و او را کشته
 پس عتب بن شام برداشت و او نیم قتل شد پس ابو الطفیل بن عمر بن وائل که نانی پیش رفت
 و بسبب جراحت یافت و باز گشت پس عبداللہ بن بدیل بن ورتاخزاعی پیش رفت و حریف
 و آخر کشته شد و عمرو بن حنظل زاعی بمیدان رفت و این جای بیت انشاکرد

تحریک سلسله حرب در حصین و باز نمودن اتفاق ارباب دین دیگر

مَا عَلَيَّ وَأَنَا جَلَدٌ حَازِمٌ	وَفِي يَمِينِي ذُو غَدَارٍ صَارِمٌ
وَعَن يَمِينِي مَذْحِجُ الْقَمَاقِمِ	وَعَن يَسَارِي وَائِلُ الْخَضَارِمِ
الْقَلْبُ حَوْلِي مُضَرُّ الْجَحَاحِمِ	وَأَفْبَلَتْ هَمْدَانُ وَالْأَكَاكِرِمِ
وَالْأَزْدُ مِن بَعْدُنَا دَعَاؤُنَا	وَالْحَقُّ فِي النَّاسِ قَدِيمٌ دَائِمٌ

ابعلت حدث لثقل صاحب عن وجهه و تیار است چپ و وایل قید و موبایل بن قاسط
 ابن منبت بن اقصی بن عمی و الحضرم بالی و المعجزة و الله العظمة الکثیر العطاء و قلب بهان
 و جاجم العرب القبایل التي تجتمع البطون فیئب الیهاد و نعم میفرما بد حیت باز دانند

و در این باب از حضرت عروین عهده اوردند پیغمبر فرمود
 این که من این حدیث را به شما میگویم و بعد به عیال من نزد پدر دشت را بر سر او
 نهاده اند و من در میان شما میروم و از شما میگویم و از شما میگویم
 و در این باب از حضرت عروین عهده اوردند پیغمبر فرمود
 و در این باب از حضرت عروین عهده اوردند پیغمبر فرمود
 و در این باب از حضرت عروین عهده اوردند پیغمبر فرمود

در باب منافع امامت از تو	ای شیعیان سرور ایستاد تو
دیدیم هر قصه کرامت از تو	چون دیدم ما گشت بهر تو

گفته از مصراع اخیر تو هم نمی که حفاظت از حق است تعالی عنهم بغیر حق بوده اند چه فرق مایه
 است و خلافت در آخر افتاد سابعه زست را گوئیم مفید ازین عبارت مجرد ثبوت امامت
 مرضی را بعد از موت مصطفی صلی الله علیه و سلم خواهد متصل آن و خواه منقصل -

در شیه هشتم و یاران محبت آیین که شهادت یافتند در صفین

جَزَى اللَّهُ خَيْرَ عَصَبَةٍ أَيْ عَصَبَةٍ	حَسَانٌ وَجْهٍ صَرَعُوا حَوْلَ هَاشِمٍ
سَقِيقٌ رَعْبُ اللَّهِ مِنْهُمْ وَصَحِيدٌ	وَنَدِيمَانُ وَأَبْنَاهَا شِمٌ ذِي الْمَكَارِمِ
وَعُرْوَةُ الْأَنْبَاءِ فَقَدْ كَانَ فَارِسًا	أَفِي الْحَرْبِ هَاجَتِ بِالْقِتَادِ الصُّورِ
فَمَا اخْتَلَفَ الْأَبْطَالُ وَاسْتَبَدَّ الْقِتَا	وَكُنْ حَدِيثُ الْقَوْمِ ضَرْبُ الْحَاجِمِ

هشتم پیغمبر عقیقه بن ابی و فاضل مشهور بر قال و شقیق پسر تو عبدی و عبد الله پسر بدیل
 بن ورقاء خزاعی و بیت رابع بدل از مصراع سادس میفرماید خنجر آمد و خدا خیر کردی

و تر انداز بر دباری و نزدیکی انداز محشی و فرود موده تواند آتش به بی نام ترند ستارها
 م عبدان نعمتها اند بر تر کسی که بپاس بر دستگ ریزه را آزاد کرده قیدیه قیدانی نیست
 ینها و نه دمان پس باقی نشند قومی را بکینه و نه خونی نشتند کینه را نه در یافتند خونی نه
 یستاد از ایشان ایستاده در میان گروهی تا بر داریستی رایا دفع کند آنچه دایا بدش

هستند جماعتی بغایت مردود	کز خائنه ایشان نزود و گزود
هر چند که مال بی نهایت دارند	یکبار کسی نشد از ایشان خوشود

دیگر

ابتهال مناجات با قاضی حاجات

لَهِ أَنْتَ ذُو فَضْلٍ وَ مِنَّةٍ	وَ إِنِّي ذُو خَطَايَا فَاعْفُ عَنِّي
ظَنِّي فِيكَ يَا رَبِّي جَمِيلٌ	فَحَقِّقْ يَا اَللّٰهُ حُسْنَ ظَنِّي

یقین درست کردن میفرماید ای معبود من تو خداوند احسان و انعامی و بدستی بکن
 را و ندگنانان پس عفو کن از من و گمان من در تو ای پروردگار من نیکوست پس درست کن
 ی معبود من خوبی گمان مرا **شعر** ما یم که صد هزار گنایان داریم + اقرار بقتضی
 صیان داریم + فردا که حساب نیک بدخوا بد بود + ما عجز و نیاز و چشم گریان داریم

دیگر

تضرع و زاری بحضرت بار

لَهِ لَا تُعَذِّبْنِي فَإِنِّي	مُقَدَّرٌ بِالذِّی قَدْ كَانَتْ مِنِّي
مَالِي حِيلَةٌ إِلَّا سَجْدَتِي	بِعَفْوِكَ إِن عَفَوْتَ وَحَسَنَ ظَنِّي
لَمْ مِنْ ذَلَّةٍ لِي فِي الْخَطَايَا	عَضَضْتُ أَنَا وَلِي وَقَرَعْتُ سِنِّي

سن دندان میفرماید ای معبود من عذاب مکن مرا چه بدستی که من اقرار کننده
 بخجیقت بوده هست از من و نیست مرا چاره مگر امید من بعفو تو اگر عفو کنی و خوبی

و من جل بیدارم در کار و در دست راست منست شمشیر خداوند تیزنای برنده و از دست
 است منست قبیلہ منج بہترین و از دست چپ منست قبیلہ وایل بسیار عطا نمایان
 پیر اُمون من قبیلہ مضرس است اصول قبایل عرب و در گذرده است قبیلہ ہمدان و بزرگتر
 قبیلہ از داریس مرا است ستونہا و حضرت حق در میان مردم دیرینہ ہمیشہ است شو

تا چند توان فکر و تأمل کردن	و ز دشمن شرع دین تحمل کردن
بر خنجر کہ رفت و زرم خوی خوبست	خوش نیست بہر سفلہ متنزل کردن

دیگر

انہار طلال و اندوہ تمام از قتل اعیان قبیلہ شبام

و صحت علی شبام کلم مجذبی	یَعِزُّ عَلٰی مَا لَقِيتَ شَبَامَ
--------------------------	-----------------------------------

عزت سخت شدن از ثانی میفرماید و بانگ زدم بر قبیلہ شبام پس جواب گفتند
 سخت است بر من آنچه دید قبیلہ شبام و با سعی جمعیکہ ندارند بدل کینہ من +
 هستند زجان مجت دیرینہ من + گرفت بپای این جماعت خار + دیدم کہ شکاف خنجر پیر

بیکر

ندمت بعضی از قبایل عرب بر ذوات و ذوات نسب

و اَبْعَدُ مِنْ حِلْمٍ وَاَقْرَبُ مِنْ خَنًا	وَاَخَذُ نِيرَانًا وَاِخْلُ اَنْجُمًا
مَوَالِیَ اَيَادٍ شَرِّ مَنْ وُطِئَ الْحَصَا	مَوَالِیَ تَلِيسٍ لَا اَنْوَتَ وَلَا فَمَا
فَمَا سَبَقُوا قَوْمًا بَوْرًا وَلَا دِمْرًا	وَلَا نَقَضُوا وِتْرًا وَلَا اَدْرَا دِمًّا
وَلَا قَامَ مِنْهُمْ قَاتِمٌ فِي جَمَاعَةٍ	لِيَعْلَلَ ضِعْمًا اَوْ لِيَدْفَعَ مَعْرَمًا

انما الفجر و تحمل بی نام شدن و موی هم عهد و آزا کرده و الولد النعمه و الایدی جمعہ
 و الایادی جمع الجمع و حصان سنگ نیزه و قیس ابو قبیلہ من مضر و موقیس غیلان و مرا و از
 لا انوف و لا فاما نفی ریاسته و فصاحت و جماعت گروه و المنخرم مالیزم ادا نم میفرماید

وَمَنْ كَرُمَتْ ضَبَابُهُ تَحَسَّلَ	بِأَذَاتٍ مُفَضَّلَةٍ حَسَابٍ اى
وَمَنْ تَلَّتْ مَطَامِعُهُ تَغَطَّى	مِنْ الدُّنْيَا بِأَثْوَابِ الْكَامَانِ اى
وَمَا يَدْرِى الْفَقِيْ مَا ذَا يَلَاقِيْ	اِذَا مَا عَاشَرَ مِنْ حَدَثِ الزَّمَانِ اى
فَإِنْ غَدَرَتْ بِكَ الْآيَامُ فَاصْبِرْ	وَكُنْ بِأَلِلَةِ تَحَمُّودِ الْمَعَانِي اى
وَلَا تَكُ سَاكِنًا فِي دَارِ ذُلٍّ	فَإِنَّ الْهَذْلَ يَقْرُنُ بِالْهَوَانِ اى
وَإِنْ أَوَّلَاكَ ذُو كَرَمٍ حَبِيْلًا	فَكُنْ بِالنِّكَرِ مُنْطَلِقَ اللِّسَانِ اى

تحتی آراسته شدن و تقصیل فاضل کردن - تقصیمی پوشیده شدن و الحداثه بافتح الحادته و العالی جمع معنی بمعنی المقصد و ذل بالضم بمعنی نور شدن یا کمه معنی این و طلاق کشاده شدن میفرماید هر که بزرگ باشد شتاب و آراسته شود و آراسته شود فاضل کرده خوب و هر که اندک باشد طعمها و او پوشیده شود و آراسته شود و آراسته شود جو اند که بچه میرسد چون زندگانی کند از حادثه زمان پس اگر میوفای کند مانند روزگار پس و باش تجد استوده مقصد و و باش آرمیده و در سر انوار بی جو بدستی که خوری پسته و اگر دهم ترا خداوند کرم چیزی خوب پس باش شکرش ده باش است و طمع ترا گونا کند بر هر که طمع کنی ترا خداوند ز بهار که در صبر و قناعت کوشی + تا چرخ ترا مرکز یکه کند

اَمْ رَجَبٌ كَمَا مِفْتَاحُ مَطَالِبِ مُصْبِحِ مَا رُبِيتْ	وَكُلُّ خَيْرٍ بِهِ يَكُونُ	وَقَدْ بَخَّاطَنَ الْجُرُونُ	وَمَا قِيلَ هَيْمَاتٌ لَا يَكُونُ
الْقَبْرِ مِفْتَاحُ مَا يَرْتَحَى	فَاصْبِرْ وَإِنْ طَالَتْ اللَّيَالِي	وَرُبَّمَا يَنْبُلُ بِاصْطِبَاسٍ	
مطامعت فرمانبرداری کردن و جر و سب که بر جا بایستد و نرود میفرماید			

گمان من پس بسا بهت تغزیدن قدم مرا که گمان بدانان گرفتم سر آمد انگشتان خود
و کوفتم دندان خود را **شعر** یارب ز میان حجاب غفلت بردار + باشد
که شوم ز عمر خود بر خود دار + چون من بگناه خویش ارم آوار + در یارب مرا بفضل خودی

أَشْتَرُ النَّاسِ إِنْ لَمْ تَعْفَ عَنِّي	أَيُّظُنُّ النَّاسُ بِي خَيْرًا وَرَافِي
كَأَنِّي قَدْ دُعِيتُ لَهُ كَأَنِّي	أَوْبَيْنَ يَدَيَّ مُحْتَبَسٌ حُلِي
وَلَيْفَنِي الْعُرْمُ مِنْهَا يَا لَتَمْنِي	أَجُنُّ بَرَهْوَةَ الدُّنْيَا جُنُونًا
قَلْبْتُ لَا هَالَهَا ظَمَرًا لِحَبَّتِي	فَلَوْ أَنِّي صَدَقْتُ الزُّهْدَ فِيهَا

بِقَالَ ابْنِ مَن يَرَى السَّاعَةَ هُوَ الْأَمْسَى قَدِ انْهَارَ وَاعْتَبَسَ بَارِزُ شَدَنَ وَجَنُونَ
و یوانه شدن و بقیال جن الرجل جنونا علی صیغه الم یسم فاعله نحو كم وحم و الزهوه المنظر
الحسن و قوله تعالى دجال صدق قواما عاهد والله علیه ای تعقوا العهد بما انظروه
من انفعالهم و قلب بازگونه کردن از ثانی و بمن سپهر فراخ و قد دعیت که بعد از کافی نافر
مستقر و حذف ادب را اشعار بنشدت ملال بر تنه که مجال سخن نیست و می تواند بود که اجتناب
خبر او دارند لکن اقل ابلغ است میفرماید گمان می برند مردم بمن خیر و بدستی که من
بر آینه بدتر مردم اگر عفو کنی از من و در پیش من جا باز داشتن در از دست گویا من بحقیقت
خوانده شده ام بر آن گویا که من بخانده شده ام بر آن گویا می شوم بدیدار نیک دنیا
دیوانه شدنی و نیست میشود زندگانی باز و کردن انوفا پس اگر باشد آنکه دوست کنم
بیکر در دنیا بازگونه کنم مرا بمل دنیا را بپشت سپهرش تا کی بگناه خود شوم آلوده
و ز مردم غافل شوم بهر پیوده + یارب کرمی کن کشیم فراغ + و زهر و جهان دلم نشود آسوده
نصیحت قره العین امیر المؤمنین حسین علیه السلام

جمعیکه طریق لطف و جاه گزیده	وز غایت عقل غریب انسان گزیده
با اهل زمانه سخت کوشی نکنند	هر کار که زود نماید آسان گیرند
امر بغیبت شمردن اقبال و نواختن درویشان فضا	و دیگر
إِذَا هَبَّتْ رِيَّاحُكَ فَانْعَمْ بِهَا	فَتَعْبَثْ كُلَّ حَافِقَةٍ سَكُونُ
و	و
لَا تَغْفُلْ عَنِ الْإِحْسَانِ فِيهَا	فَلَا تَبْذُرِي السُّكُونُ مَهْمَتِي يَكُونُ
تغافل جستن باد و حافقه صفت ریج مقدر که موقت سما عیبت به ضمیر فیه راجع باو	میسفر مایه چون وز باد ما و تو پس غنیمت شمار از آیه انجام هر ما و چیده آرا میدن آن
و غافل مشوا ز نیکی کردن در آن باد چه نمیدانی که آرا میدن آن کی خواهد بود ریای می	
تا آنکه جفا و جور اندیشه کنی	روض است که نفس یو در شیشه بینی
امروز که از دست تومی آید کار	حیف است که غیر مردمی میش کنی
شکایت از جور و جفا و روزگار و دعوی تحمل و اصطبار	و دیگر
تَنَكَّرَ لِي دَهْرِي وَلَمْ يَدِرْ أُنِّي	أَعَزُّ دَسْرَعَاتِ الْخَطُوبِ تَهْوُنُ
و	و
و ظَلَّ يُرِينِي الْخَطْبُ كَيْفَ اعْتَدَاؤُهُ	و بَتُّ أَرِيَهُ الصَّبْرُ كَيْفَ يَكُونُ
نکره تنکره ای غیبه فقیر ای مجهول میسفر مایه متغیر شد مرا روزگار من و نمی دانم که کز	غالب میشود و ترسها کار باز بزرگ آسان میشود پس روز می گزارد که نمایم کار بزرگ
و چگونه می باشد و شب میگزایم که نمایم آورد که صبر چگونه می باشد شعر	
ایام که میکند جفا در همه دور	لیکبار نمیرند از اشفاق بغور
من عجز بچرخ آونخوا هم کردن	هر چند که می کند تعب و یاجور
اطهار آب خوردن از دست روزگار و چخته شدن با آتش نظر	

صبر کنید آن چیز است که امید داشته شود - و هر چیزی بصبر نشود پس صبر کن و اگر چه در آن
پس بسا که فرمان بردار پس برجا ایستاده و بسا که یافته شود بصبر آنچه گفته شود و نشان
دور است نمیشود **شعر** صبر است که مفتاح سعادت باشد + صبر است
که مصیبت عبادت باشد + اگر صبر کنی زود مژگینا گردد + چیزیکه ترا آن ارادت باشد

نهی از کز است مکر و دنیوی که مشغلت بر حکم و مصالح معنوی

لَا تَكْذِبُوا الْمَكْرُوهَ عِنْدَ تَزْوِيلِهِ	إِنَّ الْحَوَادِثَ لَمْ تَزَلْ مُتَبَايِنَةً
كَمْ نِعْمَةٍ لَمْ تَسْتَقِلْ بِشُكْرِهَا	لِللَّهِ فِي حُلِيِّ الْمَكَارِدِ كَائِنَةٌ

تباين از یکدیگر جدا شدن و استقلال خود بخاری ایستادن و بلند متعلق بشکر و فی
طبی بکاینه و او صفت نعمت میفرماید دشوار دارد دشوار داشته را زود آوردن آن
بدستی که حادثها همیشه از یکدیگر جدا اند بسا نعمت که خود مشغول نشوی بشکر آن خدا را
در طبی دشوار با حاصل است **شعر** گاهی که زودستان جفائی برسد + و زود
آسمان بلای برسد + ز نهار محو غصه که از عالم غیب + ناگاه شود فتح و صفای برسد

اشارت برضا و آسودن و منع از جان بخصه فرسود

هَوْنُ الْأَمْرِ نَعِشَ فِي رَاحَةٍ	قَلَّ مَا هَوْنَتْ إِلَّا سَيِّهُونَ
لَيْسَ أَمْرُ الْمَرْءِ سَهْلًا كُلُّهُ	إِنَّمَا الْأَمْرُ سَهْلٌ وَحَزُونٌ
تَطْلُبُ الدَّاحَةَ فِي دَائِرِ الْعَنَا	خَافَهُ مَنْ يَطْلُبُ شَيْئًا لَا يَكُونُ

میفرماید آسان کن کار را تا زنگانی کنی در آسایش اندک باشد چیزی که آسان کنی
کار را مگر که زود آسان شود نیست کار در آسان همه آن نیست کار مگر آسانها و در تنها
میجوی آسایش در سر آرنج به بهره باشد هر که جوید چیزی را که نباشد **شعر**

بِخَلْقِ سَكِينٍ بِسُرْمِ كَيْنٍ هَيْتَ وَبَاعِي انَّمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَبِّكَ نَارٌ
 زخار میریش کس دست نیاز + اگر خیر خود از خیر خدا میجوی + شک نیست که نامیده اند

ی	مَا أَحْسَنَ الدِّينَ وَالْدُّنْيَا إِذَا جَمَعَا	ی	لَا بَارَكَ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا إِلَّا دِينٌ
ی	لَوْ كَانَ بِاللُّبِّ يَزْدَادُ اللَّيْبُ غَنَى	ی	كَانَ كُلُّ لَيْبٍ بِمِثْلٍ قَاسُونِ
ی	لَكِنَّمَا الرِّزْقُ بِالْمِيزَانِ مِنْ حَكَمٍ	ی	يُعْطَى اللَّيْبُ وَيُعْطَى كُلُّ مَا فُونِ

میزان تراز و دما فون کس که اورا می باشد ترجمه چه خوبست دین و دنیا چون
 جمع شوند برکت کند و دنیا بی دین اگر بودی بخرد افرون کردی خردمند تو اگر
 برآینه بودی هر خردمندی مانند فارون لیکن روزی به تراز دست از خاک می که می ده خرد
 دمی و دهر نادان را ریاضی اگر علم که موجب حشمت بودی + نه چرخ برآ
 بخدست بود + گر مال جهان بقدر حکمت بودی + ما را همه روز ناز و نعمت بود

و خردن از لوازم تقدیر و منع کردن از حیل و تدبیر

و	مَا لَا يَكُونُ فَلَا يَكُونُ بِحِيلَةٍ	و	أَبَدًا وَمَا هُوَ كَأَنَّ سَيَكُونُ
و	سَيَكُونُ مَا هُوَ كَأَنَّ فِي وَقْتِهِ	و	وَأَخْذُهَا لَمْ تَتَّعِبْ تَحْزُونُ
و	يَسْعَى الْقَوِيُّ فَلَا يَنَالُ سَعْيِهِ	و	حَظًّا وَيَحْظَى عَاجِزٌ وَمَهِينُ

همین بفتح زبون ترجمه آنچه نمیشود پس نمیشود بجا و هرگز و آنچه او شنوده است زود
 زود شود آنچه او شنوده است و در وقت خود هر اورا دانی در رنج انگشته اند و نهاک است
 می آید تا بد توان پس نمی آید بشتاب خود بهره را و فیروز میشود دست و نه توان برآ

هر چند که کوشید نشد بجا بخت	آنکس که نیافت از خدا دولت و بخت
بی حکم قضا بزرگ نافرزد خست	هر چیز که میشود بقدر خداست

وَالْقَوْتُ أَقْنَعَنِي وَالصَّبْرُ دَبَانِي	الذَّهْرُ أَذْنِي وَالْيَسُّ أَقْنَانِي
أَحْتَى تَحْنِيتُ الَّذِي قَدْ كَانَ يَتَنَاهَانِي	وَأَحْكَمْتَنِي مِنْ الْإِيْيَاءِ نَجْرَانِي

آفتاب خورشید گرد ز بهر آنکه مستوار گردانیدن و صبری باز کردن از ناله مرا
میفرماید روزگار ادب کرده با او امید با بنیاد گردانید مرا وقت خرسند ساخت
و شکایای پروردگار و سپوار کرد مرا از روزگار از آرایش بازدم آگس که تحقیق بود
که باز میزد **شعر** از چرخ لبه ریخ و لقب یافته ام + وز گردن نام
ادب یافته ام + فایغ منشین که من درین کج خراب + صد گنج مراد از طلب یافته ام

نهی از فروتنی با مردم دنی و تنبیه بر تقویض امر بفضیاض

دیگر

لَا تَخْضَعَنَّ لِخَلْقٍ عَلَى طَمَعٍ	فَإِنَّ ذَلِكَ وَهْنٌ مِّنْكَ فِي الدِّينِ
وَأَسْتَرْزِقِ اللَّهَ يَمِينًا فِي خَزَائِنِهِ	فَأَمَّا الْأَمْرُ بَيْنَ الْكَافِ وَالْمُؤْمِنِ
إِنَّ الَّذِي أَنْتَ تَرْجُوهُ وَتَأْمُلُهُ	مِنَ الْبَرِّيَّةِ مُسْكِينٌ بَنُ مُسْكِينٍ

آه من الضعف و الخوارت با کسر مکان الذي تخزن فيه المال و الخزين جمعها و قال
الجهري المسكين الفقير و كان يوش يقول الفقير هو الذي لا مال له و لا كسب يقع موقعا
من حاجة و المسكين هو الذي يحكم ما يقع موقعا و لا يكفيه فالفقير أشد حاجة من المسكين
و هذا هو الصحيح و عليه أبو اسحاق الروزي و مصرع رابع اشارت بآیه انما آمنوا بالشي
اذا اسداه ان نقول له كن فيكون و قال الكاشي في الاصطلاحات كل من صور
الارادة الخفية و ليس ثوبها كلمة الحصة ترجمه فردنی مکن مرهیج آفریده را بطرح چه بگوید
که آن سستی ست از تو دوزین بطلب روزی از خدا از آنچه در ذخایرها و اوست چه نیست
زمان خدا اگر در میان کاف و مؤمن بد رستی که آگس تو امید میداری با دو امید و از پیش

ما احسن المودة في الدنيا وفي الآخرة
و انما العمل بغير صبر
و انما العمل بغير صبر
و انما العمل بغير صبر
و انما العمل بغير صبر

پیش از آن سخن ربا — عیسی طبع تو اثر اهل زمان برده فیه
ز بهار که دل بجاده دهر و زمنه + هر چند که اسباب جهان جمع کنی + در ندب عقل نام فیک از مین

دیگر

	بیان بی اعتباری جهان و سرعت انقلاب زمان	
	فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ	دُنْيَا تَحُولُ بِأَهْلِهَا
	وَسَوَاهُا لَشَتَاتٍ بَيْنِ	فَعَدُوِّهَا لِيَجْمَعَ

خنده با مداد کردن و جمع گرد آمدن ترجمه دنیا میگردد و باهل خود در هر روز دوبار
پس با مداد کردن او بر اگر آمدنت و شبانگاه کردن بر اگر گندگی جدا شدنت با

	اطوار عجیب بناماید هر دم	ایام بده رنگ بر آید هر دم
	از ما در روزگار ز آید هر دم	صدفنه که بوی خون از آن می آید

دیگر

	تکایت از مردم منافق که بدل مخالفند و بزبان موافق	
ی	يَا أَيُّهَا الْمَرْءُ يَا خَوَّانِ	هَذَا زَمَانٌ لَيْسَ إِخْوَانُهُ
ی	لَهُمْ لِسَانٌ وَوَجْهَانِ	إِخْوَانُهُ كُلُّهُمْ ظَالِمٌ
ی	دَاعٍ يُؤَادِبُهُ بِكَيْمَانِ	يَلْقَاكَ بِالْبُشْرَى فِي قَلْبِهِ
ی	رَمَاكَ بِالزُّورِ وَالبُهْتَانِ	حَتَّى إِذَا مَا غَبَّتْ عَنْ عَيْنِهِ
ی	بِالْوَدِّ لَا يَصْدُقُكَ إِثْنَانِ	هَذَا زَمَانٌ هَكَذَا أَهْلُهُ
ی	دَهْرَكَ لَا تَأْنَسُ بِإِنْسَانِ	يَا أَيُّهَا الْمَرْءُ كُنْ مُفْرَدًا

هو حمن البشر کبر الباء اسی طلق الوجه و الرمی يقال فی الاعیان کالسهم و الحرج و فی القل
کنا یه عن شتم نحو الذین یرمون المحصنات و صدق و است و شتم از خاص ترجمه
این زمانیت که نیستند برادران او اسی مرد برادران همه ایشان شتم کننده اند و از ایشان

دیگر

ارشاد به تسلیم و خورسندی و منع از عجب و خود پسندی

وَإِذَا الْمَرْءُ لَمْ يَرْضَ مَا أَمَلَتْهُ	وَلَمْ يَأْتِ مِنْ أَمْرِهِ أَزِينَهُ
وَأُعِجِبْ بِالْعُجْبِ فَاقْتَادَهُ	وَنَاهَ بِهِ الْبَقِيَّةُ فَاسْتَحْسَنَهُ
فَدَعَاهُ فَقَدْ سَاءَ تَدْبِيرُهُ	سَيُضْحَكُ يَوْمًا ذِيكَ سَنَهُ

اعجاب با عجب انگندن و عجب بضم خود بینی و عجب با عجب از قبیل قربا قربانا
و اقتاد کشیدن و بابر اعی تعدیه و استحسان نیکو شمردن و قوله تعالی ساء ما یعلمون

فساء فیه سحری مجری بیس و سده سال ترجمه چون مرد خوشنود نباشد با نچه ممکن شود
اور او نیاید از کار خود بآرسته بران و انگنده شود عجب پس بکشد اورا آنکس پس
نیکو شمار و از آن پس بگزارد اورا چه بحقیقت بدست تدبیر او زد و بخندد در روزی و بگریه

در سوره نازعات

هر کس شود بقبل ناقص مغرور	وز مشرب از باب صفا باشد
بگزارد جان و دهر بطلت شب و روز	وز نور یقین دلش گردد مسرور

دلائل نفس باتش تقوی افروختن و ارشاد بنام تنگ انداختن

عَدَّ عَنْ نَفْسِكَ الْحَيَاءَ وَصْنَهَا	وَلَتَوَقَّ الدُّنْيَا وَلَا تَأْمَنْهَا
إِنَّمَا اجْتَنِبْنَا لِسُقُوبِ الْمَوْتِ	وَأَدْخَلْنَاهَا لِنُخْرِجَ عَنْهَا
سَوْفَ يَبْقَى الْحَدِيثُ بَعْدَكَ فَإِذَا	أَمِّي أَحَدُ وَنَدَّ نَحْبُ فَلْنَهَا

عدت بضم ساختن و استقبال پیش باز رفتن و صدو نه سخن و بیت اخیر راجع

بجملنا هم نهادن است ترجمه بسیار از نفس خود حیا را و نگاهدار آنرا و بجهنم
از دنیا و آهن مشو از آن بدستی که آمدی تو بد دنیا تا پیش باز روی مرگ را و در آور
بد دنیا تا بیرون روی از و زد و ماند سخن بعد از تو پس بدین کدام سخن را دوست میدار

و نزدیک شدن و شجاعتی بفتح غمناک شدن ترجمه هر آینه اگر سینه بخورد و نشکند دور
 بماند و این نسبت مرزنگ کرده سر انگشت را هیچ سوگندی و اگر و بخت بر این
 پس بدستی که او را غیر ترا از دوستان خود و تر نرم شود بر خود رشو اوده دام که
 یاری کند ترا و باید که نباشد بر تو اندوهی در سینه آن وقت که بعد شود رباعی

عهد که زنان کنند بی نیاید است	و ز دست زنان به طرف فریاد است
مرد که ز قید نیک و بد آزاد است	و اندک حدیث این جماعت بد است

دیکر اظهار حرمان در عین حال و فردن عطش در میان اقبال

قَالُوا أَجَبِيلُكَ دَانٍ مِنْكَ مَقْتَرِبٌ	وَأَنْتَ ذُو دَوْلَةٍ فِي الْحُبِّ حَيْرَانٌ
قُلْتُ قَدْ مَجَّحُلُ الْمَاءِ الطُّهُورُ عَلَى	ظَهَرِ الْعَبِيرِ وَيَسِيرُ وَهُوَ ظَلَمَانٌ

الاول الحيرة والطهور یا منظر به و تعبیر شتر ترجمه گفتند دوست تو نزدیک است از تو
 نزدیک شونده است و تو خداوند حیرتی در دوستی سرشته گفتم بحقیقت بار کرده شود
 آب پاک کننده بر پشت شتر در رود و او تشنه باشد رباعی

آن مکرر روز روشنی یافت بشش	در عین حال می نمایم طلبش
مانند شتر که آب دارد در بار	وز غایت تشنگی رسد جان بشش

خطاب صواب حقایق مآب بامیر المؤمنین عمر خطاب

إِنَّا نَعْرِيبُكَ لَا أَنَا عَلَى ثِقَةٍ	مِنَ الْحَيَاةِ وَلَكِنْ سُنَّةَ الدِّينِ
فَلَا الْمَعْزَى بِيَاقٍ بَعْدَ هَيْبَةٍ	وَلَا الْمَعْزَى وَكَوَعَا شَا إِلَى حَبِيبِ

ترجمه بدستی که ما را امیدیم ترانه آنکه ما بر اعتمادیم از زندگی و لیکن فرا او نیست
 پس نه غم اوده باقیست بعد از مردن و نه غم اوده و اگر چه زندگانی کند از زمانی رها

دو زبان و دو روی می بیند تر کشاده روی و در دل او ست درو که پنهان میدارد
 پوشیدن بر تنه که چون غایب شوی از چشم او دشنام دهد ترا بدروغ و پنهان آید
 نیست که اینچنین ست اهل او بدوستی دوست ندارد ترا و کس آید مرد باش
 تنها در روزگار خود انس غلبه بادی رباعی تا چند ترا نفاق باشد شیوه +
 و ز غایت جمل جزئی باشی یکه + از خاک نفاق گر خالی روید + شک نیست که باشد تنه

اینکه
 یکبار
 بر زبان
 آید

مبالغه در محافطت زمان ز مردان و منع از مسامحه در شان بن جمع

دیگر

لَا يَأْمَنُنَّ عَلَى النِّسَاءِ أَخَاهَا	مَا فِي الرِّجَالِ عَلَى النِّسَاءِ أَمِينٌ
كُلُّ الرِّجَالِ وَإِنْ تَعَقَّفَ جُهْدُهُ	لَا بُدَّ أَنْ يَنْظُرَ سَيْخُونُ
وَالْقَبْرِ آوِي مَنْ وَثِقَتْ بِعَمَلِهِ	مَا لِلنِّسَاءِ سِوَى الْقُبُورِ حُصُونُ

تعقّف از حرام باز ایستادن ترجمه باید که ایمن نشود بر زمان برادر از برادری
 نیست در مردان بر زنان هیچ ایمنی هر یک از مردان و اگر چه باز ایستد از حرام و حالیکه
 گوشه باشد نیست هیچ چاره که بکین نظر و دخیانت کند و گوید و فاکنده ترا کسی است
 که اعتماد کنی بعد او نیست مرزنا را غیر گوید برده رباعی باشند زنان بعقل و ایمان همه
 هرگز نگنجد و چنان در + مشکل که شود با خرت اهل نجات + هر کس خلاص خود از بن فتنه

بیان بی وفای وستی زمان گمراه که از خلق واقفند و نه از خدا آگاه

دیگر

لَكِنْ حَلَفْتُ لَا يَقْضِي النَّاسُ عَهْدَهَا	فَلَيْسَ لِحُضُوبِ الْبَنَانِ يَمِينُ
وَإِنْ هِيَ أَعْطَتْكَ الْإِلْيَانَ فَإِنَّهَا	لِغَيْرِكَ مِنْ خُلَاةِهَا سَتِيلِينُ
تَمْتَعُ بِهَا مَا سَأَجَفْتُكَ وَلَا يَكُنْ	عَلَيْكَ شَيْءٌ فِي الصَّدْرِ حِينَ تَبِينُ

ایمن سو کند و لیان و مایه نری کردن و خلاق جمع خلیل و مساعفه ماری که در

قرآن اجتماع دو کوب یکدیگر را در هر دو این کتب
 آنرا اجتماع خوانند و اگر بین آفتاب و یی رو کوب جمعه شد
 و این دو بیت هم یکی که که اگر بجمع اثر نیست
 کوکب و رواترند مگر در حدیث نیستند
 اثر نکرد و بعضی نسخ بجای آن در این نسبت
 بترساند و استایان و بخار است
 پس با ستارگان پس بدستی که من از تبار ایشان
 و ایم سخن از عالم سرانگند چون روز شود خطای ایشان هرگز از آنجا
 برآید

حسین فال سعادت فال

تَفَالٌ بِمَا تَهْوَى يَكُنْ فَقَلْبًا
 يُقَالُ لِسَيِّئَاتٍ إِلَّا تَوَرَّأَ
 تفال زدن و تگون هست شدن و این عباس گوید مصطفی علی الله علیه و آله و سلم
 اشارت میفرمودند تفال بیا تهوی یکن و مقتضی این بیت و مود ترجمه فال زدن
 با آنچه دوست دارد تا بشود پس اندک باشد آنچه گفته شود و چیزی را که شد مگر بشود

هر فال که میزنند از عالم غیب	ناگاه کند ظهور بی شبه و ریب
چون فال به طریق دارد اثر	شک نیست که فال بدزدن باشد
دم زدن از شرف حسب و اظهار علم و نسب	
يَحْنُ الْكِرَامُ بَنُو الْكِرَامِ	وَطِفْنَا فِي الْمَوَدِّ يَكْتَفَى
إِنَّا إِذَا قَعَدَ الْإِلْيَامُ	عَلَى بَسَاطِ الْعِزِّ قَمْنَا

محمد گهواره و گنایه گنیت کردن و قال الرضی الاعلام علی ثلثة اشرب اما هم

موسی را دوبار و بنه چهار رشتهارا در زیر این کوی خان شطرنج پس فراگیر آنرا و در
در میان این دو دوج کرده شده پس آن نام انگس است که درست میدارد و اول
و دل همه کسان که در مشرق و مغرب اندر یاعی گاهی که ز کوی او شوم آواره
انتم بر درون مسجدی چاره + محراب بخون دل منقش سازم + تا بار دم بسبک شود و کیا
فطاب بفاطمه بر اطعام مسکینی نم خورده که سوره هلالی بسبب افترول دیگر

فَاطِمَ ذَاتِ الْمُحْجِرِ وَالْيَقِينِ	يَا بَدْتَ خَيْرِ النَّاسِ أَجْمَعِينَ
أَمَّا تَرَيْنَ الْبَاشَّ الْمُسْكِينِ	قَدْ قَامَ بِالْبَابِ لَهُ حَبْنِينَ
يَدْعُوا إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَكِينُ	يَشْكُو إِلَيْنَا جَائِعًا حَزِينُ
كُلُّ أَمْرٍ يَكْسِبُهُ رَهِينُ	وَقَاعِلُ الْخَيْرَاتِ مُدِينُ
مَوْعِدُهُ فِي جَنَّةٍ عَلَيْهِ	حَرَمَهَا اللَّهُ عَلَى الضَّالِّينِ
بِالْبَحِيلِ مَوْقِفٌ حَزِينُ	تَهْوِي بِهِ النَّارُ إِلَى سَجِينِ
نَرَابُهُ الْحَيِّمُ وَالْفَسْلَانِ	يَمَكْتُ فِيهِ الدَّهْرُ وَالسَّنِينِ

ایس سختی رسیده و استکانه فروشی و دین و ام و ادن و علیه بقم عین و تشدید لایم
صلش علیه و مشتق از علو و بعضی گویند علیه بکبر است و مضاعف و قال ابن عباس
لبنان سبع حبه الفردوس و حبت عدن و حبت النعم و دار الخلد و حبت الماوی
دار السلام و علیون و ستمین طبقه بقم از زمین و بعضی گویند چاهی در دوزخ و عظیم
لکه از دوزخیان رود ترجمه ای فاطمه خداوند بزرگی و یقین آئی و خیر بهتر مردم همه
نمی سختی رسیده و درویش را تحقیق ایستاده است بر مراد نیست نال دعا میکند
خدا و تضرع میکند و شکوه میکند باز گرسنگی و اندوه و هر مرد و در گرد کسب خود

وَمَوَالِدِي لَا يَقْصِدُ بِهِمْ وَلَا ذِمَّةً كَزَيْدٍ وَعُمَرُ وَأَلْقَبُ وَهُوَ يَقْصِدُ بِهِ أَحَدَهُمَا كَالْمُصْطَفَى
وَالْمُرْتَضَى أَوْ كُنْيَةٍ هِيَ الْأَبُ أَوِ الْأُمُّ أَوِ الْابْنُ أَوِ الْبِنْتُ مضافات نحو أَبُو الْحَسَنِ وَكَكَلْتُكُمْ
وَأَبْنُ آوَى وَبَنْتُ وَرَدَانُ وَالْفَرْقُ بَيْنَهُمَا بَيْنَ اللَّقَبِ مَعْنَى أَنَّ اللَّقَبَ يَمِيزُ الْمُتَقَبَّاتِ
أَوْ يَذَمُّ مَعْنَى ذَلِكَ اللفظ بخلاف الكنية فانتها تعظيم لالمعنا بل لعدم التصريح بالاسم
فإن بعض النفوس يألف من أن يُطالب باسمها وقد كُنِيَ فِي الصِّغَرِ ثَقَالًا لِأَنَّهُ يَعْثُرُ
حَتَّى يَصِيرَ لَهُ وَلَهُ هَمَّةٌ ذَلِكَ وَبِطَاطَا دُرْوَانِ تَرْجِمُهُ مَا بَرَزَ كَانِمٍ بِسِرِّهِ بَرَزَ كَانِمٍ
وَكُوْدُكُ مَا دَرَكُوهُ رَكْنِيَّةً نَحَاوَهُ مِثْلُ مَا جَوْنُ خَشِينَةٍ نَاكِسَانٍ بِرِشَادٍ وَارِثَةٍ

امروز کسی نیست بعالم چون ما	در فضل و کرم نبود عالم چون ما
این نکته یقین بدان که یک شخص در	پیدا نشود ز نسل آدم چون ما
معنا باسم شریف محمد بروفق حساب ابجد	

أَلَاخُذْ وَعَدَ مُوسَى مَرَّتَيْنِ وَسَيَكُنْ خَاِنٌ شَطِيفٌ خُذْهَا فَإِنَّ السَّاسِمَ مَن يَهْوَاهُ قَلْبِي	وَضَعُ أَصْلَ الطَّبَايِعِ تَحْتَ ذَيْنِ وَأَدْرَجَ بَيْنَ ذَيْنِ الْمُدْرَجَيْنِ وَقَلْبُ جَمِيعٍ مَن فِي الْخَافِقَيْنِ
--	---

مراد از وعد موسی سیم که بحساب ابجد چهل است که حق تعالی فرموده و از ذاعدا ناموس
از تعیین کیلکه و مراد از اصل الطبايع دل چه آن غنا صرست و غنا صر جبار است و که
بکسر کوئی و خان کا دولن سیرا و مراد از شطرنج شطرنج صغیر که صه صه بن داسر سخته
برای یکی از سلاطین هند که مجرب متعار بوده و هیچ معارض نداشته و مراد از شطرنج
شطرنج شاهجه بر صفت از صفات شطرنج هشت ست و ادراج در نویدین و الخافقان
افق المشرق و المغرب و این معنا باسم محمد صلعم یا باسم محمد مهدی ترجمه دیگر و عدة

و بدیت خامس اشارت بانکه ولید بن مغیره در وقتی که مسلمانان مغلوب گفتن از پیش
 بودند عثمان بن مظعون را بجوار خود گرفت و از شرکت و سلامت یافت بیکر چون
 می دید که صحابه و زحمت اند برای موافقت با ایشان جوار ولید را رد کرد و هر چند
 که ولید مبالغه کرد که جوار مراد کن نشیند و در آن مجلس لبید بن ربیع میخواندش

وَكُلُّ نَفْسٍ لَّحَالَةٍ زَايِلٌ	اَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَّا خَلَا اللّٰهُ بَاطِلٌ
-----------------------------------	---

و عثمان مصراع اول را تصدیق کرد و مصراع ثانی را تکذیب و نزاع بر تبه رسید که جوانی
 از قریش لها بنی بر روی عثمان زد و چشم او کبود شد و ولید با عثمان گفت یا ابن اخی کانت

عَیْدُكَ عَمَّا أَصَابَهَا لَغْیَةً وَ كُنْتُ فِي ذَمِّهِ مَنِيعَةً عُمَانُ كُفْتُ وَاللّٰهُ اِنَّ

عَیْنِي الصَّحِيحَةَ لَفَقِيرَةٍ اِلَى مَا أَصَابَتْ تَرْجُمُهُ اَيَا زِيَادُ كَرْدَنِ گرویی غیر نفرین کرد و

گفتی تو اندوهناک که میگویی برای اندوهناکی آیا زیا و کردن قومها خود اندان بی خردی

که در می آیند بستم کسی را میخواندند بن باز نمی آیتند از زشتکاری مادام که فرموده میشود

و شکستن پیمان در میان ایشان را بیست غیر امن شده آیانمی بیند گم گنا و خدا خیر است

که با خشم گرفته ام برای عثمان بسطعون چون لها بنی می زنند و نمی ترسند از چشم او

که کبود شود زدن بیای و زدن غیر است رباعی جمعیک بیان شدند دشمن مارا +

پیوسته کنند قصد گشتن مارا + مانیر بقتل این جماعت کوشیم + تا هست یکی ضعیف در تن مارا

فَسَوْفَ نَجْزِيهِمْ اِنْ كَمْ مَتَّ عَجَلًا	كَيْلًا بِكُلِّ جَزَاءٍ غَيْرِ مَعْبُونٍ
--	--

وَيَنْتَوْنَ عَنِ الْاَمْرِ الَّذِي وَقَفُوا	فِيهِ وَيَرْضَوْنَ هِمْنًا بَعْدُ بِالْاَدْوَانِ
--	--

وَمَنْعَ الْمُضْيَمِ مَنْ يَرْجُو اَضْيَمَتَنَا	بِكُلِّ مُطَرِّدٍ فِي الْاَكْفِ مَسْنُونٍ
---	---

وَمَوْهَقَاتٍ كَاَنَّ الْمِلْحَ خَالَطَهَا	تَشْفِي بِهِ الدَّاءَ مِنْ هَامِ الْحِجَابِ
--	---

استحباب فی الله

و فاعل خیرات و ام، سنده است و عده گاه او در هشت غفهاست حرام کرده است
 انرا خدا بر بنجل و مرغیل راست جا ایستادنی درشت اندازد و آتش بطریق هفتم
 شراب او آب گرم باشد و آنچه از دوزخیان رود و رنگ کند و در آن روز در

ای یافته از فضل خدا تمکینی	گاهی که شوی دوچار با مکنی
باید که نوازشی بیاید از تو	و ز جورسانی بدش نیکنی
جواب فاطمه بر روضه اطاعت با سپید بخت و شفاست	

أَمْرُكَ سَمِعَ يَا ابْنَ عَمٍّ وَطَاعَهُ	أَطَعْتَهُ وَلَا أَبَا بِي السَّاعَةِ
أَرْجُو إِذَا اسْتَبَعْتُ ذَا الْمَجَاعَةِ	أَنْ أَدْخِلَ الْخُلْدَ وَلِي شَفَاعَةِ

سمع و طاعت بمن معن مفعول و شباع سیر کردن و مجاعت گرسنگی
 شکایت از مشرکان با نذر عثمان بن مظعون و تهدید و تخویف انقوم

أَمِنْ تَذَكُّرٍ قَوْمٍ غَيْرِ مَلْعُونٍ	أَصْبَحَتْ مُكْشَبًا تَبْكِي لِحِزْوِنِ
أَمِنْ تَذَكُّرٍ أَقْوَامٍ ذَوِي سَفَهٍ	يَعْشُونَ بِالظُّلَمِ مَنْ يَدْعُو إِلَى الدِّينِ
لَا يَتَّبِعُونَ عَنِ الْفَحْشَاءِ مَا أَمَرُوا	وَالْغَدْرِ فِيهِمْ سَبِيلٌ غَيْرُ مَأْمُونٍ
أَلَا يَذَرُونَ أَقْلَ اللَّهِ خَيْرَهُمْ	أَنَا غَضِبْنَا لِعُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ
إِذَا يَلْعَنُونَ وَلَا يَخْشَوْنَ مُقَلَّتَهُ	طَعْنًا دِرَاكًا وَضَرْبًا غَيْرَ مَوْهُونٍ

تذکر یاد و وصف قوم بغیر ملعون بر آئینه بر که است معنت و صحبت خطاب با نفس
 و فحشاء زشت کاری و اقبال اندک کردن و عثمان ابوالنائب پسر مظعون بنطار مجتبه
 بن حبیب بن وئیل بن حذاف بن حجاج و او را کار بر صحابه بود و در بقیع مدفونست و ظلم
 اطیاف زدن از نانی و المقله شجره العین التي تجتمع البياض و السوداء و در اک بیای کردن

سَيِّفَ رَسُولِ اللَّهِ فِي يَمِينِي	وَفِي يَسَادِي قَاطِعَ لَوْتَيْنِ
زَكْلٌ مَن بَادَرَنِي بِجَبِينِي	أَخْرَبَهُ بِالسَّيْفِ عَن قَدْرِي
نَحْدٍ وَعَن سَبِيلِ الدِّينِ	هَذَا قَلِيلٌ عَن طَلَابِ الْعَيْنِ

رأى از سیف رسول الله و الفکار که در بدر به پیغامبر رسیده و التوبن عرق فی القلب
 سقی الکبد و اذا انقطع مات صاحبه و یحیی امر غایب و قال الرضی جاو فی نظم حذیف
 ام الامر فی فعل غیر الفاعل الخاطب توحید نفد نفس کل نفس و اجاز القراءه خذنه فی
 نحو قل که فیعل قال تعالی قل لعبادی الذین آمنوا یقبوا الصلوة و القرین لصا
 و طلاب بکسر جمیع طلب مثل جیاع و جال و اعین فراح خشم و عین جمع او ترجمه شمشیر ستا
 خدا در دست راست منست و در دست چپ منست برنده رگ دل و هر که مبارزه کند
 با من باید که بیاید بمن تا بزنم او را بشمشیر از برای هم صحبت خود و محمد و از برای راه دین این یک
 از طالبان فراح چشمان بهشت رباعی روزیکه جو آفتاب بردار تیغ + رانم مهر
 دشمنان خود را چون میغ + در معرکه که میشود خضم و جبار + تیغی است مراد کف و تیغ

تهدید یکی از اشرار به تیغ التبار	دیگر
أَلْیَوْمَ أَبْلُوا حَسْبِي وَ دِینِي	بِصَادِمِ مَحَلَّةٍ یَمِینِي
عِنْدَ الْإِلْقَاءِ أَحْمِي بِهِ عَدِي	

ترجمه امروز می آزمایم بزرگی و دین خود را بشمشیر برنده که بر میدارد و از دست
 نمود کارزار نگاه میدارم آن بیشه خود را رباعی امروز بدشمنان نمودم خود را
 در جنگ مصاف آزمودم خود را چون مهر خود نیافتم در میدان پس باز برگزیده ستودم خود را
 نقش تیغ او که مرآت قدرت بوده و چهره نصرت در آن میخوهم

اِذَا مَا دَعَوْتُمْ بِاللَّشْرِ ابْسُقِيمِ
حَمِيمًا وَمَاءً اجْنَاكُم يَبِيدُ

و در انوقت حضرت مرتضیٰ علی علیه السلام این ابیات را تعصب عثمان گفت
و حافظ اسمعیل گوید این اول شعر است که آنحضرت فرموده.

تحدید کفار نگوشار در بد سعادت آثار

نیر

قَدْ عَرَفَ الْحَرْبُ الْعَوَانَ أَتَى
بَازِلُ عَامِلِينَ حَدِيثُ سِنِي
سَخَّحَ اللَّيْلُ كَأَنِّي جَبَنِي
اِسْتَقْبَلُ الْحَرْبُ بِكُلِّ فَنِي
مَعِيَ سِلَاحِي وَمَعِيَ حِجْنِي
وَصَارَ مِ يَذْهَبُ كُلُّ ضَعْفِي
أَقْصَى بِهِ كُلُّ عَدُوِّ عَنِّي
اَلْمِثْلُ هَذَا وَلَدَتْنِي أُحْجِبُ

مراد از عامین سال هشتم و نهم و بازل سرنیش برآمده درین دو سال برمی
و سبقت دندان و راز و السخخ العریض الذی یسبح کثیرا للاعداء و الیاتی الواحد من الحزین
و الفتن واحد الفنون و هی الانواع و اذ ناب بدون و توهم کنی که اختلاف روی
در امتی و سایر قوافی غلط است چه مخجج میم قریب است بمخجج نون و مثل این اختلاف
با قرب مخجج بر اهل عروض مستاست بالاکفا و آزار جایز دارند و از عیوب قافیة شمارند بزر
بحقیقت شناخت آن حرب که در وجود بار مقاتله واقع شد که من نیز برآمده دو سال هشتم و نهم
نوسنم ظاهر شونده بشم گو یا من چشم پیش باز میروم حرب را هر نوعی با من است آلت حرب بزر
و با من است سپهر من و شمیری برنده که می برد هر کینه را و در می کنم بان هر دشمن از خود بر
مانند این زائیده است مراد من رباعی در حرب کسی نیست مقابل مارا + انویع
شجاعت حاصل مارا + هر بار که ما بجنگ بسیم که + کردند نظر مردم کامل مارا +

تحدید از کفار متبغ ظفر نگار

۴

عُثْمَانُ بْنُ مَرْثُفٍ وَبَاوَزٌ أَيْدِمْشَلُ كَفِيٌّ بِالْهَدْيِ شَهِيدٌ أَوَّلُ الْخُرَافَةِ بَفَتْحِ الزَّوَاكِجِ خَلِيفَةُ لَدُنْ
وَأَبُو الْحَسَنِ كُنْيَةُ مَرْثُفٍ وَوَجْهٌ نَسَبٌ قَتْلُ عُثْمَانَ بِشُكْرِ مَرْثُفٍ وَدَفَاتِحُهُ سَابِغُ كَزْشَتِ

جواب ابو جابر اشارات و ابین استعارات و اوضح عبارات

أَنَا الْإِمَامُ الْقُرَشِيُّ الْمُؤْتَمَنُ	الْمَا جِدُّ الْأَبْلَجُ لَيْثٌ كَا لَقَطَنُ
يَرْضَى بِهِ السَّادَةُ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ	مِنْ سَائِرِ كُنْيَةِ مُجَدِّدٍ مِنْ أَهْلِ عَدَنَ

أَبُو حُسَيْنٍ فَأَعْلَمَنَّ وَأَبُو حَسَنٍ

قرشی بقیم کاف منسوب به قریش ابلج کنشاده ابرو و قطن جبل بنی اسد و سادہ جمع شد
و الیمن بلاد واسعه من عمان الی بخران و نجد من بلاد العرب و موطان الفور و لغور
هو تهامة و کل ما ارتفع الی ارض العراق فهو نجد و عدن مدینه علی ساحل بحر الهند من ناحیه یمن
ترجمہ من پیشوا منسوب به قریش امین داشته بزرگوار کنشاده ابرویم شیریں چون قوطن
که راضی اند با و بهتران از اهل یمن از ساکنان نجد و از اهل عدن بد حسین میں ان بد حسن

امروز منم ز روی تحقیق امام	وز دولت من خانه دین گشت کام
گردون که کند حلقه مهرم در گوشت	خواهد که مرا شود با حلاص غلام

حکایت ابن اعثم گوید مرقضی بصورتی که او را نمی شناختند در صفین بمیدان آمد و مبارزه
و عمر بن عباس پیش رفت مرقضی میخواست که او را از صف شامیان دور کند و بعقب میرفت
و عمر و جرات نموده پیش می آمد و آن دو بیت میخوانده ناگاه مرقضی بازگشت و این پنجم
بخواند و عمر و او را مرقضی بشناخت و بگریخت و مرقضی از عقب او پیاده و فیر زبره و او را

از اسب بنیادخت و بازگشت هم

تخویف معاندان و مخالفان دین بعد از قتل حریش غلام حله

عَصَبٌ يَمَانٍ فِي يَمِينِ يَمَانٍ	اَسَدٌ عَلَى اَسَدٍ يَصُولُ بَصَاغِرٍ
------------------------------------	---------------------------------------

ترجمه شعیری بر شعیری حمله میکند بشیر برنده تنیر یعنی در دست راست مردی یعنی

با مردم بد نفس کند جنگ و تنیر	تنیغم که بقتل دشمنان باشد تنیر
وز غایت قهر و کینه گرد و خوریز	آهن دل دشت روشد در و خوریز

نکته قرینه فی بین یان شعرست آنکه این شعر مرتضی نیست چه آنحضرت مبنی نبود
گوید با شمشیری از اهل بین بان حضرت منتقل شده و محل ارتسام این بیت بوده و محتملست
که ساختن شمشیر و رسم این بیت بر آن در سال دهم هجری بوده که مصطفی صلی الله علیه و آله
مرتضی را به بین فرستاده بود و بر او دو پهل یمن خود را بهین نسبت فرموده یا گوئیم
یمان ثانی بضم یا بیت بعنه صاحب یمن چنانچه معنی عظام و عظام و جمال بعنه عظیم و عظیم
و جمیل است و قال الجوهري یمن فلان علی قومه فهو یمون اذا صار مبارکاً علیهم و ینهم
فهو یاسن مثل ثام و شام مع

التحیة

خطاب و در حرب جل بمحمد بن حنیفه علیه اصفاء سلام و

اَقِم فَلَئِنْ تَنَالَكَ الْاَسِنَّةُ	وَرَأَى لِلْمَوْتِ عَلَيْكَ جُنَّةُ
---------------------------------------	-------------------------------------

اتقام در آوردن چیزی در چیزی بعنف ترجمه در آور خود را که زسد تو سر را و نیزه
و بد رستی که مر مرگ راست بر تو شعیری رباعی ای برده زدوی دشمنان تیغ تیرنگ
آورده گفت دامن مقصود بکنج گاهی که پوشش غم میداد باید که دلیر و تند باشی جنگ

خطاب عمرو بن عباس در صفین بمردم کوفه و لشکر امیر المؤمنین

يَا قَاتِلِي عُثْمَانَ ذَلِكَ الْمُتَمَنِّ	يَا قَادَةَ الْكُوفَةِ صَوِّ اَهْلَ الْفِتَنِ
اَضْرِبْكُمْ وَلَا اَرَى اَبَا الْحَسَنِ	كُفَّ بِهَذَا حَزْناً مِّنَ الْحَزَنِ

بیان اعتلای ارباب ضلال و امتیاز اصحاب کمال

و دیگر

أَرَأَيْتُمْ حُمَاتِنِي وَتُحَلِّفُ مَا تَقُولُ	وَأَسَدًا جِيَاءَ تَقَطُّ الدَّهْرُ وَمَا تَرَى
وَأَشْرَافُ قَوْمٍ مَائِنًا لُونُ قُوَّتِهِمْ	وَقَوْمًا لِيَا مَائِنًا كُلُّ مَنْ وَالِ السُّلُوبِ
قَضَاءُ لِحَلَالِ الْخَلَائِقِ سَابِقُ	وَلَيْسَ عَلَى رَدِّ الْقَضَاءِ حَازِلُ يَقُولُ
فَيَعْرِفُ الدَّهْرُ الْحُثُونَ وَصَرَفُهُ	تَصَبَّرَ لِلْبَلَاءِ وَلَمْ يُغَيِّرِ السُّكُوتُ

خود

تجارت و حرم و حرم و حرم جمع اوردی سیراب شدن اربع و اثبات جمع شریف و ابرار
 فی قوله تعالی وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْمَنَ وَالسُّلُوبِ فَقَدْ تِلْهُ مَوْشًى كَالصَّلَاةِ فِيهِ حَقٌّ وَهُوَ
 عَلَى السُّلُوبِ طَائِرٌ وَقِيلَ الْمَنُ وَالسُّلُوبُ كَلَامًا نَشَأَ إِلَى مَا انعم الله عليهم وجاهل الذل
 شیء واحد لکن سما من حیث ان امنن بر علیهم وسمه سلوی من حیث اندهن لهم
 به التسلی ترجمه می بینم خزانرا که بچند و علف داده میشوند آنچه میخوبند و شیران گرسنه را که نشند
 می باشند در روزگار و سیراب میشوند و بزرگان قوم را که نمی یابند قوت خود و روبروی
 ناکسرا که میخورند من و سلوی را این قضای است مرا فرینده آفرید که نرا و پیش گیرنده است
 و نیست بر باز گردنیدن قضای نیر و مند باشد و هر که شناخت روزگار خیانت کننده
 و حادثه او را صبر کند برای بلا و آشکار کند گد را را با عی امر و خسران صاحب پند همه
 انگشت نمابشکل مانند همه و جمعی که نرا و رت صاحب باشند و پیوسته میرند و چون پند

و دیگر

خطاب به فیه بما غیه مستطیر مذمت معاویه

مَا ضَرَبَكُمْ وَلَا أَرَى مُعَاوِيَةَ	الْآخِرُونَ الْعَبِيدُ الْعَظِيمُ الْحَاوِيَةَ
هَوَتْ بِهِ فِي النَّارِ أُمُّ هَاوِيَةَ	جَادِمَهُ فِيهَا كِلَابٌ عَاوِيَةَ

حادثه و حرم روده و همت امه فیه و معاویه ای ناکه و عوا و بعضی بانگ کردن سگ در گد

أَلَا إِحْذَرُوا فِى حَرْبِكُمْ أَبَا الْحَسَنِ فَإِنَّهُ يَدُكُمْ دَتَ الطَّحَنَ	وَلَا تَرْمُوهُ فَذَا مِنْ الْعَبَنِ وَلَا يَخَافُ فِى الْهَيَاجِ مِنْ دَهَنَ
وَقَدْ عَذَّبَنِى بِالْبَاءِ سِتْرُ وَقْتِ اللَّبَنِ	الضُّعْفُ
آنغبین، بشکین فی البیع و بالفتح فی الزامی و دق کوفتن از اول و طحن آرد و الوهن بافتح و لبن شیر و حکایت قتل حرب در باد موحد گزشت ترجمه سپهر هینید در کارزار خود از ابواب و جویید اورا چه این چنین لذنیاں کردند چه بدستی که او میگوید شمارا کوفتن آرد و نمى تر در وقت مقاتله زست شدن و تحقیقت پرورده شده است بعضی حرب در هنگام شیر	
دشمن که زبان خویش را گرد سیر لیکن جو شویم رو بر دو ضعف	ناگاه بحرب من شود تند و دلیر باشد بنیل گر که در پنجه شیر
حکایت عبد الله و هب راسی و زهر و ان لبشکر مرتضی علیه التحیة و الرضا	
اضربکم و لا اری ابا الحسن	ذَلِکَ الَّذِی ظَلَّ اِلَى الدُّنْیَا دَکَنَ
رکن و رکون سومی کسی جنبیدن از اول هم	
جواب او با طح اشارات و فصیح عبارات	
يَا أَيُّهَا الْمَشْرِكُ يَا صَنِ افْتَنَنْ	وَ الْمُتَمَتِّيْ اَنْ يَرَى اَبَا الْحَسَنِ
اِلَى قَامْظَرُ اَيَّا يَلْفَى الْعَبَنِ	
اشراک انبار کردن کسی را در چیزی و افتنان بفتنه افتادون ترجمه امی انبار کننده خود را و راماست امی انگس که افتاد بفتنه و آرزو کننده که بنید ابوالحسن را بمن پس بنگرد ام از لطیف	
امروز قران را بر وزن بون می بنیم افتاد و ترا بجاک و چون می بنیم	و ز طلقه اهل دل برون می بنیم و ز اسپ مراد سرگون می بنیم

اظهار آمار تحمل و فروتنی و منع افوا نبطا بامدم	اصم عن الکلم المحفظات
و احکم و الحکم بی اشبد و	و انی لا ترک جل المقال
لان لا جاب به کد و	اذا ما اجترنت سفاة السفیر
علی قاری انا الایضه و	

صم کردن از رایج و شبه مانده شدن و جل الشی معظمه و اجترار کشیدن ترجمه
 که شوم از سخنها که خشم آورده و بردبار شوم و بردباری نمینانسته ترست و بدستی
 که من هر آینه ترک کنم بنیت گفتار را ابراهیم که جواب داده نشوم با آنچه دشوار دارد چون کشید
 بخردی بخیر از بر خود پس بدستی که من بخیر و تر باشم ش جا مل که همیشه داشته
 خواهد که کند سخنه ایام ترا + باید که جواب او گوی ورنه + ساز و بیان خلق بدست ترا

فلا تغتر بر بدواء الرجال	و ان زخر فوالک اوموهوا
فکم من فتی یعجب الناظرین	که السن و له اوحیه و
ینام اذ احصر المکرمات	و عند الذنائة یستنبیه

روا و بضم دیدار و زخر و آراستن و استناه بیدار شدن ترجمه پس فریفته مشوید
 و اگر چه آرایند بر تو یا تمییس کند پس بسیار جو افزدی که خوش آید ناظر از امرا و را باشد زبنا
 و مراور باشد در خواب کند چون حاضر شود بزرگوار یا و تر دست است بیدار شودش

خواهند جاعتی که در کسوت مخفی	مرغان هوا گرفته آند نصی
گر هست ترا چشم بصیرت روشن	ز بهار مشو بام ایل یقه نصی

بدست بر عایت یا ران محبت شعار و در وقت دولت و مساعت
 لیس الکرم الذی ان نال منزله

ترجمه میزنم شمارا و نمی بینم معاویه تنگ چشم بزرگ کرده را بنید از او دورتر
 مادرجو مرده همسایه باشد او را آتش گها با هم کننده دبای تا چند توان صبر و منبرل کرد
 از موم بدصل محل که دن به خواهم زدن صفت شمن امروز به خوش نیست و اگر فکر و تامل کرد
 حکایت ابن عثم گوید این دونیت نظم عبداللہ بن بدیل در قافری عسیت که در روز
 قتل خویش گفته و معاویه در شان او گفت **لِلّٰهِ دَرَكٌ وَ دَرَكٌ اَبِيهِ اَمَّا وَاللّٰهُ لَوْ سَاطَا**
فَسَاخِرَاۤءُ اَنْ تَقَاتِلَ فَعَدَاۤءُ عَنِ رِجَالِهَا لَفَعَلَتْ مَع

ارشاد به تحمل و شکیبای و بدست بطریق دانای

کُنْ لِلْكَارِهِ بِأَعْرَافٍ مُّقْطِعَةً	فَلَقَلَّ يَوْمًا لَا تُرِي مَا تَكْرَهُ
فَلَرَبَّمَا سَتَرَ الْغَيُّ قَنَافَتَ	فِيهِ الْعُيُونُ وَإِنَّهُ لَمُؤَكَّدٌ
وَلَرَبَّمَا اخْتَرَنَ الْكَرِيمُ لِسَانَهُ	جَذَرَ الْجَوَابِ وَإِنَّهُ لَكَفُوءٌ
وَلَرَبَّمَا ابْتَسَمَ الْوَقُورُ مِنَ الْأَدَى	وَقُوَادِهِ مِنْ حَرِّهِ يَبْتَاوُهُ

تعلیق یاره کردن و استتار در پرده شدن و نافرین رغبت نمودن و تمویبه تبیس کردن
 و اختراش بر خویش چیزی در خزان گمراه شدن و تقوی زبان آوردن و این و الالبتم دون
 به قور است ترجمه باش مرا خوشیها را بصبر یاره کننده پس هر آینه اندک باشد روزی که نمی بینی
 آنچه نخواهی پس هر آینه بسیار در پرده شود و جوافر و پس غبت نماید در چشمها و بدستی
 تمویبه تبیس کرده شده باشد ————— و هر آینه بسیار نگه دارد
 ز کوار زبان خود از ترس جوانب و بدستی که او هر آینه زبان آورد گردانیده باشد و هر آینه
 عسب تبسم کند و مروا تبسم از ریج و دل او از گری آن ناکند دبای هر چند که من به غم می نوشتم
 و ز آتش غصه بر نفس می نوشتم و چون بهم گفتم که دشمنان دشمنان اهل زمانه حال خود می پوشم

جانباری انیت باز می آید و آنجا که حدیث اهل سنت گرد و زرها بغیر از نیمی آید

شماره اخلاق حمیده و صفات پسندیده

إِنَّ الْمَكَارِمَ إِخْلَاقٌ مُطَهَّرَةٌ	فَالَّذِينَ أَوْهَلُوا وَالْعَقْلُ تَأْيِيهَا
وَالْعِلْمُ تَأْلِفُهَا وَالْحِلْمُ رَابِعُهَا	وَالْجُودُ خَامِسُهَا وَالْفَضْلُ سَادِسُهَا
وَالْبِرُّ سَابِعُهَا وَالصَّبْرُ ثَامِنُهَا	وَالْمَشْكُورُ تَاسِعُهَا وَاللِّينُ عَاشِرُهَا
وَالنَّفْسُ لَعْلَمُ إِنِّي لَا أَصَادِقُهَا	وَلَسْتُ أَرْشُدُ الْأَحْيَانِ اعْصِيهَا

عقل قوتی ست نفس ناطقه را که مبداء علم است و آن دمی السادس قال الشاعر
 إذا ما عدّ رابعة فسأل + فزوجك خامس وحموك سادی + اراد السادس
 فابدل من الثنين يا و يستعمل البر في الصدق يُقال يُبر في قوله وفي يمينه و الباقي البقية
 ترجمه بدرستی که بزرگها و بیا پاک کرده است پس تین قول آنست و در دوم آن و در آخر
 سوم آن و در باری چهارم آن تجشیدن بی غرضی تجیم آن و عطا بی آنکه لازم باشد ششم آن
 درستی هفتم آن و شکیبایی هشتم آن و شکر نهم آن و نرمی با مردم بقیه آن و نفس میداند که
 من دوستی نمکنم با او و نهم که راه راست یابم مگر آن هنگام که تا فراموشی کنم و در سابعی

در ویش که اخلاق الهی دارد	در ملک و جود پادشاهی دارد
چون قدرت او را ماه ناماست	و در منت خیر که کامی دارد

ذکر صفات ارجاب کمال و نفوت اصحاب جلال

و مُحْتَرِسٌ مِنْ نَفْسِهِ خَوْفَ ذَلَّةٍ	تَكُونُ عَلَيْهِ حِجَّةٌ هِيَ مَلَكُهَا
فَقَلَّصَ بُرْدِيهِ وَافْضَلَى بَقْلِيهِ	إِلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى هُنَا الْآمَانِيَا
وَجَانِبَ أَسْبَابِ السَّفَاهَةِ وَالْخَنَاءِ	عَفَافًا وَتَزْيِيهَا فَأَصْبَحَ مَا لَهَا

لَحْزِمُ زَادُ الدُّلَاخَوَانِ تَكْرِمْهُ
 اِنْ تَالِ فَضْلًا مِنْ السُّلْطَانِ اَوْجَاهَا

بیاایه المغاخره و تکریمه گرامی کردن و سلطان فرمان ده ترجمه نیست کریم آنکس که اگر بیا
 تبه را یا بیا بد مالی را بر برادران خود مغاخره کند ازاده افزون کند هر برادر را اگر ارامی کرد
 ر بیا بد احسانی از پادشاه یا جاهی رباعی گریافته بیش بزرگان را می یامست ترا
 فضل ایشان جاهی باید که بحال خود گردی خسرو چار ان قدیم را سیر سی گاهی

خطاب بحضرت مصطفی صلعم و اظهار اخلاص و صفات	
<p>وَالْمُصْطَفَىٰ بِالنَّشْرِ الْيَاسِي مِنْ مُحَدَّثٍ مُسْتَقْطَعٍ نَاسِي فَلَيْسَ بِالْعُمَرَا وَلَا اللَّاهِي مُنْكَسًا بِأَطْلَةٍ وَاهِي مَعَ كُلِّ نَاسٍ نَفْسُهُ سَاهِي بِحَيْدَرٍ وَالنَّصْرُ لِلَّهِ عَاسِي</p>	<p>يَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ عَلَى اللَّهِ مُحَمَّدًا الْمُخْتَارَ مَهْمَا آتَى قَانِدُ بَلَدِهِ حَيْدَرًا لَا غَيْرَ تَرَى عِمَادَ الْكُفْرِ مِنْ سَيْفِهِ هَلِ الْعِدَى إِلَّا ذِيَابٌ عَوَى سَيَنْزِعُ الْجَمْعَ عَلَى عَقْبِهِ</p>

حداث نو آوردن و مستقطع ای و حیدر فطیعا و عمر بضم کول و منکس سرگون کردن
 رومی الحایط اذ اضعف و هم بالتقوط و ذیب گرگ و سهو غافل شدن و لعقب
 التمشکین لغته فی العقب ترجمه ای گرامی تر خلیق بر خدا و بر گزیده بزرگی زیبا محمد برگزیده
 هرگاه که آید چیزی نو آورده سخت شمرده باز زنند و پس بخوان بر آن حیدر را نه غیر او و عیسی
 رنه بازی کننده بی دستون کفر از شمشیر او سرگون کرده که باطل آن نیست باشد متعقد
 دشمنان مگر که بیا که با هم کنند با هر آدمی که نفس او غافلست و دگر گیرانیده شوند آن گرد
 بر پاشنه تبه و دیاری دایره و دیار است رباعی حیدر که همیشه بود غازی ایدل

راه نایب و مرقور باشد بر و باری مرد و ده موی در و لیر می مرد بیدار در و جیم اگر بنی بنی
 غافل را خوش آید صفا و آب از او بر و او پس گرد و از و آب در و و ما فی شلبا بر سختی
 و حادثه او پوشنده مر از ما دل مدارا کننده مر آور باشد همتی که بلند شود بر به همت خباثتی
 بحقیقت بلند شود ماه تمام بر ستاره و دشمن و از احسان خود نگاه دارد و بیان مر بسیار
 و نگه دارد از و عهد را چون گرد و نگاه دارند و رباعی هستند جماعتی توانا ای دل
 از همت خویشند تنگبایا اید اگر چرخ فلک بر سر ایشان گردد بهرگز ننگند سر بالا اید

مدح فقر و ستمندی و ارشاد بقناعت و خرسند

النَّفْسُ تَجْزَعُ أَنْ تَكُونَ فَقِيرَةً	وَالْفَقْرُ خَيْرٌ مِنْ غِنَى لَطِيفٍ
وَعَنِ النَّفْسِ هُوَ الْكَفَافُ وَإِنْ	تَجَمَّعَ مَا فِي الْأَرْضِ لَا يَكْفِيهَا

اطعانی راه کردن و الکفاف بافتح القوت و هو ما کف عن الناس ای غنی و فی المده
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ دِنْقَ آلِ مُحَمَّدٍ كَفَافًا تَرْجِمَهُ نَفْسٌ بِي صَبْرِي مَيِّكُنْهُ زَانِكُهُ بَاشِدْ دُرُوشِ
 و در ویشی بجز است از تو آنکری که بی راه کند نفس او تو آنکری نفسها قوت است و اگر
 سر باز زند پس همه آنچه در زمین است پس نباشد او را ش حد گوی صفات زشت در آید
 و در حص ترا نبرد یک تا همت به اندم که بقوت خود نگردد فی الح و راضی نشوی بهر چه در عالم است

ترغیب بقناعت که اشرف و واسطه علو اشرف است

الْغِنَى فِي النَّفْسِ وَالْفَقْرُ فِيهَا	إِنْ تَجَزَّتْ فَقَلَّ مَا يُجْزِيهَا
يَعْلَلُ النَّفْسَ بِالْقَنُوعِ وَالْإِلَّا	طَلَبَتْ مِنْكَ قَوِيَّ مَا بَكْفِيهَا
لَيْسَ فِيمَا مَضَى وَلَا فِي الْآيِ	لَمْ يَأْتِ مِنْ بِلْدَةٍ يَسْتَحَابُّهَا
مَا أَنْتَ طَوْلُ عُمَرَ مَا عَمَّرَتْ	إِلَّا بِالسَّاعَةِ الَّتِي أَنْتَ فِيهَا

مَنْ عَنِ الْفَحْشَاءِ نَفْسًا كَبِيرَةً
أَبَتْ هِمَّةَ الْأَعْلَى وَالْعَالِيَا

نفس بهم گرفتن جامه و اُمتیه بضم همزه و تشدید آرزو و امانی بشدید و تخفیف جمع او
نفریه پاک کردن و يقال شاب کالی العین اسی عیال العین جلالة و بهاء ترجمه بساکنده
نفس خود از ترس لغزیدن قدمی که باشد بر او حجت آن لغزیدن مدام که باشد آن
بهم گرفت دو جامه خود را و رسانید دل خود را به نیکو کاری و بر پیرکاری پس بفت
زوار او دوری کرد از سبها و بخودی و زشت لغتن پاک دامن و پاک کردن
نفس پس گشت پرکنده چشمها از بزرگی و کمداشت از زشت کاری نفس بزرگواری
منع کند بهمت مکر بند می و بزرگواریها و باحی ای کشته نور معرفت ناظر خویش
شفته مکن بمعصیت خاطر خویش چون نفس تو قصد میکند ایما را + باید که شوی بحال دل حاضر

وَأَمَّا طَشُّ ذُو الْجَهْلِ وَالْبُصْبَى	حَلِيمًا وَقُوْرًا صَايِنَ النَّفْسِ هَادِيًا
لَهُ حِلْمٌ كُلُّ فِي صَرَامَةٍ حَازِمٍ	وَفِي الْعَيْنِ إِنْ أَبْصَرَتْ سَاهِيًا
يُرْوَقُ صَفَاءُ الْمَاءِ مِنْهُ بِوَجْهِهِ	فَأَصْبَحَ مِنْهُ الْمَاءُ فِي الْوَجْهِ صَافِيًا
صَبُورًا عَلَى تَرِيبِ الزَّمَانِ وَصَافِيَهُ	كُنُومًا لِأَسَارِ الْفُتَيْمِ مَدَارِيًا
لَهُ هِمَّةٌ تَعْلُو عَلَى كُلِّ هِمَةٍ	كَمَا قَدْ عَلَا الْبَدْرُ النُّجُومَ الدَّارِيَا
وَمِنْ فَضْلِهِ يَنْحَى ذِي مَامًا لِلْجَارِهِ	وَيَحْفَظُ مِنْهُ الْعَهْدَ إِذْ ظَلَّ رَاغِبًا

طیش سکما شدن و جل مارم ای جلد شجاع و صم بضم ص و راقی الشی میرونی
ای عجبی و بضم یه با نبط القلب ویدی عن الوقوف علیه و قد یسمی القوة التي
تخط بها ذلک نحرًا و الکواکب الدری الثاقب المضي منب الی الدیر لباضه و قد لک
ترجمه بتی اور چون سبکی کند خداوند جل و گودی بر دبار هسته شکا پرازنده نفس

نپس باش مردی که پای او باشد در خاک و تارک همت او باشد در پر دین سرباز زنده
 مرغشش خداوند تو انگریز که بینی او را بر آنچه در دوست اوست سرباز زنده چه بدستی که بنده
 آب زندگی فرو ترست از بختن آبروی شش گریه تر از نور حق سجائی - ز نمنه
 که آبرو نریزی جائی + هر کس که توکل بخدا دارد و بس + هرگز نکند بغیر حق پروائی - قطعه
 گویند در ظلمات چشمه ایست که آن چشمه از بهشت می آید و شرب آن موجب دوام و بقا
 و آن چشمه را چشمه حیان خوانند و آن آب انجیات و اسکندر طالب آن آب بود و کبار
 به ظلمات آمد و با تفاق خضر میگردان شدند و هر یک گوهر شب چراغ برداشتند
 ظلمات بسر دوراه رسیدند و خضر برای برفت و سکندر برای چشمه در آن طرف بود
 و بمقصود رسید و اسکندر برای چیل روز در ظلمات سرگردان بود و باز گشت و محقق
 این مثل دوسالکت که از ظلمات فنا و فی الله آب حیات بقا و بائند که بیان آن در فناء
 ساده گزشت طلبیدند و یکی بواسطه ترک و تجرید و تهذیب اخلاق بمقصود رسید و یکی بواسطه
 و توجه بدینا از مقصود باز ماند و گوهر شب چراغ ذکر است که نور آن مشاهد سالک میشود
 و مردم ساده پندارند که آن نور را بقوت با صره می بینند و می تواند بود که این مثل رود

مریت نفس برضا و تنبیه او با طاعت قصا

<p>يَا مُدَّتِيكَ رِزْوَانُ حِينَ يُؤْذَنُ يَا مُدَّتِيكَ خَيْرَ الْوَقْتِ أَوْ تَأْتِيهِ لِلْعَبْدِ أَرْأَفُ مِنْ آبٍ بِدِينِهِ يُصْنَعِي حَسْبَكَ وَأَنْتَ لَا تُبَدِّدُ فَكَأَنَّهُ مِنْ نَفْسِهِ يُخْفِيهِ</p>	<p>لَا تَعْتَبِنَ عَلَى الْعِبَادِ فَإِنَّمَا سَبَقَ الْقَضَاءُ لَوْ قَتَلَهُ هَكَذَا فَقَتَلْتَنِي بِمَوْلَاكَ الْكَرِيمِ فَلَا تَنْهَ وَأَشِعْ غِنَاكَ وَكُنْ لِفَقِيرِكَ صَانِعًا فَالْحَرُّ يُغْلِي جِسْمَهُ إِعْدَامُهُ</p>
--	--

تجربى قناعت کردن و اجرائى التمسى گفتنى و تعليل بخيرى مشغول داشتن و استخلا
شيرين نمودن ترجمه تو انگر در نفسهاست و در ویشی در نفسهاست اگر قناعت کند
بسا اندک باشد آنچه بس باشد نفسها را مشغول دار نفس انچه شود بی و اگر نه جوید از تو با آن
نچه بس باشد و اورا نیست در آنچه گزشت و نه آنچه نیامده است هیچ فزه که شیرین شمارد
بسی تو در روزی عمر خود مدام که زندگانی داده شوی مگر در ساعتی که تو در آنی رباعی

ما یم که توفیق قناعت داریم	۰	بالشکر نفس خود شجاعت داریم
چون شد بخلان نفس داشت		در جیره یک نور طاعت داریم

منع نفس از صفات ذمیمه و گذرانیدن او را از مرتبه بجهیمه
أَمَّا شِئْتِ أَنْ تَحْيِيَ حَيَوَهُ حُلُوهَ الْحَيَا | فَلَا تَحْسُدْ وَلَا تَبْخُلْ وَلَا تَحْصُصْ عَلَى النَّاسِ

و بضم شیرین و تحیا زندگانی ترجمه چون خواهی که زنده باشی زندگانی شیرین زندگانی
حسد مبر و بخل مکن و حرص م باش بر دنیا ش ای روح تو باز رسته از قید حسد +
روی شجاعت شده مانند اسد + که لذت عیش و کام دل میخواهی + در بخل هیچ و بگز از حرص و

منع از غبار حرص انگیزدن و آبروی پیش هر کس نخیزدن

أَظْلَمًا تَكُ أَكْفُ الرِّجَالِ	كَفْتُكَ الْقَنَاعَةَ شَبَعًا وَرِيًّا
نُ رَجُلًا رَجُلُهُ فِي التَّرَاحِي	وَهَامَهُ هَيْمَتُهُ فِي النَّسَا يَا
يَا لَنَا بِلِ ذِي شَرَوَةٍ	تَرَاهُ لِمَا فِي يَدَيْهِ آيِسًا
ثَا إِزَاقَةَ مَاءِ الْحَيَافَةِ	دُونَ إِزَاقَةِ مَاءِ الْمُحِبِّ رَوِي

تشنه کردن و در آبروین و اراقت رنجیدن آب و خون و مثل آن و تحیا بضم میم و تشنه
جهد چون تشنه گردانند ترا اینجا و مردان بر آن شد ترا قناعت بسیری طعام و سیرالی

وَالنَّفْسُ تَنْشُرُهَا وَمَتَّ يَعْوِيهَا	لَمَسْعُ يَبْسُطُهَا وَالذَّهْرُ يَقْبِضُهَا
وَدُورُنَا لِحُجْرَابِ الدَّهْرِ تَنْبِيْهَا	مَوَالِدُ الذَّوِي الْمِيرَاثِ يَجْمَعُهَا
مَسَتْ خَرَابًا وَدَانِ الْمَوْتِ هَمِيْهَا	هَمِيْنَهُ كَمَا آتَيْنِ فِي الْآفَاقِ يَمْلِكُنِيْهَا

تو تیرت نیر و مندر کردن و میراث آنچه از مرده بوارث رسیدندینه شهر ترجمه
 را که چه باشد ترس از مرگ امید هست که نیر و مندی می کند و رایتس مرز می کستر و امید
 و روزگار رنگ میکند آنرا و نفس پراننده می کند آنرا و مرگ در می نورد و آنرا لهیا
 برای خداوندان میراث گرد می کنیم آنرا و سرانها را برای ویران شدن در روزگار بنا می نهند
 بسا شهرها در کنار جهان که تحقیق بنا کرده شده است گشت ویران و جزا و درک جهان

تا چند ترا طول اهل خوابد بود	اندیشه جاه با عمل خوابد بود
تا چشمم بهم نمی گریبان حیات	تا گاه بقبضه اجل خوابد بود

حکایت گویند یکی در کوفه خانه خرد و کاغذی بر تفضی علی داد که قبل بنویسد و او نوشت
 هَذَا مَا اشْتَرَيْتُ مِنْتَ عَنْ مَيِّتٍ دَأْسًا فِي بِلَدِ الْمُذْنِبِينَ وَ سَكَنَةً لِّغَا فُلَيْهِنَ الْحَدُّ
 الْأَوَّلُ يَنْتَهِي إِلَى الْمَوْتِ وَ الثَّانِي فِي إِلَى الْقَبْرِ وَ الثَّلَاثُ إِلَى الْحِسَابِ وَ الرَّابِعُ إِلَى
 إِلَى الْجَنَّةِ وَ أَمَّا إِلَى النَّارِ بَسْ إِنَّ أَيْتِ نَوَسْتُ

تخویف نفس بچشم و تهدید او بنشر	
وَلَوْ أَنَا إِذَا مِتْنَا تَرَكْنَا	لَكَانَ الْمَوْتُ ذَاخَةً كَيْ حَيٍّ
وَلَكِنَّا إِذَا مِتْنَا بُعِثْنَا	وَسُئِلَ بَعْدَهُ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ

ترجمه اگر باشد آنکه ما چون بمیریم ترک کرده شویم هر آینه با شد برگ آسایش هر خنده
 و لیکن ما چون بمیریم برانگیخته شویم و پرسیده شویم بعد از آن از هر چیز رباعی

اشاعه آشکار کردن و آفتاب نرا در کردن و انکمال لاغر کردن ترجمه ششم گیر برندگان این
 نماید بتو بازی تو مگر آن هفتام که دستوری داده شود در آمدن پیشی گرفت قضا
 مروت آنرا پس گویا او آید بتو در بهتر وقت یا آئی تو بآن کس تو را باش بخداوند کریم خود
 چه بدستی که او مر بنده را مهربان ترست از پدر به پسران خود و آشکارا کن تو انگری خود را
 و باش مرد روشنی خود را نگهدارنده نزار کند همکاره ترا و تو فاش کنی آنرا پس آزاد
 لاغر میکند پس پس گویا انفس خود پنهان میکند آنرا نشی تا چند سیاهان اهل میودن
 بهوده قدم محبت و جود نمودن ۱ هر خیز بوقت خوشی در بند ۲ تا وقت نیرسد نخواهد بود

تغییر نفس از دنیا که محل قنات و مرغیب او بعقبی که منزل بقاست

النفسُ تَبْكِ عَلَى الدُّنْيَا وَقَدْ عَلَتْ	إِنَّ السَّلَامَةَ مِنْهَا تَرَكُ مَا فِيهَا
لَا دَارَ لِلْمَرْءِ بَعْدَ الْمَوْتِ يَسْكُنُهَا	إِلَّا الَّتِي كَانَ قَبْلَ الْمَوْتِ بَانِيهَا
فَإِنْ بَنَاهَا بِخَيْرِ طَابَ مَسْكَنُهَا	وَإِنْ بَنَاهَا بِشَرِّ خَابَ نَائِيهَا
بَيْنَ الْمُلُوكِ الَّتِي كَانَتْ مُسَاطَةً	حَتَّى سَقَاهَا بِكَاسِ الْمَوْتِ سَاقِيهَا

تسلط بر گشتن ترجمه نفس میگردید بر دنیا و بحقیقت دانده رستن از دنیا ترک
 نیست که در دنیا نیست هیچ سرا مر مرد را بعد از مرگ که ساکن شود در آن مگر
 ن س ا می که بوده است او پیش از مرگ بناکنده آن آسین اگر بنا کرده است آنرا بخیر خوش است
 س ا ن و اگر بنا کرده است آنرا به شر بی بهره باشد مقیم آنجا اندا پادشاهان که بودند درگاه
 آب داد ایشانرا بجا سوارگ ساقی ایشان نشی تا چند درین خراب مسکن سازد
 ن بوم بیز از نشین ساز ۲ اگر اهل سعادت و توفیق خدا ۳ در باغ بهشت جاسعین ساز

كُلِّ تَدْنٍ وَانْكَامَتْ عَلَى وَجَلٍ	مِنَ الْمَيْتَةِ أَمَّا لُ يُقَوِّ بِهَآ
--	--

کری خواب و مصراع اخیر مثل ترجمه کنی غرض از خبر غیبی است
 خواب کند مردم پس خداوند عرش می بیند و تو ای چشم بزرگ بین و بداند
 می نمایند قوم رفیق شب را شعر تا چند چنین بخند
 ببال و جاه و دولت باشی و بخیز که روان ز نسند همه بد

استدلال از نظم بر شرفست و خست
 مَن لَمْ يَكُنْ عَصْرُهُ طَيِّبًا
 لَمْ يَخْرُجْ مِنْهُ طَيِّبًا
 أَصْلُ الْفَتَى يُخْفَى وَ لَكِنَّهُ

عصر صل مردم و غیر آن و فی اول معنی ترجمه
 بیرون نیاید سخن پاک از دهان او اصل جوهره
 شناخته شود آنچه داوت شعر برآمد
 آئین محبت و وفا دارد دوست از مردم غیر از چشم

بیان نکه عرض بی حیات است و حرمان المازمه
 وَ فِي قَبْضٍ كَفَتْ الْوَلَدُ لَوْ دِه
 وَ فِي بَسْطٍ مَا عِنْدَ الْمَمَاتِ مَوْطِ
 دَلِيلٌ عَلَى الْحَرَمِ الْمَرْبُ

قبض فرا گرفتن بجهه قال الله تعالى يقبضون أي يدبهم و اسبغیر
 ترجمه در فرا گرفتن بجهه کودک مجرور و راون او و تلیست بر حرم تربیب کرده شده
 و و گستردن کف نزد مرگ بنده است میگوید پس بنگرید مرا که بحقیقت بیرون ای رفتم
 از دنیا به چیزی شعر در طینت آدمی خدا عرضی و نه نیست انفس است
 در وقت کز آن و نگاه که مرده و خدا اثر یافت کشا و بعد که داشت کف خدا را

<p>زمرگ تندی حبت مردم حاصل اندیشه جز که هست مردان شکل</p>	<p>ال</p>
<p>از زهد عدم انقایت خست الم</p>	<p>ر</p>
<p>آه کشته حسینا آکشته الهم تیا</p>	<p>ای</p>
<p>باده شربت را بهم صبا لغتم و آنی زدم ترجمه کاج مادر من نزادی مرا کاج من بدمی که یک تاج بمن بود گما خشک که بخوردی مرا گوهند خرد خام رباعی</p>	<p>ب</p>
<p>وز دهر نمیشود کشادی مارا</p>	<p>چرخ روایت نزادی مارا</p>
<p>تا مادر آیام نزادی مارا</p>	<p>ی کج که آسمان نکردی پیر</p>
<p>شکایت از روزگار که مظهر شور و شربت و هر روز که می آید از روز سابق تیرا</p>	
<p>وَبَلَاءٍ دَفَعْتُ مِنْهُ إِلَيْهِ صِرْتُ فِي غَيْرِهِ بَكَيْتُ عَلَيْهِ</p>	<p>عَجَبًا لِلَّذِي مَانَ فِي حَالَتِهِ رُبَّ يَوْمٍ بَكَيْتُ مِنْهُ فَلَمَّا</p>
<p>مجا نمدی و دفع واعدی باالی قضی معنی الاناله خوقه لدعالی فادفعوا اليهم اهو الهم ترجمه آهی عجیبه مر زمان را در دو حال خفص و رفع و بلای که افکنده ندیم زمان بان با بسیار دزدی اگرستم از ان پس چون گشتم و غیر آن اگرستم بر آن ش</p>	
<p>بایش آن هیچ موجودی</p>	<p>در ملک جهان منفعت و سودی</p>
<p>وز دهر لایحه و بهبودی</p>	<p>بر روز زود بیشتر میرد ترا</p>
<p>برای گنجینه نفس بجانب عبادت و توجه دل به میل سعادت</p>	<p>برای گنجینه نفس بجانب عبادت و توجه دل به میل سعادت</p>
<p>إِنْ يَنْفِمْ النَّاسُ قَدْ وَالْعَرْشِ يَرَى عَيْنًا لَصَبَاحَ يَحْمَدُ الْقَوْمُ الْعَرَى</p>	<p>يَا نَفْسُ قَوْمِي بِفَقْدِ قَامِ الرِّسَالِ يَا عَيْنُ دَعِي عَنِّي الْكَرَمِ</p>

جَوَادٌ نَشَطَى الْخَيْلَ عَنْهُ كَأَنَّهَا	يَرَوْنَ بِهَا كَيْتٌ عَبِصَتْ صَادَ بِهَا
مِنَ الْأُسْدِ قَدَاحَى الْعَرِينِ مَهْجَا	تَقَا دُنَى سِبَاعِ الْأَكَاذِمَةِ تَقْدِيرُ
شَدِيدٌ جَرِي الصَّدْرِ بِفَعْدٍ مُصَدَّلٍ	هُوَ اللَّيْثُ مَعْدِيًا عَدِيَّةً وَعَادِدٌ
لَيْبِكَ رَسُولَ اللَّهِ خَيْلٌ مُغِيرَةٌ	تَتَبَرَّعُ بِرَأَاهُ قَبَايَةِ كَرِيمًا
لَيْبِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَفٌّ مُقَدَّمٌ	إِذَا كَانَتْ ضَرْبُهَا لَهَا نَشَقَاتُهَا لَبَا

جواد جو امر و تشطى الشئ اذا تطاير شطايه والتشطية الفلقة من العصف ونحوها وبارا تحريد اى برودت و اما حمايت كردن و تقادى را همى چنين جمع ده و نهذا را بعد و نهذا الفتح اى نهض و رسل نهذا اى كريم نهذا الى محالى الامور و مصدر سخت سينه و معدى در اصل معذور ابدال و اوسا خند بسبب ثقل قال الشاعر و قد علمت عروسى ما كنه اننى انا الليث معديا عليه و عاديا + و اغارت شافتن و اناة بالميم خن كرد و لقف بزر و تقالى سر كيدگر باز جستن توجه جو امر و كيدگر گر خنند سواران از و كويده مى ديند بديرا شيرى سطر بر ايشان نكار كنده از شيرها كه حقيقت حمايت كند يشير را بشكوره اى جويند و دوى زمين از او را همى جستن سخت دلير سينه بزرگوار سخت سينه او شير بود حمله كرده بر او حمله كنده بايد كه بگريد بزرگوار و خدا سواران شتابنده كه مى انگيزند كروى چون ابراقا ده بايد كه بگريد بزرگوار و خدا صفت پيش داشته چون بود تارك بشكستن سر كيدگر باز جستن شخند آن شاك اسب چرخ از اين كردى + در عرصه چياده بفرزين كردى + مطلق شد و از قيد بركن خلاص + و ان رفت كه راه شرع تعين كرد

حكايه حضرت فاطمه عليها السلام مرتبه حضرت رسالت صلعم با حق فانيه فرموده اند

مَا ذَا عَلَيَّ مَنْ شَمَّ تَرْتَبَهُ أَحَدٌ .	أَنْ لَا يَشْمَ مَدَى الزَّمَانِ إِلَّا لِيَا
--	---

مرثیه سرور عالم صلی الله علیه وسلم

الاطراق التامع لبیل فداعنی فقلت له لما دأیت الذی الی تحقق ما استفقت منه ولم یبک قوالله ما انک احد ما مضت وکنت متی اهبط من الارض تلعة	وآرقنی لما استمک منادیاً اعیر رسول الله أصبحت ناعیاً وکان خلیلی عذی وجماً لیاً ربی العیس یوماً وجاوزت وادیاً أدلی أثر اقبلی حدیثاً وعافیاً
--	--

تاریق بخواب گردانیدن و استهل الصبی اذا صاح عند الولادة و آرویه کما یكون بالعبور
 یكون بالوهم التحیل قال الله تعالی و لو تدعی اذ تتوفی الذین کفروا المملکة
 و اشتاق ترسیدن و اصل لم یبک لم یبال حذف الالف تخفیفاً کثرة الاستعمال
 و الجمال بالضم الجمیل و العین بکسر الابيض الیه ینالط بیاضها شی من الشقرة
 واحد اعیس و مجاوزت از چیزی گزشتن و مبطو فر و آمدن از ثانی و التعله ما ارتفع
 من الارض و ما انهبط منها و هو من الاضداد و عافی کعنه میفرماید و در آمد خبر دهنده مرگ
 بنشب پس رسانید مرا و بخواب کردم چون آواز برداشت بانگ کننده پس گفتم مرا و را
 چون خیال کردم آن خبر را که آمد ایام غیر فرستاده خدا را گشتی خبر مرگ دهنده پس درین
 کرد آنچه ترسیدم از آن و بانگ برداشت و بود دوست من سازگار من و جمیل من پس بحق
 که در اموش نکتم ترا ای محمد یا دام که بنزد مرا آشتی رسید در روز از روزها و ما دام که گزرم
 از روز و خانه و سهم من هر که که خود آیم از زمین پشته بنیم نشانی پیش از خود نو و کعنه نشنا

هر چند که در فقی و در آغوش خدام	بالند که یزمان فرموش نه
چون روح تو از حجاب من پاست	در دیده اهل کشف رو پوش نه

وَابَاحِدٍ وَحَبِيبَةٍ	لِي مَقَامَاتٍ بَدْرٍ حِينَ خَالَاتِهَا
وَأَنَا لَمَّا تَمَّ عَمَلِي	وَأَنَا الْحَامِلُ لِلرَّايَةِ حَقًّا أَحْتَوَا
وَإِذَا دَامِي رَمَقًا	وَإِذَا اضْرَمَ حَرَبًا أَحْمَدُ قَدْ هَذَا
هَيْئَةً أَلْبَسْتُ بَيْنَ حَشِيَّتِي	وَأَنَا الْمُسْتَقَى كَأَسَا لَذَّةِ الْإِنْفِخَا

اَصْبَحْتُ فِي الْمَدِينَةِ وَحِينَ رُومَانُهُ مِثْلُ رُطْبِ عَيْفٍ وَتَاكُلُهُ شَشَنُ نَمَرٍ
 وَوَلِي نَزْدِيكَ شَدَنَ دَعْمٍ وَبَعْدَ الْوُكُوفِ خِرَاءُ خُنْدَقِ بَدِستِ بَرْتَقِي كُشَنُ
 نَزْدِي فِي الْحَرْثِ وَمَصْرَاعِ سِلَاحِ اِشَارَتِ بِشَرَبِ عَالِي كُنْ ظَلَمِ رَاوِدِ تَوْحِيدِ
 مَصْطَبَةِ شَوْقِ وَدَرْتِ ذَوْقِ بَاهِ بَقَا اِزْجَامِ فَنَامِي نَوَاشِيدِ تَرْجُمَةِ دَرِیُوسِ
 دِرَانِ مَهْطَامِ كَسَرِ گِرْدَانِ شَدِ مَرُومِ دِرَاوَبَاحِدِ وَضَمِنِ مَرَاوِدِ حُلْمِ كُزْدِ كُیَا بَشَرِ
 اِلِستَادِ نَهَاوَسَنِ بَرْدَارِ نَدُومِ مَرَعْلَمِ رَاغِجِ گِرْدِ گِرْدِ گِرْفَمِ اَنْرَاوَسَنِ كُشَنُ بَدِستِ
 رُوزِی كَسَرِ گِرْدَانِ شَدِ دُومِ دِرَانِ
 پِشِشِ رَاوِدِ مَرَاوِرَانِ وَچُونِ بَانْگِ زَنْدِ فَرَسْتَادِ خَدِ بَجَانِبِ مَنِ كُویِ نَزْدِ دِیْنِ
 تَمِ تَبِ دَاوِدِ شَدِ بَكَاةِ كُفَرِ جَانِهَارِ وِستِ اَیْنِ عَطِی نَمِ تَمِ اِستَادِ

از گوی هر تیغ مانان دایز	از دین حقوق
دادند باز فی وِستِ جاب	نیز بکندیم

چُونِ پِشِشِ صِلَاحِ مَتِجِ كُفَرِ مُرُودِ مَتَوَقِعِ رَهْوَارِ اَنِ وَتَمِ شَدِ اِستَادِ
 بَادِوارِ مَانِشَارِ دِهَ بَرِ بُوْدِندِ بَا حُلُمَاتِ رَا اَبَاتِ وَاِشَارِ اَنْجَا حَیْنِ
 وَ حَنِیْبِ حَرْبِ اَرُودِ اَوَّلِ سَمَانِ غَالِبِ گُشَتِ دُورِ رُوسِطِ غُفُوبِ وَ تَفَرُّقِ
 اَشَدِ رُوعِی وَ تَقْصِیلِ عَمَّاسِ وَاوِ نَضِیَانِ بِنِ حَرِثِ بِنِ عُبَیْدِ تَلَّابِ وَ رِیْعِ بِنِ شَرِ

حُبَّتْ عَلَى الْأَيَّامِ حَرِينُ لَيْلِيَا

بِمَعْنَى مَصَائِبُ وَنَحْصَا

نماز است اجلاؤه فاطمه و حسن و حسین و شیعت و در بدر واحد و حسین

نِعْمَةً مِنْ سَامِيكَ الصَّبِيعِ بِمَا قَدْ خَصَّنِيكَ

لَا تَمْنَحْهُنَّ مِمَّا رَزَقْنَاهُنَّ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَنَّكَ الْيَقِينُ

وَالِ السَّبْقَةُ فِي الْإِسْلَامِ طِفْلاً وَوَجِيهاً

...فَبَيَّضَتْهُ الْهَيْبَةُ عَلَى شَيْبِهَا

زَقْنِي بِالْعِلْمِ زَوْفِيهِ صِرْتُ فَقِيْهًا

...فَإِنْ شَرِيفٌ يَنْتَحِيهَا

نَمَّ فَخْرِي بِرَسُولِ اللَّهِ إِذْ رَوَّجَهَا

سید محمد علی

و ساجی فیضان و حور علیہ سید الیہا راجع بہیم عسر بجمہ برای سیم

چندین ساله که این امر را با اجداد و مردمی که در آن زمان می زیست می نمودند

و نیز در آن مریخ سحر را بنیامین و مسیح را سادس مطابق آنکه امام مغربی

سرگ و سردیت آمدند سطحی مسطح زبان مبارک در میان من کرد و دوزل

و چون شد ز نیم آب زار با به درگشای گشت و در بخت نسیج با هم را که

نہی ترمیمہ تیج ہر محرم ہر بیوں درو متفسر خود نکا میدارم ادا

رکنه بنده آسمان با نچه کحقیقت خاص کرد مرا اود بنی در جاکار

ست پتیر گرفتن در مسجد فی در حالیکه کودک بودم و در حالی روی سینه بودم

مستوفی از برجیزد زری که نسبت جوید با و دانند او را بعلم دانه دادنی که در

و در پست تحریر مردم برین خود و سپهران او پس بحرین بفرستاده حد است چون

در روزی که بنام خداوند عز و جل
و در روزی که بنام خداوند عز و جل

۱۰۰

تحقیقت بودی از دید او بی نیایی نیست نزدای تو اینجا بمن سر با

ای آنکه بجان دطلب جنگ	این نیست مگر علامت طبع و
چون تشنه بیا بی خود زدی صبر	تا من ز سرت بروی کنم برون

ارشاد مقویض و توکل بر خالق جزو کل

وَكَمْ لِلَّهِ مِنْ لَظْفٍ خَفِيٍّ	يَكِيٍّ خَفَاءٌ عَنْ فَهْمِ الذَّكِيِّ
وَكَمْ يُسِرُّنِي مِنْ بَعْدِ عُنْصُرٍ	وَقَدْ جَزَّ كُرْبَةُ الْقَلْبِ الشَّجِيِّ
وَكَمْ أَمْرٌ سَأُوْهِ بِهِ صَبَاحًا	وَتَأْتِيكَ الْمَسْرَةُ بِالْعَشِيِّ

إِذَا ضَاكَتْ بِكَ الْأَحْوَالُ يَوْمًا

فَتَنقِ بِالْوَاحِدِ الْفَرْدِ الْعَلِيِّ

وقتیکه باریک شدن از ثانی و الذکا، حده الفواو ترجمه بسیار خیدار است از
لطف پنهان که باریک است بینهایتی آن از فهم نزدیک و بسیار آسانی آید از این و
و باز برده اندوه دل اندوهناک و بسیار کاری اندوهناک کرده شی بان و صانع
و آید ترا شادی در شبانگاه چون تنگ شود بقوه البار و روزی نیست استوار باش
بروزی دهنده یکانه بزرگوار

سب

مگر واقعه پیش تو آید لیل	مهرها مشو بنا می مال
باید که بجای کنی توجه شب و روز	تا غصه و غم شود بفضیلت زایل

حکایت امام شافعی قدس الله سره در روضه القریاتین : که یک بار در
نوبه ای بملازم خود پدر و طفل او آن گوهر را شکست و ملازم اضطرابی غلبه
درویشی گفت این چهار بیت بصدق و اخلاص بخوان چون بخواند شعله آمد بخت

والبکر و عمر و ساه بن زید پیش رسول باند پیغامبر میخوانند لَنْبِي لَا كَذِبًا اَبْنُ حَبِشٍ
 و حضرت مرتضی ابو مخدول را که عابد از کفار بود و فقه آورد و هنر میت بر لشکر کفار افتاد
 و گویند مهاجرین نزد پیغامبر صلی الله علیه و سلم تفر میکردند با نامه خویش و مرتضی این را
 فرمود مصطفی صنعتم کفایت است کما و صفت و حق ما تصیف اعداءك النافقون
 و اولیاءك المؤمنون

و فرعون از شجاعت سعادت بدو و قتل کی از کفار

أَتَاكَ لَنْتُ صَبِيًّا	ثَابِتُ الْقَلْبِ جَبَرِيًّا
أَبْطُلُ الْإِبْطَالَ قَهْرًا	ثُمَّ أَفْزَعُ شَيْئًا
يَا سِنَاعَ الْبَرِّ دِيعِي	وَكُلِّ ذَا اللَّحْمِ نَيْيًّا

ابطال باطل کردن و قهر غلبه کردن بر دشمن و راف الماشیه ای رحمت الرئف
 ترجمه من از این بنحی که بودم کودک استوار دل و لیاطل کنم و لیر از ابقهر پس ترسم
 از چیزی آبی ددان و شت بچرید و بخورید آن گوشت را خامش آن روز که من ببال کودک بودم
 چون اشک بچشم خور گوشت بودم + آن شندی و تیزی که مرا بود ام + و در دیده دشمنان ناگوار بودم

أَضْرِبْكُمْ وَكُوَارِي عَلِيًّا	الْبَسَةُ ابْنُ شَرْقِيًّا
----------------------------------	----------------------------

الباس پوشانیدن و کوار یعلی بنحی بجا یالبه عمیمه و صاحب کشف الغمّه گوید این در حرب

جواب او با الفاظ فصیح و عبارات صحیح

يَا نَجْمَ الْمُبْتَغَى عَلِيًّا	إِنِّي أَرَاكَ جَاهِلًا غَبِيًّا
قَدْ كُفْتُ عَنْ لِقَائِهِ غِنِيًّا	هَلُمَّ فَإِنَّ هَاهُنَا الْمَيَّاتُ

غبی گول و غم شتاب کن ترجمه آبی جوینده علی را بدستی کسی نیم زاناد ان گول

رشته... در غیبت... و شبان فرموده اند که گوهر اصلا یه کند و با و بسند
 به نغمه یک گوهر از در بشکن و صلا یه کرده باید در مصداق تمام شد این ارقام
 به درویشان در تاریخ ربيع الثانی فیض نشان صفر تسعین و آن شان
 خاتم صنی شد علیه و آله و سلم موافق استعدیارسنه ۴۹۱ و اربع مائتة جلالی که
 به پیش کویت در عقر رجبه آن اجتماع سبع ستاره است غیر بهرام در
 دست انجام اسمیه آنرا غیر محرم محفوظ و از نظر درویشان محفوظ باشد
 است واسطه خلاص و نجات و رابطه رفیع درجات شود

وَابْنِيهِ وَابْنَتُهُ الْمُتَوَلَّى الطَّاهِرُ	بِالَّذِي مُحَمَّدًا وَوَصِيَّهُ
أَرْجُو السَّالَاحَةَ وَالنَّجَا فِي الْآخِرَةِ	أَهْلِي الْعَبْدِ وَأَنِّي بَوْلَايِهِمْ
سُبْحَانَ سُبْحَانَ السَّبِيلِ الْحَاكِمِ	وَأَرْجُو مَحَبَّةَ مَنْ يَقُولُ أَفْضَلُ
يَوْمَهُ الْوُقُودِ عَلَى ظُهُورِ السَّاهِرِ	أَرْجُو بَذَاكَ وَحَيَّ الْمَيِّتِينَ وَحَدَّ

وله

يَا أَهْلَ الْحَقِّ أَعْلَامُ الْهُدَى	لِلَّهِ دَرْكُمْ يَا آلَ يَاسِينَا
أَعْمَالُ عَبْدٍ وَلَا يَرْضَى لَكُنْ	لَا يَقْبَلُ اللَّهُ إِلَّا فِي مُحْتَمِكُمْ
حَسْبُكَ يَدَايُكَ مِنَ الدُّنْيَا	أَرْجُو النِّجَاةَ بِكُمْ تَوَرُّدَ الْمَعَادُونَ
بَلَى الْبَقْلُ فِي الْحَسْرِ الْمَوَازِينِ	بَلَى الْخَفَقَ أَعْيَاءُ الذُّنُوبِ
مِنْ قَسَحِ اللَّظِي وَعَذَابِ الْعَذِيرِ	وَمَنْ لَمْ يُبَالِكُمْ فِي اللَّهِ لَمْ يَرْ
كَأَنَّ لَمْ يَكُنْ	لَا حَاجَةَ لَكُمْ إِلَّا الْوَالِدُ

